ULYSSES

JAMES JOYCE

n

© Norgunk Yayıncılık 2012
Sertifika No: 11140
ISBN 978 975 8686-68-1

"edebiyat bir sağlıktır"

Üçüncü Baskı
Kasım 2015

Editör
Gülden Hatipoğlu

Kitap Tasarımı
Bülent Erkmen

Son Okuma
Mehmet Nemutlu

Baskı ve Cilt
Mas Matbaacılık A.Ş.
Hamidiye Mahallesi Soğuksu Caddesi No: 3
Kağıthane 34408 İstanbul
T. 0212 294 10 00 / F. 0212 294 90 80
Sertifika No: 12055

Norgunk Yayıncılık
Şehit Erdoğan İban Sokak Akal C/8 Akatlar 34335 İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 351 83 24
info@norgunk.com / www.norgunk.com

JAMES JOYCE

U L Y S S E S

İngilizceden Çeviren
Armağan Ekici

Norgunk

“

Burada, sırt verilemez, köşe yokkk. Bir merkez, kor çekirdek, içinde bir kara delik, oradan çember-sınıra merkezkaç savruluşlar, ses ve söz kaçamakları, anlam çatışkıları. Girdiniz mi, bis, çıkın çıkabilirseniz içinden. İçin içi yekpâre obruk aynayla kaplanmış, sonlu sonsuz kilitlenmiş, çepere çarpa çarpa, kan revan gözbebekleri, retina yırtılışları, faaşşşş, körolasıca Jim, dönüp durulacak sarhoş yörüngende.

Kalıyor geriye karanlık, gece, ecel: Tek bir nefes boyu uykudan uyanılacak – ulu ses, sen şimdi bana ona kime ne diyorsun, run, riverrun, dön, dönen, gel, koş, herkes sussun istediği kadar, yes yes yes, unutma sen artık kaskatı bir susun.

”

E. B.

I

Oturaklı, toraman Buck Mulligan merdivenbaşından dışarı çıktı, üzerinde bir aynayla bir usturanın haç gibi çaprazlandığı sabun köpüğü dolu bir tası yüklenmişti. Uçkuru çözük sarı bir sabahlık yumuşak sabah meltemiyle yavaşça arkasında havalanıyordu. Tası göklere kaldırdı ve makamla okudu:

— *Introibo ad altare Dei*.

Durdu, karanlık, kıvrımlı merdivenlere doğru eğilip baktı ve hırıltılı bir sesle çığırdı:

— Çık yukarı, Kinch. Çık yukarı, seni ürkünç cizvit.

Vakarla ilerledi ve yuvarlak top yuvasının üzerine çıkıp oturdu. Arkasını döndü, kuleyi, çevreleyen memleketi ve uyanan dağları, ciddiyetle, üç kere kutsadı. Sonra, Stephen Dedalus gözüne ilişince, ona doğru eğildi ve gargara yapıp kafasını sallayarak havada hızla haç işaretleri yapmaya başladı. Stephen Dedalus uykulu ve keyifsizdi, merdivenin tepesine kollarını yasladı ve sallanıp gargara yaparak onu kutsayan, uzunluğuyla atı andıran surata, papaz traşı yapılmamış, açık renkli, dokusu ve rengiyle beyaz meşe odununa benzeyen saçlara soğuk soğuk baktı.

Buck Mulligan aynanın altına çabucak bir göz attı ve sonra tası hemen kapatıverdi.

— İstikamet kışlalar, dağılın marş marş, dedi haşince.

Bir vaizin ses tonuyla ekledi:

— Çünkü bu, sevgili müminler, sahici Nisa'dır: bedeni ve ruhudur, Allah canımı alsın. Yavaş müzik alalım, lütfen. Beyler, gözlerinizi kapayın. Bir saniye. Şu akyuvarlar bize biraz zorluk çıkarıyor. Sessiz olalım.

Yukarıya doğru yan gözle baktı ve parmaklarıyla uzun, pes bir çağrı ıslığı çaldı, sonra bir süre pürdikkat bekledi, düzgün beyaz dişlerinde tek tük altın noktalar parıldıyordu. Hrisostomos. İki kere tekrarlanan güçlü, kulak tırmalayıcı bir düdük sesi sükûnetin içinden cevap verdi.

— Sağol ağbisi, diye bağırdı cevval bir sesle. Bu kadarı kâfi. Cereyanı da kesiver, olur mu?

Top yuvasından aşağı sıçradı ve sabahlığının üzerinden dökülen kıvrımlarını bacaklarının etrafında toplarken izleyicisine ciddi bir bakış fırlattı. Toraman, gölge düşmüş yüzü ve somurtkan, oval çenesi sanat hamisi bir ortaçağ piskoposunu andırıyordu. Keyifli bir gülümseme dudaklarında sessizce belirdi.

— Maskaralığa bak, dedi neşeyle. Şu senin adın ne saçma, bir eski Yunanlının adı.

Şakacıktan alay ederek parmağıyla Stephen'ı gösterdi ve kendi kendine gülerek burç duvarına yöneldi. Stephen Dedalus yukarı tırmandı, onu yarı yola kadar yorgun argın izleyip top yuvasının kenarına oturdu, o aynasını burcun üzerine yerleştirir, fırçasını tasa daldırır ve yanaklarıyla boynunu köpürtürken sessizce ona bakıyordu.

Buck Mulligan'ın neşeli sesi devam etti.

— Benim adım da saçma: Malachi Mulligan, iki tane daktylos. Ama sanki benimki de kulağa Yunancaymış gibi geliyor, değil mi? Tekenin ta kendisi gibi, çevikçe sekiyor, ışıl ışıl parlıyor. Atina'ya gitmemiz şart. Eğer teyzeyi yirmi papel uçlanmaya ikna edersem gelir misin?

Fırçayı bir kenara koydu, keyifle gülerek, bağırdı:

— Gelir mi acaba? Cizvit cücüğü.

Durdu, dikkatle traş olmaya başladı.

— Birşey soracağım, Mulligan, dedi Stephen alçak sesle.

— Söyle aşkım.

— Haines bu kulede daha ne kadar kalacak?

Buck Mulligan sağ omzunun üzerinden matruş bir yanak gösterdi.

— Yav, ne rezil bir herif değil mi? dedi açıksözlülükle. Adama hafakanlar bastıran bir Sakson. Seni de beyefendiden saymıyor ha. Allahım, bu İngiliz hayvanları. Her taraflarından para ve hazımsızlık fışkırıyor. Neymiş, Oxford'lıymış. Dedalus, biliyor musun, asıl Oxford havası sende var. Onun sana kafası basmıyor ki. Ah, benim sana taktığım ad gibisi yok: Kinch, bıçak ağzı.

İtinayla çenesinin üst tarafını traş etti.

— Bütün gece kara bir panteri sayıkladı, dedi Stephen. Silah kutusunu nereye koydu acaba?

— Zavallım tırlatmış tümden, dedi Mulligan. Sen tırstın mı?

— Evet, dedi Stephen heyecanla ve artan bir korkuyla. Orada karanlıkta, yanımda tanımadığım bir adam, kendi kendine kara bir panteri vuracağını sayıklıyor, inliyor. Senin boğulan insanları kurtarmışlığın var. Ama ben kahraman falan değilim. Eğer o burada kalıyorsa ben gidiyorum.

Buck Mulligan usturasındaki köpüğe doğru kaş çattı. Tünediği yerden aşağıya sıçradı ve aceleyle ceplerini karıştırmaya başladı.

— Bulamıyorum, dedi boğuk bir sesle.

Top yuvasına doğru geldi ve bir elini Stephen'ın üst cebine daldırırken dedi ki:

— Şu sümükbezini azıcık ödünç ver de usturamızı silelim.

Stephen onun kirli, buruşuk bir mendili çekerek çıkarıp, göstermek için köşesinden tutarak havaya kaldırmasına ses çıkarmadı. Buck Mulligan usturasını güzelce sildi. Sonra, mendile bakarak, dedi ki:

— Ozanın sümükbezi. İrlandalı şairlerimizin paletlerine yeni bir renk: sümükyeşili. Neredeyse ağzında tadını bile hissedebiliyorsun, değil mi?

Tekrar burca çıkıp oturdu ve gözlerini Dublin körfezine çevirdi, sarışın, meşegibisolgun saçları yavaşça dalgalanıyordu.

— Allahım, dedi sessizce. Deniz aynı Algy'nin dediği gibi değil mi: muazzam, tatlı bir ana? Sümükyeşili deniz. Taşakbüzen deniz. *Epi oinopa ponton.* Ah, Dedalus, Yunanlılar. Sana öğretmem lazım. Asıllarından okuman lazım. *Thalatta! Thalatta!* O bizim muhteşem, sevgili anamızdır. Gel de bak.

Stephen ayağa kalktı ve burca doğru yürüdü. Burca yaslanıp aşağıdaki suya ve Kingstown liman ağzından çıkmakta olan posta vapuruna baktı.

— Haşmetli anamız, dedi Buck Mulligan.

Gri, meraklı gözlerini hızla denizden Stephen'ın yüzüne çevirdi.

— Teyzem anneni öldürdüğünü düşünüyor, dedi. Bu yüzden seninle selamı sabahı kesmemi istiyor.

— Birisi öldürdü onu, dedi Stephen karamsarca.

— Allah kahretsin, Kinch, ölüm döşeğindeki anan senden istediği zaman diz çöküverebilirdin, dedi Buck Mulligan. Ben de senin kadar hiperboreliyim. Ama anan son nefesinde diz çöküp onun için dua etmen için sana yalvarıyor ve sen bunu reddediyorsun, işte bunu aklım almıyor. İçinde bir kötülük var senin...

Sustu ve diğer yanağını tekrar hafifçe köpürttü. Dudakları hoşgörülü bir gülümsemeyle büküldü.

— Ama pek sevimli bir maskaradır bizimki, diye mırıldandı kendi kendine. Kinch, maskaraların en sevimlisi.

Düzgünce ve dikkatlice traş oldu, sessizce, ciddiyetle.

Stephen, bir dirseğini kertikli granitin üzerine dayayıp, avucunu alnına yasladı ve ceketinin parlak, siyah kol ağzının eprimiş kenarına baktı. Henüz aşk acısı olmayan bir acı yüreğini kemiriyordu. Sessizce, bir rüyada görünmüştü ona ölümünden sonra, eriyip gitmiş gövdesi boz renkli, gevşemiş kefen sargılarının içinden balmumu ve pelesenk kokusu saçıyordu, nefesi ise, üzerine eğilmiş, dilsiz, sitemkâr, belli belirsiz bir ıslak kül kokusu veriyordu. Saydamlaşmış kol ağzının içinden, yanıbaşındaki besili sesin muazzam ve tatlı bir ana diye selamladığı denizi gördü. Körfezin ve ufuk çizgisinin oluşturduğu çember, mat, yeşil bir sıvı kütlesini çevreliyordu. Ölüm döşeğinin yanında, çürüyen karaciğerinden yüksek sesli inlemelerle gelen kusma nöbetleriyle kopardığı yeşil, yoğun safrayı tutan beyaz çini bir tas vardı.

Buck Mulligan tekrar usturasını sildi.

— Ah, zavallı maaşlı köpecik, dedi müşfik bir sesle. Sana bir gömlekle burnunu silmen için birkaç sümükbezi vereyim. Elden düşme pantalonun rahat mı bari?

— İdare ediyor, diye cevapladı Stephen.

Buck Mulligan usturayla alt dudağının altındaki çukurluğa girişti.

— Maskaralığa bak, dedi kendinden memnun, belden düşme demek lazım aslında. Kimbilir hangi sefil sifilislinin ayağındaydı o pantalon. Bende nefis bir gri pantalon var, ince çubuklu. Seni acayip açacak. Ciddi söylüyorum, Kinch. Adam gibi giyininçe çok yakışıklı oluyorsun.

— Sağol, dedi Stephen. Eğer griyse giyemem.

— Giyemezmiş, dedi Buck Mulligan aynadaki suratına. Görgü görgüdür. Anasını öldürmeyi bilir ama gri pantalon giyemez.

Usturasını güzelce katladı ve parmak uçlarıyla vurarak yumuşak cildini yokladı.

Stephen bakışını denizden dumanmavisi gözleri fıldır fıldır dönen toraman surata çevirdi.

— Dün gece The Ship'te görüştüğüm şu eleman var ya, dedi Buck Mulligan, sende p. d. olduğunu düşünüyor. Terelelliköy'de, Conolly Norman'ın yanında çalışıyor. Paralitik demans.

Bu haberi artık denizin üzerinde parlamaya başlamış güneş ışığını kullanarak cümle âleme yaymak için aynayla havada bir yarım daire çizdi. Kıvrımlı, traşlı dudakları güldü, parlak beyaz dişlerinin kenarları. Kahkahası güçlü, sağlam yapılı gövdesinin bütününü sarstı.

— Şu haline bak, dedi, seni rezil ozan.

Stephen ileri doğru eğildi ve ona uzatılan, çarpık bir çatlakla ikiye ayrılmış aynaya baktı. Saçları dikilmiş. Onun ve başkalarının beni gördüğü gibi. Bu yüzü kim seçti benim için? Zavallı maaşlı köpecik, bitini piresini de ayıklamak gerek. O da bana soruyor.

— Bizim hizmetçinin odasından arakladım, dedi Buck Mulligan. Tam kendisine yakışan bir ayna. Teyze hanım Malachi için her zaman çirkin hizmetçiler seçer. Onu iğvaya götürmesinler diye. Adı bile Ursula.

Tekrar gülerek, aynayı Stephen'ın dikilmiş bakan gözlerinden uzaklaştırdı.

— Kendi yüzünü aynada göremeyen Caliban'ın öfkesi, dedi. Ah, Wilde yaşasaydı da görseydi seni.

Stephen, geriye çekilip parmağıyla göstererek acı acı konuştu:

— İşte İrlanda sanatının simgesi. Bir hizmetçinin çatlak aynası.

Buck Mulligan âniden Stephen'ın koluna girdi ve usturasıyla aynası onları tıkıştırdığı cebinde şakırdarlarken onunla birlikte kuleyi dolandı.

— Seninle böyle dalga geçerek haksızlık ediyorum, değil mi, Kinch? dedi şefkatle. Yukarıda Allah var, sendeki ruh kimsede yok.

Yine yırttın. Sanatımın neşterinden korkuyor, benim onunkinden korktuğum

gibi. Soğuk, çelik kalem.

— Bir hizmetçinin çatlak aynası. Bunu şu aşağıdaki Oxford öküzüne söyle de ondan bir gine altını tırtıkla. Para sıçıyor ve seni beyefendiden saymıyor. Peder beyi Zululara çalapa satmak mıdır nedir, öyle bir üçkâğıt sayesinde köşeyi dönmüş. Allahım, Kinch, ikimiz birlikte çalışabilseydik şu adaya bir faydamız dokunabilirdi. Helenize ederdik onu.

Cranly'nin kolu. Onun kolu.

— Bir de senin bu domuzlardan para dilenmek zorunda kalmanı düşünüyorum da. Senin kim olduğunu bilen bir tek ben varım. Neden bana daha çok güvenmiyorsun? Bana bir garezin mi var? Mesele Haines mi? Eğer burada huzursuzluk çıkarırsa Seymour'u getiririm, onu şöyle bir mıncıklarız, Clive Kempthorpe'un halinden beter olur.

Clive Kempthorpe'un dairesinde zengin çocuklarının seslerinden yeniyetme çığlıklar. Solukyüzler: gülerken kaburgalarını tutuyorlar, birbirlerini kucaklıyorlar, ah, şimdi çatlıycam! Bayana haberi alıştıra alıştıra ver, Aubrey! Ay ölüyorum! Gömleğinin kesik şeritleri havayı kırbaçlarken hoplayarak ve topallayarak masanın etrafında dönüyor, pantalonu topuklarına kadar inmiş, peşinde elinde terzi makasıyla Magdalen kolejinden Ades, onu kovalıyor. Ürkmüş bir dananın marmelatla cilalanmış suratı. Pantalonumu indirmeyin! Bana sersem tavuk numarası çekme!

Açık pencereden gelen çığlıklar dörtgen avludaki akşamın huzurunu bozuyor. Sağır bir bahçıvan, önlüklü, suratında Matthew Arnold'ın yüzünün maskesi, çim biçme aletini kasvetli bahçenin üzerinde iteklerken çimen saplarının oynaşan tozlarını pürdikkat seyrediyor.

Kendimize... yeni paganizm... omphalos.

— Boşver, bırak kalsın, dedi Stephen. Gece yaptıklarını saymazsan zararsız.

— O zaman mesele ne? diye sordu Buck Mulligan, sabırsızca. Öt bakalım. Bak, açık açık konuşuyorum. Nedir yahu benimle derdin?

Durdular, suyun üzerinde, uyuyan bir balinanın burnu gibi duran Bray Head'in küt ucuna baktılar. Stephen kolunu sessizce kurtardı.

— Sana söylememi istiyor musun? diye sordu.

— Evet, ne oluyor? diye cevapladı Buck Mulligan. Hiçbirşey hatırlamıyorum.

Konuşurken Stephen'ın yüzüne baktı. Alnından yumuşak bir rüzgâr geçti, sarışın, dağınık saçlarını havalandırdı ve gözlerinde gümüş endişe pırıltılarını harekete geçirdi.

Stephen, kendi sesinden bezmiş, dedi ki:

— Annem öldükten sonra sizin eve geldiğim ilk günü hatırlıyor musun?

Buck Mulligan hızla kaşlarını çattı ve dedi ki:

— Ne? Nerede? Ben hiçbirşeyi hatırlayamam ki. Yalnızca fikirleri ve hisleri hatırlarım. Neden? Ne olmuştu Allahaşkına?

— Sen çay yapıyordun, dedi Stephen, çayın suyuna ekleme yapmak için sahanlığa geçmiştin. Annenle misafiri oturma odasından çıktılar. Sana odanda kim var diye sordu.

— Eee? dedi Buck Mulligan. Ben ne dedim? Hatırlamıyorum.

— Şöyle dedin, diye cevapladı Stephen, *Birşey değil canım, annesi nalları diken Stephen Dedalus yalnızca.*

Buck Mulligan'ın yanağına onu daha genç ve canayakın gösteren bir kızarıklık vurdu.

— Dedim mi bunu? diye sordu. Ee? Ne zararı varmış?

Sinirle üzerindeki temkinliliği attı.

— Ölüm dediğin ne ki, dedi, ananın ölümü, senin ölümün, benim ölümüm? Sen bir tek kendi ananın ölümünü gördün. Ben her Allahın günü Mater and Richmond'da teker teker gebermelerini ve teşrih odasında işkembe gibi dilim dilim kesilmelerini görüyorum. Aynen hayvanlar gibi nalları dikiyoruz, hepsi bundan ibaret. Cidden hiçbir anlamı yok. Sen, anan senden istediği zaman ölüm döşeğinin yanında diz çöküp dua etmeyi reddettin. Neden? Çünkü sende şu Allahın belası cizvit damarı var, tek farkın damarı sana tersinden aşılamışlar. Bana sorarsan bunların hepsi hayvanlık, hepsi maskaralık. Kadının beyin lobları iflas etmiş. Doktoruna Sir Peter Teazle diye hitap ediyor ve yorganının üzerinden düğünçiçeği topladığını zannediyor. İşi bitene kadar kadının suyuna gidiver. Kadının ölüm döşeğindeki son isteğini yerine getirmedin, ama Lalouette'ten kiralanan ağıt yakıcılar gibi sızlanmadım diye bana surat asıyorsun. Bırak ya! Evet, herhalde böyle demişimdir. Ananın hatırasına saygısızlık etmek istememiştim.

Konuştukça kendini cesaretlendirmişti. Stephen, kelimelerin kalbinde açtığı derin yaraları saklayarak, buz gibi bir sesle konuştu:

— Anneme yaptığın saygısızlık değil benim düşündüğüm.

— Nedir derdin o zaman? diye sordu Buck Mulligan.

— Bana yaptığın saygısızlık, diye yanıtladı Stephen.

Buck Mulligan topuklarının etrafında döndü.

— Öf be, sana laf anlatılmaz ki! diye çıkıştı.

Hızla burcun etrafında yürüyerek uzaklaştı. Stephen nöbet yerinden ayrılmadı, sakin denizin üzerinden burna doğru bakıyordu. Deniz ve burun bulanıklaşıyordu. Nabzı gözlerinde atıyor, görüşünü perdeliyordu, yanaklarının yandığını hissediyordu.

Kulenin içinden bir ses bağırdı:

— Yukarıda mısın, Mulligan?

— Geliyorum, diye cevapladı Buck Mulligan.

Stephen'a doğru döndü ve dedi ki:

— Denize bak. Bizim saygısızlıklarımızı hiç takıyor mu? Kinch, Loyola'yı koyver gitsin, sen de aşağı gel. Sakson beyimiz beykınını yemek ister.

Kafası bir an merdivenin başında, damın seviyesinde durakladı:

— Bütün gün bunu düşünme, dedi. Ehemmiyetsiz herifin tekiyim ben. Bir karış surat asmayı bırak.

Kafası kayboldu ama alçalan sesinin teranesi merdiven boşluğundan dışarıya gümbürdedi:

Yüz çevirip dert etme
Aşkın acı sırrını
Fergus sürüyor artık
Tunçtan arabaları.

Ormangölgeleri sabah sükûnetinin içinden, merdivenbaşından baktığı denize doğru sessizce aktılar. Kıyıda ve açıklarda, hafif pabuçlu aceleci ayakların teptiği suyun aynası beyazlandı. Puslu denizin beyaz göğsü. İkişer ikişer birbirine sarmalanan vurgular. Arp tellerini çeken parmaklar birbirine sarmalanan akorları içiçe geçiriyor. Köpükbeyazı kenetlenmiş kelimeler tirşe akıntının üzerinde titreşiyorlar.

Bir bulut, gölgesiyle körfezi daha koyu bir yeşile bürüyerek, güneşi yavaşça, bütünüyle örtmeye başladı. Stephen'ın arkasında kalmıştı şimdi, bir acılık suyu tası. Fergus'ın şarkısı: evde kendi kendime, uzun, karanlık akorları yavaş yavaş çalarak söylemiştim. Kapısı açıktı: müziğimi duymak istemişti. Huşu ve merhametten dilim tutulmuş halde başucuna gitmiştim. O, perişan yatağının içinde ağlıyordu. Şu kelimeler yüzünden, Stephen: aşkın acı sırrı.

Şimdi nerede?

Annesinin sırları: kuştüyünden eski yelpazeler, misk ile pudralanmış püsküllü dans partneri listeleri, kilitli çekmecesinde kehribar boncuklarından bir takı. Genç kızken evinin güneşli penceresinde asılı duran bir kuş kafesi. Koca Royce'u Ürkünç Türk vodvilinde şarkı söylerken görmüş ve şurada herkesle birlikte gülmüş:

İşte benim o oğlan
Eğer canı isterse
Görünmez olan.

Neşenin hayaleti, katlanıp kaldırılmış: miskkokulu.

Yüz çevirip dert etme.

Tabiatın hafızasında oyuncaklarıyla beraber katlanıp kaldırılmış. Hatıralar Stephen'ın dertli zihnini kuşattı. Annesinin ayinde okunmuş ekmeği aldıktan sonra mutfak musluğundan doldurduğu su bardağı. İçi oyulup kahverengi şekerle

doldurulmuş bir elma, karanlık bir sonbahar akşamı şöminenin arkasında annesi için kızarıyor. Biçimli tırnakları çocukların gömleklerinde kırdığı bitlerin kanıyla kızarmış.

Bir rüyada, sessizce, görünmüştü ona, eriyip gitmiş gövdesi gevşemiş kefen sargılarının içinden balmumu ve pelesenk kokusu saçıyordu, nefesi dilsiz ve gizli kelimelerle üzerine eğilmiş, belli belirsiz bir ıslak kül kokusu veriyordu.

Ruhumu sarsıp eğmek için ölümün içinden bana dikilmiş bakan donuk gözleri. Bir tek bana bakıyor. Izdırabını aydınlatmak için başucunda duran ruh mumu. İşkence çeken yüzünün üzerindeki hayalet gibi ışık. Hepsi dizlerinin üzerinde dua ederken, hırıltılı, gürültülü nefesi dehşetle titriyor. Gözlerini benim de yere kapaklanmam için bana çeviriyor. *Liliata rutilantium te confessorum turma circumdet: iubilantium te virginum chorus excipiat.*

Gulyabani! Ceset yiyici!

Hayır, anne. Bırak beni kendi halime, bırak yaşayayım.

— Kinch, heyo!

Buck Mulligan'ın makamlı sesi kulenin içinden duyuldu. Ses, tekrar ünleyerek, merdivende yükselerek yaklaştı. Hâlâ kendi ruhunun çığlığıyla titremekte olan Stephen, sıcak, akıcı günışığını ve arkasındaki havanın içinde salınan dostça kelimeleri duydu.

— Dedalus, hadi yavaş yavaş aşağıya geliver. Kahvaltı hazır. Haines gece bizi uyandırdığı için özür diliyor. Herşey yolunda.

— Geliyorum, dedi Stephen, dönerek.

— Ne olur gel, dedi Buck Mulligan. İsa aşkına ve benim aşkıma ve hepimizin aşklarına.

Kafası gözden kaybolup tekrar ortaya çıktı:

— Senin şu İrlanda sanatının sembolü hikâyeni ona anlattım. Çok akıllıca buldu. Ondan bir papel tırtıklayıver, olur mu? Bir gine altını diyecektim.

— Bu sabah maaşımı alıyorum, dedi Stephen.

— Mektep müessesesi mi? dedi Buck Mulligan. Ne kadar? Dört papel mi? Bize bir papel borç versene.

— Eğer istiyorsan, dedi Stephen.

— Dört adet pırıl pırıl hükümran kellesi, diye haykırdı Buck Mulligan keyifle. Öyle şahane kafa çekeceğiz ki şamanist şamanlar bile şaşıracak. Dört adet herşeye kadir hükümran.

Kollarını hızla yukarı kaldırdı ve taş merdivenden patır patır aşağı inmeye başladı, Cockney aksanıyla detone ola ola şarkı söylüyordu:

Ah biz ne biçim eğlencez
Viski bira şarap iççez

Hükümdar taç
Hükümdar taç giyerkene!
Ah biz ne biçim eğlencez
Hükümdar taç giyerkene!

Sıcak günışığı denizin üzerinde bayram ediyor. Nikel traş tası, unutulmuş, burcun üzerinde parlıyor. Onu da aşağıya götürsem mi? Yoksa, unutulmuş dostluk, bütün gün orada mı bıraksam?

Tasa doğru gitti, tasın serinliğini hissederek, fırçanın içine tıkıldığı köpüğün yapışkan akıntısının kokusunu alarak ellerinin arasında bir süre tuttu. Clongowes'da buhur teknesini de böyle taşırdım. Hem başka biriyim şimdi, hem de aynı kişiyim. Hizmetçiyim de hâlâ. Bir hizmetçinin hizmetkârı.

Kulenin kubbeli, sıkıntılı oturma odasında, Buck Mulligan'ın sabahlıklı gövdesi sarı parıltısını bir gösterip bir saklayarak ocağın etrafında hızla bir oraya bir buraya hareket ediyordu. İki yumuşak günışığı huzmesi yüksek top deliklerinin içinden geçip karolu döşemeye vurmuştu: ışınlarının kesiştiği yerde kömür dumanından ve kızarmış yağ buharından bir bulut döne döne süzülüyordu.

— Şimdi boğulacağız, dedi Buck Mulligan. Haines, şu kapıyı açıversene.

Stephen traş tasını dolaba bıraktı. Uzun boylu bir gövde oturmakta olduğu hamaktan kalktı, kapıya gitti ve iç kapıları çekerek açtı.

— Anahtar sende mi acaba? diye sordu bir ses.

— Dedalus'ta, dedi Buck Mulligan. Kahrübela, nefes alamıyorum.

Yüzünü ateşten çevirmeden gürledi:

— Kinch!

— Kilidin üzerinde, dedi Stephen, yaklaşarak.

Anahtar sert bir gacırtıyla iki kez döndü ve, ağır kapı aralanınca, özlenen ışık ve ferah hava içeri doldu. Haines kapının ağzında, dışarıya bakarak durdu. Stephen tepesi üzerinde dikilmiş duran valizini masanın yanına çekti ve oturup beklemeye başladı. Buck Mulligan sahanda yumurtayı yanındaki tabağın üzerine fırlattı. Sonra tabağı ve büyük bir demliği masaya taşıdı, onları çarparak masaya koydu ve rahatlamış bir halde içini çekti.

— Eriyorum, dedi, hani şu mumun dediği gibi, vardı ya... Ama susalım. Bu konuda tek bir kelime dahi duymak istemiyorum. Kinch, uyuma. Ekmek, tereyağı, bal. Haines, içeri gel. Kayıntı hazır ve nazır. Kutsa bizi, Efendimiz, ve verdiğin bu nimetleri. Şeker nerede? Ulan, süt yok.

Stephen dolaptan ekmeği, bal kavanozunu ve tereyağı kabını getirdi. Buck Mulligan, âniden keyfi kaçmış bir halde, oturdu.

— Bu ne menem bir müessese? dedi. Kadına dedim sekizi biraz geçe gel diye.

— Sütsüz de içebiliriz, dedi Stephen. Dolapta bir limon var.

— Senin ve Paris'te öğrendiğin âdetlerin cehennemin dibine kadar yolunuz var, dedi Buck Mulligan. Ben halis muhlis Sandycove sütü isterim.

Haines kapı aralığından içeri geldi ve yavaş sesle dedi ki:

— Bizim sütçü kadın yukarı geliyor.

— Allah senden razı olsun, diye bağırdı Buck Mulligan, sandalyesinden zıplayarak. Oturun. Sen, çayları koy. Şeker torbanın içinde. Alın, şu sıçtığımın yumurtalarıyla başa çıkamıyorum artık. Tabaktaki yumurtayı boylu boyunca kesti ve parçaları üç tabağın üzerine aşketti, bir yandan da diyordu ki:

— *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.*

Haines çayları koymak için oturdu.

— Size ikişer şeker veriyorum, dedi. Ama Mulligan, senin çayın da iyice demli oluyor gibi geliyor bana, ne dersin?

Ekmekten kalın dilimler kesmekte olan Buck Mulligan, yaşlı bir kadının tatlı sesini taklit ederek dedi ki:

— Çay yapıyorsam çay yaparım, Grogan Nine'nin dediği gibi. Çiş yapıyorsam da çiş yaparım.

— Yemin ederim çay yapmışsın, dedi Haines.

Buck Mulligan kesmeye ve tatlı tatlı konuşmaya devam etti:

— *Evet aynen öyle yaparım, Mrs Cahill,* dedi. *Aman, hamfendi,* dedi Mrs Cahill, *Allah baksın da ikisini aynı kaba yapmayın.*

Bıçağının ucuyla şişlediği kalın ekmek dilimlerini karavana arkadaşlarına birer birer uzattı.

— Al sana halk, dedi büyük bir ciddiyetle, kitabın için, Haines. Dundrum'un halkı ve balık-tanrıları üzerine beş satır yazı ve on sayfa dipnot. Kader Tanrıçanın üç kızı tarafından büyük fırtına yılında basılmıştır.

Stephen'a döndü ve kaşlarını kaldırarak şaşkın ve tatlı bir sesle sordu:

— Biraderim, hatırlıyor musun, Grogan Nine'nin çay ve çiş hikâyesi Mabinogion destanında mıydı Upanişad'larda mı?

— İkisi de değildi korkarım, dedi Stephen ağırbaşlılıkla.

— Sahi mi söylüyorsun? dedi Buck Mulligan aynı ses tonuyla. Niçin böyle düşünüyorsun, bir deyiver?

— Sanırım, dedi Stephen bir yandan yerken, Mabinogion'la pek bir ilgisi yok. Grogan Nine, Mary Ann'in akrabalarından biri olsa gerek.

Buck Mulligan keyifle gülümsedi.

— Ne kadar enteresan, dedi kibarlıktan kırılan, tatlı bir sesle, ak dişlerini gösterip gözlerini şirin şirin kırpıştırıyordu. Mary Ann'in akrabası diyorsun? Çok enteresan.

Sonra, âniden yüz ifadesini tümden karartıp, şevkle tekrar ekmeği dilimlemeye girişirken çatlak, kaba bir sesle hırlamaya başladı:

— *Çünkü bizim Mary Ann*
Kimseyi dinlemeyen
Kaldırdı mı etekliğini...

Ağzını yumurta ile tıkabasa doldurdu ve çiğnerken teranesine devam etti.

Kapı boşluğu içeri giren birinin gövdesiyle kardı.

— Süt, beyim.

— Buyrun teyze, dedi Mulligan. Kinch, testiyi getir.

Yaşlı bir kadın yaklaştı ve Stephen'ın dirseğinin yanında durdu.

— Bugün hava pek güzel, beyim, dedi. Allaha şükür.

— Kime? dedi Buck Mulligan, kadına bakarak. Ha, tabii, ona.

Stephen geriye uzandı ve süt testisini raftan aldı.

— Ada ahalisinin, dedi Mulligan Haines'e teklifsizce, sık sık sünnet derisi tahsildarını anma âdeti vardır.

— Ne kadar, beyim? diye sordu yaşlı kadın.

— Bir kuart, dedi Stephen.

Önce ölçeğe, sonra da testiye yağlı, beyaz sütü doldurmasını izledi. Kendi memelerinin sütü değil. Yaşlı, kuruyup gitmiş memeler. Bir ölçek daha doldurdu, sonra üzerine azıcık daha ekledi. Belki de bir haberci o, yaşlı, tebdil-i kıyafet, başka bir sabah âleminden çıkıp geldi. Kadın, doldururken sütün lezzetini övdü. Gün ışırken, ekinleri boy atmış tarlada, sabırlı bir ineğin yanında çömelmiş, zehirli mantarının üzerine oturmuş bir cadı, kırış kırış parmakları ineğin fışkıran memelerini hızlı hızlı sağıyor. Üzerlerine çiy vurmuş inekler onu tanıyor, etrafında böğürüyorlar. Sürünün en güzeli, yaşlı fakir kadın, ona kadim zamanlarda verilmiş adlar. Gezgin bir acuze, mütevazı bir surete bürünmüş bir ölümsüz, fatihi ile fatihin neşeli işbirlikçisine hizmet ediyor, ikisi de boynuzlamışlar kadını, saklı sabahın habercisi. Hizmet etmeye mi gelmiş, ağızlarının payını vermeye mi, bilemiyordu Stephen: ama kadından lütuf dilenmeye de gönül indiremiyordu.

— Sahiden iyiymiş, teyze, dedi Buck Mulligan, fincanlarına süt koyarken.

— Bir tadına bakın, beyim, dedi.

İsteğine uyup içti.

— Ah keşke hep böyle halis gıdalarla beslenebilseydik, dedi kadına, sesini biraz da gereksizce yükselterek, memleket böyle çürük dişle, çürük bağırsakla dolmazdı. Bataklığın içinde yaşıyoruz, ucuz gıdalarla besleniyoruz, sokaklarımız toz, at pisliği ve veremlilerin tükürükleriyle kaplı.

— Tıp talebesi misiniz beyim? diye sordu yaşlı kadın.

— Öyleyim teyze, diye yanıtladı Buck Mulligan.

Stephen küçümseyici bir sessizlikle dinliyordu. Yaşlı başını onunla bağırarak konuşan bir sesin önünde eğiyor, o onun çıkıkçısı, üfürükçüsü: banaysa burun

kıvırıyor. Günah çıkarmasını dinleyecek ve cenazesini kaldıracak sese herşeyini verir, Allah'ın suretinde değil de Âdem'in etinden yapılmış, yılanın avı olan, murdar kasıklı kadınlığından başka. Bir de şimdi fırıl fırıl, meraklı gözleriyle ondan sessiz olmasını rica eden yüksek sese.

— Ne dediğini anlıyor musunuz? diye sordu Stephen kadına.

— Fransızca mı konuşuyorsunuz, beyim? diye sordu kadın Haines'e.

Haines, kendinden emin, daha uzunca birşeyler söyledi.

— İrlandaca, dedi Buck Mulligan. Siz Gaelce anlar mısınız teyze?

— Bana da iniş çıkışından İrlandaca gibi gelmişti, dedi. Siz batı taraflarından mısınız, beyim?

— İngilizim ben, diye cevapladı Haines.

— Kendisi İngiliz, dedi Buck Mulligan, ve İrlanda'da İrlandaca konuşmamız gerektiğini düşünüyor.

— Çok doğru diyor, dedi yaşlı kadın, ben utanıyorum kendim bu dili konuşamadığım için. Bilenlerin dediğine göre esaslı bir lisanmış.

— Esaslı ne kelime, dedi Buck Mulligan. Her kelimesi şahanedir. Kinch, biraz daha çay koy bize. Siz de bir fincan çay alır mısınız, teyze?

— Yok beyim, sağolun, dedi, süt güğümünün halkasını koluna takıp gitmeye davranırken.

Haines kadına sordu:

— Hesap yanınızda mı? Hesabı kapatsak iyi olur, Mulligan, değil mi?

Stephen üç fincanı tekrar doldurdu.

— Hesap mı, beyim? dedi, durarak. Şimdi, yedi sabah iki peniden birer pint yedi kere iki bir şilin üstüne iki peni, bu son üç sabah dört peniden üç kuart bir şilin eder, ikisi birden iki şilin iki peni, beyim.

Buck Mulligan göğüs geçirdi, ağzını iki tarafı da gani gani yağlanmış bir ekmek kabuğuyla doldurduktan sonra, ayaklarını ileri uzattı ve pantalon ceplerini aramaya başladı.

— Öde bakalım, ve öderken keyifliymiş gibi görün, dedi Haines ona gülümseyerek.

Stephen üçüncü fincanı doldurdu, yoğun ve yağlı sütün rengini hafifçe açan bir kaşık çay. Buck Mulligan bir florin çıkardı, parmaklarının arasında döndürdü ve bağırdı:

— Bu bir mucize!

Parayı masanın üzerinden kadına doğru kaydırırken dedi ki:

— Başka şey isteme benden, tatlım. Verdim tüm verebileceğimi.

Stephen parayı kadının hevessiz eline bıraktı.

— İki peni borcumuz kaldı, dedi.

— Sonra verirsiniz, beyim, dedi parayı alırken. Sonra verirsiniz. İyi günler, beyim.

Dizlerini kırıp çıktı, Buck Mulligan'ın sevgi dolu şarkısı peşinden geldi:

— *Kalbimin kalbi, olsaydı daha,*
Sermiştim çoktan ayaklarına.

Stephen'a döndü ve dedi ki:

— Ciddi söylüyorum, Dedalus. Bende paralar suyunu çekti. Bir an önce şu mektep müessesesine gidiver de bize biraz para getir. Gün ozanların şölen ve kafa çekme günüdür. İrlanda bugün her evladının üzerine düşen görevi yapmasını bekliyor.

— Bak onu dedin ya, dedi Haines, yerinden kalkarak, bugün milli kütüphanenize gitmem gerek.

— Önce yüzeceğiz, dedi Buck Mulligan.

Stephen'a döndü ve kibarca sordu:

— Bu ayki banyo günün geldi mi, Kinch?

Sonra Haines'e dedi ki:

— Murdar ozan ayda bir yıkanmaya özen gösterir.

— Bütün İrlanda Golfstrim ile yıkanıyor, dedi Stephen, bir ekmek diliminin üzerine balı yavaş yavaş akıtırken.

Haines tenis gömleğinin açık yakasının içine bir fuları ustaca bağlamakta olduğu köşeden konuştu:

— Eğer izin verirsen senin bu vecizelerini derlemeyi düşünüyorum.

Benimle konuşuyor. Yıkanıyorlar, küvete dalıyorlar, keseleniyorlar. Vicdanın pişmanlığı. Vicdan. Bir leke var şurada hâlâ.

— Şu hizmetçinin çatlak aynasının İrlanda sanatını simgelemesi lafın korkunç iyi.

Buck Mulligan masanın altından Stephen'ın ayağını tekmeledi ve sıcak bir sesle konuştu:

— Haines, sen bir de onu Hamlet hakkında konuşurken dinle.

— Sahi söylüyorum, dedi Haines, hâlâ Stephen ile konuşuyordu. Şu zavallı kadın geldiği zaman tam bunu düşünüyordum.

— Ben bu işten para kazanır mıyım peki? diye sordu Stephen.

Haines güldü ve yumuşak gri kasketini hamağın desteğinden alırken dedi ki:

— Ah işte onu bilemeyeceğim.

Kapıya doğru yürüdü. Buck Mulligan Stephen'a doğru eğildi ve kabalıkla, hırsla konuştu:

— Şimdi iyi halt ettin. Neden dedin ki bunu?

— Ne var? dedi Stephen. Sorunumuz para bulmak. Kimden? Ya sütçü kadından, ya da ondan. Ya ondadır ya bunda, bana sorarsan.

— Ben onu seni tanımanın ne büyük şeref olduğu üzerine doldurup duruyorum, dedi, sonra sen gelip herife yersiz yersiz yan bakıyor, cizvit cinsliklerini yapıp karakter atıyorsun.

— Ben ne Haines'den ne de sütçü kadından bir hayır umuyorum, dedi Stephen.

Buck Mulligan trajik bir tarzda iç geçirdi ve elini Stephen'ın koluna koydu.

— Benden, Kinch, dedi.

Âniden değişen bir tonla ekledi:

— Yukarıda Allah var, aslında sana hak veriyorum. Başka hiçbir halta yaramazlar. Neden onlarla benim oynadığım gibi oynamıyorsun? Hepsinin canı cehenneme. Hadi şu müesseseden çıkalım.

Ayağa kalktı, ağırbaşlılıkla uçkurunu çözerek sabahlığını üzerinden çıkardı, bir yandan da teslimiyetle dedi ki:

— Mulligan'ın elbiselerini soydular.

Ceplerini masanın üzerine boşalttı.

— Sümükbezin burada, dedi.

Sonra da kolalı yakasını ve isyankâr kravatını takarken, onlarla konuştu, azarladı onları, saatinin kösteği de payını aldı bundan. Temiz bir mendil için yakarırken, ellerini sandığına daldırıp sandığı karıştırdı. Vicdanın pişmanlığı. Hay Allah, ne yapalım, rolümüze uygun giyinmek zorundayız. Gülkurusu eldiven ve yeşil pabuç isterim. Çelişki. Kendimle çelişiyor muyum? Pekâlâ o zaman, çelişiyorum kendimle. Mercurius gibi kıvrak Malachi. Geveze ellerinden yumuşak, siyah bir nesne fırladı.

— Al bakalım Quartier Latin şapkanı, dedi.

Stephen şapkayı yerden alıp giydi. Haines kapı ağzından onlara seslendi:

— Geliyor musunuz, arkadaşlar?

— Ben hazırım, diye yanıtladı Buck Mulligan, kapıya doğru yürürken. Hadi dışarı, Kinch. Tüm yemek artıklarımızı silip süpürmüşsündür sanırım.

Teslimiyetle, ağırbaşlı adımlar ve sözlerle kapıdan çıktı, neredeyse kederli denebilecek bir sesle konuştu:

— Ve dışarı çıkıp acı acı yağladı.

Stephen, dişbudak odunundan bastonunu dayalı durduğu yerden alarak peşlerinden dışarı çıktı ve, onlar merdivenden inerlerken, ağır demir kapıyı çekerek kilitledi. Devasa anahtarı iç cebine koydu.

Merdivenin dibinde Buck Mulligan sordu:

— Anahtarı getirdin mi?

— Bende, dedi Stephen, önlerine düşerek.

Yürümeye devam etti. Arkasından Buck Mulligan'ın ağır havlusuyla çimenlerin ve eğreltiotlarının tepe filizlerini pataklamasını duydu:

— Otur aşağıya kardeşim. Bu ne cüret beyefendi.

Haines sordu:

— Bu kuleye kira veriyor musunuz?

— Oniki papel, dedi Buck Mulligan.

— Harbiye nazırına, diye ekledi Stephen omzunun üzerinden.

Haines kuleyi alıcı gözle incelerken durdular. Haines sonunda konuştu:

— Kışın pek rüzgâr alıyordur, bunu söylemeden geçemeyeceğim. Martello mu diyordunuz?

— Billy Pitt yaptırmıştı bunları zamanında, dedi Buck Mulligan, Fransızların denize indiği günlerde. Ama bizim kulenin adı *omphalos.*

— Şu Hamlet hakkındaki fikrin nedir? diye Stephen'a sordu Haines.

— Hayır, hayır, diye bağırdı Buck Mulligan ızdırapla. Ben henüz Thomas Aquinas'ı ve iddiasını desteklemek için bulduğu ellibeş kanıtı kaldıracak durumda değilim. Bekleyin de mideme birkaç bardak bira girsin.

Stephen'a döndü, çuhaçiçeği sarısı yeleğinin uçlarını güzelce aşağıya çekerken dedi ki:

— Kinch, senin de en az üç büyük devirmeden anlatman mümkün değil, değil mi?

— O kadar uzun zamandır bekliyor ki, dedi Stephen kayıtsızca, biraz daha da bekleyebilir.

— Merakımı cezbettiniz, dedi Haines dostça. Nedir, bir paradoks falan mı?

— Peh! dedi Buck Mulligan. Wilde'ı ve paradoksları aştık artık. Çok basit aslında. Cebirsel yöntemler kullanarak Hamlet'in torununun Shakespeare'in büyükbabası olduğunu ve bizzat kendisinin de kendi babasının hayaleti olduğunu ispatlıyor.

— Ne? dedi Haines, parmağıyla Stephen'ı göstererek. Bizzat kendisinin mi?

Buck Mulligan havlusunu atkı gibi boynuna sardı, yavşak bir gülümsemeyle Stephen'ın kulağına eğilerek dedi ki:

— Ah, Kinch'in pederinin gölgesi! Kendine bir baba arayan Japhet!

— Sabahları hep yorgun oluyoruz, dedi Stephen Haines'e. Öyle kısaca anlatılacak birşey de değil.

Buck Mulligan, tekrar ileri yürüyerek, ellerini yukarı kaldırdı.

— Dedalus'un dilini ancak ve ancak mukaddes bira çözebilir, dedi.

— Diyeceğim şu, diye açıkladı Haines Stephen'a Mulligan'ın peşinden giderlerken, bu kule ve bu sarp kayalıklar nedense bana Elsinore'u hatırlatıyor. *Denize inen uçurumun korkunç tepesi*, değil mi?

Buck Mulligan, ansızın, bir saniye için Stephen'a döndü ama konuşmadı. O parlak, sessiz anda, Stephen, onların fiyakalı kılıklarının yanında kendisinin ucuz ve tozlu yas elbiseleri içindeki halini gördü.

— Şahane bir hikâye, dedi Haines, onları tekrar durdurarak.

Rüzgârın tazelediği deniz kadar açık, daha da açık renk gözler, kararlı ve

temkinli. Denizler hâkimi, üstünde parlak ufuk çizgisinde belli belirsiz görünen posta vapurunun dumansorgucundan ve Muglins kayalıkları yakınında volta vuran bir yelkenden başka birşey olmayan körfezin üzerinden güneye doğru baktı.

— Bunun teolojik bir yorumunu okumuştum bir yerde, dedi, aklı biraz karışmıştı. Şu Baba ve Oğul fikri. Baba ile barışmaya çalışan Oğul.

Buck Mulligan âniden mesut, geniş geniş gülümseyen bir surat takındı. Onlara baktı, biçimli ağzı mutlulukla açıldı, bir anda tüm zekâ pırıltısını söndürüverdiği gözlerini çılgın bir neşeyle kırpıştırdı. Kafasını kukla gibi ileri geri oynattı, Panama şapkasının siperliği titreşirken, hafif, mutlu, şapşal bir sesle okumaya başladı:

— *En tuhaf oğlan benim göreceğin hayatta.*
Anam desen yahudi, babam bir kuş, havada.
Dülgerin Yusuf muymuş, ay ben buna gülerim,
Haydi havariler ve Golgota'ya içelim.

İşaret parmağını tembih mahiyetinde havaya kaldırdı.

— *Kutsal olmadığımı düşünenlerinize*
Suyu şarap yapınca vermem tek damla bile
Hele bir de şarabı tekrar su yapınca ben
Diyecekler yav bu su sarı renk, acep neden?

Stephen'ın bastonunu veda niyetine hızlıca çekiştirdi ve, ileriye, uçurumun bir kıyısına doğru koşarken, ellerini iki yanında yüzgeç ya da havalanmak üzere olan birinin kanatlarıymış gibi çırpıştırdı, okudu:

— *Haydi bana müsaade, unutmayın sözümü*
Anlatın herkeslere kıyam eden ölümü.
Uçmamam mümkün değil, çekmişim ben pedere
Zeytinlik çok esiyor, haydi bana müsaade.

Onların önünden, Fortyfoot Hole plajına doğru kuzu gibi sekti, kollarını kanat gibi çırpıştırıp, çevikçe zıplıyor, kafasındaki Mercurius şapkası, kısa, kuş gibi çığlıklarını onlara geri taşıyan ferah rüzgârda pırpır ediyordu.

Çekine çekine gülmekte olan Haines, Stephen'ın yanında yürümesini sürdürürken dedi ki:

— Gülmememiz lazım aslında. Fena kâfirlik ediyor. Kendim de inançlı olduğumdan değil bu arada. Yine de bu neşesi yaptığını bir şekilde zararsızlaştırıyor sanki, ne dersin? Neydi bunun adı, Dülgerin Yusuf mu?

— Maskara Mesih'in Baladı, diye yanıtladı Stephen.

— Ah, dedi Haines, sen daha önce duymuş muydun?

— Günde üç kere, yemeklerden sonra, dedi Stephen istifini bozmadan.

— Sen de inançlı değilsin, değil mi? diye sordu Haines. Yani, kelimenin dar anlamıyla inançlı demek istiyorum. Yoktan var etme, mucizeler, şahsi bir Tanrı falan.

— Bana kelimenin tek bir anlamı var gibi geliyor, dedi Stephen.

Haines üzerinde yeşil bir taşın bir an parladığı gümüş bir tabakayı cebinden çıkarmak için durdu. Başparmağıyla düğmesine basıp açtı ve Stephen'a sundu.

— Sağol, dedi Stephen, bir sigara alırken.

Haines kendine de bir sigara aldı ve tabakayı çıt diye kapattı. Yan cebine geri koyup yelek cebinden nikel bir kav kutusu çıkardı, onu da açtı, sigarasını yaktıktan sonra alevli kavı Stephen'a iki avucunun kovuğu içinde sundu.

— Evet, tabii ki, dedi, konuşma tekrar başlayınca. Ya inanıyorsundur ya inanmıyorsundur, değil mi? Şahsen ben şahsi bir Tanrı fikrini içime sindiremiyorum. Sen de buna inanmıyorsundur, sanırım?

— Karşında, dedi Stephen nemrut bir keyifsizlikle, özgür düşünce illetinin feci bir numunesini görüyorsun.

Kendisiyle konuşulmasını bekleyerek yürümeye devam etti, bastonunu yanında sürüklüyordu. Bastonun yüksüğü hafifçe patikanın üzerine sürtüyor, topuklarının yanında gıcırdıyordu. Yoldaşım, koruyucu meleğim, arkamdan geliyor, bana Steeeeeeeeeeeephen diye sesleniyor. Patika boyunca yalpalayan bir çizgi. Gece karanlıkta buraya gelecekler ve bu patikanın üzerinde yürüyecekler. Anahtarı istiyor. Anahtar benim, kirayı ben ödedim. Şimdi onun tuzlu ekmeğini yiyorum. Ona anahtarı da vereyim. Hepsini. İsteyecek nasıl olsa. Gözlerinden okudum.

— Sonuçta, diye başladı Haines...

Stephen döndü ve kendisini ölçüp biçen soğuk bakışın hepten şefkatsiz olmadığını gördü.

— Sonuçta, sende kendini özgür kılma kabiliyeti var, diye düşünüyorum. Sen kendi kendinin efendisisin, gibi geliyor bana.

— Ben iki efendiye uşaklık ediyorum, dedi Stephen, biri İngiliz, biri İtalyan.

— İtalyan mı? dedi Haines.

Kafayı oynatmış bir kraliçe, yaşlı ve kıskanç. Önümde diz çök.

— Bir üçüncü de var, dedi Stephen, beni ayak işlerine koşmak istiyor.

— İtalyan mı? dedi Haines tekrar. Ne demek istiyorsun?

— Britanya imparatorluğu devleti, diye yanıtladı Stephen, yüzü kızararak, ve kutsal Roma katolik ve apostolik kilisesi.

Haines konuşmadan önce alt dudağından birkaç tütün lifini ayırdı.

— Bunu kolayca anlayabiliyorum, dedi sakince. Bir İrlandalının böyle düşünmesi doğal, eğer böyle söylememe izin verirsen. İngiltere'de biz sizlere bir hayli

haksızlık ettiğimizi hissediyoruz. Hep tarihin kabahati galiba.

Mağrur, kudretli ünvanlar Stephen'ın hafızasının üzerinde pirinç çanlarının zaferini çınlattılar: *et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam:* ritüel ve dogmanın yavaş yavaş gelişmesi ve dönüşmesi, aynı kendisinin süzülmüş düşünceleri gibi, yıldızlar kimyası. *Missa Papae Marcelli* içinde havarilerin simgesi, sesler birbiriyle harmanlanmış, tek başına, yüksek sesle, tasdik ederek söylüyor: onların ilahisinin arkasında, savaşçı kilisenin gözcü meleği, sapkın tarikat liderlerinin silahlarını soymuş, sindirmiş onları. Sapkınlar sürüsü kafalarında yamulmuş piskopos külahlarıyla kaçışıyor: Photios, Mulligan'ın da aralarında olduğu alaycılar güruhu, ömrü boyunca Baba ile Oğul'un aynı özden olmasına karşı savaşmış Arius, İsa'nın dünyevi bedenine burun kıvıran Valentinus, Baba'nın bizzat kendi Oğul'u olduğunu düşünen Afrikalı mahir sapkın Sabellius. Mulligan'ın daha biraz önce bir yabancıya maskaralık olsun diye söylediği sözler. Beyhude maskaralık. Rüzgâr dokumaya çalışanları hiç şüphesiz hiçlik bekliyor: Mikail'in orduları, kiliseyi çatışma gününde mızrakları ve kalkanlarıyla ebediyen koruyacak olan kilisenin o savaşa hazır melekleri onlara gözdağı verecek, onları silahlarından soyacak, onlara başeğdirecek.

Helal, helal! Dinmek bilmeyen alkışlar. *Zut! Nom de Dieu!*

— Ben tabii ki Britanyalıyım, dedi Haines'in sesi, ve kendimi Britanyalı hissediyorum. Ülkemin Alman yahudilerinin eline düşmesini de istemem. Bugünlerdeki milli meselemiz bu, korkarım.

İki adam uçurumun kıyısında durmuş bakıyorlardı: işadamı, tekneci.

— Bullock limanına doğru gidiyor.

Kayıkçı, biraz dudak bükerek, kafasıyla körfezin kuzey tarafını gösterdi.

— Oralar beş kulaçtır, dedi. Saat bir gibi sular yükselince o tarafa doğru sürüklenecek. Bugün dokuz gün oluyor.

Şu boğulan adam. Bir yelken, bomboş körfezde, şişmiş bir yığının yüzeye vurup, pofuduk bir suratı, tuz beyazı, tersyüz edip güneşe çevirmesini beklerken dolanıyor. İşte buradayım.

Kıvrılan yoldan koya doğru indiler. Buck Mulligan, ceketini çıkarmış, çözülmüş kravatı omzunun üzerinde pırpır ederek bir taşın üzerinde ayakta durdu. Genç bir adam, yakınındaki bir kaya çıkıntısına tutunmuş, yeşil bacaklarını yavaş yavaş, kurbağa gibi, suyun derin peltesinin içinde hareket ettiriyordu.

— Kardeşin yanında mı, Malachi?

— Westmeath'a gitti. Bannon'ların yanında.

— Hâlâ orada mı? Bannon bana bir kart attı. Orada bir çıtır bulmuş. Fotoğrafçı kız diyor ona.

— Şipşak yani? Ânında görüntü.

Buck Mulligan pabuçlarını çözmek için oturdu. Kaya çıkıntısının yakınında

yaşlıca bir adam kıpkırmızı bir suratı suyun yüzeyine çıkarıverdi. Taşların yanından emekleyerek yukarı çıktı, su kafasının tepesinde ve bu tepede bir çelenk oluşturan gri saçlarında parlıyor, göğsünden ve göbeğinden aşağıya süzülüyor, siyah, sarkık peştamalından aşağıya fışkırdayarak taşıyordu.

Buck Mulligan, emekleyerek geçip gitmesi için adama yol verdi ve, Stephen ve Haines'e bakarken başparmak tırnağını alnına, dudaklarına ve göğüs kemiğine değdirerek mümince haç çıkardı.

— Seymour buralara geri dönmüş, dedi genç adam, kaya çıkıntısına tekrar tutunarak. Tıp okumanın kuyruğunu salıvermiş, asker olacakmış.

— Hadi oradan! dedi Buck Mulligan.

— Önümüzdeki hafta teslim olup ot yolmaya başlıyor. Hani şu kızıl saçlı Carlisle'lı kız vardı, Lily, bildin mi?

— Evet.

— Dün gece rıhtımda onunla yiyişiyordu. Babasında para bok gibiymiş.

— Koymuş mu bari çocuğu karnına?

— Valla onu Seymour'a soracaksın.

— Seymour'dan subay olacak ha, vay anasını, dedi Buck Mulligan.

Pantalonunu çıkarıp ayağa kalkarken kendi kendine başını sallayıp bayat bayat konuştu:

— Kızıl saçlı kızlar keçi gibi kızışmış olurlar.

Âniden endişelenerek konuşmayı kesti, sarkan gömleğinin altından gövdesinin yan tarafını yokladı.

— Onikinci kaburgam yok olmuş, diye bağırdı. *Uebermensch* oldum. Dişsiz Kinch ve ben, Üstinsanız.

Gömleğini uğraşarak çıkardı ve arkasına, elbiselerinin durduğu yere doğru fırlattı.

— Suya girecek misin, Malachi?

— Evet. Yatakta yer aç.

Genç adam kendini suya sırtüstü bıraktı ve iki uzun, temiz kulaçta koyun ortasını buldu. Haines, bir taşın üzerine oturmuş, sigara içiyordu.

— Sen girmeyecek misin? diye sordu Buck Mulligan.

— Sonra, dedi Haines. Kahvaltımın üzerine değil.

Stephen arkasını döndü.

— Ben gidiyorum, Mulligan, dedi.

— Şu anahtarı bize ver de, Kinch, dedi, gömleğim uçmasın.

Stephen ona anahtarı verdi. Buck Mulligan anahtarı yığılmış elbiselerinin üzerine koydu.

— Bir de iki peni at, dedi, bira alayım. Fırlatıver şuraya.

Stephen yumuşak yığının üzerine iki peni attı. Giyinmek, soyunmak. Buck

Mulligan, dimdik, ellerini önünde birleştirmiş, vakarla konuştu:

— Fakirden çalan Rabbe ödünç verir. Böyle buyurdu Zerdüşt.

Toraman gövdesi suya daldı.

— Görüşürüz, dedi Haines, dönüp yabani İrlandalıya gülümseyerek, Stephen patikadan yukarı yürümeye başlamıştı.

Boğanın boynuzundan, atın çiftesinden, Saksonun gülümsemesinden.

— The Ship'te, diye bağırdı Buck Mulligan. Saat yarımda.

— Tamam, dedi Stephen.

Yukarı doğru kıvrılan patika boyunca yürüdü.

Liliata rutilantium.
Turma circumdet.
Jubilantium te virginum.

Papazın kendini gözlerden uzak tutarak giyindiği girintideki gri halesi. Bu gece burada uyumayacağım. Eve de gidemem.

Tatlıahenkli ve uzun uzun çınlayan bir ses denizden ona seslendi. Yolun kıvrımını dönerken el salladı. O ses tekrar çınladı. Suda, iyice açıklarda parlak, kahverengi bir kafa, bir fokun kafası, yuvarlak.

Gaspçı.

— Sen söyle, Cochrane. Onu hangi şehir çağırtmıştı?

— Tarentum, hocam.

— Aferin. Neden?

— Savaş vardı, hocam.

— Aferin. Nerede?

Çocuğun boş suratı boş pencereye sorarak baktı.

Hafızanın kızlarının eliyle masallaştırılmış. Ama yine de, bir şekilde, hafızanın onu masallaştırdığı gibi değildi. Sabırsızlık sonucu söylenmiş bir söz bu, öyleyse, Blake'in ifrat kanatlarının yere çakılması. Tüm mekânın yıkılmasını, kırılan camları ve yerlebir olan duvarları duyuyorum, zaman da nihai, morarmış bir alev. Bize ne kaldı o zaman?

— Yerini unuttum, hocam. M. Ö. 279.

— Asculum, dedi Stephen, kanbulaşık kitaptan yer ve tarihe bakarak.

— Evet, hocam. Sonra dedi ki: *Bunun gibi bir zafer daha kazanırsak işimiz bitiktir.*

Dünyanın hatırladığı söz. Uyuşuk bir zihin rahatlığı. Cesetyığılı bir ovanın üzerindeki bir tepeden bir general subaylarıyla konuşuyor, kargısına yaslanmış. Hangi general olursa olsun, hangi subaylar olursa olsun. Kulak veriyorlar.

— Sen söyle, Armstrong, dedi Stephen. Pyrrhos'un sonu nasıl oldu?

— Pyrrhos'un sonu mu, hocam?

— Ben biliyorum, hocam. Bana sorun, hocam, dedi Comyn.

— Bekle. Sen söyle, Armstrong. Pyrrhos hakkında herhangi birşey biliyor musun?

Armstrong'un okul çantasına bir torba incir ezmesi güzelce tıkılmıştı. Arada sırada onları avucunda yuvarlıyor ve yumuşak bir yutkunmayla gövdeye indiriyordu. Dudaklarının etlerine kırıntılar yapışıp kalıyordu. Tatlanmış oğlan çocuğu nefesi. Hali vakti yerinde insanlar, en büyük oğullarının donanmada olmasından gururlular. Vico Road, Dalkey.

— Pyrrhos mu, hocam? Pyrrhos, bir rıhtımdır.

Hepsi güldü. Neşesiz, tiz, kötü niyetli gülüşmeler. Armstrong etrafına, sınıf arkadaşlarına bakındı; salak salak sırıtışını görüyoruz, profilden. Birazdan daha da yüksek sesle gülmeye başlayacaklar, benim kendilerine söz geçiremediğimin ve beybabalarının ödediği okul ücretlerinin farkındalar.

— Söyle bakalım, dedi Stephen, çocuğun omzunu kitapla dürterek, rıhtım nedir.

— Rıhtım, hocam, dedi Armstrong. Dalgalara doğru çıkmış birşey. Bir tür köprü. Kingstown rıhtımı, hocam.

Kimileri tekrar güldü: neşesiz, ama anlamlı anlamlı. Arka sıradaki iki çocuk fısıldaştı. Evet. Biliyorlardı: hiçbir zaman öğrenmemişler, hiç masum olmamışlardı. Hepsi. Kıskançlıkla yüzlerine baktı. Edith, Ethel, Gerty, Lily. Benzerleri: onların nefesleri de çay ve reçelle tatlanmış, boğuşurken bilezikleri şıkırdıyor.

— Kingstown rıhtımı, dedi Stephen. Evet, sukut-ı hayale uğramış bir köprü.

Bu sözler çocukların bakışlarını gölgelendirdi.

— Nasıl, hocam? diye sordu Comyn. Köprü nehir üzerinde olur.

Tam Haines'in risalesine göre. Burada duyacak kimse yok ki. Bu gece deli gibi içip sohbet ederken ustaca lafın arasına sıkıştırayım, Haines'in zihninin parlak zırhını delmek için. Sonra ne olacak ki? Efendisinin huzurunda bir soytarı, kendisine katlanılıyor ve hor görülüyor, yücegönüllü efendisinin övgüsünü kazanıyor. Neden hepsi bu rolü seçmişler? Sırf tatlı tatlı okşanmak için olmasa gerek. Onlar için de tarih, bütün diğer masallar gibi, bıktırana kadar tekrarlanmış bir masal, ülkeleri bir rehinci dükkânı.

Pyrrhos, Argos'ta bir acuzenin elinde can vermeseydi, ya da Julius Caesar bıçaklanarak öldürülmeseydi. Böyle düşünerek olanları olmamış sayamayız ki. Zaman onları kendi damgasıyla dağlayıp zincire vurmuş, yerlerinden ettikleri diğer sonsuz olasılıkların mekânında yaşıyorlar. Peki diğerleri hiç gerçekten mümkün olmuşlar mıydı ki, sonuçta mümkün olamadıklarını hesaba katarsak? Yoksa olan biten yalnızca mümkün olanlar mıydı? Doku bakalım, rüzgâr dokuyucusu.

— Bize bir hikâye anlatın hocam.

— Ne olur hocam. Hayalet hikâyesi.

— Bunun neresinden başlıyorsunuz? diye sordu Stephen, başka bir kitabı açarken.

— *Ağlamayın*, dedi Comyn.

— Başla bakalım o zaman, Talbot.

— Hikâyemiz, hocam?

— Sonra, dedi Stephen. Başla, Talbot.

Esmer bir çocuk bir kitabı açtı ve okul çantasıyla elde ettiği desteğin altına hemencecik yerleştirdi. Arada bir metne bakarak nesir dökümlerini dura kalka okudu:

— *Ağlamayın, ey çoban, ağlamayın*
Dert ettiğiniz Lycidas ölmedi ki
Denizlerin ta dibine battıysa da...

Bir hareket olmalı o zaman, mümkün olanın mümkün olarak gerçekleşmesi. Aristoteles'in cümlesi, beceriksizce kekelenen mısraların içinde kendini biçimlendirdi ve Saint Genevieve kütüphanesinin irfan dolu sessizliğine doğru süzüldü, kendini o kütüphanede geceler boyu, Paris'in günahkârlığından korunaklı bir halde okumaya vermişti. Dirseğinin dibinde nahif bir Siyamlı, bir strateji rehberine gömülmüş. Etrafımda besili ve beslenen beyinler: ampullerin altında, kazığa oturtulmuş, yavaşça kıpraşan duyargaları var: zihnimin karanlığında yeraltı âleminden bir tembelhayvan, çekingen, aydınlıktan ürküyor, ejderha gibi pullu kıvrımlarını kaydırıyor. Düşünce düşüncenin düşüncesidir. Dingin aydınlık. Bir anlamda varolan tek şey ruh: ruh, biçimler biçimi. Âni, engin, ışıldayan dinginlik: biçimler biçimi.

Talbot tekrarladı:

— *Hamd olsun suda yürüyen Rabbe,*
Hamd olsun su...

— Sayfayı çevir, dedi Stephen yavaşça, ben birşey görmüyorum.

— Ne, hocam? diye sordu Talbot safça, öne eğilerek.

Eli sayfayı çevirdi. Hatırlayıvermiş olarak sırtını yasladı ve okumaya devam etti. Suda yürüyen rabbe. Gölgesi buraya da düşüyor, bu mağlup kalplerin üzerine, dine burun kıvıranın kalbinin ve dudaklarının üzerine, benim üzerime de. Ona haraç olarak bir mangır sunmuş olanların hevesli suratlarının üzerinde de var. Sezar'ın hakkı Sezar'a, Allah'ın hakkı Allah'a. Koyu renk gözlerden uzun bir bakış, kilisenin tezgâhlarında uzun uzun dokunmak için muammalı bir cümle. Evet.

Haydi bilin bakalım ben neyim:
Tohum verdi babam, ben ekeyim.

Talbot kapattığı kitabını okul çantasının içine kaydırdı.

— Hepsini okudun mu? diye sordu Stephen.

— Evet hocam. Saat onda hokey var, hocam.

— Bugün yarım gün hocam. Perşembe.

— Bir bilmecem var, kime sorayım? diye sordu Stephen.

Kitaplarını toparlayıp kaldırdılar, kurşunkalemler şakırdadı, sayfalar hışırdadı. Biraraya toplanarak okul çantalarının kuşaklarını çekiştirip bağladılar, hepsi birden neşeyle cıvıldıyorlardı:

— Bilmece, hocam. Bana sorun, hocam.
— Hayır, bana sorun, hocam.
— Zor olsun, hocam.
— Bilmece geliyor, dedi Stephen:

Horoz ötmüş
Gök masmaviymiş:
Cennetin çanları
Onbiri çalıyormuş.
Bu ruhcağızın
Cennete gitme vakti gelmiş.

Bilin bakalım bu nedir?
— Ne, hocam?
— Tekrar sorun hocam. Duymadık.
Mısralar tekrarlanırken gözleri faltaşı gibi açıldı. Bir sessizlikten sonra Cochrane dedi ki:
— Neymiş, hocam? Bilemedik.
Stephen, gırtlağında bir gıcıkla, yanıtladı:
— Büyükannesini çobanpüskülü çalısının altına gömen bir tilki.
Ayağa kalktı, çocukların hayal kırıklığına uğramış seslerinin yankıladığı yüksek sesli, sinirli bir kahkaha attı.
Bir sopa kapıya vurdu ve koridordan bir ses çocukları çağırdı:
— Hokey!
Sıralarından yanlamasına çıkarak, sıraların üzerinden atlayarak, hemencecik dağıldılar. Göz açıp kapayana dek gitmişlerdi, yüklükten sopaların çatırdamasıyla ayakkabılarının ve dillerinin yaygarası duyuluyordu.
Sargent tek başına geride kalmıştı, açık tuttuğu bir defteri göstererek yavaşça yaklaştı. Karışık saçları ve cılız boynu hazırlıklı olmadığını ele veriyor, buğulanmış gözlük camlarının içinden zayıf gözleri yalvararak yukarı doğru bakıyordu. Mat ve kansız yanağında, soluk, hurma biçiminde bir mürekkep lekesi vardı, sümüklüböcek izi gibi taze ve nemliydi.
Defterini Stephen'a doğru tuttu. Sayfaya başlık olarak *Problemler* yazılmıştı. Başlığın altında eğik yazılmış rakamlar vardı, en altta da kördüğümler ve lekelerle tamamlanmış yamuk yumuk bir imza. Cyril Sargent: adı ve mührü.
— Mr Deasy hepsini baştan yazıp, size göstermemi söyledi, hocam, dedi.
Stephen defterin kenarlarına dokundu. Beyhudelik.
— Nasıl yapılacağını şimdi anladın mı? diye sordu.
— Mr Deasy onbirden onbeşe kadar olanları tahtadan kopya etmemi söyledi,

hocam, diye cevapladı Sargent.

— Kendin yapabiliyor musun? diye sordu Stephen.

— Hayır, hocam.

Çirkin ve beyhude: ince boynu, karışık saçı, mürekkep lekesi, sümüklüböcek izi. Ama yine de bir kadın onu sevmiş, onu kucağında, yüreğinde taşımış. O kadın olmasa hayat mücadelesi onu çoktan ayakaltında ezmişti, üzerine basılmış, kemiksiz bir sümüklüböcek gibi. Kadın, kendi kanından çekilmiş güçsüz, soluk renkli kanını sevmişti. Gerçek miydi peki bu? Hayattaki tek sahici şey? Annesinin, ateşli Columbanus'un kutsal bir cezbe içinde sırtına bindiği, secdeye kapanmış gövdesi. Yoktu artık: ateşte yanmış bir çalının titreyen iskeleti, ıslak kül ve pelesenkağacı kokusu. O da onu ayakaltında ezilmekten kurtarmıştı ve ölüp gitmişti sonra, neredeyse hiç varolmadan. Cennete gitmiş bir ruhcağız: göz kırpan yıldızların altındaki bir çalılıkta bir tilki, kürkünden katakullinin kızıl buharı tüterek, insafsız parlak gözlerle toprağı eşeliyor, kulak kabartıyor, eşeliyor, kulak kabartıyor, eşeliyor, eşeliyor.

Stephen çocuğun yanında oturup problemi çözdü. Cebirsel yöntemler kullanarak Shakespeare'in hayaletinin Hamlet'in büyükbabası olduğunu ispatlıyor. Sargent yamulmuş gözlüğünün içinden yan yan bakarak izliyordu. Hokey sopaları yüklükte çatırdıyordu: topun kof sesi, oyun sahasında bağrışmalar.

Semboller, sayfa boyunca, ağır tempolu bir Mağrip dansı yaparak, harflerinin kostümlerine bürünmüş, kareler ve küplerin tuhaf şapkalarını takmış olarak kıpırdadılar. Elini uzat, yana kay, partnerine selam ver: böyle: Mağribilerin fantezilerinin yarattığı afacanlar. Onlar da gitti bu dünyadan: İbn-i Rüşd ve Musa bin Meymûn, alaycı aynalarıyla dünyanın loş ruhuna ışık tutan, hal ve tavırlarıyla karanlık adamlar, nurun içinde parlayan, nurun anlayamadığı bir karanlık.

— Şimdi anladın mı? İkincisini kendin çözebilir misin?

— Evet, hocam.

Sargent çözümü uzun, titrek çizgiler çekerek kopyaladı. Her an kendisine yardım edecek bir sözü bekler haldeki elleri dingildek sembolleri inançla hareket ettirdi, donuk teninin ardında belli belirsiz bir utanç kırmızısı titreşiyordu. *Amor matris:* sübjektif ve objektif genitif. Zayıf kanıyla ve süt kesiği gibi ekşi sütüyle beslemiş onu, kundağını başkalarının gözlerinden saklamış.

Ben de onun gibiydim, aynı düşük omuzlar, aynı oturup kalkmayı bilemeyen haller. Çocukluğum, ikibüklüm, yanıbaşımda duruyor. Ona bir kerecik ya da hafifçe dokunamayacağım kadar uzakta. Benim çocukluğum gözlerimiz kadar uzak, onun çocukluğu gözlerimiz kadar gizli. Sessiz sırlar, kalplerimizin içindeki karanlık saraylarda taş gibi kurulmuş oturuyorlar: hükümranlıklarından bıkmış sırlar: tahttan indirilmek isteyen tiranlar.

Problem çözülmüştü.

— Çok kolay aslında, dedi Stephen ayağa kalkarken.

— Evet, hocam. Teşekkürler, diye yanıtladı Sargent.

Sayfayı ince bir kurutma kâğıdı yaprağıyla kuruttu ve defterini sırasına geri götürdü.

— Sopanı alıp diğerlerine katılsan iyi olacak, dedi Stephen, oğlanın zarafetten yoksun bedeninin peşinden kapıya doğru yürürken.

— Evet, hocam.

Koridorda, oyun sahasından adıyla çağrıldığı duyuldu:

— Sargent!

— Koş, dedi Stephen, Mr Deasy seni çağırıyor.

Sundurmada durup geç kalmış çocuğun, keskin çığlıkların mücadele ettiği, yer yer kelleşmiş oyun sahasına doğru seğirtmesini izledi. Takımlara ayrılmışlardı, Mr Deasy tozluklu ayaklarıyla çimen kümeciklerinin üzerine basarak geldi. Okul binasına ulaştığı zaman, rakiplerin sesleri onu geri çağırdı. Kızgın, beyaz bıyığını onlara çevirdi.

— Yine ne var? diye sordu tekrar tekrar, dinlemeden.

— Cochrane ve Halliday aynı takımda, efendim, diye bağırdı Stephen.

— Lütfen benim çalışma odamda bir saniye bekler misiniz, dedi Mr Deasy, ben burada asayişi tekrar tesis edip geliyorum.

Huysuzca oyun sahasını adımlarken ihtiyar erkek sesiyle haşince bağırdı:

— Mesele ne? Yine ne var?

Etrafını sarıp keskin sesleriyle bağrıştılar: siluetlerinin kalabalığı etrafında kapandı, amansız günışığı beceriksizce boyanmış saçının bal rengini beyazlatıyordu.

Çalışma odasında koltuklarının boz renkli bozuk suratlı derisinin kokusuyla karışmış bayat dumanlı bir hava asılı duruyordu. Aynı benimle burada pazarlık yaptığı ilk günkü gibi. Ezelde olduğu gibi, şimdi de. Büfenin üzerinde Stuart sikkeleri tepsisi, bir bataklığın tağşiş edilmiş hazinesi: her zaman ve ebediyete kadar. Ve solmuş eflatun kadifeli kaşık kutusunun içinde sımsıkı yerleştirilmiş oniki havari, milletlere Allah sözünü götürmüşler: ebedler ebedi.

Taş sundurmada ve koridorda aceleci adımlar. Mr Deasy seyrek bıyığına doğru püfleyerek masasına vardı.

— Önce, şu para işimizi halledivereIim, dedi.

Ceketinden deri bir şeritle bağlanmış bir cüzdan çıkardı. Şaklayarak açıldı ve Mr Deasy içinden iki kâğıt para aldı, bir tanesi ortasından yapıştırılmıştı, paraları dikkatle masaya koydu.

— İki, dedi cüzdanını tekrar bağlayıp kaldırırken.

Şimdi de sıra altın kasasında. Stephen'ın utanmış eli soğuk taştan havanın üstüne yığılmış denizkabuklarının üzerinde hareket etti: salyangozlar, cypraea moneta, conus leopardus: bu, bir emirin sarığı gibi lüle lüle sarılmış, bu, Zebedi'nin oğlu

Yakup'un simgesi deniztarağı. Yaşlı bir hacının hazinesi, ölü define, kof kabuklar.

Yeni ve parlak bir lira masaörtüsünün yumuşak havının üzerine düştü.

— Üç, dedi Mr Deasy, küçük demir para kasasını elinde döndürerek. Bu aletler pek kullanışlı. Bakın. Burası liralar için, burası şilinler, burası altı peniler, yarım kronlar için. Burası da kronlar için. Gördünüz mü?

Kasanın içinden iki kron ve iki şilin fırlattı.

— Üç oniki, dedi. Sanıyorum sizce de tamam.

— Sağolun, efendim, dedi Stephen, parayı utangaç bir acelecilikle toplayıp hepsini birden pantalonunun ceplerinden birine tıkarken.

— Rica ederim, ne teşekkürü, dedi Mr Deasy. Bileğinizin hakkı.

Stephen'ın serbest kalan eli tekrar kof denizkabuklarına döndü. Bunlar da, güzellik ve kudret simgeleri. Cebimde bir yumru. Tamahın ve sefaletin lekelediği semboller.

— Öyle cebinizde taşımayın, dedi Mr Deasy. Bir yerde çıkarıp kaybedeceksiniz. Şu makinelerden bir tane alıverin. Çok kullanışlı bulacaksınız.

Birşey söyle, cevap bekliyor.

— Alsam hep boş kalırdı, dedi Stephen.

Aynı oda, aynı saat, aynı nasihat: ben de aynıyım. Bu üçüncü oluyor. Burada boynuma üç ilmik geçirdiler. Pekâlâ. İstersem şu anda onları koparıp atabilirim.

— Tasarruf etmiyorsunuz da ondan, dedi Mr Deasy, parmağıyla göstererek. Henüz paranın ne olduğunu bilmiyorsunuz. Benim yaşıma geldiyseniz, para kudret demektir. Biliyorum, biliyorum. Gençlik bilebilseydi. Ama ne demiş Shakespeare? *Kesene para koy.*

— Iago, diye mırıldandı Stephen.

Gözlerini âtıl denizkabuklarından yukarıya, yaşlı adamın dik bakışına çevirdi.

— O paranın ne olduğunu biliyordu, dedi Mr Deasy. İyi para kazanıyordu. Şairdi, ama İngilizdi de aynı zamanda. Siz bir İngiliz hayatta neyle övünür bilir misiniz? Bir İngilizin ağzından duyup duyacağınız en büyük şişinme nedir biliyor musunuz?

Denizler hâkimi. Deniz gibi soğuk gözleri boş körfeze baktılar: tarihin kabahati: bana ve sözlerime baktılar, nefret etmeden.

— İmparatorluğunun üzerinde, dedi Stephen, güneşin hiç batmadığı.

— Yok canım! dedi Mr Deasy. İngilizlerin lafı değil o. Bir Fransız Kelti söyledi onu.

Para kasasını başparmağının tırnağına tıklattı.

— Ben size söyleyeyim, dedi ciddiyetle, en büyük şişinmesinin ne olduğunu. *Neyim varsa kendi paramla yaptım.*

Aferin amca, aferin amca.

— *Kendi paramla yaptım. Hayatımda bir şilin bile borçlanmadım.* Siz bu hissi

bilir misiniz? *Kimseye borcum yok*. Bilir misiniz?

Mulligan, dokuz lira, üç çift çorap, bir çift ayakkabı, kravatlar. Curran, on gine. McCann, bir gine. Fred Ryan, iki şilin. Temple, iki öğle yemeği. Russell, bir gine. Cousins, on şilin, Bob Reynolds, yarım gine, Köhler, üç gine, Mrs McKernan, beş haftalık pansiyon. Cebimdeki yumru hiçbir halta yaramıyor.

— Şimdilik, hayır, diye cevapladı Stephen.

Mr Deasy, para kasasını geri kaldırırken zengin bir keyifle güldü.

— Biliyordum, dedi neşeyle. Ama bir gün siz de bunu hissetmelisiniz. Cömert bir halkız biz, ama adaleti de elden bırakmamalıyız.

— Bizi bunca mutsuz eden bu büyük kelimeler beni korkutuyor, dedi Stephen.

Mr Deasy bir süre şömine rafının üzerinde tartan desenli etek giymiş bir adamın biçimli cüssesine asık suratla baktı: Albert Edward, Galler Prensi.

— Siz beni Muhafazakâr Parti taraftarı yaşlı bir bunak olarak görüyorsunuz, dedi düşünceli sesi. O'Connell'ın zamanından bu güne üç nesil eskittim ben. 46 senesindeki kıtlığı hatırlıyorum. Siz Orange localarının, birleşik krallık yasasının iptali için O'Connell'dan ta yirmi yıl önce, mezhebinizin piskoposlarının onun bir demagog olduğunu söyleyerek adamı harcamalarından da önce ajitasyon yaptıklarını biliyor musunuz? Siz Fenian'lar bazı şeyleri unutuveriyorsunuz.

Muhteşem, imanlı, ölümsüz hatırasına. Armagh'da, ihtişamlı Diamond locası papacıların cesetleri asılarak süslenmiş. Hırıldayarak, maskeli ve silahlı, ekicilerin bağlılık andı. Kara kuzey ve has mavi İncil. Croppy'leri haklayacağız.

Stephen eliyle kısa bir jest yapar gibi oldu.

— Benim damarlarımda da âsi kanı akıyor, dedi Mr Deasy. Anne tarafından. Ama ben birleşme için oy veren sir John Blackwood'un soyundan geliyorum. Hepimiz İrlandalıyız, hepimiz kralların oğullarıyız.

— Maalesef, dedi Stephen.

— *Per vias rectas*, dedi Mr Deasy kendinden emin, onun şiarı buydu. Oyunu bu yönde kullandı. Çekti çizmelerini, Ards of Down'dan ta Dublin'e kadar at sırtında gitti bunun için.

Lay la ray la ra
Dublin yolları taşlı.

Parlak çizmelerini çekmiş, huysuz bir silahtar, at üstünde. Bugün yine çisentili, sir John. Çisentili, majesteleri... Bugün... Bugün... İki çizme sallana sallana Dublin'e doğru koşturuyor. Lay ra ray la ra, lay da ral da rada.

— Ah, unutmadan, dedi Mr Deasy. Sizden bir ricam var, Mr Dedalus, sizin edebiyatçı tanıdıklarınızla alakalı. Gazetelerde çıkması için bir mektup yazdım. Bir saniye oturuverin, sonunu da temize çekince bitiyor.

Pencerenin yanındaki masaya gitti, sandalyesini iki kere çekti ve daktilosunun merdanesinin üzerindeki kâğıttan bazı kelimeleri okudu.

— Oturun. Kusuruma bakmayın, dedi omzunun üzerinden, *aklıselimin emirleri.* Bir saniyecik.

Karışık kaşlarının altından dirseğinin yanında duran elyazmasına baktı, homurdanarak, klavyesinin sert tuşlarını yavaş yavaş dürtüklemeye başladı. Arada sırada bir hatayı silmek için merdaneyi döndürürken üflüyordu.

Stephen, majestelerinin huzurunda, sessizce koltuğuna oturdu. Çevredeki duvarlara ölüp gitmiş atların resimleri şanları yürüsün diye çerçevelenip asılmıştı, uysal kafaları havada dik duruyordu: Lord Hastings'in Taarruz'u, Westminster dükünün Atılgan'ı, Beaufort dükünün Seylan'ı, *prix de Paris,* 1866. Atların üzerine beberuhi jokeyler binmişler, bir işaret bekliyorlardı. Hızlarını gördü, kralın atına oynadı, çoktan yitip gitmiş kalabalıkların tezahüratlarına katılıp bağırdı.

— Nokta, diye yakardı tuşlarına Mr Deasy. Ama bu son derece mühim meselenin acilen gündeme getirilmesi...

Cranly'nin beni kısa yoldan köşeyi döneceğiz diye çamurlasıvanmış otların, bahisçilerin büfelerinde bağrışmalarının ve kantinin leş kokusunun arasına, renk cümbüşünün içine, kazanacak atları aramaya götürdüğü yer. *Sarı Asi! Sarı Asi!* Favori, hepsine karşı bire on. Nalların ve yarışan ceketlerle şapkaların peşine takılmış koşturarak kumarbazlık ve üçkâğıtçılık ediyorduk, et suratlı kadının yanından geçtik, kasap karısı, bir portakal dilimini susuzlukla emiyordu.

Çocukların oyun sahasından cırtlak çığlıklar ve zırıltılı bir düdük çınladı.

Yine: gol oldu. Ben de onların arasındayım, bir müsabakanın, hayat turnuvasının içinde mücadele eden bedenlerinin arasındayım. Şu biraz akşamdan kalma gözüken çarpık bacaklı ana kuzusunu mu diyorsun? Vuruşmalar. Zaman, şaşkın, geri sekiyor, darbe darbe üstüne. Vuruşmalar, savaşın çamuru ve gürültüsü, vurulup düşmüşlerin donuk ölü kusmukları, insanların kanlı bağırsaklarıyla yemlenmiş mızrak uçlarının çığlığı.

— İşte bu kadar, dedi Mr Deasy, kalkarak.

Sayfaları birbirine iğnelerken masaya yaklaştı. Stephen ayağa kalktı.

— Meseleyi güzelce özetledim, dedi Mr Deasy. Şap hastalığı hakkında. Siz de bir göz atın. Aklın yolu birdir.

Değerli sütunlarınızı işgal etmeme izin verirseniz. Tarihimiz boyunca bunca sık karşımıza çıkan şu *laissez faire* doktrini. Sığır ticaretimiz. Bütün kadim sanayi dallarımız nasıl çökertildiyse. Galway limanı planına taş koyan Liverpool mafyası. Avrupa pimi çekilmiş bir bombayken. Kanalın dar sularından geçen tahıl arzı. Tarım bakanlığının aliyülâlâ vurdumduymazlığı. Eğer klasiklere bir gönderme yapmamı mazur görürseniz. Kassandra. Olması gerekenden daha iyi olmayan bir kadının eliyle. Sadede gelirsek.

— Sözümü hiç sakınmıyorum, değil mi? diye sordu Mr Deasy Stephen okumayı sürdürürken.

Şap hastalığı. Koch'un preparatı diye bilinir. Serum ve virüs. Salin solüsyonla aşılanmış atların yüzdesi. Rinderpest. Aşağı Avusturya'daki Mürzsteg'de İmparator'un atları. Veteriner cerrahlar. Mr Henry Blackwood Price. Adilane bir tecrübe etmenizi cömertçe teklif. Aklıselimin emirleri. Son derece mühim mesele. Boğayı boynuzlarından yakalamalıyız, kelimenin her anlamıyla. Bana sütunlarınızda bu yeri açtığınız için çok teşekkürlerimle.

— Bunun basılmasını ve okunmasını istiyorum, dedi Mr Deasy. Göreceksiniz, bir dahaki salgında İrlanda sığırlarına ambargo koyacaklar. Oysa tedavisi var. Tedavi ediliyor. Kuzenim, Blackwood Price, bana Avusturya'daki sığır baytarları tarafından düzenli olarak tedavi edildiğini yazıyor. Buraya gelmeyi kendileri öneriyorlar. Bakanlığı etkilemeye çalışıyorum. Şimdi kamuoyunun dikkatini çekmeyi deneyeceğim. Zorluklarla çevrelenmiş haldeyim, hep şunların yüzünden... entrikacılar, arkamdan dolap çeviriyorlar, hani şunlar...

İşaret parmağını kaldırdı ve havayı yaşlı yaşlı dövdü, sesi konuşmaya başlamadan önce.

— Bu sözümü unutmayın, Mr Dedalus, dedi. İngiltere yahudilerin eline geçmiş durumda. En yüksek makamlarda: maliyesinde, basınında. Bir milletin çöküşünün işaretleridir bunlar. Nerede toplansalar o milletin hayatiyetini yiyip bitirirler. Yıllardır bu işin buraya varacağını görüyordum. Bizim burada durduğumuzdan nasıl eminsem şu anda yahudi tüccarların yıkıcı faaliyetleriyle meşgul olduklarından da o derece eminim. Eski İngiltere ölüyor.

Hızla aşağı adım attı, gözleri geniş bir güneş ışığı huzmesinin içinden geçerken masmavi canlandılar. Yüzünü çevirdi ve tekrar geri döndü.

— Ölüyor, dedi, eğer daha ölmediyse.

Bir sokaktan bir sokağa çığlığı fahişenin
Dokuyacak kefenini eski İngiltere'nin

Gözleri bir sanki cezbe içindeymişçesine faltaşı gibi açılmış, altında durduğu güneş huzmesinin içine müsamahasızca baktılar.

— Tüccar dediğiniz, ister yahudi olsun ister diğer milletlerden olsun, ucuza alıp pahalıya satan kişidir, değil mi?

— Onlar nura karşı günah işlediler, dedi Mr Deasy ağır bir ciddiyetle. Gözlerinde karanlığı görebilirsiniz. Ve işte bu sebeple hâlâ bu dünyada yersiz yurtsuz dolanıp duruyorlar.

Paris Borsası'nın basamaklarında altıntenli adamlar mücevherli parmaklarıyla fiyat kotasyonları veriyorlar. Kaz gibi gürültü yapıyorlar. Tapınağın etrafına yersiz

tavırlarıyla, gürültüyle üşüşüyorlar, kafalarındaki beceriksizce takılmış silindir şapkaların altında kırk tilki dolaşıyor. Kendilerine ait değil: ne giysileri, ne dilleri, ne jestleri. Kocaman, ağırkanlı gözleri sözlerini yalancı çıkarıyor, jestleri hevesli ve kibar, ama etraflarını sarmış olan kinin farkındalar ve tüm emeklerinin boşuna olduğunu biliyorlar. Biriktirmek ve istiflemek için boşuna sabrediyorlar. Şüphesiz zaman hepsini savuracak. Yol kıyısına yığılmış bir stok: yağmalanmış ve paylaşılıyor. Gözleri gezginlikle geçen yılların bilincinde, gözleri sabırlı, etlerindeki onursuzluk damgasını tanıyor.

— Kim işlemedi ki? dedi Stephen.

— Ne demek istiyorsunuz? diye sordu Mr Deasy.

Bir adım yaklaştı ve masanın yanında durdu. Alt çenesi yan tarafa doğru, tereddütle açıldı. Bu mu şimdi yaşlılığın bilgeliği? Benim konuşmamı bekliyor.

— Tarih, dedi Stephen, uyanıp kurtulmaya çalıştığım bir kâbus.

Oyun sahasından oğlanların çığlığı yükseldi. Cırıldayan bir düdük: gol. Peki ya o kâbus sana bir çifte atarsa?

— Yaradanın yolları bizim yollarımıza benzemez, dedi Mr Deasy. İnsanlığın tüm tarihi tek bir büyük hedefe doğru ilerler, Allah'ın tezahürüne.

Stephen başparmağını pencereye doğru salladı, dedi ki:

— Allah dediğiniz işte şu.

Hurra! Ay! Yihu!

— Ne? diye sordu Mr Deasy.

— Sokaktan gelen bir çığlık, diye yanıtladı Stephen, omuzlarını silkerek.

Mr Deasy bakışını aşağıya çevirdi ve bir süre burnunun kanatlarını parmaklarının arasında çimdikler gibi tuttu. Başını kaldırırken onları serbest bıraktı.

— Ben sizden daha mutlu bir insanım, dedi. Hepimiz pek çok hata yaptık, pek çok günah işledik. Dünyaya günahı bir kadın getirdi. Olması gerekenden daha iyi olmayan bir kadın için, Menelaos'un kaçak karısı Helen için, Yunanlılar on yıl boyunca Troya'yla savaştılar. Sadakatsiz bir kadın ecnebilerin kıyılarımıza ayak basmasına yol açtı, MacMurrough'un karısı ve kadının dostu, Breffni Prensi O'Rourke. Parnell'i de bir kadın yıkıma götürdü. Pek çok hata, pek çok muvaffakiyetsizlik, ama hiçbiri o büyük günahı işlemediler. Ben artık hayatımın sonuna gelmişim, zorlukla ayakta duruyorum. Ama ben sonuna dek hakkaniyet uğruna mücadele edeceğim.

Çünkü Ulster savaşacak
Ve Ulster kazanacak

Stephen elindeki sayfaları kaldırdı.

— Bakın, efendim, diye başladı.

— Tahminimce, dedi Mr Deasy, siz burada bu işte pek uzun kalmayacaksınız. Bana siz öğretmen olmak için doğmamışsınız gibi geliyor. Belki de ben yanılıyorumdur.

— Daha çok öğrenen biri olmak için, dedi Stephen.

Peki burada öğreneceğin ne kaldı ki?

Mr Deasy başını salladı.

— Kimbilir? dedi. Öğrenmek için alçakgönüllü olmak gerek. Ama asıl büyük öğretmen hayattır.

Stephen sayfaları tekrar hışırdattı.

— Bu yazıya gelince, diye söze başladı.

— Evet, dedi Mr Deasy. Size iki kopya verdim. Eğer bir an önce bastırtabilirseniz. *Telegraph. Irish Homestead.*

— Deneyeceğim, dedi Stephen, size yarın haber ederim. İki yazı işleri müdürüyle biraz tanışıklığım var.

— Kâfi, dedi Mr Deasy hemen. Dün akşam milletvekili Mr Field'a yazdım. Bugün City Arms otelinde sığır tüccarları derneğinin bir toplantısı var. Ondan mektubumu toplantıya sunmasını istedim. Siz de mektubu şu sizin iki gazetede bastırtabiliyor musunuz bir bakın. Hangi gazeteler?

— *The Evening Telegraph...*

— Kâfi, dedi Mr Deasy. Yitirecek zamanımız yok. Şimdi kuzenimin mektubunu cevaplamam lazım.

— İyi günler, efendim, dedi Stephen, sayfaları cebine koyarken. Sağolun.

— Rica ederim, dedi Mr Deasy masasındaki kâğıtları karıştırırken. Arada bir sizinle kılıç tokuşturmayı seviyorum, yaşımı başımı almış olsam da.

— İyi günler, efendim, dedi Stephen tekrar, onun eğilmiş sırtını selamlayarak.

Açık sundurmadan dışarı çıktı ve ağaçların altındaki çakıllı patikadan devam etti, oyun sahasındaki seslerin çığlıklarını ve sopaların çatırtısını duyuyordu. Bahçe kapısından çıkarken aslanlar sütunların üzerinde yatıyorlardı; dişsiz canavarlar. Yine de ona mücadelesinde yardımcı olacağım. Mulligan bana yeni bir ad takar artık: sığırsever şair.

— Mr Dedalus!

Peşimden koşuyor. Başka mektubu yoktur, umarım.

— Bir saniyecik.

— Buyrun, efendim, dedi Stephen, kapıdan geri dönerek.

Mr Deasy durdu, nefes nefeseydi, nefesini yutuyordu.

— Diyecektim ki, dedi. İrlanda, yahudilere hiç zulüm etmemiş tek ülke olma şerefine sahipmiş, derler. Biliyor muydunuz? Hayır. Peki neden olduğunu biliyor musunuz?

Kaşlarını parlak havaya doğru sertçe çattı.

— Nedenmiş, efendim, diye sordu Stephen, gülümsemeye başlayarak.

— Çünkü onları memlekete hiç sokmadı ki, dedi Mr Deasy ciddiyetle.

Gırtlağından bir kahkahanın öksürüktopu sıçradı, peşinden hırıldayan bir balgam zincirini getirerek. Hızla arkasını döndü, öksürerek, gülerek, yukarı kaldırılmış kolları havada sallanarak.

— Onları memlekete hiç sokmadı ki, diye bağırdı tekrar kahkahasının arasından, tozluklu ayaklarıyla patikanın çakıllarına basarken. İşte bu yüzden.

Güneş, bilge omuzlarının üstüne, yaprakların damalı gölgesinin arasından parlak pullar fırlattı, dans eden demir paralar gibi.

Gözle görülenlerin kaçınılmaz modalitesi: en azından bu, eğer daha fazlası değilse, gözlerim aracılığıyla gelen düşünce. Tüm nesnelerin imzalarını okumak için buradayım, denizdölü ve denizölüsü yosunlar, yaklaşan gelgit, şu paslı pabuç. Sümükyeşili, gümüşmavi, pas rengi: renkli işaretler. Şeffafın sınırları. Ama ekliyor: gövdelerde. Bizimki o gövdelerin varlığından onların renklenmesinden önce de haberdardı demek ki. Nasıl? Kafayı onlara toslaya toslaya, nasıl olacak başka. Yavaşla biraz. Kafası keldi ve milyonerdi, *maestro di color che sanno*. Şeffafın sınırları, şeyin içindeki... Neden içinde? Şeffaf olan, olmayan. Eğer beş parmağın arasından geçebiliyorsa cümle kapısıdır, geçemiyorsa bildiğin kapıdır. Gözlerini kapa da gör.

Stephen pabuçlarının çatırdayan yosunları ve denizkabuklarını ezmesini duymak için gözlerini kapadı. Yine de bir şekilde onun içinden yürüyorsun. Yürüyorum, adım adım. Mekânın ufacık bir zamanı içinde ufacık bir zaman mekânı. Beş, altı: *nacheinander*. Aynen öyle: işte bu da kulakla duyulanların kaçınılmaz modalitesi. Gözlerini aç. Hayır. Allahım! Eğer denize inen uçurumun korkunç tepesinden düşseydim, *nebeneinander*'ın içinden kaçınılmaz olarak düşseydim. Karanlıkta da gayet güzel yürüyebiliyorum. Dişbudak ağacından kılıcım yanımda asılı duruyor. Onunla tıkla: hani onlar da yapar ya. Onun pabuçlarının içindeki iki ayağım onun bacaklarının ucunda, *nebeneinander*. Sesi tok geliyor: *Los Demiurgos*'un çekiciyle yapılmış. Sandymount sahili boyunca sonsuzluğa mı yürüyorum? Çatır, katır, kıtır, kıtır. Vahşi deniz parası. Muallim Deasy onların hepiciğini biliyo.

Sandymount'a gelsen e,
Madeline semer?

Ritm işte böyle başlıyor, görüyor musunuz. Duyuyorum. Katalektik bir iamb tetrametresi uygunadım yürüyor. Hayır, dörtnala: *deline semer*.

Gözlerini aç şimdi. Açacağım. Bir saniye. Ya gözlerim kapalıyken herşey sırra

kadem bastıysa? Şimdi gözlerimi açıp kendimi ebediyen siyah, şeffaf-olmayan âlemin içinde bulursam. *Basta!* Görebilecek miyim görürüm.

Gör şimdi. Sen olmadan da bütün bu zaman boyunca buradaydılar: her zaman ve ebediyete kadar, ebedler ebedi.

Leahy's Terrace'ın merdivenlerinden temkinle indiler, *Frauenzimmer:* aşağıda, kat kat eğimli kıyıda yampiri basan ayakları denizin yığdığı kuma löp löp batıyor. Benim gibi, Algy gibi, haşmetli anamıza gelmişler. Bir numara taşıdığı ebe çantasını ağır ağır sallıyor, diğerinin Mrs Gamp şemsiyesi kumu dürtüyor. Liberties mahallesinden gelmişler, günübirliğine. Mrs Florence MacCabe, rahmetli Patk MacCabe'in dulu, acımız sonsuz, Bride Street'ten. Beni viyaklaya viyaklaya hayatın içine çeken de onun meslektaşlarından biri. Yoktan var etme. Çantasında ne taşıyor? Düşük bir bebek, göbek bağı sallanıyor, sessizce kırmızı yüne sarılmış. Herkesin göbekbağları geriye doğru zincirleme birbirine bağlı, tüm insanlığın bedenlerinin halatbükümlü bağı. Mistik keşişler de işte bu nedenle. Allah gibi mi olacaksınız? Omphalos'unuza bakın. Alo. Ben Kinch. Beni Cennetköy'e bağlayın. Alef, alfa: sıfır, sıfır, bir.

Adam Kadmon'un eşi ve hayat arkadaşı: Heva, çıplak Havva. Göbek deliği yoktu. İyi bak. Lekesiz göbek, kocaman şişmiş, gerilmiş deriden bir kalkan, hayır, beyaz buğday yığını, şarkî ve ölümsüz, ezelden ebede. Günah rahmi.

Günahkâr karanlıkta rahme düştüm ben de, aynı özden değil, peydahlanmış. Onlar tarafından: sesi ve gözleri benim gibi olan adam ve nefesi kül kokan bir hayaletkadın. Sarılıp ayrıldılar, çöpçatanın emrine uydular. Tarihin başlangıcından önce O beni istemişti ve artık benim yok olmamı isteyemez, hiçbir zaman. Bir *lex eterna* hep O'nun yanıbaşında duruyor. Peki acaba Baba ve Oğul'un paylaştığı kutsal öz bu mu? Zavallı Arius'çuk nerede şimdi, gelse de kendisi sonuçlar çıkarmaya kalkışsa? Hayatı boyunca kontransmagnifikveyahudigümtantiyaliteye karşı savaşmış. Talihsiz zındık tarikat lideri. Bir Yunan helasında son nefesini vermiş: euthanasia. Boncuklu piskopos külahı ve asâsıyla, dul bırakılmış bir piskoposluk makamının dulu, yukarı dikilmiş omophorion'uyla, mabadı tıkalı.

Esintiler etrafında oynaştı, azgın ve acı bir hava. Dalgalar, geliyorlar. Beyaz yeleli denizatları, gemlerini ısırıyorlar, parlakrüzgârdandizginleri, Mananaan'ın atları.

Gazetelere verilecek mektubunu unutmamam lazım. Sonra? The Ship, saat yarımda. Aman şu paranı idareli harca, toy ve embesil bir uslu çocuk ol. Evet, elim mecbur.

Yürüyüşü yavaşladı. Burası. Sara yengeme gidecek miyim gitmeyecek miyim? Aynı özden babamın sesi. Şu sanatkâr kardeşin Stephen'ı gördün mü son zamanlarda? Görmedin mi? Sally yengesine Strasburg Terrace'ın oraya gitmediğinden emin misin? Azıcık daha yükseğe uçmayı da becerememişti değil mi? Bir bir bir bir de deyiver Stephen, Si enişte nasıl? Ah ağlayan İsa adına, evlenip içine girdiğim şu

aileye bak. Oğlanlar saman iskelesinin tepesinde. Şu sarhoş muhasebeci parçasıyla ağabeyi, kornetçi. Son derece saygıdeğer gondolcular. Şaşı Walter var bir de, babasına "efendim" diye hitap ediyor, aşağısı kurtarmıyor. Efendim. Evet, efendim. Hayır, efendim. İsa ağladı: ağlar tabii yav.

Pencereleri kapalı kulübelerinin vızıldayan zilini çekiyorum: bekliyorum. Beni bir alacaklı sanıyorlar, kuytu bir köşeden beni gözetliyorlar.

— Stephen gelmiş, efendim.

— Gelsin içeri. Stephen'ı içeri al.

Bir sürgü çekiliyor ve Walter beni karşılıyor.

— Seni başka biri sandık.

Geniş yatağında Richie tağayım, yastıklara ve battaniyelere gömülmüş, dizlerinin tümseği üzerinden güçlü kuvvetli elini uzatıyor. Göğsütemiz. Üst tarafını yıkamış.

— Gün aydın olsun, yeğenim. Otur da bir dolaş.

Üzerinde Üstad Goff ve Üstad Shapland Tandy'nin dikkatlerine hazırladığı faturaları, muvafakatnameleri, ifadeleri ve bir *Duces Tecum* celbini yazdığı yazı tahtasını bir kenara kaldırıyor. Kel kafasının üzerinde bataklık meşesinden bir çerçeve: Wilde'ın *Requiescat*'ı. Yanıltıcı ıslığının zırıltısı Walter'ı geri getiriyor.

— Buyrun, efendim?

— Söyle anana, Richie ve Stephen için malt viskisi getirsin. Nereye kayboldu o?

— Crissie'yi yıkıyor, efendim.

Babasının ufak uyku arkadaşı. Sevgi yumağı.

— Gerek yok, Richie dayı...

— Bana Richie de. Maden suyunun canı cehenneme! Bünyeyi zayıflatıyor. Vüski isteriz!

— Richie dayı, ciddi söylüyorum...

— Otur aşağı, yemin ediyorum alırım ayağımın altına.

Walter şaşı gözleriyle oturacak bir sandalyeyi boşu boşuna arıyor.

— Oturacak yeri yok ki, efendim.

— Oturacak yerini koyacak yer bulamıyor, avanak oğlum benim. Git Chippendale sandalyemizi getir. Yiyecek birşey ister misin? Senin züppe havaların sökmez burada oğlum, şöyle yağlı bir sosis yer misin, yanında kızarmış ringa balığıyla? Emin misin? Hay ağzına sağlık. Evde sırt ağrısı hapından başka birşey yok çünkü.

All'erta!

Davudi sesiyle Ferrando'nun *aria di sortita*'sından birkaç ölçü söylüyor. Bütün operadaki en şahane numara bu şarkı, Stephen. Dinle.

Ezgili ıslığı tekrar duyuluyor, güzelce nüanslandırıyor, hava püskürte püskürte, yumruklarıyla kumaşla sarmalanmış dizlerinde kös çalıyor.

Bu rüzgâr daha hoş.

Çöküş evleri, onunki de, benimki de, hepsi. Sen Clongowes beyzadelerine bir amcanın yargıç, bir amcanın orduda general olduğunu söyledin. Bırak bunları, Stephen. Güzellik bunlarda değil. Joachim Abbas'ın giderek silikleşen kehanetlerini okuduğun Marsh's kütüphanesinin sıkıntılı cumbasında da değil. Kimin uğruna? Katedralin etrafındaki yüzkafalı güruh uğruna. Kendi cinsinden nefret eden biri olarak, kendi cinsinden kurtulmak için çılgınlık ormanına kaçmıştı, yelesi ayışığında köpürüyordu, gözyuvarları yıldızlar gibiydi. Houyhnhnm, atgibiburundelikleri. Oval, atı andıran suratlar, Temple, Buck Mulligan, Tilki Campbell, Fener Çene. Peder Abbas, barutfıçısı dekan, onların beyinlerini hangi günah tutuşturdu? Paff! *Descende, calve, ut ne nimium decalveris.* Aforozla tehdit edilen kafasının üzerinde gri saçlardan bir çelenk, onu, beni, mihrabın merdivenlerinden emekleyerek inerken *(descende)* görüyoruz, komünyon kupasını elimde sıkı sıkı tutuyorum, basiliskgözlüyüm. İn oradan aşağı, kelkafa! Bir koro beni gözdağı vererek yankılıyor, mezbahın boynuzlarının yanıbaşında destek oluyor, cübbelerinin içinde semiz gövdeleriyle hareket eden sözde papazların horultulu Latinceleri, tepeleri traş edilmiş, yağlanmışlar, hadım edilmişler, buğdayın en iyisinin yağıyla yağ bağlamışlar.

Ve belki de aynı anda çıkıp köşeyi dönünce bir rahip onu kaldırarak sunuyor. Çıngırçıngır! İki sokak ötede başka bir tanesi, onu komünyon kutusuna geri kilitliyor. Çıngır da çıngır! Bir azizeye adanmış bir kilisede bir başkası okunmuş ekmeğin hepsini kendisi yiyiveriyor. Çıngırçıngır! Aşağı, yukarı, ileri, geri. Dan Occam düşünmüştü bunu, yenilmez doktor. Sisli bir İngiliz sabahında, hipostaz cini zihnini gıdıklamış. Okunmuş ekmeği indirip diz çöküp ikinci çanını çalarken transeptteki ilk zili duydu (o kendisininkini kaldırıyor), sonra, kalkarken, (şimdi ben kaldırıyorum) ikisinin zillerinin (o şimdi diz çöküyor) çiftsesli çınlamasını duydu.

Kuzen Stephen, sen hiçbir zaman bir aziz olmayacaksın. Azizler adası. Sen de pek bir dindardın, değil mi? Kutsal Bakire'ye burnun kırmızı olmasın diye dua ettin. Serpentine Avenue'da şeytana dua ettin, önden yürüyen tombul dul eteklerini ıslak sokaktan korumak için biraz daha kaldırsın diye. *O si, certo!* Ruhunu sat bunun için, çekinme, bir hatunun etrafına iğnelenmiş renkli paçavralar için. Anlat, daha da anlat! Howth tramvayının tepesinde, tek başına, yağmura haykırıyordun: *çıplak kadınlar!* N'aber, buna ne diyeceksin?

Ne olmuş? Başka ne için icat edilmişler ki?

Her gece yedi kitaptan ikişer sayfa okuyacaktın, değil mi? Gençtim. Aynada kendine eğilerek selam verdin, ileri adım atıp alkışlara ciddiyetle selam durdun, suratın da pek yakışıklıydı. Yaşa, varol, Allahın belası dangalak! Nurol! Kimse görmedi ki: kimseye söyleme. Başlıkları yalnızca harflerden ibaret kitaplar yazacaktın. Onun F'sini okudun mu? Ah evet, ama ben Q'yu tercih ediyorum. Evet, ama W şahane. Ah evet, W. Yeşil oval yapraklara yazdığın derinler derini epifanlarını hatırlıyor musun? Eğer ölürsen kopyaları dünyanın tüm büyük kütüphanelerine

gönderilecekti, İskenderiye de unutulmayacaktı. Birileri onları birkaç bin yıl sonra okuyacaktı, bir mahamanvantara sonra. Pico della Mirandola gibiydin. Tamam, ta kendisi, balina sırtı. Bu tuhaf sayfaları yazan çoktan göçüp gitmiş biriydi, okuyunca kendimi birden bir zamanlar yaşamış biriyle bir olmuş gibi bir...

İri taneli kumlar ayağının altından yok olmuştu. Pabuçları tekrar nemli, çatırdayan bir yığının üzerinde yürümeye başladı, sülünesler, gıcırdayan çakıllar, sayısız çakılı durmadan döven, deniz solucanları tarafından delik deşik edilmiş tahta, kayıp Armada. Sıhhatsiz kum düzlükleri, lağım nefeslerini yukarıya vererek, yürüyen tabanlarını yutmaya hazır bekliyordu, yakamozla yanıp kömürleşmiş bir yosun öbeği, insan küllerinden bir çöp yığınının altında. Dikkatle yürüyerek onların etrafından dolaştı. Bir bira şişesi, göğsüne kadar tıkılmış, topaklanmış kum hamurunun içinde. Bir gözcü: amansız susuzluğun adası. Kıyıda kırılmış kasnaklar; karada koyu renk, kurnaz ağlardan bir labirent; daha ileride tebeşirle çiziktirilmiş arka kapılar, plajın yüksek tarafında üzerinde çarmıha gerilmiş iki gömlek olan bir çamaşır ipi. Ringsend: boz dümencilerin ve usta denizcilerin barakaları. İnsan kabukları.

Durdu. Sara yengelere giden yolu geçmişim. Onlara gitmeyecek miyim? Öyle gözüküyor. Etrafta kimse yok. Kuzeydoğuya döndü ve sıkılaşan kumların üzerinden Pigeonhouse tarafına doğru yürüdü.

— *Qui vous a mis dans cette fichue position?*

— *C'est le pigeon, Joseph.*

Patrice, izinli olarak eve dönmüş, benimle birlikte Mac-Mahon barında sıcak süt yudumluyor. Yaban kazının oğlu, Paris'in Kevin Egan'ı. Babam bir kuş havada, tatlı *lait chaud*'yu pembe, genç diliyle lıp lıp yalıyordu, tombul tavşan suratlı. Lıp lıp, *lapin. Gros lots* ikramiyesi çıkacak diye umuyor. Michelet'de kadınların doğası hakkında birşeyler okumuş. Ama bana M. Léo Taxil'in *La Vie de Jésus* kitabını göndermek istiyor illa ki. Bir arkadaşına ödünç vermiş.

— *C'est tordant, vous savez. Moi je suis socialiste. Je ne crois pas en l'existence de Dieu. Faut pas le dire à mon père.*

— *Il croit?*

— *Mon père, oui.*

Schluss. Lıp lıp.

Quartier Latin şapkam. Hay Allah, ne yapalım, rolümüze uygun giyinmek zorundayız. Gülkurusu eldiven isterim. Sen öğrenciydin, değil mi? Hangi şeytan götüresi konunun öğrencisi, deyiver? Peyseyen. P. C. N., var ya: *physiques, chimiques et naturelles.* Haa. Dört penilik *mou en civet*'ni yiyorsun, Mısır diyarında et kazanları, geğiren arabacılar sana dirsek atıyor. En doğal sesinle söyleyiver: ben Paris'teyken, *boul' Mich'*, şöyle yapardım. Evet, eğer bir yerlerde cinayet zannıyla tutuklanırsan başka yerdeydim demek için delinmiş metro biletleri taşırdın yanında. Adalet.

Onyedi Şubat 1904 gecesi, tutuklu, iki şahit tarafından görülmüştür. Suçlu olan öteki adam: öteki ben. Şapka, kravat, palto, burun. *Lui, c'est moi.* Pek eğleniyor gibiydin.

Gururla yürüyorum. Yürüyüşünü kime benzetmeye çalışıyordun? Unut gitsin: malı mülkü elinden alınmış biri. Elinde annenin posta havalesi belgesi, sekiz şilin, kapıcı postanenin kapısını suratına çarpıyor. Açlık, dişağrısı. *Encore deux minutes.* Bak saat. Yetişmeliyim. *Fermé.* Kiralık köpek! Av tüfeğiyle herifi vurup paramparça edeceksin, duvarlara et parçaları, pirinç düğmeler saçılacak. Sonra çatır çutur kıtırdak bütün parçalar tekrar toplanıverecek. Bir zarar görmediniz değil mi? Ah hiçbirşeyiniz yok canım. El sıkışalım. İzah edebildim umarım? Sıkıca el sıkışalım. Ah hepsi şu kadarcık, birşey olmaz.

Harikalar yaratacaktın, ne haber? Ateşli Columbanus'un izinde Avrupa'ya misyoner gidecektin. Fiacre ve Scotus, cennette titrektaburelerinin üzerine oturmuşlar, içkilerini bira kaplarından saça saça, laubalilatince laflıyorlar: *Euge! Euge!* Valizini sürüklerken İngilizceyi çat pat konuşuyormuş numarası yaptın, hamala üç peni, Newhaven'ın balçıkla sıvaşık rıhtımını boydan boya geçtin. *Comment?* Aman ne müthiş bir ganimetle döndün geriye; *Le Tutu*, beş adet yıpranmış *Pantalon Blanc et Culotte Rouge* sayısı, mavi bir Fransız telgrafı, eşe dosta göstermek için ilginç bir nesne:

— Amen ölüyor eve gel baban.

Teyzem anneni öldürdüğünü düşünüyor. Bu yüzden seninle selamı sabahı.

Bunu da Mulligan'ın teyzesine içelim
Deyivereyim size esbabı mucibesini
Sayesinde terketmez Hannigan familyası
Bir saniyecik bilem edep dairesini.

Ayakları, ansızın gururlu bir ritm tutturmuş olarak, South Wall'un koca kayalıkları boyunca kum hendeklerinin üzerinde yürüyordu. Onlara gururla baktı, yığılmış, taştan mamut kafatasları. Denizin, kumun, kaya parçalarının üzerinde altın rengi ışık. Güneş o tarafta, zarif ağaçlar, limon rengi evler.

Paris çiğ çiğ uyanıyor, limon rengi sokaklarının üzerinde kaba güneş ışığı. Üçgen ekmek dilimlerinin nemli içleri, kurbağayeşili absent, sabah ayininin buhuru, havada fingirdeme kokusu. Belluomo karısının aşığının karısının yatağından kalkıyor, başörtülü hizmetçi hareketlenmiş, elinde bir tencere sirke asidi taşıyor. Rodot pastanesinde Yvonne ve Madeleine tepetaklak olmuş güzelliklerini tazeliyorlar, altın dişleriyle hamurdan *chausson*'ları parçalıyorlar, ağızları *flan breton*'un *pus*'üyle sararmış. Parisli erkeklerin yüzleri gelip geçiyor, onların güzelce memnun edilmiş memnun edicileri, kıvırcık saçlı conquistador'lar.

Öğle saatleri mahmur. Kevin Egan barut sigaralarını matbaa mürekkebiyle lekelenmiş parmaklarıyla sarıyor, o yeşil perisini yudumlarken Patrice beyazı yudumluyor. Çevremizde tıkınanlar baharatlı fasulyeleri çatallarıyla gövdeye indiriyorlar. *Un demi sétier*! Cilalı kazandan kahve buharı fışkırıyor. O işaret edip çağırınca garson kız bana bakıyor. *Il est irlandais. Hollandais? Non fromage. Deux irlandais, nous, Irlande, vous savez? Ah, oui!* Kız *hollandais* peyniri istediğini zannettiydi. Yemeğin üstüne bastırsın diye, bu lafı bilir misiniz? Bastırsın diye. Bir zamanlar Barcelona'da bir adam tanımıştım, tuhaf bir vatandaştı, bastırsın diye derdi. Haydi: *slainte!* Keresteden masaların etrafında şaraplı nefeslerin ve homurdanan gırtlakların kördüğümü. Nefesi soslekeli tabaklarımızın üzerinde asılı kalıyor, yeşil perinin sivri dişleri dudaklarının arasından görünüyor. İrlanda hakkında, Dalcassian'lar hakkında, umutlar, kumpaslar, Arthur Griffith'in şimdiki hali hakkında, AE, pimander, benim iyi çobanım hakkında. Beni de kendi boyundurukarkadaşı olarak boyunduruğa almak istiyor, suçlarımız ortak davamız olacak. Sen babanın oğlusun. Bu sesi tanıyorum. Kaba pamuklu gömleği, kançiçekli, İspanyol püsküllerini onun sırları karşısında tir tir titretiyor. M. Drumont, var ya meşhur gazeteci, Drumont, Kraliçe Victoria için ne demişti biliyor musun? Sarı dişli acuze. *Dents jaunes*'lu *vieille ogresse*. Maud Gonne, ne güzel kadın, *La Patrie*, M. Millevoye, Félix Faure, nasıl öldüğünü biliyor musun? Hafifmeşrep adamlar. Upsala'daki hamamda çıplak erkekleri keseleyen fröken, *bonne à tout faire. Moi faire*, demişti kadın. *Tous les messieurs*. Ama bu *Monsieur* onlardan değil, demiştim. Ne kadar sefih bir âdet. Banyo dediğin çok mahrem birşey. Kardeşime, kendi öz kardeşime bile yaptırmazdım, tam şehvetperestlik. Yeşil gözlü canavar, seni görüyorum. Sivri dişini, hissediyorum. Şehvetperest insanlar.

Mavi fitil ellerin arasında ölümcül, yanıp tükeniyor. Tütün kırıntıları tutuşuyor: köşemizi bir alev ve ekşi bir duman aydınlatıyor. Protestan kardeşliği şapkasının altında yüzünün kemikleri çıkmış. Fenian'ların elebaşı nasıl tüymüştü, hikâyenin en sahih haliyle. Genç bir gelin kılığında kalktı, adam, peçeli, portakalçiçekleri, Malahide'a giden yola sürdü arabasını. Yeminle, aynen böyle, ağbicim. Yitik liderler hakkında, ihanete uğrayanlar, inanılmaz firarlar hakkında. Tebdil-i kıyafet, tutun kaçıyor, gitti, burada değil.

Tekmeyi yemiş âşık. Zımba gibi delikanlıydım o zamanlar, ne diyorsun, bir ara sana o zamandan bir resmimi göstereyim. Yeminle, aynen öyleydim, ağbicim. Âşıktı, kadının aşkı için, kabilesinin veliahtı albay Richard Burke ile beraber Clerkenwell surlarının altını kolaçan ediyordu, ve, eğildi, bir intikam ateşinin onları sisin içine doğru yukarı fırlattığını gördü. Kırılan camlar ve yerlebir olan duvarlar. Işıklar şehri Paris'te saklanıyor şimdi, Parisli Egan, onu benden başka arayıp soran yok. Gündelik uğrak yerlerine birer birer uğruyor, lekeli matbaa kasası, üç değişik tavernası, kısa gece uykusunu uyuduğu Montmartre yuvası, rue de la Goutte-d'Or, göçüp

gitmişlerin sinek pisliğiyle sıvanmış çehreleriyle Şam işi süslenmiş. Sevgisiz, vatansız, karısız. O bayan serseri kocası olmadan da pek güzel geçinip gidiyor, hanımefendi, rue Gît-le-Cœur'de oturuyor, bir kanaryası, iki adet de damızlık kiracısı var. Şeftali gibi yanakları, zebra desenli eteği var, genç kız gibi kıkırdıyor. Tekmeyi yemiş ama umutsuzluğa kapılmamış. Pat'i görürsen benden selam söyle, olur mu? Bir ara zavallı Pat'e bir iş bulmaya çalışmıştım. *Mon fils*, Fransa'nın askeri. Ona şarkı söylemeyi öğrettim. *Kilkenny oğlanları kükreyen sert bıçaklardır.* Biliyor musun o eski şarkıyı? Patrice'e onu ben öğrettiydim. Eski Kilkenny: Aziz Canice, Nore'da Strongbow'un kalesi. Bak şarkı şöyle. *Oh, oh.* Napper Tandy, tuttu elimden.

Oh, Oh Kilkenny
oğlanları...

Elimde güçsüz, eriyip gitmiş eli. Onlar Kevin Egan'ı unuttular, o onları unutmadı. Ey Sion, seni andıkça.

Suyun kıyısına doğru yaklaşmıştı, ıslak kum pabuçlarını tokatlıyordu. Taze hava onu selamladı, yabanıl sinirleri arp teliymiş gibi çalan, parlaklık tohumlarından oluşmuş vahşi hava esintisi. Bir dakika, Kish fener gemisine doğru yürümüyorum, değil mi? Âniden durdu, ayakları yavaşça titreyen kumun içinde gömülüyordu. Geri döneyim.

Dönüp güneydeki kıyıyı gözüyle taradı, ayakları bastığı yeni yerlerde yavaşça tekrar batıyordu. Kulenin soğuk kubbeli odası bekliyor. Top deliklerinden vuran ışık huzmeleri hep hareket halindeler, hep yavaşça, ayaklarımın kuma batması kadar yavaş, yuvarlak tabanda günbatımına doğru sürünüyorlar. Mavi günbatımı, gecenin çöküşü, koyu mavi gece. Kubbenin karanlığında bekliyorlar, geriyeitilmiş sandalyeler, obelisk valizim, terkedilmiş tabaklardan oluşan sofranın çevresinde. Sofrayı kim toplayacak? Anahtar onda. Gece olunca orada uyumayacağım. Sessiz bir kulenin kapalı kapısı onların kör bedenlerini içine gömmüş, pantersahib ve onun mihmandar zağarı. Seslen: cevap yok. Ayağını battığı yerden kaldırdı ve kaya sırasının yanından geriye döndü. Hepsini al, hepsi sende kalsın. Ruhum benimle birlikte yürüyor, biçimler biçimi. Demek ki ayın geceyarısı nöbetleri sırasında kayaların üzerindeki patikayı adımlayacağım, siyah ama yer yer gümüşlü sakalımla, Elsinore'un beni denize doğru çekmesini dinleyerek.

Yükselen su beni izliyor. Akıntısının geçip gitmesini buradan görebiliyorum. O zaman Poolbeg Road üzerinden oradaki sahile geri döneyim. Ayakotlarının ve yılan balığı gibi uzamış deniz yosunlarının üzerinden tırmanıp oturak yeri biçiminde bir kayaya oturdu, bastonunu kayadaki bir çatlağa yasladı.

Şişmiş bir köpek leşi yosunların üzerine serilmiş yatıyordu. Onun önünde bir teknenin küpeştesi, kuma gömülmüş. *Un coche ensablé*, Gautier'nin nesri hakkında

Louis Veulliot böyle demişti. Bu ağır kumlar gelgit ve rüzgârın buraya yığdığı bir lisan. Ve orada da, ölmüş inşaatçıların taşyığınları, sansarların üreme çiftliği. Altın sakla oraya. Dene bakalım, var elinde biraz. Kum ve taşlar. Geçmişin yüküyle ağır. Sir Lout'un oyuncakları. Dikkat et de kulağına bir tane oturtmasın. Ben belalı bir devim, gâvur ölüsü gibi kayaları yuvarlarım, kemiklerinizi basamak yaparım. Fifofam. Zurnuma zirz Zirlandalının kanz kokuzu zeliyorz.

Bir nokta, canlı bir köpek, uzun kumsal boyunca koşarak yavaş yavaş görünür olmaya başladı. Aman, yoksa bana saldıracak mı? Onun özgürlüğüne saygı göster. Ne kimsenin efendisi ol, ne de kölesi. Sopam var. Sıkı otur. Daha uzaklardan yaklaşan, dalgaları kırılmaya başlayan gelgit boyunca kıyıya doğru yürüyen gövdeler, iki kişi. İki Meryem. Güzelce sazların arasına saklamışlar. Sobe. Gördüm sizi. Hayır, köpek. Onlara doğru geri koşuyor. Kim?

Lochlann'ların kalyonları burada kıyıya yanaşmıştı, av peşinde, kanlı gagalı tekneleri erimiş kalaydan köpüklerin üzerinde gövdeleri iyice suya batmış gidiyordu. Danimarkalı Vikingler, Malachi'nin altın yakayı taktığı günler, göğüslerinde demir zincire bağlı baltalar parıldıyor. Bir kaşalot balinası sürüsü öğle sıcağında, su fışkırta fışkırta, sığlık yerlerde çırpına çırpına karaya vurmuştu. Sonra açlık çeken, kafesli şehirden, o zamanın yeleklerini giymiş cücelerden bir güruh, benim halkım, ellerinde deri yüzme bıçakları, koştular, merdivenler dayadılar, yeşil, yağlı balina etinden koca koca parçalar kestiler. Açlık, veba ve katliamlar. Kanları damarlarımda, ihtirasları beni de sarsıyor. Donmuş Liffey'nin üzerinde onlarla beraber gezdim, ben ki çalınan bebeğin yerine konmuş bebektim, çıtırdayan reçine ateşlerinin arasında. Hiçkimseyle konuşmadım: kimse de benimle.

Köpeğin havlaması ona doğru koştu, durdu, geri koştu. Düşmanımın köpeği. Etrafımda köpekler bana havlarken öylece durabildim ancak, rengim atmış, sessiz. *Terribilia meditans*. Üzerinde çuhaçiçeği renkli bir mintan, kader tanrıçasının silahtarı, korkuma güldü. Buna mı hasretin, onların alkışlarının havlamasına mı? Tahtta hak iddia edenler: onların hayatını yaşa. Bruce'un kardeşi, Thomas Fitzgerald, ipek şövalye, Perkin Warbeck, York'un sahte mirasçısı, gülbeyazı fildişi renginde ipek pantalon giymiş, bir günlük mucize, ve Lambert Simnel, onu izleyen hizmetçiler ve aşçılar arkasında kuyruğa girmişler, taç giydirilmiş bir bulaşıkçı. Hepimiz kralların oğullarıyız. O gün de, bugün de, tahtta hak iddia edenlerin cenneti. O insanları boğulmaktan kurtarıyor, sense bir itin havlaması karşısında titriyorsun. Ama Guido'yla Or san Michele'de alay eden saray erkânı kendi evlerindeydiler. Falancanın evi... Senin bu ortaçağ tuhafmuğlaklıklarından bıktık artık. Sen onun yaptığını yapar mıydın? Yakında bir kayık olurdu herhalde, bir can simidi. *Natürlich*, sırf senin için oraya bırakılmış olurdu. Yapar mıydın yapmaz mıydın? Maiden's Rock açıklarında dokuz gün önce boğulan adam. Şimdi onu bekliyorlar. Gerçeği söyle, öt bakalım. İsterdim. Denerdim. İyi bir yüzücü değilim. Su soğuk yumuşak. Clongowes'daki

lavaboda suratımı suya soktuğum zaman. Göremiyorum! Arkamda kim var? Çabuk, çabuk, dışarı! Gelgitin her yönden hızla içeri akmasını görüyor musun, kumun alçak yerlerini hızla örterek, denizkabuğukakaorenkli? Ayağımın altında toprak olsaydı. Onun hayatının hâlâ ona ait olmasını istiyorum, benimkinin de bana. Boğulan bir adam. Adamın insan gözleri bana ölümünün dehşetinin içinden haykırıyor. Ben... Onunla birlikte aşağıya... Annemi kurtaramadım. Sular: acı ölüm: yitti.

Bir kadın ve bir adam. Etekliğini gördüm. İğneyle tutturmuş, bahse girerim.

Köpekleri giderek küçülmekte olan bir kum yığınının etrafında tembelce, rahvan, yığının her tarafını koklayarak dolaştı. Önceki hayatlarından birinde kaybettiği birşeyi arıyor. Âniden sıçrayan bir adatavşanı gibi fırladı, kulaklarını geriye yatırıp, toprağısıyıran bir martının gölgesini kovaladı. Adamın keskin ıslığı inik kulaklarına çarptı. Döndü, sıçraya sıçraya geri geldi, yaklaştı, pırıldayan bitki saplarının üzerinde rahvan yürüdü. Kestane rengi sahada bir teke, dolanıyor, kır donlu, boynuzsuz. Gelgitin dantelkıyısında kasılmış ön patileriyle durdu, denizedoğruçevrilmiş kulaklarla. Burnu kalktı ve dalgasesine karşı havladı, morsbalığı sürüleri. Dalgalar ayağına doğru yılan gibi kıvrıldılar, sarmalandılar, sayısız dalga tepesini bayrak gibi açtılar, dokuz kerede bir, kırılarak, şapırdayarak, uzaktan, daha da uzaktan, dalgalar, dalgalar.

Midye toplayıcılar. Suyun içine doğru biraz girdiler, eğilerek, torbalarını suya daldırdılar, sonra, torbalarını geri çıkarıp sudan çıktılar. Köpek onlara doğru koşarak havladı, şaha kalkıp onlara pati attı, kendini tekrar dört ayağının üzerine bıraktı, sonra tekrar onların karşısında şaha kalktı, sanki bir ayı gibi, dilsiz, kuyruk sallayarak. İlgi göremese de, onlar daha kuru kumlara doğru gelirken yanlarından ayrılmadı, nefesnefesekızıl bir kurt dili çenesinden paçavra gibi sarkıyordu. Benekli gövdesi onların önünde yavaş yavaş gezindi ve sonra dörtnala kalkan bir dana gibi fırladı. Köpek leşi yolunda duruyordu. Durdu, kokladı, etrafında dolandı, kardeş, daha yakından kokladı, etrafını döndü, ölü köpeğin sırılsıklam kürkünü hızla, köpek gibi kokladı. Köpekkafatası, köpekkoklaması, gözler yerde, tek bir büyük hedefe ilerliyor. Ah, zavallı maaşlı köpecik. Burada zavallı bir köpeciğin naaşı yatıyor.

— Kırpık! Çekil onun başından, seni soysuz.

Bu azarı yiyince sahibine kös kös geri döndü ve yalınayakla vurulan küt bir tekme, canını yakmadan, onu bir kum burnu boyunca fırlattı, havada uçarken pısmıştı. Bir çember çizerek çaktırmadan geri geldi. Beni görmüyor. Mendireğin sınırı boyunca avare avare yürüdü, gezindi, bir kayayı kokladı, dikilmiş bir arka ayağın altından kayaya doğru işedi. İleri doğru yürüdü, arka ayağını kaldırıp, hızla koklanmamış başka bir kayaya kısacık işedi. Fakirlerin basit zevkleri. Arka patileri kumu eşeledi: sonra ön patileri oynaşıp kazdı. Buraya gömdüğü birşey, büyükannesi. Kumu altüst etti, oynaşarak, kazarak, sonra havayı dinlemek için durdu, pençelerini tekrar hiddetle sallayarak kumu kazdı, kısa zaman sonra durdu, bir pars, bir panter,

yasak aşkın meyvesi, ölülere akbabalık ediyor.

Dün gece o beni uyandırdıktan sonraki yine aynı rüya değil miydi? Dur bir. Açık bir geçit. Fahişeler sokağı. Hatırla. Harun El Reşid. Neredeysiyorum. O adam bana rehberlik etti, konuştu. Korkmuyordum. Yüzüme karşı tuttuğu kavun. Gülümsedi: kaymakmeyve kokusu. Kural bu, dedi. İçeri. Gel. Kırmızı halıyı yaydık. Şimdi göreceksin kimmiş.

Çantalarını omuzlayıp zahmetle ilerlediler, esmer Kıptiler. Adamın paçaları kıvrılmış pantalonundan çıkan morarmış ayakları soğuk ve nemli kumu tokatladı, tuğla rengi soluk bir eşarp traşsız boynuna sarılmıştı. Kadın arkasından kadın adımları atarak izliyordu: eşkıya ve eşkıyanın sürtük gacosu. Kadın ganimetleri sırtına vurmuş. Gevşek kum ve denizkabuğukırıntıları çıplak ayaklarını kabuk gibi kaplamış. Rüzgâryemiş yüzünün etrafında saçları uçuşuyor. Efendisinin peşinden, ona yardımcı olarak, Londra'ya, laçı şehre zamkinos. Gecenin karanlığı vücudunun kusurlarını örttüğü vakit, kahverengi şalını üstüne örtüp köpeklerin pislediği bir köprüaltından müşteri çağırıyor. Pezevengi iki Dublin Kraliyet piyadesini Blackpitts Street'te O'Loughlin'in yerinde ağırlıyor. Öp onu, eşkıya ağzıyla, iş al o duraktan, ah benim gıcır cıvırım. Kokuşmuş paçavralarının altında bir dişi şeytanın beyazlığı. O gece Fumbally's Lane'de: tabakhane kokuları.

Hamçaların beyazdır, lapışların kırmızı
Endamının şemali gayetle yalanası
Kukurik naşlatalım seninle ben gel hayde
Öperleyelim sonra bastırınca bu gece.

Delectatio morosa diyor buna kocagöbekli Aquinas, *frate porcospino*. Düşüşten önce Âdem çiftleşiyordu, kızışmıyordu. Bırak seslensin: *endamının şemali gayetle yalanası*. Onunkinden bir gıdım bile daha kötü olmayan bir lisan. Keşişsözleri, meryemtesbihiboncukları uçkurlarında mırıl mırıl: eşkıya sözleri, demir leblebiler ceplerinde pıtır pıtır.

Şimdi geçiyorlar.

Hamlet şapkama yan gözle bir bakış. Burada otururken âniden çırılçıplak kalıverseydim? Değilim ki. Dünyanın tüm kumları boyunca, güneşin alev alev yanan kılıcı onu izlerken, batıya doğru, garp memleketlerine doğru ilerliyor. Kadının yükü var: zahmetle çekiyor, asılıyor, sürüklüyor, hamil oluyor, taşıyor. Batıya doğru ilerleyen gelgit, ayçekmiş, kadının izini takip ediyor. Kadının içinde binlerceadalı gelgitler, kanı benim kanım değil, *oinopa ponton*, şaraprengi deniz. İşte, mehtabın kulu. Uykusunda ıslak işmar mehtaba saatinin geldiğini haber veriyor, uyandırıyor. Gelindöşeği, çocukdöşeği, ölüm döşeği, başucunda ruh mumu. *Omnis caro ad te veniet*. Geliyor, soluk yüzlü vampir, gözleri fırtınanın içinden, kanatır yarasa

yelkenleri denizi, kadının öpen ağzının üzerine ağız.

İşte bu. Şu keratayı iliştiriver, olur mu? Yazı levhalarım. Kadının öpüşüne ağız. Hayır. İki tane olması lazım. İyice iliştir birbirine. Kadının öpen ağzının üzerine ağız.

Dudakları havanın etsiz dudaklarını öptü ve ses çıkarmadan söyledi: kadının rahminin üzerine ağız. Rahim, herşeyi koruyan lahit. Ağzı, dilsiz, nefes verirken kalıba döktü: uuiihah: kataraktik gezegenlerin gürlemesi, küre gibi, parlayarak, uzakuzakuzakuzakuzakuzaklarda gürlüyor. Kâğıt. Cebimdeki banknotlarmış, hassiktir. Deasy moruğunun mektubu. İşte bu. Misafirperverliğiniz için en içten teşekkürlerimle boş köşesini koparalım. Güneşe sırtını dönüp kayalardan bir masanın üzerine eğilerek kelimeler karaladı. İkidir kütüphanenin bankosundan not kâğıdı almayı unutuyorum.

Gölgesi, o yazdıklarını tamamlayıp eğilirken kayaların üzerine uzandı. Neden en uzak yıldıza kadar sonsuz olmasın? Bu ışığın arkasındaki karanlıkta duruyorlar şimdi, nurda parlayan karanlık, Delta Cassiopeia, dünyalar. Ben burada elinde dişbudaktan asâsıyla bir kâhin, ödünç alınmış sandaletlerle, morarmış bir denizin yanında gündüz vakti, kimsenin gözüne görünmeden, erguvanî gecenin içinde, meymenetsiz yıldızların hükümranlığının altında yürüyorum. Bu tükenmiş gölgeyi fırlatıyorum kendimden, kaçınılmaz olarak insanşeklinde, onu geri çağırıyorum. Sonsuz, benim olur muydu, biçimimin biçimi? Kim seyrediyor beni burada? Bu yazılı kelimeleri kim, nerede okuyacak? Beyaz bir saha üzerinde işaretler. Bir yerlerde birilerine en tatlı sesinle. Cloyne'un aziz piskoposu ruhban şapkasından tapınağın peçesini çıkarmış: orta yerine renkli amblemler çizilmiş mekânın peçesi. Sıkı tutun. Yassılığın üzeri renklendirilmiş: evet, bu doğru. Yassı görüyorum, sonra mesafeyi düşünüyorum, yakın, uzak, yassı görüyorum, doğu, geri. Ah, bak şimdi: Âniden geriye doğru derinleşiyor, stereoskop içinde donakalmış. Şipşak görüntü. Sözlerimi karanlık buluyorsunuz. Asıl karanlık ruhlarımızın içinde oysa, siz ne dersiniz? Daha da tatlı sesle. Ruhlarımız, günahlarımızla utançyaralı, bize sımsıkı yapışıyorlar, sevgilisine sıkı sıkı sarılan bir kadın gibi, daha sıkı, daha da sıkı.

Kız bana güveniyor, eli şefkatli, uzunkirpikli gözleri. Ne halt etmeye kızı peçenin ötesine getiriyorum ki? Kaçınılmaz görselliğin kaçınılmaz modalitesine. O kız, o kız, o kız. Hangi kız? Hodges Figgis'in vitrininde pazartesi günü bir zamanlar yazmaya niyet ettiğin alfabe kitaplarından birine bakarkenki bakire. Pek de istekle baktın kıza. Şemsiyesinin örgülü taşıma halkasının arasından bileği. Leeson Park'ta oturuyor, bir dertli ve birkaç eksantrikle beraber, okumuş yazmış bir hanımefendi. Bunları başkasına anlat, Stevie: yoldan kaldırabileceğin birine. Bahse girerim şu Allahın çıkmaz belası jartiyerlerden giyiyordur, topak topak yünle yamanmış sarı çorapları vardır. Kızın elma tatlılarından bahsetmek lazım, *piuttosto*. Aklın başında mı, nereye gitti?

Dokun bana. Yumuşak gözler. Yumuşak yumuşak yumuşak el. Burada yalnızım. Ah, dokun bana çabuk, şimdi. Tüm insanların bildiği kelime hangisidir? Ben burada sessizce tek başımayım. Mahzunum aynı zamanda. Dokun, dokun bana.

Karalanmış notu ve kurşunkalemini bir cebine tıkarak keskin kayaların üzerine boylu boyunca uzandı, şapkası gözlerinin önüne düşmüştü. Aynı Kevin Egan'ın hareketini yaptım şimdi, o da şekerlemesinden önce kafasını öne eğerdi, Şabat uykusundan önce. *Et vidit Deus. Et erant valde bona.* Alo! *Bonjour*, mayıs ayında çiçeklerin özlendiği gibi özletmiştiniz kendinizi. Yapraklarının gölgesinde oturup tavuskuşukuyruğugibicıvıldayan kirpiklerinin arasından güneye yönelen güneşi izledi. Bu ateşli sahnede yakalandım. Pan'ın saati, kır tanrısının öğle vakti. Sakızyüklü sarmaşıkbitkilerin, sütkoklaşan meyvelerin arasında, kızıl suların üzerinde yaprakların genişçe yayıldığı yerde. Izdırap uzakta.

Yüz çevirip dert etme.

Gözleri geniş ağızlı pabuçlarına dertli dertli baktı, bir tekenin ihtiyaç fazlası eşyaları *nebeneinander*. Bir başkasının ayağına sıcak bir yuva olmuş buruş buruş derideki kırışıkları saydı. *Tripudium* dansı yaparken yeri döven o ayak, sevmediğim ayak. Ama Esther Osvalt'ın ayakkabısı senin ayağına uyunca pek hoşuna gitmişti: Paris'te tanıştığım bir kız. *Tiens, quel petit pied!* Sıkı dost, kardeş ruh: Wilde'ın kendi adını anmaya cesaret edemeyen sevdası. Onun kolu: Cranly'nin kolu. Şimdi beni terkedecek. Peki suç kimde? Neysem oyum. Neysem oyum. Ya hep ya hiç.

Cock gölünden uzun kementler halinde su dolu dolu aktı, yeşil-sırmaması rengi kum lagünlerini örterek, yükselerek, akarak. Su bastonumu götürecek. Bekleyeyim. Hayır, geçip gidecekler, geçerken alçak kayalara sürtünerek, döne döne karışarak, geçerek. Şu işi bir an önce bitirsem iyi olacak. Dinle: dört sözlü bir dalgadili: siisuu, hrşş, rşşıışş uuus. Suyun insafsız nefesi denizyılanlarının arasında, şahlanan atların, kayaların arasında. Kayaların kaplarına sıçrar: flop, slop, şlap: fıçılara tıkılı. Sonra, tükenmiş, sesi diniyor. Foşurdayarak akıyor, akarken ferah ferah, yüzeye fırlayan köpük fıskiyesi, fora edilmiş firuze çiçeği.

Yükselen gelgitin altında kıvranan yosunların halsizce yükselmelerini ve takatsız kollarını sallamalarını gördü, kaldırarak etekliklerini, fısıldayan suyun içinde sallanarak ve nazlı gümüş yapraklarını ters yüz ederek. Günden güne: geceden geceye: kaldırılıyorlar, su altında kalıyorlar ve düşmeye bırakılıyorlar. Allahım, hem de nasıl yorgunlar: sonra, kendilerine fısıldanınca, iç çekiyorlar. Aziz Ambrosius duymuştu bunu, yaprakların ve dalgaların iç çekmesini, beklerken, zamanlarının dolmasını beklerken, *diebus ac noctibus iniurias patiens ingemiscit.* Boşuna toparlanmış: ve sonra beyhude bırakılmış, akıntı bir ileri, dönüşü bir geriye: mehtabın dokuma tezgâhı. Âşıklarını görmekten de bezmiş, uçkuruna düşkün erkekler, makamında parıldayan çıplak bir kadın, suların yükünü çekiyor.

Oralar beş kulaçtır. Tam beş kulaç dipte yatıyor baban. Saat birde demişti.

Boğulmuş olarak bulundu. Dublin kum seddinde suların yükselme vakti. Yerinden sökülmüş bir moloz akıntısını, yelpaze gibi açılan balık sürülerini, aptal denizkabuklarını önüne katmış sürüklüyor. Tuzbeyazı bir ceset dip akıntısından yükseliyor, kara tarafına doğru batıp çıkmaya başlıyor, bir adım bir adım bir balıkadam. İşte orada. Çabuk kancayı geçir. Denizlerin ta dibine battıysa da. Yakaladık. Şimdi yavaşça çekin.

Kokuşmuş salamuranın içinde sırılsıklam cesetgazı torbası. Titreşen ufacık balıklar, süngersi bir lokmayla iyice beslenmişler, pantalonunun düğmelenmiş önünün açıklıkları arasından görünüyorlar. Tanrı insana, insan balığa, balık yaban kazma, kaz Featherbed dağına dönüşüyor. Hayatta olan ben ölü nefeslerini soluyorum, ölü kumun üzerine basıyorum, cümle ölülerin idrarlı atıklarını gövdeye indiriyorum. Küpeştenin üzerine kaskatı atılmış, yeşil mezarının leş kokusunu yukarıya doğru soluyor, cüzzamlı burundeliği güneşe doğru horluyor.

Deniz böyle dönüştürüyor işte, kahverengi gözler şimdi tuzmavisi. Denizölümü, insanoğlunun bildiği en tatlı ölüm. Deniz ihtiyarı, Okyanus baba. *Prix de Paris:* taklitlerinden sakınınız. Adilane bir şekilde bir kerecik tecrübe ediniz. Ah çok güzel zaman geçirdik.

Haydi. Susadım. Hava kapanıyor. Kara bulut yok hiç ama, değil mi? Fırtına. Gökten şimşek gibi düşüyor, zekânın mağrur yıldırımı, *Lucifer, dico, qui nescit occasum.* Hayır. Külahım, onabana ait toz çarıklar, elimdeki değnek. Nereye? Garp diyarlarına. Akşam kendini bulacaktır.

Bastonunu sapından tuttu, onu yavaşça salladı, hâlâ oyalanıyordu. Evet, akşam bende kendini bulacak, ben olmasam da. Bütün günler sonlarına ulaşıyorlar. Sahi bu arada bir sonraki, ne zamandı? Salı günü en uzun gün olacak. Bu mesut yeni yılın, anneciğim, dı ram tam tididi tam. Kort Tennyson, centilmen şair. *Già.* Sarı dişli acuze için. Ve Monsieur Drumont, centilmen gazeteci. *Già.* Dişlerim çok kötü durumda. Niye böyle acaba? Dokun. Şu diş de gidici. Denizkabukları. Şu parayla acaba dişçiye mi gitsem? Bak şu diş. Dişsiz Kinch, üstinsan. Bu nerden çıktı, merak ediyorum, yoksa bir anlamı var mı acaba?

Mendilim. Atmıştı ya. Hatırlıyorum. Kaldırıp almadım mı?

Eli boşu boşuna ceplerinde arandı. Hayır, almamışım. Bari yeni bir tane alayım.

Burun deliğinden çıkardığı kuru sümüğü bir kaya çıkıntısının üzerine koydu, dikkatlice. Bundan sonrasına meraklısı baksın.

Arkamda. Belki biri vardır.

Yüzünü bir omzunun üzerinden çevirdi, geriye bakan hayvan pozu. Havanın içinde üç direkli bir teknenin yüksek direkleri hareket ediyordu, yelkenleri çarmıh gibi kurcetaların üzerine istinga edilmiş, dönüş yolunda, akıntıya karşı, sessizce giden, sessiz bir gemi.

II

Mr Leopold Bloom hayvanların ve kuşların içorganlarını afiyetle yerdi. Tavuk sakatatından yapılmış koyu çorbayı, ceviz kokulu işkembeyi, doldurulup fırınlanmış yüreği, ekmek kırıntılarıyla kızartılmış karaciğer dilimlerini, kızartılmış morina yumurtasını severdi. En sevdiği ise damağını hafif bir idrar rayihasıyla belli belirsiz yakan ızgara koyun böbreğiydi.

Mutfakta sessiz adımlarla dolanarak karısının kahvaltılıklarını eğri büğrü tepsinin üzerine güzelce dizerken de aklında böbrek vardı. Mutfağın içindeki ışık ve hava pek serindi, ama kapının dışında latif yaz sabahı hüküm sürüyordu. Bu durum da midesinin hafifçe kazınmasına yol açıyordu.

Kömürler korlanıyordu.

Bir dilim daha tereyağlı ekmek: üç, dört: tamam. Tabağının tepeleme dolu olmasını sevmiyor. Tamam. Tepsiye arkasını döndü, çaydanlığı ocağın üzerindeki çıkıntıdan kaldırdı ve ateşin üzerine yanlamasına koydu. Mat ve bodur çaydanlık, memesi dışarıya çıkıntı yaparak, orada durakoydu. Birazdan bir bardak çay. Nefis. Ağzım kurumuş. Kedi vücudunu gererek masanın ayaklarının birinin etrafına sürtündü, kuyruğunu havaya dikmişti.

— Mkgnaov!

— Oo, kimler gelmiş, dedi Mr Bloom, yüzünü ateşten çevirerek.

Kedi cevap olarak miyavladı ve vücudunu gererek masanın ayaklarının birinin etrafında tekrar dolandı, miyavlıyordu. Aynı yazımasamın üzerinde dolandığı gibi. Torr. Kafamı kaşı. Torr.

Mr Bloom zarif, siyah gövdeyi merakla, şefkatle izledi. Göze ne temiz görünüyor: sıhhatli postunun parıltısı, kuyruğunun kökünün altındaki beyaz düğme, yeşil parlak gözler. Ellerini dizlerine koyup ona doğru eğildi.

— Tedicik süt ister mi, dedi.

— Mrkgnaov! diye bağırdı kedi.

Bir de onlara aptal derler. Bizim onlara ne dediğimizi bizim onları anladığımızdan daha iyi anlıyorlar. İşine gelen herşeyi anlıyor. Kindar da. Acaba

beni nasıl görüyor. Bir kule kadar yüksek mi? Yok canım, bir sıçrayışta tepemde.

— Tavuklardan da korkarmış, dedi alay ederek. Gıtgıtgıdaklardan korkarmış. Hiç bu tedicik kadar aptal bir tedicik görmedim ki ben.

Acımasız. Tabiatı öyle. Farelerin hiç bağırmaması ne garip. Sanki hoşlarına gidiyor.

— Mrkrgnaov! dedi kedi yüksek sesle.

Hevesli, utançlakapanan gözlerini yukarıya doğru kırpıştırdı, uzun uzun ve yakınarak miyavlıyor, sütbeyazı dişlerini ona gösteriyordu. Koyu renk gözyarıklarının, gözleri yeşil birer mücevhere dönüşene dek açgözlülükle daralmasını izledi. Sonra şifoniyere gidip Hanlon's'ın sütçüsünün daha yeni doldurduğu sürahiyi aldı, ılıkköpüklü sütü bir kâseye boşalttı ve yavaşça yere koydu.

— Gurrhr! diye bağırdı, sütü içmeye koştururken.

Kedi süte üç kere dokunup yavaşça yalarken, bıyıklarının hafif ışıkta tel tel parlamasını seyretti. Onları kesersen fare tutamayacakları doğru mu acaba. Neden ki? Uçları karanlıkta parlıyordur, belki de. Ya da belki karanlıkta bir tür duyarga.

Yalayarak sütü içmesine kulak verdi. Jambon ve yumurta, olmaz. Bu kuraklıkta iyi yumurta çıkmıyor. Temiz, taze su lazım. Perşembe: Buckley's'den koyun böbreği almak için de iyi bir gün değil. Tereyağı ile kızartacaksın, biraz da karabiber. Dlugacz's'dan bir domuz böbreği daha iyi. Çaydanlık kaynarken. Yalayarak içmesi yavaşladı, sonra da kâseyi diliyle tertemiz etti. Neden dilleri o kadar pürtüklü? Daha iyi yalamak için, geçirgen delikler onlar hep. Yiyebileceği birşey yok mu? Etrafına bakındı. Yok.

Gıcırdayan ayakkabılarıyla yavaşça merdiveni tırmanıp hole çıktı, yatakodası kapısının yanında durakladı. Şöyle lezzetli birşey isteyebilir. Sabahları ince tereyağlı ekmek dilimleri seviyor. Yine de, belki başka birşey: olur ya.

Eşyasız holde yumuşak bir sesle konuştu:

— Köşeye kadar gidip geliyorum. Hemen dönerim.

Kendi sesini bunu söylerken duyduktan sonra ekledi:

— Kahvaltı için birşey ister misin?

Uykulu, yumuşak bir mırıltı cevap verdi:

— Mn.

Hayır. İstemezmiş. Sırtını dönüp karyolanın gevşek pirinç halkalarını şıngırdatırken daha da yumuşayan sıcak, derin bir iç çekiş sesi duydu. Şu karyolayı da artık yaptırmak lazım. Yazık. Taa Cebelitarık'tan buraya. Bildiği bütün İspanyolcayı da unuttu gitti. Acaba babası kaç paraya almıştı. Antika. Ah evet, tabii. Vali'nin müzayedesinde almıştı. Ucuza kapatmıştır. Pazarlık yapmaya gelince hiç affetmezdi, Tweedy moruğu. Evet, azizim. Hiç unutmam biz Plevne'deyken. Azizim ben alaylı bir zabitim, ve gurur duyarım bundan. Yine de şu posta pulu işinden voliyi vuracak kadar kafası çalışıyordu. Al sana ileri görüşlülük.

Eli, üzerine adının baş harfleri işli ağır paltosunun ve kayıp eşya bürosundan satın aldığı ikinci el yağmurluğunun üzerinden uzanıp şapkasını kancadan aldı. Posta pulları: arkasıyapışkan resimler. Korkarım bir sürü subay da bu işin içindedir. Tabii canım ne bekliyordun. Şapkasının içindeki ter lekeli etiket ona dilsizce dedi ki: Plasto's birinci kalite şapk. Deri şeridin içine çabucak bir göz attı. Beyaz kâğıt parçası. Güzelce gizlenmiş.

Kapının basamağında arka cebini anahtar yanımda mı diye yokladı. Orada değil. Çıkardığım pantalonda kaldı. Almam lazım. Patates yanımda. Gardrop gıcırdıyor. Onu rahatsız etmeye değmez. O sefer uykusunun içinde dönmüştü. Holün kapısını arkasından çok sessizce çekti, biraz daha, kapının ayağı eşiğin üzerine hissiz bir kol gibi dokunana kadar. Kapalıymış gibi duruyor. Ben dönene kadar idare ediversin.

Yetmişbeş numaranın kiler penceresinin yerinden çıkmış kanadından sakınarak sokağın güneşli tarafına geçti. Güneş George's kilisesinin kulesine yaklaşıyordu. Bugün sıcak olacak galiba. Bu siyah elbiselerin içinde iyice hissediyorum. Siyah ısıyı iletir, yansıtır (yoksa kırılım mıydı)? Ama açık renk takımımla da gidemem. Pikniğe gider gibi. Mutlu sıcaklığın içinde yürürken, gözkapakları sık sık, sessizce kapandılar. Boland's'ın ekmek arabası tepsilerin içinde gündelik ekmeğimizi getiriyor ama bizimki dünden kalma bayat ekmeği kızartmayı tercih eder, kabukları kıtır kıtır sıcacık. İnsana kendini genç hissettiriyor. Doğuda bir yerlerde: sabahın erken vakti: şafak sökerken yola çık, güneşin önünden giderek dünyanın etrafında seyahat et, bir günlük mesafe kadar önüne geçersin. Bunu ebediyen sürdürürsen teknik olarak bir gün bile yaşlanmazsın. Bir kumsal boyunca yürü, yabancı bir memlekette, bir şehir kapısına var, bekçi dikmişler, o da eski alaylılardan, Tweedy moruğunun pos bıyıkları, uzunca bir kargıya abanmış. Tenteli sokaklarda dolaş. Etrafta türbanlı yüzler. Karanlık mağaralar gibi hah dükkânları, koca bey, ürkünç Türk, bağdaş kurup oturmuş, kıvrımlı bir nargileyi tüttürüyor. Sokakta satıcıların bağrışmaları. Rezene kokulu su iç, şerbet. Bütün gün dolan dur. Belki bir iki hırsızla karşılaşırsın. Bir de o herifle karşılaşmak var. Güneşin batışı yaklaşsın. Sütunlar boyunca camilerin gölgeleri: elinde dürülmüş bir elyazmasıyla bir imam. Ağaçlar hışırdıyor, bir işaret, akşam yeli. Geçiyorum. Altın rengi, kararan gökyüzü. Bir anne evinin kapı aralığında durup izliyor. Çocuklarını o karanlık lisanlarıyla eve çağırıyor. Yüksek bir duvar: arkasında bir müzik aletinin telleri tıngırdıyor. Gece gökyüzünde ay, erguvan rengi, Molly'nin yeni jartiyerlerinin rengi. Teller tıngırdıyor. Dinle. Bir kız şu enstrümanlardan birini çalıyor, neydi adı: santur. Geçiyorum.

Herhalde hiç de böyle değildir oraları. Ah bu okuduğumuz saçmalıklar: güneşin izinde. Kapağına doğan güneş resmi koymuşlar. Kendi kendini neşelendirerek gülümsedi. Arthur Griffith, *Freeman*'in başyazısının üzerindeki logo hakkında ne demişti: özerklik güneşi, kuzeybatıdan, İrlanda merkez bankasının arkasındaki daracık sokaktan doğuyor. Keyifli gülümsemesini uzattı. Taşı gediğine koymuş

uyanık kerata: özerklik güneşi kuzeybatıdan doğuyor.

Larry O'Rourke'un dükkânına yaklaştı. Tavan ızgaralarından yukarı siyah biranın belli belirsiz kokusu yükseliyordu. Barın açık kapısının aralığından dışarıya zencefil, çaytozu, bisküvi hamuru kokuları fışkırıyordu. İyi bir dükkân, kim ne derse desin: şehir merkezinin keşmekeşinin hemen dışında. Aşağı taraftaki M'Auley's mesela: muhiti pek dandik. Ama tabii eğer North Circular boyunca, sığır pazarından nehir kıyısına yeni bir tramvay hattı açılsa fiyatı hemen tavan yapar.

Perdenin üzerinde kel bir kafa. Sevimli bir morukçağız. Ondan bir reklam komisyonu kopartmaya çalışmanın faydası yok. Kendi bilir, kendi işi. İşte orada, orada olmaz mı hiç, yaman Larry'ciğim, ceketini fora edip şeker tenekesine yaslanmış, önlüklü bar komisinin yerleri kova ve bezle silmesini izliyor. Simon Dedalus gözlerini yukarıya döndüre döndüre bir taklidini yapıyor, tıpatıp. Biliyor musunuz ne diycem? Ne diyceksiniz, Mr O'Rourke? Biliyor musunuz? Ruslar var ya Ruslar, Japonlara anca sabah kahvaltısı olacaklar.

Durup iki çift laf edeyim: cenazeden bahsederiz belki. Duydunuz mu zavallı Dignam'ın başına geleni, Mr O'Rourke.

Dorset Street'e dönerken kapı aralığından neşeyle selam verdi:

— Günaydın, Mr O'Rourke.

— Size de günaydın.

— Hava bugün ne güzel.

— Vallahi öyle.

Parayı nereden buluyorlar? Leitrim köylerinden gelmiş kızılsaçlı bar komileri, bulaşıkları duruluyorlar, bardakta kalan artık içkileri cebellezi ediyorlar. Sonra, el çabukluğu marifet, serpilip Adam Findlater'lar ya da Dan Tallon'lar oluvermiş olarak ortaya çıkıyorlar. Ama rekabeti de unutmamak lazım. Umumi susuzluğumuz. Bütün Dublin'i bir bara rastlamadan baştan aşağı yürümece, güzel bir bulmaca olurdu. Tasarruf etmek mi, nasıl edecekler ki. Anca sarhoşların sırtından. Üç yaz, elde var beş. Ne dedin? Oradan bir şilin, buradan bir şilin, damlaya damlaya göl olur. Toptan siparişlerde belki. Satış mümessilleriyle anlaşıp bir üçkâğıt yaparak. Sen patronla işi ayarla, kârı paylaşırız, oldu mu?

Bu yolla biradan ayda ne kadar kazanır? Tut ki on varil gidiyor. Tut ki yüzde on indirim aldı. Yok canım, daha fazladır. On. Onbeş. Saint Joseph's'in yanından geçti, Milli mektep. Piçkurularının yaygarası. Pencereler açık. Temiz hava hafızaya yardımcıdır. Tekerlemeler de öyle. Aabiisii diifiicii kelomen opiiku rastyuvii dabılyu. Oğlan çocukları galiba? Evet. Inishturk. Inishark. Inishboffin. Dersimiz çorapyağ. Benim adım. Slieve Bloom.

Dlugacz'ın vitrininin önünde durdu, sosis kangallarına baktı, polonez sosisi, siyah beyaz. Onbeş çarpı. Rakamlar zihninde çözüme varamadan silikleştiler: keyfi kaçtı, bıraktı kaybolsunlar. İnce kıyılmış et ve baharatla dolu parlak halkalarla

gözlerine bir ziyafet çekti, pişmiş, baharatlı domuz kanının ılık soluğunu huzurla soludu.

Bir böbrek mavi çini desenli tabağın üzerine kan damlaları salgılıyordu: sonuncusu. Tezgâhın başında yan komşunun hizmetçisinin yanında durdu. Acaba kız onu da alacak mı, elindeki bir kâğıt parçasından alacaklarını teker teker okuyor. Çatlamış: çamaşır sodasından. Denny's sosislerinden birbuçuk libre. Gözleri kızın hayat dolu kalçalarına takıldı. Adamın adı Woods. Acaba ne iş yapıyor. Karısı yaşlıca. Taze kan. Takipçiye izin yok. Kolları kuvvetli. Çamaşır ipine asılı bir halıyı dövüyor. Hem de nasıl dövmek, aman Allah. Sıyrılmış eteğinin her vuruşunda sallanması.

Gelincikgözlü domuzkasabı lekeli elleriyle kesip ayırdığı sosisleri katladı, sosispembesi. Besiye çekilmiş düve gibi sağlıklı etiyle bekliyor.

Kesik gazete kâğıdı yığınından bir sayfa aldı. Tiberias gölü kıyısında Kinnereth'te numune çiftliği. İdeal kış sanatoryumu olabilir. Moses Montefiore. Tabii, kim olacaktı başka. Çiftlikevi, etrafında duvar, pek iyi seçemiyorum, sığırlar otlanıyor. Sayfayı kendinden uzağa tuttu: ilginç: daha yakından oku, sayfa başlığı, otlanan sığırlar bulanıklaşmış, sayfa hışırdıyor. Genç bir beyaz düve. Sığır pazarında geçirdiğim o sabahlar, hayvanlar ağıllarında böğürüyorlar, damgalı koyunlar, hayvan terslerinin löp diye düşmesi, bakıcılar samanlığın içinde ayaklarında kabaralı çizmelerle güçlükle yürüyorlar, besilietli bir buta avucuyla bir şaplak atıyor, bak bu birinci kalite, ellerinde kabuğu soyulmamış değnekler. Duyularını ve iradesini başka tarafa yönlendirip, yumuşak, itaatkâr nazarını dinlendirirken sayfayı yanlamasına, sabırla tuttu. Pattada pattada sallanan sıyrılmış etek.

Domuzkasabı yığından iki sayfa kaptı, kızın halis sosislerini sardı ve suratını, kıpkırmızı, buruşturdu.

— Buyrun, küçük hanım, dedi.

Kız cüretkârca gülümseyip kalın bileğini dışarı doğru tutarak bir demir para uzattı.

— Sağolun, küçük hanım. Bu da bir şilin üç peni para üstü. Siz ne istemiştiniz?

Mr Bloom hemen işaret etti. Eğer kız yavaş yürürse ona yetişip arkasından yürüyeyim, sallanan jambonlarının arkasından giderim. Güne başlamak için güzel bir manzara. Haydi elini çabuk tut be adam. Fırsat bu fırsat. Kız dükkânın önünde, güneşte durdu ve sağ tarafa doğru tembel tembel yürüdü. Burnundan sertçe nefes verip iç geçirdi: hiç de halden anlamazlar ki. Sodaçatlağı eller. Ayak tırnakları da kabuk tutmuştur. Kahverengi, paçavra haline gelmiş keşiş gömleği muskaları, kızı her iki yönden de savunuyor. Kız tarafından kâle alınmamanın acısı kalbindeki belli belirsiz keyfin içinde bir çakmak çaktı. Gözü başkasında: görev başında olmayan bir polis memuru kıza Eccles' Lane'de sarılmıştı. İrikıyım olanlarını tercih ediyorlar. Birinci kalite sosis. Ah lütfen yardım edin, memur bey, ormanda kayboldum.

— Üç peni, lütfen.

Eli nemli, yumuşak bezeyi kabul etti ve yan ceplerinden birine kaydırdı. Sonra pantalonunun cebinden üç adet madeni para çıkarıp kauçuk sepetin üzerine koydu. Orada durdular, hemencecik sayıldılar ve hemencecik, birer birer, kasaya kaydırıldılar.

— Sağolun, beyim. Yine bekleriz.

Tilkigözlerinden dostane bir kıvılcım ona teşekkür etti. Kısacık bir an karşılık verip gözlerini kaçırdı. Hayır: yapmasam daha iyi: başka sefere.

— İyi günler, dedi, çıkarken.

— İyi günler, beyim.

Hiçbir iz yok. Gitmiş. Ne yapalım?

Dorset Street boyunca geri yürüdü, ciddiyetle okuyordu. Agendath Netaim: ekiciler şirketi. Çorak, kumlu arazileri Türk hükümetinden satın alıp okaliptüs ağacı dikme amacıyla. Gölgelik, yakacak ve inşaat için mükemmel. Yafa'nın kuzeyinde portakal bahçeleri ve uçsuz bucaksız kavun bostanları. Seksen mark karşılığında sizin için bir dönümlük bir araziye zeytin, portakal, badem ya da limon dikiyorlar. Zeytin daha ucuz: portakal yapay sulama istiyor. Her yıl size mahsulden gönderiliyor. Adınız birlik defterine hayat boyu malsahibi olarak işleniyor. Önceden on yatırıp gerisini yıllık taksitlerle ödeyebilirsiniz. Bleibtreustrasse 34, Berlin, W, 15.

Yok, bana yaramaz. Yine de, fena fikir değil.

Sığırlara baktı, gümüş sıcakta bulanıklaşmışlar. Gümüşlenmiş pudralanmış zeytin ağaçları. Sessiz, uzun günler: budama, olgunlaştırma. Zeytinleri kavanozlara koyarlar, değil mi? Andrews'dan kalma birkaç tane var evde hâlâ. Molly'nin çekirdeklerini tükürmesi. Tadını aldı bir kere. İnce kâğıda sarılıp kasalara doldurulmuş portakallar. Ağaçkavunları da öyle. Acaba Saint Kevin's Parade'deki zavallı Citron hâlâ hayatta mıdır. Eski kitarasıyla Mastiansky de vardı. Ne keyifli akşamlar geçirirdik o günlerde. Molly Citron'ın bambu koltuğunda. Tutması ne güzel, serin, balmumu gibi meyve, elinde tut, burun deliklerine götür, kokusunu içine çek. İşte böyle, ağır, tatlı, yabani koku. Hep aynı, yıldan yıla. İyi de para getiriyorlardı, Moisel'in bana dediğine göre. Arbutus Place: Pleasants Street: eski keyifli günler. Kusursuz olması şart, demişti. Onca yol geliyor: İspanya, Cebelitarık, Akdeniz, Levant. Yafa'da deniz kıyısında sıralanmış kasalar, adamın biri kasaların çetelesini tutuyor, ameleler kirlenmiş iş tulumlarıyla taşıyorlar. Ah işte şurada filanca yerden amanişteadıneydi. Nasılsınız? Görmedi. Merhaba merhaba, bütün tanışlığım bundan ibaret, biraz sıkıcı bir durum. Sırtı şu Norveçli kaptanın sırtı gibi. Acaba bugün o herifle karşılaşacak mıyım. Sulama arabası. Yağmur başlatmak için. Gökte olduğu gibi yerde de.

Bir bulut güneşi tamamıyla, ağır ağır, tamamıyla örtmeye başladı. Gri. Uzak.

Hayır, öyle değil. Kurak bir ülke, çorak, kuru. Volkanik göl, ölü deniz: balık yok, yosun yok, dünyanın dibine gömülmüş. O gri metale benzeyen, zehirli, sisli suları

hiçbir rüzgâr dalgalandırmıyor. Kükürt demişlerdi kafalarına yağarken: havzanın şehirleri: Sodom, Gomorra, Edom. Hep ölü adlar. Ölü bir ülkede ölü bir deniz, gri ve yaşlı. Artık yaşlanmış. En eski, ilk ırkı doğurdu. İkibüklüm bir kocakarı, çeyrek pintlik şişeyi boğazından yakalamış, Cassidy's'in önünden karşıya geçti. En eski millet. Bütün dünya yüzeyinde en uzaklara kadar dolaştılar, bir esaretten bir esarete, çoğalarak, ölerek, her yerde doğarak. Orada yatıyor şimdi. Artık daha başkasını doğuramaz. Ölü: yaşlı bir kadınınki gibi: dünyanın gri, çökmüş amı.

Viranelik.

Kırlaşmış korku etini cayır cayır yaktı. Sayfayı katlayıp cebine koyarak Eccles' Street'e dönüp eve doğru seğirtti. Damarlarından soğuk yağlar aktı, kanını dondurdu: onu tuzdan bir perdenin kabuğuyla kaplayan yaşlılık. Peki, şimdi buradayım ama. Sabah sabah dilim paslı, kötü hayaller görüyorum. Yatağın ters tarafından kalkmışım. Şu Sandow idmanlarına tekrar başlamam lazım. Ellerine dayan, çömel. Lekeli kahverengi tuğla evler. Seksen numaraya hâlâ kiracı çıkmamış. Neden ki? Ekspertiz bedeli epi topu yirmisekiz lira. Towers, Battersby, North, MacArthur: alt kat pencerelerini afişlerle kapatmışlar. Morarmış bir gözün üzerini kapatan yara bandı. Çayın latif dumanını koklamak var şimdi, tavadan tüten duman, cızırdayan tereyağı. Onun tombul, yataksıcağı etinin yakınında olmak var. Evet, evet.

Hızlı, sıcak günışığı Berkeley Road'dan doğru, aydınlanan patika boyunca koşarak geldi, çevikçe, zarif sandaletler giymiş. Koşuyor, beni karşılamak için koşuyor, sırma saçları rüzgârda salınan bir kız çocuğu.

Antrede, yerde iki mektup ve bir kart duruyordu. Eğilip onları aldı. Mrs Marion Bloom. Hızla atan kalbi hemen yavaşladı. Cüretkâr elyazısı. Mrs Marion.

— Poldy!

Yatak odasına girerken gözlerini yarıyarıya kapadı ve sıcak sarı alacakaranlığın içinden kadının karışık saçlı başına doğru yürüdü.

— Mektuplar kime gelmiş?

Mektuplara baktı. Mullingar. Milly.

— Milly'den bana bir mektup, dedi dikkatle, ve sana bir kart. Ve sana bir mektup.

Kartı ve mektubu çapraz dokunmuş yatakörtüsünün üzerine, dizlerinin kıvrımının yakınına bıraktı.

— Perdeleri açayım mı?

Perdeyi hafifçe çekiştirerek yarıya kadar açarken geriye bakan gözü kadının mektuba bir göz atıp yastığının altına tıkmasını gördü.

— Yeter mi? diye sordu, dönerek.

Dirseğine dayanmış, kartı okuyordu.

— Gönderdiklerimizi almış, dedi kadın.

Kadının kartı bir kenara bırakıp keyifli bir iç çekişle gövdesini kıvırıp tekrar toparlamasına dek bekledi.

— Şu çayı bir an önce yapıver, dedi kadın. Susuzluktan ölüyorum.

— Çaydanlık kaynıyor, dedi.

Ama sandalyenin üzerini toparlamak için duraladı: çizgili jüponu, çıkarılıp atılmış lekeli keten çamaşırlar: hepsini kucaklayıp yatağın ayakucuna bıraktı.

Mutfak merdivenlerini inerken kadın arkasından seslendi:

— Poldy!

— Ne var?

— Demliği kaynar suyla çalkala.

Kaynıyordu işte: memesinden bir buhar sorgucu çıkıyor. Demliği kaynar suyla çalkalayıp duruladı ve dört silme kaşık çay koydu, sonra suyla doldurmak için çaydanlığı eğdi. Demlenmeye bırakınca, çaydanlığı ocaktan kaldırdı ve tavayı közlenmiş kömürlerin üzerine bastıra bastıra oturttuktan sonra tereyağı parçasının kayıp erimesini seyretti. Böbreği paketten çıkarırken kedi ona doğru aç aç miyavladı. Fazla et verirsen fare tutmaz. Domuz yemezler derler. Koşer. Al bakalım. Kan lekeli kâğıdın kedinin yanına düşmesini sağladı ve böbreği cızırdayan tereyağı sosunun içine attı. Karabiber. Biberi cilası yonga yonga dökülmüş yumurta kabının içinden alıp parmaklarının arasından bir halka şeklinde serpti.

Sonra kendisine gelen mektubu kesip açtı, sayfayı hızla gözden geçirdi. Teşekkürler: yeni beremle: Mr Coghlan: Lough Owel piknik: genç bir öğrenci: Blazes Boylan'ın plaj kızları.

Çay demlenmişti. Gülümseyerek kendi emzikli fincanını doldurdu, Crown Derby taklidi. Şapşi Milly'nin doğumgünü hediyesi. Daha beş yaşındaydı o zaman. Yok, dur bakayım: dört. Ben ona şu sıkma kehribardan kolyeyi vermiştim, kırdı sonra. Posta kutusuna güya ona gönderilmiş kesekâğıdı parçaları koyardım. Çayını koyarken gülümsedi.

Ah, Milly Bloom, sen benim birtanemsin
Sabah akşam baktığım aynam sensin.
Meteliğim olmasın, sen yanımda ol yeter
Katey Keogh'nun eşekli bahçesini kim ister.

Zavallı Profesör Goodwin moruğu. Kocayınca ne hallere düşmüştü. Yine de kibardı, tontondu. Molly'yi dans platformundan uğurlarken eğilip eski usulde selam verirdi. Bir de o silindir şapkasındaki ufak ayna. Milly'nin aynayı oturma odasına getirdiği gece. Bakın Profesör Goodwin'in şapkasında ne buldum! Hepimiz gülmüştük. Cinsellik daha o zamandan kendini göstermeye başlıyor. Pek de fıstık bir ufaklıktı zaten.

Böbreği bir çatalla dürttü ve ters çevirdi: sonra da demliği tepsinin üzerine yerleştirdi. Kaldırırken, tepsinin pot yapmış yeri pat diye ters döndü. Herşeyi koydum mu? Tereyağlı ekmek, dört, şeker, kaşık, kaymağı. Evet. Başparmağını demliğin sapına geçirip tepsiyi üst kata taşıdı.

Kapıyı diziyle itekleyerek araladıktan sonra tepsiyi içeri taşıdı ve yatağın başucundaki sandalyenin üzerine koydu.

— Amma geciktin, dedi kadın.

Bir dirseğiyle yastıktan destek alıp vücudunu hızla doğrulturken karyolanın pirinçlerini şıngırdattı. Adam sakince onun gövdesine ve büyük yumuşak memelerinin arasına baktı, geceliğinin içinde dişi bir keçinin memesi gibi kıvrımlı. Çayını koyarken kaykılmış gövdesinin sıcaklığı çayın kokusuyla karışarak havada yükseldi.

Yırtılmış zarfın bir şeridi kabartmalı yastığın altından burnunu çıkarmış bakıyordu. Adam gitmeye yeltenmişken yatakörtüsünü düzeltmek için durakladı.

— Mektup kimdenmiş? diye sordu.

Cüretkâr elyazısı. Marion.

— Ha, Boylan'dan, dedi. Programı getiriyor.

— Hangi şarkıları söyleyeceksin?

— J. C. Doyle ile birlikte *Là ci darem*, dedi, bir de *Aşk Nağmesi*.

Dolgun dudakları, çayı içerken, gülümsediler. Şu tütsünün ertesi gün bıraktığı koku da pek bayat oluyor. Çiçek esanslı suyun kokuşması gibi.

— Pencereyi biraz açayım mı?

Kadın bir dilim ekmeği katlayıp ağzına attı, sordu:

— Cenaze saat kaçta?

— Onbirde, galiba, dedi. Daha gazeteyi görmedim.

Adam, kadının parmağının işaretini izleyerek yatağın üzerinden kadının lekeli donunun bir bacağını kaldırdı. Değil mi? Sonra, dolanmış gri bir jartiyer, bir çorabın etrafına sarılmış: buruşuk, parlak tabanlı.

— Hayır: şu kitabı.

Öbür çorap. Jüponu.

— Düşmüştüydü herhalde, dedi kadın.

Adam elleriyle orayı burayı yokladı. *Voglio e non vorrei*. Acaba doğru telaffuz ediyor mu: *voglio*. Yatakta yok. Kayıp düşmüş olmalı. Eğilip karyolanın eteğini kaldırdı. Kitap, yere düşmüş, Eski Yunan desenli turuncu lazımlığın yuvarlak gövdesinin karşısında açık duruyordu.

— Bana bir gösteriver, dedi kadın. Bir yerine işaret koymuştum. Sana sormak istediğim bir kelime var.

Yokkulpundan tuttuğu fincanından bir yudum çay aldı ve, parmaklarının uçlarını battaniyeye güzelce siliverdikten sonra, aradığı kelimeyi bulana kadar saç tokasıyla metni taramaya başladı.

— Madem bir ne? diye sordu adam.

— İşte şu, dedi kadın. Ne anlama geliyor?

Aşağıya doğru eğildi ve kadının ojeli başparmak tırnağının yanından okudu.

— Metempsikoz?

— Evet. Mahallesinde onu nasıl bilirler?

— Metempsikoz, dedi, kaşlarını çatarak. Yunanca: Yunancadan geliyor. Ruhgöçü demek.

— Aman üstüme iyilik sağlık! dedi. Anlayacağımız dilden anlatsana.

Kadının alaycı gözlerine doğru gözucuyla bakarak gülümsedi. Aynı genç gözler. Sessiz sinema oynadıktan sonraki ilk gece. Dolphin's Barn. Lekeli sayfaları çevirdi. *Ruby: Cambazhanenin Gururu.* Oo, bak hele. İllüstrasyon. Elinde arabacı kamçısıyla azılı bir İtalyan. Yerde çıplak yatan da Ruby cambazhanenin gururu olsa gerek. Merhamet gösterilerek ödünç verilen çarşaf. *Maffei canavarı direndi ve kurbanını bir küfür patlatarak öteye fırlattı.* Bütün bu işin altında acımasızlık yatıyor. İlaçla uyuşturulmuş hayvanlar. Hengler's'daki trapez. Başımı çevirmek zorunda kalmıştım. Kalabalığın ağzı bir karış açık. Sen kafanı kır ki biz de gülmekten kırılalım. Cambaz sülaleleri. Gençten yetiştiriliyorlar ki metempsikoz olsunlar. Ölümden sonra yaşadığımız inancı. Ruhlarımız. Bir adamın ruhunun öldükten sonra da. Dignam'ın ruhu...

— Bitirdin mi? diye sordu.

— Evet, dedi kadın. İçinde açık saçık birşeycik de yokmuş ki. Kadın en başından beri o ilk herife âşık mıydı?

— Bilmem, okumadım ki. Başka bir kitap ister misin?

— Evet. Paul de Kock'un kitaplarından bir tane daha alıver. Onun da adını sevsinler.

Kadın fincanına, dökülmesini yandan izleyerek, biraz daha çay koydu.

Şu Capel Street kütüphanesinin kitabını uzatmam lazım, yoksa kefilim Kearney'ye mektup yazacaklar. Reenkarnasyon: işte bu.

— Bazı insanlar, dedi, öldükten sonra başka bir bedende yaşamaya devam ettiğimize ve bundan önce de yaşamış olduğumuza inanıyorlar. Buna reenkarnasyon diyorlar. Hepimiz binlerce yıl önce dünyada ya da başka bir gezegende yaşamışmışız. Ama bunu unutmuşuz. Bazıları geçmiş hayatlarını hatırlayabildiklerini söylüyorlar.

Tembel kaymak, kadının çayının içinde topaklanan spiraller çizdi. Ona kelimeyi hatırlatsam daha iyi olacak: metempsikoz. Bir örnek versem daha iyi. Örnek?

Karyolanın üzerindeki *Peri Kızının Yıkanması. Photo Bits*'in paskalya sayısının hediyesi: gerçek tablo renkleriyle muhteşem bir şaheser. İçine süt dökmeden önceki çay. Saçlarını açtığı zamanki halini andırmıyor değil: daha zayıf. Çerçeveye üç şilin altı bayılmıştım. Karyolanın üzerine yakışacağını söylemişti. Çıplak peri kızları: Eski Yunan: ve o zaman yaşamış tüm insanlar, örneğin.

Sayfaları geri çevirdi.

— Metempsikoz, dedi, buna Eski Yunanlıların taktığı addı. Bir hayvana ya da bir ağaca dönüşebileceğine inanırlardı, örneğin. Mesela şu peri kızı dedikleri.

Kadının kaşığı şekeri karıştırmayı bıraktı. Dimdik karşıya bakıp yuvarlak burun delikleriyle havayı içine çekti.

— Yanık kokuyor, dedi. Ateşte birşey mi bıraktın?

— Böbrek! diye bağırdı âniden.

Kitabı iç cebine tıkıştırdı, ayak parmaklarını kırılmış komodine çarparak kokuya doğru seğirtti, merdivenlerden leylek adımlarıyla, aceleyle, haldır huldur indi. Tavanın bir kenarından keskin kokulu bir duman hışımla fışkırıyordu. Çatalın bir dişiyle böbreğin altını dürtükleyerek onu tavadan kurtardı ve kaplumbağa gibi ters çevirdi. Neyse, fazla yanmamış. Tavadan bir tabağa attı ve kalan azıcık kahverengi yağı da üzerine akıttı.

Şimdi bir bardak çay içeyim. Oturdu, ekmekten bir dilim kesip yağladı. Yanık eti kesip ayırdı ve kediye attı. Sonra ağzına bir çatal dolusu koydu, dişegelir esnek eti tadını çıkara çıkara çiğnedi. Tam kararında pişmiş. Bir yudum çay. Sonra ekmekten küpler kesti, bir tanesini etin yağına bandı ve ağzına koydu. Şu genç öğrenci ve piknik hikâyesi ne iş? Mektubu yan tarafında açıp yassıltı, lokmasını çiğneyip, başka bir ekmek kübünü yağa banıp ağzına götürürken yavaş yavaş okumaya başladı.

Sevgili Babişko,

Nefis doğumgünü armağanın için ne kadar teşekkür etsem az. Bana çok yakıştı. Herkes yeni beremle pek de güzel olduğumu söylüyor. Annemin gönderdiği nefis şekerleme kutusunu da aldım ve yazıyorum. Nefisler. Fotoğraf işini pek güzel kıvırmaya başladım. Mr Coghlan benim bir resmimi çekti karısı banyo edince gönderecek. Dün epey iyi iş yaptık. Hava güzel olunca ne kadar tombul bacaklı hanım varsa hepsi fotoğraf çektirmek istedi. Pazartesi arkadaşlarla Lough Owel'a gidiyoruz, öylesine bir piknik yapacağız. Anneme sevgilerimi gönder, seni de kocaman öpüyorum, teşekkürler. Aşağıdan piyanonun başında sesleri geliyor. Cumartesi Greville Arms'da bir konser olacak. Bazı akşamlar buraya Bannon adında genç bir öğrenci geliyor. Kuzenleri ya da öyle birşeyleri var pek sosyetikler, Boylan'ın (az kalsın Blazes Boylan'ın yazıyordum) plaj kızları hakkındaki şarkısını söylüyor. Blazes Boylan'a da şapşi Milly'nin en derin saygılarını sunduğunu söyle. Şimdi bitirmem lazım, en içten sevgilerimle,

Seni seven kızın,

Milly.

Hamiş. Kötü yazımın kusuruna bakma, acelem var. Baybay.

M.

Dün onbeş yaşına girdi. İşe bak, ayın da onbeşi. Evden ayrı geçirdiği ilk doğumgünü. Ayrılık. Doğduğu yaz sabahını hatırla, Mrs Thornton'ın Denzille Street'teki kapısına dayanmak için koşturmuştum. Tatlı ihtiyar. Kimbilir kaç bebeği doğurtmuştur. Daha en başından zavallı Rudy'ciğin yaşamayacağını bilmişti. Ah, Rabbim en iyisini bilir, beyim. Bir bakışta anlamıştı. Yaşasaydı onbir yaşında olacaktı şimdi.

İfadesiz yüzü acıyarak hamişe baktı. Kötü yazımın kusuruna bakma. Acelem var. Aşağıda piyano. Kabuğundan çıkıyor. XL Café'de bileziği yüzünden kavga etmiştik. Ne pastasını yiyordu, ne bakıyordu, ne de konuşuyordu. Küstah kerata. Geriye kalan ekmek küplerini de bandı ve böbreği parça parça yedi. Haftada oniki şilin altı. Çok değil. Buna da şükür, daha azına da talim edebilirdi. Müzikhol sahnesi. Genç öğrenci. Yemeğini gövdeye indirmek için soğumuş çayından bir yudum içti. Sonra mektubu tekrar okudu: iki kere.

Aman canım: kendi başının çaresine bakmayı bilir. Ya bilemezse? Yok, birşey olmamıştır. Tabii olabilir de. Hele birşey olsun da o zaman düşünürüz. Pek de alımlı bir kız oldu. İnce bacaklarıyla merdivenden koşuyor. Kader. Olgunlaşıyor şimdi. Güzelliğine düşkün: pek düşkün.

Dertli bir ruh haliyle mutfak penceresine doğru gülümsedi. Sokakta kendi yanaklarını kızarsınlar diye çimdiklerken yakaladığım gün. Biraz kansız. Sütten geç kesilmiş. *Erin's King* teknesinin üzerinde, Kish'in etrafında gezdiğimiz o gün. O Allahın belası külüstür tekne sallanıp duruyordu. Zerre tırsmamıştı. Soluk mavi eşarbı saçlarıyla birlikte rüzgârda uçuşuyordu.

Ah ah o gamzeler
Başlarımız döner.

Plaj kızları. Yırtık zarf. Elleri pantalon ceplerinde, arabacısı o gün izinli, şarkı söylüyor. Aile dostumuz. Dönerr, diyor. Sokak lambalarıyla rıhtım, yaz akşamı, bando çalıyor,

Ah o kızlar,
Plaj güzelleri.

Milly de o kızlardan. Yeniyetme öpüşmeler: ilk öpüşme. Uzakta, geçmişte kaldı artık. Mrs Marion. Sırtüstü uzanmış okuyordur şimdi, saçının tellerini sayıyordur, gülümsüyor, saçlarını örüyordur.

Yumuşak, iç bulandırıcı bir pişmanlık omurgasından aşağıya doğru aktı, artarak. Evet, olacak. Engelleyeyim. Boşuna: değiştiremem. Bir kızın tatlı hafif dudakları. Olacak işte. İçinde akan bulantının bütün vücuduna yayılmasını hissetti.

Şu anda birşeyi değiştirmeye çalışmanın faydası yok. Öpülen dudaklar, öpüyor öpülüyorlar. Dolgun, yapışkan kadın dudakları.

Orada olması daha iyi: evden uzakta. Meşgale oluyor. Zaman öldürmek için bir köpek istemişti. Ben de oraya bir seyahat etsem. Ağustos'ta bir gün tatil var, gidiş dönüş yalnızca iki şilin altı. Ama daha altı hafta var. Bir basın kartı almaya mı uğraşsam. Ya da belki M'Coy yardım eder.

Kedi, tüm postunu temizledikten sonra, etlekeli kâğıda geri döndü, kokladı ve kapıya doğru yürüdü. Dönüp miyavlayarak adama baktı. Dışarı çıkmak istiyor. Kapının önünde bekleyelim, er geç açılır. Beklesin bakalım. Bir saniye de rahat oturmaz ki. Elektrikli. Havada fırtına var. Kulaklarını temizlerken de sırtını ateşe vermiş oturuyordu.

Kendinde bir ağırlık, şişkinlik hissetti: sonra bağırsakları tatlı tatlı gevşedi. Pantalonunun kemerini çözerken ayağa kalktı. Kedi ona miyavladı.

— Miyav! dedi cevap olarak. Bekle de şu işimi göreyim.

Pek basık: sıcak bir gün olacak. Sahanlığa çıkmak için merdivenleri tırmanmak da uzun iş.

Bir gazete. Hacetini giderirken okumayı severdi. Umarım tam ben ederken hayvanın biri kapıyı çalmaya kalkmaz.

Çekmeceli sehpada *Titbits*'in eski bir sayısını buldu. Katlayıp koltukaltına kıstırdı, kapıya gitti ve açtı. Kedi yumuşak sıçrayışlarla yukarı çıktı. Ah, yukarı çıkmakmış derdi, yatakta yusyuvarlak kıvrılıp yatacak.

Kulak kabartıp, kadının sesini duydu:

— Gel pisi pisi. Gel.

Arka kapıdan bahçeye geçti: durup yan bahçeyi dinledi. Ses yok. Bazen çamaşır asmaya çıkıyorlar. Hizmetçi bahçedeydi. Ne güzel bir sabah.

Duvarın dibinde zayıf bir sıra halinde büyüyen bahçe nanelerine bakmak için eğildi. Şuraya bir kameriye yapsam. Ateş fasulyesi. Amerikan sarmaşığı. Bütün bahçeyi iyice gübrelemeli, toprak kötü durumda. Potasyum polisülfürle bir kat boyarım. Gübrelenmeyince bütün topraklar böyle oluyor. Evin lağımı. Humuslu toprak dedikleri şey ne ki? Yan bahçedeki tavuklar: pislikleri toprağın üst tabakasına çok iyi geliyor. Ama en iyisi sığır pisliği, özellikle küspeyle besleniyorlarsa. Tezek yığını. Hanımların oğlak derisinden eldivenlerini temizlemek için birebir. Temizleyen pislik. Kül de öyle. Bütün şu bahçeyi geri kazansam. Şu köşeye bezelye dikerim. Lahana. Evde her zaman taze yeşillik olur. Ama bahçenin de kendine göre zorlukları var. Pentekost ertesi günü şu arı mıydı, gök etsineği miydi o mesela.

Yürümeye devam etti. Şapkam nerede, bu arada? Herhalde askılığa geri astım. Ya da yerde duruyordur. İşe bak, hiç hatırlamıyorum. Portmanto çok doldu. Dört şemsiye, onun yağmurluğu. Mektupları alırken. Drago'nun dükkânının zili çalıyor. Ne acayip, tam da onu düşünüyordum. Yakasının üzerinde briyantinli kahverengi

saçı. Daha yeni yıkayıp fırçalamış. Acaba bu sabah hamama gidecek vaktim olacak mı. Tara Street. Orada kasada duran adam James Stephens'ın hapisten kaçmasına yardım etmiş diyorlar. O'Brien.

Şu Dlugacz denen vatandaşın da sesi amma kalın. Agenda neydi? Buyrun, küçük hanım. Davasına inanmış bir adam.

Memişanenin zorbela ayakta duran kapısını tekmeleyerek açtı. Dikkat edeyim de şu cenazeye giyeceğim pantalonu kirletmeyeyim. Alçak eşiğin altında kafasını eğerek içeri girdi. Kapıyı aralık bıraktı, küflü kireç badanasının ve bayat örümcekağlarının kötü kokusu içinde pantalon askılarını çözdü. Oturmadan önce duvardaki bir aralıktan komşunun penceresine baktı. Kral muhasebe dairesinde. Kimse yok.

Helanın oturak yerine çömelmiş halde, sayfalarını çıplak dizlerinin üzerinde çevirerek gazetesinin katlarını açtı. Yeni ve kolay okunan birşey bulayım. Acelemiz yok. Tut biraz. Ödüllü hikâyemiz. *Matcham'ın Büyük Başarısı.* Yazan Mr Philip Beaufoy, Tiyatroseverler kulübü, Londra. Sütun başına bir gine altını ödülümüz yazara ödenmiştir. Üçbuçuk. Üç lira üç şilin. Üç lira onüç şilin altı.

Kendini tutarak, sessizce okudu, ilk sütun, sonra koyvermeye başlayıp yine de biraz direnerek, ikinci sütuna başladı. Yarı yolda, artık son direnci de kırılırken, bağırsaklarının o okurken sessizce kendilerini boşaltmalarına izin verdi, hâlâ sabırla okumaya devam ediyordu. Dünkü o hafif kabızlık iyice geçmiş. Umarım çok büyük değildir, yine basur yapmasın. Yok, tam kararında. Haydi. Ohh! Dışarı çıkamıyor musunuz, bir tane cascara sagrada hapı alıverin. Ah hayat böyle olsaydı. Onu sarsmadı, etkilemedi, tersine, düzgünce akıp gidiverdi. Bugünlerde ne bulurlarsa basıyorlar. Haber kıtlığı mevsimi. Yükselen kokusunun içinde sakince oturarak okumaya devam etti. Pek düzgün gerçekten de. *Matcham sık sık o gülen cadıyı alt etmesine yol açan o büyük başarısını düşünürdü, Cadı ise şu anda...* Bir ahlak dersiyle başlayıp bitiyor. *El ele.* Akıllıca. Okuduklarını tekrar gözden geçirdi ve, çişinin sessizce akmasını hissederken, yazıyı yazıp üç lira onüç şilin ve altı peniye konan Mr Beaufoy'a şefkatle imrendi.

Ben de birşeyler karalayabilirim belki. Yazan Mr ve Mrs L. M. Bloom. Bir atasözüyle ilgili bir hikâye uydurayım, hangisiyle? Bir zamanlar onun giyinirken söylediklerini gömleğimin manşetine not etmeye çalışırdım. Birlikte giyinmeyi sevmiyorum. Traş olurken yüzümü kestim. Eteğinin patletini kopçalarken alt dudağını ısırıyor. O giyinirken ben saat tutardım. 9.15. Roberts paranı vermedi mi hâlâ? 9.20. Gretta Conroy ne giymişti? 9.23. Bu tarağı da hangi akla uyup almışım ki? 9.24. Ay şu lahana pek fena gaz yaptı. Rugan ayakkabısının üzerinde bir toz tanesi.

Ayakkabılarının burunlarını sırayla, güzelce çorabının baldırına sürtüyor. May'in orkestrasının Ponchielli'nin saatler dansını çaldığı danslı kermesin ertesi

sabahı. Açıklamıştım: önce sabah saatleri, sonra öğle, sonra akşam geliyor, sonra gece oluyor. Dişlerini fırçalıyordu. İlk gece işte o geceydi. Başı dans ediyordu. Yelpazesinin çubukları çıtırdıyordu. Şu Boylan'ın hali vakti yerinde galiba? Paralı bir adam olmalı. Neden? Dans ederken nefesi güzel kokuyordu. Müziği mırıldanmanın faydası yok öyleyse. İma et. Dün geceki müzik de ne tuhaftı. Ayna gölgedeydi. El aynasını hızlıca yünlü yeleğinin üzerine, dolgun, sallanan memesinin üzerinde sürtmüştü. Aynaya bakıyordu. Gözlerinde çizgiler. Nasılsa bir yere varmıyordu.

Akşam saatleri, gri tüle bürünmüş kızlar. Sonra gece saatleri, siyah, ellerinde hançerler, gözleri maskeli. Pek şairane bir fikir, önce pembe, sonra sırma rengi, sonra gri, sonra siyah. Gerçekçi de aynı zamanda. Önce gün, sonra gece.

Ödüllü öykünün yarısını yırttı ve kıçını onunla sildi. Sonra pantalonunu tekrar yukarı çekti, askılarını taktı, düğmelerini ilikledi. Takılan, dingildeyen memişhane kapısını geri kapattı ve karanlıktan temiz havaya çıktı.

Parlak ışıkta, hafiflemiş ve eli ayağı serinlemiş olarak, siyah pantalonunu dikkatlice gözden geçirdi, paçalarını, dizlerini, dizlerinin arka tarafını. Cenaze saat kaçtaydı? Gazeteye bakıp öğreneyim.

Yukarıda, yükseklerde havanın içinde bir gıcırtı ve karanlık bir uğultu. George's kilisesinin çanları. Saati vurdular: şiddetle çınlayan koyu renk demir.

Heyhat! Heyhat!
Heyhat! Heyhat!
Heyhat! Heyhat!

Çeyrek var. Bak yine duyuluyor: peşinden havada asılı kalan armonik. Üçlü aralık.

Zavallı Dignam!

Mr Bloom, Sir John Rogerson Quay boyunca yük arabalarının yanından açık bir zihinle yürüdü, Windmill Lane'i, Leask'in keten tohumu presini ve postaneyi geçti. Bak bu adresi de verebilirdim. Gemicilerin barakasını da geçti. Su kıyısının sabah seslerini arkasında bırakıp döndü ve Lime Street boyunca yürüdü. Brady's Cottages'ın yanında çöpleri karıştıran bir çocuk, çöp kovasını koluna takmış, çiğnenmiş bir izmariti içerek hımbıl hımbıl duruyor. Yanında daha da ufak bir kız, alnında egzema yaraları, gözlerini ona dikmiş, yıpranmış bir fıçı kasnağını halsizce tutuyor. Sigara içerse boyunun uzamayacağını söyleyeyim. Aman boşver! Onun hayatı da zor! Meyhane önlerinde babasını eve getirmek için bekliyor. Baba eve gel, anam bekliyor. Sakin bir saat: fazla gelen olmayacak. Townsend Street'i geçti, Bethel'in asık suratının yanından yürüdü. El, evet: evi demek: Alef, Bet. Sonra cenaze levazımatçısı Nichols'ı geçti. Saat onbirde. Zamanım var. Corny Kelleher de şu O'Neill's işini iyi kaptı valla. Gözlerini kapamış şarkı söylüyor. Corny. Onunla bir kere karşılaştım parkta. Karanlıkta. Amma şamata. Polislere muhbirlik yapıyor. Sonra da kız adını ve adresini söyledi tam ben de dirinam dirinam nam. Kesin kaptı o işi. Onu ucuza defnediver tabut diye şu dalgametrelerden kullan. Benim dirinam dirinam dirinamımın yancağızında.

Westland Row'da Belfast and Oriental Tea Company'nin vitrininin önünde durdu ve kurşun folyodan paketlerin etiketlerini okudu: seçilmiş harman, en iyi kalite, aile çayı. Pek sıcak. Çay. Tom Kernan'dan alayım biraz. Ama adamdan cenazede de istenmez ki. Gözleri ifadesizce okuyadururken şapkasını sessizce çıkardı, briyantininin kokusunu içine çekti, sağ elini ağırkanlı bir zarafetle alnının ve saçlarının üzerinde gezdirdi. Bu sabah pek sıcak. Düşük gözkapaklarının altındaki gözleri en iyi kalite şapk'ın içindeki deri şeridin minik düğümünü buldu. Buracıkta. Sağ eli şapkasının yuvarlağının içine girdi. Parmakları hemen şeridin altındaki kartviziti buldu ve yelek cebine aktardı.

Amma sıcak. Sağ eli bir kez daha saçının ve alnının üzerinde yavaşça gezindi. Sonra, rahatlamış halde, şapkasını tekrar giydi, okumaya devam etti: seçilmiş

harman, en iyi Seylan markalarından yapılmıştır. Uzakdoğu. Güzel bir yer olmalı: dünyanın bahçesi, üzerine kurulup süzülmek için koca koca tembel yapraklar, kaktüsler, çiçekli çayırlar, yılan gibi kıvrılan lianalar, o bitkinin adı buymuş. Acaba sahiden öyle mi. Güneşin altında pinekleyen Seylanlılar, *dolce far niente* içinde. Bütün gün parmaklarını bile kaldırmıyorlar. Oniki ayın altısını uyuyarak geçiriyorlar. Kendini üzmek için çok sıcak. İklimin etkisi. Uyuşukluk. Aylaklık çiçekleri. Çoğu besinini havadan alıyor. Azot. Botanik bahçesindeki sera. Küstümotları. Nilüferler. Taçyapraklarının hiç mecali yok. Havada uyku hastalığı. Gül yapraklarının üzerinde yürü. İşkembe ve inek paçası yemeye çalıştığını bir hayal et. Şu bir yerde gördüğüm resimdeki vatandaş neredeydi? Ah, Ölüdeniz'de, sırtüstü yatmış, şemsiyesi açık kitap okuyor. İstesen de batamıyorsun: öylesine tuzlu. Çünkü suyun ağırlığı, yok bir dakika, suyun içindeki gövdenin ağırlığı şeyin ağırlığına eşit. Yoksa hacmi mi şeyin ağırlığına eşitti? İşte onun gibi birşey, bir yasa. Lise'de Vance'in parmaklarını çatırdatarak ders vermesi. Kolej müfredatı. Çatır çatır müfredat. Ağırlık diyoruz ama aslında ne ki? Otuziki kadem bölü saniye kare. Düşen cisimler kanunu: saniye, kare. Hepsi yere düşüyorlar. Yeryüzü. Ağırlık dediğimiz aslında dünyanın çekim gücü.

Döndü ve sokak boyunca miskin miskin gezindi. Kız elinde sosisleriyle nasıl yürüyordu? Bak şöyle yürüyordu. Yürümeye devam ederken cebinden katlanmış *Freeman*'i çıkardı, açtı, boylamasına dürerek bir baton yaptı ve gezintisinin her adımında pantalonunun bacağına batonuyla hafifçe vurmaya başladı. Kayıtsız havalar takınalım: öylesine bir uğradıydım. Saniye, kare. Her saniye için bir saniye anlamına geliyor. Kaldırımın kenar taşında durup postanenin kapısından içeriye meraklı bir bakış fırlattı. Gecikmiş mektuplar kutusu. Mektuplarınızı buraya atınız. Kimse yok. Giriniz.

Kartvizitini pirinç ızgaranın içinden uzattı.

— Benim için mektup var mı? diye sordu.

Posta memuresi bir mektup gözünün içini ararken o da askere alma posterine baktı, askerler tam teçhizatla geçit resmine çıkmışlar: batonunun ucunu burun deliklerine tuttu, matbaadan yeni çıkmış paçavra kâğıdını kokladı. Cevap yoktur herhalde. Geçen sefer çok ileri gittim.

Memure ızgaranın içinden ona kartını bir mektupla birlikte uzattı. Teşekkür etti ve hemen daktiloyla yazılmış zarfa göz attı.

Henry Flower, Esq,
Westland Row postanesi eliyle,
Şehir.

Demek yine de cevap vermiş. Geçit resmine çıkmış askerleri tekrar teftiş ederken kartviziti ve mektubu yan cebine kaydırdı. Tweedy moruğunun alayı hangisi? Ordu

ihtiyaç fazlası. İşte: ayı postundan şapka ve horoz tüyünden sorguç. Hayır, onlar humbaracılar. Sivri kol ağızları var. İşte burada: Kraliyet Dublin piyadeleri. Kırmızı urbalılar. Fazla gösterişli. Kadınlar herhalde bu yüzden onlara bayılıyor. Üniforma. Asker toplamayı ve talim yapmayı kolaylaştırıyor. Maud Gonne'un geceleri onları O'Connel Street'e sokmamaktan bahseden mektubu: İrlanda başkentimizin yüzkarası. Griffith'in gazetesi de aynı nevaleyi yazıyor şimdi: zührevi hastalıklarla çürümüş bir ordu: denizaşırı imparatorluk, istimini almış, zom olmuş. Yarı pişmiş gibi duruyorlar: sanki hipnotize olmuşlar. Gözler ileri. Uygun adım, marş. Sol, sol, siz ananızdan. Kral'ın kendi alayı. Hiç de itfaiyeci ya da polis kılığına girmez. Mason kılığına girer ama.

Postaneden dışarıya yürüdü ve sağa döndü. Konuşmak: sanki birşeye faydası olacak. Eli cebine girdi ve işaret parmağı zarfın kapağının altını yoklayarak buldu, çekiştire çekiştire yırtıp açtı. Kadınlar pek özenli olurmuş diyorlar, tabi tabi. Eli mektubu çekti ve zarfı cebinin içinde buruşturdu. Birşey iliştirmiş: belki de bir fotoğraftır. Saçından bir bukle? Değil.

M'Coy. Aman bir an önce defedeyim. Yolumdan alıkoyacak. Tam birşey yapıyorken biriyle karşılaşmak mı, eksik olsun.

— Selam, Bloom, nereye böyle?

— Selam, M'Coy. Öylesine işte.

— Sıhhatin yerinde mi?

— Yerinde. Sen nasılsın?

— Valla işte daha ölmedik, dedi M'Coy.

Siyah kravatına ve elbiselere bakarak, yavaş sesle, saygıyla sordu:

— Kötü bir... bir derdin yok umarım? Sanki şey gibi giyinmişsin...

— Ah, yok, dedi Mr Bloom. Zavallı Dignam, duymuşsundur. Cenazesi bugün.

— Doğru, doğru, zavallı adam. Öyle. Saat kaçta?

Fotoğraf değil. Bir arma belki de.

— Oo..nbir, dedi Mr Bloom.

— Benim de gelmem şart. Onbir dedin, değil mi? Daha dün gece haberim oldu. Kim söylediydi bana? Holohan. Aksak Holohan, bildin mi?

— Tanıyorum.

Mr Bloom sokağın karşı tarafında Grosvenor'ın kapısının önüne çekilmiş at arabasına baktı. Hamal valizi bagajın üstüne taşıdı. Kadın sessizce durup bekledi, kocası, ağbisi, kadına benziyor, ceplerini bozuk para bulmak için karıştırıyordu. O boğazlı yakalı ceketi de pek şık, böyle sıcak bir gün için fazla biraz, kumaşı da battaniye kumaşı gibi. Elleri o dıştan dikilmiş ceplerin içinde ne kadar gamsızca duruyor. Polo maçındaki şu kendini beğenmiş mahluk gibi. Kadınlar sınıfa pek önem verirler vermesine ama bam tellerine basmayı bildin mi iş biter. Önemli olan iç güzelliği. Kendini tutuyor ama teslim olmak üzere. Şerefli bir hanımefendi ve Brutus

şerefli bir insandır. Bir kerecik sahip olursan bu havaları sönüverir.

— Bob Doran'ın yanındaydım, periyodik ayyaşlık dönemlerinden birini geçiriyor, bir de adı neydi, Bantam Lyons vardı. Hemen şuracıkta Conway's'de içiyorduk.

Conway's'de Doran ve Lyons. Kadın eldivenli elini saçma götürdü. Bir de baktık Aksak da gelmiş. Bir tek atmaya. Bloom kafasını geriye çekip yelkenleri suya indirmiş gözkapaklarının altından uzağa bakınca parlak ceylan derisinin güneşte parlamasını gördü, eldiveninin üzerindeki örgüler. Bugün epey net görebiliyorum. Havadaki nem görüş mesafesini arttırıyor mu acaba. Şundan bundan konuştuk. Hanımefendinin eli. Acaba arabanın hangi tarafından çıkacak?

— Sonra o da dedi ki: *Duydun mu şu zavallı dostumuz Paddy'nin başına geleni! Hangi Paddy?* dedim. *Zavallı Paddy Dignam'cık*, dedi.

Kır gezisine gitmişler: Broadstone üzerinden herhalde. Bağcıkları sallanan uzun kahverengi çizmeler. Biçimli ayağı. Bozuklukları çıkarmak için niye acele ediyor ki? Benim baktığımı gördü. Her zaman başka heriflere de bir göz atarlar. Ne olur ne olmaz, yedekte dursun. Sakla samanı gelir zamanı.

— *Hayırdır?* dedim. *Nesi varmış?* dedim.

Mağrur: zengin: ipek çoraplar.

— Evet, dedi Mr Bloom.

M'Coy'un konuşan kellesinin yan tarafına doğru hafifçe yer değiştirdi. Birazdan çıkacak.

— *Nesi mi varmış?* dedi. *Sizlere ömür,* dedi. Sonra bardağını tekrar doldurdu, bak yemin ediyorum. *Paddy Dignam mı*? dedim. Duyunca inanamadıydım. Daha geçen Cuma mı Perşembe mi ne zamansa onunla Arch'ta içiyorduk. *Evet,* dedi. *Gitti. Pazartesi ölmüş, zavallı adamcağız.*

Bak! Bak! Gümüş parlak zengin çorap beyaz. İyi bak!

Ağır bir tramvay çanını çala çala araya giriverdi.

Kaçırdım. Hay senin yaygarana da, göçük burnuna da. Kapının önüne konmuş gibi oluyor insan. Cennet ve Peri. Hep böyle oluyor. Tam o anda. Pazartesi günü Eustace Street'te bir binanın girişinde jartiyerini düzelten kız. Arkadaşı görünmesin diye kapatıyordu. *Esprit de corps.* Beyefendi aval aval ne bakıyorsunuz?

— Evet, evet, dedi Bloom sıkıntılı bir iç geçirmeden sonra. Biri daha gitti.

— Hem de en iyilerinden biri, dedi M'Coy.

Tramvay geçti. Arabaları Loop Line köprüsüne doğru kalkıp gitti, kadının zengin eldivenli eli çelik tutamaçta. Pırpır, pırpır: şapkasının güneşte uçuşan danteli: pırpır, pır.

— Zevce hanım afiyette inşallah? dedi M'Coy'un değişmiş sesi.

— Evet evet, dedi Mr Bloom. Keyfi gayet yerinde, sağolasın.

Gazeteden batonunu aylak aylak açtı ve aylak aylak okudu:

Plumtree marka ezme et
Girmeyen ev nedir?
Eksiktir.
Girince saadet yuvası olur.

— Bizim hanımın da yeni bir programı var. Aslında başı daha tam bağlanmadı.

Ah yine valiz numarasını çekecek. Zararı yokmuş gibi. Yemezler artık, almayayım.

Mr Bloom kocakapaklı gözlerini ağırdan alan bir dostanelikle ona çevirdi:

— Bizim hanımın da, dedi. Belfast'ta, Ulster Hall'da bir sosyete toplantısında şarkı söyleyecek, ayın yirmibeşinde.

— Sahi mi? dedi M'Coy. Duyduğuma sevindim, ağbicim. Kim götürüyor?

Mrs Marion Bloom. Daha kalkmamıştır. Kraliçe yatak odasında, yiyordu ekmek ve. Kitabı yok. Kararmış rualar, damlar, valeler bacağının üzerinde yedişer yedişer açılmış. Esmer kadın ve sarışın adam. Kedi, kürklü bir siyah toparlak. Zarftan bir şerit yırtılmış.

Aşk
Nağ
Me
Si
O a-aşk naağğ...

— Turne gibi birşey, anlatabiliyor muyum? dedi Mr Bloom, düşünceli. ... *Meeeeesi.* Bir komite kuruldu. Gelirde giderde ortaklar.

M'Coy bıyığının ucunu çekiştirerek başını salladı.

— Pek güzel, dedi. İyi haber.

Gitmeye davrandı.

— Vallahi seni iyi gördüm, dedi. Yine buralarda rastlaşırız.

— Evet, dedi Mr Bloom.

— Ne diyeceğim, dedi M'Coy. Cenazede benim adımı da yazdırıver, olur mu? Gelmek istiyorum ama belki de gelemeyeceğim. Sandycove'da bir boğulma vakası var, olur da ceset ortaya çıkarsa adli tıp memuruyla benim gitmemiz gerekecek. Eğer gelemezsem benim adımı da araya sokuşturuver, olur mu?

— Yazdırırım, dedi Mr Bloom, ayrılmaya yeltenerek. Dert etme.

— Eyvallah, dedi M'Coy neşeyle. Sağol be ağbi. Valla mümkün olsa mutlaka gelirdim. Haydi bana müsaade. C. P. M'Coy yazdırsan yeter.

— Başüstüne, diye cevapladı Mr Bloom katiyetle.

O bayat numarayı yutturamazsın bana. Ayak üstü tırtıklayıverecek. Enayi

arıyor. Yemezler. O valizi de pek seviyorum. Deriden. Köşebentli, kenarları perçinli, çifte emniyetli kaldıraçlı kilidi var. Bob Cowley ona kendi valizini Wicklow yat yarışı konseri için ödünç vermişti, o gün bu gündür valizden tek bir haber yok.

Mr Bloom, Brunswick Street'e doğru gezinirken gülümsedi. Bizim hanımın yeni bir. Sesi genizden gelen, çilli soprano. Burnu desen sinekyağı presi kadar. Yine de kendi çapında fena değil: ufak bir balad söylerken mesela. Ama şöyle okkalı birşeye sesi yetmez. Senle ben, anlarsın ya? Aynı teknedeyiz. Yıkama yağlama. Diken gibi batar valla. Aradaki farkı duyamıyor mu sahiden? Sanki o tarafa biraz eğilimi var gibi geliyor bana. Her ihtimalde bana ters. Şu Belfast hikâyesi onu kıskandırmıştır herhalde. Umarım oralardaki çiçek hastalığı vakaları salgına dönüşmez. Tekrar aşı yaptırtmak istemez sanırım. Senin hanımla benim hanım.

Acaba bana peşkeş mi çekiyor?

Mr Bloom köşede, gözlerini rengârenk reklam tabelalarında gezindirerek durdu. Cantrell ve Cochrane'ın Zencefil Gazozu (Aromatik). Clery's'de yaz indirimi. Yok, dosdoğru gidiyor. Oo, bak hele. Bu akşam *Leah* oynuyor: Mrs Bandman Palmer. Onu tekrar o rolde görmek isterdim. Dün gece *Hamlet*'i oynuyordu. Erkek rolünde. Belki de aslında bir kadındı. Ophelia neden kendini öldürdü ki? Zavallı babacığım! O rolü oynayan Kate Bateman'ı nasıl da anlatırdı! Londra'da, Adelphi tiyatrosunun dışında içeri girmek için bütün gece beklemiş. Ben doğmadan bir yıl önceymiş: altmışbeş. Ve Viyana'da Ristori. Neydi şunun gerçek adı? Yazarı Mosenthal'dı. Rachel mıydı? Hayır. Hep anlattığı o sahne, yaşlı, kör Abraham sesinden tanıyor ve parmaklarını yüzüne koyuyor.

Nathan'ın sesi! Oğlunun sesi! Babasını kollarımda üzüntü ve sefalet içinde ölmeye terkeden Nathan'ın, babasının evini ve babasının Allahını terkeden Nathan'ın sesini duyuyorum.

Her bir kelime o kadar derin ki, Leopold.

Zavallı babacığım! Zavallı adam! İyi ki yüzüne bakmak için o odaya girmedim. O gün! Allahım! Allahım! Of! Kimbilir, belki de onun için en iyisi buydu.

Mr Bloom köşeyi döndü ve at arabası durağının boynu bükük beygirlerinin önünden geçti. Bunu düşünmenin faydası yok artık. Yem torbası vakti. Keşke şu M'Coy ile karşılaşmasaydım.

Yaklaştı ve altınla kaplanmış gibi sarı yulafın çatırtısını, dişlerin yavaşça öğütmesini duydu. Atların o kocaman, aygır gözleri geçerken at çişinin tatlı yulaflı kokusunun içinden ona baktılar. Onların Eldorado'su. Zavallı avanaklar! Uzun burunlarını o yem torbalarına daldırmışlar, hiçbirşey umurlarında değil, hiçbirşeyden haberleri yok. Konuşamayacak kadar çok yemişler. Yine de yemekleri, yatacak yerleri veriliyor. Hadım da edilmişler: kalçalarının arasında siyah bir gütaperka yumrusu hissizce sallanıyor. Belki de mutludurlar böyle, olur ya. Zavallı, iyi kalpli mahluklar, öyle görünüyorlar. Yine de şu kişnemeleri pek sinir

bozucu olabiliyor.

Mektubu cebinden çıkardı, katlayıp elindeki gazetenin arasına koydu. Burada kızla karşılaşıverebilirim. Ara sokak daha güvenli.

Arabacılar barakasını geçti. Bu gezgin arabacıların hayatı da enteresan, hava nasıl olursa olsun, ne zaman olursa olsun, istikamet neresi olursa olsun, kendilerine ait bir iradeleri yok. *Voglio e non.* Onlara arada bir bir sigara vermek hoşuma gidiyor. Hoşsohbet. Yanından geçerken iki çift laf atarlar sana. Mırıldandı:

Là ci darem la mano
La la lala la la.

Cumberland Street'e döndü, birkaç adım attıktan sonra, istasyon duvarını siper alıp durdu. Kimse yok. Keresteci Meade's'in bahçesi. Yığılmış keresteler. Harabeler, apartmanlar. Üzerinde yassı taşı unutulmuş duran bir seksek oyununu dikkatli adımlarla geçti. Yanmadım ki. Kerestecinin yakınında çömelmiş bir çocuk, kendi kendine misket oynuyor, başparmağını kız gibi bükmüş başlık misketini atıyor. Bilge bir tekir, gözkırpan bir sfenks, sıcacık bir eşiğe kurulmuş etrafı seyrediyor. Yazık, onları rahatsız etmemek lazım. Muhammed elbisesinden bir parça kesmiş uyandırmamak için. Açalım bakalım. Ben de bir zamanlar şu yaşlı bayanın okulundayken misket oynardım. Muhabbetçiçeğine bayılırdı. Mrs Ellis'in yeri. Ve Mr? Mektubu gazetenin içinde açtı.

Bir çiçek koymuş. Yani galiba. Taçyaprakları yassılmış sarı bir çiçek. Kızmamış demek? Ne diyor bakalım?

Sevgili Henry,

Bana yazdığın son mektubu aldım ve sana mektubun için çok teşekkür ediyorum. Son mektubumu beğenmediğine üzüldüm. Neden mektubunun içine o pulları koydun ki? Sana çok kızdım. Keşke seni bunun için cezalandırabilseydim. Sana küçük yaramaz diyorum çünkü aleminden çıkan o diğer kelimeden hoşlanmadım. Lütfen bana o kelimenin gerçek anlamını söyle. Evinde mesut değil misin, seni gidi küçük yaramaz? Ah keşke senin için birşeyler yapabilsem. Ne olur benceğiz hakkında ne düşündüğünü söyle. Sık sık aklıma o güzel adın geliyor. Sevgili Henry, ne zaman buluşacağız? Seni ne kadar sık düşündüğümü bilemezsin. Hiçbir erkeğe kendimi böyle kaptırmamıştım. O kadar utanıyorum ki. Lütfen bana uzun bir mektup yaz ve bana daha çok şey anlat. Unutma eğer bunu yapmazsan seni cezalandıracağım. Seni küçük yaramaz, eğer yazmazsan sana ne yapacağımı biliyorsun artık. Ah seninle tanışmayı ne çok istiyorum. Henry sevgilim, lütfen bu isteğimi kırma, sabırlarım taşacak yoksa. O zaman ben de sana herşeyi anlatacağım.

Şimdilik hoşçakal, yaramaz sevgilim. Bugün başım çok fena ağrıyor, *ilk postayla* göndereceğin mektubunu hasretle bekleyen

MARTHA.

Hamiş. Karın hangi parfümü kullanıyor, bana bunu da söyle lütfen. Bilmek istiyorum.

Çiçeği iğnelendiği yerden ağır ağır ayırdı, kokladı, neredeyse hiç kokusu kalmamış, iç cebine yerleştirdi. Çiçeklerin dili. İşlerine geliyor çünkü kimse duyamıyor. Ya da adamı gebertmek için zehirli bir buket. Sonra, yavaşça ileriye yürürken, mektubu tekrar okudu, arada bir bir kelimeyi mırıldanarak. Sana çok kızdım lale sevgilim adamotu cezalandıracağım seni kaktüsünden eğer lütfen benceğizi unutmabeni ah ne çok istiyorum menekşe seninle gül biz ne zaman anemon buluşacağız yaramaz itüzümü karın Martha'nın parfümü. Tümünü okuduktan sonra gazetenin arasından çıkardı ve yan cebine geri koydu.

Zayıf bir keyif dudaklarını araladı. İlk mektuptan bu güne epey değişti. Acaba kendisi mi yazdı. Alınmış numarası yapıyor: benim gibi bir iyi aile kızı, müstesna bir hanımefendi. Bir pazar günü tesbih duasından sonra buluşabiliriz. Sağol: almayayım. O bildik aşk itiş kakışması. Sonra oraya buraya koştur dur. Molly ile kavga etmek kadar kötü. Puronun vücut ısısını düşüren bir etkisi var. Narkotik. Bir daha sefere daha da ileri gideyim. Küçük yaramaz: cezalandıracağım: kelimelerden korkuyor tabii. Acımasız olalım, neden olmasın? Deneyelim bakalım. Alıştıra alıştıra.

Parmakları cebindeki mektupla oynamaya devam ederken iğneyi mektuptan ayırdı. Sıradan bir topluiğneymiş demek? Sokağa attı. Elbisesinin bir yerinden çıkarmış: iğneyle tutturulmuş. Kadınların üzerinde ne çok iğne oluyor, tuhaf. Gülü seven dikenine.

Yayvan Dublin şivesi konuşan sesler kafasında çınladı. O gece Coombe'daki şu iki yosma, yağmurda kol kola girmişlerdi.

Ah, Mairy donunun iğnesini kaybetti
Bilemedi ne yapacağını
Düşmesinler diye
Düşmesinler diye.

Düşmesinler? Düşmesin. Bugün başım çok fena ağrıyor. Herhalde muayyen gününde. Ya da bütün gün oturup daktiloda yazı yazdığı için. Bütün gün gözleri dikmek mide sinirlerini harap ediyor. Karın hangi parfümü kullanıyor? Kırk yıl düşünsen şu soru aklına gelmez.

Düşmesinler diye.

Marta, Meryem. Bir yerde o tabloyu görmüştüm neredeydi unuttum, ya eski ustalardan birinin eseriydi ya da para için yapılmış bir sahtesi. O onların evinde oturmuş, konuşuyor. Esrarengiz. Coombe'daki iki yosma olsa onlar da dinlerlerdi.

Düşmesinler diye.

Akşamın inmesi ne güzel. Artık sağda solda gezinmeye gerek yok. Olduğun yerde pinekleyiver: sessiz günbatımı: bırak herşeyin kuyruğunu. Unut gitsin. Gittiğin gördüğün yerleri anlat, oraların garip âdetlerini. Diğer kız, kafasının üzerinde bir küp, yemeği getiriyordu: meyve, zeytin, kuyudan çektiği mis gibi serin su, Ashtown'daki duvardaki delikten akan su gibi, taş gibi soğuk. Bir daha at yarışına gittiğim zaman yanımda bir kâğıt bardak götüreyim. Kocaman yumuşak koyu renk gözleriyle dinliyor kadın. Anlat ona: daha da, daha da anlat: herşeyi. Sonra içini çek: sessizlik. Uzun, uzun, uzun bir istirahat.

Tren yolunun kemerinin altından geçerken zarfı çıkardı, hızla ufak ufak yırttı ve parçaları yola doğru saçtı. Kırpıntılar pırpır ederek dağıldılar, nemli, basık havada alçaldılar: önce beyaz bir pırpır, sonra hepsi battı.

Henry Flower. Yüz liralık bir çeki de aynı şekilde yırtıp atabilirsin. Basit bir kâğıt parçası ne de olsa. Lord Iveagh bir keresinde yedi haneli, milyonluk bir çeki İrlanda Bankası'nda bozdurmuş. Gör işte bira işinde nasıl para var. Yine de, öbür kardeşinin, Lord Ardilaun'un günde dört kere gömleğini değiştirmesi gerekiyormuş diyorlar. Derisi bit mi, haşarat mı, öyle birşey üretiyormuş. Bir milyon lira, dur bakalım. Bir pint iki peni, bir kuart dört peni, bir galon sekiz peni, yok, bir galon bira bir şilin dört peni. Yirmi bölü bir şilin dört: onbeş falan ediyor. Evet, aynen öyle. Onbeş milyon varil dolusu bira.

Varil nereden çıktı? Galon. İşte bir milyon varil falan yine de.

Yaklaşan bir tren gürültüyle çangırdadı kafasının üzerinde, vagonlar vagonları izledi. Variller kafasının içinde tokuştu: bulanık renkli bira çalkalandı ve taştı. Varillerin delikleri açıldı ve mebzul, bulanık renkli bir sel dışarı aktı, karışa karışa akarak, düzlük boyunca, denizin çekildiği kıyılarının arasından menderesler yaparak aktı, tembel, göl gibi biriken içkiden bir burgaç, köpüğünün geniş yapraklı çiçeklerini üzerinde taşıyordu.

All Hallows kilisesinin açık duran arka kapısına varmıştı. Sundurmaya adımını atarken şapkasını çıkardı, cebinden kartviziti aldı ve tekrar deri şeridin arkasına tıkıştırdı. Hay Allah. Mullingar'a bir paso çıkarması için M'Coy'u yoklayabilirdim bak.

Kapının üzerinde hâlâ aynı not. Pek muhterem peder John Conmee S. J. Aziz Peter Claver ve Afrika misyonu hakkında vaaz verecek. Çin'deki milyonların ruhunu kurtarın. Acaba imansız Çinlilere nasıl anlatıyorlar. Bir ons afyon yutmayı tercih ederler. Gökyüzü imparatorluğu. Onlar için zındıklığın dikâlâsı. Gladstone

neredeyse bilinçsiz halde yatarken de onu dinlerine döndürmek için dua etmişlerdi. Protestanlar da öyle. Dr William J. Walsh D. D. gerçek dine döndürülecek. Onların tanrısı Buddha ise müzede yan gelmiş yatıyor. Elini yanağının altına dayamış, keyif çatıyor. Buhurlar yanıyor. Ecce Homo gibi değil. Dikenli taç ve çarmıh. Aziz Patrick iyi düşünmüş bak şu yonca işini. Yemek yerken kullandıkları çubuklar? Conmee: Martin Cunningham'ın tanışı: seçkin bir adam intibaı bırakıyor. Keşke Molly'yi koroya almaları için Peder Farley yerine ona kulis yapsaydım. Farley de salağa benziyor ama aslında cin gibi, onlara böyle davranmayı öğretiyorlar. Mavimsi gözlük camlarıyla kan ter içinde zencileri vaftiz etmeye gitmiyor, değil mi? Gözlük onların ilgisini çekerdi bak, pırıltılı. O zencileri koca dudaklarıyla bir çember şeklinde oturmuş, kendilerini kaptırmış dinlerken görmek isterdim. Natürmort. Süt içer gibi yalayıp yutuyorlardır herhalde.

Kutsal taşın soğuk kokusu onu çağırdı. Yıpranmış basamakları çıktı, amerikan kapıyı itti ve yavaşça arkadan girdi.

Birşeyler oluyor: hayır cemiyeti toplantısı herhalde. Yazık bu kadar boş olması. Bir kızın yanında oturmak için güzel, gözlerden uzak bir mekân. Benim komşum kimdir? Saatlerce yan yana tıkış tıkış oturup ağır müzik dinliyorsun. Geceyarısı ayinindeki o kadın. Cennetin yedinci katına çıkmış gibiydi. Kadınlar sıraların üzerinde, boyunlarına bordo yularlarını asıp diz çöktüler, başları eğik. Bir kısmı sunağın parmaklıklarının önünde diz çökmüş. Papaz onların yanından geçti, mırıldanarak, o şeyi ellerinde tutarak. Birer birer yanlarında durdu, bir tane komünyon aldı, bir iki damlayı silkti (suyun içinde mi duruyorlar?) üzerinden ve güzelce kadının ağzına verdi. Kadının başı ve şapkası aşağı indi. Sonra sıradaki: ufacık yaşlı bir kadın. Papaz, durmadan fısıldayarak, ağzına vermek için aşağıya eğildi. Latince. Sıradaki. Gözlerini kapa ve ağzını aç. Ne? *Corpus*. Gövde. Ceset. Latince kullanmak iyi fikir. Onları önce şöyle bir sersemletmeye yarıyor. Ölümcül hastalar için misafirhane. Sanki çiğnemiyorlar: yutuveriyorlar. Tuhaf fikir: bir cesedin parçalarını yemek, tevekkeli değil yamyamların hoşuna gidiyor.

Bir kenarda durup onların dalıp gitmiş, maskeleşmiş yüzlerinin ortadaki geçit boyunca ilerlemesini ve birer birer yerlerini bulmalarını izledi. Bir sıraya yaklaştı, şapkası ve gazetesine gözkulak olarak sıranın köşesine ilişti. Kafamıza takmak zorunda olduğumuz bu saksılar. Kendi kafamızın şekline göre şapka yaptırabilmemiz lazım. Etrafında, sağında solundaydılar, kafaları hâlâ bordo yularlarıyla öne eğik, midelerinde erimesini bekliyorlar. Şu matsa ekmeği gibi birşey: aynı tür ekmek: mayasız huzur ekmeği. Bak şunlara. Eminim onları pek mutlu ediyordur. Lolipop. Kesin ediyordur. Evet, meleklerin ekmeği diyorlar. Arkasında büyük bir fikir var, Tanrının melekûtunu içinde hissediyorsun. İlk komünyonlarını alanlar. Hokus pokus, bir kap bir peni. Sonra hep beraber kendilerini aile toplantısında gibi hissediyorlar, tiyatrocular da öyle, hepsi aynı yolun yolcusu. Öyleler. Eminim.

Kendilerini yalnız hissetmiyorlar. Kardeşliğimizin içinde. Sonra, bir damla içmeden çakırkeyif olmuş halde sokağa çıkıyorlar. Sinirlerini yatıştırıyorlar. Asıl mesele şu, bunlara gerçekten inanıyor musun inanmıyor musun. Lourdes'da şifa, unutuş suları, Knock'ta görünen azizler, kanayan heykeller. Şu günah çıkarma odasının yanında yaşlı bir adamcağız uyuyakalmış. Anlaşıldı horultunun nedeni. Kör inan. Göklerin melekûtunun kollarında güvencede. Bütün acıları dindirecek. Seneye bu vakitlerde anca uyanır.

Papazın komünyon kabını kaldırmasını gördü, iyice içeri tıktı, bir an kabın önünde diz çöktü, üzerindeki dantelli giysinin altından kocaman, gri bir ayakkabı tabanını bir anlığına göstererek. Ya o da donunun iğnesini kaybederse. Ne yapacağını bilemez. Kafasının arkasında keli var. Sırtındaki harfler ne, I. N. R. I. mi? Değil: I. H. S. Molly sorduğum zaman ne olduğunu söylemişti. İsa Hepimizi Sever: yok değil: İsa Hepimizin Selameti. Öbürü neydi? İsa'nın Naaşını Raptetmek İçin.

Bir Pazar günü tesbih duasından sonra buluşalım. Lütfen bu dileğimi kırma. Yüzünde bir peçe ve elinde siyah bir çantayla çıkagelecek. Arkasında günbatımı ve ışık. Belki şu anda da boynunun etrafında bir kurdeleyle buradadır, bir yandan öbür işi de el altından yapmaya devam ediyordur. Karakterleri bu. Yenilmezler aleyhine tanıklık yapıp savcıyı destekleyen adam da her gün ayine gelip komünyonu alıyormuş, adı neydi, Carey. Peter Carey. Tam da bu kiliseye geliyormuş. Yok, Peter Claver ile karıştırıyorum. Denis Carey. Yahu hiç akıl alıyor mu. Evde karısı ve altı çocuğu. Bütün o zaman boyunca o cinayeti planlamış. Şu bağırdöven sofu katolikler var ya, bak bu ad onlara yakışıyor, onların üzerinde her zaman güvenilmez bir hava oluyor. Ticaret yaparken de güvenemezsin. Yok yahu, bizim kız burada değildir: çiçek: yok, yok. Bu arada şu zarfı yırtıp attım değil mi? Evet: köprünün altında.

Papaz kadehi yıkıyordu: sonra da son damlaları güzelce silkeledi. Şarap. Tabii daha aristokratik bir hava veriyor, ya Guinness birası ya da bir tür kuvvet şurubu olsaydı, Wheatley's Dublin şerbetçiotu likörü ya da Cantrell ve Cochrane'ın Zencefil Gazozu (aromatik) gibi. Onlara hiç vermiyor: huzur şarabını göster: bir tek öbüründen ver. Kuru teselli. Dindar sahtekârlık bu ama adam gayet haklı: böyle yapmasalar türlü türlü birbirinden beter ayyaş gelip musallat olacak, içki isteyecek. Bütün bu atmosfer amma tuhaf. Haklı. Gayetle de haklı.

Mr Bloom arkaya, koro kısmına doğru baktı. Bugün müzik yok. Yazık. Buradaki orgu kim çalıyor acaba? Glynn usta vardı, konuştururdu o aleti, ah o *vibrato:* Gardiner Street'te yılda elli lira alıyor diyorlardı. Molly'nin sesi tam formundaydı o gün, Rossini'nin *Stabat Mater*'ini söylemişti. Önce Peder Bernard Vaughan'ın vaazı. İsa mı Pilatus mu? İsa, ama ne olur bütün gece bununla kafamızı ütüleme. İstedikleri müzikti. Ayak pıtırtıları durunca. Çıt çıkmıyordu. Ona sesini şu köşeye yönlendirmesini söylemiştim. Havadaki heyecanı hissedebiliyordum, doluluğu, insanların yukarı bakmasını:

Quis est homo?

Bu eski dinî müziklerin bazıları müthiş. Mercadante: son yedi söz. Mozart'ın onikinci missa'sı: *Gloria* bölümü. Şu eski papalar müziğe meraklıymış, sanata, heykellere, her türlü resme. Palestrina da mesela. İyi zaman geçirmişler, gittiği yere kadar. Sağlıklı da, ilahini okuyacaksın, uyku saatlerin düzenli olacak, sonra da içkini imal edeceksin. Benedictine. Yeşil Chartreuse. Yine de, korolarında hadım erkekler kullanarak ölçüyü biraz kaçırmışlar canım. Nasıl bir ses acaba? Kendi davudi bas seslerinden sonra tuhaf gelmiştir kulaklarına. Zevk erbabı. Herhalde artık içlerinde bir istek kalmıyordu. Halim selim bir tür. Dertsiz. Şişmanlıyorlar da galiba değil mi? Obur adamlar, uzun boylu, uzun bacaklı. Kimbilir? Hadım. Bu da bu işten kurtulmanın yollarından biri.

Papazın eğilip sunağı öpmesini ve sonra yüzünü çevirip herkesi kutsamasını gördü. Hepsi haç çıkarıp ayağa kalktılar. Mr Bloom etrafına bakındı ve yükselmiş şapkaların üzerinden bakarak ayağa kalktı. İncil okunurken ayağa kalkılacak tabii. Sonra hepsi tekrar dizlerinin üzerine çöktüler ve o da sessizce sırasına geri oturdu. Papaz, o şeyi elinde kendinden ötede tutarak sunaktan indi, sonra papaz ve ayin çocuğu birbirlerini Latince cevapladılar. Sonra papaz diz çöktü ve bir karttan okumaya başladı:

— Ya Rab, sen bize sığınacak yer ve kuvvetsin...

Mr Bloom kelimeleri duyabilmek için yüzünü ileri uzattı. İngilizce. Onlara bir kemik at. Hayal meyal hatırlıyorum. En son ne zaman ayine geldin? Gloria ve lekesiz bakire, kocası Yusuf. Petros ve Pavlos. Olayın ne olduğunu anlarsan daha ilginç aslında. Şahane bir organizasyon şüphesiz, saat gibi işliyor. Günah çıkarma. Herkes istiyor. Sonra size herşeyi anlatacağım. Kefaret. Cezalandırın beni, ne olur. Ellerinde müthiş bir silah var. Doktordan, avukattan daha güçlüler. Kadınlar bayılıyor. Ve sonra ben fısırfısırfısırfısır. Peki mırmırmırmırmır da yaptın mı? Neden yaptın? Bir mazeret bulmak için yüzüğüne bakıyor. Fısıltılar galerisi, duvarlarının kulağı var. Meğer kocası öğrenivermiş. Allah'ın küçük şakası. Sonra dışarı çıkıyor. Pişmanlık dediğin tamamen göstermelik. Utanmak da pek yakışıyor. Sunakta dua ediyor. Ey Meryem, Kutsal Meryem. Çiçekler, buhur, eriyen mumlar. Yüzünün kızarmasını saklıyor. Salvation Army, düpedüz taklit etmiş. Doğru yolu bulmuş hayat kadını toplantımızda konuşacak. Nasıl Rabbi buldum. Roma'dakiler pek uyanık herifler olmalı: bütün bu gösteriyi onlar sahneliyor. Çuvalla parayı da cebellezi etmiyorlar mı? Millet mirasını da bırakıyor onlara: mahallemizin şu andaki papazına, tamamen kendi takdirine bırakılmış olarak. Ruhumun istirahati için yapılacak ayinler halka açık olarak, serbest girişle okunacaktır. Rahip ve rahibeler için manastırlar. Fermanagh'taki vasiyet davasında papazın tanık sandalyesinde ifade vermesi. Adamın gözünü korkutmak mümkün değildi. Herşeye pat diye cevap veriyordu. Kutsal anamız olan kilisenin hürriyeti ve şerefi adına. Kilisenin doktorları: bütün

teolojisini kâğıda dökmüşler.

Papaz dua etti:

— Kutsal Mikail, başmelek, bizi çatışma gününde savun. Şeytan'ın (Allah ona hâkim olsun, naçizane dua ediyoruz) şerrine ve tuzaklarına karşı güvencemiz ol: ey cennetin evsahibinin prensi, Allah'ın gücüyle Şeytan'ı ve onunla beraber dünyada dolaşıp ruhları yıkıma uğratmaya çalışan diğer şer ruhlarını cehennem çukuruna at.

Papaz ve ayin çocuğu ayağa kalkıp yürüyerek uzaklaştılar. Oldu da bitti. Kadınlar geride kaldılar: şükran.

Ben de yavaş yavaş uzasam iyi olacak. Yankesici birader. Şimdi elinde tabakla gelir belki. Paskalya yardımınızı ödeyin.

Ayağa kalktı. Oo, bak hele, yeleğimin iki düğmesi hep açık mıydı. Kadınlar hoşlanıyor bundan. Eğer yapmazsan kızarlar. Neden bana daha önce söylemedin. Hiç söylemezler. Ama biz. Kusura bakmayın, küçük hanım, şurada (vıhh!) ufak bir (vıhh!) toz yumağı kalmış. Ya da eteklerinin arkası, eteğinin patletinin kopçası açık kalmış. Ayışığını görmeye geldik. Yine de seni derbederken daha çok severler. Neyse ki daha güneydeki düğmeler değilmiş. Çaktırmadan düğmelerini ilikleyerek yürüdü, koridoru geçti ve ana kapıdan aydınlığa çıktı. Bir an kamaşmış gözlerle soğuk siyah mermer tasın yanında durdu, önünde ve arkasında iki mümin, sinsi ellerini kutsal suyun sığlığına daldırdılar. Tramvaylar: Prescott's boya dükkânına ait bir araba: yas giysileri içinde bir dul. Farkediyorum çünkü kendim de yas kılığındayım. Şapkasını giydi. Zaman ne çabuk geçiyor? Çeyrek geçmiş. Neyse daha zaman var. Şu losyonu yaptırsam iyi olacak. Nerede bu? Ah evet, geçen sefer. Lincoln Place'teki Sweny's. Eczacılar kolay kolay taşınmıyorlar. O yeşil ve sırma renkli reklam kavanozları çok ağır, kıpırdatmaya değmiyor. Hamilton Long's, tufan senesinde kurulmuştur. Orada Huguenot'ların kilise bahçesi var. Gidip göreyim bir gün.

Westland Row boyunca güneye yürüdü. Ama reçete öbür pantalonumda kaldı. Ah, şu anahtarı da unuttum. Ne sıkıntılı iş şu cenaze. Ne yapalım, adamcağızın suçu değil ya. En son ne zaman yaptırmıştım? Bakayım, hatırlıyorum bir altın bozdurmuştum. Ayın biri ya da ikisi olmalı. Aman kendisi reçete defterinden baksın.

Eczacı sayfaları geriye doğru çevirdi de çevirdi. Kumlu, kırışmış bir kokusu var gibi. Büzüşmüş kafatası. Yaşlı da. Filozof taşının peşinde. Simyacılar. Uyuşturucular zihni harekete geçiriyorlar ama sonra da insanı yaşlandırıyorlar. Ardından uyuşukluk çöküyor. Neden? Tepki. Bir gecede bütün bir ömür. Yavaş yavaş kişiliğini de değiştiriyor. Bütün gün şifalı otların, merhemlerin, dezenfektanların arasında yaşamak. Bütün o kaymak taşından leylak desenli kavanozları. Havan ve tokmağı. Aq. Dist. Fol. Laur. Te Virid. Neredeyse kokusu bile adamı iyileştirmeye yetiyor, dişçinin kapı zili gibi. Doktor Şamar. Kendisini de biraz tedavi etse iyi olacak. Macun ya da emülsiyonla. Bir şifalı otla kendini tedavi eden ilk vatandaş her kimse valla iyi cesaret varmış adamda. Kocakarı ilaçları. Dikkatli olmak lazım. Burada adamı

kloroformla bayıltmaya yetecek malzeme var. Test: mavi turnusol kâğıdını kırmızıya çeviriyor. Kloroform. Laudanum'u aşırı dozda almak. Uyku ilaçları. Aşk iksirleri. Paregorik haşhaşşurubu, öksürüğü daha fena yapıyor. Gözenekleri ya da balgam yolunu tıkıyor. Zehir, şifa veren tek şey. En beklemediğin yerde şifa buluyorsun. Tabiat iyi düşünmüş.

— İki hafta kadar önce miydi, beyefendi?

— Evet, dedi Mr Bloom.

Kasanın yanında bekledi, ilaçların keskin kokusunu, deniz süngerleriyle lif kabağı süngerlerinin tozlu kuru kokularını içine çekerek. Ağrılarımızı sızılarımızı anlatmaya amma çok zaman harcıyoruz.

— Tatlı badem yağı ve asilbent tentürü, dedi Mr Bloom, bir de portakal çiçeği esanslı su...

Molly'nin tenini mum gibi yumuşacık bembeyaz yapıyordu.

— Beyaz balmumu da var, dedi.

Gözlerinin koyu rengini ortaya çıkarıyor. Kol düğmelerimi takarken çarşafı gözlerine kadar çekip kendi kokusunu koklayarak o İspanyol gözleriyle bana bakması. Bu kocakarı reçeteleri gibisi yok: dişler için çilek: ısırgan otu ve yağmur suyu: yayık ayranı içinde terbiye edilmiş yulaf ezmesi diyorlar. Ten gıdası. Yaşlı kraliçenin oğullarından biri, Albany dükü müydü? yalnızca tek kat derisi varmış. Leopold, evet. Bizde üç kat var. Siğiller, çıbanlar ve sivilceler de cabası. Ama siz bir parfüm de istersiniz. Karın hangi parfümü? *Peau d'Espagne*. Şu portakal çiçeği esanslı su mis gibi. Şu sabunlar da ne güzel kokuyor. Saf sabun. Şu karşı köşede bir yıkansam. Hamam. Türk. Masaj. Göbeğinde kir topak topak yuvarlanıyor. Şöyle güzel bir kız yapsa daha da güzel olurdu. Ayrıca galiba ben. Evet ben. Banyodayken yapıvermek. İlginç bir istek duyuyorum. Suyun içine su. El işte göz oynaşta. Yazık, masaj için zamanım yok. Sonra bütün gün kendini tazecik hissediyorsun. Şu cenaze pek iç sıkıcı olacak.

— Evet, beyefendi, dedi eczacı. İki şilin dokuz peniymiş. Kendi şişenizi getirdiniz mi?

— Hayır, dedi Mr Bloom. Lütfen hazırlayıverin. Bugün tekrar uğrayıp alacağım. Bir de şu sabunlardan bir tane lütfen. Ne kadar bunlar?

— Dört peni, efendim.

Mr Bloom kalıplardan birini burun deliklerine götürdü. Tatlı, limonlu mum.

— Bunu alayım, dedi. Üç şilin bir peni edecek.

— Hay hay, beyefendi, dedi eczacı. Tekrar gelince hepsini birden ödersiniz.

— Pekâlâ, dedi Mr Bloom.

Dükkândan dışarıya yürüdü, gazeteden batonu koltukaltında, serincesarmalanmış sabun sol elinde.

Koltukaltında Bantam Lyons'ın sesi ve eli dedi ki:

— Selam, Bloom, haberler iyi mi? O bugünün gazetesi mi? Bir saniye ver de bir bakalım.

Yine bıyığını kesmiş, aman yarabbim! Uzun soğuk üst dudağı. Daha genç göstermek için. Kafadan kontaklara benzemiş. Benden genç.

Bantam Lyons'ın siyah tırnaklı, sarı parmakları batonu açtı. Onun da bir banyoya ihtiyacı var. Kaba kirini şöyle bir alacaksın. Günaydın, bugün Pears marka sabun kullandınız mı? Omuzlarında kepekler. Kafa derisini yağlaması lazım.

— Bugün koşan şu Fransız atına bakmak istiyorum, dedi Bantam Lyons. Sıçtığımın gazetesinin neresinde şunlar?

Katlanmış sayfaları hışırdattı, çenesini yüksek yakasının üzerine hızlıca sürterek. Folikül iltihabı. Yakası çok sıkı, kel kalacak. Gazeteyi bırakıp kurtulayım şundan.

— Sende kalsın, dedi Mr Bloom.

— Ascot. Altın kupa. Bekle, diye mırıldandı Bantam Lyons. Bisaanye. İkinci Maksimum.

— Atacaktım zâti.

Bantam Lyons âniden gözlerini kaldırdı ve hafifçe sırıttı.

— Ne dedin sen? dedi cırlak sesi.

— Sende kalsın dedim, diye cevapladı Mr Bloom. Atacaktım zâti demin.

Bantam Lyons bir an sırıtarak durakladı: sonra gazete sayfalarını açıp Mr Bloom'un kollarına geri tıkıştırdı.

— Deneyelim bakalım, dedi. Buyur, sağol.

Conway's'in köşesine doğru seğirtti. Yallah, anca gidersin, lavuk.

Mr Bloom sayfaları tekrar güzel bir kare halinde katladı ve sabunu karenin içine yerleştirdi, gülümseyerek. Şu herifin dudaklarının görüntüsü de ne salak. At yarışı bahisleri. Bugünlerde arı kovanı gibi kaynıyor. Getir götürcü çocuklar altı penilik bahis oynamak için hırsızlık yapıyorlar. Tombala, ikramiyesi koskocaman, ağzınıza layık bir hindi. Üç peniye Noel yemeğiniz. Jack Fleming kumar oynamak için zimmetine para geçirip sonra da Amerika'ya kaçmış. Otel işletiyormuş şimdi. Hiç de geri dönmezler. Mısır diyarında et kazanları.

Hamamın cami binasına doğru neşeyle yürüdü. İnsana bir camiyi hatırlatıyor, kırmızıtuğlalar, minareler. Üniversitede bugün spor müsabakası varmış bak. College Park'ın girişindeki atnalı biçimindeki postere göz attı: bisikletçi tavada bir morina gibi ikibüklüm. Berbat bir reklam, vesselam. Mesela tekerlek gibi yuvarlak yapabilirlermiş. Tekerleğin parmaklarında: spor, spor, spor: ve ortada kocaman: üniversite. Gözalıcı olurdu.

Kapıcı odasında Hornblower oturuyor bak. Selamı sabahı kesmeyelim: içeri girmemize yardımcı olabilir. Nasılsınız, Mr Hornblower? Sizi sormalı, beyim?

Hava şerbet gibi gerçekten de. Ah hayat keşke hep böyle olsaydı. Kriket havası.

Gölgeliklerin altında otur dur. Setler setleri izlesin. Dışarı. Burada kıvıramıyorlar bu işi. Altı set üstüste karavana. Yine de, Yüzbaşı Buller savunma oyuncusunun üzerine doğru topa abanıp Kildare Street kulübünün camını kırmıştı. Donnybrook panayırı onlara daha uygun. M'Carthy sahaya çıktığı zaman kafalarını kırıverdik. Sıcak dalgası. Fazla sürmez. Hep geçip gidiyor, hayatın akışı, hayatın akışının içinde çizdiğimiz yol, daha değerlidir hepsinden.

Şimdi bir banyo iyi gelecek: temiz su oluğu, serin emaye, yumuşak ılık akan su. Bu benim bedenimdir.

Soluk renkli gövdesinin küvetin içine tümüyle uzanacağını hayal etti, çıplak, rahmin rahatlığında sıcacık, mis kokulu, erimiş sabunla mesh edilmiş, yumuşakça yunmuş. Gövdesinin, kollarının ve bacaklarının şırılşırıldayan suyla örtüldüğünü ve kaldırıldığını düşledi, yavaşça suyun yüzeyine çıktığını, limonsarısı: göbek deliği, bir et tomurcuğu: ve kıvırcık ormanının siyah arapsaçlarının suyun üzerinde yüzdüğünü gördü, sönük taşkıranın, binlerin babasının etrafındaki akıntının yüzeyinde yüzen saçları, takatsız bir lotus.

Martin Cunningham, en önce, silindirşapkalı kafasını gıcırdayan arabaya soktu ve, çevikçe içeri girip koltuğuna yerleşti. Arkasından Mr Power, başını dikkatle eğerek bindi.

— Haydi, Simon.

— Önce sen buyur, dedi Mr Bloom.

Mr Dedalus hemen şapkasını giydi, binerken şöyle diyordu:

— Evet, evet.

— Tamam mıyız? diye sordu Martin Cunningham. Haydi atla, Bloom.

Mr Bloom girdi ve boş kalan yere oturdu. Kapıyı arkasından çekti ve sıkıca kapansın diye sıkıca çarptı. El askısının içinden bir kolunu geçirdi, arabanın açık penceresinden anacaddedeki inmiş perdelere ciddi bir ifadeyle baktı. Perdelerin biri yana çekildi: yaşlı bir kadın bakıyordu. Burnu cama beyazyassı yapışmış. Sıranın yine kendisine gelmediğine şükrediyor. Nasıl da meraklı oluveriyorlar ceset görünce. Gelirken onlara o kadar zahmet veriyoruz ki gitmemizi görmek hoşlarına gidiyor. Onlara uygun bir meslek sanki. Gizli gizli gömüyorlar çarçabuk bir köşeye. Uyandırıvermemek için ayağında şıpıdık terliklerle dolaşıyor. Sonra onu hazırlıyorlar. Seriyorlar. Molly ve Mrs Fleming'in yatağı yapmaları. Azıcık daha kendine doğru çekiver. Kefenimiz. Ölünce kimbilir kim elleyecek seni nereden bileceksin. Yıka, şampuanla. Tırnaklarla saçları da kesiyorlar galiba. Bir kısmını bir zarfta saklıyorlar. Yine de sonra uzamaya devam ediyor. Murdar meslek.

Herkes bekliyordu. Kimseden çıt çıkmıyordu. Herhalde çelenkleri yüklüyorlar. Sert birşeyin üzerinde oturuyorum. Ah, arka cebimdeki sabun. Onu oradan başka bir yere aktarsam daha iyi olacak. Bir fırsat kollayayım.

Herkes bekliyordu. Sonra ön taraftan tekerleklerin sesi geldi, dönüyorlardı: sonra daha yakından: sonra atların nalları. Bir sarsıldılar. Arabaları gıcırdayarak ve yalpalayarak hareket etti. Diğer nallar ve gıcırdayan tekerlekler de arkalarından yola koyuldu. Anacaddenin kapalı perdeleri ve üzerine yas bezi örtülü kapı tokmağıyla dokuz numara geride kaldı, kapısı aralık. Yürüyüş hızıyla.

Virajı alıp tramvay raylarının yanından geçmeye başlayana kadar birşey demeden, dizleri sallana sallana oturdular. Tritonville Road. Daha hızlı. Tekerlekler arnavut kaldırımlı yolun üzerinde dönerken zangırdadı ve dingildek camlar kapının çerçeveleri içinde zangırdayarak sallandı.

— Bizi hangi yoldan götürüyor? diye sordu Mr Power, her iki pencerenin arasına doğru.

— Irishtown, dedi Martin Cunningham. Ringsend. Brunswick Street.

Mr Dedalus dışarı bakarak başını salladı.

— Ne güzel bir gelenek, dedi. Ölüp gitmemiş olduğunu görmek beni sevindiriyor.

Herkes bir süre pencerelerinden gelip geçenlerin çıkardıkları şapka ve kasketlere baktı. Saygı. Araba, Watery Lane'i geçince tramvay yolundan çıkıp daha düzgün bir yola döndü. Dışarı bakmakta olan Mr Bloom ince uzun bir genci gördü, yas elbiselerine bürünmüş, kafasında geniş bir şapka.

— Bir arkadaşın geçti, Dedalus, dedi.

— Kimmiş?

— Oğlun ve veliahtın.

— Hani, nerede? dedi Mr Dedalus, karşı tarafa doğru uzanarak.

Araba, apartman sıralarının önündeki açık lağımların ve kazılmış yolların cüruf dağlarının yanından geçip, savrularak köşeyi döndü, tramvay yoluna geri girdi, geveze tekerleklerinin üzerinde gürültüyle yuvarlanmaya devam etti. Mr Dedalus geri otururken dedi ki:

— O Mulligan denen velet yanında mıydı? *Fidus Achates*'i!

— Hayır, dedi Mr Bloom. Yalnızdı.

— Sally yengesine gitmiştir herhalde, dedi Mr Dedalus, Goulding hizbi var ya, şu sarhoş muhasebeci parçası ve Crissie, babasının bok bohçacığı, babasını bilen bilge çocuk.

Mr Bloom Ringsend Road'da keyifsizce gülümsedi. Wallace Biraderler, şişe fabrikası. Dodder köprüsü.

Richie Goulding ve evrak çantası. Goulding, Collis ve Ward diyor şirketinin adına. Şakaları artık biraz bayat olmaya başladı. Ne fırlama adamdı. Stamer Street'te bir pazar sabahı, evsahibesinin iki ayrı şapkasını alıp kafasına iğnelemiş, Ignatius Gallaher ile vals yapışları. Çıkıp bütün gece sefa sürerlerdi. Artık acısı çıkmaya başladı: o sırtındaki ağrı, korkarım. Karısı sırtını ütülüyor. Hap yutarak geçireceğini sanıyor. O haplarda ekmek kırıntısından başka birşey yok oysa. Kâr marjı yüzde altıyüz falan.

— Çevresi çok kötü, diye hırladı Mr Dedalus. O Mulligan dedikleri neresinden baksan beş para etmez pislik herifin teki. Adı bütün Dublin'de çıkmış. Ama Rabbin ve Onun kutsal anasının yardımıyla bir gün üşenmeyip oturacağım anası mı teyzesi

mi ne haltsa ona bir mektup yazacağım, kadının gözleri faltaşı gibi açılacak. Kötü gıdıklanacak, bakın size söylüyorum.

Tekerleklerin takırtısını bastırmak için bağırdı.

— O yeğeni olacak piçin oğlumu mahvetmesine izin vermeyeceğim. Tezgâhtar parçasının oğlu. Kuzenimin dükkânında kumaş satıyor, Peter Paul M'Swiney'nin dükkânında. Avucunu yalar.

Durdu. Mr Bloom bakışını onun kızgın bıyığından Mr Power'ın mülayim çehresine ve Martin Cunningham'ın gözlerine ve sakalına çevirdi, ağır ağır sallanıyorlardı. Gür sesli, kararlı bir adam. Aklı fikri hep oğlunda. Haklı. Mirasını devredeceği birisi. Rudy'cik yaşayabilseydi. Büyümesini görürdüm. Evin içinde sesini duyardım. Eton stili formasını giyip Molly'nin yanında yürürdü. Oğlum. Gözlerinde ben. Ne tuhaf bir his olurdu. Benden. Sırf şans. Raymond Terrace'taki o sabah olmuştu herhalde, Molly penceredeydi, iş üstündeki iki köpeği izliyordu, şerri terket duvarının yanında. Çavuş yukarı doğru sırıtıyordu. Üzerinde o bir türlü yırtığını yamamadığı krem rengi sabahlık vardı. Bir okşayıver bakalım, Poldy. Nasıl azdığımı bir bilsen. Hayat işte böyle başlıyor.

İşte o zaman hamile kaldı. Greystones konserini reddetmek zorunda kaldı. İçinde oğlum. Oğluma hayatta yardımcı olabilirdim. Evet yapabilirdim. Bağımsız olmasını sağlardım. Almanca da öğrenirdi.

— Geç mi kaldık? diye sordu Mr Power.

— On dakika, dedi Mr Cunningham, saatine bakarak.

Molly. Milly. Aynı bokun kahverengisi. Oğlan çocuğu gibi küfretmesi: Zeus'un zembereği aşkına! Allah canımı alsın! Yine de, pek sevimli bir kız. Yakında bir kadın olacak. Mullingar. Sevgili Babişko. Genç öğrenci. Evet, evet: bir kadın da aynı zamanda. Hayat. Hayat.

Araba, dördünün gövdelerini sallayarak, öne doğru yalpa yapıp geri geldi.

— Corny bize biraz daha rahat bir araba bulabilirmiş, dedi Mr Power.

— Bulabilirdi, dedi, eğer onda o göz olsaydı. Anlatabiliyor muyum?

Sol gözünü kapattı. Martin Cunningham butlarının altından ekmek kırıntılarını temizlemeye başladı.

— Bu ne, dedi, Allahaşkına? Ekmek kırıntısı mı?

— Birileri burada piknik yapmış gibi görünüyor, dedi Mr Power.

Hepsi bacaklarını kaldırdılar, koltukların düğmesiz, küflü derisine tasvip etmeyen gözlerle baktılar. Mr Dedalus, burnunu buruşturarak suratını taban istikametinde ekşitti ve dedi ki:

— Yanılmıyorsam aynen öyle. Ne dersin, Martin?

— Benim de dikkatimi çekmişti, dedi Martin Cunningham.

Mr Bloom budunu indirdi. İyi ki banyo yaptım demin. Ayaklarım tertemiz oldu. Keşke Mrs Fleming şu çorapları daha iyi yamasaydı fakat.

Mr Dedalus teslimiyetle içini çekti.

— Ne de olsa, dedi, dünyadaki en tabii şey bu.

— Tom Kernan geldi mi? diye sordu Martin Cunnigham, sakalının ucunu yavaş yavaş kıvırarak.

— Evet, dedi Mr Bloom. Arkada, Ned Lambert ve Hynes ile beraber.

— Corny Kelleher geldi mi asıl? diye sordu Mr Power.

— Mezarlıkta, dedi Martin Cunnigham.

— Bu sabah M'Coy ile karşılaştım, dedi Mr Bloom. Gelmeye çalışacağını söyledi.

Araba âniden durdu.

— Ne oluyor?

— Durduk.

— Neredeyiz?

Mr Bloom kafasını pencereden çıkardı.

— Grand Canal, dedi.

Havagazı fabrikası. Boğmacaya iyi geliyormuş diyorlar. İyi ki Milly hiç yakalanmadı. Zavallı çocuklar! İkibüklüm oluyorlar, sonra nöbet geçirirken mosmor kesiliyorlar. Yazık günah gerçekten de. Çocukluk hastalıklarını başkalarına göre kolay atlattı. Bir tek kızamık oldu. Keten tohumu çayı. Kızıl, grip salgınları. Ölümün gezgin pazarlamacıları. Bu fırsatı kaçırmayın. Şurada köpek barınağı. Bizim zavallı Athos! Athos'a iyi davran, Leopold, senden son isteğim bu. Senin iraden olsun. Onlar mezara girdikten sonra sözlerini dinliyoruz. Ölürken çiziktirilenler. İçine dert oldu, eriyip gitti. Koca mahluk, pek sessizdi. Yaşlı adamların köpekleri öyle oluyor genelde.

Şapkasına bir yağmur damlası tükürdü. Kafasını geriye çekti ve gri kaldırımtaşlarının üzerine serpilen su damlacıklarını gördü. Ayrı. Tuhaf. Sanki süzgeçten geçmiş gibi. Yağacak gibi gelmişti. Ayakkabılarım gıcırdıyordu şimdi hatırladım.

— Hava dönüyor, dedi yavaş sesle.

— Yazık, güzel hava devam etmedi, dedi Martin Cunningham.

— Tarlalar için gerekli, dedi Mr Power. İşte yine güneş açıyor.

Mr Dedalus, bulutların perdelediği güneşe doğru gözlüğünün camlarının içinden bakarken, gökyüzüne sessizce lanet okudu.

— Bebek götü gibi değişken, dedi.

— Yine hareket ettik.

Araba, tutuk tekerleklerini tekrar döndürdü ve gövdeleri yavaşça sallandı. Martin Cunningham sakalının ucunu daha hızlıca kıvırdı.

— Tom Kernan dün gece muhteşemdi, dedi. Hele Paddy Leonard'ın suratına karşı kendi taklidini yapması.

— Ah anlat biraz, Martin, dedi Mr Power hevesle. Simon, dur da onun Ben Dollard'ın *Croppy Oğlan*'ı söylemesinden bahsetmesini dinle.

— Muhteşem, dedi Martin Cunningham tumturakla. *Onun bu sade baladı okuyuşu var ya, Martin, şu fani ömrümde hiç böyle gönül telini titreten bir teganni duymadım.*

— Gönül telini titreten, dedi Mr Power gülerek. Bu lafı söylemeye bayılıyor. Bir de "maziye dönüp şöyle bir bakınca".

— Dan Dawson'ın nutkunu okudun mu? diye sordu Martin Cunningham.

— Okumadım ya, dedi Mr Dedalus. Nerede?

— Bu sabahki gazetede.

Mr Bloom gazeteyi iç cebinden çıkardı. Onun için takas etmem gereken şu kitap.

— Yok, yok, dedi Mr Dedalus hemen. Sonraya kalsın, ne olur.

Mr Bloom'un bakışı gazetenin kenarı boyunca, ölüm ilanlarını tarayarak aşağı kaydı. Callan, Coleman, Dignam, Fawcett, Lowry, Naumann, Peake, hangi Peake bu? Crosbie ve Alleyne'de çalışan vatandaş mı? hayır, Sexton, Urbright. Mürekkepten karakterler yıpranmış, parçalanmaya başlamış kâğıdın üzerinde hızla soluklaşıyorlar. Little Flower'a teşekkür. Baş sağlığı. Acıları büyük. 88 yaşında uzun ve yorucu bir hastalıktan sonra. Bundan tam bir ay önce Quinlan. Sevgili İsa efendimizin merhameti ruhunun üzerinde olsun.

Tam bir ay geçti sevgili Henry
Gökteki evine kaçalı
Ailesi yasını tutuyor
Umarak cennette rastlaşmayı

Zarfı yırtıp attım mı? Evet. Mektubu hamamda okuduktan sonra nereye koydum? Yelek cebine yavaşça vurdu. İşte burada canım. Sevgili Henry kaçalı. Sabırlarım taşacak yoksa.

Milli mektep. Meade's'in bahçesi. At arabası durağı. Yalnız iki at kalmış şimdi. Başları düşüyor. Kene gibi şişmişler. Kafataslarında çok fazla kemik var. Öbürü müşteri almış rahvan geziniyor. Bir saat önce buradan geçtiydim. Faytoncular şapkalarını kaldırdılar.

Bir makas görevlisinin sırtı âniden Mr Bloom'un penceresinin yanındaki bir tramvay direğine doğru dikiliverdi. Şunun için otomatik birşey icat edememişler mi, şöyle tekerlek kendiliğinden, çok daha kolay olurdu? Evet ama o zaman bu adamcağız işini kaybederdi? Ama o zaman da başka bir adamcağıza bu yeni icadı imal etme işi çıkardı?

Tarihî konser salonu. Programda hiçbirşey yok. Açık sarı takım elbiseli bir adam,

kolunda bir yas bandı. Pek de yasta değil yani. Çeyrek yas. Karısının ailesinden biridir, belki de.

Saint Mark kilisesinin soluk renkli kürsüsünün yanından geçtiler, tren yolu köprüsünün altından, sonra Queen's Theatre'ın yanından: sessizlik içinde. Reklam tabelaları. Eugene Stratton. Mrs Bandmann Palmer. Bu gece *Leah*'yı görmeye gidebilir miyim, acaba. Ben dedim ki ben. Ya da *Lily of Killarney*'yi? Elster Grimes Opera Kumpanyası. Muhteşem yeni programımız. Önümüzdeki haftanın mürekkebi kurumamış, pırıl pırıl afişleri. *Fun on the Bristol*. Martin Cunningham Gaiety tiyatrosu için bir paso ayarlayabilir bana belki. Bir iki içki ısmarlamanı lazım. Ha öyle ha böyle.

O herif bu öğleden sonra geliyor. Molly'nin şarkıları.

Plasto's. Sir Philip Crampton'ın hatıra çeşmesindeki büstü. Kimdi o?

— Nasılsınız? dedi Martin Cunningham, selam vermek için avucunu alnına kaldırarak.

— Bizi görmedi, dedi Mr Power. Hah gördü. Nasılsınız?

— Kim? diye sordu Mr Dedalus.

— Blazes Boylan, dedi Mr Power. Şurada kâkülünü havalandırıyor.

Tam da onu düşünürken.

Mr Dedalus selam vermek için eğilip uzandı. Red Bank'in kapısından hasır bir şapkanın beyaz yuvarlağı bir cevap çaktı: geçti.

Mr Bloom sol elinin tırnaklarına dikkatle baktı, sonra da sağ elininkilere. Tırnaklar, evet. O herifte o, onlar ne buluyor? Hepsi ona hayran. Dublin'deki en berbat adam. Herifi yaşatan bu. Bazen bir insanın ne olduğunu hissedebiliyorlar. İçgüdü. Ama bunun gibi bir tip. Tırnaklarım. Onlara bakıyorum yalnızca: bakımlılar. Sonra: yalnız başıma düşünüyorum. Vücut biraz gevşiyor. Hatıralarım sayesinde farkediyorum. Galiba kiloları verince deri aynı hızda sıkılaşamıyor da ondan böyle oluyor. Ama biçimi yerinde. Biçimi yerinde hâlâ. Omuzları. Kalçaları. Dolgun. O dans gecesi elbisesini giyerken. Fanilası arkasında yanakların arasına sıkışıp kalmıştı.

Ellerini dizlerinin arasında kavuşturdu, ve, rahatlamış, boş gözlerini onların yüzlerine çevirdi.

Mr Power sordu:

— Konser turnesi nasıl gidiyor, Bloom?

— Ah çok iyi gidiyor, dedi Mr Bloom. Gelen haberler çok güzel. İyi bir fikirle başladılar, biliyor musunuz...

— Sen kendin gidiyor musun?

— Yok, hayır, dedi Mr Bloom. Hattızatında şahsi bir iş için Clare vilayetine gitmem gerekiyor. Turnede bütün büyük şehirlere uğramak istiyorlar, anlatabiliyor muyum? Birinde zarar ederseniz diğerinde telafi ediyorsunuz.

— Sahiden de öyle, dedi Martin Cunningham. Mary Anderson da oralarda bugünlerde.

— İyi sanatçılarınız var mı?

— Louis Werner düzenliyor onun turunu, dedi Mr Bloom. Ah evet, bütün sanatçılarımız birinci kalite. J. C. Doyle ve de John MacCormack, umarım. En iyileri, doğrusunu söylemek gerekirse.

— Ve tabii *Madame*, dedi Mr Power. Nasıl unutulabilir.

Mr Bloom kavuşturduğu ellerini yumuşakbaşlı bir kibarlık jestiyle ayırdı ve tekrar kavuşturdu. Smith O'Brien. Birisi buraya bir demet çiçek bırakmış. Bir kadın. Ölüm yıldönümü olmalı. Nice mutlu yıllara. Araba Farrell'ın heykelinin yanından yuvarlanıp giderken yolcuların dirençsiz dizlerini sessizce birleştirdi.

Baa: solukgiysili yaşlı bir adam kaldırım taşının üzerinden mallarını sundu, ağzı açılıyordu: baa.

— Dört ayakkabı bağcığı bir peniye.

Acaba onu avukatlıktan neden ihraç ettiler. Yazıhanesi Hume Street'teydi. Molly'nin adaşıyla aynı binada. Tweedy, Waterford ilinde kraliyet hukuk danışmanı. Kafasındaki silindir şapka o zamandan. Kaybedilmiş itibarın kalıntıları. Yas da tutuyor. Ne berbat bir düşüş, zavallı adamcağız! Cenaze töreninde saçılan enfiye gibi savrulmuş. O'Callaghan'ın son debelenmeleri.

Ve tabii *Madame.* Onbiri yirmi geçiyor. Kalkmıştır. Mrs Fleming temizlik için gelmiştir. Saçını yapıyordur, mırıldanıyordur: *voglio e non vorrei.* Hayır: *vorrei e non.* Kırık var mı diye görmek için saç tellerinin uçlarına bakıyordur. *Mi trema un poco il.* O *tre* derkenki sesi ne kadar güzel: ağlayan bir tını. Şakımak. Şakramak. Şakramak diye bir kelime var bunu anlatan.

Gözleri Mr Power'ın yakışıklı suratının üzerinden kısaca geçti. Şakakları ağarmaya başlamış. *Madame:* gülümseyerek. Ben de geri gülümsedim. Güler yüz kapıları açar. Sırf kibarlık olsun diye belki de. İyi bir adam. Acaba bir kapatması olduğu hikâyesi doğru mu? Karısına yazık. Yine de diyorlar ki, kimdi bana anlatan, işin içinde yatak yokmuş. Böyle bir ilişkinin kısa sürede kendini tüketeceğini beklersin. Evet, Crofton bir akşam onunla karşılaşmış, kadına bir libre kalça eti götürüyormuş. Neydi kadının mesleği? Jury's'de barmaid'lik yapıyordu. Yoksa Moira mıydı?

Halaskâr'ın devpelerinli gövdesinin altından geçtiler.

Martin Cunningham Mr Power'ı dürttü.

— Ruben sıptından, dedi.

Uzun boylu, siyah sakallı bir gövde, bastonunun üzerine abanmış, Elvery's Elephant House'un köşesinin etrafından ayaklarını sürüyerek dönerken, onlara sırtına dayadığı açık avucunu gösterdi.

— Ah şu eldeğmemiş güzelliğe bakın, dedi Mr Power.

Mr Dedalus ayaklarını sürüyen gövdenin arkasından baktı ve yavaşça konuştu:

— Şeytan kırsın belini!

Mr Power, gülmekten iki büklüm, araba Gray'in heykelini geçerken elini yüzüyle pencerenin arasında perde yaptı.

— Hepimiz onlardan çektik, dedi Martin Cunningham ortaya.

Bloom'la gözgöze geldi. Sakalını sıvazlayıp ekledi:

— Yani hemen hemen hepimiz.

Mr Bloom âni bir hevesle yol arkadaşlarına dönüp konuşmaya başladı.

— Reuben J. ve oğlu hakkında şahane bir hikâye anlatıyor millet.

— Şu kayıkçı hikâyesi mi? diye sordu Mr Power.

— Evet. Şahane değil mi?

— Neymiş? diye sordu Mr Dedalus, ben duymadım.

— Bir kız meselesiymiş, diye başladı Mr Bloom, bizimki oğlanı Isle of Man'e gönderip beladan uzak tutmaya karar vermiş, ama bu ikisi...

— Ne? diye sordu Mr Dedalus. Şu deli zottik ziyan oğlan mı?

— Evet, dedi Mr Bloom. Bu ikisi gemiye binmek için yola çıktıkları zaman bu boğul..

— Boğulsun Barabbas! diye bağırdı Mr Dedalus. İsa aşkına ne de hayırlı bir gelişme olurdu!

Mr Power gölge vurmuş burun deliklerinden aşağı uzun bir kahkaha koyuverdi.

— Hayır, dedi Mr Bloom, oğlan kendisi...

Martin Cunningham saygısızca sözünü kesti.

— Reuben J. oğluyla ırmağın kıyısında Isle of Man gemisine doğru yürürlerken piçkurusu bir anda ipini kopartıp hoppadanak duvarı aştığı gibi Liffey'ye atlamış.

— Aman Allah! diye bağırdı Mr Dedalus korkuyla. Ölmüş mü?

— Ölmüş mü! diye bağırdı Martin Cunningham. Yok canım! Kayıkçının biri bir sopa alıp, oğlanı pantalon askılarından yakaladığı gibi sudan çıkarmış, kıyıya, babasının yanma indirivermiş. Yarı baygın halde tabii. Şehrin yarısı oradaymış.

— Evet, dedi Mr Bloom. Ama işin komik tarafı şu ki...

— Ve Reuben J., dedi Martin Cunningham, kayıkçıya oğlunu kurtardığı için bir florin vermiş.

Mr Power'ın elinin altından boğuk bir iç çekme sesi geldi.

— Evet aynen öyle, diye tasdik etti Martin Cunningham. Bir kahraman gibi. Gümüş bir florin.

— Şahane değil mi? dedi Mr Bloom hevesle.

— Bir şilin sekiz peni fazla vermiş, dedi Mr Dedalus istifini bozmadan.

Mr Power'ın boğuk kahkahası arabanın içinde sessizce patladı.

Nelson sütunu.

— Sekiz erik bir peniye! Sekizi bir peni!

— Ciddiyetimizi takınsak iyi olacak, dedi Martin Cunningham.

Mr Dedalus içini çekti.

— Aman be, dedi. Zavallı Paddy'cik biraz güldük diye bize kızmaz. Kendisi de az şakacı değildi.

— Rabbim beni affetsin! dedi Mr Power, ıslak gözlerini parmaklarıyla silerek. Zavallı Paddy! Geçen hafta onu son kez gördüğümde sıhhati her zamanki gibi yerindeydi, hiç düşünebilir miydim şimdi böyle cenazesinin ardından gideceğimi. Bıraktı gitti bizi.

— İnsanın en iyisi nasıl oluyorsa öyle bir insandı, dedi Mr Dedalus. Çok âni gitti.

— Teklemiş, dedi Martin Cunningham. Kalbi.

Üzüntüyle göğsüne hafifçe vurdu.

Suratı kıpkırmızıydı: kor gibi. John Barleycorn'u fazla kaçırdığı için. Burnunuz kırmızı mı? Çaresi kolay, küp gibi içmeye devam edin, taş grisine döner. Burnuna renk vermek için az para harcamadı.

Mr Power yanlarından geçip giden evlere kederli bir kaygıyla baktı.

— Âni bir ölüm oldu, zavallı adam, dedi.

— En iyi ölüm, dedi Mr Bloom.

Gözleri faltaşı gibi açık ona baktılar.

— Acı çekmiyorsun, dedi. Bir an geliyor ve olup bitiyor. Uykuda ölmek gibi.

Kimse konuşmadı.

Burası sokağın ölü tarafı. Gündüzleri hep kesat, emlakçılar, içkisiz otel, Falconer'ın tren rehberi, mülkiye mektebi, Gill's, katolik kulübü, körler mektebi. Neden ki? Vardır bir nedeni. Güneş olabilir, rüzgâr olabilir. Geceleyin de öyle. İpsiz sapsız oğlanlarla kızlar. Rahmetli Peder Mathew'nun koruması altında. Parnell anıtı için temel taşı. Teklemiş. Kalbi.

Alınlıklarında beyaz sorguçlarıyla beyaz atlar Rotunda köşesini dörtnala döndüler. Ufacık bir tabut bir anlığına görünüp kayboldu. Ecele gitmiş, hâlâ acele gidiyor. Yas arabası. Evlenmemiş. Evli, yağız. Bekâr, alaca. Rahibe kız, boz.

— Yazık, dedi Martin Cunningham. Çocuk cenazesi.

Mosmor ve kırışık bir cüce suratı, Rudy'ciğin yüzü gibi. Cüce gövdesi, macun gibi yumuşak, kenarları beyaz kumaş kaplanmış sandığın içinde. Cenaze masraflarını dostluk cemiyeti karşılıyor. Bir parça toprak için haftada bir peni. Bizim. Küçük. Zavallı. Bebeğimiz. Hiçbir anlamı yoktu. Doğanın bir hatası. Eğer sağlıklıysa anası sayesindedir. Değilse babası yüzünden. Artık bir dahaki sefere inşallah.

— Zavallı çocukcağız, dedi Mr Dedalus. Kurtulmuş işte.

Araba Rutland Square'in yokuşunu yavaşlayarak tırmandı. Kemikleri şakırdasın. Kaldırım taşları aşılsın. Dilencinin teki. Kimse arayıp sormasın.

— Hayatın ortasında, dedi Martin Cunningham.

— Ama en fenası, dedi Mr Power, kendi canına kıyan adamlar.

Martin Cunningham hemen saatini çıkardı, öksürdü ve cebine geri koydu.

— Bir ailenin başına gelebilecek en büyük utanç, diye ekledi Mr Power.

— Bir anlık cinnet yüzünden, şüphesiz, dedi Martin Cunningham konuyu karara bağlayan bir sesle. İnsafı elden bırakmamamız lazım.

— Bu işi yapanlar korkaktır derler, dedi Mr Dedalus.

— Yargılamak bize düşmez, dedi Martin Cunningham.

Mr Bloom birşey demek üzereydi ama dudaklarını geri kapattı. Martin Cunningham'ın iri gözleri. Şimdi kaçırıyor. Halden anlayan, insaniyetli bir adam o. Zeki. Yüzü Shakespeare'i andırıyor. Hep söyleyecek iyi bir söz bulur. Bu memlekette o işe ya da kendi çocuğunu öldürmeye hiç tahammülleri yok. Dinî cenaze töreniyle defnetmeyi reddediyorlar. Eskiden mezarda kalbine bir de kazık çakarlarmış. Sanki o kalp zaten kırılmamış gibi. Ama bazen de nedamet getirmekte çok gecikiyorlar. Nehir yatağında sazlıklara sarılmış halde bulundu. Bana baktı. Bir de o karısı olacak rezil ayyaş. Tekrar tekrar ev düzüyor onun için ama kadın neredeyse her cumartesi adamın eşyalarını rehine veriyor. Lanetlenmişlerin hayatını yaşatıyor adama. Taş olsa eritir bu hayat. Pazartesi günü sil baştan. Tekerleği tekrar omuzla bakalım. Allahım, o gece kimbilir ne haldeydi o kadın, Dedalus anlatmıştı bana, kendisi oradaymış. Zilzurna sarhoş, elinde Martin'in şemsiyesi, ceylan gibi sekiyormuş:

— Mücevheriyim ben Asya'nın,
Asya'nın,
Geyşa'yım.

Benden gözlerini kaçırdı. Biliyor. Kemikleri şakırdasın.

Olay yeri incelemesinin yapıldığı öğle sonrası. Masanın üzerinde kırmızıetiketli şişe. Duvarlarında av resimleri asılı otel odası. Havasızdı da. Jaluzilerin şeritlerinin arasından sızan günışığı. Adli Tıp uzmanının kulakları, kocaman, kıllı. Otelin hademesi ifade veriyor. Önce uyuyor sanmıştım. Sonra yüzünde sarı çizgiler görür gibi oldum. Yatağın ayakucuna doğru kaymış. Hüküm: aşırı doz. Kaza ile ölüm. O mektup. Oğlum Leopold için.

Izdırap bitiyor sonra. Uyanmıyorsun. Kimse arayıp sormasın.

Araba Blessington Street boyunca hızla zangırdadı. Kaldırım taşları aşılsın.

— Hızımızı aldık gibi, dedi Martin Cunningham.

— Allah baksın da devrilmeyelim, dedi Mr Power.

— Umarım devrilmeyiz, dedi Martin Cunningham. Yarın Almanya'da büyük bir yarış var. Gordon Bennett kupası.

— Evet yav, dedi Mr Dedalus. Kaçmaz o yarış vallahi.

Berkeley Street'e dönerken Sarnıç'ın yakınındaki bir laterna üzerlerine ve

peşlerinden neşeli ve oynak bir müzikhol şarkısı gönderdi. Kelly'yi gören var mı? Kee ee çift lee yee. *Saul*'dan ölüm marşı. Bu da aynı Antonio. Bastı gitti gelmiyo. Pirouette! *Mater Misericordiæ*. Eccles Street. Oradaki evim. Koca ev. Ölümcül hastalara mahsus koğuş da orada. Pek cesaret verici. Meryem Ana'nın Ölenler için Misafirhanesi. Morgu da alt katta, hemen el altında. İhtiyar Mrs Riordan'ın öldüğü yer. Kadınların görüntüsü felaket oluyor. Yemek kabı, kaşığını ağzına sürtmesi. Sonra döşeğinin etrafındaki perde, kadın orada ölsün diye. Beni arı soktuğu gün pansumanımı yapan genç öğrenci ne tatlı adamdı. Doğumevine tayin olmuş dedilerdi. Bir aşırı uçtan öbürüne.

Araba bir köşeyi dörtnala döndü: durdu.

— Yine ne oldu?

Damgalanmış sığırlardan oluşan bir sürü, iki koldan, böğürerek, kumaşla sarılmış toynaklarının üzerinde yavaş yavaş yürüyerek, kuyruklarını yavaşça topak topak olmuş, kemikli kıçlarının üzerinde sallayarak, pencerelerin yanından geçti. Çevrelerinden ve aralarından kırmızı damgalı koyunlar korkuyla meleyerek koşuşturdu.

— Göçmenler, dedi Mr Power.

— Çüş! dedi çobanın sesi, kamçısını sığırların böğürlerinde şaklatarak. Çüş! Çekil lan onun başından!

Bugün perşembe tabii. Yarın kesim günü. Gebe inekler. Cuffe tanesini yirmiyedi papele mi ne satıyordu. Liverpool için muhtemelen. Eski İngiltere'ye rozbif. En besililerini alırlar. Sonra beşinci çeyreği atılıyor: yenmeyen yerleri, derisi, kılları, boynuzları. Bir yılda epey birşey ediyor. Ölü et ticareti. Mezbahaların atıkları tabakhanelere gidiyor, sabuna, margarine. Acaba şu Clonsilla'da trenden dandik et satın alma numarası hâlâ söküyor mu?

Araba sürünün içinden yoluna devam etti.

— Belediye neden Parkgate'ten nehir kıyısına bir tramvay hattı yapmıyor anlamıyorum, dedi Mr Bloom. Tüm bu hayvanlar yük vagonlarına konup teknelere taşınabilirdi.

— Böyle anacaddeyi tıkayacakları yerde, dedi Martin Cunningham. Doğru valla. Yapmaları lazım.

— Evet, dedi Mr Bloom. Bir de sık sık şunu düşünürüm, Milano'daki gibi belediyeye ait cenaze tramvayları olmalı, bildiniz mi? Hat mezarlık kapısına kadar gitmeli ve özel vagonları olmalı, tabut koyma yeri, cenaze arabası falan hepsi beraber. Anlatabiliyor muyum?

— Valla şahane mavra çıkardı bundan, dedi Mr Dedalus. Pulman vagon, yemekli vagon.

— Hiç Corny'ye göre değil, diye ekledi Mr Power.

— Nedenmiş? diye sordu Mr Bloom, Mr Dedalus'a dönerek. İkişer ikişer

dörtnala gitmekten daha iyi değil mi?

— Sen de haklısın aslında, diye teslim etti Mr Dedalus.

— Ayrıca, dedi Martin Cunningham, Dunphy's köşesini dönerken cenaze arabasının devrilip tabutun yere yüzüstü kapaklanması gibi sahneler de olmazdı artık.

— Ne felaketti, dedi Mr Power'ın donakalmış yüzü, mevta da yere saçılmıştı. Felaket!

— Dunphy's virajını en önce alacakmış, dedi Mr Dedalus kafasını sallayarak. Gordon Bennett kupası.

— Rabbim en iyisini bilir! dedi Martin Cunningham, mümince.

Bum! Alabora. Bir tabut yolun üzerinde sekti. Pattadanak açıldı. Paddy Dignam dışarı fırladı ve kendisine bol gelen kahverengi bir cübbenin içinde, kaskatı, toz toprağın içinde yuvarlandı. Kırmızı suratı: artık gri. Çenesi düşmüş, ağzı açık. Ne haber, ne oluyor diye soruyor. Çok doğru yapıyorlar kapatarak. Açıkken korkunç gözüküyor. Sonra içorganlar hemen çürümeye başlıyor. En iyisi bütün delikleri tıkamak. Evet, orayı da. Balmumuyla. Makat kası gevşek oluyor. Hepsini iyice kapatacaksın.

— Dunphy's, diye haber verdi Mr Power, araba sağa dönerken.

Dunphy's köşesi. Yas arabaları kenara çekmişler, yaslarını ummana gömüyorlar. Yol kenarında bir mola. Bar açmak için şahane bir lokasyon. Dönüş yolunda biz de burada durup onun sağlığına içeriz herhalde. Teselli kadehini dolaştırın. Hayat iksiri.

Ama diyelim ki oldu bu. Acaba mesela bir çivi batsa sağa sola sallanırken kanar mı? Belki kanardı, belki de kanamazdı herhalde. Nereye battığına bağlı. Kan dolaşımı duruyor. Yine de bir atardamardan biraz sızabilir. Kırmızı kefen kullanmak daha iyi olurdu: koyu kırmızı.

Sessizlik içinde Phibsborough Road boyunca devam ettiler. Boş bir cenaze arabası yanlarından rahvan geçti, mezarlıktan dönüyor: üzerinden bir yük kalkmış gibi görünüyor.

Crossguns köprüsü: Royal Canal.

Su savakların arasından gürleyerek fışkırdı. Bir adam suya iyice gömülmüş mavnasının üzerinde, turba yığınlarının arasında durdu. Kilidin yanındaki at yolunda gevşek bağlanmış bir beygir. *Bugabu* gemisinde.

Adamların gözleri onu izledi. Ağır ağır akan otlu su yolu boyunca, sazlıkların, balçığın, çamurla dolmuş şişelerin, köpek leşlerinin arasından, İrlanda'yı boydan boya bir halatla çekile çekile geçmiş, salının üzerinde deniz kıyısına doğru ilerlemişti. Athlone, Mullingar, Moyvalley, Milly'yi görmeye gitmek için kanal boyunca bir yürüyüş de yapabilirim aslında. Ya da bisikletle. Bir külüstür kiralarım, alçak oturaklı. Geçen gün Wren'de açık arttırmada vardı bir tane ama bayan modeliydi.

Su yolları gelişiyor. Sandalla karşıya geçmesi, James M'Cann'in eğlencesi. Daha ucuz bir taşıma yolu. Kolay safhalarla. Tekne-evler. Kamp yapmaya gitmek. Cenaze de taşınır. Su yoluyla cennete. Belki de mektup yazmadan giderim. Amma sürpriz olur, Leixlip, Clonsilla. Savakları birer birer geçerek, bata bata Dublin'e kadar. Memleketin iç bölgesinin bataklıklarından keseklerle. Selam. Kahverengi hasır şapkasını kaldırdı, Paddy Dignam'a selam verdi.

Brian Boroimhe evini geçip devam ettiler. Yaklaştık artık.

— Acaba dostumuz Fogarty neler yapıyor bu aralar, dedi Mr Power.

— Onu Tom Kernan'a soracaksın, dedi Mr Dedalus.

— Yok canım? dedi Martin Cunningham. Onu dımdızlak bıraktı diye biliyorum ben.

— Gözden ıraksa, dedi Mr Dedalus, gönülden de ırak olacak değil ya canım.

Araba sola, Finglas Road'a saptı.

Sağ tarafta taş işliği. Son tur. Toprak parçasının üzerinde toplaşmış, beyaz, yaslı, sakin ellerini açmış, acı içinde diz çökmüş, işaret eden sessiz insan suretleri göründü. Bölük pörçük şekiller, taştan oyulmuş. Beyaz bir sessizlik içinde: yakarıyorlar. Mümkün olan en iyi kalite. Thos, H. Dennany, heykeltraş ve anıt mimarı.

Geçtiler.

Zangoç Jimmy Geary'nin evinden önceki kaldırım taşında yaşlı bir berduş oturmuştu, homurdanıyor, koskocaman, tozkahverengisi, patlak pabucundaki toztoprağı ve taşları boşaltıyordu. Hayat yolculuğundan sonra.

Sonra kasvetli bahçeler gelip geçti, birer birer: kasvetli evler.

Mr Power işaret etti.

— İşte Childs şurada öldürülmüştü, dedi. En son evde.

— Öyle, öyle, dedi Mr Dedalus. İç kaldıran bir vaka. Seymour Bushe sayesinde yakayı sıyırmıştı. Kardeşini öldürmüş. Öyle diyorlar ya da.

— Savcının elinde delil yoktu, dedi Mr Power.

— Yalnızca dolaylı deliller vardı, dedi Martin Cunningham. Kanunun şiarı böyle. Doksandokuz suçlunun yakayı sıyırması, bir masumun haksız yere hüküm giymesinden evladır.

Baktılar. Cinayet mahalli. İç kararтarak geçti. Perdeleri örtülü, içinde yaşayan yok, bahçeyi ot bürümüş. Bütün mekân cehennemi boylamış. Haksız yere hüküm giymek. Cinayet. Maktulün gözünde donakalan katilin resmi. Bayılıyorlar bu meseleler hakkında okumaya. Bahçede kesik bir erkek başı bulundu. Kadının elbiseleri şunlardı. Eceli kadını nasıl buldu. Son zamanlarda karşılaştığımız bir rezalet. Kullanılan silah. Katil hâlâ aranıyor. İpuçları. Bir ayakkabı bağcığı. Mezarı açılacak. Cinayet er geç ortaya çıkar.

Bu arabanın içi de pek sıkışık. Herhalde önceden haber vermeden çıkıp gelmemden hoşlanmaz. Kadın milletiyle iş yaparken dikkatli olacaksın. Bir kere

münasebetsiz bir halde yakalarsın. Sonra seni hiç affetmezler. Onbeş.

Prospect mezarlığının yüksek parmaklıkları, bakışları yanlarından geçerken pırpır ettiler. Koyu renk kavaklar, arada tek tük beyaz suretler. Daha sıklaşan şekiller, ağaçların arasında sıkıştırılmış beyaz biçimler, beyaz suretler, parçalar, sessizce akıp gidiyorlar, havada beyhude jestler yaparak donakalmışlar.

İspit kaldırıma sürttü: durdu. Martin Cunningham kolunu çıkardı, kapının tutamacını geriye çekip, diziyle dürterek kapıyı açtı. Dışarı çıktı. Mr Power ile Mr Dedalus onu izlediler.

Şu sabunun yerini değiştireyim şimdi. Mr Bloom'un eli çabucak kıç cebinin düğmesini açtı ve kâğıda yapışmış sabunu içerideki mendil cebine aktardı. Hâlâ öbür elinde tutmakta olduğu gazeteyi cebine koyarak arabadan indi.

Issız bir cenaze töreni: cenaze arabasıyla üç araba yalnızca. Ne farkeder. Cenaze korteji, yaldızlı yularlar, requiem ayini, saygı atışı. Ölümün haşmeti. Son arabanın ötesinde bir satıcı çörek ve meyve arabasının yanında duruyordu. Simnel çöreği onlar, birbirine yapışmış: ölülere çörek. Köpek bisküvileri. Kim yiyor bunları? Yas tutanlar dışarı çıkıyor.

Yanındakileri izledi. Mr Kernan ve Ned Lambert arkadan geldiler, Hynes da onların arkasından. Corny Kelleher açılmış duran cenaze arabasının yanma geldi ve iki çelengi aldı. Bir tanesini oğlana verdi.

Şu çocuk cenazesi nereye kayboldu?

Bir çift at ağır ağır, zorlana zorlana adım atarak, üzerinde granit bir blok duran, gıcırdayan bir arabayı çeke çeke, cenaze sessizliğinin içinden Finglas'tan geçti. Önlerinden yürüyen arabacı selam verdi.

Sıra tabutta. Bak, ölü mölü ama bizden önce vardı buraya. At ona doğru bakıyor, sorgucu yamulmuş. Gözleri donuk: koşumları boynunu sıkıyor herhalde, kan damarlarından birine ya da öyle birşeye basınç yapıyor. Acaba her gün buraya ne taşıdıklarını biliyorlar mı. Her gün yirmi ya da otuz cenaze kaldırılıyor olsa gerek. Protestanları da Mount Jerome'a götürüyorlar. Dünyanın her yerinde, her an cenazeler. Araba yükü dolusu ceset acele acele toprağa tıkılıyor. Her saat binlerce. Çok fazlayız dünyada.

Ağıt yakıcılar kapıdan geçtiler: bir kadın ve bir kız. İnce çeneli cadaloz, fena pazarlık yapan bir kadın, bonesi yamulmuş. Kızın yüzü toztoprakla ve gözyaşlarıyla lekeli, kadının kolunu tutmuş, kafasını kaldırmış kadına bakıyor, ilk işaretinde ağlamaya başlayacak. Balık suratlı, kansız ve soluk tenli.

Kiralanmış cenaze refakatçileri tabutu omuzladılar ve kapıdan içeri geçirdiler. Gâvur ölüsü gibi. Şu banyodan çıkarken ben de ağırlaşmıştım. Önce leş: sonra leşin dostları. Corny Kelleher ile oğlan ellerinde çelenklerle izlediler. Onların yanındaki kim ki? Ha, kayınbiraderi.

Hepsi arkadan geldiler.

Martin Cunningham fısıldadı:

— Bloom'un yanında intihardan bahsettin ya, az kaldı yüreğime iniyordu.

— Ne? diye fısıldadı Mr Power. Nedenmiş?

— Babası kendi kendini zehirledi, diye fısıldadı Martin Cunningham. Ennis'te, Queen's oteli ona aitti. Clare'e gideceğini söylüyordu ya. Yıldönümü için.

— Aman Allahım! diye fısıldadı Mr Power. İlk defa duyuyorum. Kendini zehirlemiş ha!

Koyu renk, düşünceli gözleriyle bir çehrenin onları kardinalin anıt mezarı istikametinde izlediği arka tarafa baktı. Konuşuyordu.

— Hayat sigortası var mıydı? diye sordu Mr Bloom.

— Vardı galiba, dedi Mr Kernan, ama poliçeyi teminat gösterip epey borç almışlardı. Martin en ufağı Artane'e sokmaya çalışıyordu.

— Kaç çocuk bıraktı arkasında?

— Beş. Ned Lambert kızlardan birini Todd's'a sokmaya çalışacağını söylüyor.

— Ne acıklı, dedi Mr Bloom şefkatle. Beş tane ufak çocuk.

— Zavallı karısı için ne büyük darbe, diye ekledi Mr Kernan.

— Sahiden de öyle, diye onayladı Mr Bloom.

Son gülen iyi güler.

Başını öne eğdi, boyayıp parlattığı ayakkabılarına baktı. Kadın ondan uzun yaşadı, kocasını kaybetti. Kadın için benim için olduğundan daha ölü. İlla ki biri öbüründen daha uzun yaşayacak. Bilge adamlar der ki. Dünyada erkekten çok kadın var. Kadına başsağlığı dile. Acı kaybınız. Umarım yakında ona kavuşursunuz. Yalnız Hindu dulları için öyle. Başkasıyla evlenir. Onunla mı? Hayır. Ama nereden bileceksin? Yaşlı kraliçe öldü öleli dulluk pek moda değil artık. Top arabasında götürüldü. Victoria ve Albert. Frogmore anıtkabrinde yas. Ama sonunda bonesine birkaç menekşe taktı. Kalbinin en derininde yine de güzelliğine düşkünlük var. Epi topu bir gölge için bütün bunlar oysa. Kral bile değil, damat prens. Asıl oğlunda iş vardı. Tekrar elde etme umuduyla beklediği mazi gibi değil, umutla bakmak için yeni birşey. Giden gelmez ki. Önce birinin gitmesi gerek: yalnız başına, toprağın altına: kadının sıcak yatağında yatamayacak artık.

— Nasılsın, Simon? diye sordu Ned Lambert yumuşak bir sesle, elini dostlukla sıkarak. Yüzünü gören cennetlik yahu.

— Hiç böyle iyi olmamıştım. Cork diyarında işler nasıl?

— Paskalya bayramındaki Cork Park yarışları için o tarafa uğramıştım, dedi. Hep bildiğin gibi. Dick Tivy'yi de gördüm.

— Dick nasıl peki, sağlam adamdır?

— Tepesiyle gökyüzü arasına giren hiçbirşey yok, diye cevapladı Ned Lambert.

— Aman yarabbinel âlemin! dedi Mr Dedalus bastırmaya çalıştığı bir şaşkınlıkla. Dick Tivy kel olmuş ha?

— Martin merhumun çocukları için biraz para toplayacak, dedi Ned Lambert, ileriyi işaret ederek. Adam başı birkaç şilin. Sigorta ödenene kadar onları idare etsin diye.

— Evet, evet, dedi Mr Dedalus şüpheyle. En önde giden büyük oğlan mı?

— Evet, dedi Ned Lambert, hanımının ağbisiyle yürüyor. John Henry Menton onların arkasında. Bir papel vereceğine söz verdi.

— İnanırım, dedi Mr Dedalus. Paddy'ciğe kaç kere söylemiştim işine dikkat etsin diye. John Henry hiç de fena bir adam değildi.

— İşten neden atılmıştı? diye sordu Ned Lambert. İçki yüzünden mi?

— Pek çok iyi adamın ortak zaafı, dedi Mr Dedalus içini çekerek.

Cenaze şapelinin kapısının önünde durdular. Mr Bloom elinde çelenk taşıyan oğlanın arkasında, oğlanın güzelce taranmış saçına ve yepyeni yakasının içindeki zayıf, ortası çukur ensesine yukarıdan bakarak durdu. Zavallı çocuk! O da orada mıydı acaba, tam babası? İkisi de şuurunu kaybetmiş. Son anda açılıverip onu bir an için tanıyor. Daha yapabilecek olduğu o kadar çok iş. O'Grady'ye üç şilin borcum var. Anlar mıydı? Refakatçiler tabutu şapelin içine taşıdılar. Başı ne tarafta?

Bir an sonra, loş ışığın içinde gözlerini kırpıştırarak, diğerlerinin peşinden gitti. Tabut, katafalkının üzerine, koro yerinin önüne konmuştu, dört köşesinde uzun, sarı mumlar dikiliydi. Hep önümüzde. Corny Kelleher, ön köşelerin her birine birer çelenk koyup, diz çökmesi için oğlana işaret etti. Yas tutanlar sağda solda dua masalarına diz çöktüler. Mr Bloom kurnanın arkasında ayakta durdu, herkes diz çöktüğü zaman, katlanmamış gazetesini dikkatle cebinden düşürdü ve sağ dizini gazetenin üzerine vererek diz çöktü. Şapkasını da yavaşça sol dizine geçirdi, siperliğini tutarak mümince eğildi.

Bir yardımcı, içinde birşeyler olan pirinç bir kabı elinde taşıyarak, kapıların birinden içeri girdi. Beyazmintanlı papaz arkasından bir eliyle cübbesini düzeltip diğer eliyle kurbağa göbeğinin üzerinde küçük bir kitabı dengeleyerek geldi. Kitabı kim okuyacak? Ben, dedi sacayak.

Katafalkın yanında durdular ve papaz akıcı bir vraklama ile kitabından okumaya başladı.

Peder Coffey. Adının kefeni andırdığını biliyordum. *Dominenamine.* Buldog gibi çenesi var maşallah. Gösterinin şefi o. Kaslı hristiyan. Ona yan bakanı yakar: papaz. Sen Petrus'sun. Yonca tarlasına salınmış koyun gibi böğürlerinden pörtleyiverecek, diyor Dedalus. Zehirlenmiş köpek eniği gibi göbeği var. Şu adam da ne güzel laflar buluyor. Hehe: böğürlerinden pörtleyiverecek.

— *Non intres in judicium cum servo tuo, Domine.*

Kendileri için Latince dua edilince kendilerini daha önemli sanıyorlar. Requiem ayini. Bürümcüklü ağıt yakıcılar. Kenarları siyah mektup kâğıdı. Adınız cenazenin huzurunda bulunanlar listesine eklenir. Burası da pek serin. İyi beslenmesi lazım,

bütün sabah burada bu kasavetin içinde sabırsızlıktan yerinde duramayarak sıradaki lütfeni bekliyor. Gözleri de kurbağa gibi. Niye böyle şişmanlıyorlar? Lahana Molly'de pek fena gaz yapıyor. Mezarlığın havası yüzünden belki. Kokuşmuş gazla dolup taşıyor sanki burası. Mahşerî miktarda kokuşmuş gazla dolu olsa gerek. Kasaplar da öyle: çiğ bifteğe benziyorlar zamanla. Kim anlatmıştı bana? Mervyn Brown. Saint Werburg kilisesinin mahzenlerinde, güzel eski bir orgu var yüzelli yıllık arada bir tabutlara bir delik açıyorlar ki kötü gaz dışarı çıksın sonra yakıyorlar. Dışarı fışkırıyor: mavi. Bir nefes çektin mi cızlamı çekersin.

Dizkapağım acıyor. Oy oy. Hah böyle daha iyi.

Papaz çocuğun elindeki kovadan ucunda bir yuvarlak olan bir sopa çıkardı ve tabutun üzerine doğru salladı. Sonra tabutun öbür ucuna yürüdü ve tekrar salladı. Sonra geri döndü ve kovaya geri koydu. İstirahate çekilmeden önce nasıldıysan öyle. Bunların hepsi yazılı: yapmak zorunda.

— *Et ne nos inducas in tentationem.*

Hizmetkâr tiz sesiyle öterek yanıtları verdi. Sık sık eve de oğlan hizmetçi alsak daha iyi olur diye düşünüyorum. Onbeş yaşlarına gelene kadar. Ondan sonra tabii ki...

Okunmuş suydu herhalde o. Uyku serpiyor onunla. Bu işten bıkmış olsa gerek, buraya getirdikleri bütün cesetlerin üzerine o zırıltıyı salla dur. Neyin üzerine salladığını görebilse ne zarar gelecek. Her Allahın günü yeni bir parti geliyor: ortayaşlı adamlar, yaşlı kadınlar, çocuklar, doğum esnasında ölen kadınlar, sakallı adamlar, kelkafalı işadamları, serçe gibi küçük memeleriyle veremli kızlar. Bütün yıl boyunca aynı duayı tekrar tekrar okuyor onlara ve üstlerine su serpiyor: uyuyun. Şimdi sıra Dignam'da.

— *In paradisum.*

Cennete gideceğini ya da cennette olduğunu söyledi. Herkes için bunu diyor. Ne sıkıcı meslek. Ama birşeyler demek zorunda ne yapsın.

Papaz kitabını kapatıp uzaklaştı, hizmetkârı onu izledi. Corny Kelleher yan kapıları açtı, mezarkazıcılar içeri girdiler, tabutu tekrar yüklendiler, dışarı çıkardılar ve itekleyerek arabalarının üzerine yüklediler. Corny Kelleher çelenklerden birini oğlana, diğerini de kayınbiradere verdi. Hepsi yan kapılardan çıkıp latif, gri havanın içine doğru peşlerinden gittiler. Gazetesini tekrar katlayıp cebine koymuş olan Mr Bloom en arkadan geliyordu. Tabut arabası sola dönene kadar düşünceli düşünceli yere baktı. Metal tekerlekler toprağı keskin bir öğütme sesiyle ufaladı ve küt pabuçlar sürüsü, el arabasını iki tarafında kabirler olan patika boyunca izledi.

Di rii di ra di rii di ra di ruu. Allahım, burada şarkı söylememem lazım.

— O'Connell anıt mezarı, dedi Mr Dedalus ortaya.

Mr Power'ın yumuşak gözleri yüce koninin en uç noktasına yükseldi.

— Kendi halkının arasında istirahat ediyor, koca Dan O'. Ama kalbi Roma'da gömülü. Simon, ne çok kırık kalp gömülü burada!

— Karımın mezarı şuracıkta, Jack, dedi Mr Dedalus. Ben de yakında onun yanına uzanacağım. Rabbim ne zaman istiyorsa o zaman alsın beni.

Kendini tutamadı ve yürürken hafifçe sendeleyerek kendi kendine ağlamaya başladı. Mr Power kolunu tuttu.

— Gittiği yer buradan daha iyi, dedi şefkatle.

— Öyledir herhalde, dedi Mr Dedalus zayıf bir sesle, hıçkırarak. Eğer cennet varsa o da cennete gitmiş olsa gerek.

Corny Kelleher sıradaki yerinden ayrıldı ve yas tutanların yanından ağır ağır geçmelerine izin verdi.

— Ne hazin böyle günlerde buluşmak, diye başladı Mr Kernan kibarca.

Mr Bloom gözlerini kapadı ve başını üzüntüyle iki kere sallayarak onayladı.

— Diğerleri şapkalarını giyiyorlar, dedi Mr Kernan. Herhalde biz de giyebiliriz. En geride biz kaldık. Bu mezarlık tekinsiz bir yer.

Şapkalarını giydiler.

— Muhterem peder beyefendi duaları çok hızlı okudu gibi geldi bana, ne dersin? dedi Mr Kernan sitemle.

Mr Bloom ağır ağır başını salladı, oynak, kan yürümüş gözlerine bakarak. Gizli gözler, gizli gizli aranan gözler. Mason galiba: emin değilim. Yine onun yanına düştüm. En geride biz kaldık. Aynı yolun yolcusuyuz. Umarım başka birşey söyler.

Mr Kernan ekledi:

— İrlanda kilisesinin merasimi, hani Mount Jerome'da kullanılıyor ya, çok daha sade, çok daha etkili diye düşünüyorum.

Mr Bloom ihtiyatlı bir onay verdi. Lisan ise bambaşka bir meseleydi tabii.

Mr Kernan tumturaklı bir sesle konuştu:

— *Kıyamet ve hayat benim.* Nasıl insanın kalbine dokunuyor bu sözler.

— Doğru, dedi Mr Bloom.

Senin kalbine dokunuyor belki de iki seksen uzanıp ayaklarını papatyalara dayamış adamcağıza ne faydası var? Ona dokunması zor biraz. Duyguların makamı. Kırık kalp. Epi topu bir pompa, her gün binlerce galon kan pompalıyor. Günlerden bir gün arıza yapıveriyor, al bakalım, kendini burada buluyorsun. Etrafımızda bir sürüsü gömülü duruyor: akciğerler, kalpler, karaciğerler. Eskimiş, paslı pompalar: başka hiçbirşey değil valla. Kıyamet ve hayat. Öldün mü ölüyorsun. Şu ahiret günü inancı. Hepsini mezarlarından çekip çıkaracaklarmış. Lazar, dışarı gel! Lazar da dışarı geldi ve korundular. Ayaklanın! Ahiret günü! Sonra bütün millet kendi karaciğerini, akciğerlerini ve diğer sakatatını aramaya başlayacak. Zor bulursun bütün parçalarını o sabah. Bir kafatasının içinde yarım dirhem toz. Otuziki buğday bir dirhem. Kuyumcu ölçüsü.

Corny Kelleher yanlarına gelip onlara ayak uydurdu.

— Birinci sınıf bir merasim oldu, dedi. Değil mi?

Rahvan gözleriyle onlara baktı. Polis memuru gibi omuzlar. Dirinam dirinam dirinamının yancağızında.

— Olması gerektiği gibi, dedi Mr Kernan.

— Ha? Değil mi? dedi Corny Kelleher.

Mr Kernan onu temin etti.

— En arkada Tom Kernan'la yürüyen vatandaş kim? diye sordu John Henry Menton. Gözüm bir yerden ısırıyor.

Ned Lambert arkaya baktı.

— Bloom, dedi. Hani Madam Marion Tweedy vardı ya, var ya diyecektim, soprano. O onun karısı işte.

— Ah, tabii ya, dedi John Henry Menton. Yıllardır görmedim onu. Güzel kadındı valla. Roundtown'da, Mat Dillon'ın evinde, taa onbeş onyedi yıl önce onunla dans etmiştim. Ele de geliyordu hani.

Diğerlerinin arasından geriye baktı.

— Neci? diye sordu. Ne iş yapıyor? Kırtasiye işinde değil miydi? Hatırlıyorum, bir akşam *boule* oynarken onunla papaz olmuştum.

Ned Lambert gülümsedi.

— Evet, dedi, öyleydi, Wisdom Hely's için çalışıyordu. Kapı kapı gezip kurutma kâğıdı satıyordu.

— Allahaşkına, dedi John Henry Menton, ne diye bunun gibi bir marsıkla evlenmiş ki? Pek alımlı bir hatundu zamanında.

— Hâlâ da alımlı, dedi Ned Lambert. Reklam komisyonculuğu yapıyor.

John Henry Menton'ın iri gözleri uzağa baktı.

El arabası bir yan yola saptı. Topluca bir adam, çimenlerin arasında pusudaydı, saygıyla şapkasını çıkardı. Mezarkazıcılar keplerine dokundular.

— John O'Connell, dedi Mr Power, memnun. Pek vefalıdır.

Mr O'Connell sessizce hepsinin elini sıktı. Mr Dedalus dedi ki:

— Bak yine seni görmeye geldim.

— Ah sevgili Simon, dedi mezarlık kâhyası alçak bir sesle. Ben senin gibi müşteri istemiyorum ki.

Ned Lambert'ı ve John Henry Menton'ı selamlayarak Martin Cunningham'ın yanında yürüdü, arkasında tuttuğu iki anahtarla oynuyordu.

— Coombe'lu Mulcahy'nin hikâyesini duydunuz mu? diye sordu onlara.

— Duymadım, dedi Martin Cunningham.

Silindir şapkalarını aynı anda eğdiler, Hynes kulağını yaklaştırdı. Kâhya başparmaklarını altın kösteğinin halkalarına geçirdi ve onlar boş boş gülümserken tedbirli bir sesle konuştu.

— Diyorlar ki, dedi, buraya sisli bir akşam iki sarhoş gelmiş, bir arkadaşlarının mezarını arıyorlarmış. Coombe'lu Mulcahy'nin mezarını sormuşlar, nerede gömülü

olduğunu öğrenmişler. Siste bir süre yıkıla yıkıla bakındıktan sonra sonunda mezarın yerini bulmuşlar. Sarhoşlardan biri ismi hecelemiş: Terence Mulcahy. Diğeri gözlerini kırpıştırarak dul eşin diktirdiği Efendimizin heykeline bakıyormuş.

Kâhya yanından geçtikleri kabirlerden birine doğru gözünü kırpıştırdı. Devam etti:

— Sonra, İsa efendimizin şemaline gözlerini kırpıştıra kırpıştıra bakıp, *lan bir gıdım bile benzemiyor be,* demiş. *Mulcahy olmamış bu, kim yaptıysa artık,* demiş.

Gülümsemelerle ödüllendirilmiş olarak, geriye düştü ve Corny Kelleher ile konuştu, kendisine verilen evrakı aldı, çevirdi ve yürürken göz gezdirmeye başladı.

— Böyle yapmasının bir nedeni var, diye açıkladı Martin Cunningham Hynes'a.

— Biliyorum, dedi Hynes. Biliyorum.

— Bizi neşelendirmeye çalışıyor, dedi Martin Cunningham. İyilik yapmaya çalışıyor, başka hiçbirşey değil.

Mr Bloom kâhyanın müreffeh cüssesine hayranlıkla baktı. Hepsi onunla iyi geçinmeye çalışıyor. Sağlam adamdır, John O'Connell, çok harbi adamdır. Anahtarlar: Keyes'in reklamındaki gibi: korkmayın kimse çıkamayacak, bir kere çıkınca tekrar geri giriş yok. *Habeat corpus.* Cenazeden sonra o reklamı halletmem lazım. Martha'ya yazarken Molly beni rahatsız ettiği zaman üzerini örtmek için aldığım zarfın üzerine Ballsbridge yazdım mı? Umarım teslim edilemeyen mektuplar ofisini boylamadı. Bir traş olsa iyi olacak yalnız. Gri kirli sakal. Saçların ağarmaya başlamasının ve mizacın barut gibi olmaya başlamasının ilk işareti bu. Grilerin arasında gümüş teller. Bir de bu adamın karısının halini düşün. Herhangi bir kıza evlenme teklif etmeye cesaret etmiş olması bile mucize. Haydi gel benimle beraber mezarlıkta yaşa. Kızı bununla ayartmaya çalış. Aslında ilk başlarda kızı heyecanlandırabilir de. Ölümle oynaşmak. Her tarafta ölüler serilmiş yatarken gecenin gölgeleri havada süzülüyor burada. Ölülerinin mezarlarının açıldığı saatte mezarların gölgeleri ve Daniel O'Connell onun soyundan geliyor olsa gerek kimdi hani hep onun acayip zürriyetli bir adam olduğunu söylüyordu olsun yine de büyük bir katolikmiş karanlıkta koskoca bir dev gibi. Bataklık yalazı. Mezarların gazı. Eğer hamile kalmasını istiyorsa kadının aklını bundan uzak tutmak lazım. Kadınlar özellikle amma hassas oluyorlar. Gece yatakta uykusunu getirmek için ona bir hayalet öyküsü anlat. Hiç hayalet gördün mü? Bak, ben gördüm. Zifiri karanlık bir geceydi. Saat geceyarısını vurmak üzereydi. Güzelce tavına getirmeyi bilirsen pekâlâ öpüşürler ayrıca. Türk mezarlıklarında fahişeler. Erken yaşta başlayınca herşeyi öğrenmek mümkün. Buradan genç bir dul kaldırabilirsin bak. Erkekler sever bunu. Mezar taşlarının arasında aşk. Romeo. Zevkin baharatı. Ölümün ortasında hayattayız. İki uç birleşiyor. Zavallı mevtalar için tam biri yer, biri bakar hikâyesi. Açlıktan ölenlerin burnuna ızgara biftek kokusu, hayati organlarını kemiriyor. İnsanlara nispet yapma isteği. Molly'nin pencerenin önünde iş tutmak istemesi.

Adamın sekiz çocuğu var zaten.

Ömrü boyunca ne çok kişinin göçüp gitmesini görmüş, etrafındaki toprağa parsel parsel gömülmüşler. Kutsal tarlalar. Eğer ayakta gömselerdi daha çok yer kalırdı. Oturarak ya da diz çökerek, gömemezsin ki. Ayakta? Bir gün toprak kayarsa adamın kafası dışarı çıkıverebilir, eliyle de işaret ediyor olur. Bütün araziyi bal peteği gibi böleceksin: ince uzun hücreler. Çok da iyi bakıyor, çimler, tarhların kenarları güzelce biçilmiş. Bahçesine Mount Jerome diyor Binbaşı Gamble. E, öyle gerçekten de. Uyku çiçekleri olmalıydı aslında. Mastiansky anlatmıştı bana, en iyi afyon o dev haşhaşların yetiştiği Çin mezarlıklarından çıkıyormuş. Botanik bahçesi şuracıkta. Toprağa çöken kan yeniden hayatı başlatıyor. Hani şu yahudiler hristiyan oğlan çocuğunu öldürmüş diyorlardı, aynı hikâye. Herkese kendi bedeli. İyi korunmuş, şişman ceset, beyefendi, keyif ehli, meyve bahçenize birebir. Kelepir. Kısa zaman önce rahmetli olan müşavir ve muhasebeci William Wilkinson'ın cesedine komşu, üç lira onaltı şilin altı. Teşekkürlerimizle.

Burada toprak ceset gübresi, kemikler, et, tırnaklar sayesinde epey zengin olmalı, kemik mahzenleri. Berbat. Yemyeşil, pespembe oluyor, çürüyor. Nemli toprakta daha hızlı çürüyor. Yaşlı, zayıf olanlar daha dayanıklı. Sonra mum yağı gibi, peynir gibi bir kıvam alıyor. Sonra kararmaya başlıyor, kara pekmez sızdırıyor. Sonra kuruyor. Ölü güveleri. Tabii ki hücreler ya da her neyse onlar yaşamaya devam ediyorlar. Başka bir hale giriyorlar. Sonsuza dek yaşıyorlar neresinden baksan. Yiyecek birşey bulamazlarsa kendilerini yerler.

Ama deliler gibi kurtlanıyordur. Bu toprakta kıvıl kıvıl kaynaşıyorlardır, döne döne. Başlarımız dönerr. Ah ah o gamzelerr. Pek de keyifsiz durmuyor adam. Sanki başka herkesi kendinden önce yerin altına indirmekten güç alıyor gibi. Acaba hayatı nasıl görüyor. Şakalarını patlatmaktan da geri kalmıyor: yüreğini ısıtıyorlar. Şu haber bülteni esprisi mesela. Spurgeon bu sabaha karşı saat 4'te cennete gitti. Akşam saat 11 (kapanış vakti). Henüz varmadı. Petrus. Ölüler de, erkek ölülerin arada bir fıkra dinlemeye, kadın ölülerin de son modadan haberdar olmaya ihtiyaçları var. Şöyle sulu bir armut ya da hanımlar için bir punç, sıcak, sert ve şekerli. Rutubeti kovar. Arada sırada illa ki güleceksin, bari böyle gül. *Hamlet*'teki mezarkazıcılar. İnsan yüreğini nasıl derinlemesine tanıdığını gösteriyor. Birisi ölünce en az iki yıl hakkında şaka yapmaya cesaret edemezsin. *De mortuis nil nisi prius.* Önce yastan çıkman lazım. Adamın kendi cenazesini hayal etmek zor. Şaka gibi geliyor. Derler ki eğer kendi ölüm ilanını okursan daha uzun yaşarmışsın. Sana ikinci bir gaz verirmiş. Hayata yeniden sarılırmışsın.

— Yarın kaç cenaze var? diye sordu kâhya.

— İki tane, dedi Corny Kelleher. Onbuçukta, onbirde.

Kâhya evrakı cebine koydu. El arabası durmuştu. Yas tutanlar iki kola ayrıldılar, mezarlara basmamaya dikkat ederek çukurun iki yanma ilerlediler. Mezarkazıcılar

tabutu yüklendiler ve burnunu kenara dayayıp etrafına kemerleri sardılar.

Onu gömüyoruz. Caesar'ı gömmeye geldik. Ayın onbeşleri, ha mart, ha haziran. Burada kim varmış bilmiyor, merak da etmiyor.

Ya şurada makintoş giymiş iskelet kılıklı tuhaf herif kim? Kim bu herif çok merak ettim? Kim olduğunu bilene benden beş kuruş. Hep de hiç aklının ucundan geçmeyecek biri çıkar gelir. Bir insan hayatı boyunca bir başına yaşayabilir. Evet, yaşayabilir. Ama yine de ölünce üzerini örtecek birini bulması lazım, her ne kadar kendi mezarını kazabilirse de. Hepimiz böyleyiz. Bir tek insanlar ölülerini gömüyor. Yok, karıncalar da gömüyor. Kim baksa ilk dikkat edeceği şey bu. Ölüleri gömüyorlar. Robinson Crusoe gerçeğe uygunmuş diyorlar. O zaman Cuma onu gömmüş demek ki. Aslında her cuma bir perşembeyi gömüyor olaya böyle bakarsan.

Ah, zavallı Robinson Crusoe!
Nasıl yaptın böyle bir falso?

Zavallı Dignam! Kutusuna tıkılmış, toprağın üzerine son kez yatıyor. Aslında düşünürsen kereste israfı gibi görünüyor bütün bu iş. Hepsi kemirilip gidiyor. Şöyle sürmeli kapağı olan güzel bir tabut icat edebilirler mesela, öylece aşağıya bırakabileceksin. Bak ama o zaman da başkasının kullandığı tabuttan gömülmeye itiraz edenler çıkar. İnsanlar da pek cins canım. Beni vatanımın toprağına gömün. Kutsal topraklardan bir avuç kil. Aynı tabuta yalnızca anneyle ölü doğmuş çocuğunu koymaya izin var. Bak anlıyorum bunun manasını. Anlıyorum. Çocuğu koruyabildiği kadar koruyacak, toprağın altında bile. İrlandalının evi tabutudur. Yeraltı mezarlarında tahnit edilenler, mumya da aynı hikâye.

Mr Bloom, elinde şapkası, iyice geride durup şapkasız kafaları saydı. Oniki. Ben onüçüm. Hayır. Makintoş giymiş vatandaş onüçüncü. Ölümün sayısı. Hangi cehennemden çıkıp geliverdi öyle? Kilisedeyken yoktu, yemin ederim. Şu onüç meselesi ne aptal bir batıl inanç.

Ned Lambert'ın takımının kumaşı ne güzel, yumuşak tweed. Hafifçe mora çalıyor. Lombard Street West'te otururken benim de böyle bir takımım vardı. Bir zamanlar pek şık bir adamdı. Günde üç kere takım değiştirirdi. Şu gri takımımı Mesias'a tersyüz ettirmem lazım. Oo, bak hele. Boyatmış meğer. Karısı, yok, unuttum bekârdı, evsahibesi şu iplikleri ayırsaymış keşke onun için.

Tabut, mezar desteklerinin üzerine ata biner gibi binmiş adamlar tarafından yavaş yavaş bırakılarak batıp gözden kayboldu. Kendilerini güçbela yukarı çekip dışarı çıktılar: herkes şapkasını çıkardı. Yirmi.

Bir an sessizlik.

Şimdi hepimiz başka biri oluverseydik.

Uzaklarda bir eşek anırdı. Yağmur. Eşek değil ya. Hiç ölü eşek göremezsin,

derler. Ölümün utancı. Saklanıyorlar. Babacığım da uzağa gitmişti.

Latif, tatlı bir rüzgâr açık başların çevresinde fısıldayarak esti. Fısıltı. Mezarın başındaki oğlan karanlık, açık boşluğa sessizce dalıp gitmiş, iki eliyle çelengini tutuyordu. Mr Bloom müşfik, topluca kâhyanın arkasına geçti. Redingotunun kesimi güzel. İnsanları alıcı gözle süzüyor, belki de sıranın kimde olduğunu çıkarmaya çalışıyor. Eninde sonunda uzun bir istirahat. Birşey hissetmiyorsun artık. O ânı hissediyorsun ama. Kimbilir nasıl nahoştur. İlk başta inanamıyorsun. Bir hata olmalı: başkasıyla karıştırdınız herhalde. Bir de karşıdaki evi deneyin. Bir dakika, daha şey yapacaktım. Daha şunu bitirmedim. Sonra karartılmış ölü odası. Biraz daha ışık isterler. Etrafında fısıldıyorlar. Papazı görmek ister misin? Sonra sayıklamaya, saçmalamaya başlıyorsun. Delirium, hayatın boyunca sakladığın ne varsa dökülüyor. Can çekişmek. Uykusu doğal değil. Alt gözkapağını bastırın. Gözlemliyorlar, burnu dikildi mi çenesi düşüyor mu tabanları sarardı mı. Yastığı çek, yerde işini bitir, nasıl olsa umarsız durumda. Şu günahkârın ölümünü anlatan resimdeki şeytan, ona bir kadın gösteriyor. Üzerinde fanilasıyla kadına sarılmak için ölüp bitiyor. *Lucia*'nın son perdesi. *Seni bir daha hiç göremeyecek miyim?* Güm! Ölür. Sonunda gitti. İnsanlar biraz senin hakkında konuşurlar: sonra unuturlar. Onun için dua etmeyi unutmayın. Dualarınızda onu hatırlayın. Parnell'i bile. Parnell'i anma günü geleneği ölüp gidiyor. Sonra onlar da ölünün peşinden: bir kubura düşüyorlar, birer birer.

Şimdi huzur içinde yatması için dua ediyoruz. Umarım keyfin yerinde, gitmedin cehennemin dibine. İyi bir hava değişikliği. Hayatın yağmurundan kaçarken arafın dolusuna tutuluyorsun.

Hiç acaba kendisini bekleyen çukuru düşünüyor mu? Güneşin altında titreme geldiği zaman kendi mezarını düşünürmüşsün derler. Üzerinde birinin yürümesi. Mübaşir sesleniyor, sıran geldi. Yakınında. Benimki, satın aldığım parsel, şu tarafta Finglas'a doğru. Anacığım, zavallı anacığım, bir de Rudy.

Mezarkazıcılar küreklerine sarıldılar ve tabutun üzerine ağır kil kesekleri attılar. Mr Bloom yüzünü çevirdi. Ya bütün bu zaman boyunca hayattaydıysa? Of! Aman Allah, ne korkunç olurdu! Hayır, hayır: adam ölü, tabii ki. Tabii ki ölü. Pazartesi öldü. Bir kanun çıkması gerek, kalbini deleceksin ki emin olacaksın, tabutun içinde de bir telefon ya da elektrikli saat olacak, bir de çadır bezinden hava deliği gibi birşey. Yardım çağrısı. Üç gün. Yaz mevsiminde onları tutmak için epey uzun bir vakit. İyisi mi bir an önce onları toprağa tıkmak, hemen nabızları durd.

Kil daha yumuşak düşmeye başladı. Unutulmaya başladı bile. Gözden ırak, gönülden ırak.

Kâhya birkaç adım uzaklaştı ve şapkasını giydi. Yetti artık dedi adam. Diğer yas tutucular da bundan cesaret alıp, birer birer, göze çarpmadan şapkalarını giydiler. Mr Bloom da şapkasını giydi ve o topluca cüssenin mezarlar labirenti arasından

ustalıkla yolunu bulmasını izledi. Sessizce, ayağı yere sağlam basarak, geçiyordu o elemli düzlükleri.

Hynes defterine birşeyler not ediyordu. Ah, isimler. Ama herkesin adını biliyor. Yok: bana yaklaşıyor.

— İsimleri yazıyordum da, dedi Hynes kısık sesle. Ön adın neydi? Emin olamadım.

— L, dedi Mr Bloom. Leopold. M'Coy'un adını da yazıversene. Benden rica etmişti.

— Charley, dedi Hynes yazarken. Tanıyorum onu. Zamanında *Freeman*'deydi.

Öyleydi, morgda, Louis Byrne'ün yanındaki işi bulmadan önce oradaydı. Doktorlar şu otopsi yapma işini iyi bulmuşlar. Bildiklerini sandıkları şeyin ne olduğunu anlıyorlar. Salı gününden öldü. Kovuldu. Birkaç reklamın parasını zimmetine geçirmiş. Charley, sen benim birtanemsin. Demek bu yüzden benden rica etmiş. Aman, bir zararı yok. Hallettim, M'Coy. Sağol, birader: nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Bırak borçlu kalsın: hiçbir maliyeti yok.

— Bir de deyiversene, dedi Hynes, şu vatandaşı tanıyor musun, hani şu tarafta duran vatandaş...

Etrafına bakındı.

— Makintoş. Evet, gördüm, dedi Mr Bloom. Nerede şimdi?

— M'Intosh, dedi Hynes, hızla yazarak. Ben tanımıyorum. Adı bu muymuş?

Etrafına bakınarak uzaklaştı.

— Hayır, diye söze başladı Mr Bloom, geriye döndü ve durdu. Hynes, dinle!

Duymadı. Ne? Nereye kayboldu? Sırra kadem bastı. Vay canına. Gören var mı? Kee ee çift lee. Görünmez oldu. Allahım, ne oldu bu adama?

Yedinci mezarkazıcı Mr Bloom'un yanına gelip boşta duran bir küreği aldı.

— Ah, kusura bakmayın!

Çevikçe yana çekildi.

Kahverengi, nemli kil çukurun içinde görünür olmaya başladı. Yükseldi. Neredeyse bitmek üzere. Islak keseklerden bir tepe biraz daha yükseldi, biraz daha, sonra mezarkazıcılar küreklerini bıraktılar. Herkes bir an için şapkasını tekrar çıkardı. Oğlan çelengini bir köşeye dayadı: kayınbirader kendi çelengini bir toprak yığınına yasladı. Mezarkazıcılar kasketlerini giydiler ve topraklanmış küreklerini el arabasının istikametinde taşıdılar. Sonra küreklerin ağızlarını hafifçe yere vurdular: temizleyelim. Birisi küreğin sapından uzun bir çimen püskülünü kopartmak için eğildi. Bir başkası, arkadaşlarından ayrıldı, ağzı maviparlayan silahını omuzlayıp yavaş yavaş yürüdü. Mezarın başında bir başkası, sessizce, tabut kemerini kangal şeklinde sarıyordu. Onun göbekbağı. Kayınbirader, geri dönerken, serbest eline birşey sıkıştırdı. Sessizce teşekkür. Başınız sağolsun, beyim: zahmet. Başını salla. Biliyorum. Sizin için küçük bir.

Yas tutanlar yavaş yavaş, amaçsızca, birbirlerinden ayrılan yollar tutturup, arada bir bir mezarın üzerindeki adı okumak için duraklayarak uzaklaştılar.

— Haydi şefin mezarının oradan dolaşalım, dedi Hynes. Zamanımız var nasıl olsa.

— Haydi, dedi Mr Power.

Kendi rahvan düşüncelerine dalmış halde sağa döndüler. Mr Power'ın tekdüze sesi huşu içinde konuştu:

— Kimilerine göre o mezarda değilmiş ki. Tabutu taşla doluymuş. Günün birinde geri gelecekmiş.

Hynes başını salladı.

— Parnell bir daha dönmeyecek, dedi. Onun naçiz vücudundan kalan ne varsa orada. Külleri huzur içinde yatsın.

Mr Bloom kendi yolu boyunca, üzgün melekler, haçlar, kırık sütunlar, ailelere ait kemerli mezarlar, gözlerini yukarı çevirmiş dua eden taştan umut heykelleri, eski İrlanda'nın yürekleri ve elleri boyunca, kâle alınmadan, yürüdü. Paranı hayatta olanlara hayır işi yapmak için harcamak daha makul değil mi. Ruhunun huzuru için dua edin. Sahiden, kimse dua ediyor mu acaba? Adamı buraya dikiyorlar, işleri bitiyor. Kömür deposuna borudan dökülmüş gibi. Sonra onları biraraya topluyorlar ki zamandan tasarruf olsun. Bütün ruhların yortusu. Yirmiyedisinde onun mezarı başında olacağım. Bahçıvana on şilin. Yabani otları ayıklıyor. Kendisi de epey yaşlı. Elinde bahçe makasıyla keserken iki büklüm. Ölümün kapısının önünde. Hakkın rahmetine kavuşan. Aramızdan ayrılan. Sanki kendi isteğiyle ayrılmış gibi. Cızlamı çekmişler işte, hepsi birden. Nalları dikmişler. Hayattayken ne olduklarını yazsalar daha ilginç olacak. Falanca filanca, tekerlek ustası. Ben kapı kapı gezip mantar parke satardım. Ben bir lira borç alıp beş şilin geri ödeyebiliyordum. Ya da kadın mezarı, tavasıyla. Ben çok güzel İrlanda yahnisi yapardım. Kır kilisesinin bahçesindeki kaside o şiirin adı böyleydi galiba kimindi ya Wordsworth ya da Thomas Campbell. Protestanlar ebedi istirahate çekildi diyorlar. Dr Murren moruğunun lafı. Başhekimlerin başhekimi onu yanına çağırdı. Onlara göre orası Allah'ın tarlası. Pek güzel bir kır evi. Daha yeni badana boya yapılmış. Bir pipo tüttürüp *Kilise Haberleri* mecmuasını okumak için en ideal mekân. Evlilik ilanlarını hiç şöyle daha güzel hale getirmeye çalışmazlar. Kapı tokmaklarına asılmış paslı çelenkler, bronz folyodan bir çiçek tacı. Öyle daha ucuza geliyor. Yine de, gerçek çiçek çok daha şairane. Öbürü bıktırıyor bir süre sonra, hiç solmuyor ki. Manasız. Immortelles.

Bir kuş, bir kavağın dalına uslu uslu tünemiş oturuyordu. Sanki doldurulmuş gibi. Belediye reisi muavini Hooper'ın bize verdiği evlilik hediyesi gibi. Hu! Bak hiç kıpırdıyor mu. Burada kendisine nişan almış sapan olmadığını biliyor. Ölü hayvanlar daha da üzücü. Şapşi Milly'nin o ölü kuşcağızı kibrit kutusuna koyup gömmesi, mezarın üzerinde bir papatya tacı ve birkaç parça kırık porselen.

İsa'nın Kalbi, bak orada: gösteriyor. Pek açık kalpli. Aslında gerçek bir kalp gibi yana yatık olmalı, kırmızıya boyanmalı. İrlanda ona mı adanmıştı, neydi. Pek de kafası bozuk bir hali var. Ne bu şiddet? O zaman da kuşlar gelip gagalar mıydı, hani şu meyve sepeti taşıyan çocuk gibi ama hayır demişti çünkü çocuktan korkmuş olmaları gerekirdi. Apollo'ydu adamın adı.

Ne çok! Bütün bu insanlar bir zamanlar Dublin'de dolaşıyormuş. Hakkın rahmetine. Sen şimdi neysen biz de bir zamanlar oyduk.

Bir de şu var, herkesi nasıl hatırlayacaksın ki? Gözleri, yürüyüşü, sesi. Tabii, sesine çare var: gramofon. Her mezarda bir gramofon, ya da evde saklayacaksın. Bir pazar günü akşam yemeğinden sonra. Hadi büyükdedeciğini koyuver. Çataark! Aloaloalo çokçoksevindim çataark çoksevindimsizitekrargördüğüme aloalo çoksev çıtırtsssh. Fotoğraf nasıl sana yüzünü hatırlatıyorsa o da sesini hatırlatacak. Öbür türlü onbeş yıl sonra yüzünü hatırlayamazsın. Kimin yüzü mesela? Mesela ben Wisdom Hely's için çalışırken ölen bir vatandaşın yüzünü.

Rtststr! Çakıllar şakırdadı. Bekle. Dur.

Dikkatle taş bir mezara baktı. Bir hayvan. Bekle. Bak gidiyor.

Gri, çok şişman bir sıçan mezarın kenarı boyunca çakılları oynatarak emekledi. Eski toprak: büyükdede: yolunu yordamını biliyor. Gri mahluk kendini taban taşının altına tıkıştırdı, kıvrana kıvrana altına girdi. Hazine saklamak için güzel bir yer.

Kim yaşıyor burada? Robert Emery'nin naaşı burada. Robert Emmet'i buraya meşale ışıklarıyla gömmüşlerdi, değil mi? Devriye geziyor.

Kuyruğu da gitti şimdi.

Bu keratalardan bir tanesi bir adamı ânında yiyip bitiriverir. Kim olursa olsun kemiklerini sıyırıverir valla. Onlar için bildiğin et. Ceset dediğin ne, bozulmuş et. Peki peynir ne? Süt cesedi. *Çin Seyahati*'nde okumuştum, Çinliler beyaz adam ceset gibi kokuyor diyorlarmış. Yakmak daha iyi. Papazlar kesinkes karşı çıkıyorlar. Rakip firma için çalışıyor onlar. Toptan ocak ve fırın satıcıları. Veba yılları. Sönmemiş kireç kuyuları onları yesin diye. Gaz odası. Küller küllere. Ya da denize gömmek. Şu Parsilerin sessizlik kulesi neredeydi? Kuşlar yiyor. Toprak, ateş, su. Boğulmak en güzel ölümmüş derler. Bütün hayatın bir anda gözünün önünden geçiyor. Ama hayata geri döndürülmek fena. Havada gömmek de mümkün değil bak. Uçan bir aletten fırlatacaksın. Acaba yeni bir ceset toprağın dibini boyladığı zaman haber aralarında yayılıyor mu? Yeraltı muhaberesi. Biz bunu onlardan öğrendik. Hiç şaşmam. Onlar için gayet normal yemek işte. Sineklerse adam iyice ölmeden önce geliyorlar zaten. Dignam'ın kokusu çıkmış diye duyduk. Nasıl koktuğu umurlarında değil. Tuzbeyazı parça parça dökülen ceset lapası: kokusu, tadı çiğ beyaz şalgam gibi.

Mezarlık kapısı önlerinde hafifçe pırıldadı: hâlâ açık. Dünyaya geri dönüyoruz. Yetti artık burası. Her gelişinde seni biraz daha yaklaştırıyor. En son Mrs Sinico'nun

cenazesinde buraya geldiydim. Zavallı babacığım da. Öldüren sevgi. Ve hatta şu okuduğum vakadaki iş, gece ellerinde bir lambayla toprağı eşeliyorlar yeni gömülmüş kadın bulacağız diye, hatta çürümeye başlamış, açık mezar yaraları olsa bile. Biraz düşününce ürperiyorsun. Sana öldükten sonra görüneceğim. Öldükten sonra hayaletimi göreceksin. Öldükten sonra hayaletim sana rahat vermeyecek. Ölümden sonra başka bir âlem var, adına cehennem diyorlar. Aleminden çıkan o diğer kelimeden hoşlanmadım yazmıştı kız. Ben de diğer âlemden hiç hoşlanmadım. Daha görecek, duyacak, hissedecek o kadar çok şey var ki. Yakınındaki canlı, sıcak mahlukları hisset. Bırak şunları kurtçuklu mezarlarında uyusunlar. Beni yanlarına çekemeyecekler henüz. Sımsıcak yataklar: sımsıcak, kanlı canlı hayat.

Martin Cunningham bir patikadan yaklaştı, ağırbaşlılıkla konuşuyordu.

Avukat, galiba. Yüzü tanıdık geliyor. Menton. John Henry, noter ve dava vekili. Dignam onun yazıhanesinde çalışmıştı. Mat Dillon'larda yıllar önce. Kerata Mat. Şenlikli akşamlar. Soğuk tavuk eti, puro, Tantalos sürahileri. Altın kalpli adamdı valla. Evet, Menton. O akşam *boule* sahasında pek öfkelenmişti onun topunu geçtim diye. Sırf da şansım yaver gittiği için ha: falso almıştı. O gün bu gündür beni hiç sevmez. İlk bakışta nefret. Molly ve Floey Dillon leylak ağacının altında kol kola girmiş, gülüyorlardı. Bu adam hep böyle, etrafta kadınlar varsa eli ayağına dolaşıyor.

Şapkasının kenarında çökük bir yer var. Arabada olmuş herhalde.

— Afedersiniz, beyefendi, dedi Mr Bloom onların yanma düşünce.

Durdular.

— Şapkanız biraz ezilmiş, dedi Mr Bloom, parmağıyla göstererek.

John Henry Menton bir an hiç kıpırdamadan ona baktı.

— Şurada, diye yardım etti Martin Cunningham, o da işaret etti.

John Henry Menton şapkasını çıkardı, çökük yeri dışarı dürttü ve şapkanın havını dikkatle ceketinin kolunun üzerine sürtüp düzeltti. Şapkayı tekrar kafasına geçirdi.

— Ha şöyle, dedi Martin Cunningham.

John Henry Menton kafasını sertçe aşağı indirerek takdirini gösterdi.

— Mersi, dedi kısaca.

Mezarlığın kapısına doğru yürüdüler. Mr Bloom, süngüsü düşmüş bir halde, ne söylediklerini duymamak için birkaç adım geride kaldı. Martin ona dersini veriyor şimdi. Martin bunun gibi bir dangalağı parmağının ucunda oynatır da o ne olup bittiğini farketmez bile.

İstiridye rengi gözler. Boşver. Belki günün birinde kafasına dank eder de pişman olur. O zaman da ben avantajlı olurum.

Mersi. Amma havalıyız bu sabah!

HİBERNİYA BAŞŞEHRİNİN KALBİNDE

Nelson sütununun önünde tramvaylar yavaşladılar, makas değiştirdiler, boynuzlarını başka hatta taktılar, Blackrock, Kingstown ve Dalkey, Clonskea, Rathgar ve Terenure, Palmerston Park ve Yukarı Rathmines, Sandymount Green, Rathmines, Ringsend ve Sandymount Tower, Harold's Cross istikametlerinde yola çıktılar. Dublin Birleşik Tramvay Kumpanyası'nın hareket amiri çatlamış sesiyle bağırarak onları yolcu etti:

— Rathgar ve Terenure!

— Haydi, Sandymount Green!

Solda ve sağda birbirine koşut olarak tangırdayıp çıngırdayan bir çiftkatlıyla tekkatlı sonduraklarından ayrıldılar, taşra istikametindeki hatta savruldular, birbirlerine koşut kaymaya başladılar.

— Devam et, Palmerston Park!

TACIN SAHİBİ

Büyük Postane'nin sundurmasının altında ayakkabı boyacıları bağırarak müşteri çağırıp parlattılar. North Prince's Street'te park etmiş, yan taraflarında hükümdarın adının baş harflerini, E. R.'yi taşıyan Majestelerinin al renkli posta arabaları, şehir, taşra, Britanya ve yurtdışı adreslerine teslimat için üzerlerine gürültüyle fırlatılan taahhütlü ve pullu mektup, kartpostal, mektup kartı ve paket çuvallarını yüklendiler.

DEĞERLİ BASIN MENSUPLARI

Kocaçizmeli arabacılar Prince's mahzenlerinden dışarı boğukgümlemelerle yuvarladıkları varilleri yığdılar bira fabrikasının arabasının üzerine. Bira fabrikasının

arabasının üzerine yığıldı variller yuvarlanıp boğukgümlemelerle Prince's mahzenlerinden dışarı kocaçizmeli arabacılarca.

— İşte burada, dedi Red Murray. Alexander Keyes.

— Kesiversene onu oradan, bir zahmet? dedi Mr Bloom, *Telegraph* yazıhanesine götürmem lazım.

Ruttledge'in odasının kapısı yine gıcırdadı. Davy Stephens, koskoca bir pelerinin içinde ufalmış, lüle lüle saçlarını ufak bir fötr şapkayla taçlandırmış, pelerininin altında bir kâğıt rulosuyla geçti, kralın habercisi.

Red Murray'nin uzun makası reklamı gazeteden dört temiz kırpışla kesip ayırdı. Makas ve tutkal.

— Ben matbaanın içinden gideceğim, dedi Mr Bloom, kare biçimindeki kesiği alırken.

— Tabii, eğer kısa bir tanıtım yazısı istiyorsa, dedi Red Murray samimiyetle, kulağının arkasında bir kalemle, ayarlayabiliriz.

— Tamam, dedi Mr Bloom başını sallayarak. Bunu da araya sıkıştırırım.

Biz.

OAKLANDS, SANYDMOUNT SAKİNLERİNDEN
SAYIN BAY WILLIAM BRAYDEN

Red Murray Mr Bloom'un koluna makasıyla dokunup fısıldadı:

— Brayden.

Mr Bloom döndü ve oturaklı bir cüsse *Weekly Freeman and National Press* ile *Freeman's Journal and National Press*'in haber panolarının arasından geçerken üniformalı kapıcının üzerine harfler işlenmiş şapkasını kaldırmasını gördü. Boğukgümleyen Guinness varilleri. Merdivenden yukarıya şemsiyesini izleyerek oturaklı bir tavırla çıktı, vakur, sakallaçevrili bir surat. Gabardin sırtı her adımda yükseliyordu: sırtı. Bütün beyni ensesinde toplanmış diyor Simon Dedalus. Arkasında kat kat et var adamın. Kat kat ense, yağ, ense, yağ, ense.

— Yüzü Kurtarıcımız'ın yüzüne benzemiyor mu? diye fısıldadı Red Murray.

Ruttledge'in odasının kapısı fısıldadı: ii: krii. Hep bir kapıyı bir başkasıyla karşılıklı yaparlar ki cereyan. Giriş. Çıkış.

Kurtarıcımız: sakallaçevrili oval surat: güneş batarken Meryem ve Marta ile konuşuyor. Bir şemsiye kılıcının peşinden sahne ışıklarına doğru: tenor Mario.

— Mario'ya da benziyor, dedi Mr Bloom.

— Evet, diye onayladı Red Murray. Ama Mario için de zaten hık demiş Kurtarıcımız'ın burnundan düşmüş derlerdi.

İsa Mario, allıklı yanaklarıyla, üzerinde eski zaman mintanı ve leylek gibi bacaklarıyla. Eli kalbinde. *Martha*'da.

Ge-el ey kaybım,
Ge-el ey aşkım.

PİSKOPOS ASÂSI VE KALEM

— Haşmetmeab bugün iki kez telefon ettiler, dedi Red Murray ciddiyetle.

Dizlerinin, bacaklarının, ayakkabılarının gözden yitmesini izlediler. Ense.

Postacı çocuk çevikçe içeri daldı, bankonun üzerine bir zarf fırlattı ve tek bir kelime söyleyip hemen sıvıştı:

— *Freeman!*

Mr Bloom yavaşça konuştu:

— Ee, ne de olsa o da kurtarıcılarımızdan biri.

Uysal bir gülümseme onu bankonun kanadını kaldırırken, yan kapıdan içeri geçerken, sonra sıcak, loş merdivenler ve koridor boyunca, yankı yapmaya başlayan yer döşemeleri boyunca izledi. Peki ama acaba tirajımızı havalandırmaya da bir yardımı dokunacak mı? Gümbür, gümbür.

Camdan amerikan kapıyı içeri doğru itti ve yere saçılmış paket kâğıtlarının üzerine basarak içeri girdi. Matbaa tamburlarının çınladığı bir koridor boyunca yürüyerek Nannetti'nin tashih hücresine doğru ilerledi.

Hynes da burada: cenaze yüzünden herhalde. Gümbür güm.

PEK SAYGIDEĞER BİR DUBLİN HEMŞEHRİMİZİN VEFATI EN SAMİMİ KEDERİMİZ İLE DUYURULUR

Bu sabah rahmetli Mr Patrick Dignam'ın naaşı. Makinalar. Eğer yakalanırsan seni atomlarına ayırırlar. Dünyayı yönetiyorlar artık. O herifin düzeneği de makina gibi işliyor bir yandan. Aynı bunlar gibi, kontrolden çıkmışlar: mayalanıyorlar. Çalışmaya devam, debelenmeye devam. Bir de şu yaşlı gri sıçanın içeri girmek için debelenmesi.

BÜYÜK BİR GÜNDELİK ORGAN NASIL ÇIKARILIYOR

Mr Bloom ustabaşının zayıf gövdesinin arkasında durup adamın kellesinin ışıldayan tepesine takdirle baktı.

Asıl ülkesini hiç görmemiş, tuhaf. İrlanda, vatanım. College Green vekili. Şu gündelik bir işte çalışıyor olma hikâyesini de davul zurnayla ilan edip durdu artık kimi kandırıyorsa. Haftalık bir dergiyi satan reklamlarla magazin haberleri, resmî haber ajansının bayat haberleri değil ki. Kraliçe Anne vefat etti. Binbilmemkaç senesinde resmî onayla basılmıştır. Tinnahinch baronluğunda, Rosenallis

mıntıkası dahilinde mülk. Bütün alakalıların dikkatine kanunen tebliğ edilir, Ballina'dan ihraç edilmiş katır ve kısrakların iadelerini gösteren cetveldir. Tabiatı Tanıyalım. Karikatürler. Phil Blake'in haftalık laf salatası köşesi. Toby Amca'nın miniminnacıklar köşesi. Taşralı andavalların sorularını cevaplıyoruz. Sayın bay Editör, karnımda çok gaz oluyor derdime bir çare? Bak işte o köşeyi yazmak isterdim. Başkalarına akıl öğretirken kendin de öğreniyorsun. Baktığım Yerden. B. B. R. Bol bol resim. Altın kumlu plajda biçimli vücutlu hanımlar deniz banyosu yapıyorlar. Dünyanın en büyük balonu. Kızkardeşler çifte düğün yaptı. Damatlar birbirlerine en içten gülüşleriyle gülümsüyorlar. Cuprani de var, matbaacı. İrlandalıdan da daha İrlandalı.

Makinalar üçdörtlük ölçüyle gümbürdediler. Güm, güm, güm. Şimdi adama şuracıkta felç inse, kimse de makinaların nasıl durdurulacağını bilmese, bunlar böyle gümbür gümbür çalışmaya devam ederler, aynı şeyin bir tersini bir düzünü basıp dururlar. Ne saçma iş. Çok soğukkanlı olmak lazım.

— Pekâlâ, akşam baskısına koyun, sayın belediye meclisi âzâsı, dedi Hynes.

Yakında ona sayın belediye reisi diyor olacak. Long John onu destekliyormuş diyorlar.

Ustabaşı, cevap vermeden, sayfanın bir kenarını parafladı ve dizgiciye bir işaret çaktı. Sayfayı sessizce kirli cam ekranın üzerine uzattı.

— Güzel: sağolun, dedi Hynes uzaklaşırken.

Mr Bloom yolunu kesti.

— Eğer para çekmen gerekiyorsa kasiyer öğle yemeğine çıkmak üzere, dedi, başparmağıyla arka tarafı işaret ederek.

— Sen çektin mi? diye sordu Hynes.

— Hmm, dedi Mr Bloom. Hemen fırlarsan yakalarsın.

— Sağolasın, birader, dedi Hynes. Ben de onu bir sağayım.

Freeman's Journal'a doğru hevesle seğirtti.

Üç şilin borç verdim ona, Meagher's'daydık. Üç hafta oldu. Üçüncü kezdir ima ediyorum.

REKLAM KOMİSYONCUSUNU İŞBAŞINDA GÖRÜYORUZ

Mr Bloom elindeki gazete kesiğini Mr Nannetti'nin masasına bıraktı.

— Kusura bakmayın, sayın meclis âzâsı, dedi. Şu reklamla ilgili bir maruzatım vardı. Hatırlarsınız, Keyes.

Mr Nannetti kesiği bir süre müşahede etti ve başını salladı.

— Temmuz ayında yayınlansın istiyor, dedi Mr Bloom.

Ustabaşı kurşunkalemini kesiğe doğru uzattı.

— Ama bir saniye, dedi Mr Bloom. Bir değişiklik istiyor. Adı Keyes ya hani. En

üstte iki tane anahtar istiyor.

Amma yaygara yapıyor bunlar. Duymuyor. Nannan. Çelik gibi sinirler. Belki de anlıyor ne demek isted.

Ustabaşı, sabırla, daha iyi duymak için döndü, bir dirseğini kaldırarak, alpaka ceketinin koltukaltını yavaş yavaş kaşımaya başladı.

— Bakın şöyle, dedi Mr Bloom, işaret parmaklarını tepede çapraz yaparak.

Önce şunu iyice bir anlasın.

Mr Bloom, yapmış olduğu haçtan yukarıya doğru yanlamasına bakarken, ustabaşının atmış benzini, biraz sarılık mı olmuş ne, ve daha ileride devasa kâğıt rulolarını yutmakta olan itaatkâr makaraları gördü. Tangır. Tangır. Millerce kâğıt makaradan boşalıyor. Sonra ne oluyor o kâğıtlar? Aman işte et sarılıyor, paket yapılıyor: bir sürü işe yarıyorlar, binbir türlü.

Kelimelerini tangırtıların arasına güzelce sıkıştırarak yıpranmış tahta masanın üzerine çabucak çiziktirdi.

KEYES'İN ANAHTARLAR EVİ

— Bakın, işte böyle. Burada iki tane çaprazlanmış anahtar. Bir daire. Sonra burada da adamın adı, Alexander Keyes, çay, şarap ve ispirtolu içki tüccarı. Vesaire.

Adama kendi işini öğretmeye kalkmış olmayayım da.

— Sayın meclis âzâsı, siz onun tam ne istediğini çok iyi biliyorsunuz tabii. Sonra en tepede, koyu renkle yazılmış: anahtarlar evi. Anlatabiliyor muyum? Sizce de iyi bir fikir değil mi?

Ustabaşı kaşıyan elini alt kaburgalarına hareket ettirdi ve sessiz sessiz orasını kaşıdı.

— Buradaki fikir, dedi, anahtarlar evi. Biliyorsunuz ya, sayın meclis âzâsı, Manx parlamentosu. Özerklik iması. Isle of Man'den turistler geliyor ya. Onların gözüne çarpar belki diye. Yapabilir misiniz?

Ona şu *voglio*'nun doğru telaffuzunu sorabilirim belki. Ama eğer bilmiyorsa da onu utandırmış oluruz. Sormasam daha iyi.

— Yaparız, dedi ustabaşı. Yanınızda çizimi var mı?

— Getirebilirim, dedi Mr Bloom. Kilkenny gazetelerinden birindeydi. Orada da bir şirketi var. Hemen bir koşu gidip soracağım. Siz eğer bu reklamı hazırlayıp bir de kısacık bir tanıtım paragrafı yazabilirseniz, dikkati çeksin. Biliyorsunuz, her zamanki gibi. Birinci sınıf ruhsatlı işletme. Ne zamandır özlemini çektiğimiz. Falan filan.

Ustabaşı bir an için düşündü.

— Yapabiliriz, dedi. Üç aylık uzatma versin bize.

Bir dizgici ona eğilip bükülen bir sayfa provası getirdi. Sessizce sayfayı kontrol

etmeye başladı. Mr Bloom, krank millerinin güçlü çatırtılarını duyup, sessiz dizgicilerin harf kasalarının başında çalışmalarını seyrederek, kenarda bekledi.

ORTOGRAFİK

Tashih hatası yapmadığından emin olmak istiyor. Tashih humması. Martin Cunningham bu sabah bize şu harf oyunlu bilmecesini sormayı unuttu. Taciz kurbanı tacirin bir mezarlık duvarının dibinde soyulmuş bir armudun bakışımlılığına lı lı iki kere bakışındaki eşsiz şe se i ze menendsiz de se hicabını görmek ne de latiftir şapkalı a mıydı? Ne saçma değil mi? Bakışını tabii bakışımlı olsun diye koymuşlar.

Şapkasını başına geçirdiği zaman söyleyebilirdim. Mersi. Ah şu bizim şapkalar falan gibi birşey demeliydim. Hayır, şöyle de diyebilirdim. Sanki yepyeni gibi oldu. Suratını o zaman görürdük.

Sllt. İlk makinenin en alt kasası üzerinde sllt sekize katlanmış kâğıtların ilk partisi olan tepsisini ileri fırlattı. Sllt. Neredeyse insan gibi sllt ediyor, kendine dikkat çekmeye çalışıyor. Dili olsa konuşacak. Şu kapı da sllt gıcırdıyor, kapatın beni diyor. Herşey kendi dilinde konuşuyor. Sllt.

ZAMAN ZAMAN SAYFALARIMIZDA DEĞERLİ KATKILARINI GÖRDÜĞÜMÜZ SAYGIDEĞER KİLİSE MENSUBU

Ustabaşı prova sayfasını âniden geri verdi ve şöyle dedi:

— Bir saniye. Başpiskopos'un mektubu nerede? *Telegraph*'ta da çıkması lazım. Nerede şu adı neydi o adam?

Etrafına, gürültülü, fakat bir cevap vermeyen makinalarına bakındı.

— Monks mu, efendim? diye sordu bir ses kalıp odasından.

— Hah o. Nerede Monks?

— Monks!

Mr Bloom gazete kesiğini aldı. Gitme zamanı.

— Ben çizimi getireceğim o zaman, Mr Nannetti, dedi. Siz de güzel bir sayfaya basacaksınız eminim.

— Monks!

— Buyrun, efendim.

Üç ay uzatma. Önce bir nefesleneyim. Deneyelim bakalım. Ağustos ayına dikkatini çekeyim: iyi fikir: at pazarı ayı. Ballsbridge. Pazara gelen turistler.

GÜNDÜZ ŞEFİ

Dizgi odası boyunca, gözlüklü, önlüklü, yaşlı, iki büklüm bir adamın önünden

geçip yürümeye devam etti. Monks Baba, gündüz şefi. Kimbilir elinden ne acayiplikler geldi geçti yıllar boyunca: cenaze ilanları, meyhane reklamları, nutuklar, boşanma davaları, boğulmuş bulundu. Artık yolun sonuna yaklaşıyor. Ciddi, aklıbaşında bir adam, bankada da biraz parası vardır herhalde. Karısı iyi yemek pişiriyor, çamaşır yıkıyor. Kızı konfeksiyon atölyesinde makinacı. Sade taze, öyle acayip havaları yok.

VE YAHUDİLERİN FISIH BAYRAMI GELMİŞTİ

Bir dizgicinin harfleri maharetle yerleştirmesini seyretmek için bir an yürüyüşüne ara verdi. Önce tersten okuyor. Nasıl da hızlı yapıyor. Epey alıştırma yapmayı gerektiriyordur bu bak. mangiD. kcirtaP. Babacığım, elinde Hagada kitabıyla, parmağı sayfanın üzerinde, tersten okuyor, ben dinliyorum. Pesah. Seneye Kudüs'te. Aman aman! Bizi Mısır diyarından çıkaranla esirlik evine getiren *aleluya* hikâyesi, anlat anlat bitmez. *Şema Yisrael Adonay Eloenu.* Yok, o öbürüydü. Sonra oniki kardeş, Yakub'un oğulları. Sonra da oğlak ve kedi ve köpek ve sopa ve su ve şohet ve Malah Amavet şoheti öldürüyor ve şohet ineği kesiyor ve köpek kediyi öldürüyor. Şöyle iyice anlamaya çalışmazsan biraz aptalca geliyor. Adaleti anlatıyor ama herkesin birbirini yemesi işte. Hayat dediğin bu eninde sonunda. Ne kadar hızlı yapıyor şu işi. İşleyen demir ışıldar. Sanki parmaklarıyla görüyor gibi.

Mr Bloom galeri boyunca kapıya doğru yürüyüp tangırtının içinden çıktı. Şimdi tramvaya binip o kadar yol gideceğim sonra da yerinde olmayıverecek. Önceden arasam daha iyi olacak. Numarası neydi? Citron'ın eviyle aynı. Yirmisekiz. Yirmisekiz dört dört.

BİR KERECİK DAHA O SABUN

Binanın merdivenlerinden indi. Bu duvarları hangi eşek kibrit ucuyla çizmiş? Sanki iddiasına yapmışlar gibi görünüyor. Bu işyerlerinde hep bu ağır, yağlı koku oluyor. Ben oradayken Thom's yan komşuydu, onların ılık zamk kokusu.

Burnuna tutmak için mendilini çıkardı. Ağaçkavunulimon? Ah, cebime koyduğum sabun. Onu çıkarayım oradan. Mendilini tekrar cebine koyarken sabunu çıkardı ve pantalonunun kıç cebine koyup düğmesini ilikledi.

Karın hangi parfümü kullanıyor? Hâlâ eve gidebilirim: tramvay: birşey unutmuşum da. Giyinmeden önce görebilmek için sırf. Hayır. Burada. Hayır.

Evening Telegraph yazıhanesinden âni bir kahkahanın cırladığı duyuldu. Tanıyorum o sesi. Hayırdır? Bir dakika girip bir telefon edeyim. Ned Lambert'ın sesi bu.

Yavaşça içeri girdi.

ERİN, GÜMÜŞ DENİZİN YEŞİL MÜCEVHERİ

— Hayalet yürüyor, maaşları getiriyor, diye hafifçe, bisküvidolu mırıldandı profesör MacHugh, tozlu pencereye doğru.

Mr Dedalus, boş şömineden Ned Lambert'ın alaycı yüzüne doğru dik dik bakarak ekşi bir sesle ona sordu:

— Allahaşkına, kıçını yakmıyor mu sonra?

Ned Lambert, masaya oturmuş, okumaya devam etti:

— *Ya da şöyle diyelim, bir yandan karşılaştığı taştan engellerle münakaşa edip, bir yandan ılgım ılgım esen meltemlerle yelpazelenerek, her iki tarafı yosunlu nehir kıyıları boyunca, kâh muhteşem günışığının içinde parıldayarak, kâh düşüncelere dalmış bağrının üzer'ni gölgeleyiveren orman devlerinin yapraklarının altından, Neptün'ün mavi mülkünün gürleyen sularına kavuşmak 'çün akan şırıltılı bir derenin yaptığı menderesleres bir bakın.* N'aber, Simon? diye sordu gazetesinin kenarının üzerinden. Nasıl, iyi şişirmiş mi?

— Karıştırarak içmiş, dedi Mr Dedalus.

Ned Lambert, gülerek, gazeteyi dizlerinin üzerine çarptı ve tekrarladı:

— *Düşüncelere dalmış bağrının üzer'ne götveriveren.* Amanın! Amanın!

— Ve Ksenophon Marathon'a baktı, dedi Mr Dedalus, tekrar şömineye ve pencereye bakarak, ve Marathon denize bakıyordu.

— Kâfi, diye bağırdı profesör MacHugh pencerenin yanından. Artık bu zırvayı dinleyecek halim kalmadı.

Elinde tutup gevelemekte olduğu ayçöreğini yiyip bitirdi, sonra, daha da iştahla, diğer elindeki çöreği gevelemeye hazırlandı.

Amma traş. Boş laf. Ned Lambert bugün izinliymiş bak. Cenaze olunca bütün günün altüst oluyor. Etkili bir adammış diyorlar. Chatterton moruğu, yüce divan başkan yardımcısı olan, onun büyük amcası mıymış, büyük büyük amcası mıymış, neymiş. Yaşı doksana dayanmış diyorlar. Ölümünden sonra gazetede çıkacak hayat öyküsü çoktan yazılmış bekliyordur belki de. Sırf onlara gıcıklık olsun diye yaşamaya devam ediyor. Belli mi olur, belki kendisi daha önce gider. Johnny, amcacığına yer aç bakayım. Hâkim Hedges Eyre Chatterton Hazretleri. Borç vadeleri gelince onun adına bir iki şüpheli çek düzenliyordur belki. Nalları dikince temiz kâr. Aleluya.

— Bir sıkım daha okuyayım, dedi Ned Lambert.

— Ne ki bu? diye sordu Mr Bloom.

— Cicero'nun kısa zaman önce keşfedilen bir fragmanı, diye yanıtladı profesör MacHugh, tumturaklı bir tonlamayla. *Güzel Memleketimiz.*

KISA FAKAT ÖZ

— Kimin memleketi? diye soruverdi Mr Bloom.

— Ah, pek isabetli bir soru, dedi profesör lokmasını çiğnerken. Burada kilit kelime "kimin".

— Dan Dawson'ın memleketi, dedi Mr Dedalus.

— Dün akşamki nutku mu? diye sordu Mr Bloom.

Ned Lambert başını salladı.

— Ama şunu bir dinleyin, dedi.

Kapı tokmağı, kapı içeri doğru itilince Mr Bloom'un belinin arkasına çarptı.

— Kusura bakma, dedi J. J. O'Molloy, içeri girerken.

Mr Bloom çevikçe yana kaydı.

— Asıl sen kusura bakma, dedi.

— Merhaba, Jack.

— İçeri gel, içeri gel.

— Merhaba.

— Nasılsın, Dedalus?

— İyiyim. Sen nasılsın?

J. J. O'Molloy başını salladı.

HAZİN

Barodaki genç avukatların en akıllısıydı zamanında. Çöktü gitti zavallı adam. Bu ateş nöbetleri artık sonunun yaklaştığını gösteriyor. Bir ayağı çukurda. Onu buraya hangi rüzgâr attı, acaba. Para derdidir herhalde.

— *Ya da şöyle diyelim, sıra sıra dağlarımızın dumanlı zirvelerine çıkarsak.*

— Seni iyi gördüm.

— Yazı işleri müdürünü görmek mümkün mü? diye sordu J. J. O'Molloy, iç kapıya doğru bakarak.

— Hem ne nasıl mümkün, dedi profesör MacHugh. Görüldüğü kadar duyulabiliyor da. Yanında Lenehan'la şahsi inziva hücresine çekildi.

J. J. O'Molloy eğimli masaya doğru ilerledi ve dosyadaki pembe sayfaları geriye doğru çevirmeye başladı.

Müşterileri iyice azaldı. Oysa ne kadar parlak bir istikbali vardı. Kendine inancını yitiriyor. Kumar. Namus borçları. Fırtına biçiyor. D. ve T. Fitzgerald'dan güzel peşin ücretler alırdı bir zamanlar. O perukları gri maddelerini göstermek için. Glasnevin mezarlığındaki heykel gibi, bunlar da açık beyinli. Galiba Gabriel Conroy'un yanında *Express* için edebi bir iş de yapıyor. Okumuş adam. Myles Crawford *Independent*'ta başlamıştı. Bu gazeteci milletinin yeni bir mevki açıldığı fısıltısını duyar duymaz fırdöndü gibi dönmeleri ne komik. Rüzgârgülleri. Aynı nefesle hem sıcak hem soğuk üflüyorlar. Hangi dediklerine inanacağını bilemiyorsun. Bir hikâye kulağına doğru gibi geliyor, ikincisini duyana kadar. Gazetelerinden

açıyorlar ağızlarını yumuyorlar gözlerini, birbirlerine girişiyorlar, birbirlerine esip yağıyorlar. Beş dakika sonra yine canım cicim.

— Ah, şunu dinleyin Allahaşkına, diye yalvardı Ned Lambert. *Ya da şöyle diyelim, sıra sıra dağlarımızın dumanlı zirvelerine çıkarsak göreceğiz ki...*

— Cart, kaba kâğıt! diye sözünü kesti profesör, sabırsızca. Yetti artık bu şişirilmiş hava bohçası!

— *Göreceğiz ki,* diye devam etti Ned Lambert, *o yücelerin yücesine yükselirken ruhlarımızı yıkayan dağlarımıza, sanki onlar...*

— Ağzını yıkasın asıl, dedi Mr Dedalus. Yüce Rabbim, ebedi Rabbim! Ee, sonra? Birşey alıyor mu bu durumuna karşı.

— *İrlanda'nın portföyünün paha biçilmez panoramasında, güzellikleriyle meşhur başka diyarlardaki o pek methedilen prototiplerine rağmen rakipsiz olan gümrah koruları ve meyilli ovaları, tazecik çayırları ve gür otlakları, bu manzarayı gözalabildiğine sarmalayan o latif ve esrarengiz İrlanda fecrimizin aşkın ve şeffâf ışıltısında eteklerine serilmişken...*

— Mehtap, dedi profesör MacHugh. Hamlet'i unutmuş.

MAHALLİ ŞİVESİ

— *Mehtabın ışıldayan küresinin o gümüşî pırıltısını saçmasını, sanki, bekler gibiydiler.*

— Of! diye bağırdı Mr Dedalus, nefesini ümitsiz bir inlemeyle vererek, soğan osuruğu gibi! Yeter, Ned, yeter. Hayat çok kısa.

Silindir şapkasını aldı ve pos bıyığını sabırsızlıkla üfleyip parmaklarını tırmık yaparak saçlarını gallertarağıyla taradı.

Ned Lambert keyifle kıkırdayarak gazeteyi bir kenara attı. Bir saniye sonra profesör MacHugh'nun traşsız karagözlüklü suratında kaba, köpek havlaması gibi bir kahkaha patladı.

— Hamurdan Dan! diye bağırdı.

WETHERUP'IN DEMECİ

Şimdi basılı haline bakıp dalga geçmek güzel ama millet peynir ekmek gibi yiyor bunları. Zaten adam da ekmek fırını işindeydi değil mi? Tabii işte ona Hamurdan Dan diyorlar ya. Düzenini güzel kurmuş. Kızı şu vergi dairesinde çalışan, otomobili olan vatandaşla nişanlı. Kancayı iyi takmış. Parti vermeyi seviyorlar. Kapıları hep açık. Cümle âlem davetli. Wetherup hep bunu derdi. İnsanları işkembelerinden yakalayacaksın.

İç kapı sertçe açıldı ve tüy gibi ince saçlardan bir çemberle taçlanmış al renkli,

gagalı bir surat kendini içeri attı. Parlak mavi gözler etrafa bakındı ve sert bir ses sordu:

— Ne oluyor?

— Ve işte sahte beyzade bizzat teşrif ediyorlar, dedi profesör MacHugh haşmetle.

— Hadiadioradan, seni gidi kart pedagog bozuntusu! dedi yazı işleri müdürü, onu tanıyarak.

— Haydi, Ned, dedi Mr Dedalus şapkasını giyerken. Bunun üzerine bir içki içmem şart oldu.

— İçkiymiş! diye bağırdı yazı işleri müdürü. Ayin saatinden önce içki servisimiz yoktur.

— Nitekim olması gereken de budur, dedi Mr Dedalus dışarı çıkarken. Haydi, Ned.

Ned Lambert masadan yanlamasına indi. Yazı işleri müdürünün bir gülümsemeyle gölgelenmiş mavi gözleri Mr Bloom'un yüzüne doğru ilerledi.

— Sen de bizimle geliyor musun, Myles? diye sordu Ned Lambert.

UNUTULMAZ MUHAREBELER ANILDI

— Kuzey Cork milisleri! diye bağırdı yazı işleri müdürü, şömine rafına doğru adım atarken. Her defasında galip geldik! Kuzey Cork ve İspanyol subaylar!

— Neredeydi o muharebe, Myles? diye sordu Ned Lambert, düşünceli düşünceli ayaklarının ucuna bakarken.

— Ohio'da! diye haykırdı yazı işleri müdürü.

— Sahiden de öyleydi valla, diye onayladı Ned Lambert.

Dışarı çıkarken, J. J. O'Molloy'a fısıldadı:

— Aklı gidip gelmeye başladı. Hazin bir vaka.

— Ohio! diye ince ve yanık bir sesle öttü yazı işleri müdürü, kaldırdığı al renkli suratıyla. Benim Ohio'm!

— Mükemmel bir kretikos örneği! dedi profesör. Uzun, kısa, uzun.

AH, EOLUS'UN ARPI

Yelek cebinden bir diş ipi makarası çıkardı, bir parça kopartıp, rezonant, fırçalanmamış dişlerinin ikisinin arasında güzelce tıngırdattı.

— Bingbang, bingbang.

Yolun serbest olduğunu gören Mr Bloom iç kapıya doğru seğirtti.

— Bir saniye, Mr Crawford, dedi. Bir reklamla ilgili bir telefon edecektim.

İçeri girdi.

— Bu akşamki başmakaleden ne haber? diye sordu profesör MacHugh, yazı

işleri müdürüne yaklaşıp elini sertçe onun omzuna koyarak.

— Hallolur, dedi Myles Crawford, daha sakinleşmiş olarak. Dert etme sen. Selam, Jack. Hallolur.

— İyi günler, Myles, dedi J. J. O'Molloy, elinde tuttuğu sayfaları bırakıp yavaşça dosyaya geri düşmelerine izin vererek. Şu Kanada dolandırıcılık davası bugün çıkıyor mu?

İçeriden telefonun fırıldaması duyuldu.

— Yirmisekiz... Hayır, yirmi... dört dört... Evet.

KAZANANI BULUN

Lenehan içerideki yazıhaneden elinde *Sport's* bültenleriyle geldi.

— Altın kupa için kesin bir tüyo isteyen var mı? diye sordu. Asâ garanti kazanacak, jokeyi O. Madden.

Bültenleri masanın üzerine attı.

Holde yalınayak koşturan gazeteci çocukların çığlıkları yaklaştı ve kapı ardına kadar açılıverdi.

— Şşt, dedi Lenehan. Ayassekleri duyuyorum.

Profesör MacHugh odayı boydan boya adımladı ve diğer çocuklar holden dışarıya, merdivenlerden aşağı kaçışırken, kıvranan veledi yakasından yakaladı. Bültenler çıkan cereyanda havalandılar, havada yavaşça mavi çizgiler çizdiler, masanın altında yere kavuştular.

— Ben yapmadım, efendim. Beni şu iri yarı çocuk içeri itti, efendim.

— O oğlanı dışarı atıp kapıyı kapatsana, dedi yazı işleri müdürü. Dışarıda fırtına kopuyor.

Lenehan, iki kere eğilmek zorunda kalınca inleyerek, bültenleri yerden toplamaya başladı.

— At yarışı baskısını bekliyoruz, efendim, dedi gazeteci çocuk. Pat Farrell itti beni, efendim.

Kapının aralığından içeri bakan iki suratı işaret etti.

— İşte o, efendim.

— Çık dışarı, dedi profesör MacHugh sertçe.

Oğlanı dışarı iteledi ve kapıyı arkasından çarptı.

J. J. O'Molloy eski dosyaları çatırdatarak çevirdi, fısıldayarak, arayarak.

— Arkası sayfa altı sütun dörtte.

— Evet... *Evening Telegraph*'tan arıyorum, dedi Mr Bloom içeri odadan, telefonun başında. Patronunuz...? Evet, *Telegraph*... Nereye?... Haa! Hangi müzayede salonuna? Haa! Anladım... Evet... Onu orada yakalarım artık.

KAZA KAÇINILMAZDI

Telefonu kapatınca zil tekrar fırıldadı. Hızla içeriye daldı ve elinde ikinci bültenle güçbela ayağa kalkmakta olan Lenehan'a tosladı.

— *Pardon, monsieur*, dedi Lenehan, ona bir an sarılıp yüzünü buruşturarak.

— Benim hatam, dedi Mr Bloom, onun sarılmasına katlanarak. Canınız yandı mı? Acelem var da.

— Dizim, dedi Lenehan.

Komik bir surat yapıp, dizini okşayarak sızlandı:

— *Anno Domini* birikmesi yüzünden.

— Kusura bakmayın, dedi Mr Bloom.

Kapıya gitti, kapıyı aralık tutarak durakladı. J. J. O'Molloy ağır sayfaları şaklatarak çevirdi. Kapı eşiğine çömelmiş gazeteci çocuklardan gelen, iki cırtlak ses ve bir ağız mızıkasının gürültüsü çıplak koridorda yankılandı:

Biz Wexford'ın gençleriyiz
Elimiz ve yüreğimizle savaştık.

BLOOM'UN VEDASI

— Ben Bachelor's Walk'a kadar gidip geliyorum, dedi Mr Bloom. Şu Keyes reklamı için. Onu bir yoluna sokmak istiyorum. Dillon's'ın oradaymış.

Bir an için kararsızca yüzlerine baktı. Şöminenin rafına dayanıp kafasını eline dayamış duran yazı işleri müdürü âniden bir kolunu dosdoğru ileri uzatıverdi.

— Yürü! dedi. Dünya seni bekliyor.

— Hemen gelirim, dedi Mr Bloom, dışarı seğirterek.

J. J. O'Molloy bültenleri Lenehan'ın elinden aldı, onları yavaşça üfleyerek birbirinden ayırıp sessizce okudu.

— O reklamı alacak, dedi profesör, karaçerçeveli gözlüklerinin arasından, perdenin üzerinden bakarken. Peşinden koşan kopillere bak.

— Göstersene, nerede? diye bağırdı Lenehan, pencereye koşarak.

BİR GEÇİT RESMİ

İkisi birden, Mr Bloom'un peşinden tek sıra olmuş giden gazeteci çocuklara kornişin üzerinden gülümsediler, en arkadan gelen çocuk rüzgârda beyaz, alaycı bir uçurtmaya zikzak yaptırıyordu, uçurtmanın kuyruğu beyaz fiyonklardan yapılmıştı.

— Arkasından tutun kaçıyor diye giden lağımfaresi ufaklığa bak, dedi, tepine

tepine gülersin. Ay, çatlayıverecem! Koca ayaklarını, yürüyüşünü falan aynen yapıyor. Her haltı da bilirler. Adamın gözünden sürmeyi çeker bunlar.

Şakacıktan mazurka yaparak odanın tabanı üzerinde ayaklarıyla kayıp şöminenin yanından J. J. O'Molloy'un yanma vardı. J. J. O'Molloy onun açık ellerine bültenleri bıraktı.

— Ne oluyor? diye sordu Myles Crawford irkilerek. Diğer ikisi nereye gitti?

— Kim? dedi profesör, dönerken. Oval'a bir içki içmeye gittiler. Paddy Hooper Jack Hall ile orada. Dün gece gelmiş.

— E hadi o zaman, dedi Myles Crawford. Şapkam nerede?

Sert hareketlerle, ceketinin yırtmacını ayırıp, arka cebindeki anahtarlarını çıngırdatarak arkadaki çalışma odasına girdi. Sonra masasındaki çekmeceyi kilitlerken anahtarlar önce havada sonra da tahtaya çarparak tekrar çıngırdadılar.

— Zaten çakırkeyif bu, dedi profesör MacHugh kısık sesle.

— Öyle gözüküyor, dedi J. J. O'Molloy, sigara tabakasını tefekküre dalmış bir halde mırıldanarak çıkarırken, ama her zaman görüntüye kanmamak lazım. En çok kibrit hanginizde var?

BARIŞ ÇUBUĞU

Profesöre bir sigara sundu, bir tane de kendisi aldı. Lenehan onlara çabucak bir kibrit çaktı ve sırayla sigaralarını yaktı. J. J. O'Molloy tabakasını tekrar açtı ve ikram etti.

— *Mersi boku*, dedi Lenehan, sigarayı alırken.

Yazı işleri müdürü, kaşının üzerinde yamuk duran bir hasır şapkayla, içeri odadan geldi. Kaşlarını çatıp parmağıyla profesör MacHugh'yu gösterirken, şarkı vasıtasıyla hitap etti:

Mevki ve şöhretti senin aklını çelen,
Kalbiniyse hanedan.

Profesör sırıtıp uzun dudaklarını sımsıkı kapattı.

— Naaber? Roma İmparatorluğu kalıntısı hıyarağası? dedi Myles Crawford.

Açık tabakadan bir sigara aldı. Lenehan, sigarasını seri bir kibarlıkla yakarken, dedi ki:

— Susun da son bilmecemi dinleyin!

— *Imperium romanum*, dedi J. J. O'Molloy yumuşak sesle. Kulağa Britanya ya da Brixton'dan daha saygın gibi geliyor. Bu laf, bir şekilde, insana ateşe atılmış tereyağını hatırlatıyor.

Myles Crawford ilk nefesini şiddetle tavana doğru üfledi.

— Aynen öyle, dedi. Tereyağı biziz. Senle ben ateşe atılmış tereyağı gibiyiz. Cehenneme düşmüş kartopu kadar bile şansımız yok.

ROMA DENEN O İHTİŞAM

— Dur bir hele, dedi profesör MacHugh, sessizce iki pençesini kaldırarak. Kelimelere, kelimelerin kulağımıza nasıl geldiğine kendimizi kaptırmayalım. Roma bizim için hükümranlık, hükmetmek, hüküm demek.

Belagatli kollarını eprimiş, lekeli kol ağızlarından dışarı uzattı, bir an durakladı:

— Onların uygarlıkları neydi ki? Uçsuz bucaksızdı, bunu teslim ediyorum: ama tiksindiriciydi. Cloacae: lağım. Kendini çöle ya da dağ başına vuran Yahudi dedi ki: *Ne münasip bir yere geldik. Haydi buraya Yehova için bir sunak yapalım.* Romalı, aynı onun ayak izlerinden giden İngiliz gibi, ayak bastığı her yeni kıyıya (bizim kıyılarımıza hiç uğramadı) sadece lağım saplantısını götürdü. Togasının içinde etrafa bakınıp dedi ki: *Ne münasip bir yere geldik. Haydi buraya bir memişhane yapalım.*

— Ve aynen de öyle yaptılar, dedi Lenehan. Oysa bizim kadim ve eski atalarımız, Guinness's suresinin birinci babında okuyabileceğimiz gibi, akarsuyun pislik tutmayacağı inancındalardı.

— Onlar tabiat beyefendileriydi, diye mırıldandı J. J. O'Molloy. Ama bir de Roma Hukuku var.

— Ve Pontius Pilatus onun resulüdür, diye cevap verdi profesör MacHugh.

— Başhâkim Palles'la ilgili şu hikâyeyi duydunuz mu? diye sordu J. J. O'Molloy. Kraliyet üniversitesinin akşam yemeği davetinde. Tam herşey tıkırında gidiyorken...

— Önce bilmecemi soracağım, dedi Lenehan. Hazır mısınız?

Mr O'Madden Burke, Donegal tweed'i takımının gani gani gri rengi içinde uzun boyuyla koridordan içeri girdi. Onu izleyen Stephen Dedalus girerken şapkasını çıkardı.

— *Entrez, mes enfants!* diye bağırdı Lenehan.

— Size maruzat sahibi birini getirdim, dedi Mr O'Madden melodik bir sesle. Gençlik, Tecrübe'den el alarak, Şöhret'i ziyarete geldi.

— Nasılsın? dedi yazı işleri müdürü, elini uzatarak. Buyur gel. Pederin de biraz önce buradaydı.

???

Lenehan hepsine hitaben konuştu:

— Susun! Top oyununu andıran bir opera var, hangisi? Düşünün, taşının, kaşının, yanıtlayın.

Stephen daktilo edilmiş kâğıtları yazının başlığına ve imzaya işaret ederek uzattı.

— Kim? diye sordu yazı işleri müdürü.

Köşesini yırtmıştım ya.

— Mr Garrett Deasy, dedi Stephen.

— Ha, o kart horoz mu, dedi yazı işleri müdürü. Kim yırttı peki? Çok mu sıkışmıştı?

Güney fırtınası içinden
Parlıyor yelkeni, yağız
Geliyor, soluk yüzlü vampir,
Ağzım üzerinde ağız.

— Merhaba, Stephen, dedi profesör, omuzlarının üzerinden bakmak için yaklaşırken. Şap hastalığı mı? Hayırdır, sana bir haller mi oldu?

Sığırsever şair.

MEŞHUR RESTORANDA REZALET

— İyi günler, hocam, dedi Stephen, yüzü kızararak. Mektup benim değil. Mr Garret Deasy'nin ricası üzerine...

— Tanıyorum ben onu, dedi Myles Crawford, karısını da tanırdım. Allahın yarattığı en çekilmez cadalozlardan biriydi. Şap hastalığı, hatta deli dana hastalığı asıl onda vardı, bak yemin ediyorum. Star and Garter restoranında çorbayı garsonun suratına attığı gece mesela. Oho!

Dünyaya günahı bir kadın getirdi. Menelaos'un kaçak karısı Helena için, Yunanlılar on yıl boyunca. Breffni prensi O'Rourke.

— Mr Deasy dul mu şimdi? diye sordu Stephen.

— Evet, ayrı yaşıyor, dedi Myles Crawford, gözleri daktilo edilmiş sayfayı tararken. İmparator'un atları. Habsburg. Viyana surlarının dibinde onun hayatını kurtaran bir İrlandalıydı. Unutmayasınız! Maximilian Karl O'Donnel, İrlanda'da graf von Tirconnel. Şimdi de bir kralı Avusturya feldmareşali yapmak için veliahtını yolladı. İleride orada çok mesele çıkacak. Yaban kazları. Evet, her seferinde. Sakın unutmayın!

— Sormamız gereken soru şu, o unuttu mu ki? dedi J. J. O'Molloy yavaş sesle, elinde at nalı biçiminde bir kâğıt ağırlığını çevirerek. Prens kurtarmaca her zaman iyi mükâfat getiren bir iştir.

Profesör MacHugh ona döndü.

— Ya öyle değilse? dedi.

— Ben size anlatayım işin aslını, dedi. Günün birinde bir Macar...

BAŞTAN KAYBEDİLMİŞ DAVALAR: SOYLU MARKİZİN ADI ANILIYOR

— Biz baştan kaybedilmiş davalara sadık kaldık hep, dedi profesör. Başarı, bizim için, zekânın ve hayalgücünün ölümü anlamına geliyor. Hiçbir zaman galiplere sadık olmadık. Hizmet ettik onlara. Ben şu kulak tırmalayıcı Latince lisanının dersini veriyorum. Zihniyetinin zirvesinde "vakit nakittir" şiarı olan bir ırkın dilini konuşuyorum. Maddi dominasyon. *Dominus!* Efendimiz! Ruhaniyet bunun neresinde? İsa Efendimiz. Lord Salisbury Efendimiz. Londra'nın batı yakasında bir kulüpteki bir kanape. Oysa Yunanlılar öyle mi!

KYRIE ELEISON!

Bir gülümsemenin ışığı karaçerçeveli gözlerini parlattı, uzun dudaklarını daha da uzattı.

— Yunanlılar! dedi tekrar. *Kyrios!* Ne parlak kelime! Sami ırkıyla Sakson ırkının bilmediği sesliler. *Kyrie!* Zekânın ışıltısı. Benim zihnin gerçek lisanını, Yunancayı öğretiyor olmam lazımdı asıl. *Kyrie eleison!* Lağım ustalarıyla memişhane ustaları hiçbir zaman bizim ruhlarımızın efendisi olamayacaklar. Biz Avrupa'nın Trafalgar'da çöken katolik şövalyeliğinin vasalıyız, bir *imperium*'un değil, Ægospotami'de Atina filosuyla birlikte batan bir ruh imparatorluğunun tebaasıyız. Evet, evet. Battılar. Pyrrhos, bir kâhinin sözüne kanıp, Yunanistan'ın kaderini kurtarmak için son bir kez çabaladı. Baştan kaybedilmiş bir davaya sadık kaldı.

Onlardan uzaklaşarak pencerenin yanına gitti.

— Cenk etmeye gittiler, dedi Mr O'Madden Burke gri bir sesle, ama hep kaybettiler.

— Bühü! diye ağladı Lenehan biraz gürültü yaparak. *Matinée*'nin ikinci yarısında kendisine takdim edilen bir tuğla sayesinde. Perişan, perişan, perişan Pyrrhos!

Sonra Stephen'ın kulağının dibinde fısıldadı:

LENEHAN'IN TEKERLEMESİ

— *MacHugh adında bir muallim, moloz,*
Bir gözlük takar ki rengi abanoz.
Herşeyi çift görüyorsun madem,
Gözlük senin neyine, be âdem?
Anlamadım bu işi, belki sen çakoz?

Sallustius'un yasını tutuyor, diyor Mulligan. Annesi nalları diken.

Myles Crawford kâğıtları yan cebine tıkıştırdı.

— Hallolur, dedi. Gerisini sonra okurum. Hallolur.

Lenehan kollarını açarak protesto etti.

— Ama bilmecemi cevaplamadınız! dedi. Top oyununu andıran bir opera var, hangisi?

— Opera mı? dedi Mr O'Madden'ın sfenks siması, iadeibilmeceyle.

Lenehan gururla ilan etti:

— *Kastilya'nın Gülü.* Çaktınız mı? Kastilya'nın golü. Yaa!

Mr O'Madden Burke'ü böğründen hafifçe dürttü. Mr O'Madden Burke kendini zarafetle şemsiyesinin üzerine atıp, nefessiz kalmış gibi yaptı.

— İmdat! diye inledi. Güçlü bir zaaf hissediyorum.

Lenehan hemen pürdikkat kesildi ve bültenlerle hızla onun yüzünü yelpazeledi.

Dosyaların yanından geri dönen profesör, eliyle Stephen ve Mr O'Madden Burke'ün gevşek kravatlarına dokundu.

— Dünden bugüne Paris, dedi. Komünarlara benzemişsiniz.

— Bastille'i havaya uçuran herifler gibi, dedi J. J. O'Molloy, sessizce dalgasını geçerek. Yoksa şu Finlandiya kralının naibini vuran da ikinizden biri miydi? Suçlu suçlu duruyorsunuz. General Bobrikoff.

— Valla biz yalnızca yapsak mı diye düşünüyorduk, dedi Stephen.

PANAYIRYERİ GİBİ

— Bütün yetenekler burada, dedi Myles Crawford. Hukuk, klasikler...

— Binicilik, diye ekledi Lenehan.

— Edebiyat, basın.

— Bloom burada olsaydı, dedi profesör. Reklamcılık dediğimiz o zarif zanaat.

— Madam Bloom bir de, diye ekledi Mr O'Madden Burke. Sesin perisi. Dublin'in en makbul gözdesi.

Lenehan yüksek sesle öksürdü.

— Öhöm! dedi yumuşacık bir sesle. Ah, gıcığım boğazlandı! Parkta gezerken üşütmüşüm. Meğer parkın kapısı açık kalmış.

"YAPABİLİRSİN!"

Yazı işleri müdürü, endişeli elini Stephen'ın omzuna koydu.

— Benim için birşey yazmanı istiyorum, dedi. Şöyle dişli birşey. Yapabilirsin. Yüzünden anlıyorum. *Gençliğin lügatinde...*

Yüzünden anlıyorum. Gözünden anlıyorum. Tembel düzenbaz bacaksız seni.

— Şap hastalığıymış! diye bağırdı yazı işleri müdürü, aşağılayarak, hakaretamiz. Borris-in-Ossory'de milliyetçilerin büyük mitingi. Hepsi palavra! Ahaliyi yıldırmaya çalışıyorlar! Onlara şöyle dişli birşey ver. Hepimizi koy içine, anasını satayım. Baba, Oğul, Kutsal Ruh, bizim memiş M'Carthy, hepsini koy.

— Hepimiz buna malzeme sağlayabiliriz, dedi Mr O'Madden Burke.

Stephen gözlerini o cesur, dalgın bakışa kaldırdı.

— Seni de basın camiasına katmak istiyor, dedi J. J. O'Molloy.

BÜYÜK GALLAHER

— Yapabilirsin, diye tekrarladı Myles Crawford, vurgulamak için yumruğunu sıkarak. Bir dakika bekle. Avrupa'yı felç edeceğiz, Ignatius Gallaher'ın avare gezip, Clarence otelinde bilardo odasına bakarken söylediği gibi. Gallaher, al sana gerçek bir gazeteci. Kalemi ne kuvvetliydi. Nasıl meşhur olduğunu biliyor musun? Anlatayım. Gazetecilik sanatının gelmiş geçmiş en akıllıca örneğini vermişti. Seksenbir senesinde, Mayıs'ın altısı, Yenilmezler çetesinin, Phœnix parkındaki cinayetin zamanı. Sen herhalde daha doğmamıştın. Bak sana göstereyim.

Onların arasından yolunu açıp eski sayıların dosyalarına ulaştı.

— Buraya bakın, dedi, dönerken. *New York World* telgraf çekip özel bir haber istemişti. Hatırladınız mı o zamanı?

Profesör MacHugh başını salladı.

— *New York World*, dedi yazı işleri müdürü, hasır şapkasını heyecanla geriye iterken. Olayın geçtiği yer. Tim Kelly, yoksa Kavanagh mıydı, Joe Brady ve diğerleri. Skin-the-goat'un arabayı götürdüğü yol. Bütün güzergâh burada, görüyor musunuz?

— Skin-the-goat, dedi Mr O'Madden Burke. Fitzharris. Butt köprüsünün oradaki arabacılar barakası onunmuş diyorlar. Holohan söylemişti bana. Holohan'ı bildin mi?

— Aksak oğlan, değil mi? dedi Myles Crawford.

— Zavallı Gumley de onun yanındaymış, anlattığına göre, belediyenin kaldırım taşlarına göz kulak oluyormuş. Gece bekçisi olarak.

Stephen şaşkınlıkla başını çevirdi.

— Gumley? dedi. Ne diyorsunuz? Babamın arkadaşlarından Gumley, o mu?

— Gumley'yi boşver, diye bağırdı Myles Crawford kızgınlıkla. Bırak Gumley kaldırım taşlarını gözetsin, kaçıp gidivermesinler. Buraya bak. Ignatius Gallaher ne yapmıştı? Bak anlatıyorum sana. Dahiyane bir ilham. Hemen telgrafı çekmişti. 17 Mart tarihli *Weekly Freeman* var mı orada? Tamam. Şunu gördün mü?

Dosyaların sayfalarını geriye doğru çevirdi ve parmağını bir noktaya bastı.

— Dördüncü sayfaya bak, diyelim ki şu Bransome marka kahve reklamı. Şunu gördün mü? Tamam.

Telefon fırıldadı.

UZAKLARDAN BİR SEDA

— Ben bakarım, dedi profesör giderayak.

— B harfi Parkgate. Güzel.

Parmağı zıpladı ve ardı ardına noktalara bastı, zangır zangır titreyerek.

— T harfi vali konağı. C cinayetin işlendiği yer. K Knockmaroon kapısı.

Ensesindeki löp etler horoz ibiğine benziyor. İyi kolalanmamış yakası yukarı fırlayınca kaba bir jestle onu yeleğinin içine geri tıktı.

— Alo? Burası *Evening Telegraph*... Alo?... Kim arıyordu?... Evet... Evet... Evet...

— Skin-the-goat'un polisleri başka yerdeydim diye kandırmak için arabayı sürdüğü yol, F'den P'ye. Inchicore, Roundtown, Windy Arbour, Palmerston Park, Ranelagh. F. A. B. P. Anladın mı? X harfi Davy'nin Upper Leeson Street'teki meyhanesi.

Profesör iç kapıya geldi.

— Bloom telefonda, dedi.

— Siktirsin, dedi yazı işleri müdürü hemen. X harfi Burke's meyhanesi, tamam mı?

AKILLICA, PEK

— Akıllıca, dedi Lenehan. Pek.

— Böylece onlara olan biten her bir haltı güzelce anlatmış oldu, dedi Myles Crawford.

Hiçbir zaman uyanıp kurtulamayacağın bir kâbus.

— Gözümle gördüm, dedi yazı işleri müdürü gururla. Ben oradaydım, Rabbin burnuna hayat nefesini üflediği Cork hemşerilerinin en iyi yüreklisi olan Dick Adams ile ben.

Lenehan, boşluğa eğilip selam durarak ilan etti:

— Madamım, adam. Ve de Anastas mum satsana.

— Tarih yazdık! diye bağırdı Myles Crawford. Prince's Street'in İhtiyar Kadını tüm diğer gazeteleri atlattı böylece. Ağlayış ve diş gıcırtısına yol açtı bu onlarda. Bir reklamın içine gizleyerek. Tasarımını Gregor Grey yapmıştı. Onun önünü açan da bu oldu. Sonra Paddy Hooper Tay Pay'in başının etini yiyip onu Star'a almasını sağladı. Şimdi de Blumenfeld'in yanına girdi. İşte basın budur. İşte yetenek budur. Pyatt! Hepsinin ağababası oydu.

— Sansasyonel gazeteciliğin babası, diye onayladı Lenehan, bir de Chris Callinan'ın kayınbiraderi.

— Alo? Orada mısın?... Evet, o hâlâ burada. Kendin buraya geliver.

— Artık nerede öyle gazeteciler, nerede bulacaksın? diye bağırdı yazı işleri müdürü.

Sayfaları aşağıya fırlattı.

— Zek pekice, dedi Lenehan Mr O'Madden Burke'e.

— Zehir gibi, dedi Mr O'Madden Burke.

Profesör MacHugh içerideki odadan geldi.

— Yenilmezlerden bahsedince aklıma geldi, şu kartpostal satıcılarını gördünüz mü, başhâkimin karşısına çıkarılmışlar...

— Gördüm ya, dedi J. J. O'Molloy hevesle. Lady Dudley eve dönerken geçen yılki şu kasırgada yıkılan ağaçları görmek için parkın içinden yürüyormuş, durup bir Dublin manzarası kartpostalı almak istemiş. Kartpostal da Joe Brady için mi, Bir Numara için mi, yoksa Skin-the-goat için mi hangisiyse onun için bir anma kartı çıkmaz mı! Vali konağının kapısının önünde, düşünün artık.

— Onların hepsi ayakçı, dedi Myles Crawford. Püf! Basın ve baro! Nerede baroda o zamanki gibi adamlar, Whiteside gibi, Isaac Butt gibi, gümüşdilli O'Hagan gibi? Ha? Aman be, saçmalık. Beş para etmez hiçbiri.

Ağzı, konuşmadan, sinir ve tiksintiyle kıvranarak titremeye devam etti.

Hiçbir kadın bu ağzı öpmeyi arzular mı acaba? Sen nereden bileceksin? Neden yazdın o zaman?

KAFİYE VE ANLAM

Ağız, yağız. Ağız bir şekilde yağızdır diyebilir miyiz? Ya da yağız bir ağızdır? Bu işte bir iş olmalı. Yağız, sakız, kız, hayız, kızcağız. Kafiyeler: iki adam aynı kılığa girmiş, birbirlerine benziyorlar, ikişer ikişer.

. . . . . *la tua pace*
. . . . . *che parlar ti piace*
. . . . *mentreche il vento, come fa, si tace.*

Onları gördü, üçer üçer, yaklaşan kızlar, yeşillere, gülpembelerine, pas rengine bürünmüş, sarmaşıyorlar, *per l'aer perso* eflatun, mor, *quella pacifica oriafiamma*, sancak sırması, *di rimirar fè più ardenti.* Ama ben, yaşlı adamlar gibi, tövbekâr, ayaklarımı sürüyorum, karagecealtında: ağız yağız: rahim kabrim.

— Kendi hesabına konuş, dedi Mr O'Madden Burke.

... GÜNE YETER

J. J. O'Molloy, rengi atmış bir gülümsemeyle, bu meydan okumayı kabul etti.

— Azizim Myles, dedi, sigarasını bir kenara atarak, sözlerimi yanlış yerlere çekiyorsunuz. Şu anda ifade ettiğinizin aksine, mesleğimle üçüncü mesleği temsil etmiyorum burada, ne yazık ki Cork'lu mantar bacaklarınız sizi alıp götürüyor. Neden Henry Grattan'ı ve Flood'ı ve Demosthenes'i ve Edmund Burke'ü de hesaba katmıyoruz? Ignatius Gallaher hepimizin malumu, sonra onun Chapelizod'lu patronunu bulvar basınının Harmsworth'ünü, ve onun Bowery çirkef gazetesini çıkaran Amerikalı kuzenini, *Paddy Kelly's Budget*'ı, *Pue's Occurrences*'ı ve uyanık arkadaşımız *The Skibereen Eagle*'ı da unutmayalım. Neden Whiteside gibi bir adli tıp belagati ustasını bu işe karıştıralım ki? Kendi gazetesi güne yeter.

GEÇİP GİTMİŞ MAZİYLE BAĞLANTILAR

— Grattan ve Flood bizim gazetemiz için çalıştılar, diye bağırdı yazı işleri müdürü onun suratına. İrlanda gönüllüleri. Ah, neredesiniz? 1763'te kurulduk. Dr Lucas. John Philpot Curran gibi kim var şimdi? Pöh!

— Valla, dedi J. J. O'Molloy, Bushe K. C. var, mesela.

— Bushe mu? dedi yazı işleri müdürü. Pekâlâ, evet. Evet, Bushe. O damar var onda. Kendal Bushe, yoksa Seymour Bushe muydu.

— Çoktan hâkim kürsüsünde oturuyor olurdu, dedi profesör, şu şey olmasaydı... Neyse, önemli değil.

J. J. O'Molloy Stephen'a döndü, sessizce ve yavaşça konuştu:

— Sanıyorum hayatta duyduğum en rafine cümlelerden biri Seymour Bushe'un dudaklarından dökülmüştü. Şu kardeş katli davasındaydı, Childs cinayet davası. Bushe onu savunuyordu.

Kulaklarımdan cüzamlar akıttı içime.

Sahi, nasıl anlamıştı ki? Uykusunda ölmüştü. Ya da öbür hikâye, iki kıçlı hayvan hikâyesi?

— Ne demişti? diye sordu profesör.

ITALIA, MAGISTRA ARTIUM

— İspat hukukundan söz etti, dedi J. J. Molloy, ve Roma hukukuyla ondan önce gelen Musa'nın kısasa kısas hukukunu, *lex talionis*'i karşılaştırdı. Sonra sıra Vatikan'daki Michelangelo'nun Musa heykeline geldi.

— Ha.

— Altın değerinde iki çift söz duyacaksınız, diye peşrev geçti Lenehan. Susalım!

Duraklama. J. J. O'Molloy sigara tabakasını çıkardı.

Fırtınadan önceki sessizlik. Çok sıradan birşey.

Haberci kibrit kutusunu düşünceli düşünceli çıkardı ve sigarasını yaktı.

Sonraları, o tuhaf günleri hatırladığım zamanlar, kendi başına bir anlamı olmayan o ufak jestin, o kibritin çakılmasının, onun ve benim hayatlarımızın o andan sonraki tüm akışını belirlediğini sık sık düşünmüşümdür.

RAFİNE BİR CÜMLE

J. J. O'Molloy, sözlerini şekillendirerek konuşmasını sürdürdü:

— Heykeli şöyle anlattı: *donmuş müzikten mürekkep, boynuzlu ve dehşetengiz, insan şekline bürünmüş ilahiliğin o taş sureti, bilgeliğin ve peygamberliğin o ebedi sembolü ki, eğer bir heykeltraşın elinin ve hayalgücünün mermere yonttuğu, ruhu yücelmiş ve ruhu yücelten yontular arasında yaşamayı hak eden tek bir yontu varsa, yaşamayı hak eden tek yontu işte odur.*

Zayıf eli havada bir eğri çizerek sözlerin yankılanıp sonlanışını gösterdi.

— Güzel! dedi Myles Crawford hemen.

— Cennetten kulağına fısıldanmış gibi, dedi Mr O'Madden Burke.

— Sen beğendin mi? diye sordu J. J. O'Molloy Stephen'a.

Stephen, kanı dilin ve jestlerin zarafetiyle kızışmış, kızarıp bozardı. Tabakadan bir sigara aldı. J. J. O'Molloy tabakayı Myles Crawford'a sundu. Lenehan tekrar sigaralarını yaktı ve ganimetini alırken teşekkür etti:

— Çokibus yaşayus.

YÜKSEK AHLAK SAHİBİ BİR ADAM

— Profesör Magennis bana senden bahsediyordu, dedi J. J. O'Molloy Stephen'a. Şu baş mistik A. E. ve opal sessizlik şairlerinin hermetik camiası hakkındaki samimi fikrin ne? Hepsi şu Blavatsky karısının başının altından çıktı. O da ne cins kadındı ha. A. E. bir yanki gazeteciye senin bilinç seviyeleriyle ilgili birşeyler sormak için sabahın köründe kapısına dayanmanı anlatıyordu. Magennis senin böyle birşeyi olsa olsa A. E. ile dalga geçmek için yaptığını düşünüyor. Yüksek ahlak sahibi bir adamdır Magennis.

Benden bahsetmiş. Ne demiş? Ne demiş? Ne demiş benim hakkımda? Sorma.

— Sağolun, almayayım, dedi profesör MacHugh, sigara tabakasını bir el hareketiyle bir kenara iterek. Bir saniye. İzin verin birşey anlatacağım. Benim hayatımda duyduğum en güzel belagat örneği, John F. Taylor'ın Üniversite Tarih Cemiyeti'nde yaptığı bir konuşmaydı. Şu anda temyiz mahkemesi başhâkimi olan Sayın Hâkim Fitzgibbon konuşmasını yeni bitirmişti, İrlanda lisanının yeniden canlandırılmasını savunan bir makaleyi tartışıyorlardı, o günlerde taze bir konuydu bu.

Myles Crawford'a döndü ve dedi ki:

— Sen Gerald Fitzgibbon'ı bilirsin. Nasıl bir üslupla konuştuğunu da tahmin edebilirsin.

— Trinity College'ın emlak komisyonunda Tim Healy ile birlikte görev yapıyormuş diyorlar, dedi J. J. O'Molloy.

— Çocuk entarisi giymiş bir ufaklıkla oturmuş görev yapıyor, dedi Myles Crawford. Devam et. Sonra?

— Unutmayın, dedi, yontulmuş bir hatibin konuşmasıydı bu, baştan sona zarif bir kibirle doluydu, kontrollü bir diksiyonla akıp gidiyordu. Yeni hareketin üzerine gazap yağdırdı demek fazla olur belki ama, mağrur bir adamın aşağılamalarını saçıyordu. O zamanlar yeni bir hareketti tabii. Güçsüzdük o sıralarda, bu nedenle de esamimiz okunmuyordu.

Uzun, ince dudaklarını bir an için kapattı ama, sözüne devam etme hevesiyle, gerilerek açılmış elini gözlüğüne yaklaştırdı, titreyen başparmağı ve yüzük parmağıyla yavaşça siyah çerçevelere dokunarak gözlüğünü yeni bir odak noktasında sabitledi.

İRTİCALEN

J. J. O'Molloy'a, gündelik bir ses tonuyla hitap etti:

— Şunu da bilmelisiniz, Taylor oraya hasta yatağından kalkıp gelmişti. Konuşmasını önceden hazırladığını hiç sanmıyorum, çünkü salonda tek bir steno bile yoktu. Esmer, zayıf yüzünün etrafını pejmürde bir sakal sarmıştı. Boynuna gevşek bağlanmış bir fular sarmıştı ve (her ne kadar hiç de öyle olmasa da) oracıkta düşüp ölüverecek gibi bir hali vardı.

Bakışı hemen o anda, ama ağır ağır J. J. O'Molloy'un yüzünden Stephen'ın yüzüne döndü ve sonra hemen, bir sonraki sözünü bulmaya çalışarak, yere çevrildi. Seyrelen saçlarının lekelediği mat ketenden yakası eğdiği başının arkasından göründü. Hâlâ söyleyeceği kelimeleri bulmaya çalışarak, dedi ki:

— Fitzgibbon'ın konuşması bittiği zaman John F. Taylor cevap vermek için söz aldı. Hatırlayabildiğim kadarıyla, kısaca, şunları söyledi.

Başını dimdik kaldırdı. Gözleri bir kez daha düşüncelerini toparladılar. Şaşkın midyeler o devasa merceklerin içinde bir sağa bir sola yüzüp dışarıya çıkış yolu aradılar.

Başladı:

— *Sayın başkan, baylar, bayanlar: Âlim dostumun biraz önce İrlanda gençliğine hitaben söylediği sözleri dinlerken büyük bir hayranlığa kapıldım. Kendimi, sanki, bu ülkeden uzaklardaki bir diyara, günümüzden çok uzaktaki bir devre götürülmüş zannettim, sanki eski Mısır'daydım, o diyarın başpapazlarından birinin genç Musa'ya hitaben attığı bir nutuğu dinliyordum.*

Dinleyicileri sigaralarını ellerinde tutup kulak verdiler, dumanları o konuştukça çiçeklenen zayıf filizler gibi yükseliyordu. *Ve yükselsin kıvrılan dumanlarımız.* Soylu

sözler geliyor. Sıkı dur. Kendin de şu işi yapmayı bir denesene?

— Mısırlı başpapazın sesini duyuyorum sandım, sesini benzer bir kibirle yükseltiyor, benzer bir gururla konuşuyordu. Sözlerini duydum ve anlamları bana açık edildiler.

BABALARDAN

Bana açık edilmişti: iyi olmalarına rağmen bozulmaya uğramış şeyler, eğer mükemmelen iyi olsalardı, ya da iyi olmasalardı, bozulmaya uğrayamazlardı. Ah, lanet olsun! Aziz Augustinus bu.

— Siz yahudiler niçin bizim kültürümüzü, dinimizi ve dilimizi kabul etmiyorsunuz ki? Siz göçebe bir çoban kavmisiniz; biz, büyük bir milletiz. Sizin ne şehirleriniz var, ne bir zenginliğiniz: bizim şehirlerimizde insanlık arı kovanı gibi kaynaşıyor, üç sıra, dört sıra kürekli kadırgalarımız, her çeşit emtiayı yüklenip bilinen dünyanın sularını karış karış geziyorlar. Siz en ilkel şartlardan çıkıp geldiniz: bizim edebiyatımız, ruhban sınıfımız, kadim bir tarihimiz ve devlet düzenimiz var.

Nil.

Çocuk, adam, heykel.

Nil kıyısında bebekmeryemleri diz çöküyor, sazlıklar beşik olmuş: savaşta pek becerikli bir adam: taşboynuzlu, taşsakallı, taş kalpli.

— Siz yerel ve kimsenin bilmediği bir idole tapıyorsunuz: bizim görkemli ve sır dolu tapınaklarımızda İsis ve Osiris, Horus ve Ammon Ra ikamet ediyorlar. Sizin payınıza düşen kölelik, dehşet ve boynu büküklük: bizim payımız yıldırımlar ve açık denizler. İsrail pek zayıf ve çocukları sayıca pek az: Mısır pek kalabalık ve silahlarıyla dehşet saçıyor. Sizi gündelikçi ırgatlar, yersiz yurtsuzlar diye biliyorlar: bizim adımızı duyunca cümle âlem korkudan titriyor.

Aç karnından gelen boğuk bir geğirti konuşmasını böldü. Sesini cüretle yükselterek bunu bastırdı:

— Oysa, baylar ve bayanlar, eğer genç Musa bu hayat görüşüne kulak verip bunları benimseseydi, eğer bu ukala uyarılara başeğse, iradesini köreltse, inancını yitirseydi, ne seçilmiş halkı esirlik evinden çıkarabilirdi, ne de gündüzün bulut direğini izleyebilirdi. Ne Sina dağının tepesinde, şimşeklerin içinde Ebedi Rab ile konuşabilirdi, ne de çehresi ilhamla ışıldayarak dağdan inebilirdi, elinde kanunsuzların lisanıyla hâk edilmiş kanun levhalarıyla.

Durdu ve onlara baktı, sessizliğin keyfini çıkararak.

MEŞUM — O ADAM İÇİN!

J. J. O'Molloy, içinde pişmanlık tınısı da olan bir sesle, dedi ki:

— Ama, ne yazık ki, vaadedilen topraklara giremeden öldü.

— O – an – için – âni – gibi – gelse – de – aslında – uzun – süren – hastalık – yüzünden – bebeklenen – ölümlerden, dedi Lenehan. Ardında da müthiş bir istikbal bırakmıştı.

Koridor boyunca bir yalınayak sürüsünün koşturduğu ve merdiveni patır patır çıktığı duyuldu.

— İşte hitabet diye buna derler, dedi profesör. Kimse profesöre karşı çıkmadı.

Rüzgâr gibi geçti. Mullaghmast'te ve kralların Tara tepesinde göz alabildiğine insan kalabalığı: fersah fersah sıralanıp kulak kesilmişler. Milletin temsilcisinin sözleri uluyarak haykırılıyor, dört rüzgâr istikametine saçılıyor. Koca bir halk o sesin içinde sığınak bulmuş. Ölmüş ses. Gelmiş geçmiş, her nerede, her yerde, olup bitmiş herşeyin Akaşa kayıtları. Onu sevin, yüceltin: beni değil.

Param var.

— Beyler, dedi Stephen. Sıradaki gündem maddesi olarak meclisin tatil edilmesini önerebilir miyim?

— Nefesimi kesiyorsun. Boş vaatlerle bizi kandırıyor olmayasın? diye sordu Mr O'Madden Burke. Zannımca, eğer mecazen anlatmak gerekirse, kadim kervansaraydaki şarap kâsesinin en lezzetli olduğu vakit, bu vakittir.

— Gereği düşünüldü ve işbu hüküm hükmen hükmedildi. Önergeye katılanlar evet desin, dedi Lenehan. Katılmayanlar hayır. Kabul edilmiştir. Hangi kafa çekme müessesesini teşrif etsek? Benim oyum: Mooney's!

Önden giderken bir yandan da azarlayarak konuştu:

— Ateş suyu içmeyi kesinlikle reddedeceğiz, değil mi? Evet, reddedeceğiz. Hiçbir kuvvet bize bunu yaptıramaz.

Mr O'Madden Burke, hemen arkasından onu izleyip, şemsiyesiyle onu dostça dürterken dedi ki:

— Haydi vur, Macduff!

— Babasının oğlu! diye bağırdı yazı işleri müdürü, Stephen'ın omzuna vurarak. Haydi gidelim. Şu sıçtığımın anahtarları nerede?

Cebini karıştırdı, daktiloyla yazılmış sayfaları buruşuk bir halde çıkardı.

— Şap hastalığı. Biliyorum. Hallolur. Gazeteye girer. Nerede bunlar? Dert değil.

Sayfaları geri tıktı ve içeri odaya gitti.

ÜMİDİMİZİ YİTİRMEYELİM

J. J. O'Molloy, onun peşinden içeri girmek üzereyken, Stephen'a yavaşça dedi ki:

— Umarım ömrün basıldığını görmeye yeter. Myles, bekle bir dakika.

İçerideki odaya girdi ve kapıyı arkasından kapattı.

— Haydi gel, Stephen, dedi profesör. Ne güzel değil mi? Yalvaçlara yakışan bir bakış açısı var. *Fuit Ilium!* Rüzgârlı Troya'nın yağmalanması. Bu dünyanın

krallıkları. Bir zamanlar Akdeniz'in efendisi olanlar şimdi fellah oldu.

İlk gazeteci çocuk merdivenlerden patır patır onların ayaklarının dibine indi ve çığırarak sokağa fırladı:

— At yarışlarını yazıyor!

Dublin. Daha öğrenmem gereken ne kadar, ne kadar çok şey var.

Abbey Street'ten sola döndüler.

— Benim de bir hayalim var, dedi Stephen.

— Evet, dedi profesör, ona ayak uydurmak için sekerek. Crawford bize yetişecek.

Başka bir gazeteci çocuk yanlarından fırlayıp geçti, koşarken haykırıyordu:

— At yarışlarını yazıyor!

DERBEDER DİLBER DUBLİN

Dublin'liler.

— Dublin'li iki Vesta bakiresi, dedi Stephen, ihtiyar ve imanlı, birisi elli yıldır, diğeri de elliüç yıldır Fumbally's Lane'de yaşıyorlarmış.

— Neresi ki orası? diye sordu profesör.

— Blackpitts'i geçince.

Islak gece, burun direğini kıran iştahlı hamur kokusu. Duvara karşı. Kaba kumaştan şalının altındaki yüzü içyağı gibi parlıyor. Deli gibi çarpan kalpler. Akaşa kayıtları. Daha hızlı, kocacım!

Hadi bakalım. Cesaret. Hayat olsun.

— Nelson sütununun üzerinden Dublin manzarasını görmek istemişler. Kırmızı, tenekeden, posta kutusu biçiminde bir kumbarada üç şilin on peni biriktirmişler. Kutuyu sallayıp üç penileri ve bir adet altı peniyi düşürmüşler, bir penileri de bir bıçağın ağzıyla zorlayıp çıkarmışlar. Paralarının iki şilin üç penilik kısmı gümüş para, bir şilin yedi penilik kısmı da bakırmış. Bonelerini takmışlar, en güzel elbiselerine bürünmüşler, yağmur yağabilir korkusuyla şemsiyelerini de almışlar.

— Bilge bakireler, dedi profesör MacHugh.

HAYATIN ÇIPLAK GERÇEKLERİ

— Marlborough Street'teki North City Diningrooms'dan, müessesenin sahibesi Miss Kate Collins'den bir şilin dört penilik domuz kellesi ezmesi ve dört dilim beyaz ekmek almışlar. Ezmenin verdiği susuzluğu gidermek için Nelson sütununun dibinde bir kızdan yirmidört tane olgun erik almışlar. Turnikedeki beye iki adet üç peniyi vermişler, karanlık merdiveni yavaş yavaş, öfleyip püfleyerek, birbirlerini cesaretlendirerek, karanlıktan korkarak, nefes nefese kalarak, biri diğerine ezme

sende mi diye sorarak, Rabbe ve Kutsal Bakireye şükrederek, vazgeçip geri dönme tehdidi savurarak, duvardaki havalandırma deliklerinden dışarıyı dikizleyerek, ördek gibi paytak paytak çıkmaya başlamışlar. Rabbime şükür. Ay bu kadar yüksek olduğunu nereden bileceklerdi.

Adları Anne Kearns ve Florence Mac Cabe imiş. Anne Kearns lumbagodan muzdaripmiş, hanımefendinin tekinin zamanında pasyonist mezhebinden bir papazdan alıp ona verdiği bir şişe Lourdes suyunu sürerek tedavi etmeye çalışıyormuş. Florence Mac Cabe her cumartesi akşam yemeği olarak bir domuz ayağını ve bir şişe çift X damgalı Guinness'i gövdeye indiriyormuş.

— Antithesis, dedi profesör, başını iki kere sallayarak. Vesta bakireleri. Gözümün önüne getirebiliyorum. Dostumuz nerede kaldı?

Döndü.

Koşuşturan gazeteci çocukların oluşturduğu bir ordu basamakları hızla indi, haykırarak, beyaz gazeteleri pırpır ederek her tarafa koşuşturdular. Hemen arkalarından, J. J. O'Molloy ile konuşmakta olan Myles Crawford, al renkli suratını şapkası ile halelemiş halde basamaklarda göründü.

— Hadi gelin, diye bağırdı profesör, kolunu sallayarak.

Stephen'ın yanında yürümeye devam etti.

— Evet, dedi. Gözümün önüne getirebiliyorum.

BLOOM'UN DÖNÜŞÜ

Mr Bloom, *Irish Catholic* ve *Dublin Penny Journal* yazıhanelerinin yakınında gazeteci çocukların girdabının içine yakalanmış halde, nefes nefese, seslendi:

— Mr Crawford! Bir saniye!

— *Telegraph!* At yarışlarını yazıyor!

— Ne var? dedi Myles Crawford, bir adım geriye düşerek.

Bir gazeteci çocuk Mr Bloom'un suratına bağırdı:

— Rathmines'da korkunç facia! Çocuğu körük kaptı!

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ İLE SÖYLEŞİ

— Şu reklamı diyecektim, dedi Mr Bloom, bir yandan merdivene doğru ite kaka yolunu açarken öfleyip, bir yandan da cebinden gazete kesiğini çıkararak. Şimdi Mr Keyes ile konuştum. İki ay uzatırım diyor. Sonrasına bakacakmış. Ama *Telegraph*'ta da dikkat çekmek için bir paragraf yazılsın istiyor, pembe sayfalı cumartesi ekinde. Bir de eğer hâlâ mümkünse aynı *Kilkenny People*'da çıkan gibi olsun istiyor, meclis âzâsı Nannetti'ye de anlattım. Milli kütüphaneden bulabilirim. Anahtarlar evi, anlıyor musunuz? Onun adı da Keyes. Adı üzerine kelime oyunu

yapıyor. Ama uzatma çantada keklik gibi. Bir tek biraz gaz verin istiyor. Ne diyeyim ona, Mr Crawford?

G. Y.

— Söyle ona götümü yesin, dedi Myles Crawford, kollarını da vurgulamak için ileri fırlatarak. Bizzat kaynağından duydum diye de söyle.

Biraz sinirli. Esip yağmasın, aman dikkat. Şimdi hep beraber içmeye çıkıyorlar. Kol kola. Lenehan'ın kaptan şapkası ileride, dileniyor. Her zamanki boş laflar. Acaba Dedalus'un oğlunun peşine mi takıldılar. Bugün ayağına sağlam bir çift pabuç giymiş. Geçen sefer gördüğümde topukları meydandaydı. Bir yerlerde çamura basmış. Dikkatsiz kerata. Irishtown'da ne işi vardı?

— Pekâlâ, dedi Mr Bloom, gözlerini geri çevirirken, eğer şu tasarımı bulabilirsem bence kısa bir paragraf yazmaya değer. Reklamı verecek diye tahmin ediyorum. Ona şöyle diyeceğim...

İ. K. A. G. Y.

— İrlanda kraliyet akademili götümü yiyebilir diyeceksin, diye bağırdı Myles Crawford omzunun üzerinden. Ne zaman isterse, beklerim, söyle ona.

Mr Bloom bu bilgiyi tartıp gülümsemek üzereyken o aksaya aksaya yoluna devam etti.

PARA RÜZGÂRI

— *Nulla bona*, Jack, dedi elini çenesine getirerek. Burama kadar geldi. Ben de sıkışık durumdayım. Daha geçen hafta bir senedime kefil olacak birini arıyordum. Yapamıyorum ama istemediğimden değil. Kusura bakma, Jack. Rüzgârı arkama alıp para bulabilecek olsaydım tüm kalbimle, hatta fazlasıyla yardım ederdim.

J. J. O'Molloy suratını astı ve sessizce yürüdü. Diğerlerine yetiştiler ve yan yana yürüdüler.

— Ezmeyi ve ekmeği yedikten sonra toplam yirmi adet parmaklarını ekmeğin sarıldığı kâğıda silmişler ve korkuluğa yaklaşmışlar.

— Bak bu tam senlik, diye açıkladı profesör Myles Crawford'a. Nelson sütununun tepesinde iki Dublin kocakarısı.

AMMA SÜTUNMUŞ! — BİR NUMARALI PAYTAĞIN DEMECİ

— Bak bu orijinalmiş, dedi Myles Crawford. Basarız bunu. Kavaflar piknikte.

İki moruk cadaloz ha?

— Ama sütunun yıkılıvereceğinden korkmuşlar, diye devam etti Stephen. Çatılara bakıp hangi kilisenin nerede olduğunu tartışmışlar: Rathmines'ın mavi kubbesi, Adam and Eve, Saint Laurence O'Toole. Yüksekten aşağıya bakmak biraz başlarını döndürmüş, eteklerini kaldırıp...

BU KIZLAR DA BİRAZ YARAMAZ

— Hop dedik, dedi Myles Crawford, sanat diye herşeye müsamaha gösteremeyiz. Ne de olsa başpiskoposun görev bölgesi içindeyiz burada.

— Ve çizgili jüponlarının üzerine oturup tekkulplu zinacının heykeline aşağıdan bakmışlar.

— Tekkulplu zinacı! diye bağırdı profesör. Sevdim bunu. Gözümün önüne getirebiliyorum. Ne demek istediğini anlıyorum.

HANIMLAR DUBLİN HALKINA
HIZSAL HAVATAŞLI HIZHAPLARI
VE İMAN BAĞIŞI YAPTILAR

— Böyle bakmak boyunlarını ağrıtmış, dedi Stephen, sonunda yorgunluktan ne aşağı bakacak, ne yukarı bakacak, ne de konuşacak halleri kalmış. Erik torbasını aralarına koyup içindeki erikleri birer birer yemişler, ağızlarından akan erik suyunu mendillerine siliyor, çekirdeklerini yavaş yavaş korkuluk demirlerinin arasından aşağıya atıyorlarmış.

Âni, yüksek sesli bir genç kahkahasıyla hikâyesini bitirdi. Bunu duyan Lenehan ve Mr O'Madden, geri döndüler, elleriyle onları çağırarak yolun karşısına, Mooney's'e doğru yönlendirdiler.

— Bu kadar mıydı? dedi Myles Crawford. Daha kötü birşey yapmasınlar da.

HAVALI HELENA'NIN BURNUNU SOFİST FENA SÜRTTÜ.
SPARTALILAR RAHATSIZ.
İTHAKALILAR: "EN BÜYÜK KALEM, BAŞKA BÜYÜK YOK!"

— Bu bana Antisthenes'i hatırlattı, dedi profesör, sofist Gorgias'ın öğrencisiydi. Derler ki, kendi kendisine mi, yoksa diğer insanlara karşı mı daha insafsız olduğunu kimse kestiremezmiş. Bir soyluyla bir cariyenin çocuğuymuş. Bir kitap yazmış, kitapta Argoslu Helena'nın güzellik tacını alıp fakir Penelope'ye vermiş.

Fakir Penelope. Penelope Rich.

O'Connell Street'i geçmeye hazırlandılar.

BİZ GELDİK, MERKEZ!

Sekiz hattın değişik noktalarında hareketsiz vagonlarıyla tramvaylar raylarında durup kaldılar: Rathmines, Rathfarnham, Blackrock, Kingstown ve Dalkey, Sandymount Green, Ringsend ve Sandymount Tower, Donnybrook, Palmerston Park ve Yukarı Rathmines yönlerine gidiyorlar ya da oralardan geliyorlardı. Hepsi sessizce, bir kısadevre yüzünden sakinleşmiş, duruyorlardı. Kiralık arabalar, at arabaları, nakliye vagonları, posta arabaları, hususi arabalar, şıngırdayan şişelerle yüklenmiş maden sodası kasaları beygirler tarafından hızla çekilerek zangırdadılar ve yuvarlandılar.

NE? — VE, AYRICA, — NEREDEN?

— Ama bu öykünün adı ne? diye sordu Myles Crawford. Eriği nereden buldular?

PEDAGOG VERGILIUS GİBİ DİYOR. TALEBENİN TERCİHİ MORUK MUSA'DAN YANA.

— Adı şöyle olsun, dedi uzun dudaklarını düşünmek için genişçe açıp. Adı şöyle olsun, bir düşüneyim. Adı şöyle olsun: *deus nobis hæc otia fecit.*

— Hayır, dedi Stephen. Benim taktığım ad şu: *Pisga Tepesinden Filistin Manzarası, yahut, Erik Meseli.*

— Anlıyorum, dedi profesör.

Gani gani güldü.

— Anlıyorum, dedi tazelenmiş bir keyifle. Musa peygamber ve vaadedilmiş topraklar. Bak bu fikri ona biz verdik, diye ekledi J. J. O'Molloy'a hitaben.

BU GÜZEL YAZ GÜNÜNDE BÜTÜN GÖZLER HORATIO'DAYDI

J. J. O'Molloy heykele yan gözle bezgin bezgin baktı ve birşey demedi.

— Anlıyorum, dedi profesör.

Sir John Gray'e ait kaldırım adasında durdu ve çarpık gülümsemesinin ızgarasının arasından yukarıdaki Nelson'a baktı.

EKSİLMİŞ UZANTILAR NEŞELİ NİNELERİ PEK KIKIRDATTI. ANNA VINGIRDARKEN FLO ZANGIRDADI — OLACAK ARTIK O KADAR, DEĞİL Mİ?

— Tekkulplu zinacı, dedi acı acı. Bu beni pek güldürdü valla.

— Morukları da kıkırdatmıştı, dedi Myles Crawford, Allah seni inandırsın.

Ananaslı bonbon, limon şekeri, tereyağlı İskoç şekerlemesi. Şekersaksaklı bir kız bir hristiyan birader için kepçe kepçe şekerleme dolduruyor. Güya okul çocuklarına ziyafet. Midelerini bozuyor. Kralımız majestelerinin pastil ve tatlı imalatçısı. Tanrı. Kralımızı. Korusun. Tahtına kurulmuş, kırmızı bir hünnap şekerini bembeyaz olana kadar emiyor.

Y. M. C. A. üyesi, kasvetli bir genç, Graham Lemon's'dan gelen sıcak, tatlıdumanların içinde etrafına dikkat kesilmiş halde, Mr Bloom'un eline sonradan zâti fırlatıp atacağı bir el ilanını tutuşturdu.

Başbaşa sohbetler.

Bloo.. Ben mi? Hayır.

Blood of the Lamb: Kuzunun Kanı.

Yavaş ayakları onu okuya okuya nehre doğru götürdü. Felaha erdiniz mi? Herkes kuzunun kanında yıkandı. Tanrı kan adağı ister. Doğum, kızlık zarı, şehit, savaş, bir binanın temelinin atılması, kurban, böbrek yakıp adamak, şamanların sunakları. İlya geliyor. Dr John Alexander Dowie, Sion kilisesini yeniden kurmaya geliyor.

Geliyor! Geliyor!! Geliyor!!!
Herkes davetlimizdir.

Kârlı oyun. Geçen yılki Torry ve Alexander. Poligami. Karısı yakında buna bir dur diyecektir. Hani bir Birmingham şirketinin ışıldayan haçlı reklamı vardı, nerede çıkmıştı? Kurtarıcımız. Gecenin köründe uyanınca karşında görüyorsun, duvara asılı. Pepper'ın hayalet numarası. İsa'nın Naaşını Raptetmek İçin.

Fosforla yapmışlardır kesin. Biraz morina balığı parçasını bırakırsan mesela. Üzerinde o mavimsi gümüş parlamayı görebiliyordum. Mutfağın altındaki erzak dolabına gittiğim gece. Dolapta dışarı fırlayalım diye bekleyen o kokuları sevmiyorum. Ne istemişti Molly? Malaga kuru üzümü. Aklında İspanya. Rudy doğmadan önce. Fosforesans o, mavimtırak yeşilimtırak. Beyne çok iyi geliyor.

Butler's'ın abide tarafındaki köşesinden Bachelor's Walk'a doğru baktı. Dedalus'un kızı hâlâ Dillon's müzayede salonunun önünde duruyor. Eski mobilyalarını satıyor olmalı. Babasının gözlerini almış hemen tanıyorsun. Babasını beklerken yavaş yavaş sağa sola yürüyor. Anne gidince ev yıkılıyor hep. Onbeş çocuk yapmıştı. Neredeyse her yıla bir doğum. İnançları bunu gerektiriyor, yapmazsa papaz kadının günahını çıkarmıyor, günahlarını affetmiyor. Semereli olun ve çoğalın. Hiç böyle saçmalık duydun mu? Adamın iliğini kemiğini kurutur, evsiz barksız bırakır. Kendilerinin bakmaları gereken aileleri yok tabii. Diyarın yağından yiyorlar. Şarap ve erzak mahzenleri var. Yom Kippur'da oruç tutsunlar da göreyim. Paskalya çörekleri. Çok hafif bir yemeğe izin var, sunağın üzerinde bayılıvermesin diye. Bu adamların hizmetçileri, kadını bir konuşturabilsen. Söyletemezsin ki. Adamdan £. s. d. tırtıklamak kadar zor. Kendi başının çaresine bakıyor. Geleni gideni yok. Rabbena hep bana. Suyuna göz kulak oluyor. Kendi ekmeğinizle yağınızı getirin. Muhterem peder. Amman kimse duymasın.

Yarabbim, kızcağızın elbisesi liğme liğme olmuş. Aç yaşıyor gibi bir hali de var. Patatesli margarin, margarinli patates. Sonradan acısı çıkıyor. Tadını yiyen bilir. Bünyenin altını oyuyor.

O'Connell köprüsüne adım atınca köprünün korkuluklarının üzerinden hindiba tohumuna benzeyen bir duman topu yükseldi. Bira fabrikasının mavnası, ihraç malı biraları taşıyor. İngiltere. Deniz havası ekşitiyor diyorlar. Bir ara Hancock'a bir paso ayarlatıp da şu bira fabrikasını gezmeli. O da kendi içinde bir dünya. Kazan kazan siyah bira, şahane. Sıçanlar da içine giriyor. İçe içe şişip çoban köpeği kadar olmuş halde yüzeye çıkıyorlar. Birayla küfelik. Ademoğlu gibi kusana kadar içiyorlar. Sonra biz de onu içiyoruz! Sıçanlar: kazanlar. Tabii zaten eğer herşeyin içyüzünü bilseydik.

Nehir kıyısının incecik duvarlarının arasında döne döne, kuvvetle kanat çırpan martıları gördü. Dışarıda hava sert. Kendimi aşağı atsam nasıl olur? Reuben J.'in oğlu o lağım suyundan epey yutmuş olmalı. Bir şilin sekiz peni fazla vermiş. Keh keh. Hiç istifini bozmadan böyle matrak lafları söyleyivermesi. Hikâye anlatınca da ağzından bal damlıyor.

Daha aşağıda dönmeye başladılar. Kayıntı arıyorlar. Dur bir.

Buruşturduğu kâğıt topunu aşağıya, onların arasına attı. İlya otuziki kadem bölü saniye geliy. Umurlarında değil. Top yavaşça teknelerin yaptığı dalgalara doğru düştü, köprünün rıhtımlarının yanından suyun üzerinde sürüklendi. Onlarda o göz var mı. Erin's King teknesinden o bayat çöreği attığım gün teknenin elli yarda arkasında kapıvermişlerdi. Onlar zekâları sayesinde hayatta kalıyorlar. Döne döne uçtular, kanat çırptılar.

Açlıktan tiridi çıkmış bir martı
Bulanık su üz'rinde kanat çırptı

Şairler işte böyle yazıyorlar, benzer seslerle. Ama öte yandan Shakespeare'de kafiye yok: uyaksız şiir. Dilin akışı esas. Düşünceler. Kasvetli.

Hamlet, ben babanın ruhuyum senin ve bir müddet için
Mahkûmum geceleri karanlıkta gezmeye.

— İki elma bir peniye! İkisi bir peni!

Bakışı tezgâhına dizdiği parlak elmaların üzerinden geçti. Bu mevsimde Avustralya elması olsa gerek. Parlak kabuklar: bir paçavrayla ya da mendille parlatıyor.

Bir dakika. Şu zavallı kuşlar.

Durdu ve elma satıcısı yaşlı kadından bir peniye iki Banbury çöreği aldı, gevrek hamuru kırdı ve parçalarını aşağıya, Liffey'ye attı. Gördün mü? Martılar sessizce, önce iki tanesi, sonra hepsi birden, yüksekteki yerlerinden aşağıya süzüldüler, avlarının üzerine yumuldular. Gitti. Bir kırıntı bile kalmadı.

Açgözlülüklerinin ve kurnazlıklarının bilincinde, ufalanmış kabuğu ellerinden silkti. Bunu hiç beklemiyorlardı. Kudret helvası. Balıkla, balık etiyle yaşıyorlar, mecburlar, bütün deniz kuşları, martılar, deniz kazları. Anna Liffey'den çıkan kuğular bazen buraya gelip tüylerini tımar ediyorlar. Zevkler ve renkler tartışılmaz. Kuğu eti nasıl acaba. Robinson Crusoe kuğu yiyerek hayatta kalmıştı.

Zayıfça kanat çırparak döndüler. Daha fazla atmayacağım. Bir peni, yeter. Çok da teşekkür ettiler. Bir kraa bile demediler. Bunlar da şap hastalığını bulaştırıyor. Hindiyi kestane ezmesiyle beslersen mesela tadı öyle oluyor. Domuz yiyen domuza benzer. Ama o zaman tuzlu su balıkları neden tuzlu olmuyor? Ne iş?

Gözleri, nehirden bir cevap beklerken, şurup gibi koyu dalgalarda tembel tembel sallanan demir atmış bir kayığa yapıştırılmış tabelayı gördü:

Kino's
Pantalonları.
Tanesi 11 / —.

İyi fikir bak. Acaba belediyeye işgaliye ödüyor mu. Suyun mülkiyeti nasıl sende olabilir ki? Durmadan bir akıntı halinde geçip gidiyor, hiçbir zaman aynı olmuyor, hayatın akışının içinde çizdiğimiz yol. Çünkü hayat da akıp giden bir sudur. Reklam vermek için her türlü yer müsait olabiliyor. Şu belsoğukluğunu tedavi eden şarlatan doktor ilanlarını umumi tuvaletlere koyuyordu. Artık hiç görmüyorum. Gizlilik esastır. Dr Hy Franks. Bedavaya çıkarıvermiştir, dans hocası Maginni'nin reklamları da öyle kendi reklamını kendin yap. Birilerini bulup yapıştırtmıştır, ya da kendisi yapmıştır ne olacak, önünü açmak için içeri girerken yapıştırıveriyorsun. Gizli kapaklı. Tam da yeri ayrıca. İLAN YAPIŞTIRMAK YASAKTIR. ULAN KARIŞTIRMAK YASAKTIR. Şıringayı yiyince canı yanmış bir vatandaş.

Ya o herif de...

Of!

Ne dersin?

Yok... Yok.

Yok, yok. Yok artık. Onda yoktur kesin?

Yok, yok.

Mr Bloom dertli gözlerini kaldırarak ilerledi. Bunu düşünme artık. Saat biri geçmiş. Liman idaresinin vakit küresi düşmüş. Dunsink saat ayarı. Sir Robert Ball'un yazdığı şu kitapçık ne ilginç. Paralaks. Hiç tam olarak anlayamadım. Bak bir papaz geçiyor. Ona sorabilirim. Par, Yunanca: paralel, paralaks. Madem bi sikkoz demişti ben ona ruhgöçünü anlatana kadar. Aman üstüme iyilik sağlık!

Mr Bloom liman idaresinin iki penceresine doğru aman üstüme iyilik sağlık gülümsedi. Molly haklı aslında. Sırf kulağa hoş geliyor diye sıradan şeylere koca koca adlar takılıyor. Öyle çok zeki değil. Kaba da olabiliyor. Bazen benim aklımdan geçirdiğimi pattadanak söyleyiveriyor. Yine de, ne bileyim. Ben Dollard'ın sesinin basvarilton olduğunu söylerdi. Bacakları varil gibi, sesi de sanki varilin içine bağırıyormuş gibi. E işte zekâ değil mi bu? Ona Big Ben derlerdi. Bu esprinin basvarilton lafının yanında esamisi bile okunmaz. Albatros gibi iştahlı. Çift kontrfileyi yiyip bitirir. Bass No. 1 marka birayı gövdeye indirmekte de üstüne yoktu. Bass varili. Gördün mü? Hepsi ne güzel birbirine bağlanıyor.

Beyazönlüklü adamlardan oluşan bir kortej, su oluğu boyunca ona doğru yavaş adımlarla ilerledi, taşıdıkları levhaların üzerinde çaprazlama al renkli kurdeleler vardı. Kelepir bunlar. Bu sabahki papaza benziyorlar: İsa hepimizi sever: İsa hepimizin selameti. Kafalarındaki beş adet beyaz silindir şapkanın üzerindeki al renkli harfleri okudu: H. E. L. Y. S. Wisdom Hely's. Y geriye düştü, ön tarafındaki levhasının altından bir parça ekmek çıkardı, ağzına tıktı ve yürürken bir yandan da lokmasını çiğnedi. Temel besinimiz. Günde üç şiline, su oluklarının yanından, sokaklar, sokaklar boyunca. Ancak açlıktan ölmemelerine yetiyor, lapa ve ekmek. Patronları kim, Boyl? Hayır: M'Glade için çalışıyorlar. Bir iş çıkacağı da yok ki bundan. Ona içi görünen bir arabaya iki adet şık kız oturtup mektup yazdırmayı önermiştim, zarflar, defterler, kurutma kâğıdı. Eminim çok tutardı. Şık kızların birşeyler yazması her zaman dikkat çeker. Millet ne yazıyorlar acaba diye meraktan ölür. Şöyle boşluğa dalıp gitsen etrafında yirmi kişi toplanır. Biz de bir maydanoz olalım. Kadınlar da. Merak. Tuz direği. İstemedi tabii çünkü ben ondan önce düşünmüştüm. Bir de üzerinde selüloitten sahte lekesi olan mürekkep şişesi önermiştim hani. Onun fikirleriyse Plumtree ezme et ilanını cenaze ilanlarının, soğuk et reyonunun altına verme türünden fikirlerdi. Yalamakla yalama olmayan şey nedir? Nedir? Zarflarımız! Selam! Jones, nereye böyle? Acelem var, Robinson, her zaman silen tek mürekkep silgisi olan *Silgitsin* almam lazım, Hely's Ltd satıyor, Dame Street 85 numara. İyi ki

kurtuldum o saçma işten. Şu manastırlardan alacakları tahsil etmek ne berbat bir işti. Tranquilla manastırı. Çok şeker bir rahibe vardı orada, gerçekten tatlı yüzlüydü. Rahibe başlığı o küçük kafasına pek yakışıyordu. Hemşire? Hemşire? Eminim başından mutsuz bir aşk macerası geçmişti, gözlerinden okurdum. Böyle bir kadınla pazarlık etmek pek zor iş. O sabah benim yüzümden ibadetini bölmüştü. Ama yine de dış dünyayla bir temas kurduğu için memnun gibiydi. Bugün bizim büyük bayramımız, demişti. Karmel Dağı Meryeminin yortusu. O da ne şeker ad: karamela. Biliyordu, bence biliyordu, halinden anlıyordum. Eğer evlenseydi başka biri olurdu. O gün gerçekten de paraya sıkışıklardı galiba. Yine de herşeyi en halis tereyağında kızartıyorlardı. İçyağı uymaz onlara. Yemek artığı yağları yiye yiye kalbim tekledi. Kendilerini içten dıştan tereyağı ile sıvamayı pek seviyorlar. Molly'nin peçesini kaldırıp tatması. Hemşire? Pat Claffey, rehincinin kızı. Dediklerine göre dikenli teli bir rahibe icat etmiş.

Apostrof S ayaklarını sürüyerek geçerken o da Westmoreland Street'te karşıdan karşıya geçti. Rover bisiklet dükkânı. Yarışlar bugün. Ne kadar zaman önceydi? Phil Gilligan'ın öldüğü yıl. Lombard Street West'teydik. Dur bakayım, Thom's'dayken olmuştu. Wisdom Hely's işine evlendiğimiz yıl girmiştim. Altı yıl. On yıl önce: doksandörtte ölmüştü, evet öyle, büyük Arnott's yangınının yılı. Val Dillon belediye reisiydi. Glencree'deki akşam yemeği daveti. Belediye reisi muavini Robert O'Reilly'nin yarış başlamadan önce çorbasına porto boca etmesi, Bobbob içindeki muavini beslemek adına şapır şupur götürüyordu. Orkestranın ne çaldığını duyamıyordun, o derece. Şükürler olsun bu götürdüğümüz nimetleri veren rabbime. Milly daha ufacıktı. Molly örme kopçalı fil grisi elbisesini giymişti. Erkek kesimiydi, elbisenin kumaşıyla kaplı düğmeleri vardı. O elbiseyi onu giydiği ilk gün, Sugarloaf'taki koro pikniğinde ayağımı burktuğum için sevmezdi. Sanki nedeni oymuş gibi. Goodwin moruğunun silindir şapkasına yapışkan birşeyler bulaşınca berbat olmuştu. Sinekler de piknik yapmıştı ha. Hiç o elbise gibi bir elbisenin içine girmedi sonra. Eldiven gibi uyuyordu, omuzları, kalçaları. Daha yeni yeni balıketi olmaya başlamıştı. Tavşan etli börek yemiştik o gün. İnsanlar arkasından bakıyorlardı.

Mutlu. Daha mutluyduk o zaman. O ufak, sıcacık oda, kırmızı duvar kâğıdı kaplıydı, Dockrell's marka, düzinesi bir şilin dokuz. Milly'nin banyo gecesi. Amerikan malı sabun alırdım: mürverçiçeği. Banyo suyunun o rahatlatıcı kokusu. Tepeden tırnağa sabunlanınca ne komik görünürdü. Endamlıydı da. Şimdi fotoğrafçılığa sardırdı. Zavallı babacığımın dagerotip atölyesi, hani anlatırdı ya bana. Ona çekmiş.

Kaldırım boyunca yürüdü.

Hayatın akışı. Şu ne zaman geçse gözlerini kısıp içeriyi dikizleyen papazkılıklı gencin adı neydi? Zayıf gözler, kadın. St. Kevin's Parade'de, Citron'larda kalırdı.

Pen birşey. Pendennis? Hafızam giderek. Pen...? Tabii yıllar önceydi. Tramvayların gürültüsü yüzünden herhalde. Ee, o her gün gördüğü gündüz şefinin adını hatırlayamıyorsa.

Tenorun adı Bartell d'Arcy idi, daha yeni yeni meşhur oluyordu o zamanlar. Provalardan sonra Molly'yi eve kadar geçiriyordu. Pomatlı bıyığıyla pek kendini beğenmiş bir vatandaştı. Molly'ye şu *Güneyden esen yeller* şarkısını vermişti.

Molly'yi oradan almaya gittiğim gece ne rüzgârlıydı şu piyango biletleri meselesini tartışmak için loca toplanmıştı Goodwin'in konserinden sonra, ya Belediye Konağı'nın meşe kaplı salonunda ya da yemek salonunda. O ve ben arkadaydık. Molly'nin notalarının bir sayfası elimden uçup lisenin parmaklıklarına takılmıştı. Neyse ki kurtarmıştık. Böyle birşey olunca bütün gecenin tadı kaçıyor Molly için. Profesör Goodwin önde onun koluna girmişti. Ayakta zor duruyordu, zavallı ihtiyar. Veda konserleri. Sahne hayatına kesinlikle veda ediyor bu konserden sonra. Belki aylarca, belki de hiç. Molly rüzgâra karşı nasıl gülüyordu, paltosunun fırtına yakasını kaldırmıştı. Harcourt Road'ın köşesiydi, o âniden esiveren rüzgâr nasıldı? Brrfuu! Eteklerini olduğu gibi havalandırmıştı, eşarbı az kaldı Goodwin moruğunu boğacaktı. Rüzgârda yanakları al al olurdu. Eve dönüp Molly'nin akşam yemeği için o kuzu işkembesi parçalarını sevdiği chutney sosuyla ocakta pişirmek için ateşi yakışımızı hatırlıyorum. Ve sıcak rom. Ocağın başından yatakodasında korsesinin balenlerini çözmesini görebiliyordum. Beyaz.

Korsesini fışt diye çıkarıp yatağa atınca yumuşak bir pıt sesi gelirdi. Hep onun sıcaklığıyla ısınmış olurdu. Korseden kurtulmayı hep pek severdi. Orada gecenin ikisine kadar oturup saçındaki tokaları çıkarırdı. Milly beşiğinde güzelce sarmalanmış. Mutluyduk. Mutluyduk. O gece hani şu...

— Oo, Mr Bloom, nasılsınız?

— Oo, sizi sormalı, Mrs Breen?

— Çok şükür. Molly nasıl bu aralar? Ne zamandır görüşemiyoruz onunla.

— Keyfi gıcır, dedi Mr Bloom neşeyle. Milly Mullingar'da bir iş buldu, biliyor musunuz.

— Yapmayın! Ne güzel haber?

— Evet, orada bir fotoğrafçının yanında. Hemencecik de işi kaptı. Sizin ufaklıklar ne âlemde?

— Domuz gibiler maşallah, dedi Mrs Breen.

Kaç çocuğu vardı? Yolda bir tane daha yok.

— Karalar giymişsiniz. Sakın bir...

— Hayır, dedi Mr Bloom. Cenazeden dönüyorum da ondan.

Bütün gün bunu duyacağız korkarım. Kim öldü, ne zaman öldü, neden öldü? Kapıdan kovsan bacadan.

— Aman Yarabbim, dedi Mrs Breen, umarım yakın bir akrabanız değildi.

Bari kendimizi acındıralım.

— Dignam, dedi Mr Bloom. Eski bir dostum. Âniden gidiverdi zavallı adamcağız. Kalpten galiba. Cenazesi bu sabahtı.

Cenazen yarın
Çavdar tarlasından geçerken
Tiriliri ram ram
Tiriliri, ...

— Eski dostları kaybetmek pek hazin oluyor, dedi Mrs Breen'in kadıngözleri, dertli dertli.

Tamam artık yetti bu mevzu. Yavaşça soruverelim: kocası.

— Beyiniz nasıllar?

Mrs Breen kocaman gözlerini devirdi. O gözler hiç yaşlanmadı, nasıl olduysa.

— Ah, sormayın, dedi. Akıllara zarar. Gitti şimdi de kanun kitaplarına gömüldü, hakaret hukukunu öğreniyor. Ölümüm onun yüzünden olacak. Durun da size göstereyim.

Harrison's'dan yalancı kaplumbağa çorbasının sıcak buharı ve tazepişmiş reçelli börek ve puding dumanı dışarı fışkırdı. Öğlevaktinin ağır kokusu Mr Bloom'un yutağının tepesini gıdıkladı. Böreğin iyisini yapmak istiyorlar, tereyağı, en iyi kalite un, Demerara şekeri, yoksa millet sıcak çayın yanında yerken anlar. Yoksa kadından mı geliyor? Yalınayak bir sokak çocuğu parmaklıkların önünde durup dumanları içine çekti. Böylece midesinin kazıntısını bastırmaya çalışıyor. Keyif mi eziyet mi bu? Fakirler için bir peniye yemek. Çatalla bıçağı masaya zincirliyorlar.

Çantasını açıyor, yer yer dökülmüş deri, şapka iğnesi: sakınacaksın bunlardan. Tramvayda adamın gözüne saplayıverirler. Çantayı karıştırıyor. Açık. Para. Lütfen bir tane alın. Eğer altı peni kaybederlerse kıyameti koparıverirler. Kazan kaldırırlar. Kocası bağırır sonra ona. Pazartesi sana verdiğim on şilin nerede? Erkek kardeşinin ailesine veriyon yine dey mi? Lekeli mendil: ilaç kutusu. Şu düşen bir pastildi galiba. Ne yapıyor?...

— Yine yeniay var herhalde, dedi kadın. Yeniay çıkınca fenalaşıyor. Dün gece ne yaptı biliyor musunuz?

Eli karıştırmayı bıraktı. Dehşetle faltaşı gibi açılmış, ama yine de gülümseyen gözleri Bloom'da sabitlendi.

— Ne yaptı? diye sordu Mr Bloom.

Bırakalım konuşsun. Gözlerinin içine bak. Size inanıyorum. Güvenin bana.

— Gecenin yarısında beni uyandırdı, dedi. Rüya görmüş, kâbus.

Hazımsız.

— Maça asının merdivenlerden çıktığını söyledi.

— Maça ası mı! dedi Mr Bloom.

Kadın çantasından katlanmış bir kartpostal çıkardı.

— Şunu okuyuverin, dedi. Bu sabah aldı bunu.

— Ne bu? diye sordu Mr Bloom, kartı alırken. 7. N.?

— 7. N.: yedin, dedi kadın. Birisi onun tepesini attırmaya çalışıyor. Kim yaptıysa hiç utanması arlanması yok.

— Sahiden de öyle, dedi Mr Bloom.

Kadın içini çekerek kartı geri aldı.

— Şimdi de Mr Menton'ın yazıhanesine yollandı. Onbin liralık tazminat davası açacakmış, öyle diyor.

Kartı katlayıp karışık çantasına geri koydu ve çantanın kilidini hızla kapatıverdi.

İki yıl önce giydiği mavi şayak elbiseyi giyiyor hâlâ, dış yüzünün rengi atmaya başlamış. Daha iyi günler görmüş. Kulaklarının üzerinde tel tel saçlar. Kafasında o modası geçmiş şapka, belki bir nebze faydası dokunur umuduyla üç üzüm tanesi koymuşlar. Eski püskü bir zarafet. Pek güzel giyinirdi zamanında. Ağzının etrafında çizgiler. Molly'den epi topu bir yaş mı ne daha büyük.

Şu geçen kadın nasıl bir bakış fırlattı bak. İnsafsız. Cins-i nalatif.

Hoşnutsuzluğunun gözlerinden anlaşılmasına izin vermeyerek kadına bakmaya devam etti. Keskin kokulu yalancı kaplumbağa sığır kuyruğu mulligatawny çorbası. Ben de acıktım. Elbisesinin ek yerinde börek kırıntıları: şekerli un topağı yanağına yapışmış. Bol bol doldurulmuş raventli pasta, içi meyve dolu. Josie Powell'dı bir zamanlar. Luke Doyle'un evinde, yıllar önce, Dolphin's Barn, sessiz sinema oyunu. 7. N.: yedin.

Konuyu değiştirelim.

— Hiç Mrs Beaufoy'dan haber alıyor musunuz, diye sordu Mr Bloom.

— Mina Purefoy mu? dedi kadın.

Philip Beaufoy'la karıştırdım. Tiyatroseverler Kulübü. Matcham sık sık o büyük başarısını düşünürdü. Sifonu çektim mi? Evet. Son perde.

— Evet.

— Daha demin uğrayıp atlattı mı diye sordum. Holles Street'teki doğumevinde. Dr Horne yatırttı. Üç gündür sancı çekiyor.

— Ah, dedi Mr Bloom. Çok üzüldüm.

— Evet, dedi Mrs Breen. Evde de bir alay çocuk. Çok zor bir doğum oluyormuş hemşirenin dediğine göre.

— Yazık, dedi Mr Bloom.

Ağır, acıma dolu bakışı kadının verdiği haberleri emdi. Dili merhametle çıtladı. Cık! Cık!

— Çok üzüldüm, dedi. Zavallı kadın! Üç gün! Ne kadar zor onun için.

Mrs Breen kafasını salladı.

— Sancıları bu Salı günü başlamış.....

Mr Bloom yavaşça kadının dirseğine dokunup uyardı.

— Aman dikkat! Şu adam bir geçsin.

Kemikli bir gövde kaldırım taşı boyunca nehir tarafından doğru yürüdü, kalın bir iple bağlanmış bir monoklun içinden pürdikkat günışığına bakıyordu. Ufacık bir şapka, kafasını sanki bir takke gibi sıkı sıkı sarmalamıştı. Katlanmış bir önlük, bir baston ve bir şemsiye kolundan sarkmış, adımlarına sallanarak eşlik ediyordu.

— Ona dikkat edin, dedi. Hep sokak lambalarının etrafından dolaşır. Dikkat!

— Ayıptır sorması, kim ki bu? diye sordu Mrs Breen. Üşütük mü?

— Adı Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, dedi Mr Bloom, gülümseyerek. Bakın, bakın!

— İsim yönünden hiç eksiği yokmuş, dedi kadın. Denis de günün birinde bunlara dönecek.

Âniden konuşmayı kesti.

— Ah işte orada, dedi. Onu yakalamam lazım. Hoşçakalın. Molly'ye selamımı söylemeyi unutmayın, olur mu?

— Söyleyeceğim, dedi Mr Bloom.

Yoldan geçenlerin arasından yolunu bulup vitrinlere yönelmesini izledi. Denis Breen, entipüften frakı ve mavi kanvas ayakkabılarıyla Harrison's'dan ayaklarını sürüye sürüye çıktı, kaburgalarına yasladığı iki adet tuğla gibi kitaba sarılmıştı. Üfürsen uçacak. Eski günlerdeki gibi. Hiç istifini bozmadan karısının kendisine yetişmesine izin verdi ve soluk gri sakalını kadına çevirdi, büyük bir ciddiyetle konuşurken gevşek çenesi sallanıyordu.

Meşuga. Kafayı tümden sıyırmış.

Mr Bloom tekrar yavaş yavaş yürümeye başladı, önünde, güneş ışığında sıkı takkeyi, sallanan bastonu, şemsiyeyi ve önlüğü gördü. Ondaki hava kimsede yok. Bak, bak şuna! Yine etrafından dolaşıyor. Bu da bu dünyada yaşamanın yollarından biri. Bir de şu paçavralara bürünüp gezen saçı sakalı karışmış deli var. Kadıncağızın işi var bununla.

7. N.: yedin. Ya Alf Bergan'dır bunu yazan, ya da Richie Goulding, yemin ederim. Scotch House'ta oturup eğlencesine yazmıştır, herşeyine varım. Menton'ın yazıhanesine yollandı. İstiridye rengi gözleri kartpostala bakıyor. Tanrılara layık bir şölen olacak.

Irish Times'ın önünden geçti. Başka cevaplar da gelmiş olabilir. Hepsini cevaplamak isterim. Suçlular için çok elverişli bir sistem. Şifrelemek. Öğle yemeklerini yiyorlardır. Oradaki o gözlüklü memur beni tanımıyor. Aman, bırak beklesinler biraz daha. O kırkdört cevabı taramak yetti zaten. Bir beyefendiye edebi çalışmalarında yardımcı olmak için becerikli bayan daktilo aranıyor. Sana küçük yaramaz dememin nedeni aleminden çıkan o diğer kelimeden hoşlanmamam.

Lütfen bana o kelimenin gerçek anlamını. Karın hangi parfümü kullanıyor, bana bunu da söyle lütfen. Söyle bana, âlemi kim yarattı. Bu soruları üzerine salıvermeleri. Bir de şu Lizzie Twigg vardı. Edebi çalışmalarım meşhur şair A. E. (Mr Geo. Russell) tarafından takdir edilme mutluluğuna eriştiler. Elinde şiir kitabıyla ılık çay içmekten saçını yapmaya vakti yok.

Küçük ilan vermek için açık arayla en iyi gazete. Taşra ilanları da orada çıkıyor artık. Aşçı ve kâhya aranıyor, mük. mutfak, hizmetçi var. Barmenlik yapacak dinamik bay. Sayg. kız (R. K.) manav ya da kasapta iş arıyor. James Carlisle'ın marifeti bu. Yüzde altıbuçuk temettü. Coates's hisse senetlerinden büyük kâr etmişti. Sessiz ve derinden. Sizi gidi uyanık cimri İskoçlar. Yalakalık dizboyu. Valimizin pek yüce gönüllü ve pek sevilen eşi. *Irish Field*'ı da satın aldı şimdi. Lady Mountcashel doğum yaptıktan sonra dün çıktığı Rathoath'taki Ward Union Tazıları tilki avında sıhhatine hızla kavuşmuş görünüyordu. Eti ağza konmaz tilki. Sırf etini yemek için avlayan fakirler de var. Korkudan etlerine bir salgı salınıyor da et o sayede yenilecek kadar yumuşuyor. Kadın ata bacaklarını açıp binmiş. Erkek gibi. Ağır yük taşıyabilen av kısrağı. Bayan eyeri ya da hafif eyer falan istemez, Joe'ya lazım değil. İlk o fırlar, tilki yakalanınca ilk yetişen o olur. Bu binicilik meraklısı kadınların bazıları damızlık kısrak gibi güçlü oluyorlar. Ahırlarda havalı havalı geziyorlar. Sen leb diyene kadar bir bardak konyağı kafalarına dikerler. Bu sabah Grosvenor'ın oradaki. Arabaya atlayıverdi: fışfış. Önüne taş duvar da çıksa, tarla kapısı da çıksa hayvanı üzerine sürüverir. O göçük burunlu kondüktör mahsus yaptı galiba. Kimi andırıyordu o kadın? Hah evet! Shelbourne otelinde bana eski paçavralarıyla siyah iç çamaşırlarını satan Mrs Miriam Dandrade. Boşanmış Latin Amerikalı. Benim çamaşırlarını ellememi hiç takmıyor gibiydi. Sanki ben çamaşır askısıymışım gibi. Park kâhyası Stubbs'ın *Express*'ten Whelan'la birlikte beni de içeri soktuğu valinin partisinde görmüştüm. Zenginlerin artıklarını karıştırmak. Çay saati. Eriklerin üzerine mayonez dökmüştüm krema sanıp. Kulakları birkaç hafta çınlamıştır herhalde. Boğa gibi olman lazım onun gibi bir kadın için. Doğuştan kibar kahpe. Öyle bebek bakmakla falan uğraşamaz, sağolun kalsın.

Zavallı Mrs Purefoy! Kocası metodist. Deli olmasına deli, ama bir metodu da var hani. Maarif mandırasında safranlı ekmek, süt ve sodayla öğle yemeği. Saat tutarak yemek yiyor, dakikada otuziki kere çiğniyor. Yine de pirzola biçimli favorileri uzadı. Çevresi genişmiş diyorlar. Dublin Kalesi'nde Theodore'un kuzeni. Her aileden bir şinanay çıkıyor. Her yıl kadının karnına bir sıpa. Three Jolly Topers meyhanesinde, yanında en büyük oğlu, bir tanesini pazar filesine koymuş, kafası açık yürürken görmüştüm. Veletler. Zavallıcık! Sonra her yıl, her yıl, bütün gece boyunca meme vermek zorunda kalıyor. Bu yeşilaycılar amma bencil. Kimseye günahlarını bile vermezler. Çayıma bir tanecik şeker kâfi, teşekkür ederim.

Fleet Street kavşağında durdu. Öğle yemeği arası Rowe's'da altı peniye? Milli

kütüphaneye gidip şu reklamı bulmam lazım. Burton'da sekiz penilik. Daha iyi. Yolumun üzerinde.

Yürümeye devam edip Bolton's Westmoreland House'u geçti. Çay. Çay. Çay. Tom Kernan'dan istemeyi unuttum.

Sss. Cık, cık, cık! Düşünsene, kadın üç gündür bir yatakta, göbeği davul gibi şişmiş, alnına sirkeli bir mendil sarılmış inliyor! Of! Tek kelimeyle berbat! Bebeğin kafası çok büyük: forseps. Kadının içinde iki büklüm, kördöğüşü, kafasını toslaya toslaya çıkış yolunu bulmaya çalışıyor. Benim başıma gelse dayanamazdım. Çok şükür Molly kolay doğumlar yaptı. Buna son verecek birşeyler icat etmeleri lazım. Doğum sancısı, müebbet angarya cezası. Kloroform verme fikri: kraliçe Victoria'ya vermişlerdi. Dokuz tane doğurdu. Verimli tavuk. Yaşlı bir kadın vardı pabucun içinde yaşardı öyle çok çocuğu vardı ki. Adam veremliydi herhalde. Birileri şuna bir çare bulmayı düşünse, neydi, o gümüşî pırıltısının düşüncelere dalmış bağrı hakkında ahkâm kesmek yerine. Salakları doyurmak için boş lakırdı bunlar. Kolaycacık büyük kurumlar tesis edilebilir. Bütün bu işi acısızca halledebilirsin vergi gelirlerinden her doğan çocuğa beş papel ver yirmibir yaşma kadar bileşik faiz işlesin, yüzde beş desen beş liracık artı yüz şilin eder, yirmiyle çarp ondalık sistem, insanları da üzerine para eklemeye teşvik et yirmibir yılda yüzondan biraz daha fazla tasarruf etmiş olursun bir de kâğıt kalemle hesaplayayım hiç fena para değil, düşündüğünden daha çok.

Ölü doğanlar için değil tabii. Onlar nüfusa bile kaydedilmiyor. Boşuna zahmet.

İkisi beraber şiş göbekleriyle ne komik görünüyorlardı. Molly ve Mrs Moisel. Anneler toplantısı. Verem bir süreliğine geçiyor, sonra nüksediyor. İş bittikten sonra nasıl da âniden yassılmış gibi görünüyorlar! Gözleri huzurlu. Kafalarındaki dert kalkmış. Mrs Thornton teyze ne tonton bir ihtiyardı. Bu bebeklerin hepsi benim bebeğim, derdi. Bebekleri beslemeden önce lapa kaşığını ağzına alırdı. Ah, nımnımnım bu lapa. Tom Wall moruğunun oğlu yüzünden eli sakat kalmıştı. Adamın halk önündeki ilk performansı. Kafası ödüllü kabak kadar. Suratsız Dr Murren. Gecesi gündüzü yok, millet kapısına dayanıyor. Ne olur, doktor bey. Karım sancılandı. Sonra da doktorları aylarca ücretimizi alacağız diye bekletirler. Eşinizin doğumu için. İnsanlarda hiç vefa yok. İnsaniyetli adamlar doktorlar, çoğu.

İrlanda parlamentosunun devasa kapısının önünden bir güvercin sürüsü havalandı. Yemeklerini yedikten sonraki eğlenceleri. Kimin kafasına yapalım? Ben siyah giymiş adamı seçtim. Geliyor, valla iyi şans getirir bak. Havadayken yapmak ne heyecanlıdır kimbilir. Apjohn, ben ve Owen Goldberg, Goose Green'in oralardaki ağaçlara tırmanıp maymunculuk oynardık. Uskumru derlerdi bana.

Bir polis mangası College Street'ten dışarıya çıktı, tek sıra olmuş, uygunadım yürüyorlardı. Kaz adımı. Yemekleısınmış suratlar, terli miğferler, coplarına hafif hafif vuruyorlar. Kemerlerinin altına şöyle mebzul miktarda yağlı çorbadan müteşekkil yemleri girmiş. Polislerin hayatı da zor değil be ağbi. Gruplara ayrılıp selam vererek

dağıldılar, hepsi kendi devriyesine. Otlağa salındılar. Bunlara saldıracaksan en iyi zaman yemeğin üstüne. Şiş göbeğine bir tane oturtacaksın. Başka bir manga, bozuk adım yürüyerek, Trinity'nin parmaklıklarının etrafını dönüp karakola doğru yönlendi. Yemliklere doğru. Süvariye karşı savunmaya geçilecek, geç. Çorbaya yumulunulacak, yumul.

Tommy Moore'un sahtekâr parmağının altından geçti. Onu bir pisuarın üzerine dikerek iyi yaptılar: sular sulara kavuşuyor. Kadınlar için de işeme yerleri olmalı. Pastanelere koşturuyorlar. Şapkamı düzelteyim. *Şu koca âlemde yok bir vadi.* Julia Morkan'ın şarkısı ne güzel. Sesi hiç bozulmadı. Michael Balfe'nin öğrencisiydi, değil mi?

En arkadaki üniformanın arkasından baktı. Fena müşteri bunlar. Jack Power öyle şeyler anlatırdı ki sana: babası sivil polis. Eğer adamın biri tutuklanmaya karşı koyarsa sonra kodeste ağzına sıçıyorlar. Onları da suçlayamazsın ki, onların da işi zor, özellikle genç, acemi polislerin. Joe Chamberlain'e Trinity'nin onursal derecesini verdikleri günkü şu atlı polis, görmüştü gününü. Valla almıştı ağzının payını. Abbey Street boyunca atının nallarının sesinin arkamızdan gelmesi. Allahtan Manning's'e dalmayı akıl ettiydim, yoksa al başına belayı. Ne biçim dörtnala geliyordu yav. Herhalde kaldırıma düşünce kafası çatlamıştı. O tıbbiyelilere uyarak hata ettim aslında. Bir de o Trinity birinci sınıf öğrencileri, kafalarında kepleriyle. Belalarını arıyorlardı. Bak ama yine de bu vesileyle şu Dixon denen gençle tanıştım, sonra arı soktuğu zaman bana Mater'da pansuman yaptıydı, şimdi de Holles Street'te hani Mrs Purefoy. Tekerlek içinde tekerlek. Polisin düdüğünün sesi hâlâ kulağımda. Hepsi kaçıştılar. O da beni gözüne kestirdi. Mevkufsun. Tam burada başlamıştı.

— Yaşasın Boer'lar!

— De Wet, varol, varol, varol!

— Joe Chamberlain'i yaban elması ağacından sallandıracaz!

Bir sürü angut: çoluk çocuk toplanmış avazları çıktığı kadar bağırıyorlar işte. Vinegar Hill. Tereyağı loncasının bandosu. Birkaç yıla kalmaz yarısı ya hâkim olur ya devlet memuru. Savaş geliyor: haydi hurra orduya: daha dün darağacından sallanarak da olsa diyen adamlar.

Kimle konuştuğunu hiç bilemiyorsun. Corny Kelleher'ın gözünde bir Harvey Duff'lık var. Yenilmezler çetesini ele veren Peter mi Denis mi James Carey mi hangisiyse onun gibi. Belediyede de görevi var. Avanak çaylakları dolduruşa getiriyor ki her bir boktan haberi olsun. Bir yandan da valilikten istihbarat maaşını almaya devam ediyor. İşleri bitince vuracaklar tekmeyi ona da. Bu sivil polisler bu yüzden hep hizmetçi kızlara asılıyorlar. Üniforma giymeye alışmış bir adam hemen anlaşılıyor. Kızın aftosu gelmiş arka kapıya dayanmış. Biraz hırpalar kızı. Ardından menüdeki bir sonraki yemeğe geçer. Hep buraya ziyarete gelen bu beyefendi de kim ki? Küçük bey birşey demiş miydi? Anahtar deliğinden dikizleyen Tom. Mühre

ördek. Kanı kızışmış genç öğrenci kızın ütü yapan tombul kollarını okşuyor.

— Bunlar senin mi, Mary?

— Ben böyle şeyler giymem... Durmazsan seni hanımefendiye söylerim. Bütün gece sokaktaydın.

— Çok güzel günler göreceğiz, Mary. Bekle de gör.

— Aman be, git işine, güzel günlermiş.

Barlarda çalışan kızlar da öyle. Tütüncü dükkânlarındaki kızlar.

James Stephens'ın fikri en iyisiydi. Tanıyordu o onları. Onar kişilik hücreler kuracaksın, kimse kendi tanıdıklarından başkası hakkında ötemeyecek böylece. Sinn Fein. Eğer caymaya kalkarsan şişleniyorsun. Saklı el. Örgütte kal. Kurşuna diziliyorsun. Turnkey'nin kızı onu Richmond'dan kaçırmıştı, Lusk'tan. Buckhingam Sarayı otelinde, burunlarının dibinde geceledi. Garibaldi.

Bu iş için insanları sana hayran bırakacak birşeyler olması şart sende: Parnell. Arthur Griffith aklıbaşında bir adam ama kalabalığı şöyle bir coşturmayı bilemiyor ki. Güzel memleketimiz diye konuşup gaz vereceksin. Boş laf. Dublin Bakery Company'nin çay salonunda. Münazara cemiyetleri. Cumhuriyet en ideal idare şekli midir değil midir. Dil davası ekonomi davasından daha öncelikli midir değil midir. Kızlarınız onları ayartıp evinize getirsinler. Et ve içkiyle tıkabasa doldurun. Michaelmas yortusu kazı. Al bakalım sana göbek derisinin altından kekik sosunu güzelce emmiş bir parça. Soğumadan bir kuart kazyağı daha al. Yarı yarıya doyurulmuş hevesliler. Bir penilik bir ekmek dilimi karşılığında, bandoyla beraber yürü. Eti kesenin yemeğe vakti kalmaz. Dünyadaki en lezzetli çeşni yemeğin parasının başkasının cebinden çıkacağını bilmektir. Tamamen kendi evlerindeymiş gibi davranıyorlar. Şu kayısıları gösteriversene bize bir, şeftalileri diyecektim. Belki yarın, belki. Özerklik güneşi kuzeybatıdan doğuyor.

Yürürken gülümsemesi söndü, ağır bir bulut güneşi yavaş yavaş saklıyordu, Trinity'nin kibirli ön cephesini gölgeliyordu. Tramvaylar birbirlerini geçti, o yöne, bu yöne, çangırdayarak. Faydasız kelimeler. Herşey aynen devam ediyor; günler günleri izliyor: polis mangaları uygunadım göreve gidiyor, geri dönüyor: tramvaylar geliyor, gidiyor. Ortalıkta dolanan şu iki deli. Arabaya atılıp götürülen Dignam. Mina Purefoy şişmiş göbeğiyle bir yatağa serilmiş çocuğun içinden çekilip alınması için inliyor. Her saniye bir yerlerde bir tanesi doğuyor. Başka bir tanesi de ölüyor. Kuşları beslememden beri beş dakika geçti. Üçyüz tanesi tahtalıköyü boyladı. Onların yerine üçyüz tane doğdu, üzerlerindeki kanı yıkıyorlar, hepsi kuzunun kanıyla yıkandılar, vargüçleriyle meeeeee diye figan ediyorlar.

Bir şehir dolusu göçüp gidiyor, bir şehir dolusu geliyor, onlar da ölüyor: yenileri geliyor, ölüyor. Evler, sıra sıra evler, sokaklar, millerce kaldırım, yığılmış tuğlalar, taşlar. El değiştiriyorlar. Sahibi falanca, sonra filanca. Mülk sahibi hiç ölmez derler. Biri tahliye emrini alınca öbürü onun yerine geçiyor. Altın ödeyip mal sahibi

oluyorlar ama bütün altın hâlâ onlarda. Bu işin içinde bir katakulli var. Şehirlerde üstüste yığılmış, çağlar boyunca yıpranmış. Kumdaki piramitler. Ekmek ve soğanla yapılmışlar. Köleler Çin Seddi. Babil. Koca koca taşlar kalmış geride. Yuvarlak kuleler. Gerisi hep moloz, dökülen banliyöler, dermeçatma inşaatlar, Kerwan'ın mantar gibi biten binaları, üfürükten yapılmış. Gece başını sokmaya yarıyor.

Hiç kimse bir bok değil.

Günün en kötü saati bu. Hayatiyet. Sıkıcı, kasvetli: nefret ediyorum bu saatten. Sanki birisi beni yiyip de geri kusmuş gibi bir his.

Rektörün evi. Muhterem Dr Salmon: konserve somon. Balık istifi yaşıyor orada. Üzerine para verseler orada yaşamazdım. Umarım bugün karaciğer ve beykın vardır. Doğa boşluk kaldırmaz.

Güneş yavaşça kendini kurtardı ve John Howard Parnell'in dalıp gitmiş bir halde önünden geçtiği Walter Sexton'ın vitrinindeki gümüş kapkacağın içinde ışık kamaşmaları çaktırdı.

Bak geçiyor: ağabeyi. Hık demiş burnundan düşmüş. Akıldan çıkmayan bir surat. Rastlantıya bak. Ama tabii bazen de yüzlerce kez bir insanı düşünürsün ama karşına çıkmaz. Bir uyurgezer gibi. Kimse onu tanımıyor. Bugün belediye meclisi toplantısı olsa gerek. Bu işi aldığından beri daha hiç başzabıta üniformasını giymedi diyorlar. Charley Boulger hep atının üzerinde dimdik çıkardı, üç köşeli şapkasıyla, şişinerek, pudralanmış, traşlı. Bak şuna ne kadar üzgün yürüyor. Çürük yumurta yemiş sanki. Gözleri çılbır çılbır dönüyor. Bir sancım var. Büyük adamın ağabeyi: kardeşinin biraderi. Şehrin savaş atının üzerine de yakışırdı bu adam hani. Herhalde D. B. C.'ye uğrayacak, kahvesini içecek, satranç oynayacak. Kardeşi ise insanları kullanıyordu piyon niyetine. Şeytan götürsün hepsini. Ona birşey demeye korkuyorlar. O bakışıyla bir baktı mı donduruveriyor onları. Onları hayran bırakan bu: o isim. Hepsi azıcık kafadan kontak. Deli Fanny ile öbür kızkardeşi, Mrs Dickinson'ın o al renkli koşumlarla ortalıkta gezinmeleri. Cerrah M'Ardle gibi dimdik oturuyor. Yine de David Sheehy South Meath seçiminde onu yenmişti. Chiltern Hundreds görevine başvur ve devlet memuru olarak parlamentodan emekli ol. Vatanseverlerin şöleni. Parkta portakal kabuğu yiyorlar. Simon Dedalus'un dediğine göre, onu parlamentoya aldıkları gün Parnell mezarından kalkıp gelecekmiş, onu kolundan tuttuğu gibi avam kamarasından dışarı atacakmış.

— Bu iki başlı ahtapotun başlarından biri bir türlü devirlerin sonuna yetişemeyen başı, diğeri ise İskoç aksanıyla konuşuyor. Ahtapotun kolları...

Mr Bloom'un arkasından, kaldırım taşı boyunca geçtiler. Sakal ve bisiklet. Genç kız.

Al bakalım, o da burada. Asıl rastlantı diye buna derler: iki kere üstüste. Gelecekte olacak olanlar önceden gölgelerini düşürüyor. Meşhur şair Mr Geo. Russell tarafından takdir edilmek. O yanındaki kız Lizzie Twigg bile olabilir. A. E.:

ne demek acaba? Belki adının baş harfleridir. Albert Edward, Arthur Edmund, Alphonsus Eb Ed El Esquire. Ne diyordu? Devirlerin sonu İskoç aksanıyla gelmiş. Ahtapot kolları: ahtapot. Okült birşeydir: sembolizm. Konuştukça konuşuyor. Kız da hepsini yutuyor. Tek kelime bile söylemiyor. Bir beyefendiye edebi çalışmalarında yardımcı olmak için.

Gözleri, yanında kendisini dinleyen bir kız olan, yerli malı kumaştan elbiseli, sakallı ve bisikletli iri yarı gövdeyi izledi. Vejetaryenden geliyorlardır. Sadece meyzesebve. Bir biftek yiyivermiyorlar. Eğer yersen o ineğin gözleri sana ebediyen rahat vermeyecek. Daha sağlıklı olduğunu söylüyorlar. Gaz yapıyor, idrar söktürüyor ama. Denedim ben de. Sonra bütün gün taşınıp duruyorsun. Yeşilliği fazla kaçırmış sığır kadar kötü. Bütün gece kâbus görüyorsun. Şu bana verdikleri şeyin adı neden ceviz bifteğiydi acaba? Ceviz yiyenler. Meyve yiyenler. Sen rumstek yiyorum sanasın diye. Saçmalık. Tuzlu da. Sodanın içinde pişiriyorlar. Sonra bütün gece musluğun başından ayrılamıyorsun.

Ayak bileklerinin üzerinde çorapları gevşemiş. Hiç tasvip etmiyorum bunu: ne zevksizlik. Bu aklı bir karış havada edebiyatçı milletinin hepsi böyle. Hayalperest, puslu, sembolist. Estet bunlar. Valla eğer şair beyninden çıkan bu dalgaları yedikleri o yemekler üretiyorsa hiç şaşmam, al bakalım. Mesela terlediği zaman İrlanda yahnisi terleyen şu polisler var ya, sıksan adamdan bir mısra şiir çıkmaz. Şiirin ne olduğundan bile haberi yoktur. O havaya girmek lazım.

Ah o hayalperest, puslu martı,
Gri sular üz're kanat çırptı.

Nassau Street köşesinden karşıdan karşıya geçti ve Yeates and Son'ın vitrininin önünde durdu, sahra dürbünlerinin fiyatlarına baktı. Yoksa bizim Harris'in yerine uğrayıp genç Sinclair'le iki kelime laflasam mı? Pek efendi bir delikanlı. Herhalde şimdi öğle yemeği yiyordur. Bir ara şu benim eski dürbünü yaptırayım. Gœrz marka mercekler, altı gine altını. Almanlar her yerde kendi yollarını açıyorlar. Uygun koşullarla satıyorlar ki ticareti kapsınlar. Damping. Belki demiryollarının kayıp eşya bürosunda bir dürbün bulabilirim. İnsanların vestiyerlerde, trenlerde unuttuğu şeyleri akıl almıyor. Akılları nerede? Kadınlar da. İnanılmaz. Geçen yıl Ennis'e giderken o çiftçinin kızının çantasını alıp Limerick kavşağında kıza vermem gerekmişti. Para da bulunuyor, sahibi çıkmıyor. Şurada, banka binasının damında küçük bir saat var, dürbünleri denemek için.

Gözkapakları irislerinin alt kenarına kadar indi. Seçemiyorum. Orada olduğunu hayal edersen seçer gibi oluyorsun. Seçemiyorum.

Arkasını döndü ve, tentelerin arasında durarak, sağ elini kolunun yettiği kadar uzatıp güneşe tuttu. Hep şunu bir denemek istemiştim. Evet: tümüyle. Küçük

parmağının ucu güneşin diskini kapattı. Işınların kesiştiği yer odak noktası olmalı. Eğer gözümde güneş gözlüğü olsaydı. Enteresan. Biz Lombard Street West'teyken bu güneş lekeleri amma çok konuşuluyordu. Korkunç patlamalar aslında onlar. Bu yıl tam güneş tutulması olacak: sonbaharda bir ara.

Bak şimdi düşünüyorum da, o gülle Greenwich saatine göre düşüyor. Dunsink'ten elektrik kablosu aracılığıyla çalıştırılan oradaki saat. Bir ayın ilk cumartesi günü oraya gitmem şart. Birisi beni profesör Joly'yle tanıştırsa, ya da ecdadı hakkında birşeyler öğrensem. Faydalı olur: her zaman iltifat olarak algılanır. En beklemediği yerden yıkama yağlama. Soylu beyefendi, kralın birinin metresinin soyundan geldiği için gurur duyuyor. Ninesinin ninesi. İyice yağ çekeceksin. Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır. Öyle kapıdan dalıp münasebetsizce olduğunu çok iyi bildiğin soruyu patlatmak yok: nedir bu paralaks? Lütfen bu beye kapıyı gösteriniz.

Ah.

Eli tekrar yan tarafına düştü.

Bu işin aslını astarını hiç anlayamayacağım. Zaman kaybı. Gaz topları kendi etraflarında dönüyor, birbirlerinin yanından geçerken karşılaşıyor. Hep aynı hikâye. Gaz, sonra katı, sonra dünya, sonra soğuk, sonra ortalıkta avare gezen ölü bir kabuk, o ananas bonbonu gibi donup kalmış bir top. Ay. Yine yeniay var herhalde, demişti. Öyle galiba gerçekten de.

La Maison Claire'in yanından geçerek devam etti.

Bir saniye. Biz hani pazar günü şeydeyken evet dolunay vardı tam tamına iki hafta önce evet doğru şimdi yeniay var. Tolka nehri boyunca yürüyorduk. Fairview için hiç fena olmayan bir mehtap vardı. Molly mırıldanıyordu: Taze mayıs mehtabı ışıldıyor, yâr. O herif onun öbür yanında. Dirseği, kolu. O herif. Ateşböceğinin lambası ışıl-dıyor, yâr. Dokun. Parmaklar. Soruyor. Cevaplıyor. Evet.

Dur. Dur. Olduysa oldu. Ne yapacaksın.

Mr Bloom, nefesi hızlanmış, adımları yavaşlamış, Adam Court'u geçti.

Yavaş yavaş sakinleşirken gözlerine birşey takıldı: işte bu sokaktı hani günün ortasında Bob Doran'ın şişe gibi düşük omuzları. Senelik ayyaşlık dönemlerinden birini geçiriyor, demişti M'Coy. Bunun gibiler böyle içerek ya birşeyler anlatmaya, ya da birşeyler yapmaya çalışıyorlar, o da değilse *cherchez la femme*. Coombe'da pezevenkler ve orospularla geziyor sonra yılın geriye kalan kısmında bir hâkim kadar ayık.

Evet. Biliyordum. The Empire meyhanesine giriveriyor. Girdi. Sade maden suyu içse ona daha iyi gelecek. Whitbred Queen's'in işletmecisi olmadan önce Pat Kinsella'nın işlettiği Arp tiyatrosu buradaydı. Delikanlılığın özü. Dolunay gibi ablak suratı, siperlikli bir bonenin içinde, Dion Boucicault numaraları çekiyor. Liseli Üç Çıtır. Zaman nasıl da geçiyor değil mi? Adam giydiği eteğin altındaki uzun kırmızı pantalonunu gösteriyor. Ayyaşlar içiyor, içkilerini püskürterek gülüyorlar,

içkileri boğazlarına kaçıyor. Biraz daha doldur, Pat. Kaba kırmızı: sarhoşları eğlendiriyor: kahkaha ve duman. O beyaz şapkayı çıkar. Gözleri kıpkırmızı olmuş. Nerededir şimdi kimbilir? Bir yerlerde dileniyordur. O arp ki zamanında hepimizi sürüngdürmüştü.

O zamanlar daha mutluydum. Öyle miydim acaba? Yoksa şimdi mi ben? Yirmisekiz yaşındaydım. Molly ise yirmiüç. Birşeyler değişti Lombard Street West'ten taşınınca. Rudy'den sonra canım hiç istemiyor artık. Zamanı geri döndüremezsin. Elinde suyu tutmak gibi. O günlere geri dönmek ister misin? Daha yeni başlıyordum o zaman. İster miydin? Evinde mesut değil misin, seni gidi küçük yaramaz? Benim düğmelerimi dikmek istiyor. Cevap yazmam lazım. Kütüphanede yazarım.

Köşeli tenteleriyle cıvıl cıvıl Grafton Street duyularını cezbetti. Desenli müslinler, ipek, hanımefendiler ve zengin dullar, eyerlerin şıkırdaması, naltakırtıları sıcakta pişen kaldırımın üzerinde düşükperdeden çınlıyor. Şu beyaz çoraplı kadının ayakları amma kalın. Yağmur çamur sıçratsa da örtse bari. Kırsalda yetişmiş köylü karısı. Ne kadar tombul bacaklı hanım varsa gelmişti. Kadınların ayağını yamultuyor bu durum hep. Molly de artık tam dik durmuyor sanki.

İpek tüccarı Brown Thomas'ın vitrininin önünde zaman öldürerek devam etti. Kat kat kurdeleler. İncecik Çin ipeği. Yan yatmış bir vazo ağzından dışarı kankırmızı poplinden bir sel döküyordu: parlak kan. Huguenot'lar getirdi onu buraya. *La causa è santa!* Tara tara. Ne güzel bir koro. Tara. Yağmur suyunda yıkayınız. Meyerbeer. Tara: bom bom bom.

İğnedenliklere bak. Ne zamandır gidip bir tane alacağım göreceksin diye gözdağı veriyorum. Her tarafa batırıyor. Pencerenin perdelerinde iğneler.

Sol kolunu biraz sıvadı. Sıyrık: iyileşmiş gibi. Her ihtimalde bugün müsait değil. Şu losyonu almam için geri gitmem lazım. Belki doğumgününde alırım. Hazirantemmuz ağuseylül sekizi. Neredeyse üç ay var daha. Belki bozulur ama. Kadınlar yere düşmüş iğneleri toplamazlar. Aşkı öldürürmüş, öyle diyorlar.

Parıldayan ipek kumaşlar, incecik pirinçten raylar üzerinde jüponlar, upuzun serilmiş ipek çoraplar.

Geri dönmenin bir faydası yok. Olacağı varmış. Bana herşeyi anlat.

İnce sesler. Güneşle ısınmış ipek. Şıngırdayan eyerler. Bunların hepsi bir kadın için, ev bark, ipek tüller, gümüş, dolgun meyveler, Yafa'dan kokulu kokulu. Agendath Netaim. Dünyanın zenginliği.

Sımsıcak, tombul insan eti hissi beynine çöreklendi. Beyni teslim oldu. Kucaklaşmaların kokusu onu tümden ele geçirdi. Acıkmış eti belirsizce, sessizce, birileri için meftun olmak istedi.

Duke Street. İşte geldik. Yemek yemem lazım. The Burton. Yiyince kendime gelirim.

Combridge's köşesini döndü, o düşünce yakasını bırakmıyordu. Şıngırdayan

nalsesleri. Itırlı bedenler, sımsıcak, dolgun. Hepsi öpüldüler, hepsi teslim oldular: yaz vakti ekinlerin iyice uzadığı tarlalarda, üzerine basılıp ezilmiş çimenlerde, apartmanların tavanı akan koridorlarında, sofaların, gacırdayan yatakların üzerinde.

— Jack, aşkım!

— Hayatım!

— Öp beni, Reggy!

— Civanım!

— Aşkım!

Kalbi hızlı hızlı atarken Burton'ın restoran kapısını itip açtı. İçerideki fena koku titreyen nefesini boğdu: keskin kokulu etsuyu, sebze lapası. Bak, hayvanlar yemlerini yiyorlar.

Adamlar, adamlar, adamlar.

Barın yanındaki uzun taburelere tünemişler, şapkaları geriye itilmiş, masalardan biraz daha ekmek diye sesleniyorlar bedava, o kötü yemeği kurt gibi, ağız dolusu, tıka basa gövdeye indiriyorlar, gözleri pörtlemiş, yemek bulaşmış bıyıklarını siliyorlar. Soluk yüzlü, içyağı suratlı bir genç peçetesiyle bardağını bıçağını çatalını kaşığını parlatıyor. Mikropları tazeleyelim. Bebek önlüğü gibi lekeli bir peçeteyi boynunun etrafına tıkmış bir adam gargara sesleriyle çorbayı boğazından içeri tıkıyor. Adamın biri tabağına tükürüyor: yarı çiğnenmiş sinirli et: dişi yok ki çiğçiğçiğçiğnesin. Izgara pirzola. Çiğnemeden yutuyor ki bitsin bir an önce. Hazin, ayyaş gözleri. Yutamayacağı lokmayı ısırmış. Ben de böyle miyim acaba? Kendimizi başkalarının bizi gördüğü gibi görebilmek. Aç ayı oynamaz. Dişiyle tırnağıyla uğraşıyor. Yapma! Aman! Kemik! İrlanda'nın son pagan kralı Cormac okulda okuttukları şiir var ya hani kaçtı lokması boğazına oldu helak Boyne diyarının güneyinde Sletty'de. Ne yiyordu acaba. Çok lezzetli birşeydi herhalde. Aziz Patrick onu hristiyan yapmıştı. Ama belli ki bunu tümüyle sindirememiş.

— Fırında dana ve lahana.

— Bir yahni.

Adamların kokuları. Midesi kalktı. Üzerine tükürülmüş talaş, ılık, tatlımsı sigara dumanı, çiğneme tütününün pis kokusu, dökülmüş bira, bira kokulu erkek çişi, mayanın bayat kokusu.

Burada bir lokma bile yiyemem. Vatandaşın biri çatal bıçağını biliyor, önünde ne varsa yiyip bitirecek, bir moruk bebekdişlerini kurcalıyor. Hafif bir spazm, doymuş, geviş getiriyor. Önce ve sonra. Yemekten sonra dua. Şuraya, şu resme bak, bir de şuna. Ekmeği ufalayıp banıp yumuşatmış, yahnisuyunu yalayıp yutuyor. Tabağını da yalasaydın be birader! Çıkayım şuradan.

Etrafındaki taburelerde ve masada oturan müşterilere burnunun kanatlarını sıkıştırarak baktı.

— Buraya iki bira.

— Salamura yanında lahana.

Şu vatandaş sanki hemen yemezse ölecek gibi bıçağını lahanaya boydan boya saplamış ağzına tıkıştırıyor. Güzel vuruş. Bakınca içim kalkıyor. Üçüncü bir eli olsa belki dökmeden yiyecek. Bacaklarını cart diye ayırıyor. Onun için çocuk oyuncağı. Ağzında gümüş bıçakla doğmuş. Bak bu komik oldu galiba. Belki de olmamıştır. Gümüş zengin bir aileye doğmuş demek. Ağzında bıçakla doğmuş. Ama o zaman o ima olmuyor.

Önlüğü doğru düzgün bağlanmamış bir garson yapış yapış, şakırdayan tabakları topladı. İcra memuru Rock, barda dikilmiş, kapaklı maşrapasının üzerindeki köpüğü üflüyordu. İyi üfledi: ayakkabısının yakınına sapsarı döküldü. Bir müşteri, çatalıyla bıçağını dikmiş, dirsekleri masada, önüne serilmiş lekeli gazetenin üzerinden yemek asansörüne bakarak ikinci porsiyonun gelmesini bekliyordu. Başka bir adam dolu ağzıyla ona birşeyler anlatıyordu. Halden anlayan bir dinleyici. Yemek sohbetleri. Mınınla Mınçıstır Monkosunun moroda Çarşamham humu hamşılaşnım. Vaay, öyle mi oldu?

Mr Bloom iki parmağını tereddütle dudaklarına kaldırdı. Gözleri dedi ki:

— Burada yok. Göremiyorum onu.

Dışarı. Sofra adabı olmayanlardan nefret ediyorum.

Kapıya doğru geri döndü. Davy Byrne's'de hafif birşeyler atıştırırım. Tutacak kadar. Akşama kadar idare eder. Kahvaltıda iyi yemiştim.

— Buraya püreli rosto.

— Bir büyük bira.

Herkes başının çaresine, dişiyle tırnağıyla. Ham. Hum. Hapır. Hupur.

Dışarı, daha temiz havaya çıkıp Grafton Street'e doğru geri yollandı. Yemeyeni yerler. Gebert! Gebert!

Diyelim ki öyle bir ortak kafeterya oldu belki gelecekte öyle olacak. Millet ellerindeki lapa kâselerini ve karavana tepsilerini doldurmak için seğirtiyor. Sokakta gövdeye indiriyorlar. John Howard Parnell mesela Trinity rektörü bütün insan evlatları Rektörünüz ve Trinity rektörleriyle şişinmeyin kadınlar ve çocuklar, arabacılar, papazlar, başpapazlar, feldmareşaller, başpiskoposlar. Ailesbury Road'dan, Clyde Road'dan, zanaatkârlar mahallesinden, North Dublin Union düşkünler yurdundan, pasta gibi süslü merasim arabasının içinde belediye reisimiz, kaplıca sandalyesine oturmuş yaşlı kraliçemiz. Tabağım boşaldı. Belediyeye zimmetli maşrapamızdan içelim, önce siz buyrun. Sir Philip Crampton'ın hayratındaki gibi. Mendilinle mikropları sil gitsin. Sıradaki vatandaş kendi mendiliyle yeni bir parti mikrop getirsin. Peder O'Flynn hepsini çıkarır cebinden. Kavga da ederler bu arada ha. Rabbena hep bana. Çocukların tencerenin dibinde kalanları yemek için kavga etmesi. Phœnix Park kadar büyük bir çorba kazanı lazım. İçinden böğür etleriyle butları zıpkınla avlayacaksın. Etrafındaki herkese sinir olursun. City

Arms otelindeyken *table d'hôte* derdi kadın. Çorba, et, tatlı. Kimin düşüncelerini çiğnediğini hiç bilemezsin ki. Peki sonra o kadar tabak çanağı kim yıkayacak? Belki o günlerde artık hepimiz haplarla besleniyor olacağız. Dişlerimiz giderek kötülüyor.

Ne de olsa şu vejetaryenlik de boş değil toprak mahsullerinin hoş rayihaları sarımsak ise, tabii, leş gibi kokuyor İtalyan laternacılar kızarmış soğan, mantarlar, domalan. Hayvana da ızdırap çektiriyoruz. Kümes hayvanlarının yolunması, temizlenmesi. Sığır pazarında zavallı kocaoğlanların kasap baltasıyla kafalarının yarılmasını beklemeleri. Muu. Daha ayağının üzerinde duramayan buzağılar. Mee. Titrek buzağı. Etli lahana. Kasapların kovalarında titreyen sakatat. Şu kancadaki döşü veriversene. Löp. Kurukafa kanlıkemik. Derisi yüzülmüş, camgözlü koyunlar kıçlarından asılmış, kanlıkâğıda sarılı koyunburunları talaşın üzerine sümükreçeli damlatıyor. Kelleyle kuyruk çöpe. Fazla ufalamayacaksın evladım.

Zafiyete taze, sıcak kan içmek iyi gelir derler. Kan her zaman lazım. Sinsi. Yala yut, dumanı üstünde, yoğun, şekerli. Kurt gibi acıkmış hayaletler.

Ah, acıktım.

Davy Byrne's'e girdi. Nezih bir mekân. Hoşbeş etmeyi sevmiyor. Arada bir müesseseden bir içki ikram ettiği de oluyor. Ama dört yılda bir falan herhalde, şubat yirmidokuz çekince. Bir defasında bir çekimi bozuvermişti.

Ne alsam şimdi? Saatini çıkardı. Dur bakayım. Gazozlu bira?

— Selam, Bloom! dedi Nosey Flynn köşesinden.

— Selam, Flynn.

— Naaber?

— Şahane... Dur bakayım. Bana bir bardak Burgonya şarabı ve... dur bakayım.

Raflarda sardalyalar. Bakmak bile ağzında tadını hissetmeye yetiyor. Sandviç? Ham ve sülalesi hardal ekmek için kullandıydı orayı. Ezme et. Plumtree marka ezme et girmeyen ev nedir? Eksiktir. Ne salak reklam! Ölüm ilanlarının altına koyuvermişler. Çıktım erik dalına. Dignam'ın etinin ezmesi, konservede. Yamyamlar limon sıkıp pilavla yiyorlar. Beyaz misyoner de pek tuzluymuş. Salamura domuz gibi. Herhalde kabilenin şefi en nadide parçalarını yiyordur. Yiye yiye kaşarlanmıştır. Karıları sıraya dizilmiş etkisini göstermesini bekliyorlar. *Bir dudağı yerde bir dudağı gökte bir zenci vardı. Muhterem peder Mr MacTrigger'ın birşeylerini ya yedi ya da şey yaptı.* Girince saadet yuvası olur. Allah bilir ne koyuyorlar içine. Karaciğer zarı küflenmiş işkembe nefes borusu, kıyma süsü verilmiş. Eti ara ki bulasın. Koşer. Etliyi sütlüye karıştırmayacaksın. Bugün hijyen dedikleri şeyin o zamanki hali işte. Yom kippur orucu, içorganlarına bahar temizliği yapıyorsun. Savaş mı olacağı barış mı olacağı adamın birinin hazım durumuna bakıyor. Dinler. Noel hindileri, kazlar. Masumların katli. Yiyin, için, sevinçli olun. Sonra sığınaklar dolup taşıyor tabii. Kafalar sargılı. Peynir kendinden başka herşeyi hazmeder. Kurtlu peynir.

— Peynirli sandviçiniz var mı?

— Var, beyim.

Eğer varsa birkaç tane zeytin de isterim. Tercihan İtalyan zeytini. Güzel bir bardak Burgonya şarabı, yanında yuvarlamak için. Kayganlaştırır. Güzel bir salata, hıyar gibi serin. Salata sosuna gelince, o işin erbabı Tom Kernan. Gusto ile hazırlıyor. Halis zeytinyağı. Milly bana o pirzolayı üzerinde bir tutam maydanozla sunmuştu. Bir adet İspanyol soğanı alınız. Allah gıdayı yarattı, Şeytan da ahçıları. Şeytan usulü acılı yengeç.

— Hanımınız nasıllar?

— Gayet iyi, sağolun... Bana bir peynirli sandviç o zaman. Gorgonzola, var mı?

— Var, beyim.

Nosey Flynn grog'unu yudumladı.

— Bu aralar şarkı söylüyor mu?

Adamdaki ağza bak. Kendi kulağının dibinde ıslık çalmak istese çalabilir. Kepçe kulaklarıyla da takım oluyor. Müzikmiş. Benim arabacım ne kadar anlıyorsa o kadar anlıyordur müzikten. Yine de söyleyeyim ona, daha iyi. Zararı yok. Bedava reklam.

— Bu ayın sonunda büyük bir turneye çıkıyor. Duymuşsundur belki.

— Duymamıştım. Pek güzel, pek münasip. Kim götürüyor?

Barmen yamağı siparişi getirdi.

— Borcum ne kadar?

— Yedi peni, beyim. Sağolun, beyim.

Mr Bloom sandviçini ince şeritler halinde kesti. *Mr MacTrigger*. Hayalperest mayalperest laflarından daha kolay. *Adamın beşyüz karısı. Zevkten bayıldı yarısı.*

— Hardal alır mısınız, beyim?

— Lütfen.

Teker teker kaldırdığı şeritlerin altına sarı damlaları destek yaptı. *Yarısı.* Buldum. *Kabardıkça kabardı, kabardıkça kabardı.*

— Kim mi götürüyor? dedi. Şöyle söyleyeyim, kumpanya gibi bir düzen kurdular, anlatabiliyor muyum. Kârda zararda ortaklar.

— Tabii ya, şimdi hatırladım, dedi Nosey Flynn, kasıklarını kaşımak için elini cebine sokarken. Kim söylemişti bana? Blazes Boylan da yok mu bu işin içinde?

Hardal yakmış gibi âni bir sıcak dalgası Mr Bloom'un kalbini daladı. Gözlerini kaldırdı ve tiksinç bir duvar saatinin dik bakışlarıyla göz göze geldi. İki. Meyhanenin saati beş dakika ileri. Zaman geçiyor. Akreple yelkovan yürüyor. İki. Daha zamanı gelmedi.

İçi kalktı, gevşedi, sonra tekrar uzun uzun, hasretle kalktı.

Şarap.

Kuvvet veren şerbeti koklayıpyudumladı ve, gırtlağına acele etmesi için yalvarırken, şarap bardağını yavaşça geri koydu.

— Evet, dedi. Hattızatında, organizatör o.

Korkacak birşey yok. Nasıl olsa beyinsiz.

Nosey Flynn burnunu çekerek kaşındı. Pire kendine güzel bir ziyafet çekiyor.

— Geçenlerde yine dört ayak üstüne düşmüş, Jack Mooney bana anlattıydı. Şu Portobello kışlasında, Myler Keogh'nun o askeri yendiği boks maçında. Valla billa, o beberuhiyi götürüp Carlow vilayetine bırakmış, sonracığıma...

Umarım o sümük damlası bardağına düşmez. Yok, burnunu çekti.

— Neredeyse bir aylığına kapatmış oğlanı, ağbicim, maç günü gelene kadar. Oğlan oturmuş ikinci bir emre kadar çiğ ördek yumurtası emmiş. Oğlanı içkiden uzak tutmak için, çaktın mı? Blazes'da kafa çalışıyor bak iki gözüm önüme aksın.

Davy Byrne barın arka tarafından sıvanmış kollarıyla geldi, dudaklarını peçetesiyle iki kere silip temizledi. Ringa gibi kıpkırmızı. Gülümsemeleri her taraflarında falan feşmekanla dolup taşarak oynaşan. Löp löp yağlı.

— Ah işte ta kendisi, hem de zımba gibi, dedi Nosey Flynn. Altın Kupa için bize bir tüyo versene?

— Ben bıraktım o işleri, Mr Flynn, dedi Davy Byrne. Atlara beş kuruş bile kaptırmıyorum artık.

— En doğrusunu yapıyorsun, dedi Nosey Flynn.

Mr Bloom sandviç şeritlerini yedi, taze, temiz ekmek, yanında tiksindirici çeşniler, burun direğini kıran hardal, küflü peynirinin ayak kokusu. Şarabından aldığı yudumlar damağını rahatlattı. Sirke gibi değil bak. Bu havada, serinlik kalkınca daha da dolu bir tadı oluyor.

Ne hoş, sakin bir meyhane. Tezgâhın ahşabı da güzel. Güzelce rendelenmiş. Şu tarafta kıvrım yapması hoşuma gidiyor.

— Hiç o taraklarda bezim olmaz, dedi Davy Byrne. O atlar nice adamın felaketi oldu.

At yarışlarını meyhane sahiplerine soracaksın. Mekânda bira, şarap ve ispirtolu içki satma ruhsatı. Yazı gelirse ben kazanıyorum tura gelirse sen kaybediyorsun.

— Doğru diyorsun, dedi Nosey Flynn. Tabii tüyo alıyorsan başka. Zaten bütün bu yarışlarda şike var artık. Lenehan'a iyi tüyolar geliyor. Bugün Asâ kazanacak diyor. Lord Howard de Walden'ın Zinfandel'i favori, Epsom'da birinci gelmişti. Jokeyi Morny Cannon. İki hafta önce Saint Amant'a karşı bire yedi kazanabilirdim.

— Sahi mi? dedi Davy Byrne...

Pencereye doğru gitti, kasa defterini alıp sayfalarını gözden geçirdi.

— Valla billa kazanabilirdim, dedi Nosey Flynn burnunu çekerek. Ne acayip attı o be. Babası Saint Frusquin'di. Fırtına gibi koşup kazandı, Rothschild'ın kısrağı, kulaklarında pamuklar. Mavi ceket, sarı kep. Big Ben Dollard'ın ve onun tuttuğu John O'Gaunt'un elleri böğürlerinde kaldı tabii. Beni de o engellemişti. Ya.

Bodur bardağından tevekkülle içti, bardağın yivleri boyunca parmaklarını gezdiriyordu.

— Ya, dedi, içini çekerek.

Mr Bloom, ayakta, lokmasını çiğneyerek, onun iç çekmesine doğru baktı. Nosey kuşbeyin. Şu Lenehan'ın dediği atı ona söylesem mi? Biliyor zaten. Boşver, unutsun daha iyi. Gidip daha da kaybedecek. Yolunacak kaz varsa. Sümük damlası yine geliyor. Bir kadını öpecek olsa burnu buz gibidir. Belli mi olur belki hoşlarına gider. Sakal batmasını seviyorlar. Köpeklerin soğuk burunları. City Arms otelinde, karnının guruldamasıyla meşhur ihtiyar Mrs Riordan'ın Skye teriyesi. Molly'nin onu kucağında sevmesi. Aman da koca kuçukuçuhavhavhav!

Şarabı emmiş ve yumuşamış topak topak ekmek içi bir an hardal keskin kokulu peynir. Güzel şarap. Susamadan içtiğim için tadını daha iyi alıyorum. Hamama gittiğim için oluyor tabii. Bir ya da iki ısırık. Sonra saat altı gibi yiyebilirim. Altı, altı. Zaman geçmiş olacak o zaman. Molly...

Şarabın latif ateşi damarlarını tutuşturdu. Nasıl iyi geldi. Rengim atmış gibi hissediyordum. Doygun gözleri raflar boyunca konserveleri, sardunyaları, rüküş istakoz kıskaçlarını gördü. İnsanların yemek diye topladığı bütün bu tuhaf şeyler. Denizkabuklarının, salyangoz kabuklarının içinden iğneyle, ağaçlardan, Fransızların yediği sümüklü böcekler topraktan, denizin içinden kancanın ucundaki yemle. Salak balıklar da binlerce yıldır şu işi bir çakozlayamadılar. Eğer bilmiyorsan, ağzına birşey koymak ne tehlikeli iş. Zehirli yemişler. Alıç. Şekli yuvarlaksa iyi olduğunu düşünüyorsun. Parlak renkler seni ikaz ediyor. Vatandaşın biri diğerine söylemiş, böyle gitmiş. Önce köpeğe verelim birşey oluyor mu. Kokusunun ya da görüntüsünün peşine takılmışlar. Ayartıcı meyve. Dondurma külahları. Kaymak. İçgüdü. Portakal bahçeleri mesela. Yapay sulama istiyorlar. Bleibtreustrasse. Öyle ama istiridyelere ne buyrulur. Balgam topuna benziyor, öyle çirkin. Kabukları leş gibi kirli. Kabuğu açana kadar da anan ağlar. Kim keşfetti acaba onları yemeyi? Besinleri de çöp, lağım suyu. Şampanya ve Red Bank istiridyesi. Cinsel isteği arttırıcı. Afrodiz. O herif de bu sabah Red Bank'teydi. O da acaba istiridye masada bayat balık. Belki o herif yatakta taze et. Hayır. Haziran, yaz ayında istiridye yenmez. Ama kokuşmaya başlamış av etini seven insanlar da var. Tavşan yahnisi. Önce bir adet tavşan tutunuz. Çinliler elli yıllık yumurtaları yiyorlar, mavi yeşil küflenmiş. Otuz çeşit yemek çıkan ziyafet. Yemekler ayrı ayrı zararsız ama içeride karışabilir. Zehirle işlenmiş bir cinayetin romanı için güzel bir fikir. Arşidük Leopold muydu. Hayır. Evet, yoksa şu Habsburg'lardan Otto muydu? Yoksa neydi adı şu kendi saçının kepeklerini yiyen? Şehrin en ehven fiyatlı öğle yemeği. Aristokratlar işte ne olacak. Sonra millet de aynısını yapıyor modaya uyacağız diye. Milly de, taş yağı ve un. Ben kendim çiğ hamur yemeyi seviyorum. Tuttukları istiridyenin yarısını denize geri atıyorlar ki fiyatı düşmesin. Ucuz. Kimse almaz o zaman. Havyar. Havalara giriyorlar. Yeşil kadehlerde Hochheimer şarabı. Muhteşem ziyafet. Lady falanca. Pudralı gerdan inciler. *Élite* çevreler. *Crème de la crème*. Özel yemekler istiyorlar ki kendilerini

şey sansınlar. Münzevi bir tabak yulaf lapasıyla nefsini köreltmeye çalışıyor. Beni tanımak isteyen, soframı paylaşır. Mersin balığı. Mesleği kasaplık olan Coffey, baş şerif, ormanın av etlerinin hakları, majestelerinden. Ona bir ineğin yarısını geri gönderin. İstinaf başhâkiminin mutfağında gördüğüm o ziyafet masası. Beyaz şapkalı *chef* rabbi gibi. Flambe ördek. Kıvırcık lahana *à la duchesse de Parme*. Bunları iyi ki menüye yazıyorlar, yoksa ne yediğini nereden bileceksin nerde çok tuz orda bokluk. Kendimden biliyorum. Edward's toz çorba ekleyip dozunu tutturuyorsun. Kazları da bunlar için zorla besliyorlar hayvanlar ne olduklarını şaşırıyor. Istakozları canlı canlı haşlıyorlar. Biraaz kaartavuğu almaaz mısınaaz. Şöyle şıkıdım bir otelde garson olmaya itirazım olmazdı. Bahşiş alıyorsun, smokin giyiyorsun, etrafta yarıçıplak hanımefendiler. Acaba size biraz daha kızıldil filetosu takdim edebilir miyim, Dubedat hanım? Ah, sağolun, lütfedat. Ve hanımefendi yemeği hambidat. Huguenot adı herhalde. Killiney'de yaşayan bir Dubedat hanım vardı diye hatırlıyorum. *Du, de, la,* Fransızca. Belki de o balık, Moore Street'teki moruk Micky Hanlon'ın ekmeğini kazanmak için acele acele bağırsaklarını temizlediği balıklardan biri, parmağını balıkların solungaçlarına daldıra daldıra, bir çeki imzala desen imzalayamaz, böyle ağzını çarpıtmış, manzara resmi yapıyor zannedersin. Mooikıll Aa Haaa Aaağ. Nato kafa nato mermer fakat ellibin lira parası var.

Pencere pervazında birbirine yapışmış iki sinek vızıldadı, sıkı sıkı.

Pırıltılı şarap damağında kaldı yuttu. Burgonya üzümlerini şarap presinde eziyorlar. Güneşin ısısında işin sırrı. Sanki gizli bir okşayış gibi, bana hatırlatıyor, hatıra. İçi nemlendi, hatıraları canlandı, duygulandı. Howth'ta yabani eğreltiotlarının altında saklanmıştık. Altımızda körfez, uyuyan gökyüzü. Hiç ses yok. Gökyüzü. Lion's Head civarında körfez mosmordu. Drumleck tarafında yeşil. Sutton'a doğru sarıyeşil. Sualtı tarlaları, çayırda varla yok arası kahverengi hatlar, gömülmüş şehirler. Ceketimi yastık yapmıştı saçlarına, fundalıklarda kulağakaçanlar, elim ensesinin altında, ay dur saçlarımı bozacaksın. Ne harikaydı! Merhemlenmiş serinyumuşak eli dokundu bana, okşadı: gözlerini gözlerime dikti, kaçırmadı. Mest olmuş halde üzerinde yattım dolgun dudakları dolu dolu aralanmış, ağzından öptüm. Gnam. Yavaşça sıcak, çiğnenmiş çöreği benim ağzıma geçirdi. Ağzının salyasıyla tatlı ekşi öğüttüğü iğrenç lapa. Saadet: yedim: saadet. Genç hayat, dudaklarını büzüp bana verdiği. Yumuşak, sıcak, yapışkan, jöle gibi dudaklar. Gözleri birer çiçekti, al beni, istekli gözler. Çakıllar yuvarlandı. Kıpırdamadan durdu. Bir keçi. Kimsecikler yoktu. Ben Howth tepelerinde ormangülleri bir dişi keçi emin adımlarla yürüyor boklarını döküyor. Fundalıkların arkasına saklanmış sıcacıksarmalanmış güldü. Vahşice üzerine yattım, öptüm onu; gözleri, dudakları, gergin boynu, rahibe peçesi kumaşından bluzunun içinde inip kalkan dolgun kadın göğüsleri, tombul meme uçları dikilmiş. Sıcacık yaladım onu. Beni öptü. Öpüldüm. Tümden teslim olmuş halde saçlarımı karıştırdı. Öptü, öptü beni.

Beni. Bir de şimdiki ben.

Yapışmış, sinekler vızıldadılar.

Mahzun gözleri meşe odunu parçasının sessiz damarlarını izledi. Güzellik: kıvrılıyor: kıvrım demek güzellik demek. Endamlı tanrıçalar, Venüs, Juno: cümle âlemin hayran olduğu kıvrımlar. Kütüphanenin müzesinde, yuvarlak salonda görülmek için duruyorlar, çıplak tanrıçalar. Hazma iyi gelir. Kim bakıyormuş umurlarında değil. Herkes görsün. Hiç konuşmuyorlar. Yani Flynn gibi heriflere konuşmuyorlar demek istiyorum. Diyelim ki heykel Pygmalion ve Galatea olayına girdi ilk sözü ne olurdu? Ey ölümlü! Hemen haddini bildiriverir sana. Yemekhanede tanrılarla oturup nektarı götürüyorlar, altın tabaklar, hepsi tanrıların ağzına layık. Bizim bu altı penilik öğle yemekleri gibi değil, kuzu haşlama, havuç ve turp, bir şişe Allsop. Nektar, elektrik içmek gibidir herhalde: tanrıların gıdası. Taştan yontulmuş güzel kadın vücutları, Juno gibi. Ebediyen güzel. Bizse bir deliğe yemek tıkıp başka delikten çıkarıyoruz: yemek, sütsük, kan, bok, toprak, yemek: motora yakıt atar gibi beslemen lazım. Onlarda yok ama. Hiç bakmamıştım bak. Bugün bakayım. Bekçi görmez. Birşey düşmüş gibi eğilip bakayım var mıymış kadının.

Mesanesinden damla damla sessiz bir mesaj geldi gidelim dedi yapalım dedi ama burada yapmayalım dedi. Erkek gibi hazır ve nazır, bardağını kafasına dikti ve yürüdü, ölümlü erkeklere de kendilerini vermişlerdi, erkeksi bir bilinçle, insan âşıklarla yatmışlardı, bir genç onun tadına bakmıştı, bahçeye doğru.

Ayakkabılarının sesi duyulmaz olunca Davy Byrne defterinin içinden sordu:

— Ne iş yapıyordu bu? Sigorta işinde değil miydi?

— O mesleği çoktan bıraktı, dedi Nosey Flynn. *Freeman* için reklam komisyonculuğu yapıyor.

— Anla işte onu ne kadar tanıyorum, dedi Davy Byrne. Bir derdi mi var?

— Derdi mi? dedi Nosey Flynn. Benim kulağıma gelen birşey yok. Neden ki?

— Yas kıyafeti giymişti, gözüme takıldı.

— Sahi mi? dedi Nosey Flynn. Doğru yav. Ona evde işler nasıl diye sormuştum. Valla billa doğru diyorsun. Aynen öyleydi.

— Bir beyefendinin bu tür bir derdi olduğunu gördüğüm zamanlar ben o konuyu hiç açmam, dedi Davy Byrne insaniyetle. Tekrar hatırlatmaya yarıyor bir tek.

— Her ihtimalde hanımı değil, dedi Nosey Flynn. Evvelsi gün onunla karşılaştıydım, John Wyse Nolan'ın karısının Henry Street'teki İrlanda çiftlik mandırasından elinde bir kavanoz kaymakla çıkıyordu, sultanına götürüyordu. Pek besili bir hatun bak söylüyorum sana. Bıldırcınlı tost.

— *Freeman* için ne yapıyor dedin? dedi Davy Byrne.

Nosey Flynn dudaklarını büzdü.

— Kaymak alacak parayı topladığı o reklamlardan kazanmıyor herhalde. Bahse girebilirsin yani.

— Nasıl yani? diye sordu Davy Byrne, defterinden başını kaldırarak.

Nosey Flynn kıvrak parmaklarıyla havada hızla jestler yaptı. Gözünü kırptı.

— Biraderlerden, dedi.

— Ne diyorsun? dedi Davy Byrne.

— Hem de nasıl, dedi Nosey Flynn. Kabul edilmiş kadim loca. Nur, hayat ve sevgi, anasını satayım. Destek çıkıyorlar ona. Bana da şey söylemişti, neyse adı bende kalsın.

— Sahi mi?

— İyi bir tarikat valla, dedi Nosey Flynn. Başın sıkıştığında seni yalnız bırakmıyorlar. Bir adam tanıyorum, girmeye çalıştı, ama sımsıkı kapalı deyyuslar. Bak yemin ediyorum kadınları almayarak doğrusunu yapmışlar.

Davy Byrne gülümsediesnedibaşınısalladı, hepsi birarada:

— Aaaaayçiyaaaaaaah!

— Bir kadın varmış, dedi, ne yaptıklarını dikizlemek için bir saatin içine saklanmış. Ama kokusunu almışlar anasını satayım ve hemen oracıkta yemin ettirip mason üstadı yapmışlar. Doneraile'li Saint Leger ailesinden biriymiş.

Davy Byrne, esnemesinin ardından doygun, gözyaşlarıylayıkanmış gözleriyle dedi ki:

— Öyle mi olmuş? Kendi halinde sessiz sakin bir adam o. Burada kimbilir kaç kez gördüm, bir kez bile ölçüyü kaçırdığını görmedim, anlatabiliyor muyum.

— Allahı gelse onu sarhoş edemez, dedi Nosey Flynn, kendinden emin. Eğlencenin coşmaya başladığını gördüğü anda arazi olur. Saatine nasıl bakıyordu görmedin mi? Ha, sen yoktun burada. Gel bir tek atalım desen ilk yaptığı iş saatini çıkarıp ne içebilirim diye bakmak olur. Bak yemin ediyorum aynen böyle.

— Var öyleleri, dedi Davy Byrne. Güvenilir bir adam, derim ben.

— Fena değildir, dedi Nosey Flynn, sümüğünü çekerek. Zora düşenlere yardım etmişliği de var. Yiğidi öldür hakkını yeme. Bloom'un da iyi yanları var tabii. Ama hayatta yapmayacağı birşey de var.

Grog bardağının yanından bir imza atma işareti çaktı.

— Biliyorum, dedi Davy Byrne.

— Hiçbir işini yazılı yapmaz, dedi Nosey Flynn.

Paddy Leonard ve Bantam Lyons içeri girdiler. Onları Tom Rochford izledi, sitemkâr eli vişneçürüğü yeleğinin üzerinde.

— İyi günler, Mr Byrne.

— İyi günler, beyler.

Tezgâhın yanında durakladılar.

— Kim çıkıyor? diye sordu Paddy Leonard.

— Ben yeni girdim valla, diye cevap verdi Nosey Flynn.

— Peki o zaman, ne içiyoruz? diye sordu Paddy Leonard.

— Zencefilli gazoz, dedi Bantam Lyons.

— Çarpar ha, diye bağırdı Paddy Leonard. Ne zaman döndün lan sen? Sen ne istiyorsun, Tom?

— Ana drenaj hattı nasıl bugün? diye sordu Nosey Flynn, yudumlayarak.

Tom Rochford cevap olarak elini göğüs kemiğine bastırdı ve hıçkırdı.

— Zahmet olmazsa bir bardak su alabilir miyim, Mr Byrne? dedi.

— Tabii, beyim.

Paddy Leonard biradostlarına dik dik baktı.

— Allahım yarabbicim, dedi, şu içki ismarladığım heriflere bak! Sade su ve zencefil gazozu! Yaraya basılmış viskiyi bile emecek iki herif. Kesin Altın Kupa için bir tüyo aldı. Adım gibi eminim.

— Zinfandel mi kazanacakmış? dedi Nosey Flynn.

Tom Rochford önüne konan bardağın içine kâğıttan bir külahtan bir toz boşalttı.

— Şu hazımsızlık belası, dedi içmeden önce.

— Karbonat çok iyi geliyor, dedi Davy Byrne.

Tom Rochford başını salladı ve içti.

— Zinfandel mi?

— Söylemem, diye göz kırptı Bantam Lyons. Ben kendim de beş şilin koyacağım.

— Eğer birazcık insafın varsa söyle yoksa ölümü gör, dedi Paddy Leonard. Sana kim söyledi?

Mr Bloom dışarı çıkarken üç parmağını selam vermek için kaldırdı.

— Eyvallah, dedi Nosey Flynn.

Diğerleri döndüler.

— İşte şu adam verdi bana tüyoyu, diye fısıldadı Bantam Lyons.

— Prrft! dedi Paddy Leonard küçümseyerek. Mr Byrne, efenim, sizden iki adet ufak Jameson rica edeceğiz, akabinde de...

— Zencefilli gazoz, diye ekledi Davy Byrne kibarca.

— Aynen, dedi Paddy Leonard. Biberona koyun lütfen, bebek için.

Mr Bloom Dawson Street'e doğru yürüdü, dili dişlerini güzelce temizliyordu. Yeşil birşey olması gerek: ıspanak mesela. Sonra şu Röntgen ışıklarıyla arama yapabilirdin bak.

Duke Lane'de kurt gibi acıkmış bir teriye topak topak, tiksinç bir kusmuğu kaldırım taşlarının üzerine çıkardı ve taze bir iştahla tekrar yalayıp yuttu. İfrat. İçeriğini iyice sindirdikten sonra teşekkürlerimle iade ediyorum. Önce tatlı sonra tuzlu. Mr Bloom dikkatlice etrafından dolaştı. Geviş getirenler. İkinci tabağı. Üst çenelerini oynatıyorlar. Tom Rochford o icadıyla birşey yapacak mı acaba. Flynn'in çenesine anlatarak zamanını harcıyor. Zayıf insanlarda da çene maşallah oluyor. İnce

insanların ağzı uzun oluyor. Şöyle mucitlerin gidip rahat rahat icat yapabilecekleri bir salon ya da bir mekân olması lazım. Ama tabii o zaman da bütün deliler gelir doluşur.

Uzun uzun, vakarla yankılayarak, o kapanış ölçülerini mırıldandı:

Don Giovanni, a cenar teco
M'invitasti.

İyi geldi. Burgonya. Güzel canlandırıyor. Bu damıtma işini kim keşfetti acaba? Çok dertli biriydi herhalde. Sarhoş cesareti. Şimdi gidip milli kütüphanede *Kilkenny People* işini halletmem.

Tesisat ustası William Miller'ın penceresinde bekleyen temiz, çıplak, lazımlıklı sandalyeler tekrar aklını çeldi. İsterlerse yapabilirler tabii: sonra bütün o yolu gitmesini izleyebilirler, bazen bir iğne yutuyorsun yıllar sonra kaburgalarından çıkıyor, bütün vücudu dolaşıyor, safra kanalı yolcusu kalmasın, safra fışkırtan karaciğer, mide suyu bağırsakların büklümleri lağım borusu gibi. Ama zavallı avanak da bütün o zaman boyunca dışında ne varsa cümle âleme göstererek dikilmek zorunda kalır. Bilim.

— *A cenar teco.*

Teco ne demek? Bu akşam belki.

Don Giovanni, beni bu akşam
Yemeğe davet ettin,
Dıram da rii ram.

Uymuyor ki.

Keyes: eğer Nannetti'yi kandırabilirsem iki ay. İki lira on eder, iki lira sekiz belki. Hynes bana üç borçlu. İki onbir. Prescott's boyacı dükkânı şuracıkta. Eğer Billy Prescott'tan reklamı alsam. İki onbeş. Beş gine altını falan eder. Yaver gidiyor.

Molly'ye şu ipek jüponlardan alabilirim, yeni jartiyerleriyle aynı renk olur.

Bugün. Bugün. Düşünme.

Güneyde turne demek. Şu İngiliz sayfiye yerleri nasıl? Brighton, Margate. Ay ışığında rıhtımlar. Sesi denize doğru yayılıyor. Ah o kızlar, plaj güzelleri. John Long's'un orada uykulu bir serseri, düşüncelere dalmış, kabuk bağlamış bir aşık kemiğini kemiriyordu. Usta iş arıyor. Makul ücret. Ne verilirse yerim.

Mr Bloom Gray'in tatlıcı dükkânının satılmamış turtalarla dolu vitrininin önünde döndü ve muhterem peder Thomas Connellan'ın kitapçı dükkânını geçti. *Roma Kilisesini Niçin Terkettim?* Kuş yuvası cemiyetinin kadınları yetiştirmiş onu. Patates kıtlığı zamanında sokak çocuklarını protestanlığa döndürmek için çorba dağıtmışlar diyorlar. Yolun karşısındaki fakir yahudileri döndürmek için kurulmuş

cemiyete de babacığım gitmişti. Oltaya aynı yemi takıyorlar. Roma kilisesini neden terkettik?

Kör bir yeniyetme ince bastonuyla kaldırım taşını tıklayarak dikiliyordu. Görünürde hiç tramvay yok. Karşıya geçmek istiyor.

— Karşıya mı geçmek istiyorsunuz? diye sordu Mr Bloom.

Kör yeniyetme cevap vermedi. Duvar gibi suratı hafifçe asıldı. Başını kararsızca salladı.

— Dawson Street'tesiniz, dedi Mr Bloom. Karşıda Molesworth Street var. Karşıya mı geçeceksiniz? Yol açık şu anda.

Baston titreyerek sola doğru hareket etti. Mr Bloom'un gözü çizdiği hattı takip etti ve Drago's'un önündeki boya fabrikasının arabasını gördü. Onun briyantinli saçını gördüğüm yer tam şey yaparken. At uyukluyor. Sürücüsü John Long's'da. Susuzluğunu gideriyor.

— Şurada bir araba var, dedi Mr Bloom, ama hareket etmiyor. Ben karşıya geçmenize yardım edeyim. Molesworth Street'e mi gideceksiniz?

— Evet, dedi yeniyetme. South Frederick Street.

— Gelin, dedi Mr Bloom.

Zayıf dirseğe hafifçe dokundu: sonra gevşek, gören eli ona rehberlik etmek için tuttu.

Ona birşeyler de. Aman tepeden bakıyormuş gibi davranmayayım. O zaman senin dediğine de güvenmezler. Havadan sudan konuşayım.

— Yağmur da yağamadı.

Cevap yok.

Ceketinde lekeler var. Yemeğini yerken döküyordur. Lezzetler onun için ne kadar farklıdır. İlk başlarda mecburen birisinin kaşıkla beslemesi gerek. Eli sanki bir çocuğun eli gibi. Milly'nin eli de böyleydi. Duyarlı. Elimden boyumun ölçüsünü alıyor mu desem. Bir adı var mı acaba. Araba. Bastonunu atın ayaklarından uzak tutalım zavallı yorgun yük hayvanı uyuklamaya devam etsin. Hah şöyle. Açıktan. Boğanın arkasından: atın önünden.

— Sağolun, beyefendi.

Benim erkek olduğumu biliyor. Sesimden.

— Şimdi mi? İlk sola sapacaksınız.

Kör yeniyetme kaldırım taşını tıkladı ve yoluna gitti, bastonunu kendine çekerek, tekrar yoklayarak.

Mr Bloom gözsüz ayakların ve balıksırtı tweed'den biçimsiz dikilmiş takımın ardından gitti. Zavallı oğlancağız! Arabanın orada olduğunu nasıl anladı acaba? Hissetmiş olmalı. Belki bazı şeyleri alınlarında görüyorlar. Hacmi hissetmek gibi birşey. Ağırlığını ya da büyüklüğünü, karanlıktan da siyah birşey. Acaba birşeyin yerinden oynatıldığını da hissedebiliyor mu. Bir boşluğu hissetmek. Onun

kafasındaki Dublin fikri ne tuhaf birşeydir, hep taşların etrafına tıklaya tıklaya. Acaba o bastonu olmasa dümdüz yürüyebilir mi? Kanı çekilmiş, imanlı bir suratı var, sanki ileride papaz olacak birinin suratı.

Penrose! O gencin adı buydu işte.

Yapmayı öğrenebildikleri onca işe bak. Parmaklarıyla okuyorlar. Piyano akort ediyorlar. Yoksa biz mi tümden beyinsiz olmadıklarını görünce şaşırıyoruz. Neden bir sakatı ya da bir kamburu bizim de söyleyebileceğimiz birşeyi söylediği zaman çok zeki buluyoruz ki. Tabii ki diğer duyuları daha gelişkin. Nakış. Sepet örmek. İnsanların yardım etmesi gerek. Molly'nin doğumgünü için bir iş sepeti de alabilirim. Dikiş dikmekten nefret ediyor. Pek hazzetmeyebilir. Karanlık adamlar diyorlar onlara.

Koku hisleri de daha güçlü olmalı. Her taraftan gelen kokular birbirine karışıyor. Her sokağın farklı kokusu var. Her insanın da. Sonra bahar, yaz: kokular. Tatlar. Gözlerin kapalıyken ya da nezleyken şarabın tadını alamazsın derler. Karanlıkta sigara içersen de zevk almazmışsın.

Peki bir kadınla beraberken, mesela. Görmedikleri için utanmaları da daha azdır. Stewart akıl hastanesinin önünden geçen o kız mesela, başı dimdik havada. Bana bakın. Hepsi benim. Kızı görmemek ne tuhaf olmalı. Yine de zihnindeki perdede bir tür biçim olmalı. Ses, kıza dokunduğu zaman hissettiği sıcaklık, o hatları, kıvrımları neredeyse görebiliyor olmalı. Elleri kızın saçının üzerindeyken, mesela. Diyelim ki siyah olsun. Güzel. Biz ona siyah diyoruz. Sonra beyaz tenine geçiyor. Belki başka türlü bir histir. Beyaz hissi.

Postane. Cevap yazmam lazım. Amma çok angarya işim var bugün. Ona iki şilinlik, yarım kronluk bir posta çeki göndereyim. Çam sakızı çoban armağanı. Kırtasiyeci de hemen şuracıkta. Dur hele. Biraz daha düşün bunu.

Parmağının yumuşak bir dokunuşuyla kulaklarının üzerinde geriye taranmış saçlarını yavaşçacık yokladı. Tekrar. İncecik incecik hasır lifleri. Sonra parmakları nazikçe sağ yanağının derisine dokundular. Orada da ayva tüyü var. Yeterince yumuşak değil. Göbek en kaymak gibi olan yer. Etrafta kimse yok. Bak işte Frederick Street'e gidiyor. Belki de Levenston's dans akademisine piyano. Şöyle pantalon askımı düzeltiyor gibi yapayım.

Doran'ın meyhanesinin yanından geçerken elini yeleği ile pantalonunun arasına kaydırdı, ve gömleğini hafifçe yana çekip, göbeğinin gevşek katlarından birine dokundu. Ama onun sarıbeyaz olduğunu biliyorum ki. Bir de karanlıkta deneyeyim de göreyim.

Elini çekti ve elbisesini düzeltti.

Zavallıcık! Çocuk daha. Korkunç. Sahiden korkunç. Acaba rüyasında ne görüyor, göremediğine göre. Onun için bütün hayat bir rüya zaten. Böyle doğmanın adalet neresinde. New York'ta nice kadınlar çocuklar yemekli gezide yanıp

boğuldular. Holokost. Önceki hayatında işlediğin günahların göçüşüne karma diyorlar reenkarnasyon madem bi sikkoz. Aman, aman, aman. Yazık tabii: ama yine de kendini onların yerine koyamıyorsun her nasılsa.

Sir Frederick Falkiner hür masonların locasına gidiyor. Troy gibi ağırbaşlı. Earlsfort Terrace'ta kendine güzel bir öğle yemeği çekmiş. Hukukçu mafyasından eski dostlarıyla koca bir şampanya şişesini açıyorlar. Hâkim ve duruşma öyküleri özel okulların vakayinameleri. Adamı on yıla mahkûm ettim. Benim içtiğim şaraba herhalde burun kıvırırdı. Onlar yıllanmış şaraptan başkasını beğenmezler, tozlu şişenin üzerinde yılı yazılı. Yüksek mahkemede şimdi, adaletle ilgili kendine has fikirleri var. İyi niyetli bir ihtiyar. Polis tutanakları tıklım tıklım kendi yüzdelerini alıyorlar, suç icat ediyorlar. Hepsini tersyüz etmişti. Tefecilerin ensesinden inmiyordu. Reuben J'in ağzına sıçıp sıvamıştı. Bak ama o da tam o pis yahudi dediklerinden. Bu hâkimlerin elinde ne büyük güç var. Kafası peruklu suratsız sarhoşlar sürüsü. Patisinden yaralanmış ayı gibi. Ve yüce rabbim senin ruhuna merhamet etsin.

Oo, bak hele, afiş. Mirus pazarı. Ekselansları kral naibi. Onaltısı bugün demek. Mercer's hastanesine yardım toplamak için. *The Messiah*'nın galası da bu amaçla yapılmıştı. Evet. Handel. Acaba oraya gitsem mi, nasıl olur. Ballsbridge. Keyes'e de bir merhaba derim. Sülük gibi yapışmayalım ama adama. Benden bıkmasın. Kesin kapıda bir tanıdık çıkar.

Mr Bloom Kildare Street'e geldi. Önce şey yapmam lazım. Kütüphane.

Güneşte hasır şapka. Kahverengi ayakkabılar. Paçası kıvrılmış pantalon. O. Evet o.

Kalbi hafifçe çarptı. Sağ tarafa. Müze. Tanrıçalar. Savrularak sağa döndü.

O mu? Neredeyse eminim. Bakmayacağım. Şarap yüzüme vurdu. Neden içtim ki? Sertmiş. Evet, o herif. O yürüyüş. Görme. Görme. Devam et.

Uzun, rüzgârlı adımlarla müze kapısına doğru seğirtirken gözlerini kaldırdı. Ne güzel bina. Sir Thomas Deane tasarlamıştı. Peşimden gelmiyor umarım?

Beni görmedi belki de. Güneş gözünü aldı.

Kısa kısa iç çekmelerle nefes alıp veriyordu. Çabuk. Soğuk heykeller: sessizdir orası. Bir dakika içinde güvencedeyim.

Hayır, beni görmedi. İki saat sonra. Tam da kapıda.

Kalbim!

Nabzını gözlerinde hissederek binanın kaymak gibi kıvrımlarına dimdik baktı. Sir Thomas Deane Yunan mimarisinin ta kendisiydi.

Şeyi nereye koymuştum ben.

Aceleci eli hızla bir cebe girdi, çıkardı, katlarını açıp okudu. Agendath Netaim. Nereye koydum?

Acele acele birşey arıyoruz.

Agendath'ı çabucak geri tıktı.

Öğleden sonra demişti Molly.

Şeyi arıyorum. Evet, şeyi. Bütün ceplerime bakayım. Mend. *Freeman.* Nereye koydum? Ah, evet. Pantalon. Cüzdan. Patates. Nereye?

Çabuk. Sessizce yürü. Bir saniye kaldı. Kalbim.

Nereye koydumduyu arayan eli kıç cebinde sabun losyon geri gitmem lazım mayışmış kâğıt yapışmış. Ah, sabun orada! Evet. Kapı.

Kurtardık!

Kibarca, onları teskin etmek için, Quaker kütüphaneci kedi gibi guruldadı:

— Hem elimizde *Wilhelm Meister*'ın paha biçilmez sayfaları da var, değil mi? Bir büyük şairin, başka bir büyük şair kardeşi hakkında yazdıkları. Tereddütler içinde kıvranan bir ruh, birbiriyle çelişen şüphelerle boğuşurken, bela denizlerine diretip dur, yeter! diyor, aynen gerçek hayatta gördüğümüz gibi.

Vakur döşemenin üzerinde galliard dansının beş adımından biriyle öküz-köselesini gıcırdatarak ileriye çıktı ve beş adımdan diğerini geriye attı.

Sessiz bir kütüphane görevlisi, kapıyı birazcık aralayıvererek, ona sessiz bir işmar çaktı.

— Derhal, dedi gıcırdayarak gitmeye davranıp yine de ayak sürürken. Hayatın gerçekleriyle yüzleşince dertlere gömülen o güzel, beceriksiz hayalperest. Dönüp dolaşıp Goethe'nin yargılarının ne kadar doğru olduğunu anlıyorsunuz. Daha geniş bir bakış açısıyla yapılan bir tahlilde doğru çıkıyorlar.

Gacurgucur bir tahlil ve coranto adımlarıyla basıp gitti. Kapının ağzında kel kafasıyla pek şevkli, koca kulaklarını dört açıp görevlinin sözlerini dinledi: duydu: ve gitti.

İkisi kaldı.

— Monsieur de la Palice de, diye sırıttı Stephen, daha ölümünden onbeş dakika önce hayattaydı.

— Hani sen dikte ederken *Kaybedilen Cennet*'i yazacak o altı adet cesur tıbbiyeliyi buldun mu bakalım, diye sordu John Eglinton, yaşının getirdiği ukalalıkla. *Şeytanın Dertleri* olacakmış kitabın adı.

Gülümse. Cranly'nin gülümsemesiyle gülümse.

Kızı bir gıdıklayıver
Sonra da şaplaklayıver
Sonra geçir hart diye bayanlara mahsus bir kateter
Tıbbiyeli değil misin,
Şen bir tıbbiyeli...

— Ama *Hamlet* için bir tane daha lazım gibi geliyor bana. Yedi, mistik zihinler için pek aziz bir sayıdır. W. B. ışıldayan yedili diyor onlara.

Yeşilaplikli masa lambasının yakınındaki kızıl kellesi, parlayan gözleriyle, daha da koyuyeşil gölgenin içindeki yüzü görmeye çalıştı: sakallı, kadim bir Kelt âlimi, kutsalgözlü. Alçak sesle güldü: Trinity'nin burslu öğrencilerinden birinin gülüşü: yanıtsız kaldı.

Orkestralı Şeytan, ne çok gözyaşı döktü,
Meleklerin döktüğü gözyaşlarından.
Ed egli avea del cul fatto trombetta.

Benim aptallıklarımla bana şantaj yapıyor.

Cranly'nin onbir harbi Wicklow'lu hemşerisi, atalarının vatanını kurtaracaklar. Eksikdişli Kathleen, onun dört güzel yeşil tarlası, evindeki yabancı. Ve bir kişi daha, onu selamlamak için: *ave, rabbi*. Tinahely'nin oniki adamı. Vadinin gölgesinde onlara yihu diye sesleniyor. Ruhumun gençliğini verdim o adama, her gece. Yolun açık olsun. Rastgele.

Mulligan telgrafımı almıştır.

Aptallık. Sebat et.

— İrlandalı genç şairlerimiz, diye payladı John Eglinton, dünyanın gözünde Sakson Shakespeare'in Hamlet'inin önüne geçecek bir karakter yaratamadılar hâlâ. Her ne kadar ben de onu, aynı Ben moruğu gibi, tapınmaya ramak kalırcasına takdir ediyorsam da.

— Bütün bu sorular yalnızca akademik nitelikte, diye kâhin gibi konuştu Russell oturduğu gölgenin içinden. Hamlet Shakespeare'in kendisi miymiş, Birinci James miymiş, Essex miymiş, bu türden soruları kastediyorum. Ruhban efradının İsa'nın tarihî yönünü tartışmaları. Sanatın görevi bize idea'ları, şekilsiz, ruhsal özleri açık etmektir. Bir sanat eseriyle ilgili en önemli soru, hangi derinlikte bir hayatın içinden fışkırdığıdır. Gustave Moreau'nun resimleri, idea'ları resmeder. Shelley'nin en derin şiirleri, Hamlet'in sözleri, zihinlerimizi ebedi bilgelikle, Platon'un idea'lar dünyasıyla temasa geçirir. Gerisi, okul çocuklarının okul çocukları için yaptığı spekülasyonlardan ibaret.

A. E. bir yanki gazeteciye anlatıyordu. Vays, ne diyorsun adamım!

— Hocalar da bir zamanlar okul çocuğuydu, dedi Stephen süperkibar. Aristoteles de Platon'un öğrencisiydi.

— Ve öyle de kalmıştır diye umuyor insan, dedi John Eglinton uyuşukça. Gözümün önüne getirebiliyorum, koltuğunun altında diplomasıyla örnek bir öğrenci.

Artık gülümsemeye başlamış sakallı surata doğru tekrar güldü.

Şekilsiz ruhsal. Baba, Kelam ve Kutsal Nefes. Babatanrı, göklerin adamı. Hiesos Kristos, güzelliğin büyücüsü, hepimizin içinde her an ızdırap çeken Logos. Doğrusu, bu, odur. Ben sunağın üzerindeki ateşim. Ben tanrıya sunulan tereyağıyım.

Dunlop, Judge, aralarındaki en soylu Romalı, A. E., Arval, Ağza Alınmaz Ad, cennette adlandırılmış, K. H., arifler için kimliği bir sır olmayan üstadları. Büyük Beyaz Locanın biraderleri her an yardıma hazır bekliyorlar. İsa ile kızkardeşgelini, nurun nemi, içine ruh girmiş bir bakireden doğmuş, tövbekâr sophia, bu âlemden buddhi düzlemine gitmiş. Avama göre değildir ezoterik hayat. Avamın önce kötü karmayı tüketmesi gerekir. Mrs Cooper Oakley bir keresinde çok değerli hemşiremiz H. P. B.'nin elemantalını görmüştü.

Ah, ne iğrenç! Çıkşarı! *Pfuiteufel!* Hamfendi, hamfendi, hiç bir bayanın elemantalı görünürken bakılır mı, bakılır mı hiç.

Mr Best içeri girdi, uzun, cevval, latif, parlak. Elinde zarafetle bir defter taşıyordu, yeni, battal, temiz, apak.

— O örnek öğrenci, dedi Stephen, Hamlet'in kendi soylu ruhunun ölümden sonraki hayatı üzerine tasalarını, o pek inandırıcı olmayan, önemsiz ve dramatik olmaktan uzak monologu, Platon'un sözleri kadar sığ bulurdu.

John Eglinton, kaşlarını çatarak, lanetler okudu:

— Ne zaman birinin Aristoteles'i Platon ile karşılaştırdığını duysam, inanın bana, öfkeden kan beynime sıçrıyor.

— Bu ikisinden hangisi, diye sordu Stephen, beni devletinden kovacaktı?

Tanım hançerlerini kınından çıkar. Beygirlik, tümbeygirin ne'liğidir. Temayül akıntılarına, aeon'lara tapıyorlar. Tanrı: sokaktan gelen bir gürültü: pek peripatetik. Uzam: görmeye elinin mahkûm olduğu şey. İnsan kanının alyuvarlarından daha küçük boşlukların arasından geçip Blake'in kabaetlerinin peşinden emekleyesürüne gidiyorlar, bu yeşillikli dünyanın bir gölgeden ibaret olduğu sonsuzluğa doğru. Şimdiye ve buraya sıkı tutun, tüm gelecek bu noktadan kendini geçmişe savuruyor.

Mr Best, meslektaşına doğru, dostane, yaklaştı.

— Haines gitti, dedi.

— Sahi mi?

— Jubainville'in kitabını gösteriyordum ona. Hyde'ın *Connacht'ın Aşk Şarkıları*'nı, hani, pek merak ediyor. Buradaki tartışmayı dinlemesi için gelmeye ikna edemedim. Gill's'e kitabı almaya gitti.

Haydi, kitabım, koş git
Kalpsiz halka selam et.
Yazdım, ne yazık, çirkin
Diliyle İngilizin.

— Turba dumanı solumak çarptı onu korkarım, diye fikrini belirtti John Eglinton.

İngiltere'de biz sizlere bir hayli haksızlık. Tövbekâr hırsız. Gitti. Onun tütününü içtim. Yeşil, pırıldayan mücevher. Denizin yüzüğüne oturtulmuş bir zümrüt.

— İnsanlar aşk şarkılarının ne kadar tehlikeli olabileceğini bilmiyorlar, diye okültçe uyardı Russell'ın aurik yumurtası. Dünyada devrimlere yol açan hareketler, tepenin birinin eteğindeki köylünün tekinin gönlündeki rüyalar ve hayallerden doğuyor. Onlar dünyayı sömürülecek bir toprak parçası olarak değil, yaşayan bir anne olarak görüyorlar. Akademinin ve arenanın o pek rafine havasından ise çıka çıka altı şilinlik romanlarla müzikhol şarkıları çıkıyor, Fransa çürümenin en güzel çiçeğini Mallarmé'de ortaya çıkarıyor ama arzu ettiğimiz hayat yalnızca gönlü fakir olanlara, Homeros'un Phaiak'larına kendini gösteriyor.

Mr Best, zararsız yüzünü bu sözlerden Stephen'a çevirdi.

—Mallarmé'nin şu harika düzyazı şiirleri var hani, dedi, Stephen MacKenna Paris'te okurdu onları bana. *Hamlet* hakkında olanı hani. Diyor ki: *il se promène, lisant au livre de lui-même,* hani var ya, *kendi hikâyesinin yazıldığı kitabı okuyarak.* Hani Fransa'nın taşra şehrinde oynanan bir *Hamlet*'i anlatır. Afişini yapmışlardı.

Serbest eli havada zarafetle ufacık işaretler çizdi.

Hamlet
ou
Le Distrait
Pièce de Shakespeare

John Eglinton'ın tazemahsul çatık kaşlarının istikametinde tekrarladı:

— *Pièce de Shakespeare*, hani. Tam Fransızlara göre, Fransız bakış açısıyla. *Hamlet ou...*

— Dalgın dilenci, diye tamamladı Stephen.

John Eglinton güldü.

— Evet, doğrudur, dedi. Pek şahane insanlar şüphesiz, fakat bazı konularda pek miyop oluveriyorlar.

Cinayetin bu bayat ve mükellef abartılışı.

— Robert Greene ruhun celladı demişti ona, dedi Stephen. Tevekkeli değil, avucuna tükürüp tokmaklı baltasını sallayan bir kasabın çocuğuydu. Babasının, arafta olan Babamızın bir canının diyeti olarak dokuz can alındı. Haki üniformalı Hamlet'lere atış serbest. Beşinci perdedeki yapış yapış kanlı katliam, Swinburne'ün uğruna şarkılar yazdığı toplama kamplarını önceden haber veriyor.

Cranly, ben onun dilsiz emireriyim, savaşı uzaktan seyrediyoruz.

Katil düşmanlarımızın enikleriyle dişilerine
Canlarını bağışladığımız...

Saksonun gülümsemesiyle yankinin haykırışı arasında. Bir yanda canavar, bir yanda derin deniz.

— *Hamlet*'i illa ki bir hayalet hikâyesi yapacak, dedi John Eglinton Mr Best'in faidelenmesi amacıyla. Pickwick'in şişko oğlan çocuğu gibi tüylerimizi diken diken etmek istiyor.

Dinle, dinle ama! Dinle!

Ben duyuyorum onu: tüylerim diken diken, duyuyorum.

Sevgili babanı gerçekten sevdinse eğer...

— Hayalet dediğimiz nedir ki? dedi Stephen, şevkten yüzü pençe pençe. Ölüm nedeniyle, mesafe nedeniyle, davranışların değişmesi nedeniyle sönüp gitmiş, gözle görünmez olmuş bir kişi. Elizabeth'in Londra'sının Stratford'a uzaklığı, sefih Paris'in masum Dublin'den uzaklığından farklı değildi. *Limbo patrum*'dan gelip onu çoktan unutmuş olan dünyaya dönen bu hayalet kim peki? Kim bu kral Hamlet?

John Eglinton zayıf gövdesini kaydırdı, söylenenleri yargılamak için arkasına yaslandı.

Perde kalktı.

— Haziran ortasında bir günün bu saati, dedi Stephen, gözleriyle çabucak onların kendisine kulak vermesini rica ederek. Thames'in güney kıyısındaki tiyatroda bayrak çekilmiş. Sackerson ayısı yakınlarda bir çukurda böğürüyor, Paris bahçesi. Drake ile birlikte yelken açmış kanvastırmanıcıları, ayakta biletli halkın arasına karışmış, sosislerini geviyorlar.

Yerel bir renk. Bildiğin ne varsa işin içine kat. Onları da suçuna ortak et.

— Shakespeare Silver Street'teki huguenot'nun evinden çıkmış, nehir kıyısındaki kuğukümesleri boyunca yürüyor. Yavru kuğularını sazlıklara doğru güden anne kuğuyu beslemek için durmuyor ama. Avon'ın kuğusunun aklı başka yerde.

Mekânın hayalde canlandırılması. Ignatius Loyola, çabuk koş yardımıma!

— Oyun başlıyor. Soylu bir tekenin eskisi ikinci el zırhını giymiş, makyajı yapılmış bir aktör, gölgeliğin altına geliyor, tok sesli, gürbüz bir adam. Ölmüşün ruhu bu, kral, kral ve kral olmayan, aktör Shakespeare'in ta kendisi, hayatının boşa geçmeyen tüm yıllarını, hayalet rolünü oynamak amacıyla, *Hamlet* üzerinde çalışarak geçirmiş. Önünde, kefen kumaşından kubbenin ötesinde duran genç aktöre, Burbage'a repliğini söylüyor, ona adıyla sesleniyor:

dinlemesi için yalvarıyor ona. Konuştuğu kişi bir oğul, kendi ruhunun oğlu, prens, genç Hamlet, ve Stratford'da adaşı ebediyen yaşayabilsin diye ölmüş olan kendi bedeninin oğlu, Hamnet Shakespeare.

Hiç mümkün mü, gurbette olduğu için bir hayalete dönüşmüş olan aktör Shakespeare, öldüğü için hayalete dönüşmüş mezardaki haşmetli Danimarka kralının güzelim savaş kılığına bürünmüş, bizzat kendi oğlunun adını taşıyan o çocuğa (eğer Hamnet Shakespeare yaşasaydı prens Hamlet'in ikizi olacaktı), bizzat kendi sözlerini söylüyor, bu öncüllerden çıkacak mantıki sonuçları çıkaramamış ya da öngörememiş olması mümkün mü, hatta muhtemel mi acaba, bilmek isterim: sen malı mülkü gaspedilmiş oğulsun: ben maktul babayım: annen de suçlu kraliçe, Ann Shakespeare, kızlık adıyla Hathaway?

— Ama büyük bir insanın aile hayatını böyle didik didik etmek de, diye başladı Russell sabırsızca.

Daha buralarda mısın, ahbap?

— Yalnızca mahalle muhtarının üzerine vazife bu işler. Bakın, bizim elimizde oyunlar var. *Kral Lear*'ın şiirini okuyorsak, şairin nasıl yaşadığından bize ne? Yaşamaksa, onu hizmetçilerimiz de bizim adımıza yapabilir, demiş Villiers de l'Isle. Yok o günlerin tiyatro kulisi dedikodularına burnumuzu sokup maydanoz olmakmış, yok şair ayyaşın tekiymiş, yok gırtlağına kadar borca gömülmüşmüş. Elimizde *Kral Lear* var ya işte: ölümsüz bir eser hem de.

Tasdik için başvurulan Mr Best'in suratı, onayladı.

Ak üzerlerinden dalgaların ve sularınla, Mananaan,
Mananaan MacLir.....

Efendi, sen aç iken sana borç verdiği kaymeden ne haber?

Mecbur idim, sultanım.

Al o zaman sana bir mangır.

Hadi oradan! Ekseriyetini Georgina Johnson'ın döşeğinde sarfettin, ruhbanın kızı. Vicdanın pişmanlığı.

Geri ödemeye niyetin var mı?

Ah, tabii ki.

Ne zaman? Şimdi mi?

Eee... yok.

Ne zaman, peki?

Kendi paramla yaptım. Kendi paramla yaptım.

Dur hele. Boyne sularının ötesinden geliyor o adam. Kuzeydoğu köşesi.

Borçlusun.

Bekle. Beş ay. Moleküller değişiyor. Ben şimdi başka ben oldum. Bir lirayı alan başka bendim.

Öyle mi? Yok canım!

Ama ben, enteleki, biçimler biçimi, durmadan değişen biçimlerin altında da benim, hafıza sayesinde.

Günah işleyen, dua eden, oruç tutan ben.

Conmee'nin değnekten kurtardığı bir çocuk.

Ben, ben ve Ben. Ben.

A. E. I. O. U.

— Üç asırlık geleneği tersyüz mü edelim diyorsunuz? diye sordu John Eglinton'ın sitemkâr sesi. En azından kadıncağızın ruhu ebedi istirahatine bırakılmıştı. Doğmadan ölmüştü o kadın, en azından edebiyatçıların gözünde.

— Doğduktan, diye karşı çıktı Stephen, tam altmışyedi yıl sonra ölmüştü o kadın. Shakespeare'in dünyaya gelişini ve gidişini gördü. Hayatında ilk kucakladığı kadın da oydu, çocuklarını doğuran da, ölüm döşeğinde yatarken gözkapakları kapalı dursun diye gözlerinin üzerine metelikler koyan da.

Annemin ölüm döşeği. Mum. Çarşafla örtülmüş ayna. Beni bu dünyaya getiren insan burada yatıyor, bronz kapağın altında, üzerinde birkaç sap ucuz çiçek. *Liliata rutilantium.*

Bir başıma ağlamıştım.

John Eglinton lambasının dolanmış ateşböceği ışığının içinden baktı.

— Cümle âlem Shakespeare'in bir yanlış yaptığını, dedi, ve olabildiğince çabuk ve temiz bir şekilde bu işten sıyrıldığını düşünüyor.

— Boş laf! dedi Stephen kabaca. Bir dâhi yanlış yapmaz. Hataları iradidir, keşfe açılan kapılardır onlar.

Keşfin kapıları açıldı ve Quaker kütüphaneciyi içeri aldılar, yumuşakgıcırdayan ayaklarıyla, kel, kocakulaklı ve her an uyanık.

— Cadaloz bir karı, dedi John Eglinton cazgırca, pek de elverişli bir keşif kapısı değildir herhalde diye düşünüyor insan. Sokrates Ksanthippe'den hangi dişe dokunur keşfi öğrenmişti?

— Diyalektiği, diye cevapladı Stephen: anasından da fikirlerin nasıl dünyaya getirileceğini öğrendi. Diğer karısı Myrto'dan *(absit nomen!)*, Sokratididion'un Epipsychidion'undan ne öğrenmiş olduğunu hiçbir adam, ya da kadın, bilemeyecek. Ama ne ebesinin masalları, ne de karısının dırdır seansları onu Sinn Fein'in arkhon'larından ve onların çeyrek pint baldıranından kurtarabildi.

— Ya Ann Hathaway? dedi Mr Best'in sakin sesi unutkanlıkla. Evet, biz de onu aynı Shakespeare'in unuttuğu gibi unutuyoruz sanki.

Onları tatlı tatlı azarlayarak onlara hatırlatmak isteyen bakışı, önce düşünceli

şahsın sakalından sitemkâr şahsın kellesine, sonra da, suçsuz olsa da yoldan sapmış kelpembe zındık fındığa yöneldi.

— Üç kuruşluk aklı vardı tabii, dedi, hafızası da pek tembel değildi. Laçı şehre *Arkamda bıraktığım kız* şarkısını ıslıkla çala çala geldiğinde cüzdanında bir hatıra taşıyordu. Eğer deprem bize bunun tarihini bulmaya yardım ediyor olmasaydı da, yuvasında oturan o zavallı tavşanı, tazıların bağırmasını, kakmalı dizgini ve kızın mavi pencerelerini hangi döneme oturtacağımızı yine de bilebilecektik. Bu hatıra, *Venüs ve Adonis*, Londra'daki her hafifmeşrep kadının yatak odasında bulunabiliyordu. Hırçın kız Katherine'in kısmeti kapalı mı? Hortensio onun genç ve güzel olduğunu söylüyor. Siz *Antonius ve Kleopatra*'nın yazarının, o tutkulu hacının, gözlerinin kafasının arkasında olduğunu mu sanıyorsunuz ki, koynuna almak için tüm Warwickshire bölgesinin en çirkin yosmasını seçsin? Pekâlâ: kadını terketti ve erkeklerin dünyasını kazandı. Ama onun o zenneoğlanları da bir oğlanın kadınlarıydı. Tüm hayatları, düşünceleri, onlara erkekler tarafından ödünç veriliyordu. Kötü bir seçim mi yapmıştı? Asıl seçilen o oldu gibi geliyor bana. Eğer diğerlerinin azmi vardıysa Ann'in hâttâ ve hâttâ yol yordam bilgisi vardı. Tüm suç ondaydı, yeminle. Tatlı diliyle, yirmialtı yaşın güzelliğiyle onu deliğinden çıkardı. Adonis oğlanın üzerine eğilen, son perdesi krallığa varacak bir oyunun müjdesini verirken onu fethetmek için ikibüklüm olan gri gözlü tanrıça, bir mısır tarlasında kendinden genç bir aşığı götüren pişkin suratlı bir Stratford karısı.

Ya benim sıram? Ne zaman?

Gel artık!

— Çavdar tarlası, dedi Mr Best neşeyle, memnuniyetle, yeni defterini havaya kaldırarak, memnuniyetle, neşeyle.

Sonra sarışın bir keyifle hepsine hitaben mırıldandı:

Çavdar ekinlerinin arasında
Güzel köylüler yatanda.

Paris: güzelce memnun edilmiş memnun edici.

Tüylenmiş yerli malı kumaştan giysisinin içindeki uzun boylu bir gövde gölgenin içinde ayağa kalktı ve kooperatif saatini ortaya çıkardı.

— Korkarım *Homestead*'de olmam lazım.

Nereye böyle? Tarıma müsait arazi.

— Gidiyor musunuz, diye sordu John Eglinton'ın oynak kaşları. Sizi bu gece Moore'un orada görecek miyiz? Piper de geliyor.

— Piper! diye püfledi Mr Best. Piper döndü mü?

Peter Piper piknikteki pekliğini pekmezle pekiyi pekiştirdi.

— Gelebilir miyim bilmiyorum. Perşembe. Toplantımız var. Eğer erkence

kaçabilirsem.

Dawson Chambers'ta yogibogihane. *Aşikâr Edilmiş İsis.* Onların Pali kitaplarını sahafa okutmaya çalışmıştık. Şemsî bir şemsiyenin altına bağdaş kurmuş, bir Aztek logos tahtına kurulmuş, astral seviyelerde eyliyor, onların yüceruhu, mahamahatma. İmanlı hermetistler nuru bekliyorlar, çela müritliğine hazır, etrafını çepeçevrelemişler. Louis H. Victory. T. Caulfield Irwin. Lotus hurileri onların gözünün içine bakıyor, üçüncü gözleri ışıl ışıl. Tanrısıyla dopdolu tahtına kurulmuş, muz ağacının altında Buddh. Ruhları kapsayan, kapsayıcı. Erkekruhlar, kadınruhlar, ruh sürüleri. Kulak tırmalayan haykırmalarla sarmalanmış, fırdöndüler, fırdönüyorlar, feryat ediyorlar.

O en temel önemsizliğin içinde
Yıllarca gezindi bir kadınruhu.

— Dediklerine göre bize edebi bir sürpriz hazırlıyorlarmış, dedi Quaker kütüphaneci, dostça ve samimiyetle. Mr Russell, dediklerine göre, genç şairlerimizin mısralarından bir güldeste hazırlıyormuş. Hepimiz merakla bekliyoruz.

Merakla üç suratın üzerlerine vuran ışıkta parladığı lamba ışığı konisine baktı.

Gör bunu. Hatırla.

Stephen dizinin üzerinde, bastonunun sapına asılmış yayvan, içinde kafa olmayan İrlanda serpuşuna baktı. Miğferim ve kılıcım. İki işaret parmağınla yavaşça dokun. Aristoteles'in deneyi. Bir tane mi iki tane mi? Bir nesne aynı anda hem biri hem öbürü olamayacağı için bu da bir gerekliliktir. Demek kii, bir şapka bir şapkadır.

Dinle.

Genç Colum ve Starkey. Ticari tarafına George Roberts bakıyor. Longworth *Express*'te şöyle güzelce şişiren bir yazı yazacak. Ah, öyle mi? Colum'un *Sığır Çobanı*'nı sevmiştim. Evet, onda da şu acayip hastalıktan var, hani deha dedikleri. Gerçekten de deha var mı onda sence? Yeats onun o mısrasına bayılmıştı: *Sanki kıraç toprakta bir Yunan vazosu.* Öyle mi? Umarım bu akşam sen de gelebilirsin. Malachi Mulligan da geliyor. Moore ona Haines'i de getirmesini söyledi. Miss Mitchell'ın Moore ve Martyn hakkındaki şakasını duydun mu? Hani Moore Martyn'in yaban yulafıymış ya? Pek zekice, değil mi? İnsana Don Quixote ve Sancho Panza'yı hatırlatıyorlar. Dr Sigerson'a göre bizim milli destanımız yazılmadı daha. Onu yazacak adam Moore imiş. Mahzun yüzlü şövalye Dublin'de. Safran rengi kilte mi bürünmüş? O'Neill Russell ha? Ah, evet, eminim o müthiş kadim lisanı biliyordur. Peki Dulcinea'sı kim? James Stephens pek zekâ dolu ufak tasvirler yazıyor. Önemimiz artıyor, göründüğü kadarıyla.

Cordelia. *Cordoglio.* Lir'in en yalnız kızı.

Köşeye atılmış. Şimdi en halis Fransız cilasına bürünmüş halinle.

— Çok sağolun, Mr Russell, dedi Stephen, ayağa kalkarken. Eğer şu mektubu

Mr Norman'a verebilirseniz lütfen.....

— Ah, evet. Eğer önemli bulursa dergiye girer. O kadar çok mektup alıyoruz ki.

— Anlıyorum, dedi Stephen. Sağolun.

Allah senden irazı olsun. Domuz mecmuası. Sığırsever.

— Synge bana *Dana* için de bir makale sözü vermişti. Millet bizi okumaya başlayacak mı sonunda? Bana öyle geliyor. Gael cemiyeti bizden İrlandaca birşeyler istiyor. Umarım bugün gelebilirsiniz. Starkey'yi de getirin.

Stephen oturdu.

Quaker kütüphaneci yolcuları yolcu edip geri geldi. Çehresini kızartarak dedi ki:

— Mr Dedalus, görüşleriniz pek aydınlatıcı.

Bir o yana bir bu yana gıcırdadı, parmaklarının ucunda göklere doğru bir ökçe boyu daha yükseldi, ve, sesi kapıdan çıkanların sesleriyle boğularak, yavaşça dedi ki:

— Peki o zaman, dedi, sizce Anne şairi aldatıyor muydu?

Endişelenmiş surat bana soruyor. Neden geldi ki? Kibarlık olsun diye mi yoksa içine bir nur mu doğdu?

— Eğer barışıldıysa, dedi Stephen, demek ki daha önce küsülmüştü.

— Evet.

Tilki-İsa, ayağında deri pantalonuyla, kurumuş ağaç dallarının arasında onu kovalayanların tutun kaçıyor bağırışlarından saklanıyor. Dişi tilki nasıl olur bilmiyor, ava çıktığında bir başına yürüyor. Kadınları çekti kendi yanına, latif insanlar, bir Babil fahişesi, hâkimlerin eşleri, kabadayı meyhanecilerin karıları. Tilkiyle kazlar. Ve New Place'te gevşemiş, onurunu yitirmiş, bir zamanlar güzel olan bir gövde, bir zamanlar tarçın kadar tatlı, tarçın kadar tazeydi, şimdi yapraklarını döküyor, hepsini, kel, dar mezarın korkusuna kapılmış, affedilmemiş.

— Evet. Demek ki siz de...

Kapı gidenin arkasından kapandı.

Sükûnet, âniden, ketum, kubbeli hücreye hâkim oldu, sıcak, düşünceli havanın sükûneti.

Bir Vesta bakiresinin lambası.

Olamayan şeyler üzerine kafa yoruyor burada: eğer Cæsar kâhine inanıp hayatta kalsaydı daha neler yapabilirdi: neler olabilirdi: mümkün olanın mümkün olan olarak imkânları: bilinmeyenler: Akhilleus kadınların arasına saklandığı zaman hangi adı takınmıştı.

Etrafımda tabuta sokulmuş düşünceler, mumya lahitlerinin içinde, sözlerin baharatıyla tahnit edilmiş. Thoth, kütüphanelerin tanrısı, bir kuştanrı, hilaltaçlı. Sanki Mısırlı başpapazın sesini duyuyordum. *Kitaptan fayanslarla boydan boya kaplanmış odalarda.*

Sessiz onlar. Bir zamanlar insan beyinlerinde canlılardı. Sessizler: bir yandan ölümüne bir kaşıntı da var içlerinde, kulağıma gözüyaşlı bir hikâye fısıldamak

istiyorlar, beni kendi bildiklerini okumaya zorlamak istiyorlar.

— Şüphesiz, diye düşünceli düşünceli konuştu John Eglinton, bütün büyük adamlar arasında en muamma dolu olanı oydu. Yaşayıp öldüğünden ve ızdırap çektiğinden başka hiçbirşey bilmiyoruz. O kadarını bile bilmiyoruz. Diğerleri cevap veriyor sorularımıza. Geriye kalan herşeyin üzerinde bir gölge var.

— Ama *Hamlet* de ne kadar şahsi, değil mi? diye sordu Mr Best. Diyorum ki, neredeyse özel bir mektup gibi, hani, kendi özel hayatı hakkında. Yani, tabii hiç üzerime vazife değil, hani, kim katilmiş, kim suçluymuş...

Gülümsemesiyle kafa tutarak, masum defterini masanın kenarına bıraktı. Özel evraklarının orijinalleri. *Ta an bad ar an tir. Taim imo shagart.* Biraz *beurla* sürüver, küçükjohn.

Küçükjohn Eglinton eydür:

— Malachi Mulligan'ın bize anlattıkları sayesinde paradokslar duymaya hazırlıklıydım zaten, ama sizi peşin peşin uyarayım, eğer Shakespeare'in Hamlet olduğu yönündeki inancımı sarsmaya niyetliyseniz işiniz zor.

Bağışlayın beni.

Stephen kırışık kaşların altından dimdik parlayan zındık gözlerin lanetine direndi. Bir basilisk. *E quando vede l'uomo l'attosca.* Messer Brunetto, bu sözünüz için size şükran duyuyorum.

— Biz, ya da Dana ana, nasıl günbegün gövdelerimizi, moleküllerini tezgâhta bir sağa bir sola iterek bir dokuyup bir çözüyorsak, dedi Stephen, sanatçı da kendi imgesini aynı öyle dokur ve çözer. Ve nasıl, her ne kadar tüm vücudum defalarca yeni malzemeyle baştan dokunmuş olsa da, sağ göğsümdeki doğum izi doğduğum zamanki yerinde duruyorsa, yaşayamayan oğulun imgesi de, aynı şekilde, sesi kısılamayan babanın hayaleti aracılığıyla geleceğe bakıyor. Hayalgücünün yoğunlaştığı, hani Shelley'nin zihni sönen bir kömüre benzettiği türden bir anda, bir zamanlar neysem şimdi o oluyorum, günün birinde olmam mümkün olan neyse şimdi o oluyorum. Demek ki, belki de, gelecekte, yani geçmişin kızkardeşinde, o zaman dönüştüğüm halimden yansıyarak da olsa, kendimi şimdi burada oturduğum gibi görebileceğim.

Bu engeli aşarken Hawthornden'lı Drummond yardım etti sana.

— Evet, dedi Mr Best genççe, Hamlet'in oldukça taze bir genç olduğunu ben de hissediyorum. O acı sözler babadan geliyor olabilir belki ama Ophelia'lı pasajlar belli ki oğuldan.

Faka bastı işte. O benim babamın içinde. Ben onun oğlundayım.

— En son giden o doğum izi olacak, dedi Stephen, gülerek.

John Eglinton bunlara karnının tok olduğunu göstererek yüzünü buruşturdu.

— Eğer dehanın emaresi o doğum lekesi olsaydı, dedi, deha pazarda satılan bir ilaç olurdu. Shakespeare'in, Renan'ın o denli hayran olduğu o son dönem oyunları

öylesine başka bir hava soluyorlar ki.

— Barışma havasını, diye üfledi Quaker kütüphaneci.

— Küsme olmadan, dedi Stephen, barışma olamaz ki.

Bunu demiştim.

— Eğer *Kral Lear, Othello, Hamlet,* ve *Troilos ile Kressida*'nın yazıldığı o cehennem günlerinin üzerine hangi olayların gölgesinin düştüğünü bilmek istiyorsanız, o gölgenin ne zaman ve nasıl kalktığına bakacaksınız. Amansız fırtınalarda gemisi kazaya uğramış, sanki bir Ulysses gibi, Tyros prensi Perikles gibi imtihandan geçmiş bir adamın kalbini ne yumuşatır?

Kafa, kırmızıkonitakkeli, dayakşaşkını, denizsuyundankörolmuş.

— Bir çocuk, kollarına bırakılan bir kızçocuğu. Marina.

— Sofistlerin apokrifa'nın yan sokaklarına eğilmesi de hayatın sabitlerinden biri, diye teşhiste bulundu John Eglinton. Anayollar sıkıcıdır ama sizi şehre çıkarırlar.

İyi Bacon: küflenmiş. Shakespeare Bacon'ın yaban yulafıymış ya. Şifrelerle kafayı bozanlar anayollardan gidiyorlar. Büyük bir hedefin peşindeler, arıyorlar. Hangi şehre doğru, saygıdeğer baylar? Adlardan maskeler takmışlar: A. E., eon: Magee, John Eglinton. Güneşin doğusu, ayın batısı: *Tir na n-og.* İkisinin de ayağında çarıklar, ellerinde asâlar.

Dublin'e kaç mil kaldı?
Yetmiş mil, beyim.
Karanlığa kalmadan varır mıyız?

— Mr Brandes, onu son döneminin ilk oyunu olarak görüyor, dedi Stephen.

— Sahi mi? Peki ya Mr Sidney Lee, ya da kimilerinin iddiasına inanırsak asıl ismiyle Mr Simon Lazarus, ne diyor bu konuda?

— Marina, dedi Stephen, fırtınanın çocuğu, Miranda, bir mucize, Perdita, kaybedilmiş olan. Kaybedilmiş olan ona geri verilmişti: kızının çocuğu. *Sevgili karım da*, diyor Perikles, *bu kızçocuğu gibiydi.* Eğer bir adam anasını sevmediyse kızını hiç sevebilir mi?

— Büyükbaba olma sanatı, diye girişti mırıldanmaya Mr Best. *L'art d'être grandp...*

— Deha denen o tuhaf nesneye sahip bir adam için kendi sureti, maddi olsun, ahlaki olsun, tüm tecrübelerin ölçüldüğü mihenktaşıdır. Böylesi bir yaklaşım, onun kalbine dokunacaktır. Kendi kanından gelen diğer erkeklerin suretleri ise onu tiksindirir. Onlarda tabiatın gelecekte yapacaklarını haber vermek ya da kendini tekrarlamak yolundaki grotesk denemelerini görür.

Quaker kütüphanecinin selim alnı umutla gülgûn ışıldadı.

— Umarım Mr Dedalus bu kuramını kamuoyunun faydalanması için yazıya

döker. Unutmamamız gereken bir İrlandalı tefsirci daha var, Mr George Bernard Shaw. Tabii Mr Frank Harris'i de unutmamak gerek. *Saturday Review*'daki Shakespeare üzerine makaleleri göz kamaştırıcıydı şüphesiz. İşe bakın ki o da sonelerdeki esmer kadınla mutsuz bir ilişkiyi tasvir ediyor bize. Kadını kapan rakip ise Pembroke kontu William Herbert. Eğer ozanın reddedildiğini kabul edeceksek, böyle bir reddedişin — nasıl desem? — bugünkü bakış açımızla pek tasvip etmediğimiz bazı eğilimlerle daha iyi açıklanabileceğini ben de teslim ediyorum.

Neşeyle sustu ve başını aralarında uysalca tuttu, alk kuşunun yumurtası, kavgalarının ödülü.

Kadına sen diyor, ağırbaşlı kocasözleriyle. Seviyor musun, Miriam? Seviyor musun kocanı?

— O da olabilir, dedi Stephen. Goethe'nin Mr Magee'nin de severek andığı bir sözü var. Gençken neyi istediğine aman dikkat et, çünkü orta yaşta onu elde edeceksin. Niçin bir *buonaroba*'ya, tüm erkeklerin demir attığı bir körfeze, genç kızlığı skandallarla geçmiş bir kraliçe nedimesine, kendi aşkını ilan etmesi için soylu bir bebeyi, bir küçük beyi gönderiyor ki? Kendisi lisanın beyiydi asıl, kendi kendini bir haydut-soyluya dönüştürüp *Romeo ile Juliet*'i yazmıştı. Neden? Kendine inancı zamansızca öldürülmüştü. Önce mısır tarlasında (çavdar tarlasında demeliyim belki de) altedilmişti ve bundan sonra kendi gözünde bir daha hiç muzaffer olamayacaktı, kıkırdayıp yatma oyununu zaferle oynayamayacaktı. Don Giovanni'lik taslamak onu kurtaramayacaktı. Sonraki hiçbir baştan çıkarma, ilk baştan çıkarmanın izlerini silemeyecekti. Yaban domuzunun dişi, onu, aşkın kanlar içinde yere yıkıldığı canevinden yaralamıştı. Hırçın kız yola getirilse bile, kadınlığın görünmez silahını elden bırakmaz ki. Sözlerinde, hissediyorum, tenin bir tür kaşıntısının, onu ilk tutkudan daha koyu, kendi kendisini nasıl anladığını bile karartan bir gölgesi olan yeni bir tutkuya itmesi var. Shakespeare'i de aynı kader bekliyor, o iki hiddet aynı girdapta birbirlerine sarmalanıyorlar.

Dinliyorlar. Ve cüzamlar akıtıyorum kulaklarının içine.

— Ruhu önceden ölümcül bir şekilde yaralanmıştı, uyurken kulak deliğine bir zehir dökülmüştü. Oysa uyurken katledilenler, eğer Yaradan'ları ruhlarına bir sonraki hayatlarında bu bilgiyi bahşetmezse, nasıl öldürüldüklerini bilemezler. Zehirlenmiş olmasını ve zehirlemeye yol açan iki kıçlı hayvan hikâyesini kral Hamlet'in hayaleti bilemezdi, eğer yaradanı ona bu bilgiyi bahşetmeseydi. Sözleri (çirkin diliyle İngilizin) işte bu nedenle hep başka yöne dönük, tersyüz. Sahip olan ve sahip olunan, yapmak istediği ve istemediği, Lucrece'nin maviyle çevrelenmiş fildişi kubbelerinden Imogen'in çıplak, beş benli memesine dek ona eşlik ediyor. Geri dönüyor, kendini kendinden saklamak umuduyla istiflediği eserlerinden yorulmuş, yıllanmış bir yarayı yalayan yıllanmış bir köpek olarak geri dönüyor. Ama, onun hesabında kayıp, kazanç demek olduğu için, ebediyete kişiliğinden hiçbirşey eksilmemiş olarak geçiyor, ne yazdığı

bilgelikten birşey öğrenmiş, ne de açığa çıkardığı yasalardan. Zırhının yüzlüğünü kaldırmış. Bir hayalete, bir gölgeye dönüşmüş artık, Elsinore'un kayalıklarının yanındaki rüzgâra, ya da nasıl desem, denizin sesine, yalnızca kendi gölgesinin özü olanın kalbinde duyulan bir sese dönüşmüş, babasıyla aynı özden olan oğula.

— Amin! diye bir cevap geldi kapının ağzından.

Ey düşmanım, beni buldun mu?

Entr'acte.

Bayağı bir surat, Buck Mulligan, önce bir dekan gibi suratsız, sonra onların selamlayan gülümsemelerine cevap veren yanardöner bir neşeyle yaklaştı. Gönderdiğim telgraf.

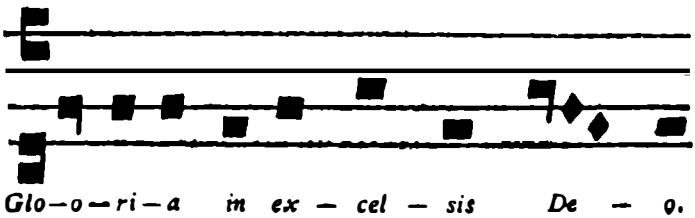
— Gazdan müteşekkil omurgalı hakkında konuşuyordunuz, eğer yanlış anlamadıysam? diye sordu Stephen'a.

Çuhaçiçeğiyelekli, çıkardığı Panama şapkasını bir soytarı asâsı gibi sallayarak şen bir selam çaktı.

Onu aralarına buyur ediyorlar, başlarının üzerinde yeri var. *Was Du verlachst wirst Du noch dienen.*

Alaycılar güruhu: Photios, sahtemalachi, Johann Most.

O, Kutsal Ruhun kıyakçılığıyla Bizzat Kendini peydahlamış olan, O Bizzat Kendini, Kendisi ile diğerleri arasında, diğerlerinin Halâsı için Elçi olarak gönderen, O, düşmanlarının elinde zulüm gören, elbiselerinden soyulan ve kırbaçlanan, bir çarmıhın üzerinde ahır kapısına çivilenmiş bir yarasa gibi açlıktan ölen, O kendinin gömülmesine izin veren, tekrar dirilen, cehennemin dibine inmiş, göğe çıkmış ve bu son bindokuzyüz yıldır Bizzat Kendisi'nin sağında oturan ama yine de dirilere ve ölülere hadlerini bildirmek için bütün dirilerin çoktan ölmüş olduğu bir gün geri dönecek olan.

Ellerini kaldırıyor. Peçeler düşüyor. Ah, çiçekler! Çanlar çanlarla, çanlarla meşk ediyorlar.

— Evet, sahiden de öyle, dedi Quaker kütüphaneci. Pek faydalı bir görüş alışverişinde bulunuyoruz. Eminim, Mr Mulligan'ın da Hamlet ve Shakespeare hakkında bir teorisi vardır. Hayatın her yönüne söz hakkı vermemiz gerek.

Her yöne eşit gülümsedi.

Buck Mulligan, kafası karışmış, düşündü:

— Shakespeare mi? dedi. Bu ad yabancı gelmiyor.

Uçarı ve güneşli bir gülümseme gevşek yüzünde ışıldadı.

— Tabii canım, dedi, hatırlarken gözleri parlayarak. Şu Synge gibi yazan herif, değil mi?

Mr Best ona döndü:

— Haines sizi yakalayamadı, dedi. Onunla karşılaştınız mı? Sizi daha sonra D. B. C.'de görecekmiş. Gill'e, Hyde'ın *Connacht'ın Aşk Şarkıları*'nı almaya gitti.

— Ben müzenin içinden geçerek geldim, dedi Buck Mulligan. O burada mıydı?

— Büyük ozanın memleketlileri, diye cevapladı John Eglinton, kimbilir, belki de bizim bu parlak teorik tartışmalarımızdan yorulmuşlardır. Duydum ki Dublin'de bir aktris dün gece dörtyüzsekizinci defa Hamlet rolünü oynamış. Vining, mesela, prensin aslında bir kadın olduğunu düşünüyor. Neden hiç kimse onun İrlandalı olduğundan şüphelenmemiş acaba? Hâkim Barton, yanılmıyorsam, bu yönde ipuçları arıyor. Aziz Patrick üzerine yemin ediyor mesela (prens hazretleri, hâkim hazretleri değil).

— En parlağı Wilde'ın hikâyesi, dedi Mr Best, parlak defterini yukarı kaldırarak. *Mr W. H.'in Portresi*'nde sonelerin, her türlü huyu olan Willie Hughes adında bir huysuz tarafından yazıldığını ispatlıyor ya hani.

— Willie Hughes'a ithafen, değil mi? diye sordu Quaker kütüphaneci.

Ya da Hughie Wills. Mr William Hakikaten. W. H.: kimim ben?

— Willie Hughes'a ithafen, diyecektim, dedi Mr Best, hatasını hemencecik düzelterek. Tabii baştan sona paradoks yazdıkları, biliyorsunuz, Hughes, renk renk huylar, huysuzluklar, hoşluklar, ama bütün bunları kurması o kadar tipik ki. Wilde'ın özü bunlar, hani. O mizahi tarafı.

O, sarışın bir yeniyetme, gülümserken, bakışı yüzlerine yavaşça dokundu. Wilde'ın evcil özü.

Sen de pek akıllıymışsın. Dan Deasy'nin düka altınlarıyla üç tek usquebaugh içtin.

Ne kadar harcadım? Aman, birkaç şilin.

Bir manga basın mensubu için. Islak ve kuru mizaç.

Akıl. Sen beş adet akli melekeni onun içinde kurum kurum kurulduğu gençliğin kibirli, cafcaflı giyim kuşamına değişmeye dünden razısın. Yüzünde doyurulmuş arzunun hatları.

Daha çok fırsat olac. O kızı benim yerime al. Çiftleşme zamanı. Jüpiter, onlara kızışma mevsiminde serin bir hava gönder. Evet, güvercin gibi çullan kızın üzerine.

Havva. Çıplak, tahılgöbekli günah. Bir yılan sarmalıyor onu, öpüşünde zehir.

— Gerçekten bunun yalnızca bir paradokstan ibaret olduğunu mu

düşünüyorsunuz, diye soruyordu Quaker kütüphaneci. Soytarıyı ciddiye almadığımız an, tam da en ciddi olduğu andır.

Soytarının ciddiyeti üzerinde ciddiyetle konuştular.

Buck Mulligan'ın tekrar asılmış suratı bir süre Stephen'a dik dik baktı. Sonra, başını sallayarak yaklaştı, cebinden katlanmış bir telgraf çıkardı. Oynak dudakları, tazelenmiş bir neşeyle gülümseyerek okudular.

— Telgraf! dedi. Ne olağanüstü bir ilham! Telgraf! Papa'dan bir fetva!

Karanlıktaki masanın bir köşesine oturup keyifle yüksek sesle okudu:

— *Santimantalist dediğimiz, yaptığı bir işin sonucunda ortaya çıkacak devasa borçları üstlenmeksizin keyif almak isteyen biridir.* İmza: Dedalus. Nereden gönderdin sen bunu? Müesseseden mi? Hayır. College Green. Dört papeli içip bitirdin mi? Teyzem senin aynı özden olmayan babanı görmeye gidecek ha. Telgraf! Malachi Mulligan, The Ship, Lower Abbey Street. Ah, seni gidi eşsiz maskara! Ah, seni gidi rahipleşmiş Kinch'çik!

Mesajı ve zarfı keyifle cebine tıktı ama târizkâr ve şiveli mızmızlanması sürdü:

— Ben de onu diyorum ya şeker efendim, O gelesiye Haines'nen bana bi haller olmuştu gari. Rahip efendiyi bile selama durduracak keskininden şerbet olsa da içsek diye mırıldanadurduk, ben düşüne düşüne, beyimizse duvarlara tırmana tırmana. Bi saat, iki saat, üç saat Connery's'de birer bira içecez diye bekleyekoyduk.

İnledi:

— Biz orda beklerkene, cancağızım, sen saklandığın yerden bize biriktirdiklerini gönderiyordun, öyle nispet yaptın ki, dillerimiz bir yudum içki için düşüp bayılayazan susuz din adamları gibi bir karış dışarı sarkıverdi.

Stephen güldü.

Buck Mulligan eğildi, çabucak, uyararak:

— Synge serserisi seni arıyor, dedi, bulunca öldürecekmiş. Glasthule'daki evinin kapısına işediğini duymuş. Köylü çarıklarını çekmiş, seni öldürmek için yola düşmüş.

— Beni mi! diye bağırdı Stephen. Edebiyat tarihine o katkıyı yapan sendin.

Buck Mulligan büyük bir neşeyle geri doğruldu, karanlık, kulak misafiri tavana doğru güldü.

— Öldürecek seni! diye güldü.

Rue Saint-André-des-Arts'daki yemekhanede, sakatat yahnisi soframızın üzerinden benimle tartışan kaba, grotesk suratı. Kelimelere dair kelimeler için kelimelerle, palabras. Oisin ile Patrick. Clamart ormanında karşılaşmış orman adamıyla, elinde bir şarap şişesi. *C'est vendredi saint!* Kaatil İrlandalı. Kendi suretiyle, gezgin, karşılaşmış. Ben benimkiyle. Ormanda bi' soytarıyla karşılaştım.

— Mr Lyster, dedi aralık kapıdan bir görevli.

— ...öyle ki herkes kendini bulabilir. Sayın Hâkim Madden, *Üstad William*

Sükut'un Günlüğü adlı eserinde, keşfettiği avcılık terimlerini... Evet? Nedir, ne var?

— Bir bey gelmiş, efendim, dedi görevli, yaklaşıp bir kartviziti uzatırken. *Freeman*'den. Geçen yılın *Kilkenny People* arşivini görmek istiyor.

— Tabii, tabii, tabii. Beyefendi kendisi?...

İşgüzar kartviziti aldı, göz attı, görmedi, bıraktı, gözünü ayırdı, baktı, sordu, gıcırdadı, sordu:

— Acaba kendisi?... Ah, işte orada!

Çevik bir galliard adımıyla fırlayıp çıktı. Günışığı ile aydınlanmış koridorda yardımcı olma hevesinin ızdıraplı gevezeliğiyle konuştu, görevine aşkla bağlı, öylesine adil, öylesine kibar, öylesine dürüst, Quaker şapkalı.

— Bu bey mi? *Freeman's Journal* mı? *Kilkenny People* mı? Tabii, tabii. İyi günler, beyim. *Kilkenny*... Tabii ki buluruz...

Sabırlı bir siluet, dinleyerek, bekliyordu.

— Belli başlı tüm taşra gazeteleri... *Northern Whig, Cork Examiner, Enniscorthy Guardian,* 1903... Bir saniye gelir misiniz?... Evans, bu beye refakat ediver... Eğer şu görevliyi izleyebilir... Ya da bir saniye bana izin verin... Bu taraftan... Buyrun, beyim...

Geveze, vazifesine hâkim, tüm taşra gazetelerine doğru onları götürdü, seğirten topuklarını boynubükük koyu renk bir gövde takip ediyordu.

Kapı kapandı.

— Çıfıt! diye bağırdı Buck Mulligan.

Oturduğu yerden sıçrayarak kalkıp kartviziti aldı.

— Adı neymiş? Uyanık Moiz mi? Bloom.

Tam gaz devam etti.

— Yehova, sünnet derisi tahsildarı, bitmiştir artık. Köpüklerden doğmuş Aphrodite'yi selamlamak için müzeye gittiğim zaman karşımda bu adamı buldum. O bir gün bile dua için bükülmemiş Yunan ağzı. O hanıma her gün saygı göstermek görevimizdir. *Hayatın hayatı, tutuşturur dudakların.*

Âniden Stephen'a döndü.

— Seni tanıyor. Pederini de tanıyor. Ah, korkarım kendisi Yunanlılardan da daha Yunanlı. O donuk Galile diyarlı gözleri tanrıçanın kıçının yarığındaydı. Venus Kallipyge. Ah, o kasıkların gürlemesi! *Tanrı peşindeyken bakire saklandı.*

— Biraz daha dinlemek istiyoruz, diye karar verdi John Eglinton, Mr Best'in onayıyla. Mrs S. ilgimizi çekmeye başladı. Bu âna kadar onu pek düşünmemiştik, aklımıza getirdiğimiz zaman da onu sabırlı bir Griselda, evininhanımı bir Penelope olarak görmüştük.

— Gorgias'ın talebesi Antisthenes, dedi Stephen, güzellik tacını Kyrios Menelaos'un damızlık ineği, içinde bir düzine kahramanın yattığı Troya'nın tahta kısrağı Argoslu Helena'dan alıp, fakir Penelope'ye vermişti. Bizimki Londra'da yirmi

yıl yaşadı, hayatının bu döneminde İrlanda lordlar kamarası başkanına denk bir maaşı vardı. Zengin bir hayat sürüyordu. Walt Whitman onun sanatına feodalizmin sanatı diyor ama, aslında onun sanatı ifrat sanatıydı. Sıcak ringalı börekler, yeşil kupalarda sherry, ballı soslar, gül şekeri, badem ezmesi, bektaşiüzümlü güvercin, zencefil kökü şekerlemesi. Sir Walter Raleigh tutuklandığı zaman üzerinde yarım milyon frank vardı, buna sırtındaki işlemeli korse de dahil. Eliza Tudor denen tefeci karının Saba Melikesi'ni kıskandıracak kadar çok iççamaşırı vardı. Yirmi yıl boyunca aile saadetinin mazbut keyifleri ile fuhuş şehvetinin murdar zevkleri arasında kararsız kaldı orada. Manningham'ın anlattığı hikâyeyi bilirsiniz, hani bir beyin karısı Dick Burbage'ı *Üçüncü Richard*'da seyrettikten sonra yatağına davet ediyor da, buna kulak misafiri olan Shakespeare, boş yere kuru gürültüye kulak asmadan, ineği boynuzlarından yakalayıveriyor, Burbage kapıya dayanınca, hadımın battaniyelerinin altından cevap veriyor: *Fatih William, Üçüncü Richard'dan önce geldi.* Ve tabii fingirdek hatuncağız bayan Fitton'a çullanıp oh demesi, ayrıca bir aktöre pek yakışan temiz, klas bir hanımefendi olan sülün gözlü yâri Lady Penelope Rich, üstüne de güney yakasının muamelesi bir peniden giden yosmaları.

Cours-la-Reine. *Encore vingt sous. Nous ferons de petites cochonneries. Minette? Tu veux?*

— Rafine cemiyet hayatının doruğu. Oxford'lı sir William Davenant'ın anasını da unutmayalım, her baba hindiye bir bardak demirhindi sunardı.

Buck Mulligan, imanlı gözlerini yukarı çevirerek dua etti:

— Azize Margaret Mary Anahindi!

— Ve altı karılı Harry'nin kızı ve yan koltuklarda oturan diğer hanımefendi dostları, centilmen şair Kort Tennyson'ın türküsünü söylediği gibi. Peki sizce bu yirmi yıl boyunca Stratford'da fakir Penelope karolu pencerelerinin arkasında ne yapıyordu?

Yapacağım, taş çatlasa yapacağım. Oldu bitti. Attar Gerard'ın Fetter Lane'deki gül bahçesinde yürüyor, kızıl kahverengi saçlarına kır düşmüş. Kadının damarları gibi gökmavisi bir çançiçeği. Juno'nun gözkapakları, menekşeler. Yürüyor. Epi topu bir hayat. Bir gövde. Yapacağım. Yine de yapacağım. Uzakta, şehvetin ve sefaletin leş kokusu içinde, ak bir bedene eller değiyor.

Buck Mulligan John Eglinton'ın masasını sertçe tıkladı.

— Kimden şüpheleniyorsun? diye meydan okudu.

— Diyelim ki sonelerdeki burun kıvrılmış âşık kendisiydi. Bir kez burun kıvrılana bir kez daha burun kıvrılabilir. Ama o kibar yosmanın ona burun kıvırmasının nedeni bir asilzadeydi, Shakespeare'in sevgilimaşkım dediği.

Kendi adını anmaya cesaret edemeyen sevda.

— Bir İngiliz olarak, insanın asilzadesini severdi, diyorsunuz, diye saptadı John mukavim Eglinton.

Âniden kertenkelelerin çıkıverdiği eski duvar. Charenton'da izlemiştim onları.

— Öyle görünüyor, dedi Stephen, o adam için, ve bütün diğer ve malum el sürülmemiş rahimler için, seyisin aygır için yaptığı kutsal hizmeti yapmak istiyorsa eğer. Belki de, nasıl Sokrates'in bahtına kadın yerine bir cadaloz düştüyse, onun bahtına da anne yerine bir ebe düşmüştü. Ama o kadın, o kancık yosma, evlilik yeminini bozmamıştı. Hayaletin gözünde, kabul edilmez olan iki şey vardı: yeminin bozulması, ve karısının o kıtakıllı köylüye, ölmüş kocasının kardeşine gönül indirmiş olması. Tatlı Ann'in kanı da, tahmin ederim ki, kaynıyordu. Bir kez baştan çıkaran bir kere daha baştan çıkarabilir.

Stephen sandalyesinde cüretkârca döndü.

— İspat yükü sizin üzerinizde, benim değil, dedi kaşlarını çatarak. Eğer *Hamlet*'in beşinci sahnesinde karısını alçaklık suçuyla damgaladığını reddediyorsanız, o zaman söyleyin bana, neden kadının onunla dünya evine girmesinden onu öbür dünyaya postalamasına kadar geçen otuzdört yıl boyunca bir kez bile adını anmıyor? O kadınların hepsi kocalarını gömdüler: Mary, onun sevgili beyi John, Ann, kadından önce öldüğü için sinirden köpürerek kadının kollarında ölüveren zavallı Willun'cuğu, Joan, onun dört ağabeyi, Judith, kocası ve bütün oğulları, Susan, onun kocası da, Susan'ın kızı Elizabeth'i de unutmayalım, dedesinin dediğine göre birincisini gebertip ikincisiyle evlenmişti.

Ah evet, adı anılıyor aslında. Kraliyet şehri Londra'da zengin bir hayat sürerken, Anne bir borcunu ödemek için babasının çobanından kırk şilin borç almak zorunda kalmıştı. Bunu açıklayın bakalım. Sonra Anne'i ebediyete uğurladığı o kuğu şarkısını açıklayın.

Sessiz suratlarıyla yüzleşti.

Eglinton dedi ki ona:

Vasiyetini diyorsunuz.
Bu durum, sanıyorum, açıklanmıştı hukukçular tarafından.
Örfi hukuk gereği hak kazanmıştı Anne
Mirasın dul kadına düşen payına. Shakespeare hukuktan çok iyi anlardı
Öyle diyor hâkimlerimiz.

Şeytanın güldüğü,
Soytarı:
Ve bu yüzden kadının adını çıkarmıştı
İlk hazırladığı vasiyetten ama unutmamıştı
Torununun, kızlarının hediyelerini,
Kızkardeşini, Stratford'daki eski ahbaplarını,
Londra'dakileri. İşte bu nedenle, fikrimce,

Mecbur edilince, karısının da adını anmaya,
O da ona en iyi yatağını
Değil de, ikincisini
Bıraktı.

Punkt

Kadına
İkinci
Kadına
Enkinci
Batağı
Bıtaktı.

Vah!

— Taşra kibarlarının pek de çok eşyası olmazdı o günlerde, diye bir gözlemde bulundu John Eglinton, eğer kırsalda geçen tiyatro eserlerimiz bizi kandırmıyorsa, şimdi de olmuyor.

— Zengin bir toprak ağasıydı, dedi Stephen, kendi aile arması, Stratford'da kendi arazisi içinde bir malikânesi, Ireland Yard'da bir evi vardı, şirket hissedarı bir sermayedardı, yasa önerisi verebiliyordu, ortakçıların işlettiği arazileri vardı. Eğer kadının ömrünün geriye kalan günlerinde huzur içinde horlamasını istiyorduysa, neden ona en iyi yatağını bırakmadı?

— Belli ki iki yatak vardı, en iyi olan yatak ve ikincisi, dedi Mr İkincisi Best güzelce.

— *Separatio a mensa et a thalamo*, diye arttırdı Buck Mulligan, ve gülümsemelerle karşılandı.

— Eski Yunan kaynaklarının andığı meşhur yataklar da var, diye alnını kırıştırdı İkinci Eglinton, yatakgülümsemeyle. Dur bir düşüneyim.

— Eski Yunan kaynakları bize şu Stagiralı kel, kâfir bir bilge olan okul bebesini anlatıyor, dedi, sürgünde ölürken kölelerini azletmiş, onlara mal mülk bağışlamış, büyüklerine hürmet göstermeyi de unutmamış, ölmüş karısının kemiklerinin yakınına gömülmek istemiş, arkadaşlarından eski bir sevgilisine göz kulak olmalarını (Nell Gwynn Herpyllis'i unutmayın) rica etmiş ve kadının villasında yaşamasına izin vermiş.

— Onun öyle öldüğünü mü anlatmaya çalışıyorsunuz? diye sordu Mr Best hafif bir endişeyle. Demek istiyorum ki...

— Zilzurna sarhoş ölmüştü, diye cilaladı Buck Mulligan. Bir kuart esmer bira krallara layık bir içecektir. Ah, size Dowden'ın lafını aktarmam lazım!

— Neymiş? diye sordu Besteglinton.

William Shakespeare ve ortakları, limited şirketi. Halkın şairi William. Şartname için lütfen aşağıdaki adrese başvurunuz: E. Dowden, Highfield House.....

— Enfes! diye şehvetle göğüs geçirdi Buck Mulligan. Ozana yöneltilen kulamperestlik suçlaması hakkında ne düşündüğünü sordum. Ellerini kaldırıp dedi ki: *Bir tek şunu diyebiliriz, o zamanlar cemiyet hayatı pek sofistikeydi.* Enfes!

Köçek.

— Güzellik duyusu aklımızı başımızdan alıyor, dedi hüzünlenincepekgüzelolan Best, çirkinleşmeye eğilimli Eglinton'a.

Sarsılmaz John'un cevabı ağır oldu:

— Bu sözlerin ne manaya geldiğini bize olsa olsa doktor bey söyleyebilir. Hem o, hem o olmaz.

Öyle mi dersin? Güzellik tacını bizden, benden söküp alacaklar mı?

— Ve malına mülküne sahip olma melekesi, dedi Stephen. Shylock'u kendi derin ceplerinden çıkarmıştı. Malt simsarı bir tefecinin oğluydu, kendisi de mısır simsarı ve tefeciydi, kıtlık yüzünden ayaklanma çıktığı günlerde yüzelli okka mısır istiflemişti. Ondan borç alanlar hiç şüphesiz Chettle Falstaff'ın andığı, türlü çeşitli inançlardan gelen türdendi ve iş hayatında ne kadar dürüst olduğuna şehadet ederlerdi. Kumpanyasındaki aktör arkadaşlarından birini birkaç çuval malt parası için dava etti ve borç verdiği her kuruşun faizini tırnaklarıyla söke söke aldı. Aubrey'nin ahırlarına bakan teşrifatçı oğlan başka türlü nasıl zengin olabilirdi? Olayların akışı hep ona çalıştı. Shylock, kraliçenin sülüğü Lopez'in asılıp etlerinin parça parça edilmesiyle, yahudi kalbinin çıfıt daha ölmemişken koparılıp çıkarılmasını izleyen yahudi avıyla aynı telden çalıyor: *Hamlet* ve *Macbeth*, arada bir ateşte bir cadı çevirivermeye meraklı İskoç filozof bozuntusunun tahta çıkmasına uyuyor. *Aşkın Çabası Boşuna*'da kaybedilen armada ile dalgasını geçiyor. Yazdığı o temaşalar, tarihsel oyunları, Mafeking usulü bir hamaset dalgasının rüzgârını arkalarına alıyor. Warwickshire cizvitleri yargılanıyor ve Shakespeare bize bir kapıcının tanrı adına dünyayı kandırma teorisini veriyor. *Sea Venture* gemisi Bermuda'dan geri dönüyor ve Renan'ın onca beğendiği o oyun, İrlanda'dan Amerika'ya göçen kuzenimiz Patsy Caliban'lı olarak yazılıveriyor. O şekerli soneler Sydney'ninkileri izliyor. *Windsor'un Şen Kadınları*'na ilham veren ağzıbozuk bakire Perili Elizabeth'e, namıdiğer havuçkafa Bess'e gelirsek, bırakalım Alamanya'dan gelen meinherr'in biri saklı manaları bulacağım diye bir kirli çamaşır torbasının dibini mıncıklaya mıncıklaya kurcalasın.

Gayet iyi gidiyorsun bence. Teolojikofilolojik bir karışımı karıştır gitsin. *Mingo, minxi, mictum, mingere.*

— Onun yahudi olduğunu ispatlayın peki, diye meydan okudu John Eglinton, beklentiyle. Üniversitenizin öğrenci danışmanı onun bir Roma katoliği olduğu inancında.

Sufflaminandus sum.

— İtalyan skandallarını Fransız cilasıyla parlatanların önde gideni olarak Almanya'da imal edilmişti.

— Binbirzihinli adam, diye hatırlattı Mr Best. Coleridge binbirzihinli demişti ona.

Amplius. In societate humana hoc est maxime necessarium ut sit amicitia inter multos.

— Aziz Thomas, diye lafa başladı Stephen...

— *Ora pro nobis*, diye inledi Keşiş Mulligan, bir sandalyeye çöktü.

Çöktüğü yerden uluyarak bir pagan ağıtı yaktı.

— *Pogue mahone! Acushla machree!* İşbu gün mahvolduğumuz gündür! Mahvımız kesindir!

Hepsi gülümsemelerini gülümsediler.

— Aziz Thomas, dedi Stephen, gülümseyerek, kendisi heyula gibi kalın ciltlerini orijinal dilinde okumaktan çok keyif aldığım bir müelliftir, ensest konusunda, Mr Magee'nin andığı zamane Viyana ekolünden farklı bir bakış açısıyla yazdıklarında, o bilge ve tuhaf üslubuyla, ensesti bir tür duygu cimriliğine benzetir. Ona göre, bu kadar yakın kan bağı olan birine duyulan sevgi, belki de, bu sevgiye çok daha büyük bir açlık duyan bir yabancıdan kıskançlıkla esirgenmektedir. Hristiyanların cimrilikle suçladıkları yahudiler de, bütün ırklar arasında, cemaat içi evliliğe en meraklı olanıdır. İnsanlar birbirlerini öfke içinde itham ediyorlar. (Zındık lollard'lar gibi, fırtınayı sığınak bilen) yahudilerin hazinelerinin birikmesine yol açan hristiyan yasaları, onların yüreklerini de çelik halkalarla bağlamış. Bunların günah mı sevap mı olduğunu, bizim Yokbaba moruğu bize ancak ahir zaman gelince söyleyecek. Ama kendi hakkı olarak gördüklerine, borcu olarak gördüklerine nazaran böylesine sıkı sarılan biri, karısı olarak gördüğü insan üzerindeki haklarına da o derece sıkı sarılacaktır. Komşusu sir Tebessüm'ün ne öküzünde, ne karısında, ne uşağında, ne hizmetçisinde, ne de aygır eşeğinde gözü olabilir.

— Ne de kancık eşeğinde, diye antifon usulüyle cevapladı Mulligan.

— Pek kibar bir bey olan Will pek kötü bir muameleye maruz bırakılıyor, dedi kibar Mr Best kibarca.

— Hangi oğlan! diye tatlı tatlı öğürdü Buck Mulligan. Kafamız karışıyor.

— Will'in dulu olan Ann için yaşama olan istek, diye felsefe yaptı John Eglinton, ölüme olan istek demekti.

— *Requiescat!* diye dua etti Stephen.

Nerde o eskiden olan şevkim?
Kaçtı gitti yıllardır...

— En iyi değil de ikinci yatağa serilmiş, taş kesilmiş yatıyor, peçeli kraliçe, her ne kadar siz o günlerde bir yatağın bugünlerde bir otomobil ne kadar enderse o kadar ender olduğunu ispatlasanız ve yatağın oymalarının namı yedi beldeyi tutmuş olsa da. İleri yaşında püriten vaizlerin peşine takılmış (bunlardan biri New Place'te kalmış ve bir kuart sherry içmişti, içkinin parasını ödemişti ama adamın hangi yatakta uyuduğunu sorma nezaketsizliğini biz göstermeyelim) ve bir de bakmış ki meğer kendisinin de bir ruhu varmış. *Windsor'un Şen Kadınları*'na tercih ettiği Püriten broşürlerini okumuş ya da birine okutup dinlemişti, ve, geceleyin lazımlığına kutsal suyunu dökerken, *İmanlıların Şalvarları İçin Kopçalar*'ı ve *En Mümin Ruhları Hapşırtmaya Mahsus En Mümin Enfiye Kutusu*'nu düşünüyordu. Venüs dua ederken dudaklarını bükmüştü. Vicdanın pişmanlığı: vicdanın utancı. Artık nefesi tıkanmış bir kahpeliğin, kördöğüşü, tanrısına ulaşmaya çabaladığı yıllar.

— Tarih bize bunun doğru olduğunu gösteriyor, *inquit Eglintonus Chronolologos.* Çağlar çağları izliyor. Ama, bir insanın en büyük düşmanlarının kendi evinde yaşayanlar ve kendi ailesi olması değişmiyor, bunu bize en saygıdeğer otoriteler söylüyor. Russell haklı bence. Bize ne onun karısından, babasından? Kusura bakmayın ama ancak aile şairlerinin aile hayatı olur. Falstaff'ın aile hayatı yoktu. Şişko şövalye, bence, Shakespeare'in en üstün icadı.

Sırım gibi, arkasına yaslandı. Utangaççа, aileni reddet, sahte dindar. Allahsızların sofrasına oturmuş, utanıyor, çanağı çaktırmadan cepliyor. Ulster'ın Antrim'indeki peydahlayıcısı istemiş bunu ondan. Oruç günlerinde onu burada ziyarete geliyor. Mr Magee, sizi görmek isteyen bir bey var efendim. Beni mi? Babanızmış efendim, öyle söylüyor. Bana Wordsworth'ümü getirin. Magee Mor Matthew girer, kabasaba, karışık saçlı, kocakafalı bir İrlanda piyadesi, ayağında önden düğmeli bir don, alt tarafları on ormanın çamuruyla pislenmiş, elinde yaban elması dalından bir değnek.

Ya seninki? Peder beyini tanıyor. Dul adam.

Işıklar şehri Paris'ten, annemin sefil ölüm döşeğine varmak için aceleyle dönüp, nehir kıyısında babamın elini tutmuştum. Sesinde eskiden olmayan bir sıcaklık, konuşuyordu. Ona Dr Bob Kenny bakıyor. İyiliğimi isteyen gözler. Ama beni tanımayan.

— Baba dediğiniz, dedi Stephen, ümitsizlikle mücadele ederek, hayattaki lüzumlu musibetlerden biridir. O oyunu babasının ölümünü izleyen aylarda yazmıştı. Eğer, evlilik çağında iki kızı olan, saçlarına ak düşmeye başlamış, otuzbeş yıl yaşamış, *nel mezzo del cammin di nostra vita*, ama elli yıllık hayat tecrübesi olan bir adam olan Shakespeare'in, Wittemberg'den gelen tüyü bitmemiş bir üniversite öğrencisi olduğunu düşünüyorsanız, o zaman onun yetmişlik anasının da gözünü şehvet bürümüş kraliçe olduğunu kabul etmeniz gerekir. Hayır. John Shakespeare'in cesedi geceleri karanlıkta gezmiyor. Saatten saate çürüyor yalnızca. İstirahat ediyor, babalık silahından soyunmuş, çünkü o mistik, ruhani mirası oğluna devretmiş. Boccaccio'nun

Calandrino'su hamile kaldığına inanan ilk ve son erkekti. Bilinçli olarak bir çocuk peydahlama anlamıyla babalık, erkeklerin bildiği birşey değildir. Bu mistik bir mirastır, biricik Pederden biricik Oğula apostolik bir görev devridir. Kilisenin üzerine bina edildiği sır, kurnaz İtalyan zekâsının Avrupa halklarının oluşturduğu güruhun önüne attığı Madonna'nın sırrı değil, işte bu sırdı, böylece, kilise yerinden kaldırılamaz bir biçimde kurulmuş oldu, çünkü, aynı mikrokozmos ve makrokozmosuyla âlem gibi, bir hiçliğin üzerinde kurulmuştu. Bu şüphenin, bu düşük ihtimalin karşısında, *Amor matris*, sübjektif ve objektif genitif, belki de hayatta sahici olan tek şey. Babalık ilişkisi bütünüyle yasal bir kurgudan ibaret olabilir. Bir oğulun babası kim oluyor ki, bir oğul babayı, ya da bir baba oğulu sevmek zorunda olsun?

Sen ne demeye getiriyorsun lan?

Biliyorum. Kapa çeneni. Siktir git! Var bir bildiğim.

Amplius. Adhuc. Iterum. Postea.

Bunu sana zorla mı yaptırıyorlar?

— Onları birbirinden ayıran bedensel utanç öylesine sabit ki, her türlü fücuru, hayvanla ilişkiyi kaydeden dünyanın suç vakayinameleri, bu sınırın ihlalini neredeyse hiç kaydetmemişler. Oğullar analarıyla, babalar kızlarıyla, sevici kızkardeşler, kendi adını anmaya cesaret edemeyen sevdalar, yeğenler nineleriyle, mahkûmlar anahtar delikleriyle, kraliçeler damızlık boğalarla. Oğul, doğumundan önce, güzelliği lekeliyor: bir kere doğunca da acı çektirmeye, ilgiye ortak olmaya, bakım istemeye başlıyor. Oğul bir erkek: onun büyümesi babasının çöküşü anlamına geliyor, gençliği babanın kıskançlığı, dostları babanın düşmanları.

Rue Monsieur-le-Prince'te düşünmüştüm bunu.

— Doğada onları birleştiren ne ki? Kör bir kızışma, bir anda olup bitiyor.

Ben bir baba mıyım acaba? Eğer babaysam?

Buruşuk, tereddüt eden el.

— Afrikalı Sabellius, bu parkurda yarışanlar arasındaki en mahir sapkın, Baba'nın Bizzat Kendi Oğlu olduğuna inanıyordu. Hiçbir kelimeyi olanaksız bulmayan Aquino'lu buldog, onu reddediyor. Pekâlâ: eğer oğlu olmayan bir baba, baba olamazsa, babası olmayan bir oğul, oğul olabilir mi? Rutlandbaconsouthamptonshakespeare ya da bu yanlışlıklar komedyasında aynı adı taşıyan başka bir şair *Hamlet*'i yazdığı zaman, yalnızca kendi oğlunun babası olmakla kalmadı, artık kendisi bir oğul olmadığı için, bütün ırkının babasına dönüşmüştü, kendi de bunun farkındaydı: kendi dedesinin babası, kendi doğmamış torununun babası. Bu torun da, aynı mantıkla, Mr Magee'nin anladığı şekliyle, mükemmellikten nefret eden tabiat için hiç doğmamıştı zaten.

Eglintongözleri, keyifle oynak, utangaççaparlayarak yukarıya baktılar. Şen bir püriten, neşeyle nazar ediyor, kıvrımlı gül ağacının dalları arasından.

Şımartıyor. Çok nadir de olsa. Şırnartıyor.

— Bizzat kendisinin babası, dedi kendi kendine Oğulmulligan. Durun bir dakika. Bir bebek bekliyorum. Beynimde doğmamış bir çocuk taşıyorum. Pallas Athena! Bir piyes bu! Evet bir piyes geliyor! Yavrulamalıyım!

Alınkarnına iki eliyle birden sarılıp ebelik etti.

— Ailesine gelirsek, dedi Stephen, annesinin adı Arden ormanında yaşıyor. Annesinin ölümü *Coriolanus*'taki Volumnia'lı sahneyi yazmasına yol açmıştı. Oğlunun ölümü, *Kral John*'da genç Arthur'un ölüm sahnesi. Kara prens Hamlet, Hamnet Shakespeare. *Fırtına*, *Perikles* ve *Kış Masalı*'ndaki kızların kim olduğunu biliyoruz. Mısır diyarındaki et kazanlarının Kleopatra'sının, Kressida'nın ve Venüs'ün kim olduğunu da tahmin edebiliriz. Ama ailesinin kayda geçmiş olan bir üyesi daha var.

— İşler karışıyor, dedi John Eglinton.

Quaker kütüphaneci, kuvaklayarak, parmaklarının ucuna basarak içeri girdi, kuvak, suratı, kuvak, aceleyle, kuvak, vak.

Kapı kapandı. Hücre. Gündüz.

Dinliyorlar. Üçü. Onlar.

Ben sen o onlar.

Buyrun, beyler.

STEPHEN

Üç kardeşi vardı, Gilbert, Edmund, Richard. Gilbert yaşını başını alınca kimi süvarilere günün birinde Biletçi Efendiden bedavaya bir bilet aldığını anlatmış, valla billa iki gözüm önüme aksın, ve Lunnon taraflarında oyun yazarlığı yapan ağabeyi Wull Efendiyi içinde pehlivanlar olan bir temsilde sırtına herifin biri çullanmış halde görmüş. Tiyatroda satılan sosisler Gilbert'ın ruhunu şad etmiş. Ondan hiçbir iz yok: ama Edmund ve Richard adında birilerinin William Şeker'in eserlerinde kaydı düşülmüş.

MAGEEGLINJOHN

Adlar! Adın ne değeri var?

BEST

Bu benim de adım, hani, Richard. Umarım Richard için söyleyeceğiniz iyi birşeyler vardır hani, benim gönlümü hoş tutmak için.

(Gülüşmeler.)

BUCK MULLIGAN

(Piano, diminuendo.)

Sonra tıbbiyeli Dick
Yoldaşı tıbbiyeli Davy'ye dedi ki...

STEPHEN

Kara vicdanlılardan kurduğu teslise, o hain haydutlara bakın, Iago, Kambur Richard, *Kral Lear*'daki Edmund, ikisinin adı o kötü amcalarının adı. Yok, o son oyun kardeşi Edmund Southwark'ta ölüm döşeğindeyken yazılmıştı ya da yazılmaktaydı.

BEST

Umarım bu iş Edmund'un başına patlar. Aman adaşım Richard'ın...

(Gülüşmeler.)

QUAKERLYSTER

(A tempo.) Oysa, temiz adımı aşıran insan...

STEPHEN

(Stringendo.) William'ı, kendi adını, güzel bir ad, aynı kadim İtalyan ressamlarının tuvallerinin karanlık bir köşesine kendi suratlarını koymaları gibi, burada bir figüran, şurada bir soytarı olarak oyunlarının içinde saklamıştı. Tam bir Will bolluğu yaşanan sonelerinde ise açığa çıkarmıştı onu. John O'Gaunt gibi, kendi adı pek değerliydi onun için, öylesine tamah ettiği o aile arması kadar değerliydi, kuzguni siyah bir şeridin üzerinde bir kargı ya da gümüş uçlu, honorificabilitudinitatibus, bu ad, elde ettiği "memleket sahnelerini altüst edenlerin şeyhi ve piri" şanından bile daha değerliydi. Adın ne değeri var? Bu soruyu biz de çocukken, bize adımız olduğunu söyledikleri kelimeyi yazarken kendimize sorarız. O doğunca gökyüzünde bir yıldız, bir sabah yıldızı, semavi bir alamet yükseldi. Gündüz gözüyle gökyüzünde bir başına ışıldadı, Venüs'ün geceleyin parladığından daha parlak, ve geceleyin yıldızların arasında yan gelip yatarak adının başharfini oluşturan takımyıldızın, Cassiopeia'nın delta'sının üzerinde parladı. Shottery'den,

kadının kollarının arasından geri dönerken, geceyarısı yaz sıcağında uyuşmuş tarlalar boyunca yürürken gözleri izledi onu, büyük ayının doğusunda, ufka doğru batıyordu.

İkisi de ikna oldu. Ben de memnunum.

Onlara yıldızın söndüğü zaman Shakespeare'in dokuz yaşında olduğunu söyleme.

Ve kadının kollarının arasından.

Birinin sana işve yapıp işi bitirmesini bekle. Tabii, şekerim. Kim sana işve yapacak ki?

Göklerdeki alametleri oku. *Autontimerumenos. Bous Stephanoumenos.* Ya senin takımyıldızın nerede? Stephen, Stephen, ekmeği kesen. S. D.: *sua donna. Già: di lui. Gelindo risolve di non amare S. D.*

— O bahsettiğiniz nedir, Mr Dedalus? diye sordu Quaker kütüphaneci. Bir gök olayı mıydı?

— Geceleyin bir yıldız, gündüzün bir bulut direği, dedi Stephen.

Başka ne diyebilirim?

Stephen şapkasına, bastonuna, pabuçlarına baktı.

Stephanos, tacım. Kılıcım. Onun pabuçları ayaklarımın şeklini bozuyor. Alayım yeni bir çift. Çoraplarım delik. Mendil de.

— İnsanın adını gerçekten de güzel kullanıyorsunuz, diye teslim etti John Eglinton. Sizin adınız da pek tuhaf. Muhtemelen sizin bu fantastik mizacınızı da açıklıyordur.

Ben, Magee ve Mulligan.

Efsanevi düzenci, şahin gibi adam. Uçup gittin sen de. Nereye? Newhaven-Dieppe, üçüncü sınıf yolcu biletiyle. Paris'e gittin, döndün. Kızkuşu. İkaros. *Pater, ait.* Denizıslağı, düşmüş, çırpınıyor. Kızkuşusun sen. Kızkuşu kalacaksın.

Mr Best konuşmadan önce heveslisessizlikle defterini kaldırdı:

— Bu çok ilginç, çünkü bu kardeş motifiyle, hani, eski İrlanda mitlerinde de karşılaşıyoruz. Tam da dediğiniz gibi. Shakespeare biraderler. Grimm'de de var, hani, peri masallarında. Üçüncü kardeş uyuyan güzelle evlenip en büyük ödüle konar.

Best biraderlerin en iyisi. İyi, daha iyi, en iyi.

Quaker kütüphaneci yanlarına hoppadüştü.

— Şunu merak ediyorum, sizce biraderlerden hangisi... Anladığım kadarıyla biraderlerden biriyle aralarında bir nahoşluk yaşandığını ima ediyorsunuz... Ama belki de lafı ağzınızdan alıyorum?

Kendi kendini suçüstü yakaladı: hepsine baktı: kendini tuttu.

Kapı aralığından bir görevli seslendi:

— Mr Lyster! Peder Dineen sizi...

— O! Peder Dineen! Derhal.

Çevikçe derhal gıcırdayarak derhalhal çıktı gitti derhal.

John Eglinton hançerine davrandı.

— Haydi, dedi, Richard ve Edmund hakkında ne diyeceğinizi duyalım. Onları mahsus sona bıraktınız, değil mi?

— Sizlerden bu iki soylu karındaşı, Richie emmi ile Edmund emmiyi hatırlamanızı isterken, belki de çok şey bekliyorum diye endişeleniyorum. Kardeş dediğiniz şemsiye kadar kolaylıkla unutulabilen birşeydir ne de olsa.

Kızkuşu.

Kardeşin nerede? Eczacılar çarşısında. Bileytaşım. O, sonra Cranly, Mulligan: şimdi de bunlar. Laf, laf. Ama oyna. Laf oyna. Seni denemek için dalga geçiyorlar. Oyna. Oynan.

Kızkuşu.

Kendi sesimden yoruldum, Esav'ın sesi. Bir içkiye krallığım.

Devam.

— Bu adların zaten oyunlarının malzemesini aldığı vakayinamelerde mevcut olduğunu söyleyeceksiniz. Neden başka adları değil de bu adları seçti o zaman? Kambursırtlı orospuçocuğu Richard, hilkat garibesi, Ann adlı (adın ne değeri var?) bir dulla sevişiyor, ona işve yapıp işi bitiriyor, orospuçocuğu bir şen dul. Fatih Richard, üçüncü kardeş, Fethedilen William'dan sonra geliyor. Oyunun diğer dört perdesi o ilk perdenin kuyruğundan gevşekçe sallanıyor. Yazdığı bütün krallar arasında, Richard, Shakespeare'in saygısının, o dünyevi meleğin koruması altında olmayan tek kral. Neden *Kral Lear*'ın içinde Edmund geçen yan öyküsü Sidney'nin *Arcadia*'sından yürütülüp tarihöncesinden kalma bir Kelt efsanesinin arasına sıkıştırılıvermiş ki?

— Will'in yoğurt yiyişi öyleydi, diye savundu John Eglinton. Bugün tabii ki bir Norman saga'sını George Meredith'in bir romanından bir alıntıyla birleştirmeyiz. *Que voulez-vous?* deyiverir Moore sonra. Shakespeare ise Bohemya'yı deniz kıyısı yapıyor, Ulysses'e Aristoteles'i alıntılatıyor.

— Neden? diye kendi cevapladı Stephen. Çünkü, fakirler her zaman aklında değil Shakespeare'in, ama sahtekâr, gaspçı ya da zina eden ya da üçünü birden yapan birader teması hep aklında. Bu kovulma notası, gönülden kovulma, evden kovulma tınısı, *Veronalı İki Beyzade*'den başlayıp, Prospero'nun sopasını kırıp yeraltında belli bir derinliğe gömmesine, kitabını denizin dibine bırakmasına dek kesintisiz tınlıyor. Ömrünün ortasında kendini ikiye katlıyor, kendini bir diğerinde yansıtıyor, tekrarlıyor, protasis, epitasis, katastasis, katastrophe. Bir ayağı çukurda olduğu zaman kendini yeniden tekrarlıyor, evli kızı Susan'ın, babasının kızı, zina ile suçlandığı zaman. Ama onun idrakini karartan, iradesini zayıflatan ve onda güçlü bir şer eğilimine yol açan şey ilk günahtı. Bunlar, Maynooth'lu sayın piskoposlarımın sözleri — bir ilk günah bu, ve, aynı ilk günah gibi, onun da günahını paylaştığı bir

başkası tarafından işlenmiş bir günah. Bunu yazdığı son kelimelerin satır aralarında buluyoruz, altına o kadının elinin ayağının gömülemeyeceği mezar taşının üzerinde taşlaşmış olarak görüyoruz. Yıllar silemedi onu. Güzellik ve huzur onu bertaraf edemedi. Yarattığı dünyanın her köşesinde, sonsuz bir çeşitlilikle karşımıza çıkıyor, *Boş Yere Kuru Gürültü*'de, *İstediğiniz Gibi*'de iki kere, *Fırtına*'da, *Hamlet*'te, *Kısasa Kısas*'ta, ayrıca henüz okumadığım diğer tüm oyunlarda.

Kendi zihnini kendi zihninin esaretinden kurtarmak için güldü.

Yargıç Eglinton toparladı.

— Hakikat ikisinin ortasında bir yerde, diye onayladı. O hem hayalet, hem de prens. O hepsinin içinde hepsi.

— Öyle, dedi Stephen. Birinci perdedeki oğlan çocuğu beşinci perdedeki olgun adam aynı zamanda. Hepsinin içinde hepsi. *Cymbeline*'da, *Othello*'da hem boynuzlanan o, hem de pezevenk. Hem oynuyor, hem de onunla oynanıyor. Bir ülkünün ya da bir sapkınlığın aşığı, José gibi gerçek Carmen'i öldürüyor. Kendi amansız zihni, durmaksızın içindeki Mağribi'nin acı çekmesini isteyen, kıskançlıktan gözü dönmüş Iago'nun ta kendisi.

— Boynuzlu! Guguk! Boynuzlu! Guguk! diye hafifmeşrepçe öttü geyik Mulligan. Ah o ürkünç kelime!

Karanlık kubbe duydu, yankı yaptı.

— O Iago da ne karakter ama! diye bağırdı bana mısın demeyen Eglinton. En nihayetinde Dumas *fils* (yoksa Dumas *père* miydi?) haklı. Yaratıcılıkta birinci Tanrı, ikinci Shakespeare.

— İnsanın tadı yok onun için, ne erkeğin, ne kadının, dedi Stephen. Bir ömürlük ayrılıktan sonra doğduğu o toprak parçacığına, oğlan çocuğuyken de, koca adamken de, her zaman sessiz bir tanık olduğu yere dönüyor, hayat yolculuğunu tamamlamış artık, toprağa bir dut ağacı dikiyor. Ölüyor sonra da. Aksiyonun sonu. Mezarkazıcıları Hamlet *père* ve Hamlet *fils*'i gömüyorlar. Nihayet ölümünde bir kral ve bir prens oluyor, fon müziği çalıyor. Ve, her ne kadar öldürülmüş ve ihanete uğramış olsalar da, Danimarkalı olsun Dublin'li olsun tüm yufka yürekliler onlar için ağlıyor, ölünün arkasından duyulan keder ise, boşamayı kabul etmedikleri tek koca. Epilogu seviyorsanız ona iyi bakın: müreffeh Prospero, ödüllendirilmiş iyi adam, Lizzie, dedesinin sevgi yumağı, Richie emmi ise, şiirsel adaletin tutup yaramaz zencilerin gittiği yere attığı kötü adam. Oyunun tam da heyecanlı yerinde inen perde. İç dünyasında mümkün olanları dış dünyada gerçekleşmiş olarak buldu. Maeterlinck der ki: *Eğer Sokrates bugün evini terketseydi bilgeyi kapısının eşiğinde oturuyor bulurdu, eğer Yahuda bu gece gitseydi Yahuda'nın ayak izlerinden yürürdü.* Her hayat birçok günden oluşur, gün günü izler. Biz kendi hayatımızın içinden yürüyüp geçeriz, yolda karşımıza hırsızlar, hayaletler, devler, yaşlılar, gençler, zevceler, dullar, âşık biraderler çıkar. Ama illa ki kendimizle karşılaşırız her seferinde. Bu dünyanın

folio'sunu yazan, onu da eline yüzüne bulaştıran (bize önce ışığı, iki gün sonra güneşi veren) o oyun yazarı, katoliklerin en Romalı olanlarının *dio boia*, cellat tanrı adını taktığı, herşeyin olduğu haliyle efendisi, hiç şüphesiz hepimizin içinde hepimizin içinde hepimizdir, seyis ve kasaptır; o da hem boynuzlanan, hem pezevenk olabilirdi aslında, ama gel gör ki göklerdeki cennetin tutumluluk mantığında, Hamlet'in de önceden haber verdiği gibi, artık evliliğe gerek kalmayacak, yücelmiş insan, androjen bir melek olarak, kendi kendisinin zevcesi olacak.

— *Eureka!*, diye bağırdı Buck Mulligan. *Eureka!*

Âniden sevindirik olmuş bir halde, zıplayıp bir adımda John Eglinton'ın masasına ulaştı.

— Bir kaleminizi alabilir miyim? dedi. Rab, Malachi'ye konuştu.

Bir kâğıt parçasının üzerine çiziktirmeye başladı.

Çıkarken bankodan not kâğıdı almayı unutma.

— Bundan önce evlenenler, dedi tatlı tellal, Mr Best, bir tanesi dışında, öyle yaşasın gitsin. Üst tarafı kalsın olduğu gibi.

Sanat bakaloryası sahibi Eglinton Johannes'e bekâr bekâr güldü.

Evlenmemiş, istenmemiş, gafil avlanmaya karşı pürdikkat, her gece *Hırçın Kız*'ı onun elindeki karşılaştırmalı baskısından ıncık cıncık tarıyorlar.

— Dalalet içindesiniz, dedi John Eglinton Stephen'a, dosdoğru. Bunca yolu getirttiniz bizi, vara vara Fransız usulü bir aşk üçgenine vardık. Kendi teorinize kendiniz inanıyor musunuz siz?

— Hayır, dedi Stephen sektirmeden.

— Bunu yazacak mısınız? diye sordu Mr Best. Diyalog formunda yazmalısınız, hani, Wilde'ın yazdığı Platonik diyaloglar gibi.

John Eklektikon iki kat gülümsedi.

— Valla, durum buysa, dedi, bu yazının karşılığında para kazanmayı beklemeniz için bir sebep göremiyorum, kendiniz inanmıyorsunuz ki buna. Dowden, *Hamlet*'in içinde bir tür sır olduğuna inanıyor ama daha başka bir söz etmiyor bu konuda. Herr Bleibtreu, Piper'ın Berlin'de tanıştığı adam, Rutland'ın şu teorisinin izinden gidiyor ve işin sırrının Stradford'daki anıtta saklı olduğuna inanıyor. Şu andaki dükü ziyarete gidecek, diyor Piper, ve onun ecdadının bu oyunları yazdığını ispatlayacak. Majestelerini pek şaşırtacak bu durum. Ama o kendi teorisine inanıyor.

İman ederim, ya Rab, benim imansızlığıma yardım eyle. İman etmeme yardım eyle mi diyor, imansızlık etmeme mi? İman etmeye yardım eden de kim? *Egomen.* İmansızlığa? Öbür herif.

— *Dana*'ya yazı yazanlar arasında karşılığında gümüş mangır talep eden tek kişi sizsiniz. Sonraki sayıda neler olacak bilemiyorum yalnız. Fred Ryan bir iktisat yazısı için yer açmamızı istiyor.

Freydrâyn. Bana iki parça gümüş borç vermişti. Para sıkıntısını atlatıverene

kadar. İktisat.

— Bir gine altını verirseniz, dedi Stephen, bu söyleşiyi basabilirsiniz.

Buck Mulligan güle güle çiziktirmesini bırakıp ayağa kalktı, gülerek: sonra ciddiyetle konuştu, bal gibi tatlı dilli bir kinayeyle:

— Ozan Kinch'i Upper Mecklenburgh Street'teki yazlık malikânesinde ziyaret ettiğimde onu *Summa contra Gentiles* üzerine çalışmaya gömülmüş halde buldum, yanında gonoreli iki hanımefendi vardı, Taze Nelly ve kömürrıhtımı yosması Rosalie.

Sözüne ara verdi.

— Haydi gel, Kinch. Haydi gel, kuşların gezgin Ængus'ı.

Haydi, Kinch, tüm yemek artıklarımızı silip süpürmüşsündür. Başüstüne. Size yemek artıklarınızla sakatatınızı sunacağım.

Stephen ayağa kalktı.

Hayat birçok günden oluşuyor. Bu gün de bitecek.

— Sizi bu gece tekrar göreceğiz, dedi John Eglinton. *Notre ami* Moore, Malachi Mulligan'ın mutlaka gelmesi lazım diyor.

Buck Mulligan elindeki kâğıt parçasıyla panama şapkasını gösterişle salladı.

— Monsieur Moore, dedi, Fransızların edebi ve edepsiz sanatlarını İrlanda gençliğine öğreten muallim. Geleceğim tabii. Haydi, Kinch, vakit ozanların kafa çekme vaktidir. Düz yürüyebiliyor musun sen?

Gülerek, o...

Saat onbire kadar kafa çekelim. İrlanda gecelerinin eğlencesi.

Soytarı...

Stephen bir soytarıyı izledi...

Bir keresinde milli kütüphanede bir konuyu tartışmıştık. Shakes. Sonra. Soytarı sırtının peşinden gitmiştim. Nasırlarını incitmiştim.

Stephen, selam vererek, sonra da tümden tarumar halde, maskara bir soytarının peşinden gitti, saçları güzelce taranmış, tazetraşlı, kubbeli hücreden insanı darmadağın eden, içinde düşünceye yer olmayan günışığına çıktı.

Ne öğrendim? Onlar hakkında? Kendim hakkında?

Haines gibi yürüyelim şimdi.

Müdavim okurların okuma odası. Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, ödünç alınan kitaplar defterine çokheceli adının sonuna parafını atıyor. Aldığı kitap: Hamlet deli miydi? Quaker'ın alnı bir papazcıkla konuşurken pek ilahi.

— Evet, beyim, lütfen öyle yapın... Bilemezsiniz beni ne kadar memnun edersiniz...

Eğlenmiş Buck Mulligan, kendi kendine başını sallayıp onaylayarak, keyifli bir mırıldanmayla söylendi:

— Memnun edilmiş bir göt.

Turnike.

Şu o mu?... Mavi kurdeleli şapka... Tembel tembel yazıyor... Ne? Baktı mı?...

Kavisli merdiven; akıp gidiveren Mincius.

Puck Mulligan, panamamiğferli, adım adım indi, vezinle, nağmeyle bağırdı:

John Eglinton, Jo'cuğum, John,
Bir kız bulsan, evlensen?

Havaya doğru çabuk çabuk geveledi:

— Ah, o çenesiz Çinli! Çin Çon Eg Lin Ton. Lağımcılar Çarşısı'nın oradaki tiyatrolarına gitmiştik bir kere, Haines'le ben. Aktörlerimiz ve aktrislerimiz Avrupa için yepyeni bir sanat yaratıyorlar, Yunanlılar ya da M. Maeterlinck gibi. Abbey tiyatrosu! Rahiplerin kasıklarının ter kokusu burnuma geliyor.

Tükürür gibi yaptı.

Unutmuş: lüzumsuz Lucy'nin onu kırbaçlatmasını ne kadar unuttuysa o kadar unutmuştur. Ve *femme de trente ans*'ı bırakmış. Peki neden başka hiç çocukları olmamış? Neden ilk çocukları kız olmuş?

Sonradan akıl edilen. Geri dönelim.

Suratsız münzevi hâlâ oradadır (keki var), tatlı çocuk da, zaman'ın gözbebeği, Phaedo'nun oynaşılası sarı saçları.

Ee... ben şey... diyecektim ki... unutmuşum... o...

— Longworth ve M'Curdy Atkinson da oradaydılar...

Puck Mulligan ayağını bir oraya bir buraya atarak şakıdı:

Zor duyuyordum sesini keranenin,
yanından geçtiğim İngiliz askerin.
F. M'Curdy Atkinson'a gitti aklım
Var ya hani, şu tahtadan bacaklım.
Provokasyon yapardı, ayrılıkçı
Her daim ufak bir kilt ile sarmalanmış kızı.
Susuzluğu da dur durak bilmezdi hiç,
O ve Magee namındaki o çenesiz piç
Onlar bu âlemde evlenmekten çekinir,
Can ü baş ile çekerler hep otuzbir.

Alaya devam. Kendini bil.

Altımda durdu, alaycı gözlerle bana bakıyor. Duruyorum.

— Matem maskarası, diye inledi Buck Mulligan. Synge bile doğaya benzeyeceğim diyerek siyah giymeyi bıraktı. Yalnız kargalar, papazlar ve İngiliz kömürü siyah artık.

Bir gülümseme dudaklarında sendeledi.

— Şu dedikoducu teyze Gregory hakkında yazdıklarına Longworth çok fena içerlemiş. Ah seni engizisyoncu ayyaş cizvit çıfıtı! Kadın gazetenin sana bir iş vermesini sağlıyor, sen gidip kadına Allah ne verdiyse verip veriştiriyorsun. Yeats gibi suyuna gidiveremez miydin?

Aşağıya devam etti, suratını şekilden şekle sokarken, kollarını zarafetle sallayarak terennüm ediyordu:

— Benim zamanımda ülkemden çıkan en güzel kitap. İnsanın aklına Homeros geliyor.

Merdivenin dibinde durdu.

— Maskaralar oynasın diye bir piyes düşündüm, dedi büyük bir ciddiyetle.

Sütunlu, Mağrip mimarili salon, gölgeler sarmalanmış. İndislerden tuhaf şapkalar giymiş dokuz adamın Mağrip dansı geçti gitti.

Buck Mulligan, tatlı tatlı değişen seslerle, tabletini okudu:

Herkes Kendinin Zevcesi
yahut
Elde Var Bir Balayı
(üç orgazmlık milli edepsizlik)
yazan
Taşakî Mulligan

Mutlu bir soytarı sırıtışıyla Stephen'a döndü, dedi ki.

— Takma adın kime ait olduğu, korkarım, hemen anlaşılıyor. Fakat dinle.

Okudu, *marcato:*

— Karakterler:

TOBY ÇAVUŞTOKATSKİ (körolmuş bir Çek).
AMBİTİ (ormankaçkını).
TIBBİYELİ DICK ve TIBBİYELİ DAVY } (bir taşla iki kuş)
GROGAN NİNE (bir saka)
TAZE NELLY
ve
ROSALIE (kömürrıhtımı yosması)

Güldü, kafasını ileri geri salladı, Stephen peşinden gelirken yürümeye devam etti: ve neşeyle gölgelere, insanların ruhlarına seslendi:

— Ah, Camden Hall'daki o gece, hani Erin'in kızları sen o dutrenkli, çokrenkli, çokmebzul kusmuğunun içinde serilmiş yatarken üzerinden atlamak için eteklerini kaldırmak zorunda kalmışlardı!

— Uğruna eteklerini kaldırdıkları Erin'in oğulları arasında en günahsızı, dedi Stephen.

Kapıdan çıkmak üzereyken, arkasında birinin varlığını hissedip yana çekildi.

Ayrıl. Zamanı şimdi işte. Sonra nereye? Eğer Sokrates bugün evini terketseydi, eğer Yahuda bu gece gitseydi. Neden? Cevabı zamanın içinde kaçınılmaz olarak gelmem gereken mekânda yatıyor.

Benim iradem: önümden giden onun iradesi. Aramızda deryalar.

Aralarından bir adam geçti, eğilip selam vererek.

— Oo, tekrar merhaba, dedi Buck Mulligan.

Sundurma.

Burada kehanet için kuşları izlemiştim. Kuşların Ængus'ı. Gidiyorlar, geliyorlar. Dün gece uçuyordum. Kolaycacık uçuyordum. İnsanlar şaşıyordu. Sonra fahişeler sokağı. Bana kaymak gibi bir kavun sunmuştu. Gir. Şimdi göreceksin kimmiş.

— Gezgin yahudi, diye fısıldadı Buck Mulligan, bir palyaçonun hayranlığıyla. Gözünü gördün mü? Sana şehvetle baktı. Senin için endişeleniyorum, yaşlı denizci. Aman, Kinch, büyük tehlike altındasın. Git pantalonunun arkasına pamuktan bir yastık koydur.

Oxenford âdetleri.

Gündüz. Elarabası güneş köprünün kavisinin üzerinde.

Önlerinden koyu renk bir sırt geçti. Bir parsın adımlarıyla, aşağıya, ana kapıdan dışarıya, demirden parmaklıkların altında.

İzlediler.

Hâlâ benim kalbimi kırıyor. Konuşmaya devam.

Tatlı hava Kildare Street'teki evlerin köşelerini belirginleştirdi. Hiç kuş yok. Evlerin damlarından iki adet incecik duman sorgucu yükseldi, sorguç yaptılar, yumuşacık bir esintiyle yumuşacık üflendiler.

Koyver kuyruğunu. Cymbeline'daki şamanların barışı, hierofant gibi: tüm dünyadan bir sunak.

Tanrılara hamd edelim
Ve yükselsin kıvrılan dumanlarımız burunlarına
Kutsanmış sunaklarımızdan.

Yüksek rütbeli, pek muhterem peder John Conmee S. J. ruhban bölmesinin basamaklarını inerken pürüzsüz saatini geriye, iç cebine koydu. Üçe beş var. Tam da Artane'e güzel güzel yürüyecek kadar zamanım var. Şu oğlanın adı neydi? Dignam, evet. *Vere dignum et iustum est.* Birader Swan'u görmem gerekiyordu. Mr Cunningham'ın mektubu. Evet. Mümkünse, dileğini yerine getirmeye çalışayım. İyi, çalışkan bir katolik: misyon zamanı gelince işe yarar.

Tekbacaklı bir bahriyeli, koltuk değneklerini tembel tembel fırlatarak gövdesini ileriye sallandırırken, hırıldayarak birkaç nota söyledi. Yardımsever hemşireler manastırının biraz önüne kadar sarsıla sarsıla geldi, tepelikli şapkasını pek muhterem John Conmee S. J.'ye uzatıp sadaka istedi. Peder Conmee onu güneşin altında kutsadı, çünkü, biliyordu ki, cüzdanında yalnızca bir gümüş kron vardı.

Peder Conmee karşıya geçip Mountjoy Square'e vardı. Top gülleleriyle bacakları koparılıp kalan günlerini dilenciler koğuşunun tekinde tamamlayan askerleri ve bahriyelileri düşündü bir süre, ama çok da uzun bir süre düşünmedi, sonra Kardinal Wolsey'nin sözlerini hatırladı: *Eğer Rabbime de Kralıma hizmet ettiğim gibi hizmet etseydim düşkün günlerimde beni böyle yalnız bırakmazdı.* Güneştegözkırpan yaprakların düşürdüğü ağaçgölgesinden yürüdü, derken Milletvekili Mr David Sheehy'nin karısı ona yaklaştı.

— Çok iyiyim sahiden de, peder. Siz nasılsınız, peder?

Peder Conmee de harikulade iyiydi sahiden de. İhtimal Buxton'a gidecekti kaplıcalar için. Peki ya hanımefendinin oğulları, Belvedere'de işleri yolunda gidiyor muydu? Öyle miydi? Peder Conmee bunu duyduğuna pek çok sevinmişti. Ya Mr Sheehy nasıllardı? Hâlâ Londra'da. Ev de hâlâ durduğu yerde duruyordu herhalde? Evet aynı bıraktığınız gibiydi. Hava pek güzeldi sahiden, şerbet gibiydi. Evet, çok büyük ihtimalle Peder Bernard Vaughan yine vaaz vermeye gelecekti. Evet, evet: pek sükse yapmıştı. Pek muhteşem bir adamdı sahiden de.

Peder Conmee Milletvekili Mr David Sheehy'nin karısını böyle iyi gördüğüne çok memnun olmuştu, ona Milletvekili Mr David Sheehy'ye selamlarını söylemeyi

unutmamasını sıkı sıkı tembih etti. Onlara bir gün tabii ki uğrayacaktı.

— İyi günler, Mrs Sheehy.

Peder Conmee vedalaşırken silindir şapkasını kadının eşarbının güneşte mürekkepgibiparlayan simsiyah boncuklarının istikametinde çıkardı. Ve giderayak tekrar gülümsedi. Dişlerini, biliyordu ki, areka cevizi ezmesiyle fırçalamıştı.

Peder Conmee yürüdü ve, yürürken gülümsedi, çünkü Peder Bernard Vaughan'un gülünç gözleriyle cockney aksanı aklına gelmişti.

— Pilatus! Nideyn bu eaykıağn gürua eakim aolmıyorsın?

Pek şevkli bir adamdı, öte yandan. Gerçekten de öyleydi. Ve kendi usulünce çok faydalı çalışmalar yapıyordu. Bu hiç şüphesiz böyleydi. İrlanda'yı seviyorum, derdi, İrlandalıları da. İyi bir aileden de geliyordu büyük ihtimalle? Galler'dendi ailesi, değil mi?

Ah, az kaldı unutuyordu. Bölge başpapazına gidecek mektup.

Peder Conmee Mountjoy Square'in köşesinde üç bacaksız öğrenciyi durdurdu. Evet: Belvedere'de okuyorlardı. İlk kısımda: Aha. Peki okulda uslu duruyorlar mıydı bakalım? Oo. Aaferin, aferindi. Ve onun adı neydi? Jack Sohan. Peki öbürünün? Ger. Gallaher. Peki diğer küçük beyin? Onun adı da Brunny Lynam'dı. Oo, beyimizin adı da ne güzeldi.

Peder Conmee göğüs cebinden çıkardığı bir mektubu Brunny Lynam paşaya verdi ve Fitzgibbon Street'in köşesindeki kırmızı, sütun biçimindeki posta kutusunu işaret etti.

— Ama dikkat et de kendini de postaya verme, küçük bey, dedi.

Çocuklar Peder Conmee'ye altıgözle baktılar ve güldüler.

— Ah, örtmenim.

— Peki, göreyim bakayım mektup atmayı biliyor muymuşsun, dedi Peder Conmee.

Brunny Lynam paşa koşarak karşıdan karşıya geçti ve Peder Conmee'nin bölgenin başpapazına yazdığı mektubu parlak kırmızı posta kutusunun ağzına attı, Peder Conmee gülümsedi ve başını salladı ve gülümsedi ve Mountjoy Square East boyunca yürüdü.

Mr Denis J. Maginni, dans vs. hocası, silindir şapkası, morumsu gri, ipek astarlı frağı, beyaz örtüden kravatı, lavanta rengi sımsıkı pantalonu, kanarya rengi eldivenleri ve sivri burunlu rugan ayakkabılarıyla, ağırbaşlı bir postürle yürürken, Dignam's Court'un köşesinde Lady Maxwell ile karşılaşınca saygıda hiç kusur etmeyerek kaldırıma çıktı.

Şu gelen Mrs M'Guinness değil miydi?

Mrs M'Guinness, oturaklı, gümüşsaçlı, üzerinde süzülmekte olduğu karşı kaldırımdan eğilerek Peder Conmee'ye selam verdi. Ve Peder Conmee de gülümsedi ve selam verdi. Afiyetteydi inşallah?

Hanımefendinin endamı da pek yerindeydi. Sanki İskoçların kraliçesi Mary, öyle bir havası vardı. Rehincilik yaptığına inanmak da ne zordu. Buyrun bakalım! Böyle... nasıl anlatsaydı?... böyle sultan edalı bir hanım.

Peder Conmee Great Charles Street'ten aşağı yürüdü ve sol tarafındaki, dua için açık olmayan Serbest Kilise'ye baktı. Muhterem T. R. Greene B. A. vaaz verecek (D. V.). Vazife sahibi diyorlardı ona. Birkaç kelime söylemeyi üzerine vazife hissetmiş. Ama insaflı olmak gerekiyordu. Yenilmez cehalet. Kafalarıyla hareket etmiyorlardı ki.

Peder Conmee köşeyi döndü ve North Circular Road boyunca yürüdü. Bu kadar önemli bir caddeden tramvay geçmiyor olması mucize kabilindendi. Tramvay lazımdı buraya, hiç şüphe yoktu.

Bir grup okul çocuğu çantalarıyla Richmond Street tarafından caddeyi geçtiler. Hepsi derbeder keplerini kaldırdılar. Peder Conmee iyi niyetle, birkaç kere selamladı onları. Hristiyan Biraderlerin çocukları.

Peder Conmee yürürken sağından bir buhur kokusu aldı. Saint Joseph kilisesi, Portland Row. İhtiyar ve iffetli hanımlar için. Peder Conmee, Kutsal Sakrament'e şapkasını çıkardı. İffetli: ama arada bir de pek sinirli oluveriyorlardı.

Aldborough House'un yakınında Peder Conmee o müsrif asilzadeyi düşündü. Ve şimdi de işyeri mi öyle birşey olmuştu.

Peder Conmee North Strand Road boyunca yürümeye başladı ve dükkânının girişinin önünde durmakta olan Mr William Gallagher tarafından selamlandı. Peder Conmee Mr William Gallagher'ı selamladı ve beykın döşlerinden ve koca koca tereyağı topaklarından gelen rayihaları aldı. Haber levhalarının kapısına yaslanıp New York'taki içler acısı bir felaketi bildirdikleri Grogan'ın tütüncü dükkânını geçti. Amerika'da durmadan böyle şeyler oluyordu. İnsancıkların böyle, hazırlıksız ölüvermeleri pek talihsizlikti. Tam ibretlik, tövbelik bir vakaydı öte yandan.

Peder Conmee penceresinde iki aylak adamın yayıldığı Daniel Bergin'in meyhanesinin yanından geçti. Onu selamladılar ve selamlandılar.

Peder Conmee Corny Kelleher'ın bir saman yaprağını çiğneyerek yevmiye defterindeki rakamları toplamakta olduğu H. J. O'Neill'ın cenaze levazımatçısını geçti. Görev başındaki bir polis memuru Peder Conmee'yi selamladı ve Peder Conmee polis memurunu selamladı. Domuz kasabı Youkstetter'da, Peder Conmee domuz sosislerinin, beyaz, siyah, kırmızı, tüp şeklinde güzelce kıvrılıp yatmış olduklarını gördü.

Peder Conmee Charleville Mall'un ağaçlarının altında demir atmış bir turba salını, kafasını sarkıtmış bir yük beygirini, kafasında kirli hasır şapkasıyla teknesini ortalayarak oturmuş bir salcıyı gördü, salcı sigarasını tüttürerek tepesindeki bir kavak dalına bakıyordu. Tam bir kır manzarasıydı: ve Peder Conmee bataklıkların içinde, insanlar onu oradan kazıp çıkarıp şehirlere ve mezralara taşıyabilsinler de fakirlerin evinde yakacak görevi görebilsin diye turbayı yapan Yaradan'ın rahmeti

üzerine tefekküre daldı.

Newcomen köprüsünde, Upper Gardiner Street'teki Saint Francis Xavier kilisesinden pek muhterem John Conmee S. J. taşra istikametinde giden bir tramvaya bindi.

Şehir istikametinde giden bir tramvaydan North William Street'teki Saint Agatha kilisesinden muhterem Nicholas Dudley C. C. Newcomen köprüsüne indi.

Newcomen köprüsünde Peder Conmee taşra istikametinde bir tramvaya atladı, çünkü Mud Island'dan sonraki çamurlu yoldan yürümeyi sevmezdi.

Peder Conmee tramvay vagonunun bir köşesinde oturdu, mavi bir bileti güzelce oğlak derisinden pofuduk eldiveninin bir gözüne katlayıp tıkmıştı, bir yandan da dört adet şilini, bir adet altı peniyi, beş adet de peniyi, diğer pofuduk eldivenavucundan cebine boca ediyordu. Sarmaşıklı kilisenin yanından geçerken biletçinin hep de insanın gaflete kapılıp biletini attığı zaman kontrole gelmesi üzerine tefekküre dalmıştı. Vagondaki yolcuların ciddiyeti böylesi kısa ve ucuz bir seyahat için haddinden biraz fazla görünmüştü Peder Conmee'ye. Peder Conmee güleryüzlü kibarlığı severdi.

Huzurlu bir gündü. Peder Conmee'nin karşısında oturan gözlüklü beyefendi izahatını bitirmiş, gözlerini aşağıya çevirmişti. Yanındaki zevcesiydi herhalde, diye tahmin yürüttü Peder Conmee. Gözlüklü beyefendinin zevcesinin ağzını ufacık bir esneme açtı. Ufak, eldivenli yumruğunu kaldırdı, ah pek kibarca esneyiverdi, ufak eldivenli yumruğunu açılan ağzının üzerine yavaşça çarpıvererek, ufacık, tatlı tatlı gülümseyivererek.

Peder Conmee kadının parfümünün vagondaki kokusunu farketti. Kadının öbür tarafında oturan rahatsız görünüşlü adamın koltuğunun kenarında diken üstünde oturmakta olduğunu da farketti.

Peder Conmee, mihrabın korkuluklarında, kafasını dik tutamayan rahatsız görünüşlü yaşlı bir adamın ağzına okunmuş ekmeği güçlükle koydu.

Annesley köprüsünde tramvay durdu ve, tekrar hareket etmek üzereyken, yaşlı bir kadın inmek için âniden yerinden kalktı. Kondüktör vagonu onun için durdurmak amacıyla çanın ipini çekti. Elinde sepeti ve pazar filesiyle dışarı çıktı: ve Peder Conmee kondüktörün kadına sepeti ve filesiyle inmesi için yardım etmesini gördü: ve kadıncağız az kalsın bir penilik ücretini ödediği yoldan daha öteye gideyazmışken, Peder Conmee, o kadının da şu hep kendilerine iki kere *kutsuyorum seni, çocuğum* denmesi, günahlarının affedildiğinin söylenmesi, *benim için dua et* denmesi gereken iyi kalplilerden olduğunu düşündü. Ama onların da hayatta öyle çok derdi, sıkıntısı vardı ki, zavallı mahluklar.

Mr Eugene Stratton, reklam tabelasının üzerinden dolgun zencidudaklarıyla Peder Conmee'ye gülümsedi.

Peder Conmee siyah, kahverengi ve sarı insanların ruhlarını ve Aziz Peter Claver

S. J. ve Afrika misyonu üzerine verdiği vaazı ve imanın tebliğ edilmesini ve son saatleri bir gece sanki hırsız gibi çıkıp geliverdiğinde henüz suyla vaftiz edilememiş milyonlarca siyah ve kahverengi ve sarı ruhu düşündü. Belçikalı cizvitin yazdığı şu kitap, *Le Nombre des Élus*, oldukça makul bir çağrı gibi görünüyordu Peder Conmee'ye. Rab tarafından Bizzat Kendi suretinde yaratılmış milyonlarca ruh vardı ve onlara iman henüz (D. V.) ulaştırılamamıştı. Ama onlar da Allah'ın yarattığı Allah'ın ruhlarıydı. Peder Conmee'ye bütün bu ruhların kaybedilecek, yazık edilecek olması, eğer böyle söylemesine müsaade ederseniz, bir israf gibi görünüyordu.

Peder Conmee Howth Road durağında indi, kondüktör tarafından selamlandı ve cevaben selamladı.

Malahide Road sessizdi. Peder Conmee severdi onu, hem yolu hem de adını. Saadet çanları neşeli Malahide'ın üzerinde çalardı. Lord Talbot de Malahide, bugüne bugün Malahide'ın ve çevreleyen denizlerin miras hakkı sahibi amirali. Sonra da onu askere çağırmışlar ve kadıncağız aynı gün içinde kız, zevce ve dul oluvermişti. Eski zaman günleriydi onlar, neşe dolu mıntıkalarda sadakat günleri, baronluktaki eski günler.

Peder Conmee, yürürken, kendi yazdığı kitapçığı, *Baronluktaki Eski Günler*'i, ve cizvit evleri ile lord Molesworth'un kızı, Belvedere'in ilk kontesi Mary Rochfort üzerine yazılabilecek bir kitabı düşündü.

Bezgin bir hanımağa, gençliği mazide kalmış, Lough Ennel'in kıyısı boyunca bir başına yürüyor, Mary, Belvedere'in ilk kontesi, bir akşam bezgince yürüyor, bir kunduz suya daldığı zaman irkilmiyor. Hakikati kim biliyor olabilirdi? Kıskanç lord Belvedere bilemezdi, günah çıkardığı rahip de bilemezdi, eğer kocasının biraderiyle zinayı tam anlamıyla, *eiaculatio seminis inter vas naturale mulieris*, gerçekleştirmediyse. Eğer günahı tam anlamıyla işlemediyse günah çıkarırken de yarım ağızla söylerdi, kadın milleti değil mi. Bir tek Allah biliyordu, bir de kendisi, bir de o adam, kocasının biraderi.

Peder Conmee o zalim inkontinansı düşündü, insan ırkının dünyada kalması için gerekliydi yine de, ve Allah'ın hikmetinden sual olunmayan yollarını yordamlarını düşündü.

Don John Conmee hayali cihan değer mazinin içinden yürüdü gitti. Orada, o zamanlar pek insaniyetliydi, pek şerefliydi. Zihninde ona itiraf edilmiş sırları saklıyordu ve gülümseyen soylu yüzlere balmumuyla parlatılmış, tavanı salkım salkım meyve süslemeleriyle dolu bir misafir odasında gülümsüyordu. Ve bir gelinle bir damadın, ikisi de soylu, ellerini, don John Conmee birleştiriyordu.

Latif bir gündü.

Bir bostanın kapısı Peder Conmee'ye sereserpe yayılmış lahanaları gösterdi, koskocaman alt yapraklarıyla ona reverans yapıyorlardı. Gökyüzü ona rüzgâra kapılmış yavaş yavaş ilerleyen küçük beyaz bulutlardan bir sürüyü gösterdi. Fransızlar

moutonner diyordu bunlara. Sevimli ve pek yerinde bir kelime.

Peder Conmee, dualarını okurken, Rathcoffey'nin üzerindeki kuzu postu gibi topaklanmış bulut sürüsünü seyretti. İnceçoraplı ayak bilekleri Clongowes bahçesinin otları tarafından gıdıklandı. Yürüdü orada, akşam vakti okuyarak, takımlara ayrılmış oyun oynayan çocukların bağrışmalarını duydu, sessiz akşamın içinde çocuk çığlıkları. Çocukların rektörüydü o: onun hükümranlığı pek hoşgörülüydü.

Peder Conmee eldivenlerini sıyırdı ve kırmızıkenarlı dua kitabını çıkardı. Fildişinden bir kitap ayracı hangi sayfada olduğunu söyledi ona.

Nones vakti. Bunu öğle yemeğinden önce okumuş olmalıydı. Ama lady Maxwell ziyarete gelmişti.

Peder Conmee *Pater*'i ve *Ave*'yi sessiz ve derinden okudu ve haç çıkardı. *Deus in adiutorium.*

Sakince yürüdü ve *nones*'i içinden okudu, *Beati immaculati*'deki *Reş*'e gelene kadar okuyarak yürüdü: *Principium verborum tuorum veritas: in eternum omnia iudicia iustitiæ tuæ.*

Yüzü kıpkırmızı olmuş genç bir adam bir çalılığın arasından çıktı, peşinden de elinde boynunu bükmüş yaban papatyalarından bir demet tutan genç bir kadın geldi. Genç adam kepini aceleyle çıkardı: genç kadın aceleyle eğildi ve ince eteğine yapışmış bir ot parçasını dikkatle, yavaşça aldı.

Peder Conmee ikisini de ağırbaşlılıkla kutsadı ve dua kitabının ince sayfalarından birini çevirdi. *Şin: Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidavit cor meum.*

*
* *

Corny Kelleher ince uzun yevmiye defterini kapattı ve bir köşeye nöbetçi olarak dikilmiş çam ağacından bir tabut kapağına tembellikle kapanan gözleriyle baktı. Kendini dikeltti, tabut kapağının yanına gitti ve kapağı ekseni etrafında döndürerek şekline şemaline ve pirinçten aksamına baktı. Saman çöpünü çiğneyerek tabut kapağını bıraktı ve kapının ağzına geldi. Orada şapkasının siperliğini gözlerine gölge düşsün diye eğdi ve kapının kasasına dayanıp aylak aylak dışarı baktı.

Peder John Conmee Newcomen köprüsünde Dollymount tramvayına bindi.

Corny Kelleher kocaayaklı pabuçlarını birbirine geçirdi ve, şapkası öne eğilmiş, saman çöpünü çiğneyerek baktı.

57 C yaka numaralı polis memuru devriye geziyordu, zaman öldürmek için durdu.

— Bugün güzel bir gün, Mr Kelleher.

— Öyle, dedi Corny Kelleher.

— Yağmur sıkıntısı var, dedi memur.

Corny Kelleher yay yapan bir saman suyu huzmesini sessizce ağzından püskürtürken cömert ve beyaz bir kol Eccles Street'teki bir pencereden dışarı bir madeni para fırlattı.

— Haberler iyi mi? diye sordu.

— O malum şahsı dün akşam gördüm, dedi memur, heyecanla nefesini tutarak.

*
* *

Tek bacaklı bahriyeli vücudunu değneklerinin desteğiyle sürükleyerek MacConnell's köşesini döndü, Rabaiotti'nin dondurma arabasının etrafından dolaştı ve kendini Eccles Street'ten yukarıya vurdu. Ceketini fora etmiş dükkânının kapısında duran Larry O'Rourke'a doğru dostane olmayan bir sesle hırladı.

— *İngiltere uğruna...*

Gövdesini şiddetle ileriye doğru atıp Katey ve Boody Dedalus'u geçti, durdu ve hırladı:

— *vatan ve güzellik uğruna.*

J. J. O'Molloy'un beyaz, dertlerleyıpranmış yüzüne Mr Lambert'ın depoda bir ziyaretçinin yanında olduğu söylendi.

Etine buduna dolgun bir hanımefendi durdu, cüzdanından bakır bir para çıkardı ve ona doğru tutulan şapkaya parayı attı. Bahriyeli homurdanarak teşekkür etti, onu kâle almayan pencerelere ekşi ekşi baktı, boynunu büktü ve gövdesini ileriye doğru dört adım daha fırlattı.

Durdu ve kızgınlıkla hırladı:

— *İngiltere uğruna...*

İki adet yalınayak sokak çocuğu, ince uzun meyankökü macunu şeritlerini emerek yanında durdular, sarısalyalanmış ağızlarıyla kesik bacağının kütük gibi ucuna baktılar.

Kendini şevkle fırlata fırlata ilerledi, durdu, başını bir pencereye doğru kaldırdı ve derin derin anırdı.

— *vatan ve güzellik uğruna.*

İçeriden gelen neşeli, tatlı, şakımalı ıslık sesi bir iki ölçü daha devam etti, sonra durdu. Pencerenin perdesi kenara çekildi. Üzerinde *Eşyasız Daireler* yazan bir kart pencerenin pervazından kaydı ve düştü. Tombul, çıplak, cömert bir kol parladı, göze görünür oldu, beyaz bir kamisolün ve gergin omuz askılarının arasından ileriye uzatıldı. Bir kadın eli evin bahçe korkuluklarının üzerinden madeni bir para fırlattı. Para yola düştü.

Sokak çocuklarından biri koştu, parayı aldı ve gezgin âşığın kepine bıraktı:

— Buyrun, ağbi.

*
* *

Katey ve Boody Dedalus buhar basmış, sıkıntılı mutfağın kapısını içeriye doğru itekledi.

— Kitapları okuttun mu? diye sordu Boody.

Maggy, ocağın başında, bozumtırak renkli bir kütleyi sopasıyla fokurdayan çamaşır suyunun dibine doğru iki kere dürtükledi ve alnını sildi.

— Beş para vermediler, dedi.

Peder Conmee Clongowes bahçeleri boyunca yürüdü, inceçoraplı ayak bileklerini otlar gıdıklıyordu.

— Nereye götürdüydün? diye sordu Boody.

— M'Guinness'e.

Boody ayağını yere vurup çantasını masanın üzerine attı.

— Allah cezasını versin o koca suratlı karının! diye bağırdı.

Katey ocağa gitti ve gözlerini kısarak baktı.

— Tencerede ne var? diye sordu.

— Gömlekler, dedi Maggy.

Boody kızgınlıkla bağırdı:

— Aman Allah, yiyecek bir lokma birşey yok mu?

Katey, lekeli gömleğinden tutamak yapıp tencerenin kapağını kaldırırken, sordu:

— Peki bunda ne var?

Cevap olarak ağır bir duman fışkırdı.

— Bezelye çorbası, dedi Maggy.

— Nereden buldunuz? diye sordu Katey.

— Hemşire Mary Patrick, dedi Maggy.

Kapıcı çanını çaldı.

— Barang!

Boody masaya oturdu, acıkmıştı, dedi ki:

— Getir bakalım!

Maggy sarı, yoğun çorbayı tencereden bir kâseye döktü. Katey, Boody'nin karşısında oturmuş, parmağının ucuyla oradan buradan topladığı kırıntıları ağzına götürürken kısık sesle konuştu.

— Bunu bulduğumuza da şükür. Dilly nerede?

— Babamın yanına gitti, dedi Maggy.

Boody, sarı çorbanın içine kocaman ekmek parçaları doğrarken, ekledi:

— Göklerde olmayan babamız.

Maggy, sarı çorbayı Katey'nin kâsesine dökerken, çıkıştı:

— Boody! Çok ayıp!

Bir sandal, zâti buruşturulup atılmış bir el ilanı, İlya geliyor, Liffey boyunca hafifçe süzülüyordu, Loopline köprüsünün altından geçti, suyun köprüiskelelerinin etrafına sürtündüğü akıntılara kapılıp fırladı, tekne gövdeleriyle çapa zincirlerini geçerek doğuya doğru yüzdü, Gümrük binasının eski limanıyla George's Quay'in arasından geçti.

*
* *

Thornton's'daki sarışın kız, hasırdan sepetin dibine hışırdayan paket kâğıdını serdi. Blazes Boylan ona pembe kâğıt mendile sarmalanmış şişeyi ve küçük bir kavanozu verdi.

— Önce bunları koyuver, olur mu? dedi.

— Tabii, beyim, dedi sarışın kız, en üste de meyveleri.

— Hah şöyle, tam isabet, dedi Blazes Boylan.

Şişko armutları güzelce dizdi, bir ters bir düz, aralarına da olgun, mahcup yüzlü şeftalileri koydu.

Blazes Boylan yepyeni kahverengi ayakkabılarıyla meyvekokulu dükkânda sağa sola dolandı, meyveleri eline aldı, taze sulu kırışıklı ve dolgun kırmızı domatesleri, rayihaları içine çekti.

H. E. L. Y' S. adamları tek sıra halinde onun önüne geldiler, beyazsilindirşapkalı, Tangier Lane'i geçtiler, hedeflerine doğru ağıraksak ilerlediler.

Bir çilek sepetinden âniden döndü, saat cebinden altın bir saat çıkardı ve zincirinin yettiği kadar uzattı.

— Tramvayla göndertebilir misin? Hemen şimdi?

Siyahsırtlı bir gövde Merchant's Arch'ın altında gezgin sahafın arabasındaki kitapları gözden geçiriyordu.

— Tabii, beyim. Şehirde bir adrese mi?

— Evet, evet, dedi Blazes Boylan. On dakikalık mesafede.

Sarışın kız ona bir pusula ve bir kurşunkalem verdi.

— Adresi yazabilir misiniz, beyim?

Blazes Boylan tezgâhın üzerinde yazıp pusulayı kıza doğru itekledi.

— Bir an önce gönderiver, olur mu? dedi. Yatalak bir hastaya gidiyor.

— Başüstüne, beyim. Göndereceğim, beyim.

Blazes Boylan pantalon cebindeki şen paraları şakırdattı.

— Nedir hasar? diye sordu.

Sarışın kızın zarif parmakları meyveleri hesapladı.

Blazes Boylan kızın bluzunun yaka açıklığından içeri baktı. Taze piliç. İnce uzun vazodan kırmızı bir karanfil aldı.

— Bu benim için mi? diye sordu çapkınca.

Sarışın kız ona yan gözle bir baktı, iki dirhem bir çekirdek, kravatını da biraz yamuk bağlamış, yüzü kızararak.

— Evet, beyim, dedi.

Kırıtarak geriye yaslanıp şişko armutları ve yüzü kızarmış şeftalileri tekrar saydı.

Blazes Boylan kızın bluzuna daha da alıcı gözle baktı, kırmızı çiçeğin sapı gülümseyen dişlerinin arasındaydı.

— Bir telefon edebilir miyim, küçük hanım? diye sordu hergelece.

*
* *

— *Ma!* dedi Almidano Artifoni.

Stephen'ın omzunun üzerinden Goldsmith'in şişikli kellesine doğru baktı.

İki araba dolusu turist yavaşça geçti, kadınlar önde oturmuş, tutamaçlara samimiyetle sarılmışlardı. Solukyüzler. Adamların kolları da kadınların bodur gövdelerine samimiyetle sarılmıştı. Trinity'den, güvercinlerin ruukuukuu ettikleri İrlanda Bankası'nın kör, sütunlu sundurmasına doğru baktılar.

— *Anch'io ho avuto di queste idee,* dedi Almidano Artifoni, *quand' ero giovine come Lei. Eppoi mi sono convinto che il mondo è una bestia. E peccato. Perchè la sua voce... sarebbe un cespite di rendita, via. Invece, Lei si sacrifica.*

— *Sacrifizio incruento,* dedi Stephen gülümseyerek, dişbudak ağacından bastonunu ortasından tutup hafifçe, yavaşça, sallandırısallandırıverirken.

— *Speriamo,* dedi yuvarlak, bıyıklı surat, tatlı tatlı. *Ma, dia retta a me. Ci rifletta.*

Grattan'ın "dur" diyen insafsız, taş elinin yanında, bir Inchicore tramvayı, bir İskoç bandosunun askerlerini karman çorman indirdi.

— *Ci rifletterò,* dedi Stephen, yekpare pantalon paçasından aşağıya bakarken.

— *Ma, sul serio, eh?* dedi Almidano Artifoni.

Ağır eli Stephen'ın elini güzelce sıktı. İnsaniyetli gözler. Bir an için merakla baktılar ve sonra çabucak Dalkey tramvayına döndüler.

— *Eccolo,* dedi Almidano Artifoni dostça bir aceleyle. *Venga a trovarmi e ci pensi. Addio, caro.*

— *Arrivederla, maestro,* dedi Stephen, eli serbest bırakıldığı zaman şapkasını kaldırarak. *E grazie.*

— *Di che?* dedi Almidano Artifoni. *Scusi, eh? Tante belle cose!*

Almidano Artifoni, elinde rulo yapılmış nota kâğıtlarını kaldırıp işaret ederek, dolgun pantalon paçalarıyla Dalkey tramvayının peşinden seğirtti. Müzik aletlerini Trinity'nin kapısından içeri kaçak sokan çıplak dizli İskoç sürüsünün arasında gözden kaybolmuştu, beyhude seğirtip, beyhude işaret ediyordu.

*
* *

Miss Dunne Capel Street kütüphanesinden alınmış *Beyazlı Kadın*'ı çekmecesinin en dibine sakladı ve daktilosuna rüküş bir mektup kâğıdı taktı.

Kitapta da pek fazla alavere dalavere var gibi? Acaba şu kıza, Marion'a âşık mı ki? Gidip geri vereyim, Mary Cecil Haye'in başka bir kitabını alayım.

Disk rayın içine düştü, bir süre dingildedi, durdu ve onlara göz süzdü: altı.

Miss Dunne klavyede tıkırdadı:

— 16 Haziran 1904.

Beş beyazsilindirşapkalı sandviç adam Monypeny's köşesi ile Wolfe Tone'un heykelini taşımayan taş kaidenin arasından yılan balığı gibi H. E. L. Y' S. kıvrıldılar ve geldikleri gibi ağır aksak döndüler.

Miss Dunne sonra Marie Kendall'ın posterine baktı, cazip hizmetçi, halsizce tembellik ederek, not defterine onaltılar ve büyük S harfleri çiziktirdi. Hardal rengi saçlar, bozuk cilt. Hiç de güzel değil, değil mi? Şu eteğini biraz kaldırırkenki hali. Acaba o adam bu akşamki bando konserine gelecek mi. Şu terziye Susy Nagle'ınki gibi bir akordeon etek diktirebilsem. Pek güzel havalanıyorlar. Shannon'la tekne kulübündeki züppeler kadından gözlerini alamamışlardı. Ay inşallah beni burada akşam yediye kadar tutmaz.

Telefon kulağının dibinde kaba kaba çaldı.

— Alo. Evet, efendim. Hayır, efendim. Evet, efendim. Saat beşten sonra onları arayacağım. Yalnız o ikisi, efendim, Belfast ve Liverpool için. Başüstüne, efendim. Sonra eğer siz daha gelmemiş olursanız ben altıdan sonra çıkabilirim. Çeyrek geçe. Evet, efendim. Yirmiyedi şilin altı. Söylerim ona. Evet: bir, yedi, altı.

Bir zarfın üzerine üç rakam çiziktirdi.

— Mr Boylan! Alo! *Sport*'ta çalışan o bey sizi soruyordu. Mr Lenehan, evet. Saat dörtte Ormond'da olacakmış. Hayır, efendim. Evet, efendim. Beşten sonra onları arayacağım.

*
* *

İki adet pembe surat minicik meşalenin alevinde döndü.

— Kim o? diye sordu Ned Lambert. Crotty mi?

— Ringabella ve Crosshaven, diye yanıtladı bir ses, ayağını basacak bir yer bulmak için çabalayarak.

— Selam, Jack, sen misin? dedi Ned Lambert, esnek çubuğunu üzerlerine titrek ışık vuran kemerlerin arasında yükseltip selamlarken. Haydi. Orada bastığın yere dikkat et.

Din adamının yükselmiş elindeki kibrit uzun, yumuşak bir alevle sönüp gitti ve atılıp düştü. Ayaklarının dibinde kibritin kırmızı kıvılcımı da öldü: ve küflü hava etraflarını sardı.

— Ne kadar enteresan! dedi rafine bir şive karanlığın içinde.

— Evet, efendim, dedi Ned Lambert can-ı gönülden. Saint Mary's Abbey'nin tarihî konsey odasındayız şimdi, Silken Thomas'ın 1534'te isyanını ilan ettiği yerdeyiz. Dublin'in en büyük tarihî değer taşıyan noktası işte burası. O'Madden Burke bu konu hakkında birşeyler yazacak bir ara. İrlanda Bankası'nın eski binası birlik yasasının çıkmasına kadar yolun karşısındaydı, asıl yahudi tapmağı da buradaydı, sonra Adelaide Road'a sinagoglarını yaptılar. Jack, sen hiç buraya gelmemiştin daha önce, değil mi?

— Hayır, Ned.

— Dame Walk'tan aşağıya atıyla gelmişti, dedi rafine şive, eğer hafızam beni yanıltmıyorsa. Kildare'lerin malikânesi Thomas Court'taydı.

— Doğru, dedi Ned Lambert. Tastamam öyle, efendim.

— O zaman, dedi din adamı, bir dahaki sefere sizden rica etsem bana izin verseniz...

— Lafı mı olur, dedi Ned Lambert. Fotoğraf makinenizi ne zaman isterseniz getirin. Ben de şu pencerenin önündeki çuvalları kaldırtırım. İster buradan çekersiniz ister buradan.

Sakin, loş ışığın içinde dolandı, çubuğuyla yerde üstüste yığılmış tohum çuvallarını ve fotoğraf çekmeye müsait noktaları tıklıyordu.

Uzun bir surattan çıkan bir sakal ve bir nazar bir satranç tahtasının üzerinde asılı kaldılar.

— Ne kadar teşekkür etsem az, Mr Lambert, dedi din adamı. Değerli zamanınızı fazla işgal etmeyeceğim...

— Rica ederim, efendim, dedi Ned Lambert. Ne zaman isterseniz buyrun. Haftaya diyelim mi? Önünüzü görebiliyor musunuz?

— Evet, evet. İyi akşamlar, Mr Lambert. Tanıştığımıza çok sevindim.

— O şeref bana ait, efendim, diye cevapladı Ned Lambert.

Misafirini çıkışa kadar izledi ve sonra çubuğunu sütunların arasına fırıldatarak savurdu. J. J. O'Molloy ile birlikte yavaşça Mary's Abbey'ye doğru dışarı geldi, arabacılar salları keçiboynuzu ve hindistan cevizi küspesiyle yüklüyorlardı, O'Connor, Wexford.

Elindeki kartı okumak için durdu.

— Muhterem Hugh C. Love, Rathcoffey. Şu andaki adresi: Saint Michael's, Sallins. Pek kibar bir delikanlı. Fitzgerald ailesi hakkında bir kitap yazıyormuş, öyle demişti bana. Tarihten pek iyi anlıyor, bak söylüyorum.

Genç kadın yavaş yavaş, dikkatle, ince eteğine yapışmış bir ot parçasını aldı.

— Ben de yeni bir barut komplosu kurmaya gittin sandıydım, dedi J. J. O'Molloy.

Ned Lambert parmaklarını havada çatırdattı.

— Hay Allah ya! diye bağırdı. Ona Kildare kontunun Cashel katedralini yakmasının sonrasının hikâyesini anlatmayı unuttum. Bilir misin? *Bunu yaptığıma acayip üzgünüm*, demiş, *ama iki gözüm önüme aksın başpiskoposun da içinde olduğunu sanıyordum.* Aslında hoşlanmazdı belki bu hikâyeden. Ha? Aman be, ben anlatırım yine de. Ne muhteşem bir konttu, Fitzgerald Mor. Bu Geraldine'ların kanları sülalecek fena kaynıyordu.

Yanından geçtiği atlar gevşek dizginlerinin altında sinirle ürktüler. Yakınında titreyen alaca bir sağrıya bir şaplak atıp bağırdı:

— Bürrsst, oğlum!

J. J. O'Molloy'a döndü ve dedi ki:

— Peki, Jack. Ne oluyor? Mesele nedir? Dur bir dakika. Sıkı dur.

Ağzını bir karış açmış, başını geriye atmış, durakladı, ve bir saniye sonra, gürültüyle hapşurdu.

— Pşuu! dedi. Hassiktir!

— Şu çuvallardan gelen toz yüzünden, dedi J. J. O'Molloy kibarca.

— Hayır, dedi Ned Lambert. Üşüttüm... evvelsi... evvelsi gece... Allah seni inandırsın... dün geceden evvelsi gece... ne biçim cereyan vardı...

Bir sonrakine hazırlık olarak mendilini çıkardı...

— Bu sabah... Glasnevin... Zavallıcık var ya... Adı neydi... Pşuu! Hay anasını satayım!

*
* *

Tom Rochford vişneçürüğü yeleğine yasladığı yığının en üstündeki diski aldı.

— Gördünüz mü? dedi. Diyelim ki şimdi altı numaranın sırası olsun. Buraya

koyuyorsun, bakın. Şu Anda Sahnede.

Görsünler diye soldaki yuvaya kaydırdı. Rayın içine düştü, bir süre dingildedi, durdu ve onlara göz süzdü: altı.

Eski zaman avukatları, mağrur, itham ve müdafaa ederek, Richie Goulding'in elinde Goulding, Collis ve Ward'un evrak çuvalıyla birleşik vergi dairesinden Nisi Prius mahkemesine geçmesini izleyip, yaşını başını almış, takma dişli bir hanımefendinin olan bitene inanamadığını gösteren bir gülümseme ve son derece mebzul bir siyah etekle Kraliyet mahkemesinin bahriye bölümünden temyiz mahkemesine doğru hışırdamasını dinlediler.

— Gördünüz mü? dedi. Şimdi de şuraya en sonuncusunu koyuyorum bakın: Gösteri Bitti. Çat diye çarpıyor. Kaldıraç etkisi, gördünüz mü?

Sağ tarafta yükselen disk sütununu gösterdi.

— Pek akıllıca bir icat, dedi Nosey Flynn, burnunu çekerek. Bu sayede geç giren bir vatandaş hangi gösteri oynuyor hangileri bitmiş anlayabiliyor.

— Gördünüz mü? dedi Tom Rochford.

Bir diski de kendisi taktı: onun da düşmesini, dingildemesini, göz süzmesini, durmasını izledi: dört. Şu Anda Sahnede.

— Şimdi onu Ormond'da göreceğim, dedi Lenehan, onu da bir yoklarım. İyilik yap, iyilik bul.

— Ne olur yoklayıver, dedi Tom Rochford. Boylan'ı beklemekten bayılan ben oldum, ona bunu deyiver.

— Haydi iyi geceler, dedi M'Coy âniden. Siz ikiniz bir başladınız mı...

Nosey Flynn manivelaya doğru eğilip ona doğru burnunu çekti.

— Tommy, peki şurası nasıl çalışıyor? diye sordu.

— Haydi başbaş, dedi Lenehan, sonra görüşürüz.

M'Coy'un peşinden Crampton Court'un ufacık meydanını geçti.

— Adam tam bir kahraman, deyiverdi.

— Biliyorum, dedi M'Coy. Drenaj hikâyesini diyorsun.

— Ne drenajı yav? dedi Lenehan. Lağım deliğine düşmüştü.

Dan Lowry'nin müzikholünü geçtiler, Marie Kendall, cazip hizmetçi, bir posterin üzerinden onlara bozuk ciltli bir tebessüm etti.

Sycamore Street'i takip edip, Empire müzikholünün yanından geçerken Lenehan M'Coy'a olayın baştan sona nasıl olduğunu gösterdi. Şu lağım kapaklarından biri iki gözüm önüme aksın gaz bacası gibi tütüyordu ve zavallı herifin biri içine sıkışıp kalmıştı, lağım gazından yarı baygın haldeydi. Tom Rochford hiç tınmadan indi aşağıya, bahisçi yeleğini falan çıkarmadan, aynen öyle, beline bir halat bağlamıştı. Bak yeminle söylüyorum halatı zavallı herifin beline dolayıverdi sonra ikisini birden yukarı çektiler.

— İşte kahramanlık budur, dedi.

Dolphin'de durup ambulansın Jervis Street istikametinde dörtnala girmesi için yol verdiler.

— Bu taraftan, dedi, sağa doğru yürüyerek. Lynam's'a bir uğrayıp Asâ'nın bahislerinin kaçtan açıldığını görmek istiyorum. Altın saatinle kösteği kaçı gösteriyor?

M'Coy önce Marcus Tertius Moses'ın karanlık yazıhanesinin içine, sonra da O'Neill's'ın saatine baktı.

— Üçü geçiyor, dedi. Jokeyi kim?

— O. Madden, dedi Lenehan. Çok da fırlama bir kısrak bu arada.

Temple Bar'da beklerken M'Coy bir muz kabuğunu ayağının burnuyla yavaşça yoldan yağmur oluğuna iteleyerek kendini kabuğa basmaktan kurtardı. Gece karanlıkta bu tarafa gelen bir vatandaş çok fena düşüverir yoksa.

Araba yolunun kapıları valinin süvari alayının geçmesi için ardına kadar açıldı.

— Bire bir veriyor, dedi Lenehan dönerken. Orada Bantam Lyons'la karşılaştım adamın birinden zerre şansı olmayan tapon bir at için tüyo almış ona oynayacakmış. Buradan.

Merdivenleri çıkıp Merchants' Arch'ın içinden geçtiler. Siyahsırtlı bir gövde gezgin sahafın arabasındaki kitapları gözden geçiriyordu.

— İşte orada, dedi Lenehan.

— Acaba ne alıyor, dedi M'Coy, arkasına bakarak.

— *Leopoldo yahut Bulamadım Çavdarı*, dedi Lenehan.

— Kelepir buldu mu affetmez, dedi M'Coy. Bir gün onunla beraberdim, Liffey Street'teki bir eski kitapçıdan iki şiline bir kitap aldı. Kitapta çok güzel resimler vardı, sırf resimler o verdiği paranın iki katı ederdi, yıldızlar, ay, uzun kuyruklarıyla kuyrukluyıldızlar. Astronomi hakkında bir kitaptı.

Lenehan güldü.

— Gel de sana kuyrukluyıldızların kuyrukları hakkında güzel bir hikâye anlatayım, dedi. Şöyle güneşe gel.

Metal köprüyü geçtiler ve Wellington Quay boyunca nehir duvarının yanından yürüdüler.

Patrick Aloysius Dignam, küçük paşa, bir zamanlar Fehrenbach's olan Mangan's'dan çıktı, elinde birbuçuk libre domuz bifteği taşıyordu.

— Glencree ıslahevinde büyük bir ziyafet vardı, dedi Lenehan hevesle. Yılda bir yemek davetleri oluyor ya hani. Kolalı gömlekle gitmek gerekenlerden. Zamanın belediye reisi, Val Dillon da oradaydı, Sir Charles Cameron ve Dan Dawson konuşmuşlardı, müzik de vardı, Bartell D'Arcy şarkı söyledi, Benjamin Dollard...

— Biliyorum, diye sözünü kesti M'Coy. Bizim hanım da şarkı söylemişti orada zamanında.

— Sahi mi? dedi Lenehan.

Eşyasız Daireler yazan bir kart Eccles Street 7 numaranın pencerepervazında tekrar tezahür etti.

Bir an hikâyesine ara verdi ama sonra nefesi kesile kesile gülmeye başladı.

— Dur da sonunu dinle, dedi, yemekleri Camden Street'teki Delahunt hazırlamıştı, bendeniz de ayakişleri müdürüydüm. Bloom'la karısı da oradaydı. Mekânı içkiye boğmuştuk: porto şarabı, sherry, curacoa, hepsine de hakketikleri ilgiyi göstermiştik. Fütursuzca fondipliyorduk. Sıvılardan sonra katılara sıra geldi. Soğuk etler, kıymalı börekler...

— Bilmez miyim, dedi M'Coy. Bizim hanımın şarkı söylediği yılda da...

Lenehan dostlukla koluna girdi.

— Dur da sonunu dinle, dedi. Bütün bu eğlenceden sonra bir de geceyarısı oturup yemek yedik, oradan çıktığımız zaman artık ertesi sabahın körü olmuştu. Eve dönerken Featherbed Dağı'nda nefis bir kış gecesi vardı. Bloom ve Chris Callinan arabanın bir tarafındaydı, ben de karısıyla öbür taraftaydım. Tek sesli, çift sesli şarkılar söylemeye başladık: *Bak, fecrin ilk ışığı.* Kadın, Delahunt'un portosuyla iyice yükünü tutmuş, göbeğini şişirmişti. Sıçtığımın arabasının her sallanışında bana çarpıyordu. Şeytana uyulmaz mı! Balkonlar şahaneydi, rabbim taksiratımı affetsin. Aha şöyleydi.

Yuvarlak yaptığı ellerini kendisinden bir karış ötede tutup kaşlarını çattı:

— Ben de her seferinde üzerinde oturduğu yaygıyı çekip eşarbını düzeltiyordum. Anlatabiliyor muyum?

Elleri havada kocaman kıvrımlar çizdi. Gözlerini, zevk içinde, sıkıca kapattı, gövdesi büzüldü, ıslık çalarak dudaklarından tatlı bir cıvıltı üfledi.

— Çadırı dikmiştik tabii, dedi içini çekerek. Pek oynak bir kısrak kendisi, başka şey sanma ha. Bloom ise Chris Callinan ile arabacıya gökyüzündeki tüm yıldızlarla kuyruklu yıldızları gösteriyordu: yok büyük ayı, yok Herkül ile ejderha, yok bilmem ne. Ama, yeminle söylüyorum, asıl bana samanyolu seyran olmuştu tabiri caizse. Hepsinin de adını biliyor ha. Sonunda kadın taa uzaklarda ufacık, varla yok arası bir yıldıza gözünü dikti. *Peki şu yıldızın adı ne, Poldy?* dedi. Yemin ediyorum Bloom'u köşeye sıkıştırmıştı. *Şunu diyorsun*, değil mi? dedi Chris Callinan, *oncağızın adı olsa olsa bamyadır.* Yemin ediyorum bak hakikatten çok da uzak değildi bu dediği.

Lenehan durup nehir duvarına yaslandı, yumuşak kahkahalar onu nefes nefese bırakmıştı.

— Bittim, diye inledi.

M'Coy'un beyaz suratı birkaç saniye gülümser gibi oldu sonra asıldı. Lenehan yürümeye devam etti. Kaptan şapkasını kaldırdı, kafasının arkasını hızlı hızlı kaşıdı. Gün ışığında M'Coy'a doğru yan gözle bir baktı.

— Genel kültür sahibi bir adam bu Bloom, dedi ciddiyetle. Öyle alelade, renksiz insanlardan değil... Olur ya hani... Biraz sanatçı ruhu var bizim Bloom'da.

*
* *

Mr Bloom *Rahibe Maria'nın Feci İtirafları*'nın, sonra da *Aristo'nun Şaheseri*'nin sayfalarını aylak aylak çeviriyordu. Yamuk yumuk, bulaşık bir baskı. Resimler: doğmamış bebekler, mezbahadaki ineklerin karaciğerleri gibi kankırmızısı rahimlerin içinde top gibi yusyuvarlak kıvrılmışlar. Dünyanın her yerinde bunlar gibi ne çok bebek var. Hepsi oradan çıkmak için kafalarıyla tos vuruyorlar. Her an bir yerlerde bir çocuk doğuyor. Mrs Purefoy.

Kitapların ikisini birden kenara bıraktı ve üçüncü bir kitaba baktı: Leopold von Sacher Masoch'un *Getto Hikâyeleri.*

— Bunu okuduydum, dedi kenara iterek.

Satıcı bankonun üzerine iki cilt attı.

— Şu ikisi iyidir, dedi.

Nefesindeki soğan kokusu felaket haldeki ağzından çıkıp bankonun öbür tarafına ulaştı. Diğer kitapları toparlamak için eğildi, onları düğmeleri açık yeleğine bastırarak kucakladı ve yüklenip lekeli perdenin arkasına taşıdı.

O'Connell köprüsündeki ahalinin azımsanamayacak sayıda üyesi, dans vs. hocası Mr Denis J. Maginni'nin ağırbaşlı postürü ile şen kıyafetini müşahede etti.

Mr Bloom, bir başına, kitapların başlıklarına bakıyordu. James Lovebirch'ün *Sarışın Despotlar*'ı. Biliyorum ben ne despotluğu olduğunu. Okudum muydu? Evet.

Açtı. Evet, biliyorum.

Lekeli perdenin arkasından bir kadın sesi. Dinle: Adam.

Yok: Molly bunu pek sevmez. Daha önce almıştım ona.

Diğer başlığı okudu: *Zinanın Zevkleri.* Bu onun zevkine daha uygun gibi. Bakalım.

Parmağının ilk açtığı yeri okudu.

— Kocasının kendisine verdiği tüm papeller mağazalardaki en şahane elbiselere, en pahallı dantelli çamaşırlara gidiyordu. Hepsi o adam içindi! Raoul için!

Evet. Bu. İşte bu. Bakalım.

— Ağzı adamın dudaklarına şehvetli ve dolgun bir öpüşle yapışırken adamın elleri kadının deshabillé'sinin içinden cömert kıvrımlarını yokluyordu.

Evet. Bunu alalım. Son.

— Geciktin, dedi adam hırıltılı bir sesle, ona şüpheyle ve dik bir nazarla baktı.

Güzel kadın kenarları siyah kürklü pelerinini atıp sultanlara layık güzel omuzlarını ve nefesiyle inip kalkan gerdanını gösterdi. Kusursuz dudaklarının çevresinde varla yok arası bir tebessüm oynaşırken sakince yüzünü adama döndü.

Mr Bloom tekrar okudu: *Güzel kadın.*

Üzerine latif bir sıcaklık çöktü, etine hükmetti. Et buruşuk giysilerin arasında

teslim oldu. Bayılırken gözlerin aklarının görünmesi. Avını görünce burun delikleri açıldı. Eriyip gidiveren göğüs merhemleri *(o adam içindi! Raoul için!)* Koltukaltlarının soğan kokulu teri. Balıksıvaşığı sümüksü *(inip kalkan gerdanı!)*. Mıncıkla! Bastır! Ez! Kükürt kokulu aslan pisliği!

Gençlik! Gençlik!

Gençliği mazide kalmış, yaşlı bir bayan, yüksek mahkemenin, kraliyet mahkemesinin, mali ve umumi mahkemenin olduğu binayı terketti, Lordlar Kamarası mahkemesinde Potterton'ın akli melekelerini yitirmesi ile ilgili davayı, bahriye mahkemesinde Lady Cairns'in sahiplerinin Mona adlı sandalın sahiplerine gıyaplarında çıkardığı izhar müzekkeresinin görüşülmesini, temyiz mahkemesinde ise Harvey'nin Okyanus Kaza ve Teminat Kumpanyası'na karşı yürütmeyi durdurma duruşmasını izlemişti.

Balgamlı öksürükler kitapçıdaki havanın içinde patladı, lekeli perdeleri dışarıya doğru kabarttılar. Dükkâncının taranmamış gri saçlı kafası ve traşsız kızarmış suratı göründü, öksürüyordu. Boğazını görgüsüzce temizledi, yere balgam attı. Tükürdüğü şeyin üzerine ayakkabısını bastı, tabanını onunla sildi ve eğilip, kellesinin kuru ciltli, seyrek saçlı tepesini gösterdi.

Mr Bloom bu kelleyi temaşa etti.

Tıknefesine hâkim olup, dedi ki:

— Bunu alayım.

Dükkâncı kurumuş çapaklı gözlerini kaldırdı.

— *Zinanın Zevkleri*, dedi üzerine parmağıyla vurarak. İyi kitaptır.

*
* *

Dillon's müzayede salonunun kapıcısı çanını iki kere daha salladı ve kulübesinin eskimiş aynasında kendine baktı.

Kaldırımda durup kulak vermiş olan Dilly Dedalus, çanın çalmasını ve içerideki müzayedecinin bağrışlarını duydu. Dört şilin dokuz. Bu nefis perdeler. Beş şilin. Evinize sıcaklık verir. Yenisini almak isterseniz iki gineye satılıyor. Beş şilin, yok mu arttıran? Satıyorum, beş şilin, saaat...

Kapıcı çanını kaldırdı ve salladı:

— Barang!

Son turu haber veren çanın sesi yarım milde yarışan bisikletçileri atağa kaldırdı. J. A. Jackson, W. E. Wylie, A. Munro ve H. T. Gahan, gergin boyunları sallanarak, Üniversite Kütüphanesi'nin virajını aldılar.

Mr Dedalus, uzun bıyığını burarak, William's Row'u dolaşıp geldi. Kızının

yanında durakladı.

— Şükür kavuşturana, dedi kız.

— Allahaşkına kambur durma, dedi Mr Dedalus. Kafanı omuzlarına çekip borazancı John dayına mı benzeyeceksin? Ah dertli başım!

Dilly omuzlarını silkti. Mr Dedalus ellerini kızın omuzlarına koydu ve onları geriye itti.

— Kambur durma, kızım, dedi. Omurgan yamulacak. Nasıl görünüyorsun, biliyor musun?

Kafasını âniden aşağıya ve öne doğru düşürdü, omuzlarını indirip çenesini sarkıttı.

— Yapma baba, dedi Dilly. Herkes sana bakıyor.

Mr Dedalus kendini toparladı ve tekrar bıyığını burdu.

— Para buldun mu? diye sordu Dilly.

— Nereden bulayım? dedi Mr Dedalus. Dublin'de bana beş kuruş verecek bir Allahın kulu yok.

— Sende vardır, dedi Dilly, gözlerinin içine bakarak.

— Nereden biliyorsun bakayım? diye sordu Mr Dedalus, dalga geçerek.

Mr Kernan, aldığı siparişten memnun, James's Street boyunca gururla yürüdü.

— Buldun biliyorum, dedi Dilly. Daha demin Scotch House'da değil miydin?

— Değildim, dedi Mr Dedalus gülümseyerek. Sen böyle uyanık olmayı o rahibeciklerden mi öğreniyorsun bakayım? Al.

Kıza bir şilin verdi.

— Bak bakalım bir işe yarayacak mı.

— Sende beş şilin vardır, dedi Dilly. Biraz daha ver.

— Hop dedik, dedi Mr Dedalus tehditkâr bir sesle. Senin de diğerlerinden hiç farkın yok, var mı? Ananız öldüğünden beri küstahlıkta birbiriyle yarışan küçük kahpeler olup çıktınız. Ama durun hele biraz. Hepinize gününüzü göstereceğim. Eşkıyalık bu yaptığınız be! Hepinizi başımdan atacağım. Şurada düşüp gebersem umurunuzda değil. Öldü o herif diyeceksiniz. Yukarı kattaki adam var ya, cartayı çekti diyeceksiniz.

Kızı bırakıp yoluna gitti. Dilly hemen peşinden gelip ceketini çekiştirdi.

— Ne var, yine ne var? dedi, durarak.

Kapıcı arkalarından çanını çaldı.

— Barang!

— Senin de cehennemin dibine kadar yolun var pervasız pezevenk, diye bağırdı Mr Dedalus, kapıcıya dönerek.

Kendisine edilen sözün farkında olan kapıcı, çanının sarkan dilini salladı: ama hafifçecik:

— Bang!

Mr Dedalus kapıcıya dik dik baktı.

— Bak şu herife, dedi. Tam ibretlik bir vaka. Bakalım iki çift laf etmemize izin verecek mi.

— Baba, sende daha para vardır, dedi Dilly.

— Size öyle bir numara çekeceğim ki göreceksiniz, dedi Mr Dedalus. Topunuzu İsa'nın yahudileri bıraktığı yere bırakıvereceğim. Bak işte elimde avucumda olanın hepsi bu. Jack Power'dan iki şilin aldım, iki peniyi de cenazeye gitmeden önce sakal traşına verdim.

Bir avuç dolusu bakır parayı sinirle çıkardı.

— Bir yerlerden biraz para bulamaz mısın? dedi Dilly.

Mr Dedalus düşündü ve başını salladı.

— Bulurum, dedi ciddiyetle. O'Connell Street boyunca yağmur oluğuna baktıydım. Şimdi de bu sokağa bakacağım.

— Pek komiksin baba, dedi Dilly, sırıtarak.

— Al bakalım, dedi, kıza iki peniyi verirken. Kendine bir bardak sütle bir somun ekmek falan al. Ben birazdan eve gelirim.

Diğer paraları cebine koydu ve yoluna devam etmeye yeltendi.

Valinin süvari alayı, görev aşkıyla dolu polisler tarafından selamlanarak, Parkgate'ten çıkıp geçti.

— Eminim sende bir şilin daha vardır, dedi Dilly.

Kapıcı gürültüyle çangırdadı.

Mr Dedalus çangırtının içinde yürüyüp gitti, dudaklarını büzmüş, ağzını eze eze kendi kendine mırıldanıyordu:

— Ah o rahibecikler! Aman ne şirinler! Yok canım ne zararları olur! Nerede görülmüş! Şu hemşire Monica'cığı mı diyorsunuz!

*
* *

Pulbrook Robertson'dan aldığı siparişten memnun, güneş saatinden James's Gate'e doğru yürüdü Mr Kernan, James's Street boyunca gururla, Shackleton'ın yazıhanesinin önünden. Güzel bağladım valla. Nasılsınız, Mr Crimmins? Keyifler tıkır, efendim. Ben de belki Pimlico'daki öbür dükkânınızdasınızdır diye korktuydum. İşler nasıl gidiyor? Şükür hayattayız. Hava da ne güzel bugün. Vallahi öyle. Tarlalara iyi geliyor. Bu çiftçiler de, hep şikâyet hep şikâyet. En iyi kalite cininizden bir yüksük dolusu kadarcık alayım, Mr Crimmins. Bir ufak cin, beyim. Derhal, beyim. Şu General Slocum'un infilakı ne berbat bir vaka. Felaket, felaket! Bin kazazede. Ne hazin sahneler. Adamlar kadınlarla çocukları eziyorlar. Ne

vahşet. Peki nedeni neymiş? Kendiliğinden patlamış: rezil bir skandal. Cankurtaran sandallarının birini bile yüzdürememişler, yangın hortumu zaten patlakmış. Benim anlamadığım şu, müfettişler nasıl böyle bir tekneyi... Şimdi çok doğru dediniz, Mr Crimmins. Neden biliyor musunuz? İstemem yan cebime koy. Öyle mii? Hiç şüphe yok. Vay canına, bak sen şu işe. Bir de Amerika özgürlükler ülkesi derler. Biz de burada kendi halimizi kötü sanıyoruz.

Gülümsedim ona. *Amerika,* dedim, yavaşça, aynı böyle. *Nedir? Yedi iklim dört bucakta ne kadar beş para etmez insan varsa hepsinin toplandığı yer, bizimkiler de dahil. Doğru değil mi?* Doğruya doğru.

Rüşvet, beyim, rüşvet. E ne olacak, para saçan varsa toplayacak biri de her zaman bulunur.

Gördüm, redingotuma bakıyordu. İşin sırrı kıyafette. Şöyle güzel giyinmenin bıraktığı intiba gibisi yok. Millet hemen yola geliveriyor.

— Selam, Simon, dedi Peder Cowley. İşler nasıl?

— Selam Bob, dostum, diye cevapladı Mr Dedalus, durarak.

Mr Kernan durdu ve berber Peter Kennedy'nin yatık duran aynasında üstünü başını düzeltti. Redingotum pek şık, hiç şüphe yok. Dawson Street'teki Scott. Neary'ye yarım papel vermiştim ama değdi. Yenisini üç gine altınının aşağısına diktiremezsin. Üstüme tam oturuyor. Kildare Street Kulübü züppelerinden birinindi kesin. John Mulligan, Hibernian Bank'in müdürü, dün Carlisle köprüsünde pek dikkatle baktı bana, sanki beni tanır gibiydi.

Öhöm! Ne yapalım, bu adamlarla iş göreceksen rolüne uygun giyinmen lazım. Yolların şövalyesi. Beyefendi. Pekâlâ, Mr Crimmins, tekrar siparişiniz olursa şeref duyarız efendim. Neşelendirip sarhoş etmeyen kâse, eskilerin dediği gibi.

North Wall ve Sir John Rogerson Quay, gemi gövdelerinin, çapa zincirlerinin arasından, batıya doğru yelken açmış, bir sandalın yanından yelken açmış, zâti buruşmuş bir el ilanı, vapurların yaptığı dalgaların arasında sallandı, İlya geliyor.

Mr Kernan aynadaki yansımasına veda niyetine bir göz attı. Bronz ten, tabii ki. Kır düşmüş bıyık. Hindistan görevinden dönmüş subay. Tıknaz gövdesini tozluklu ayaklarının üzerinde cesurca ileriye taşıdı, omuzlarını dikleştirdi. Yolun karşısındaki Lambert'ın ağabeyi Sam değil mi? Ha? Evet. Hık demiş burnundan düşmüş. Hayır. Şurada güneşte duran arabanın ön camı. Bir anda öyle. Hık demiş.

Öhöm! Ardıç usaresinin sıcak ruhu içorganlarını ve nefesini ısıttı. Güzel cindi bak o içtiğimiz. Redingotunun kuyruğu parlak günışığında tombul adımlarına göz kırptı.

Emmet'in asıldığı, bağırsaklarının deşildiği ve dört parçaya ayrıldığı yer şurasıydı. Yağlı, siyah urgan. Kral vekilinin karısı arabasıyla geçerken köpekler sokaktaki kanı yalıyordu.

Kötü günlerdi o günler. Ah, ah. Oldu bitti, geçti gitti. Ne de ayyaş heriflerdi.

Dört şişe deviren cinsten.

Dur bakayım. Saint Michan's mezarlığında mı gömülü? Yok hayır, Glasnevin'de bir geceyarısı defnedilmişti. Cesedi duvardaki gizli bir kapıdan sokmuşlar. Dignam orada şimdi. Pat diye gidiverdi. Ah, ah. Şuradan döneyim. Biraz yolu uzatayım.

Mr Kernan döndü ve Guinness's ziyaretçilerinin bekleme odasının köşesinden geçerek Watling Street'i yokuşaşağı takip etti. Dublin Distilatörleri Kumpanyası'nın önünde içinde ne müşterisi ne de sürücüsü olan açık bir araba duruyordu, dizginler tekerleğe düğümlenmişti. Amma tehlikeli iş. Tipperary'den gelmiş köylünün teki ahalinin hayatını tehlikeye atıyor. Ya at kaçıverirse.

Denis Breen, elinde ciltleriyle, John Henry Menton'ın yazıhanesinde bir saat beklemekten yorgun, O'Connell köprüsünün üzerinde karısına yolu gösterdi, Messrs Collin ve Ward'un yazıhanesine gidiyorlardı.

Mr Kernan Island Street'e yaklaştı.

İsyan günleri. Ned Lambert'tan rica edeyim de bana sir Jonah Barrington'ın anılarını ödünç versin. Şimdi durup da maziye dönüp şöyle bir bakınca. Daly's'deki kumar oyunları. O zamanlar iskambil oyununda hile yapamazdın. Adamın birinin elini masaya hançerle raptedivermişlerdi. Buralarda bir yerde Lord Edward Fitzgerald Binbaşı Sirr'ün elinden kaçıp kurtulmuştu. Moira House'un arkasındaki ahırlar.

Ne güzel cindi be.

Pek yakışıklı bir beyzade. İyi aileden geliyor, tabii. Şu haydut, şu sahte beyzade, elindeki mor eldivenlerle, ele verdi onu. Tabii ki yanlış tarafı tutuyorlardı. O karanlık, şer dolu günlerde yükseldiler. Ne güzel şiir o da: Ingram. Ne beyefendi adamlardı. Ben Dollard o şarkıyı nasıl dokunaklı okuyor. Ne ustaca bir teganni.

Ross kuşatmasında şehit düştü babam.

Rahat bir tırısla yürüyen bir süvari alayı Pembroke Quay boyunca geçti, eskort süvariler sıçraya, sıçrayarak eyerler, eyerlerinde. Redingotlar. Krem rengi gölgelikler.

Mr Kernan aceleyle, öfleye püfleye seğirtti.

Ekselansları geçiyormuş! Ne fena! Kılpayı kaçırdım! Lanet olsun! Ne yazık!

*
* *

Stephen Dedalus örümcek ağı bağlamış pencereden hakkâkın zamanlasolmuş bir zinciri parmaklarıyla yoklamasını izledi. Toz pencerede ve vitrinlerde ağlar oluşturmuştu. Toz akbaba tırnaklı çilekeş tırnakları karartmıştı. Toz bronzdan ve gümüşten mat kangalların, zincifreden karoların, yakutların, cüzzam yarası gibi kabuklu ve şaraprengi taşların üzerinde uyuyordu.

Hepsi karanlık, solucanlı toprağın içinde doğmuş, soğuk ateş kıvılcımları, karanlıkta parlayan kötücül ışıklar. Düşmüş başmeleklerin alınlarındaki yıldızları saçtıkları yer. Çamurlu domuzburunları, eller, onları köklüyor, köklüyor, sarsıp ırgalıyor.

Kadın, sakızla sarımsağın tütsülendiği, kötü kokulu bir karanlığın içinde raksediyor. Bir bahriye eri, pas rengi sakallı, yayvan ağızlı bir bardaktan romunu yudumlayarak kadına dik dik bakıyor. Uzun, denizdebilenmiş, sessiz bir abazanlık. Kadın raksediyor, kısrak gibi sağrılarıyla kalçalarını sallıyor, devasa göbeğinin üzerinde yakuttan bir yumurta oynuyor.

Russell moruğu lekeli, güderiden bir bezle taşını tekrar parlattı, döndürdü ve Musa peygamberinkine benzeyen sakalının ucuna tuttu. Maymunların dedesi çalıntı bir hazineyi gururla süzüyor.

Ve mezar çukurlarından eski putları çıkaran sizler! Sofistlerin hastabeyinli sözleri: Antisthenes. Otacıların kadim sırları. Şarkî ve ölümsüz buğday, ezelden ebede.

Soludukları deniz havasıyla ferahlamış iki yaşlı kadın, London Bridge Road boyunca Irishtown'ı oflaya puflaya katettiler, birinin elinde kumlanmış bir şemsiye, diğerinin elinde içinde onbir adet midyenin yuvarlandığı bir ebe çantası vardı.

Elektrik santralinde çırpınan deriden şeritlerin hırıltısı ve dinamoların uğultusu Stephen'ı yoluna devam etmesi için teşvik etti. Varlıksız varlıklar. Dur! Senin dışında da hep çarpıyor, içeride de hep çarpıyor. Söylediğin bu şarkı yüreğine dair. Ben onların arasında. Nerede? Gürül gürül girdap yapan iki dünyanın arasında, ben. Yık gitsin, onu da, öbürünü de. Ama bunu yaparken kendimi de tarumar ederim. Gücü yeten beni yıksın. Neydi o kelimeler: hem boynuzlanan, hem de kasap. Bence! Şimdilik daha değil. Bir etrafına bakın.

Evet, sahiden de öyle. Pek kocamandır, harikuladedir, bu saatin şaşmazlığı meşhurdur. Evet, haklısınız, bayım. Bir pazartesi sabahıydı, doğru.

Stephen Bedford Row boyunca yokuş aşağı indi, dişbudak ağacının tutamağı kürek kemiğine çarpıp şaklıyordu. Clohissey's'in vitrininde Heenan ile Sayers arasındaki bir boks müsabakasının 1860'tan kalma, solmuş bir gravürü gözüne çarptı. Silindir şapkalı taraftarlar gözlerini dikmiş, halatlarla çevrili ringin etrafında duruyorlardı. Ağırsiklet boksörler ince donlarıyla birbirlerine değirmi yumruklarını kibarca sunuyorlardı. Ve onlar da çarpıyordu: kahramanların yürekleri.

Döndü ve eğimli duran kitap arabasının yanında durdu.

— Tanesi iki peni, dedi kitapçı. Dört tanesi altı peniye.

Yıpranmış sayfalar. *İrlanda Arıcısı. Ars Papazının Hayatı ve Mucizeleri. Killarney Cep Rehberi.*

Belli mi olur, okulda aldığım ödüllerden biriyle karşılaşabilirim, satmışlardır. *Stephano Dedalo, alumno optimo, palmam ferenti.*

Peder Conmee, küçük dua vakitlerini okuyup bitirmiş, Donnycarney mezrası boyunca yürüyor, *vespers*'i mırıldanıyordu.

Cildi fazla iyi galiba, nedir bu? Musa'nın sekizinci ve dokuzuncu kitapları. Tüm sırların sırrı. Davut peygamberin mührü. Sayfaların kenarları kıvrılmış: tekrar tekrar okunmuş. Benden önce buradan geçen kimdi? Çatlak eller nasıl tedavi edilir. Beyaz şarap sirkesi tarifi. Bir kadını kendinize âşık etmenin yolu. Bak bu bana göre. Ellerinizi kavuşturup şu tılsımı üç kere söyleyin:

— *Se el yilo nebrakada femininum! Amor me solo! Sanktus! Amen.*

Kim yazmış bunu? Pek kutsal başrahip Peter Slanka'nın duaları ve büyüleri, bilcümle sahici iman sahiplerinin faidelenmesi için neşredilmiştir. Bini bir para bu üfürükçü başrahiplerin, homurdanan Joachim'inkiler neyse bu da o. İn aşağı, kel kafa, kürkünü kırkacaz yoksa.

— Stephen, ne arıyorsun burada?

Dilly'nin dik omuzları ve eski püskü giysisi.

Kitabı hemen kapat. Aman görmesin.

— Asıl sen ne arıyorsun? dedi Stephen.

Eşsiz menendsiz Charles'ın Stuart sülalesi suratı, iki tarafından ince saç kıvrımları düşüyor. Ateşi eski ayakkabılarla beslemek için ikibüklüm eğildiği zaman nasıl parlıyordu. Ona Paris'i anlatmıştım. Akşamyatmazsabahkalkmaz, eski paltoların kumaşlarından yapılmış bir yorganın altında, imitasyon altından bir bileziği parmağıyla dürtüyordu, Dan Kelly'nin hatırası. *Nebrakada femininum.*

— O elindeki ne? diye sordu Stephen.

— Öbür arabadan bir peniye aldım, dedi Dilly, utangaççа gülerek. İşe yarar birşey mi?

Gözleri benim gözlerimmiş diyorlar. Başkaları beni böyle mi görüyor? Oynak, uzak, cüretkâr. Zihnimin gölgesi.

Kapağı kopmuş kitabı kızın elinden aldı. Chardenal'in Fransızcaya giriş kitabı.

— Niye aldın ki bunu? diye sordu. Fransızca mı öğreneceksin?

Kız başını salladı, yüzü kıpkırmızı oluyordu, dudaklarını sıkı sıkı kapamıştı.

Şaşırmış görünme. Çok doğal işte.

— Al bakalım, dedi Stephen. İşine yarar. Dikkat et de Maggy sana çaktırmadan satmasın. Herhalde benim bütün kitaplarım gitmiştir çoktan.

— Bazıları, dedi Dilly. Mecburduk.

Boğuluyor. Pişmanlık. Kurtar onu. Pişmanlık. Herşey bize karşı. Beni de kendisiyle birlikte boğacak, gözler, saçlar. Yosun gibi ince uzun saç bukleleri etrafımı sarmış, kalbimi, ruhumu. Tuzlu, yeşil ölüm.

Biz.

Vicdanın pişmanlığı. Pişmanlığın vicdanı.

Sefalet! Sefalet!

*
* *

— Selam, Simon, dedi Peder Cowley. İşler nasıl?

— Selam, Bob, eski dostum, dedi Mr Dedalus, durarak.

Reddy ve Kerimesi'nin dükkânının önünde ellerini şaklatarak el sıkıştılar. Peder Cowley sık sık kaşık yaptığı eliyle bıyığını aşağı doğru sıvazlıyordu.

— Haberler iyi mi? dedi Mr Dedalus.

— Ne gezer, dedi Peder Cowley. Simon, barikat kurdum, iki adam evimin etrafında fırdönüp içeriye girmenin bir yolunu arıyorlar.

— Aman ne hoş, dedi Mr Dedalus. Kim ki?

— Ah, dedi Peder Cowley, hepimizin bildiği malum bir tefeci şahıs.

— Kambur olan var bir tane, o mu? diye sordu Mr Dedalus.

— Ta kendisi, Simon, diye cevapladı Peder Cowley. O mahut milletten olan Reuben. Ben de burada Ben Dollard'ı bekliyordum. Long John'a bir rica edecek birşey yapsın da şu iki herif başımdan gitsin. Bütün istediğim bana birazcık daha zaman tanıması.

Muğlak bir umutla nehir kıyısı boyunca bir o yana bir bu yana baktı, boğazında kocaman bir elma şişkinlik yapıyordu.

— Biliyorum, dedi Mr Dedalus. Ah o bizim beceriksiz Ben! Hep de birilerine iyilik yapmaya çalışır. Bir dur bakayım!

Gözlüğünü takıp bir an için metal köprüye baktı.

— Bak işte geliyor, valla, dedi, kıçı başı da yerinde.

Ben Dollard'ın mavi, kendisine bol gelen yırtmaçlı ceketi ve şalvar gibi pantalonunun üzerindeki silindir şapkası, hızlı adımlarla metal köprü üzerinden kıyıyı boydan boya geçti. Onlara doğru ağır ağır yaklaştı, harıl harıl ceketinin kuyruğunun arkasını kaşıyordu.

Yaklaşırken Mr Dedalus onu selamladı:

— Aman efendim, kıçına pantalon uyduramamış vatandaş da buradaymış.

— Tutun da kaçmasın efendim, dedi Ben Dollard.

Mr Dedalus Ben Dollard'ın kılığının muhtelif noktalarını soğuk, tasvip etmeyen bakışlarla tepeden tırnağa süzdü. Sonra, başını sallayarak Peder Cowley'ye dönüp, sırıtarak mırıldandı.

— Tam da mevsime göre bir kıyafet, değil mi?

— Hay Allah senin tependen baksın, diye homurdandı Ben Dollard hiddetle, ben senin hayatın boyunca gördüğün elbise kadar elbiseyi çöpe attım ulan.

Yanlarında durup önce onlara, sonra da bazı noktalarından Mr Dedalus'un toz topak ayıkladığı elbiselerine gülümseyerek baktı. Mr Dedalus şöyle diyordu:

— Her neyse, Ben, bu elbise belli ki senden daha sıhhatli bir adama göre

dikilmiş.

— O zaman o terzi olacak çıfıt talihine küssün, dedi Ben Dollard. Rabbime şükür henüz parasını almadı.

— Ya o *basso profondo* ne âlemde, Benjamin, diye sordu Peder Cowley.

Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, mırıldanarak, camgözlü, Kildare Street Kulübü'nün yanından geçip gitti.

Ben Dollard kaşlarını çattı, ve, ağzını âniden bir şancı ağzı şekline sokarak, kalın bir nota verdi.

— Oov! dedi.

— Hah şöyle, dedi Mr Dedalus, sedasına kafasını sallayarak.

— Nasılmış? dedi Ben Dollard. Pek paslanmamış değil mi? Ne dersiniz?

İkisine de baktı.

— İş görür, dedi Peder Cowley, o da başını sallıyordu.

Muhterem peder Hugh C. Love, Fitzgerald sülalesinden boylu poslu, hoşsohbet kişilerin refakatinde, Saint Mary's Abbey'nin eski toplantı binasından başlayıp James ve Charles Kennedy'nin damıtma dükkânının yanından geçerek, Çitler Geçidi'nin ilerisindeki Tholsel'a doğru yürüdü.

Ben Dollard, dükkânların vitrinlerine doğru fena halde yalpalayarak, neşeli parmaklarını havaya dikmiş, onların önüne düştü.

— Haydi benimle şerif yardımcısının yazıhanesine gelin, dedi. Size Rock'ın yardımcı diye aldığı çaylağı göstermek istiyorum. Herif Lobengula ile Lynchehaun arasında birşey. Kesin bir görmeniz lazım, bakın size söylüyorum. Haydi buyrun. Daha demin Bodega'da John Henry Menton'la karşılaştım, eğer şeyi unutursam başıma iş açılacak... bir saniye... doğrusunu yapıyoruz, Bob, iki gözüm önüme aksın.

— Birkaç gün için sadece, ona deyiver, dedi Peder Cowley endişeyle.

Ben Dollard durdu ve dik dik baktı, gümrah deliği açık kalmıştı, gözlerini tıkayan çapakları ayıklayıp doğru duyduğundan emin olmak için kulağını kabartırken, ceketinden sallanan bir düğme bağlı olduğu iplikten parlaksırtlı sallanıyordu.

— Ne demek birkaç gün? diye gümledi. Evsahibin kira alacağı karşılığında haciz koydurmadı mı?

— Koydurdu, dedi Peder Cowley.

— Öyleyse bizimkinin protestosu beş para etmez, dedi. Evsahibinin alacağı önce gelir. Ben ona bütün detayları vermiştim. 29 Windsor Avenue. Love mıydı adı?

— Evet, dedi Peder Cowley. Muhterem Peder Mr Love. Taşrada bir yerlerde başpapazlık yapıyor. Sen emin misin bu dediğinden?

— O Barabbas'a benden selam söyle, dedi Ben Dollard, o protesto senedini cevizlerinin altına serebilir.

Koluna girerek cüssesini iliştirdiği Peder Cowley'yi cesurca ileriye doğru yeddi.

— Ne cevizi yav, fındıktır onunkiler, dedi Mr Dedalus, gözlüğünü ceketinin üzerine bırakıverip onların peşinden giderken.

*
* *

— Ufak oğlanın işi hallolacak, dedi Martin Cunningham, Dublin Kalesi'nin bahçesinin kapısından çıkıyorlardı.

Polis memuru alnına dokundu.

— Hayırlı günler, dedi Martin Cunningham, neşeyle.

Beklemekte olan arabacıya bir işaret çaktı, arabacı dizginlere asıldı ve Lord Edward Street'e doğru yola koyuldu.

Sırmanın yanında kızıl, Miss Douce'un başının yanında Miss Kennedy'nin başı, Ormond otelinin perde kornişinin üzerinde gözüktüler.

— Evet, dedi Martin Cunningham, sakalını parmaklayarak. Peder Conmee'ye bir mektup yazıp meseleyi ona güzelce izah ettim.

— Şu dostumuzu da bir deneyebilirsin, diye önerdi Mr Power arka tarafı işaret ederek.

— Boyd mu? dedi Martin Cunningham kısaca. Bana dokunma.

John Wyse Nolan geride kalmıştı, listeyi okuyarak, Cork Hill'i acele acele yokuşaşağı iniyordu.

Belediye binasının basamaklarında meclis âzâsı Nannetti, merdivenleri inerken, merdivenleri çıkmakta olan belediye reisi muavini Cowley'yi ve meclis âzâsı Abraham Lyon'ı selamladı.

Dublin Kalesi'nin arabası Upper Exchange Street'e doğru bomboş ilerledi.

— Şuna bak Martin, dedi John Wyse Nolan, *Mail*'in yazıhanesinin önünde onlara yetişerek. Bloom da adını yazdırmış, beş şilin verecekmiş.

— Öyle, öyle, dedi Martin Cunningham, listeyi alırken. Beş şilini çıkardı verdi de ayrıca.

— Hiç de mızmızlanmadan, dedi Mr Power.

— Garip ama gerçek, diye ekledi Martin Cunningham.

John Wyse Nolan gözlerini kocaman açtı.

— Yahudinin kalbi de pek yumuşak, diye zarafetle alıntı yaptı.

Parliament Street'ten aşağıya yürüdüler.

— Bakın Jimmy Henry geçiyor, dedi Mr Power, Kavanagh's'a doğru gidiyor.

— Doğru, dedi Martin Cunningham. İşte orada.

Blazes Boylan, *la Maison Claire*'in dışında, Liberties mahallesine doğru gitmekte olan Jack Mooney'nin suratsız ve sarhoş kayınbiraderinin yolunu kesti.

John Wyse Nolan tekrar geriye düşüp Mr Power'ın yanına geldi, bu sırada Martin Cunningham, Micky Anderson'ın saatlerinin önünden şaşkın ve aceleci adımlarla geçen, kırçıllı kumaştan bir takım elbise giymiş şık ve bodur bir adamın dirseğini tuttu.

— Özel kalem müdür muavininin nasırları ağrıyormuş biraz, dedi John Wyse Nolan Mr Power'a.

Köşeyi dönüp James Cavanagh'nın şarapevine yönlendiler. Yolcusuz Dublin Kalesi arabası onları Essex Gate'te, durakoymuş, karşıladı. Martin Cunningham, durmadan konuşarak, tekrar tekrar listeyi gösteriyordu, Jimmy Henry bakmıyordu.

— Long John Fanning de buradaymış, dedi John Wyse Nolan, tüm boyu posuyla.

Long John Fanning'in uzun gövdesi durduğu kapı aralığını doldurmuştu.

— İyi günler, sayın Şerif yardımcısı, dedi Martin Cunningham, hepsi durmuş selamlıyorlardı.

Long John Fanning onların yolundan çekilmedi. İçtiği kocaman Henry Clay purosunu kesin bir hareketle ağzından çekti, kocaman, amansız gözleri adamların yüzlerini zeki bir bakışla taradı.

— Sayın Roma senatörleri dostane fikir alışverişleri ile mi meşguller? diye ekşi ve zengin bir dille sordu özel kalem müdür muavinine.

— Yine şu adı batasıca İrlanda lisanı üzerine harala gürele birbirlerine girdiler, dedi Jimmy Henry küskün küskün. Belediye meclis salonunda düzeni sağlayacak başzabıta nerelerdeydi, bunu bilmek istiyordu. Silahtar Barlow moruğu astım olmuş yatıyordu, bu yüzden masanın üzerine silah da dikilmemişti, hiçbirşey usulüne uygun değildi, yeterli çoğunluk bile sağlanamamıştı, zaten belediye reisi Hutchinson da Llandudno'daydı ve Lorcan Sherlock denen bastıbacak onun yerine vekâlet ediyordu, *locum tenens*. Adı batasıca İrlanda lisanı, ecdadımızın dili.

Long John Fanning dudaklarından bir duman sorgucu üfledi.

Martin Cunningham, sakalının tepesini kıvıra kıvıra, bir özel kalem müdür muaviniyle, bir de şerif yardımcısıyla konuşuyordu, bu esnada John Wyse Nolan uslu uslu duruyordu.

— Hangi Dignam'dı bu? diye sordu Long John Fanning.

Jimmy Henry suratını buruşturdu ve sol ayağını kaldırdı.

— Oy oy, nasırlarını! dedi ağlamaklı bir sesle. Allahınızı seviyorsanız yukarı gelin de ben biraz oturayım. Uff! Uu! Aman dikkat!

Asabiyetle, Long John Fanning'in böğrünün yanından kendine geçecek bir yer açtı ve içeri girip merdivenleri çıktı.

— Haydi yukarı gel, dedi Martin Cunningham şerif yardımcısına. Tanımazsın herhalde, belki de tanışmışsındır ama.

John Wyse Nolan ile beraber Mr Power onları izleyip içeri girdi.

— Pek iyi bir adamcağızdı, dedi Mr Power, Long John Fanning'in aynadaki Long John Fanning'e doğru yükselmekte olan güçlü kuvvetli sırtına doğru.

— Hani şu iyice kısa boylu, Menton'ın yazıhanesinde çalışan Dignam var ya, o, dedi Martin Cunningham.

Long John Fanning adamı çıkaramadı.

Havadan atnallarının takırtı sesleri geldi.

— Ne oluyor? dedi Martin Cunningham.

Hepsi durdukları yerde döndüler; John Wyse Nolan tekrar aşağı indi. Girişin serin gölgesinden atların Parliament Street'i geçmesini gördü, gemleri ve bukağılıkları güneş ışığında pırıldıyordu. Onun soğuk, dostane olmayan gözlerinin önünden neşeyle geçip gittiler, pek de hızlı değillerdi. Öncülerin, sıçrayan öncülerin eyerlerinde eskortlar oturuyordu.

— Neydi o? diye sordu Martin Cunningham, hepsi merdiveni çıkarlarken.

— Kral başnaibi ve İrlanda Genel Valisi Hazretleri, diye cevap verdi John Wyse Nolan merdivenin alt sahanlığından.

*
* *

Kalın halıyı boylu boyunca adımlarlarken Buck Mulligan panamasının altından Haines'e fısıldadı.

— Parnell'in ağabeyi. Şurada köşede.

Pencereye yakın ufak bir masa seçtiler, tam karşılarında sakalı ve bakışı önündeki bir satranç tahtasında sabitlenmiş uzunsuratlı bir adam oturuyordu.

— O o mu? diye sordu Haines, sandalyesinde dönerek.

— Evet, dedi Mulligan. John Howard işte o, ağabeyi, şehrimizin başzabıtası.

John Howard Parnell beyaz bir fili sessizce yeni görev bölgesine atadı, sonra gri pençesi tekrar alnına dönerek kıpırdamayı kesti.

Bir saniye sonra, gözleri, elinin perdesinin arkasından, rakibine hızlı hızlı baktı, hayaletişıltısıyla, ve sonra tekrar tahtanın taşlarını biraraya getirdiği köşesine döndü.

— Bana bir *mélange*, dedi Haines garson kıza.

— İki *mélange*, dedi Buck Mulligan. Biraz somun ekmek, tereyağı, börek de getiriverin.

Kız gidince gülerek dedi ki:

— D. B. C. diyoruz buraya çünkü deyyusların böreklerinde cibilliyet olmuyor, dedi. Ah, ama Dedalus'un *Hamlet* üzerine konuşmasını kaçırdın.

Haines yeni aldığı kitabını açtı.

— Maalesef, dedi. Shakespeare de dengesi bozulmuş tüm zihinlerin cennet

bahçesidir zaten.

Tekbacaklı bahriyeli Nelson Street 14 numaranın bahçesine doğru hırıldadı:

— *İngiltere bugün...*

Buck Mulligan'ın çuhaçiçeği yeleği kahkahasıyla neşeyle sarsıldı.

— Senin onu asıl bedeninin dengesi bozulunca görmen gerek. Ben Gezgin Ængus diyorum ona.

— Eminim onun da bir *idée fixe*'i vardır, dedi Haines, çenesini baş ve işaret parmaklarıyla düşünceli düşünceli çimdikliyordu. Şimdi bu saplantısının ne olduğunu çıkarmaya çalışıyorum. Böyle insanlar hep kafayı birşeye takarlar.

Buck Mulligan ciddi bir tavırla masanın üzerinden eğildi.

— Cehennem görüntüleriyle aklını başından aldılar, dedi. Attika sedalarına hiç ulaşamayacak. Onca şair arasında Swinburne'ün sedasına, ak ölüm, kızıl doğum. Bu da onun trajedisi. Hiçbir zaman bir şair olamayacak. Yaratmanın sefası...

— Ebedi bir ceza, dedi Haines, hemencecik başını sallayarak. Anlıyorum. Ben de bu sabah onu iman konusunda şöyle bir yokladım. Aklında birşey vardı, görüyordum. Oldukça enteresan aslında, zaten Viyanalı Profesör Pokorny de bu konu hakkında ilginç şeyler söylüyor.

Buck Mulligan'ın dikkatli gözleri garson kızın gelişini gördü. Kıza tepsisini boşaltması için yardım etti.

— Kadim İrlanda mitlerinde cehennemin hiçbir izini bulamıyor, dedi Haines, neşeli fincanların arasında. Ahlak düşüncesi eksik gibi görünüyor bunlarda, kader fikri, yaptıklarının cezasını çekme fikri. Onun da tam tamına bu sabit fikre kapılmış olması pek tuhaf. Senin hareketin için birşeyler yazıyor mu?

İki tane küp şekeri kremşantinin içine mahirce, boylamasına daldırdı. Buck Mulligan dumanı üstünde bir somunu ikiye böldü ve tüten ekmek içinin üzerini tereyağı ile badanaladı. Açlıkla, yumuşak tarafından bir lokma aldı.

— On yıl, dedi bir yandan çiğneyip bir yandan gülerek. On yıl sonra birşeyler yazacakmış.

— Pek uzun bir zaman gibime geldi, dedi Haines, kaşığını düşünceli düşünceli kaldırırken. Öte yandan, günün birinde yazarsa da şaşırmam.

Fincanının kaymaklı konisinden bir kaşık alıp tattı.

— Bu halis İrlanda kaymağıdır umarım, dedi çekinerek. Kandırılmak istemem de.

İlya, sandal, hafif, zâti buruşturulmuş el ilanı, gemi gövdelerinin ve av teknelerinin yanları boyunca doğuya doğru yüzdü, mantarlardan bir takımadanın içinde, New Wapping Street'in ötesine gitti, Benson's feribotunu geçti, Bridgwater'dan tuğla taşıyan üç direkli uskuna *Rosevean*'ı da geçti.

*
* *

Almidano Artifoni yürüyerek Holles Street'i ve Sewell's'ın avlusunu geçti. Arkasından Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, bastonşemsiyeönlüğü sallanarak, Mr Law Smith'in evinin önündeki sokak lambasından sakındı ve, karşıdan karşıya geçip Merrion Square boyunca yürüdü. Onun arkasında, uzakta, kör bir yeniyetme College Park'ın duvarı boyunca tıklayarak yolunu buluyordu.

Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, ta Mr Lewis Werner'ın neşeli pencerelerine kadar yürüdü, sonra döndü ve Merrion Square boyunca taban tepti, bastonşemsiyeönlüğü sallanıyordu.

Wilde'ların evinin köşesinde durakladı, Metropolitan Hall afişinde duyurulan İlya'nın adının istikametinde kaşlarını çattı, Duke's Lawn'un uzaktaki bahçesi istikametinde de kaşlarını çattı. Güneş geldiği için kaşlarını çatarken monoklu bir an parladı. Ağzını açınca gözüken sıçandişleriyle mırıldandı:

— *Coactus volui.*

Clare Street istikametinde yoluna devam etti, amansız sözlerini dişlerinin arasında gıcırdatarak.

Mr Bloom'un dişçi vitrininin yanından geçerken salladığı önlüğü yan tarafından incecik, yeri yoklayan bir bastona kabaca süründü, halsiz bir gövdeye toslayıp sürünerek yoluna devam etti. Kör yeniyetme dönüp uzun adımlar atan gövdenin ardından beti benzi atmış suratıyla baktı.

— Allah belanı versin, dedi ekşi ekşi, her kimsen! Sen benden de körsün, orospu çocuğu piç!

*
* *

Ruggy O'Donohoe's'un karşısında, Patrick Aloysius Dignam paşa, almaya gönderildiği, bir zamanlar Fehrenbach's olan Mangan's'dan alınmış birbuçuk libre domuz bifteğini mıncıklayarak, sıcak basmış Wicklow Street boyunca amaçsızca geziniyordu. Perdeleri inik misafir odasında Mrs Stoer ve Mrs Quigley ve Mrs MacDowell ile beraber onlar Barney amcanın Tunney's'den aldığı yüksek kalite esmer sherry'yi yudum yudum yudumlayıp yutkunurlarken oturmak da pek sıkıcıydı yav. Hele bir de köy işi meyveli çöreklerini yiyip bıkıp usanmadan çiğnemeleri ve iç çekmeleri.

Wicklow Lane'den sonra Madame Doyle'un penceresi, abiye giysiler terzisi, onu durdurdu. Donlarına kadar soyunup birbirlerine yumruklarını sıkmış iki

döğüşçüye bakakaldı. Yandaki aynalardan iki adet yas tutan Dignam paşa sessizce, ağızlarını bir karış açmış bakıyorlardı. Myler Keogh, Dublin'in kuzucuğu, elli liralık ödül için Portobello'lu incitici, üstçavuş Bennett ile dövüşecek. Ağbi, tam seyirlik bir boks maçıydı. Bak işte Myler Keogh, yeşil kemerle rakibine girişiyor. Giriş iki şilin, askerlere yüzde elli indirim. Annemi kolayca kandırabilirim. O dönerken solundaki Dignam paşa da döndü. Bak işte ben, yas kıyafetinde. Ne zaman? Mayısın yirmiikisinde. Al işte, olmuş bitmiş bile anasını satiym. Sağa döndü ve sağındaki Dignam paşa da döndü, kepi yamulmuş, yakası yerinden çıkıp yukarı fırlamıştı. Yakasını iliklemek için çenesini kaldırdığında iki boksörün yanında Marie Kendall'ın resmini gördü, cazip hizmetçi. Hani Stoer'un içtiği sigaralar var ya babası bulunca canına okumuştu, işte o paketlerin üzerinde de hep bu yavrulardan birinin resmi oluyordu.

Dignam paşa yakasını indirdi ve tembel tembel gezinmeye devam etti. Bu aralar en kuvvetli boksör Fitzsimons'dı. Sana şöyle bir tane oturtsa bir hafta yerden kalkamazdın valla ağbicim. En iyi tekniğe sahip boksörse Jem Corbet'ti, Fitzsimons bütün o şaşırtmacalarına pabuç bırakmayıp ağzını burnunu dağıtmıştı ama.

Grafton Street'te Dignam paşa ağzında kırmızı bir çiçek, üzerinde nefis bir pantalon olan bir züppe gördü, bir sarhoşun ona dediklerini dinlerken sırıtıp duruyordu.

Sandymount tramvayı geçmiyordu.

Dignam paşa Nassau Street boyunca yürüdü, domuz bifteklerini öbür eline aktardı. Yakası tekrar yukarı fırladı, o da tekrar içeri tıktı. Anasını sattığımın çıkıntısı gömleğin düğme deliğine küçük geliyordu, anasını satiym. Ellerinde okul çantaları olan öğrencilerle karşılaştı. Ben yarın da gitmiyorum, Pazartesiye kadar okul yok. Başka öğrencilerle karşılaştı. Acaba yasta olduğumu anladılar mı? Barney amca bu gece gazeteye ilanı veririm demişti. O zaman hepsi gazetede görürler, benim adımı basılı görürler babamın adını da.

Yüzünün rengi her zamanki kırmızısından kül rengine döndü, bir sinek gözüne doğru tırmanıyordu. Tabutun vidaları sıkılırkenki o sesler neydi öyle: ya aşağı indirirkenki çarpma sesleri.

Babam içindeydi ve annem misafir odasında ağlıyordu ve Barney amca adamlara nasıl köşeyi döndüreceklerini anlatıyordu. Büyük bir tabuttu, yüksekti, ağır görünüyordu. Nasıl oldu bu iş? Geçen gece babam içmişti merdivenin sahanlığında durmuş pabuçlarım nerede diye anırıyordu Tunney's'e gidip daha da içecekti, gömleğinin içinde iyice kısa boylu, tıknaz görünüyordu. Son görüşümmüş. Ölüm, işte bu. Babam öldü. Pederim öldü. Anneme iyi bir evlat olmamı söyledi. Dediği diğer şeyleri duymadım ama dilini ve dişlerini gördüm, daha düzgün konuşmaya çalışıyordu. Zavallı babacık. İşte bu Mr Dignam'dı, babamdı. Umarım şimdi araftadır, Cumartesi günü peder Conroy'a günah çıkarmaya gitmişti ya.

*
* *

William Humble, Dudley Kontu, ve Lady Dudley, yarbay Hesseltine'ın refakatinde, öğle yemeği davetini müteakip vali konağından arabalarıyla yola çıktılar. Onları izleyen arabada saygıdeğer Mrs Paget, Miss de Courcy ve saygıdeğer Gerald Ward, A. D. C. hazır bulunuyorlardı.

Süvari alayı, hürmette kusur etmeyen polisler tarafından selamlanarak Phœnix Park'ın aşağı kapısından çıktı ve Kingsbridge'i geçip nehrin kuzey kıyıları boyunca devam etti. Vali hazretleri başşehrimizi boylu boyunca katederken en içten selamlamalarla karşılandı. Kanlı köprüde Mr Thomas Kernan onu nehrin öbür yakasından, ta uzaktan, beyhude selamladı. Lord Dudley'nin makam araçları Queen's ve Whitworth köprülerinin arasında devam etti ve Arran Quay'de, Arran Street West'in köşesinde işaret parmağıyla burnunu sıvazlayarak Mrs M. E. White'ın rehinci dükkânının önünde durmakta ve Phibsborough'ya üç kere tramvay değiştirerek mi, bir araba çevirerek mi, yoksa Smithfield, Consitution Hill ve Broadstone terminali üzerinden yayan gitmenin mi daha kısa süreceğine karar verememiş olan Mr Dudley White, B. L., M. A. tarafından selamlanmadılar. Four Courts'un sundurmasında Richie Goulding, elinde Goulding, Collis ve Ward'un evrak çantası, onu karşısında görüverince şaşaladı. Richmond köprüsünü geçince, avukat ve Vatansever Sigorta Şirketi'nin temsilcisi Reuben J. Dodd'un yazıhanesinin kapısının önünde, içeri girmek üzere olan yaşlı bir kadın fikrini değiştirdi ve King's'in vitrini boyunca geldiği yoldan geri dönerken Majestelerinin temsilcisine saftirik saftirik gülümsedi. Poddle nehri, Tom Devan'ın bürosunun altında, Wood Quay'in duvarındaki savağından akarken lağım sularından bir dil çıkararak vasallık görevini ifa etti. Ormond otelinin perde kornişinin üzerinde, kızılın yanında sırma, Miss Douce'un başının yanında Miss Kennedy'nin başı, temaşa edip hayran kaldılar. Ormond Quay'de Mr Simon Dedalus, umumi pisuardan ayrılıp şerif yardımcısının yazıhanesine doğru yollanmışken, sokağın ortasında hareketsiz kaldı ve şapkasını indirdi. Ekselansları Mr Dedalus'un selamına yücegönüllülükle karşılık verdiler. Cahill's köşesinden muhterem peder Hugh C. Love, M. A., farkedilmeden başını eğdi, aklında hep o hayali cihan değer mazide, hayırsever ellerinde o zengin ruhbanlık haklarını tutmuş kral vekilleri vardı. Grattan köprüsünde Lenehan ve M'Coy, birbirleriyle vedalaşırken, arabaların geçmesini izlediler. Roger Greene'in yazıhanesini ve Dollard'ın büyük kırmızı matbaasını geçmekte olan Gerty MacDowell, Catesby marka mantar parke ile ilgili yazışmaları yatağından çıkamayan babasına götürürken, arabaların tefrişatından bunların lord ve lady kral naibi olduklarını anlamıştı, ama Ekselansları Hanımefendi'nin ne giydiğini görmemişti, çünkü tramvayla Spring's'in büyük sarı mobilya arabasının tam önünde duracakları tutmuştu, e Lord Kral Naibi

geçerken duracaklardı tabii. Lundy Foot's'un ilerisinde Kavanagh's şarapevinin gölge düşmüş kapısından John Wyse Nolan farkedilmeyen bir soğuklukla lord kralbaşnaibi ve İrlanda genel valisine gülümsedi. Pek Saygıdeğer William Humble, Dudley kontu, G. C. V. O., Micky Anderson'ın biteviye tıkırdayan saatlerini ve Henry ve James'in balmumundan güzelelbiseli tazeyanaklı mankenlerini geçti, salon beyefendisi Henry, *dernier cri* James. Dame Gate'in karşısında Tom Rochford ve Nosey Flynn süvari alayının yaklaşmasını izlediler. Tom Rochford, Lady Dudley'nin gözlerinin kendisinde sabitlendiğini görünce, başparmaklarını hemen vişneçürüğü yeleğinin ceplerinden çıkardı ve kepini kaldırıp kadını selamladı. Cazip hizmetçi, muhteşem Marie Kendall, bozuk ciltli yanakları ve kaldırılmış eteğiyle, William Humble, Dudley kontu ve yarbay H. G. Hesseltine'a ve ayrıca saygıdeğer Gerald Ward A. D. C.'ye posterinden bozuk ciltli gülümsedi. D. B. C.'nin penceresinden Buck Mulligan neşeyle, ve Haines asık suratla, gölgeleriyle John Howard Parnell'in pürdikkat baktığı satranç tahtasını karartan meraklı müşterilerin omuzlarının üzerinden aşağıya, valinin at arabalarına baktılar. Fownes's Street'te, Dilly Dedalus, Chardenal'in Fransızcaya giriş kitabından gözlerini güçbela kaldırınca, tentelerin gerildiğini ve tekerlek millerinin kamaşan ışığın içinde döndüğünü gördü. John Henry Menton, Commercial Buildings'in girişini kapatmış halde, şaraplabüyümüş istiridye gözleriyle dik dik baktı, tombul sol elinde bakmadığı tombul, altın bir avcı saatini hissetmeden tutuyordu. Kral Billy'nin atının ön ayağının havayı tırmaladığı yerde Mrs Breen aceleyle yürüyen kocasını çekerek eskort atlıların nalları altında ezilmekten kurtardı. Adamın kulağına olup bitenin haberini bağırarak verdi. Adam anlayınca ciltlerini sol göğsüne aktarıp ikinci arabayı selamladı. Saygıdeğer Gerald Ward A. D. C., hoş bir sürprizle karşılaşmış oldu, ve selama aceleyle karşılık verdi. Ponsonby's köşesinde yıpranmış bir beyaz şişe H. durdu ve dört adet daha beyaz silindirşapkalı şişe arkasında durdular, E. L. Y'. S., bu sırada eskortlar ve arabalar kurula kurula geçtiler. Pigott'ın müzik depolarının karşısında Mr Denis J. Maginni, dans vs. hocası, şen kıyafeti, ağırbaşlı yürüyüşüyle, bir vali tarafından geçildi ve göze çarpmadı. Rektörün duvarının yanından Blazes Boylan pek havalı bir şekilde sökün etti, kahverengi ayakkabıları ve gökmavisi saat desenli çoraplarıyla, adımlarını *Yavuklum Yorkshire'lıdır* şarkısının nakaratına uydurmuş, yürüyordu.

Blazes Boylan öncü atların gökmavisi alınlıklarına ve dizlerini yukarı çeke çeke yürümelerine doğru gökmavisi bir kravat, kaykılmış genişsiperlikli bir hasır şapka ve indigo renkli şayaklı bir takım elbise takdim etti. Ceket ceplerindeki elleri selamlamayı unuttular ama Boylan üç hanımefendiye gözlerindeki cüretkâr hayranlığı ve dudaklarının arasındaki kırmızı çiçeği sundu. Onlar Nassau Street boyunca ilerlerken Majesteleri eğilerek selam vermekte olan refikasının dikkatini College Park'ta icra edilmekte olan musiki programına çekti. Gözden ırakta İskoçyalı fırlama civanlar kortejin ardından zattırı zutturu ötüyor ve gümbedebümlüyorlardı:

Çalışsa da fabrikada
Giyse de basit aba
Barabum.
Yorkshire'da yandım ben
Yorkshire'ın gülü yavukluma
Barabum.

Duvarın öbür tarafında çeyrek mil engelli düzlükte yarışanlar, M. C. Green, H. Thrift, T. M. Patey, C. Scaife, J. B. Jeffs, G. N. Morphy, F. Stevenson, C. Adderly ve W. C. Huggard birbirlerini kovalamaya başladılar. Finn's otelini yürüyüp geçerken, Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell hışımlı bir monoklun içinden, arabaların arasından, Avusturya-Macaristan Başkonsolosluğu'nun penceresindeki Mr M. E. Solomons'un başına baktı. Leinster Street'in içlerinde, Trinity'nin arka kapısında, kralın sadık kullarından Hornblower avcı kepine dokundu. Merrion Square'in yanında parlak atlar kurum kurum kurularak yürürken, oracıkta beklemekte olan Patrick Aloysius Dignam paşa, silindir şapkalı beyefendinin selamlandığını gördü ve o da kendi yeni siyah kepini domuz bifteği kâğıdından yağlanmış parmaklarıyla kaldırdı. Yakası da yukarı fırlayıp selam durdu. Vali, Mercer's hastanesinin hayrına Mirus pazarının açılışını yapmak için giderken, maiyeti ile birlikte Lower Mount Street'e doğru ilerledi. Broadbent's'in karşısında kör bir yeniyetmeyi geçti. Lower Mount Street'te kahverengi makintoş giymiş bir yaya, kuru ekmek yiyerek, hemencecik, zarar görmeden valinin geçeceği yoldan karşıdan karşıya geçiverdi. Royal Canal köprüsünde, Mr Eugene Stratton reklam tabelasından dolgun dudaklarıyla sırıtarak, tüm ziyaretçileri Pembroke mahallesine buyur ediyordu. Haddington Road'un köşesinde kumlu iki hanımefendi, kendilerini, bir şemsiyeyi, ve içinde onbir midyenin yuvarlandığı bir çantayı durdurup altın zincirini takınmamış belediye reisi ve zevcesi hanımefendiyi hayranlıkla izlediler. Northumberland ve Landsowne yollarında, Majesteleri, tek tük erkek yayanın selamlarını, rahmetli kraliçenin İrlanda başkentini eşi konsort prens ile birlikte 1849'da ziyaret ettiği zaman pek beğendiği söylenen evin bahçe kapısında duran iki ufak okul çocuğunun selamlarını, ve Almidano Artifoni'nin kapanan bir kapı tarafından yutulmakta olan mukavim pantalonunun selamını sektirmeden karşıladı.

Sırmanın yanında kızıl naldemirlerini duydular, çelikçınçın.

Münüüfübütfüf tfftfftff.

Yongalar, kaya gibi başparmaktırnağından yongalar kopartıyordu, yongalar.

Yaramaz! Ve sırma daha da kızardı.

Bir buğulu fifrenotası üfledi.

Üfledi. Üf bi bulamadım.

Sırma şahikalanmış saç.

Satenden satenli bir göğsün üzerinde zıplayan bir gül, Kastilya'nın gülü.

Cıvıldıyordu, cıvıldıyordu: Idolores.

Sobe! Bak burada... Sırmadansobe?

Tın dedi acıyan kızıla.

Ve bir çınlama, saf, uzun, titreşen. Sönmesiuzunsüren çınlama.

Av ıslığı. Yumuşak söz. Ama bakıver! Parlak yıldızlar sönüyor. Ah gül! Notalar yanıtı cıvıldıyor. Kastilya. Şafak söküyor.

Şıngır şıngır fayton şıngırdayarak.

Para çınladı. Saat çat dedi.

Sadakat. *Sonnez.* Nasıl. Jartiyerin geri çarpması. Bırakabilirim seni. Şlak. *La cloche!* But şaplak. Sadakat. Sıcak. Birtanem elveda!

Şıngır. Bloo.

Bas bas çarpışan akorlar. Sarınca bu arzulu gönlümü. Savaş! Savaş! Kulak zarı.

Bir yelken! Bir başörtüsü dalgalanıyor dalgalara.

Gitti. Şakramayı üfledi. Şimdi herşey gitti elden.

Boru. Boboru.

O güzel endamı ilk gördüğü. Yazık!

Dolgun tep. Dolgun zonkla.

Şakıyordu. Ah, yâr! Ayartıcı.

Martha! Gel!

Şakşok. Şıkşak. Şakkadaşak.

Allaam tümöm ründe bööylebiss eda

Sağır kel Pat tut gel kâât kap al git.

Ayışığında bir gece narası: uzaktan: uzaktan.

Bugün o kadar hüzünlüyüm ki. Hamiş. Çok yalnızım bulasın.

Dinleyin!

Dikenli ve kıvrımlı soğuk deniz borusu. Boru mu? Hepsi kendi hesabına ve hepsi diğerine dalgaların şakırtısını ve sessiz bir gürleme.

İnciler: şey yaparken. Liszt'in rapsodileri. Hissss.

İnanmıyor musunuz?

İnanmadı: yok, yok: inanmadı: Lidlyd. Bir kok bir kururu ile.

Siyah.

Derinsesli. Haydi, Ben, haydi.

Siz beklerken bekler. Keh keh. Siz beklerken kehkeh.

Ama bir bekle!

Dünyanın karanlık ortasında. Gömülmüş maden cevheri.

Naminedamine. Hepsi gitti elden. Hepsi şehit düştü.

Ufacık, titreşen baldırıkarayaprakları gibi kızsaçları.

Amin! Hiddetle gıcırdattı.

İleri. Geri, ileri. Bir baton serin dışarı çıkıyor.

Kızıllydia Minasırmanın yanında.

Kızılın yanında, sırmanın yanında, okyanusyeşili gölgede. Bloom. Yaşlı Bloom.

Biri takladı, biri tıkladı, kururu ile, kok ile.

Tanrı'ya yakarın onun için! Bir okuyup üfleyin, iyi insanlar!

Damla hastalıklı parmakları şakırdayarak.

Big Benaben. Big Benben.

Son gülüdür Kastilya yazın çıktı Bloom o kadar hüzünlüyüm yalnızım ki.

Pvii! Minicik ufacık nefes pipocuğunda ii.

Harbi adamlar. Lid Ker Cow De ve Doll. Ya, ya. Sizler gibi harbi. Kaldıralım mı çink ve çunk diye.

Fff! Uu!

Hani yakından kızıl? Hani uzaktan sırma? Hani nallar?

Rrrpr. Traa. Tıramdırram.

O zaman, ancak o zaman. Mezarrpfıma şunuff. Yazpfrrınnff.

Yaptım.

Başla!

Sırmanın yanında kızıl, Miss Kennedy'nin başının yanında Miss Douce'un başı, Ormond'un barının perde kornişinin üzerinde valiye ait nalların geçmesini duydular, çınlayan çelik.

— Şu kadın o mu? diye sordu Miss Kennedy.

Miss Douce evet dedi, ekselanslarıynan oturuyor, inci grisi ve *eau de Nil*.

— Ne hoş bir tezat, dedi Miss Kennedy.

Gözlerini dört açmış Miss Kennedy hevesle şöyle dediği zaman:

— İpek silindir şapkalı adama bak.

— Hani? Nerde? diye sordu sırma daha da büyük hevesle.

— İkinci arabada, dedi Miss Douce'un ıslak dudakları, güneşte gülerek. Bakıyor. Dur da bir yakından göreyim.

En arka köşeye doğru, kızıl, fırladı, suratını aceleci nefesinin yarattığı bir halenin içine, pencereye yapıştırdı.

Islak dudakları kıkırdadı:

— Bana bakacağım diye bir haller oldu adamcağıza.

Güldü:

— Aman yarabbicim! Erkekler de amma şapşal oluyor değil mi?

Hüzünle.

Miss Kennedy hüzünle aydınlık ışık tarafından tembel tembel bu tarafa yaklaştı, bir kulağının arkasında kalkmış bir perçemi kıvırıyordu. Tembel tembel yaklaştı hüzünle, sırma değildi artık, bir perçemi kıstırdı kıvırdı. Hüzünle kıvırdı tembel tembel yaklaşırken sırma saçı kıvrımlı bir kulağın arkasında.

— Sefayı süren hep onlar, hüzünle dedi sonra.

Bir adam.

Kimbuloom Moulang'ın pipolarının yanından geçti gitti, koynunda zinanın zevklerini taşıyordu, Wine'ın antikacı dükkânının yanında hafızası tatlı günahkâr kelimelerle yüklüydü, Carroll'ın karanlık, yamuk yumuk tabelasının yanında, Raoul için.

Hademe oğlan onlara, hani o bardakilere, bardaki o kızlara geldi. Bankoya çarptı kendisini kâle almayan o kızlar duysun diye çatırdak çin porseleninden tepsisini. Ve

— Çaylar geldi, dedi.

Miss Kennedy adabımuaşeretle transpoze etti ters çevrilmiş bir maden suyu kasasına çaytepsisini, gözden uzağa, aşağıya.

— Ne oluyor? diye sordu adapsızca yaygaracı hademe.

— Düşün de bul bakalım, diye karşılık verdi Miss Douce, dikiznoktasını terkederken.

— Manitandır, değil mi?

Burnundan kıl aldırmayan bir kızıl yanıtladı:

— Senin bu münasebetsiz küstahlıkların devam ederse Mrs de Massey'ye şikayet edeceğim.

— Münüüfübütfüf tfftfftff, diye burnunuçekti hademegagası kabaca, kız tehdit

ederken o geldiği gibi giderken.

Bloom.

Çiçeğine doğru kaş çatmakta olan Miss Douce dedi ki:

— Çekilmiyor bu oğlan da hiç. Eğer aklını başına toplamazsa kulağını öyle bir sündüreceğim ki buradan ta şuraya uzayacak.

Pek hanımefendilere layık, hoş bir tezat.

— Takma kafana, diye karşılık verdi Miss Kennedy.

Bir çay fincanına çay koydu, sonra çaydanlığa tekrar çay koydu. Bankonun oluşturduğu kayalıklarının arkasında siper aldılar, taburelerin, ters çevrilmiş kasaların başında bekliyorlardı, çayları demlensin diye bekliyorlardı. Bluzlarını tırmaladılar, ikisininki de siyah satendendi, yardası iki şilin dokuza, çaylarının demlenmesini bekliyorlardı, ve iki şilin yediye.

Evet, uzakta sırmanın yanından yakında kızıl, yakından çeliği duydu, uzakta nalların çınlaması, çeliknallar çınnal çınçelik.

— Çok fena mı yanmışım?

Miss kızıl boynunu debluz etti.

— Yok, dedi Miss Kennedy. Sonra kahverengiye döner zaten. Borakslı taflan suyu sürmeyi denedin mi?

Miss Douce ren şarabı ve bordo şarabı bardaklarının ışıldadığı ve aralarında bir denizkabuğunun durduğu yaldızharfli baraynasında cildine yanbakmak için yarıdoğruldu.

— Kendi ellerimle ettim, dedi.

— Gliserin sürmeyi dene, diye önerdi Miss Kennedy.

Ensesine ve ellerine veda ederken Miss Douce

— O dediklerin alerji yapmaktan başka bir işe yaramıyor, diye yanıtladı, yaslandı geri. Boyd's'daki kart moruktan cildim için birşey istemiştim.

Miss Kennedy, artık iyicedemlenmiş çayı dökerken, yüzünü buruşturup dua etti:

— Aman o herifi bana hatırlatma Allah rızası için!

— Bak ama dur da sonunu dinle, diye yakardı Miss Douce.

Tatlı çayını koymuştu Miss Kennedy sütle iki kulağını birden küçük parmaklarıyla tıkadı.

— Hayır, yapma, diye bağırdı.

— Dinlemiyorum, diye bağırdı.

Ama Bloom?

Miss Douce huysuz moruğun sesiyle homurdandı:

— Neren için? dedi herif.

Miss Kennedy kulaklarını açtı ki duysun, konuşabilsin: ama şöyle dedi, şöyle yalvardı tekrar:

— Ne olur bana o herifi hatırlatma şimdi çatlayıvereceğim. Meymenetsiz moruk! Tarihî Konser Salonu'ndaki o gece nasıldı.

İçeceğinden tatsız tatsız bir yudum aldı, sıcak çay, bir yudum, yudumladı tatlı çayı.

— Bak aynı şöyleydi, dedi Miss Douce, kızıl başını üç çeyrek eğip, burun deliklerinin kanatlarını çırpıştırarak. Hofa! Hofa!

Miss Kennedy'nin boğazından kahkahanın cırtlak çığlığı fırladı. Miss Douce hoflayarak burun deliklerinden pufladı, burun delikleri sanki av peşinde bir hayvan burnu gibi münüüfübütfüf titriyorlardı.

— Ay! diye cırlayarak bağırdı Miss Kennedy. Herifin o pörtlek gözünü unutabilecek misin?

Miss Douce derin kızıl kahkahaya çınlayarak katıldı, bağırıyordu:

— Ah o öbür gözün!

Kiminbloo kara gözü Aaron Figatner'ın adını okudu. Neden hep dilimin ucuna Figather geliyor? İncir toplamaktan dolayı herhalde. Bir de Prosper Loré'nin huguenot adı. Bassi'nin kutsal bakirelerinin yanından Bloom'un kara gözü geçti. Mavientarili, alt tarafı beyaz, bana gelin. Tanrı olduğuna inanıyorlar bu kadının: tanrıça ya da. Bugünküler. Göremedim ki. O genç konuşunca. Bir öğrenci. Sonra da Dedalus'un oğluyla. Mulligan dedikleri odur muhtemelen. Hep o güzel bakireler. Konvoy konvoy adamı çeken bu işte: kadının beyazlığı.

Gözleri geldi geçti. Zinanın zevkleri. Ne zevklidir o zevkler.

Zinanın.

Kıkırdak bir çınlamayla genç sırmakızıl sesler birbirine karıştı, Douce ile Kennedy öbür gözün. Genç başlarını geriye attılar, kızıl kıkırsırma, bıraktılar kahkahaları serbestçeaksın, çığlık çığlığa, öbür gözün, birbirlerine işaretler yaparak, yüksek, kulak tırmalayan notalar.

Ah, nefes nefese, iç çekerek. İç çekerek, ah, neşeleri helak oldu öldü gitti.

Miss Kennedy tekrar fincanını dudakladı, kalktı, bir yudum aldı ve kıkırkıkırdadı. Miss Douce, tekrar çay tepsisinin üzerine eğilerek, tekrar burnunu titretti ve pörtlek soytarı gözlerini döndürdü. Tekrar Kennykıkırdadı, sarı saçının şahikalarını öne, öne eğerek, bağadan saçtokası gözüktü, ağzından çayı püskürttü, çaydan ve gülmekten nefessiz kalarak, nefessiz kalırken öksürerek, bağırarak:

— Ah o yağlı gözler! Öyle bir adamla evli olduğunu düşünsene bir, diye bağırdı. O kuş kadar sakalıyla!

Douce muhteşem bir çığlığa tam gaz verdi, tam bir çığlık, tam bir kadından çıkıyordu, zevk, keyif, horgörme.

— O yağlı burunla evlenmek mi! diye bağırdı.

Cırtlak, dolu dolu gülerek, sırmanın içinde kızıldan sonra, birdiğerinin kahkahasını birer birer çınlatı çınlatıverdiler, çanları sırayla çaldılar, kızılsırma

sırmakızıl, cırtlakdolu, kahkaha kahkaha üstüne. Sonra biraz daha güldüler. Yağlı bilmem mi. Bitmiş halde, nefessizce, dayadılar sarsılmış başlarını, örülmüş ve parlaktokalarla şahikalanmış, barınkenarına. Kıpkırmızı kesildi ikisi de (O!), nefes nefese, ter içinde (O!), ikisinin de soluğu kesilmiş.

Bloom'la evli, yağlıyağbloom.

— Oy cennetteki azizler! dedi Miss Douce, zıplayan gülünün üzerinden iç çekti. Keşke bu kadar gülmeseydim. Sırılsıklam oldum.

— Aa, Miss Douce! diye protesto etti Miss Kennedy. Sizi gidi yaramaz!

Ve daha da kızardı (sizi yaramaz!), daha da sırmagibi.

Cantwell's yazıhanesinin yanında gezindi Yağlıbloom, Ceppi's'in bakirelerinin yanında, pırıl pırıl yağlanmış. Nannetti'nin babası sağda solda bunları pazarlardı, kapı kapı dolaşıp insanların ağzından girip burnundan çıkardı benim gibi. Din işinde iyi para var. Keyes'in tanıtım yazısını konuşmak için onu görmem lazım. Önce yemek yiyeyim. Acıktım. Yok daha değil. Dörtte, demişti. Zaman hep geçiyor. Akreple yelkovan dönüyor. Devam. Nerede yesem? The Clarence, Dolphin. Devam. Raoul için. Yiyeyim. Eğer şu reklamlardan beş gine kazanabilirsem. Şu menekşe rengi ipek jüpon. Daha değil. Zinanın zevkleri.

Kızarması azaldı, daha da azaldı, sırmagibi soldu.

Onların barına girdi gezinerek Mr Dedalus. Yongalar, başparmaklarının kaya gibi tırnaklarının birinden yongalar kopartıyordu. Yongalar. Gezindi.

— Oo, dönmüşsünüz, hoşgeldiniz, Miss Douce.

Kızın elini tuttu. Tatili güzel geçmiş miydi?

— Şahaneydi.

Rostrevor'da havalar güzeldi inşallah.

— Çok güzeldi, dedi. Bakın ne hale geldim. Bütün gün plajda yattım.

Kızıl beyazlık.

— Pek yaramazlık yapmışsınız o zaman, dedi Mr Dedalus kıza ve kızın elini keyifle bastırarak sıktı. Zavallı şaşkın erkeklerin akıllarını başlarından almışsınız.

Satenden Miss Douce kolunu dusluca çekti.

— Hadi oradan, dedi. Siz mi şaşkınsınız, tabi tabi.

Öyleydi.

— Yok yav, öyleyim, dedi düşünceli. Beşikteyken öyle şaşkın bakıyormuşum ki beni şaşkın Simon diye vaftiz etmişler.

— Kimbilir ne güzel bir bebektiniz, diye yanıtladı Miss Douce. Doktor bugün için ne yazdı?

— Peki yav, dedi düşünceli, siz öyle diyorsanız öyle olsun. Zahmet olmazsa biraz içme suyu ve yarım bardak viski rica edeceğim.

Şıngır.

— Derhal, başüstüne, diye onayladı Miss Douce.

Derhal hallederiz diyerek Cantrell ve Cochrane'ın yaldızlı harfleriyle bezeli aynaya döndürdü kendini zarifçe. Zarifçe kristal sürahisinden bir ölçek sırma rengi viski koydu. Ceketinin eteğinden Mr Dedalus kesesini ve piposunu çıkardı. Derhal servis yaptı. Adam borunun içinden iki adet buğulu fifrenotası üfledi.

— Aman Allah, dedi düşünceli. Hep şu Mourne dağlarını görmek istemişimdir. Oralardaki hava insanı öylesine zindeleştiriyormuş ki. Neyse, sabreden derviş muradına erermiş demişler. Ya, ya.

Ya. Saç kırpıntılarını, gençkızsaçları, denizkızı marka, hazneye serpiştirdi. Yongalar. Kırpıntılar. Düşünceli. Sessiz.

Hiçkimse hiçbirşey hiç demedi. Ya.

Neşeyle Miss Douce bir viski bardağını parlatırken, cıvıldıyordu:

— *Oy, Idolores, şark denizlerinin sultanı!*

— Mr Lidwell geldi mi bugün?

Giriverdi içeri Lenehan. Bakındı etrafına Lenehan. Mr Bloom Essex köprüsüne ulaştı. Evet, Mr Bloom Evesseks köprüsünü geçti. Martha'ya yazmam lazım. Kâğıt alayım. Daly's'den. Oradaki kız pek kibar. Bloom. Bizim Bloom. Üf bi bulamadım bu çavdarı.

— Öğle yemeğine gelmişti, dedi Miss Douce.

Lenehan yaklaştı.

— Mr Boylan beni sordu mu?

Diye sordu. Kız cevapladı:

— Miss Kennedy, ben üst kattayken Mr Boylan geldi mi?

Diye sordu kız. Miss sedası Kennedy'nin cevapladı, elinde ikinci bir çay fincanı dengede, nazarı bir sayfanın üzerinde.

— Hayır. Gelmedi.

Miss nazarı Kennedy'nin, duyulan ama görülmeyen, okumaya devam etti. Lenehan sandviç fanusunun çevresini çembersi bedeniyle çevreledi.

— Sobe! Bak burada kim varmış.

Kennedy nazar eyleyip ödüllendirmedi onu ama o yine de peşrevlerine devam etti. Kız işine baktı. Bir tek koyu renk basılmış olanları okudu: yuvarlak o, kıvrımlı see.

Şıngırda fayton şıngırda.

Sırmakız okudu ve nazar eylemedi. Kâle almadı. Adam onun için solfa bir fabl okuduğu zaman da kâle almadı, adam tekdüze fokurduyordu:

— Bir tilkii bir leeyleekle kaarşılaşmıış. Tiilki leeyleğe demiiş kii: Boğazımaa bir kemiik kaçtıı, gagaanla çıkarıversenee?

Beyhude vızıldadı. Miss Douce çayına döndü yana.

Adam gönlü yana yana dedi ki yana:

— Ah dertli başım! Ah bu bahtsızlığım!

Mr Dedalus'a selam verdi ve sallanan bir başla cevaplandı.

— Meşhur babanın meşhur oğlundan selam getirdim.

— Kim ola ki o? diye sordu Mr Dedalus.

Lenehan o öylesine dostane kollarını açıverdi. Kim acaba?

— Kim ola ki o? diye sordu. Nasıl bilmezsin? Stephen, genç ozan.

Dili damağı kurumuş.

Mr Dedalus, meşhur baba, kurumuş dolmuş piposunu bir kenara bıraktı.

— Anladım, dedi. Bir an çıkaramamıştım. Kendine pek müstesna bir çevre edinmiş diyorlar. Onu gördün mü yakınlarda?

Görmüştü.

— Tam da bugün onunla bade kadehini devirdik, dedi Lenehan. Hem *en ville* Mooney's'de, hem de *sur mer* Mooney's'de. İlham perisinin emeklerinin karşılığı olan cukkayı almıştı.

Kızıl'ın çaylayıkanmış dudaklarına gülümsedi, o dinleyen dudaklarına ve gözlerine.

— Erin'in *élite*'i onun ağzının içine bakıyordu. Allame-i cihan Hugh MacHugh mu dersin, Dublin'in en parlak yazarı ve yazı işleri müdürü mü, yabani ve yağmurlu garp illerinden gelip hoş sedalı O'Madden Burke namıyla bilinen halk ozanını mı istersin.

Bir anlık sessizlikten sonra Mr Dedalus sulu viskisini kaldırdı ve

— Kimbilir ne hoş vakit geçirmişsinizdir, dedi. Anlıyorum.

Anlıyordu. İçiyordu. Uzaktaki dağların yasını tutan gözleriyle. Bardağını bıraktı.

Salonun kapısına doğru baktı.

— Bakıyorum da piyanonun yerini değiştirmişsiniz.

— Bugün akortçu geldi, diye cevapladı Miss Douce, smokinli konser için akordunu yaptı, hayatta hiç böyle güzel piyano çalan birini duymadım.

— Sahi mi?

— Öyle değil mi, Miss Kennedy? Gerçek klasikleri çalıyordu, hani oluyor ya. Kör bir de, zavallı çocukcağız. Yirmi yaşında bile yoktu eminim.

— Sahi mi? dedi Mr Dedalus.

İçti ve uzaklara daldı gitti.

— Oğlanın yüzüne bakmak ne kadar hazin, diye paylaştı acısını Miss Douce.

Allah belanı versin orospu çocuğu piç.

Kızın acımasına tın dedi yemek isteyen bir müşterinin çaldığı çan. Yemekodasının kapısına geldi kel Pat, geldi sağır Pat, geldi Pat, Ormond'un garsonu. Yemek yiyene bir bira. Birayı öyle derhal merhal olmadan verdi kız.

Lenehan, sabırla, sabırsızlıktan bayılan Boylan'ı bekledi, faytonun şıngırdayan ışıldayan oğlanı.

Kapağı açık tutarak (kim?) tabutun (tabutun?) içindeki yatay üçerli (piyano!) tellerine baktı. (Kızın elini keyifle bastıran var ya o) bastırdı, yaklaşan keçelerin kalınlığını görmek için yavaşça pedala basarak üç tuşa bastı, boğulmuş çekiççarpmasını iş üzerindeyken duymak için.

Henry Flower Daly's'den ben Wisdom Hely's için çalışırken basiretli Bloom iki yaprak krem rengi tirşe kâğıt biri yedek iki zarf satın aldı. Evinde mesut değil misin? Kalbimi almak için çiçek ve iğne yuva yıkar. Var bir anlamı, çiçeklerin di. Papatya mıydı? Masumiyet hani. Müstesna bir hanımefendi, ayinden sonra buluşalım. Çok çok teşkürler. Tedbirli Bloom kapıdaki bir postere baktı, güzel dalgaların ortasında salınarak tütün içen bir denizkızı. Denizkızı tütünü içiniz, en ferahlatıcı hava ondadır. Saçları akıp gidiyor: karasevdaya tutulmuş. Adamın biri için. Raoul için. Baktı ve ta uzaklarda Essex köprüsünde şen bir şapkanın bir faytonda gittiğini gördü. Evet o. Üçüncü kez. Rastlantı.

Esnek lastiklerin üzerinde çınlayarak köprüden Ormond Quay'e devam etti fayton. Peşinden git. Al o riski. Çabuk ol. Dörtte. Az kaldı. Fırla.

— İki peni, efendim, demeye cüret etti tezgâhtar kız.

— Aha... Az kaldı unutuyordum... Kusura bakmayın...

— Buyrun üstü dört.

Dörtte Molly. Tatlı tatlı kız Onakimbloom gülümsedi. Bloo gül çab çık. İyig. Sen kendini plajdaki tek çakıl mı sandın? Herkese böyle davranıyor. Erkeklere.

Uyuşuk sükûnette sırma sayfasına eğildi.

Salondan bir çınlama geldi, sönmesi uzun sürdü. Akortçunun unuttuğu diyapozondu bu, o adamın şimdi çaldığı. Tekrar çınladı. Dengede tutuyordu ki titreşsin. Duyuyor musun? Titreşti, saf, daha da saf, yumuşak, daha da yumuşak, cızlayan dilleri. Sönen çınlaması daha da uzun.

Pat yemek yiyen müşterinin mantar tıkanmış şişesinin parasını ödedi: ve viski bardağı tepsi ve mantar tıkalı şişeyle yola koyulmadan önce fısıldaştı, saçsız ve sağır, Miss Douce ile.

— *Parlak yıldızlar sönüyor...*

Sessiz bir şarkıyı söyledi içinden, söyledi:

— *... şafak söküyor.*

Bir düzine kuşnotası, duyarlı ellerin altında parlak, tiz yanıtı cıvıldadılar. Pırıl pırıl tüm tuşlar, hepsi tıngırdayarak, kol kola girmiş, hepsi klavsengibi, bir insan sesini çiy düşmüş şafak vaktinin, gençliğin, aşkın vedasının, hayatın, aşkın sabahının nağmesini söylemeye davet ettiler.

— *Çiy damlaları inci gibi...*

Bankonun üzerinde Lenehan'ın dudakları peltek pes bir av ıslığı çaldı.

— Ama buraya da bir bakıver, dedi, Kastilya'nın gülü.

Şıngırdadı fayton kaldırımın yanında ve durdu.

Kız kalktı ve kitabını kapattı, Kastilya'nın gülü. Dipsiz dertlere gömülmüş, sanki bir rüyada, ayağa kalktı.

— Kız düştü mü yoksa ittiler mi onu? diye sordu adam kıza.

Cevap verdi, burun kıvırarak:

— Size yalan söylenmesini istemiyorsanız soru da sormayacaksınız.

Pek hanımefendi gibi, hanımefendilere layık.

Blazes Boylan'ın şık kahverengi ayakkabıları adımını attığı barın tabanında gıcırdadılar. Evet, yakından sırmanın yanında uzaktan kızıl. Lenehan duydu ve bildi ve selamladı onu:

— Bakın galip kahramanımız geliyor.

Araba ile pencerenin arasından, temkinli bir tempoyla yürüyerek, geçti Bloom, namağlup kahraman. O herif beni görebilir. Oturduğu koltuk: sıcak. Kara temkinli erkekkedi Richie Goulding'in selam vermek için kaldırılmış evrak çantasına doğru yürüdü.

— *Ve ben senden...*

— Duydum ki dönmüşsün, dedi Blazes Boylan.

Sarışın Miss Kennedy'ye doğru yamuk hasırının siperliğine dokundu. Kız ona gülümsedi. Ama hemşiresi kızıl ondan da çok gülümsedi, adama daha koyu renkli saçlarını, gerdanını ve gülünü sunuyordu.

Boylan iksirleri ısmarladı.

— Sen ne içersin? Acı bira mı? Bir bardak acı bira, lütfen, bana da çakaleriği şerbetli cin. Telgraf geldi mi?

Daha gelmedi. Dörtte. Herkes dörtte dedi.

Cowley'nin kırmızı kepçeleriyle ademelması şerifin bürosunun kapısının önünde. Görmezden gelelim. Goulding bir ihtimal. Ormond'da ne işi var? Arabası bekliyor. Dur bakalım.

Merhaba. Nereye böyle? Yiyecek birşey? Ben de tam şimdi. Burada. Ne, Ormond mu? Dublin'de en ehven fiyatlı yemek. Sahi mi? Yemekodası. Burada güzelce oturalım. Gör, görülme. Ben de size eşlik edebilir miyim. Haydi. Richie önden gitti. Bloom çantayı izledi. Prenslere layık bir yemek.

Miss Douce bir sürahiyi almak için yukarı uzandı, satenli kolunu gerdi, göğsünü, patlayıverecekti neredeyse, öylesine yukarı.

— Oy! Oy! diye ah etti Lenehan, kızın her gerilmesinde nefessiz kalarak. Oy!

Ama kız avını kolayca tuttuğu gibi, muzaffer, aşağı indirdi.

— Biraz daha boy atsana sen? dedi Blazes Boylan.

Kızılkız, kavanozundan onun dudakları için koyu, şurup gibi likörü döküyordu, likör akarken baktı (ceketindeki çiçek: kim verdi ki acaba?) ve şurup gibi sesiyle:

— Bodur tavuk her dem taze.

Demek istiyorum ki o kız. Güzelce yavaşşuruplu çakaleriğini döktü.

— Feleğin şerefine, dedi Blazes.

Yayvan bir metal parayı attı. Para çınladı.

— Dur hele, dedi Lenehan, ben de...

— Feleğin şerefine, diye diledi, kabarcıklı birasını kaldırırken.

— Asâ fark atarak kazanacak, dedi.

— Ben de biraz para yatırdım ona, dedi Boylan içerken göz kırparak. Kendim için değil, tabii. Bir dostum heves etti.

Lenehan içmeye devam etti ve yampiri duran birasına ve Miss Douce'un dudaklarına doğru sırıttı, biraz önce cıvıl cıvıl söylediği okyanusşarkısını mırıldanır gibi olan, aralık dudaklarına. Idolores. Şark denizleri.

Saat tıkırdadı. Miss Kennedy onların tarafına geçti (çiçeği, kim verdi ki), çay tepsisinin hepsini kaldırdı. Saat çat dedi.

Miss Douce Boylan'ın attığı parayı aldı, kasaya sertçe vurdu. Çangırdadı. Saat çatırdadı. Mısır'ın güzeli kasanın içini kurcaladı karıştırdı ve mırıldandı ve para üstünü verdi. Batıya bak. Çatırdıyor. Benim için.

— Saat kaç oldu? dedi Blazes Boylan. Dört? Tam dört.

Lenehan, ufak gözleri kızın mırıldanmasına açlıkla dikili, mırıldanan göğsüne, Blazes Boylan'ı dirseğinden gömleğinin kolundan çekiştirdi.

— Hadi saati bir duyalım, dedi.

Goulding, Collis ve Ward'un çantası Bloom'a çavdarbulamacı çiçekli masalar boyunca yol gösterdi. Kel Pat yanlarında yardım ederken amacına ulaşmak için telaş eden bir amaçsızlıkla kapıya yakın bir masa seçti. Yakında olalım. Dörtte. Unuttu mu acaba? Belki de numara yapıyordur. Saatinde gelme: iyice iştahı açılsın. Ben hayatta yapamazdım. Bekle. Bekle. Garson, müşterilerin bekçisi Pat, bekledi.

Çıtıpıtı kızıl lacivert gözlü Blacivert'in gökmavisi papyonunu ve gözlerini gözledi.

— Haydi, diye ısrar etti Lenehan. Kimsecikler yok. Bak o da daha hiç duymadı.

— ... *ve Flora'nın dudaklarına uzandı.*

İncecik, incecik bir nota, üst perdede çınladı, tertemiz.

Kızıldouce, bir inip bir kalkan gülüyle halvet olmuş, Blazes Boylan'ın çiçeğini ve gözlerini görmek için arandı.

— Lütfen, lütfen.

Tekrarlanan sadakat yeminlerini bastırmaya çalışarak yalvardı.

— *Nasıl bırakabilirim seni...*

— Birazdan, diye söz verdi Miss Douce nazlanarak.

— Hayır, şimdi, diye diretti Lenehan. *Sonnez la cloche!* Ne olursun! Bak kimsecikler yok.

Kız baktı. Çabucak. Miss Kenn uzakta, duyamaz. Âniden eğildi. Beklentiyle kızışmış iki surat kızın eğilmesini izledi.

Titreşen akorlar havanın içinde süzüldüler, buldu tekrar, kayıp akor, kaybetti, kararsızca, tekrar buldu.

— Haydi! Ne olur! *Sonnez!*

Kız eğilerek eteğinin uçlarından birini iki parmağının ucuyla dizinin üzerine çekti. Geciktirdi. Onları kızıştırmaya devam etti, eğilmiş, bekletiyordu, kararlı gözlerle.

— *Sonnez!*

Şlak. Parmaklarının ucuyla çektiği elastik jartiyerini âniden geri çarpması için bıraktı, şaksıcak o şaplaklanası sıcakçoraplı kadın buduna.

— *La cloche!* diye bağırdı mest olmuş Lenehan. Sahibi eğitmiş. Talaşa ne gerek.

Kız onu hakir görerek çarpıkgülümsedi (yarabbicim! erkekler de amma değil mi?), ama, ışığa doğru süzülürken, Boylan'a tatlı tatlı gülümsedi.

— Kabalığın vücut bulmuş halisin, dedi süzülürken.

Boylan baktı, baktı. Dolgun dudaklarına çarptı kadehini, içti bitirdi ufacık kadehini, sona kalan şuruplu, yoğun, eflatun damlaları da emdi. Efsunlanmış gözleri kızın süzülen başını aynaların yanından bara doğru giderken izledi, zencefil gazozu için yaldızlı kemer, ren şarabı ve bordo şarabı bardakları ışıldıyor, dikenli bir denizkabuğu, kızın başı aynaya yansıdı, kızıl ile daha güneşli kızıl, barda ahenk içinde.

Evet, yakından kızıl.

— ... *Birtanem, elveda!*

— Ben çıkıyorum, dedi sıkıntıdan bayılan Boylan.

Kadehini hızla kaydırarak kendinden uzaklaştırdı, para üstünü kaptı.

— Bekle azıcık, diye yalvardı Lenehan, aceleyle içerken. Sana şey diyecektim. Tom Rochford...

— Haydi fırla, dedi Blazes Boylan, giderken.

Lenehan giderayak koca bir yudum aldı.

— Ne oldu lan boru döşemeye mi yetişiyorsun? dedi. Bekle azıcık. Geliyorum.

Seğirten gıcırdayan ayakkabıları izliyordu ki, tam eşikte çabucak duralayıverdi, iki cüsseye selam verdi, biri irikıyım öbürü sıska.

— Nasılsınız, Mr Dollard?

— Ha? Nasıl mı? Nasıl mı? diye cevap verdi Ben Dollard'ın muğlak bas sesi, dikkatini bir an için Peder Cowley'nin dertlerinden ayırarak. Sana artık sıkıntı çıkaramayacak, Bob. Alf Bergan uzun boylu vatandaşla konuşacak. O Yahuda İskariyot'un çanına bu sefer otu tıkayacağız.

Mr Dedalus salonu boylu boyunca geçti, içini çekiyor, bir parmağıyla bir gözkapağını ovuşturarak rahatlatmaya çalışıyordu.

— Hoho, vallahi tıkayacağız, diye yodel sesiyle şarkı söyledi neşeyle Ben Dollard. Haydi, Simon, bize birşeyler söyleyiver. Piyanoyu duyduk.

Kel Pat, sağır garson, içki siparişlerini bekledi. Richie'ye Power. Peki Bloom? Dur bakayım. Adama iki kez getir götür yaptırmayayım. Nasırları. Dört oldu şimdi. Bu siyah da amma sıcak bastırıyor. Tabii biraz sinir yapıyor. Sıcağı kırılıma uğratır (mıydı?). Dur bakayım. Elma şarabı. Evet, bir şişe elma şarabı.

— Ne dedin? dedi Mr Dedalus. Öylesine çalıyordum be ağbi.

— Hadi, hadi, söyleyiver, diye seslendi Ben Dollard. Ne gam kalsın ne kasavet. Haydi, Bob.

Rahvan yürüdü Dollard, irikıyım şalvarının içinde, önlerine (vatandaş da buradaymış: tutun da kaçmasın) salona geldi. Oturttu semiz Dollard'ı tabureye. Damla hastalığından muzdarip pençeleri semiz semiz akorlar çaldılar. Âniden semizce durdu.

Kapı aralığında kel Pat dönmekte olan çaysız sırmayla karşılaştı. Sağır sağır Power ve elma şarabı istedi. Pencerenin yanındaki kızıl izledi, uzaktan kızıl.

Şıngır tıngır gitti fayton.

Bloom bir şıng duydu, ufak bir ses. Yola koyuldu. Sessiz, mavirenkli çiçeklere doğru hafif, ağlamaklı bir nefes verdi Bloom. Şıngırdıyor. Gitti. Şıngırdıyor. Dinle.

— Aşk ve savaş, Ben, dedi Mr Dedalus. Eski günlerin hatırına.

Miss Douce'un cesur gözleri, görülmeden, pencere kornişinden ayrıldılar, güneşte kamaşmış. Gitti. Düşünceli (kimbilir?), kamaşmış (kamaştıran ışık), kayan bir ipi çekip kalın perdeyi indirdi. Düşünceli düşünceli indirdi (neden böyle çabucak gitti ki tam da ben?) bakınarak kızıl, bara doğru, kelin sırma kızkardeş ile durduğu yere, nahoş bir tezat, tezat nahoş nahhoş, yavaş serin puslu denizyeşili bir gölgenin derinliğine doğru kayıyor, *eau de Nil*.

— O akşam zavallı Goodwin'cik piyanoyu çalıyordu, diye hatırlattı Peder Cowley onlara. Kendisiyle Collard marka kuyruklu piyano arasında ufak bir fikir ayrılığı başgöstermişti.

Göstermişti.

— Adam tek başına bir şölendi zaten, dedi Mr Dedalus. Şeytan gelse durduramazdı onu. Biraz içince birşeyi kafasına taktı mı da takardı sağolsun.

— Allahım, hatırlıyor musun? dedi Ben cüsseli Dollard, cezasını bulmuş klavyeden başını çevirerek. Ben de düğün kıyafetinde değildim hani.

Üçü de güldüler. Düğün kıyaf. Üçlü hepsi güldü. Düğün kıyafetinde değildi.

— Dostumuz Bloom yardıma koşmuştu o gece, dedi Mr Dedalus. Pipom nerde yav bu arada?

Bara doğru geri yürüdü kayıp akoru boruyu bulmak için. Kel Pat yemek yiyen iki kişinin içkilerini taşıdı, Richie ile Poldy. Peder Cowley tekrar güldü.

— Vaziyeti kurtaran ben olmuştum diye hatırlıyorum, Ben.

— Doğru, diye teslim etti Ben Dollard. Ben de o dar pantalonu hatırlıyorum. Çok parlak bir fikirdi, Bob.

Peder Cowley çok parlak morumtırak kulak memelerine kadar kızardı. Vaziyeti kurtard. Dar panta. Çok parl.

— Onun o ara paraya sıkıştığını biliyordum, dedi. Karısı üç kuruş paraya kahve sarayında cumartesi günleri piyano çalıyordu, kimdi bana kadının o öbür işi de yaptığı tüyosunu veren? Sen hatırlıyor musun? Onları bulacağız diye bütün Holles Street'i aramak zorunda kalmıştık, Keogh's'daki vatandaş bize kapı numaralarını verdiydi de anca öyle bulduyduk. Hatırlıyor musun?

Ben hatırladı, geniş suratında bir hayranlık ifadesi vardı.

— Kadındaki o lüks opera kostümleri, aksesuarları neydi yav.

Mr Dedalus geri geldi, elinde piposu.

— Merrion Square stilinde. Balo elbiseleri, yemin ediyorum, davet giysileri. Paramızı da almamıştı. Nasıldı? İstemediğin kadar üç köşeli subay şapkası, bolero ceketleri, şalvar pantalonlar. Nasıldı?

— Ya, ya, diye onayladı Mr Dedalus. Her çeşit ikinci el giysi için Mrs Marion Bloom'a başvurunuz.

Şıngır gitti fayton nehir kıyısı boyunca. Blazes zıplayan tekerleklerin üzerinde bacaklarını yaymış oturuyordu.

Karaciğer ve beykın. Biftekli böbrekli börek. Tabii, beyim. Sağol, Pat.

Mrs Marion, madem bi sikkoz. Paul de Cock'un yanığının kokusu. Onun da adını.

— Adı neydi? Şöyle dolgun bir hatun. Marion...

— Tweedy.

— Hah. Hayatta mı?

— Hem de nasıl...

— Şeyin kızıydı...

— Alayın kızı.

— Evet yahu. Hatırlıyorum o bando çavuşunu.

Mr Dedalus çaktı, üfledi, yaktı, tatlı kokulu dumanı püfledi sonra.

— İrlandalı mı? Bilmiyorum, yahu. İrlandalı mıydı, Simon?

Tutulmuş sonra püfledi, bir daha püfledi, güçlü, kokulu, çatırdayarak.

— Çene kaslarım... Ne?... Tutulmuş biraz... Ha, o kadın mı... İrlandalı Molly'm benim, oy.

Keskin kokulu, sorguçlu bir bulutu püfledi.

— Cebelitarık kayasının oradan, ta buralara gelmiş.

Okyanus gölgesinin derinliklerinde hasret çektiler, sırma bira çeşmesinin yanında, kızıl maraschino'nun, ikisi de düşünceli, Mina Kennedy, Lismore Terrace No. 4, Drumcondra, Idolores ile, bir kraliçe, Dolores'in yanında, sessiz.

Pat kapağı açılmış tabakları sundu. Leopold karaciğerden dilimler kesti. Daha önce de bahsettiğimiz gibi, içorganları, ceviz kokulu işkembeyi, kızartılmış morina

yumurtasını afiyetle yerdi, Richie Goulding, Collis, Ward biftekli ve böbrekli, önce bifteği sonra böbreği, lokma lokma böreği yerken Bloom da yedi yediler.

Bloom ve Goulding, sessiz bir izdivaç içinde, yediler. Prenslere layık yemekler.

Bachelor's Walk boyunca şıngırfaytonla şıngırdadı Blazes Boylan, bekârdı, güneşteydi, sıcaktaydı, kısrağın parlak butları tırıs gidiyordu, kamçının şaklamasıyla, zıplayan tekerleklerin üzerinde: bacaklarını yaymış, sıcaktakebap, Boylan sıkıntıdan bayılan, arzulucüretli. Boru. Mu döşiycen? Boru. Mu döşeyecen? Bo bo boru.

Seslerini Dollard fagotla bastırdı, bombardıman yapan akorların üzerinde bas bas bağırdı:

— *Sarınca bu arzulu gönlümü sevda...*

Bengönülbenjamin'in sarsıntıları titreşen aşktan sarsılan çatıpencerelerine doğru sarsıldılar.

— Savaş! Savaş! diye bağırdı Peder Cowley. Sen cengâversin.

— Doğru ya, öyle olmalıydı, diye güldü Ben Cengâver. Aklım senin evsahibindeydi de. Aşk uğruna, para uğruna.

Durdu. Koca sakalını, koca yüzünü kırdığı koca potun üzerine salladı.

— Kadıncağızın kulak zarını delersin sen birader, dedi Mr Dedalus duman kokusunun içinden, sende o alet varken.

Sakallı mebzul bir kahkahayla Dollard klavyenin üzerinde sarsıldı. Delerdi.

— Başka bir zarı hiç anmıyorum bak, diye ekledi Peder Cowley. Haydi bakalım, devre, Ben. *Amoroso ma non troppo.* Bir de bana izin ver.

Miss Kennedy iki beye kapaklı bira maşrapalarında soğuk siyah bira getirdi. Arada birşey söyledi. Evet, dedi ilk bey, gerçekten de hava pek güzeldi. Soğuk siyah biralarını içtiler. Acaba hanımefendi kral naibinin nereye gittiğini biliyor muydu? Ve duymuştu çeliknalların çınnal çınlamasını. Hayır, bilemeyecekti. Ama gazetede yazıyordur herhalde. Aman hanımefendi zahmet etmesindi. Ne zahmeti canım. Açılmış *Independent*'ı havada salladı, aradı, kral naibi, saçının şahikaları yavaşça oynuyordu, kral nai. Zahmet ediyorsunuz, dedi ilk bey. Aa, yok canım. Adamın o hali o günk. Kral naibi. Kızılın yanında sırma demir çeliği duymuştu.

— . . . . . *sevda sarınca*

Düşünmem ağartık yarın ne olur diye.

Ciğer sosunda Bloom patates ezmesini ezdi. Aşk ve Savaş'ı söylüyor biris. Ben Dollard pek meşhur. Hani bir gece koştura koştura o konserde giyecek smokin bulmaya bizim eve gelmişti. Giydiği pantalon öyle dardı ki davul gibi gerilmişti üzerinde. Müzikal tosuncuk. Molly o gidince nasıl gülmüştü. Kendini yatağa atıp bağıra bağıra, tepine tepine. Ne malı varsa meydandaydı adamın. Aman Allah, altıma ediyorum! Aman, o en ön sıradaki kadınlar! Ay hiç böyle gülmemiştim! E, tabii, adama o bas variltonu veren o. Hadımlar mesela. Kim çalıyor acaba merak ettim. Tuşesi güzel. Cowley'dir herhalde. Müzikten anlıyor. Çaldığın notanın ne

olduğunu pat diye söyler. Ağzı kokuyor, zavallı adamcağız. Durdu.

Miss Douce, canayakın, Lydia Douce, çıtkırıldım bir dava vekiline eğilerek selam verdi, George Lidwell, beyefendi, içeri giriyordu. İyi günler. Adamın güçlü pençesine kendi nemli, hanımefendilere layık, elini verdi. İyi günler. Evet, geri dönmüştü. Her zamanki koşuşturmaya dönmüştü işte.

— Arkadaşlarınız içeride, Mr Lidwell.

George Lidwell, çıtkırıldım, vekâleten, bir lydiaelini tuttu.

Daha önce de dediğimiz gibi Bloom ciğ yedi. Burada en azından temiz oluyor. Burton'daki o adam, o sinirli eti dişetlerinde sakız yapmış. Burada kimsecikler yok: bir tek Goulding ve ben. Masalar temiz, çiçek koymuşlar, piskopos külahı gibi katlanmış peçeteler. Pat sağa sola koşuşturuyor, kel Pat. Yapacağı birşey yok. Dublin'de en ehven.

Yine piyano başladı. Cowley bu. Piyanonun başına oturuncaki o hali, sanki yekvücut olmuş gibi, birbirlerini anlıyorlar. O keman gıcırdatan bileyciler ne sıkıcı, gözlerini arşenindibine dikmiş, çelloyu sanki testereyle kesiyorlar, diş ağrısı çekmek gibi. Molly'nin ince sesiyle uzun uzun horlaması. Hani o locada oturduğumuz gece. Aşağıdaki trombon sanki katil balina gibi böğürüyordu, iki perde arasında, bakır nefesli çalan diğer vatandaş enstrümanını söküp salyayı boşaltıyordu. Şefin bacakları da, şalvarpantalonlu, sallan da sallan. Doğrusunu yapmıştı onları saklayarak.

Sallan da şıngır fayton da fayton.

Bir tek arp. Ne güzel, sırma rengi, şıkırdayan ışık. Onu çalan kız. Güzel bir teknenin pupası gibi. Bu sosla ciğer ne güzel gidiy. Altın gemi. Erin. O arp ki zamanında ânında. Serin eller. Ben Howth, ormangülleri. Biz onların arpleriyiz. Ben. O herif. Yaşlı. Genç.

— Yok ağbi, hayatta yapamam, dedi Mr Dedalus, utangaççа, halsizce.

Kuvvetle.

— Hadi oradan, başlatma şimdi, diye hırladı Ben Dollard. Yavaş yavaş başlarsan çıkar hepsi.

— *M'appari*, Simon, dedi Peder Cowley.

Sahnenin önüne doğru birkaç adım attı, ciddi, hasta olmasına rağmen boylu boslu, uzun kollarını açmış. Hırıltıyla boğazındaki elma hafifçe hırıldadı. Hafifçe oradaki bir deniz manzarasına doğru şarkı söyledi: *Son Elveda*. Bir burun, bir tekne, şahlanan dalgaların üzerinde bir yelken. Elveda. Güzel bir kız, başörtüsü dalgalanıyor rüzgâra burnun onu sarmalayan rüzgârında.

Cowley şarkı söylemeye başladı:

— *M'appari tutt'amor:*
Il mio sguardo l'incontr...

Kız salladı, Cowley'yi duymuyordu, başörtüsünü, ayrılan birine, sevdiği birine, rüzgâra, aşka, hız tutmaya başlayan yelkene, geri dön.

— Haydi. Simon.

— Valla, geçti benden o işler çoktan, Ben... Hadi bakalım...

Mr Dedalus piposunu diyapozonun yanına bıraktı durakoysun diye ve, oturup, itaatkâr tuşlara dokundu.

— Yok, Simon, diye döndü Peder Cowley. Yerinden çal. Tek bemol.

Tuşlar, itaatkâr, daha da yükseldiler, söz dinlediler, sendelediler, itiraf ettiler, ihtilat ettiler.

Sahnenin arka tarafına Peder Cowley adımlarını attı.

— Dur bakalım, Simon. Sana ben eşlik edeceğim, dedi. Kalk bakalım.

Graham Lemon's'ın yanında ananaslı bonbon, Elvery's Elephant'ın oradan şıngır şıngırdadı.

Biftek, böbrek, ciğer, ezme patates yediler prenslere layık eti yediler oturdular prens Bloom ve prens Goulding. Yemek yiyen prensler kalktılar ve Power ve elma şarabı içtiler.

Yazılmış yazılacak en güzel tenor aryası, dedi Richie: *Sonnambula*. Bir gece Joe Maas'tan dinlemişti onu. Ah, ya M'Guckin! Evet. O da kendine göre. Koro çocuğu üslubuyla. Maas'tı asıl oğlan. Missaoğlan. Lirik tenor diyelim. Nasıl unuturum. Unutamam.

Yufkayürekli Bloom ciğersiz beykının üzerinden sıkıntılı çehrenin gerildiğini gördü. Sırtı ağrıyor. Bright hastalığı parlak gözler. Programda şimdi de. Parayı veren düdüğü. Haplar, ezilmiş ekmek kırıntısından mamul, kutusu bir gine altını. Bir süre geçiştiriyor. Şarkı da söylüyor: *Bir kere ölüp gömülünce.* Pek münasip. Böbrekli börek. Çiçeğe çiçekler. Pek de elini sürmedi. Şehrin en ehven. Hep böyle yapıyor. Power. İlla ki onu içecek. Bardağında bir çatlak var, taze Vartry suyu. Bankolardan kibrit araklıyor tasarruf etmek için. Sonra da ıvır zıvır bir papeli harcayıveriyor. Hesap ödeme sırası kendisine gelince de metelik çalışmaz. Çakırkeyif olunca arabacının parasını vermeyi reddeder. Tuhaf insanlar.

Richie o geceyi hiç unutmayacaktı. Hayatının sonuna kadar, hiç. Eski Royal tiyatrosunun balkonunda, yanında bodur Peake ile. Ve o ilk nota duyulunca.

Sözleri Richie'nin dudaklarında duraladı.

Amma palavra sıktı şimdi. Anlat babam anlat, destan yazıyor. Kendisi de inanıyor söylediği yalanlara. Vallahi inanıyor. Muhteşem bir palavracı. İyi hafıza ister bu iş.

— Hangi aryaydı o? diye sordu Leopold Bloom.

— *Şimdi herşey gitti elden.*

Richie dudaklarını büzüp ileriye uzattı. Yumuşacık bir notanın başlangıcı, tatlı sesle ağıt yakan bir *banshee*, mırıldandı: şimdi herşey. Şakımak. şakramak. Nefesi, kuşgibi tatlı, övündüğü düzgün dişleri, ağlamaklı bir ağıtla üfledi. Gitti elden. Dolu dolu bir ses. Orada iki nota birarada. Alıçlı vadide duyduğum o karatavuk. Benim

motiflerimi alıp sarmalayıp döndürmüştü. Herşey çoğu çok yeni şakımalar gitti elden hepsi. Yankı. Ne tatlıdır verdiği cevap. Nasıl yapılıyor bu iş? Şimdi herşey gitti elden. Yasla ıslık çaldı. Düşüş, teslim oluş, gitti elden.

Bloom kulağını leopold verdi, vazonun altındaki kâğıt altlığı kenarından tutup düzelterek. Tertip. Evet, hatırlıyorum. Ne güzel bir arya. Kadın uykusunda adama gidiyor. Ay ışığında masumiyet. Yine de kendini tutuyor. Cesurlar, nasıl tehlikede olduklarının farkında değiller. Adıyla seslen. Suya dokunsun. Şıngır fayton. Çok geç. Gitmek istiyordu aslında. Bu yüzden. Kadın. Denizi durdurmak daha kolay. Evet: herşey gitti elden.

— Çok güzel bir arya, dedi Bloom gitti elden Leopold. İyi bilirim.

Tüm ömründe böyle bir seda hiç Richie Goulding.

O da iyi biliyor. Ya da öyle olduğunu düşünüyor. Aklı fikri hep kızında. Babasını bilen bilge çocuk, demişti Dedalus. Ben?

Bloom yangözle ciğersizin üzerinden gördü. Herşey gitti eldenin suratı. Bir zamanların cıva gibi Richie'si. Şimdi eski, bayat şakalar yapıyor. Kulağını sallıyor. Gözünde peçete halkası. Şimdi para dilenmek için mektup yazıp oğluyla göndert. Şaşı Walter efendim evet yaptım efendim. Eğer bir tahsilatı bekliyor olmasaydım rahatsızlık vermezdim. Özür.

Yine piyano. Geçen seferkinden daha iyi geliyor sesi. Akort ettiler herhalde. Yine durdu.

Dollard ve Cowley hâlâ nazende hanendeyi başlamaya ikna etmeye çalışıyorlardı.

— Haydi başla, Simon.

— Haydi, Simon.

— Baylar bayanlar, bu ısrarlı istekleriniz için ne kadar minnettar olduğumu anlatamam.

— Haydi, Simon.

— Bir çam sakızı çoban armağanı ile size teşekkür etmeme izin verir de dikkatinizi bir an için bana yöneltebilirseniz size kırık bir kalbin şarkısını söylemeye teşebbüs edeceğim.

Sandviç fanusunun yanında, gölgenin korunaklılığı içinde, Lydia kızıllığı ve gülüyle, bir hanımefendinin zarafetiyle, verdi ve alıkoydu: serin, mat yeşil *eau de Nil* içinde gibi Mina'ya maşrapaları iki sırma şahikaları.

Prelüdün arp gibi akorları bitti. Bir akor basılıkaldı, beklenti içinde, bir sesi uzaklara çekti.

— *O güzel endamı ilk gördüğüm gün.*

Richie döndü.

— Si Dedalus'un sesi, dedi.

Heyecandan kafa derilerine iğneler batar gibi olarak, yanakları kızarmış, dinlediler, o akıcı, güzelim sesi, tenlerinin kollarının bacaklarının insan kalbinin

ruhunun omurgasının üzerinden akmasını. Bloom Pat'e bir işaret çaktı, kel Pat kulağı ağır işiten bir garsondur, barın kapısını aralamasını rica etti. Barın kapısı. Böyle mi. Evet, kâfi. Pat, müşterilerin bekçisi, bekledi, duymayı bekledi, çünkü kulağı biraz ağır, kapının yanında.

— *Kalbimden gam aktı gitti sanki.*

Havadaki sessizliğin içinden bir ses onlara şarkı söyledi, alt perdeden, yağmur değil, mırıldanan yapraklar değil, yaylı sazların, üflemelilerin, ya da nasılderler santur sesi değil, sessiz kulaklarına kelimelerle dokundu, her birinin kendi hayatını hatırlamakta olan sessiz yüreklerine dokundu. Güzel, ne güzeldi duymak: kalplerinden her birinin gam ondan da bundan da aktı gitti sanki. O güzel endamı ilk gördükleri zaman, mağlup Richie, Poldy, o yumuşak kalpli güzelliği, hiç beklemeyecekleri birinden bunu duydular, kadının ilk defa insafa geldiği zaman söylediği sevdalıyumuşak çoksevilen sözünü.

Aşk bu şarkı söyleyen: o aşk nağmesi. Bloom yavaşça paketinin lastiğini çıkardı. O aşk nağ *sonnez la* sırma. Bloom dört çatalparmağının etrafından lastiği çapraz geçirdi, gerdi, gevşetti, ve çektiklerine çepeçevre doladı lastiği, iki kat, dört kat, oktav, sıkıca bağladı.

— *Dolmuştum ümitle ve hazla...*

Tenorlar sürüyle kadın götürüyorlar. Seslerine yarıyor. Adamın ayağına çiçek atıyorlar ne zaman tanışacağız? Başım döner. Çıngır ve hazla. O herif kim şarkı söylemek kim, kibarlık budalası. Başın döner. Onun için parfüm sıkmıştı. Karın hangi parfümü? Bilmek istiyorum. Çng. Dur. Kapı tak tak. Kapıyı açmadan önce hep son bir aynaya bakar. Hol. Orada mı? Nasılsın? İyidir. Orada mı? Ne? Ya ne olacaktı? El çantasında nane şekeri şişesi, karanfilli akideler. Evet? Cömert kıvrımları yokluyordu.

Yazık! Ses yükseldi, içini çekiyordu, değişti: yüksek perdeden, dolu, pırıl pırıl, cesur.

— *Ama yazık, boş hayalmiş hepsi...*

Sesinin tonu ne muhteşem, hâlâ. Cork havası şiveleri de daha yumuşak. Aptal adam! Eşek yüküyle para kazanabilirdi. Sözleri yanlış söylüyor. Karısını tüketti: şimdi şarkı söylüyor. Ama bilemezsin ki. Bir tek o iki insan bilir. Eğer kendini bırakmamayı başarırsa. Kuyruğu dik tutacaksın. Elleri, ayakları da şarkı söylüyor. İçki. Sinirleri gerilmiş. Şarkı söyleyebilmek için içkiye el sürmemek lazım. Jenny Lind çorbası: etsuyu, adaçayı, çiğ yumurta, çeyrek litre kaymak. Rüyadan kaymakla aymak.

Şefkat fışkırıyordu: yavaş, yükselerek. Dolu dolu atıyordu. Hah şöyle. Ha, ver! Al! Güm, güm, bir atış, zonklayan, gururlu, dimdik.

Sözler mi? Müzik mi? Hayır: arkasındaki hikâye asıl.

Bloom doladı, açtı, düğüm attı, düğüm çözdü.

Bloom. Sıcak, nımnım yalayut sırdan aktı akıntıya müzikten dışarıya, arzu içinde, karanlıkta yalamaya akıntıyı, içeri akan. Kızı tepmek tapmak topmak tüpmek. Tap. Açılacak ter delikleri açılıyor. Tap. O zevk o dokunuş o sıcaklık o. Tap. Savakların üzerinden gürül gürül su dökmek. Sel, gürül, akış, zevkgürül, tepzonkla. Şimdi! Aşkın dili.

— *... bir umut ışığı...*

Işıldıyor. Lydia Lidwell'e vıyvıyklıyor duyulmuyor neredeyse öylesine hanımefendilere layık esin perisi vıykçıkardı bir umut mantarışk.

Martha bu. Rastlantı. Tam da yazacaktım. Lionel'ın şarkısı. Senin adın da ne kadar güzel. Yazamıyorum. Küçük hediyemi lütfen kab. Hem kalp telini titretelim hem de cüzdan telini. O kız bir. Sana yaramaz çocuk dedim. Yine de, bu ad: Martha. Ne acayip! Bugün.

Lionel'ın sesi geri döndü, hafiflemiş ama yorulmamış. Tekrar Richie Poldy Lydia Lidwell ve ayrıca Pat açık ağız kulak beklemeyi bekliyor için söyledi. Nasıl o güzelim endamı görmüştü, nasıl gam akıp gitmişti sanki, nasıl görünüş, endam, söz onu büyülemişti Gould Lidwell, kazanmıştı Pat Bloom'un kalbini.

Keşke Simon'ın yüzünü görebilseydim aslında. Daha iyi anlaşılıyor o zaman. Drago's'daki berber de o yüzden ben ne zaman konuşsam aynadan yüzüme bakıyor. Ama ses de buradan daha iyi duyuluyor bara göre, oysa daha uzaktayım.

— *Her bir zarif nazarın...*

Terenure'de, Mat Dillon'ın evinde onu ilk defa gördüğüm gece. Sarı, siyah dantel giymişti. Sandalye kapmaca. İkimiz en sona kalmıştık. Kader. Onun arkasından. Kader. Döne döne yavaş. Hızla dönmece. İkimiz. Herkes baktı. Durduk. O oturdu. Herkesi oyundan çıkarmış, baktı. Dudakları gülüyordu. Dizleri sarı.

— *Gözlerimi büyüledi...*

Şarkı söylüyordu. *Bekliyorum*'u söylemişti. Ben notalarını çevirmiştim. Dopdolu sesi, parfümü, karın hangi parfümü, leylakağacı. Göğüslerini gördüm, ikisi de dolgun, gırtlağı şakıyordu. İlk defa gördüm. Bana teşekkür etmişti. Neden beni? Kader. İspanyolumsu gözler. Bir armut ağacının altında yalnız bahçede bu saatte eski Madrid'de bir yarısı gölgede Dolores kızdolores. Bana. Ayartıcı. Ah, yâr!

— *Martha! Ah, Martha!*

Tüm halsizliği defeden Lionel acı içinde ağladı, tutkusunun çığlığıyla dominant aşkına dönmesi için derinleşerek ama yine de armoninin yükselen akorlarıyla. Lionel yalnızlığının acısı içinde, kadının bilmesi gerektiğini, Martha'nın hissetmesi gerektiğini haykırdı. Yalnızca onu bekliyordu. Nerede? Burada orada ya şurada ya burada her yerde ya burada. Bir yerde.

— *Ge-el, ey kaybım!*
Ge-el ey aşkım!

Bir başına. Bir sevda. Bir umut. Bir deva derdime. Martha, göğüs sesi, dön.

— *Gel!*

Yükseldi, kuş gibi, uçarken hızını aldı, çabucak, tertemiz bir çığlık, yükseldi gümüş yörüngede berrakça, hızlanarak, uzayarak, gelmesi için, çok fazla uzatma yoksa nefesin kalmayacak o nefes uzun hayat, yükselerek, göz alıcı, alev alev, taçlanmış, nur içinde sembolik, yüksek, göklerin göğsünde, yüksekte, o ulu engin ışıltı her tarafında her yerden yükselerek herşeyin çevresinde herşeyin etrafında, sonsuzsuzsuzsuzlukluk...

— *Ba-na!*

Siopold!

Bitti, tükendi.

Gel. Güzel söyledi. Herkes alkışladı. Kız bu çağrıya uymalıydı. Gelmeliydi. Bana, ona, kendisine, sana da, bana, bize.

— Bravo! Şakşak. Aferin, Simon. Şakkadaşakşak. Bir daha! Şakşıkşak. Bomba gibisin. Bravo, Simon! Şakşokşak. Bir daha, birşak, dediler, bağırdılar, hepsi alkışladılar, Ben Dollard, Lydia Douce, George Lidwell, Pat, Mina, iki maşrapayı tutan iki bey, Cowley, ilk bey elinde maşr ve kızıl Miss Douce ve sırma Miss Mina.

Blazes Boylan'ın şık kahverengi ayakkabıları barın zemininde gıcırdadı, demiştik bunu. Şıngır sir John Gray'in, Horatio tekkulplu Nelson'ın, muhterem peder Theobald Matthew'nun anıtlarının yanından, şıngırdadı gitti tam demin dediğimiz gibi. Tırıs, kızışmış, sıcaktaoturmuş. *Cloche. Sonnez la. Cloche. Sonnez la.* Kısrak yavaşlayarak Rotunda'nın yanında tepeyi çıktı, Rutland Square. Pek yavaş geldi bu Boylan'a, Blazes Boylan, sabırsızlıktan Boylan, kısrak tıngır mıngır.

Cowley'nin akorlarının yankısı söndü, ölgünleştiler daha da kesifleşmiş havanın içinde.

Ve Richie Goulding Power'ını içince ve Leopold Bloom elma şarabını içince, Lidwell Guinness'ini, ikinci beyefendi eğer hanımefendiye zahmet olmazsa birer maşrapa daha alabileceklerini söyledi. Miss Kennedy sırıttı, yardım etmeye çalışırken beter ederek, mercan dudaklarını, önce bir an, sonra bir an. Ne zahmeti efendim.

— Yedi gün hapis cezası, dedi Ben Dollard, kuru ekmek ve suya talim edeceksin. Bak işte o zaman bülbül gibi şakırdın, Simon.

Lionel Simon, şarkıcı, güldü. Peder Bob Cowley çaldı. Mina Kennedy servis yaptı. İkinci bey ödedi. Tom Kernan baston yutmuş gibi girdi hayran hayran bakılan Lydia, hayran hayran baktı. Ama Bloom dilsizce şarkı söylüyordu.

Hayran hayran.

Richie, hayranlıkla, o adamın o muhteşem sesine destanlar yaktı. Hatırlıyordu bir gece çok uzun zaman önce. Nasıl unuturdu o geceyi, Si *Mevki ve şöhretti senin aklını çelen*'i söylemişti: Ned Lambert'lardaydı. Allahım tüm ömründe böyle bir seda duymamıştı hiç duymamıştı *öyleyse ey vefasız ayrılmamız en iyisi* öylesine berrak

öylesine Allahım hiç duymamıştı *çünkü aşk yaşamaz* çınlayan bir ses Lambert'a sor istersen o da sana anlatır.

Goulding, bir kızarıklık parlamaya çalışırken o soluk yüzünde, anlattı Mr Bloom'a, gecenin yüzü, Ned Lambert'ın Si'ı, evindeki Dedalus, *Mevki ve şöhretti*'yi söylemişti.

O, Mr Bloom, dinledi, o, Richie Goulding, ona, Mr Bloom'a, onun, Richie'nin, onu, Si Dedalus'u, onun, Ned Lambert'ın evinde, *Mevki ve şöhretti*'yi söylediği geceyi anlatırken.

Kayınbiraderler: akrabalar. Artık hiç konuşmuyoruz karşılaşınca. Lavtadaki çatlak olsa gerek. Ona pek tepeden bakıyor. Bak işte. O da ona daha da hayran oluyor inadına. Si'ın şarkı söylediği gece. İnsan sesi, iki tane incecik, ipek gibi tel. Harikulade, başka bütün seslerden daha harikulade.

Ses ağıt yakıyordu. Şimdi daha sakin. Sessizlikte asıl insan duyabildiğini farkediyor. Titreşimler. Şimdi sessiz hava.

Bloom çaprazlanmış ellerinin kilidini çözdü ve gevşek parmaklarıyla ince uzun katgüt ipi çekti. Parmağını geçirdi ve bıraktı. Bızl, tıngladı. Goulding Barraclough'nun ses hâkimiyetinden bahsederken, Tom Kernan, maziye dönüp şöyle bir bakarak, kendisini dinlerken piyanoda doğaçtan birşeyler çalan, çalarken kafasını sallayan Peder Cowley ile konuşurken. Bu esnada Big Ben Dollard piposunu yakan, tüttüren, tüttürdükçe kafasını sallayan Simon Dedalus ile konuşuyordu.

Ey kaybım. Tüm şarkılar bundan bahsediyor. Bloom ipini biraz daha gerdi. İnsafsızlık aslında. İnsanları birbirlerine âşık et: at oltayı onlara. Sonra da ayırıver. Ölüm. Patlam. Kafaya bir darbe. Cehennemindibinekadar. İnsan hayatı. Dignam. Iyy, o sıçanın kuyruğunun kıvrılması! Beş şilin verdim. *Corpus paradisum*. Bıldırcınkılavuzu gibi vraklıyor: zehirlenmiş köpek eniği gibi göbeği. Gitti. Şakıyorlar. Unutulmuş. Ben de. Ve sonra günün birinde şeyin biriyle. Terket o zaman: yorul. Acı çekersin. Burnunu çeke çeke ağlarsın. Koskocaman İspanyolumsu gözler boşluğa dimdik. Onun o dalgalıalıgalıkalıkalınalınalınalın saçı taranmam: 'ş.

Öte yandan fazla saadet de sıkıcı. Gerdi, daha da gerdi. Evinde mes'ut değil mi? Dıng. Çarptı.

Şıngır Dorset Street'e.

Miss Douce saten gibi kolunu çekti, keyiflenmiş, azarlıyordu.

— Bu kadar serbest davranmayın kuzum, dedi, daha birbirimizi hiç tanımıyoruz.

George Lidwell ona en dürüst ve samimi hisleriyle söyledi: ama kız ona inanmadı.

İlk bey Mina'ya doğru olduğunu söyledi. Kız ona sahi mi diye sordu. Ve ikinci maşrapa da doğru olduğunu söyledi. Söylenenin doğru olduğunu.

Miss Douce, Miss Lydia, inanmadı: Miss Kennedy, Mina, inanmadı: George

Lidwell, yok: Miss Dou inanmadı: ilk, ilk: maşrapalı bey: inanmadı, yok, yok: inanmadı, Miss Kenn: Lidlydiawell: maşr.

Burada yazsam daha iyi. Postanedeki kalemler çiğnenmiş, yamulmuş oluyor.

Kel Pat kendisine işaret edilince yaklaştı. Bir kalem ve mürekkep lütfen. Gitti. Bir de kurutma kâğıdı. Gitti. Kurutmak için bir kâât. Duydu, sağır Pat.

— Evet, dedi Mr Bloom, dolanan katgüt hattıyla oynaşarak. Sahiden de öyle. Birkaç satır yeter. Hediyem. İtalyan müzikleri hep süslemeli öyle. Kimdi şunu yazan? Dilimin ucunda sen daha iyi bilirsin. Mektup kâğıdını, zarfı çıkaralım: kayıtsız. O kadar tipik ki.

— Bütün operadaki en şahane numara o şarkı. Dedi Goulding.

— Öyle, dedi Bloom.

Numaralar tabii. Bütün müzik öyle aslında düşünürsen. İki kere ikiyi yarıya böl iki kere bir eder. Titreşimler: akor dediğin işte o. Bir artı iki artı altı yedi eder. Rakamlarla ne istersen yaparsın oynatırsın onları. Hep falanca filancaya eşit çıkar, bakışımlı bakışın. Yasta olduğumu farketmedi. Taşyürekli: derdi günü bir tek kendisi. Müzimatematik. Ve sen de göklerden gelen sesleri dinlediğini sanıyorsun. Oysa şöyle desen: Martha, yedi kere dokuz eksi x otuzbeşbin eder. Kızı tavlayamazsın o zaman kolay kolay. Sesler sayesinde oluyor.

Mesela şimdi çalıyor. Doğaçtan. Sözler başlayana kadar herşey çıkabilir. Dikkatli dinlemek lazım. Cankulağıyla. Başlıyor bir şekilde: sonra akorları duyuyorsun, sanki biraz yanlış: biraz kafan karışıyor. Varillerin üzerinden çuvallara girip çıkarak, dikenli tellerin arasından, engelli yarış. Ezgiyi yapan ânın havası. Senin hangi ruh halinde olduğuna bakıyor. Yine de, ne zaman olursa olsun dinlemek güzel. Durmadan bir aşağı bir yukarı inip çıkan gamlar hariç, kız çocuklarının öğrendiği. Yan komşuda da, ikisi birden. Ses çıkarmayan piyano yapmaları lazım o iş için. Milly'nin hiç merakı yok. Tuhaf, çünkü ikimiz de aslında pek. *Blumenlied*'i almıştım ona. O ad. Bir kız, yavaş yavaş çalıyordu o şarkıyı, eve geldiğim gece, bir kız. Cecilia Street yakınındaki ahırların kapısı.

Kel sağır Pat tut gel hokka pek düz kâât. Pat koy hokka pek düz kâât. Pat al kap kacak. Pat git.

Bu işe uygun tek lisan o dedi Mr Dedalus Ben'e. Çocukken onları Ringabella'da, Crosshaven'da, Ringabella'da dinlerdi, barkarollerini söylerlerdi. Queenstown limanı İtalyan gemileriyle dolu olurdu. Kafalarında o kırpık hasır şapkalarıyla ayışığında yürürlerdi ya hani, Ben. Sesleri birbirine geçerdi. Allahım, ne müzikti o, Ben. Çocukken dinlerdi. Cross Ringabellahaven aykarol.

Ekşi pipoyu ağızdan çıkardı avucuyla ayışığında bir gece narası atan dudaklarının yanında bir kalkan yaptı, yakından apaçık, uzaktan bir nara, cevap veriyordu.

Bloom'un o öbür gözün *Freeman* batonu boyunca gezindi şu hani nerde

gördümdüyü arandı. Callan, Coleman, Dignam Patrick. Heyhat! Heyhat! Fawcett. Hah! Tam da bakarken..

Umarım bakmıyordur, sıçan suratını sevsinler. *Freeman*'ini açıp yüzüne tuttup. Göremez şimdi. E'leri süslü yapmayı unutmayalım. Bloom bandı, Bloo mırıl: sayın bay. Sevgili Henry yazdı: sevgili Mady. Mekt ve çiç aldım. Yav nereye sokt? Ceplerimden birind. Maalesef hiç mümkün d. *Mümkün d*'nin altını çiz. Bugün yazmak.

Ne sıkıcı iş. Bıkkın Bloom birazcık düşünüyorum işte havalarında Pat get pek düz kâât üzerinde kibarca dümbelek çaldı.

Devam. Ne demek istediğimi biliyorsun. Aman, şu e'leri düzelteyim. Ekteki çam sak çob armağ kabul et ne ol. Cevap yazmasını istemeye. Dur bakayım. Beş Dig. Burada iki falan. Martılar peni. İlya geliyo. Davy Byrne's'de yedi. Sekiz falan ediyor. Yarım kron diyelim. Çam sak çob armağ: iki şilin altı posta çeki. Bana uzun uzun yaz. Beni hakir görüyor musun? Şıngır, boru mu? O kadar heyecanlıyım ki. Neden bana yaramaz diyorsun? Yoksa sen de mi yaramazsın? Ah, Mairy donunun iğnesini kaybetti. Şimdilik hoşçakal. Evet, evet, sana yazacağım. İstiyorum. Düşmesinler diye. Bana o diğer sözü de. Aleminden çıkan o diğer diye yazmıştı. Sabırlarım taş. Düşmesinler diye. İnanmalısın bana. İnan. Maşr. Bu. Doğ. Ru.

Avanaklık mı ediyorum bunları yazarak? Koca dediğin yapmaz bunu. Evliliğin etkisi, karılarının. Ben uzak kaldığım için. Galiba. Ama nasıl? Onun eli mecbur. Genç kalmaya. Eğer beni yakalarsa. Birinci kalite şapk'ın içindeki kart. Hayır, herşeyi söylemenin bir faydası yok. Boşuna sıkıntı. Eğer görmezlerse. Kadın. Biri yer biri bakar.

Kiralık bir fayton, üçyüzyirmidört numara, sürücüsü Harmony Avenue numara bir Donnybrook'ta oturan Barton James, üzerinde bir müşteri, genç bir beyefendi, Eden Quay beş numarada mukim terzi ve mefruşatçı George Robert Mesias'ın elinden çıkmış indigomavisi şayaklı takım elbisenin içinde pek şık giyimli, ve kafasında Great Brunswick Street bir numarada mukim şapkacı John Plasto'dan alınmış pek şıkıdım bir hasır şapka. Ne dedin? Çangırdayan ve çıngırdayan çıngır işte bu. Dlugacz'ın domuz kasabının parlak Agendath tüplerinin yanından çapkınsağrılı bir kısrak tırıs gitti.

— Bir ilana cevap mı yazıyorsun? diye sordu meraklı Richie'nin gözleri Bloom'a.

— Evet, dedi Bloom. Bir gezgin satıcı. İş çıkmayacak galiba ama.

Bloom mırıl: en iyi referanslar. Oysa Henry ne yazdı: beni çok heyecanlandıracak. İşte biliyorsun artık. Aceleyle. Henry. Süslü e. Bir de hamiş ekleyelim daha iyi olacak. Şimdi ne çalıyor ki? Emprovize intermezzo. Hamiş. Tı ram tam tam. Bana ne ce? Ne ceza vereceksin? Sıyrılmış eteği sallanıyor döverken. Anlat bana bilmek. İstiyorum. Of. Tabii istemesem sormazdım. La la la riii. Burada hüzünle minöre dönüp bitiyor. Minör neden hazin? İmza H. Sonda hazin bir kuyruk olmasını seviyorlar. Tekrar

hamiş. La la la ri. Bugün o kadar hüzünlüyüm ki. La rii. Çok yalnız. Dii.

Çabucak Pat kâât üzerinde kuruttu. Zarf. Adres. Gazeteden kopyalıyoruz. Mırıldandı: Messrs Callan, Coleman ve Ortakları, Ltd. Şti. Henry yazdı:

Miss Martha Clifford
Postrestant
Dolphin's Barn Lane
Dublin

Kurutma kâğıdını öbürünün üzerinden de geçireyim ki okuyamasın. Evet. Bak ödüllü hikâye için fikir. Dedektif kurutma kâğıdının üzerinden birşey okuyor. Sütun başına bir gine altını ödül. Matcham sık sık o gülen cadıyı düşünürdü. Zavallı Mrs Purefoy. 7. N.: yedin.

Şu hüzün meselesi fazla şairane oldu. Müzik yüzünden. Müziğin efsunları vardır demiş Shakespeare. Her gün bir özlü söz. Olmak ya da olmamak. Ayaküstü bilgelik, siz beklerken hazır.

Fetter Lane'de Gerard'ın gül bahçesinde yürüyor, kızıl kahverengi saçlarına kır düşmüş. Epi topu bir hayat. Bir gövde. Yapacağım. Taş çatlasa yapacağım.

Yaptım gitti bir şekilde. Posta çeki için pul alayım. Postane daha aşağıda. Şimdi yürüyeyim. Yeterli. Onlara Barney Kiernan's'da buluşuruz diye söz vermiştim. Sevmiyorum o işi. Yas evi. Yürüyelim. Pat! Duymuyor ki. Taş gibi sağır kafa.

Araba varmak üzeredir şimdi. Konuş. Konuş. Pat! Duymuyor. Peçeteleri yerleştiriyor. Her gün epey bir taban tepiyordur. Kafasının arkasına da suratının resmini çizersen ondan iki adet elde edebilirsin. Keşke biraz daha şarkı söyleseler. Kafamı takmamı engelliyor.

Sağır olan kel Pat peçeteleri piskopos külahı gibi katladı. Pat kulağı ağır işiten bir garsonumuzdur. Pat siz beklerken o da bekleyen bir bekçimizdir. Keh keh keh keh. Siz beklerken o da bekler. Keh keh. Bekçimizdir. Keh keh keh keh. Siz beklerken o da bekler. Siz beklerken eğer bekleyebilirseniz o sizin beklemenizi bekleyecektir. Keh keh keh keh. Koh. Siz beklerken bekle.

Douce şimdi. Douce Lydia. Kızıl ve gül.

Ah ne harika, hem de ne harika zaman geçirmişti. Bakın ne güzel bir denizkabuğu getirmişti oradan.

Barın sonuna doğru adama o dikenli ve kıvrımlı denizborusunu zarifçe taşıdı ki o, George Lidwell, dava vekili, duyabilsin.

— Dinleyin! diye rica etti ondan.

Tom Kernan'ın cinçarpmış sözlerinin altına eşlikçi yavaş yavaş bir müziği dokudu. En sahih hakikat. Walter Bapty'nin sesini yitirmesinin öyküsü. Valla, beyim, kadının kocası herifi boğazından yakaladığı gibi. *Ahlaksız herif*, dedi ona.

Bir daha aşk şarkısı falan söyleyemeyeceksin. Evet, aynen böyle, Tom bey. Bob Cowley dokudu. Tenorlar kadınları düz. Cowley sırtını yasladı.

Ah, evet, şimdi duyuyordu, kız onu kulağına tutarken. Dinleyin! Duydu. Müthiş. Kız kendi kulağına tuttu ve süzülmüş ışığın içinde açık sırma tezat içinde süzüldü. Duymak için.

Tap.

Bloom barın kapısından kulaklarına tuttukları kabuğu gördü. Onların duyduğunu o daha da hafif olarak duydu, hepsi kendi hesabına, sonra hepsi diğerine, dalgaların şakırtısını duyuyorlardı, gürültüyle, sessiz bir gürleme.

Yorgun sırmanın yanında kızıl, yakında, uzakta, dinlediler.

Kızın kulağı da bir denizkabuğu, kulakmemesi oradan dışarıya bakıyor. Deniz kıyısına gitmiş. Ah o plaj kızları. Derisi kıpkırmızı yanmış. Önceden nemlendirici krem sürmek lazım ki kahverengi olsun. Tereyağlı tost. Ah bir de şu losyonu unutmamam lazım. Ağzının kenarında uçuk. Başlarımız döner. Saçını örgü yapıp dolamış: yosun dolanmış denizkabuğu. Neden kulaklarını yosun gibi saçla saklıyorlar ki? Türkler de ağızlarını, neden? Bir kumaşın üzerinden kadının gözleri, yaşmak. İçeriye giden yolu bulacaksın. Bir mağara. İşi olmayan giremez.

Denizi duyduklarını sanıyorlar. Şarkı söylüyor. Gürlüyor. Kan aslında o. Kulağa deniz suyu kaçınca bazen. E o zaman o da bir tür deniz. Alyuvar ve akyuvar takımadaları.

Harikulade gerçekten de. Ne kadar açık seçik. Tekrar. George Lidwell o mırıltıyı tuttu elinde, kulak verdi: sonra bir kenara bıraktı, nazikçe.

— Vahşi dalgalar ne diyor bakalım? diye sordu kıza, gülümseyerek.

Pek cazip, deniztebessümüyle ve cevap vermeden Lydia Lidwell'e gülümsedi.

Tap.

Larry O'Rourke's'un orada, Larry'nin orada, yaman Larry O', Boylan savruldu ve Boylan döndü.

Bir kenara atılmış kabuktan Miss Mina bekleyen maşrapasına doğru süzüldü. Hayır, o kadar da yalnız değildi diye istihzayla Miss Douce'un başı Mr Lidwell'e bildirdi. Ayışığında deniz kıyısında yürüyordu. Hayır, yalnız değildi. Kiminle? Kız soylu bir tavırla cevapladı: dostu bir beyle.

Bob Cowley'nin tıngırdayan parmakları tiz seslerde çaldılar yine. Evsahibinin önceliği var. Biraz daha zaman. Long John. Big Ben. Hafifçe ak parlak tıngırdak bir ölçü çaldı, imalı ve gülümseyerek çevikçe seken bayanlara, ve çevrelerindeki çapkınlara, dostları olan beylere. Bir: bir, bir, bir: ki, bir, üç, dört.

Deniz, rüzgâr, yapraklar, gökgürültüsü, sular, böğüren inekler, sığır pazarı, horozlar, horoz gibi ötmeyen tavuklar, tıslayan yılanlar. Her yerde müzik var. Ruttledge'in kapısı: iiy gıcırdıyor. Hayır, gürültü o. *Don Giovanni*'nin menüetini çalıyor şimdi. Her çeşit saray giysisi şato odalarında dans ediyorlar. Sefalet. Çiftçiler

dışarıda. Yeşil, açlıktan ölen suratlar yabani ot yiyorlar. Ne güzel iş. Bak: bak, bak, bak, bak, bak: sen bak bize.

Pek keyiflidir, hissediyorum. Hiç yazmadım bunu. Neden? Benim keyfim başka türlü keyif. Ama ikisi de keyif. Evet, keyif olmalı o. Bir tek müzik bile göstermeye yetiyor keyfini. Sık sık Molly'nin kafasının bozuk olduğunu zannediyorum, şarkı mırıldanmaya başlayana kadar. O zaman anlıyorum.

M'Coy valiz. Benim karımla senin karın, cırtlak kedi. Sesi sanki ipek yırtılıyor gibi. Konuştuğu zaman da dili körük yanağı gibi. Erkeklerin aralıklarıyla başa çıkamıyorlar. Seslerinde de boşluk var. Doldur beni. Sıcağım, karanlığım, açığım. *Quis est homo*'da Molly: Mercadante. Kulağımı duvara dayıyorum ki duyabileyim. İşi bitirmeyi beceren bir kadın lazım.

Şın çın şıngır durdu. Züppe Boylan'ın züppe kahverengi ayakkabısı çorapları gökmavisi saatli yavaşça toprağa ayak bastılar.

Oo, bakınız amma da şeyiz bugün! Oda müziği. Bak bundan da bir tür kelime oyunu çıkar. Sık sık düşünmüşümdür mesela Molly yatakodasında işini görürken çıkan sesin de bir tür müzik olduğunu. Akustik diyorlar buna. Tıngırdıyor. Boş tenekeler en çok gürültüyü yapıyor. Akustik kanunları gereği, serbest düşen su kanununa eşit miktarda suyun ağırlığına göre rezonans da değişiyor. Liszt'in rapsodileri gibi, Macar, çingenegözlü. İnciler. Damlalar. Yağmur. Didil idil edil edil udul udul. Tıss. Şimdi. Belki şimdi. Daha önce.

Biri bir kapıyı takladı, kapıya birisi tok tok diye tıkladı, o mu tok Paul de Kock, gümrah guruu bir tokmakla, bir kuk kurururururu kok ile. Kokkok.

Tap.

— *Qui sdegno*, Ben, dedi Peder Cowley.

— Hayır, Ben, diye araya girdi Tom Kernan, *Croppy Oğlan*. Mahalli şivemiz.

— Ne olursun, Ben, dedi Mr Dedalus. Ey iyi ve dürüst insanlar.

— Haydi, haydi, diye yalvardılar bir ağızdan.

Gidiyorum. Haydi, Pat, dön. Gel. Geldi, geldi, kalmadı. Bana. Ne kadar?

— Hangi tondan? Altı diyez?

— Fa diyez majör, dedi Ben Dollard.

Bob Cowley'nin gerilmiş pençeleri siyah derinsesli akorları kavradı.

Gitmeliyim dedi prens Bloom Richie prense. Yoo, dedi Richie. Evet, gitmeliyim. Para bulmuş bir yerden. Sırtağrısı saçıp savurmaya niyetli. Kadar? Dudağınındediğini görüpduyuyor. Bir şilin dokuz. Bir peni de sana. Buyur. İki peni bahşiş verelim. Sağır, duymuyor. Ama onun da karısıyla ailesi bekliyorlar, bekliyorlar Patty eve gelecek diye. Keh keh keh keh. Sağır bekliyor onlar beklerken.

Ama bir bekle. Ama bir dinle. Karanlık akorlar. Mamamamatem dolu. Kalın. Dünyanın karanlık ortasında bir mağara. Gömülmüş maden cevheri. Yumrumüziği.

Karanlık bir çağın sesi, sevgisizliğin, toprağın yorgunluğunun sesi, ağır ağır

yaklaştı, ızdırap içinde, uzak yoldan gelmişti, eski zaman dağlarından, iyi ve dürüst insanlara seslendi. Papazı arıyordu, ona bir çift söz söyleyecekti.

Tap.

Ben Dollard'ın sesi basvarilton. Söylemek için elinden ne geliyorsa yapıyor. Engin adamsız aysız aykızsız bataklık. Yine bir çöküş. Koca gemiler için levazım işi de yapmıştı bir ara. Hatırla: reçineli halatlar, gemi lambaları. Onbin lira mı ne batırdı. Şimdi Iveagh düşkünlerevinde, falanca filanca numaralı hücrede. Bass No. 1 yaptı ona bunu.

Papaz evde. Papazın uşağı kılığına girmiş biri onu karşıladı. Buyur içeri. Muhterem peder. Akorların kıvılkıvılkıvrımları.

Mahvet onları. Hayatlarını altüst et. Sonra da hücreler inşa et kalan günlerini tamamlamaları için. Ninni. Uyusun da. Geber, köpek. Köpecik, geber.

Uyarının, vakur uyarının sesi, onlara oğlanın bomboş bir salona girdiğini anlattı, adımlarının orada nasıl vakarla ilerlediğini, o karanlık odayı, cübbesini giymiş onun günah çıkarmasını bekleyen papazı.

İyi bir adam. Hafifçe beyni sulandı bugünlerde. *Answers* dergisinin şairli resim bulmacasını kazanacağını sanıyor. Size gıcır gıcır bir beş lira vereceğiz. Kuş yuvasında kuluçkaya yatmış. Gezgin ozanların sonuncusunun şarkısı sanmıştı. Ke boşluk de boşluk evcil bir hayvan. Te boşluk re pek cesur bir denizci. Hâlâ sesi iyi. Hadım değil henüz meydandaki mallarıyla.

Dinle. Bloom dinledi. Richie Goulding dinledi. Ve kapının yanında sağır Pat, kel Pat, bahşişli Pat, dinledi.

Akorlar daha yavaş arpejler yaptı.

Pişmanlığın ve üzüntünün sesi geldi yavaşça, titreyerek süsledi. Ben'in pişman sakalı itiraf etti: *in nomine Domini*, Tanrı'nın adına. Diz çöktü. Elini göğsüne vurdu, itiraf etti: *mea culpa*.

Yine Latince. Nasıl oltaya takılıveriyorlar. Elinde komünyon ekmeğiyle o papaz hani şu kadınlara. Cenaze şapelindeki vatandaş, kefen ya da Coffey, *corpusnomine*. Acaba o sıçan nerededir şimdi. Tırmalıyordur.

Tap.

Dinlediler: maşrapalar ve Miss Kennedy, George Lidwell velfecri okur gözlerle, dolgungöğüslü saten. Kernan, Si.

Has hüznün iççeken sesi şarkı söyledi. Günahları. Paskalya'dan beri üç kere küfür etmişti. Seni orospu çocuğu pi. Ve bir kere de ayin saatinde oyun oynamaya çıkmıştı. Bir kere kilise avlusundan geçerken annesinin ruhu için dua etmemişti. Bir oğlan. Croppy oğlanı.

Kızıl, bira çeşmesinin yanında dinlerken uzaklara dalıp gitmişti. Ruh dolu. Aklının ucundan bile geçmiyor ki ben. Molly bu işin uzmanıdır, hemen anlar birinin baktığını.

Kızıl yan taraftan uzaklara bakıyordu. Ayna orada. Acaba yüzünün güzel tarafı o mu? Bunu hep bilirler. Kapıda tak tak. Saçını başını düzeltmek için son şans.

Kukkurukuru.

Acaba müzik duydukları zaman ne düşünüyorlar. Çıngıraklı yılan yakalamanın yollarından biri. Michael Gunn'ın bize o locayı verdiği gece. Orkestranın akort yaparkenki sesi. İran Şahı en çok onu beğenmiş. Evceğizini hatırlatmış ona. Burnunu da perdeye silmiş. Belki de oraların âdeti öyledir. O da müzik bak. Kulağa geldiği kadar fena değil aslında. Zortturu. Bakır nefesliler hortumlarını dikmiş anıran eşekler. Kontrbaslar, kıskıvrak yakalanmış, böğürlerinde oyuklar. Tahta nefesliler meleyen inekler. Yarım kuyruklu piyano açık timsah müziğin dişli çeneleri var. Tahta nefesli sanki Goodwin'in adı gibi.

Ne güzel görünüyordu. Safran rengi elbisesini giymişti, dekolte, mallar meydanda. Tiyatroda nefesi hep karanfil kokardı bir soru sormak için eğildiği zaman. Babacığımın kitabından Spinoza'nın sözlerini anlatmıştım ona. Hipnotize olmuş gibi dinlemişti. Gözleri şöyle. Eğilmişti. Ön koltuklardaki adamın biri, opera dürbünüyle var gücüyle ona bakıyordu. Müziğin güzelliği, ikinci kez dinlemen şart. Tabiata, kadına ise şöyle kaçamak bir bakacaksın. Kırları Tanrı yarattı, ezgileri ise insan. Madem bi sikkoz. Felsefe. Aman üstüme iyilik sağlık!

Hepsi gitti elden. Hepsi şehit düştü. Ross kuşatmasında babası, Gorey'de tüm biraderleri toprağa düştü. Wexford'a, biz Wexford'ın gençleriyiz, gitmek istiyordu. Adının ve soyunun son temsilcisi.

Ben de, soyumun sonuyum. Milly genç öğrenciyle. Belki de benim hatam. Oğlum yok. Rudy. Çok geç şimdi. Ya değilse peki? Ya değilse? Ya eğer hâlâ?

Kimseye karşı nefret beslemiyordu.

Nefret. Sevgi. Bunlar addan ibaret. Rudy. Yakında yaşım geçecek.

Big Ben'in sesi yaprak gibi açıldı. Ne müthiş ses dedi Richie Goulding, soluk suratında bir kızarıklık ortaya çıkmaya çalışıyordu, Bloom'a, yakında yaşı geçecek ama ne zaman gençti.

İrlanda geliyor şimdi. Kraldan önce vatanım. Kız dinliyor. Kim korkar bindokuzyüzdört'ten bahsetmekten? Yaylanma zamanı. Yeterince baktık.

— *Kutsa beni, peder*, diye ağladı Croppy Dollard. *Kutsa beni ve uğurla.*

Tap.

Bloom baktı, uğurlanmamış. Öldürmek için ayağa kalktı: haftada onsekiz şiline. Adamlar mangırları sökülüyor. Tetikte olmak lazım. Ah o kızlar, plaj güze. Denizin hazin dalgalarının yanında. Revü kızının aşkı. Adam sözünden dönmüş, mektuplar okunuyor. Biricik Civciciğime, imza Suratsız Oğluşu. Mahkemede gülüşmeler. Henry. İmzamı hiç atmadım ki. O güzel adın.

Müzik dibe çöktü, ezgisi, sözleri. Sonra hızlandı. Papaz kılığına girmiş ama şalvarını çekmiş bir asker ileri fırlayıveriyor. Sarayın hizmetinde bir korucuymuş

meğer. Hepsi ezbere biliyorlar. O heyecanı yaşamak istiyorlar yine de. Sarayın hizmetinde koruc.

Tap, tap.

Heyecana kapılmış, dinliyordu kız, kendini kaptırmış kulağını yaklaştırmak için eğiliyordu.

İfadesiz bir surat. Bakiredir herhalde: ya da parmaklanmıştır yalnızca. Birşeyler yazmalı: sayfa. Eğer olmazsa ne oluyor onlara? Çöküş, umutsuzluk. Onları genç tutuyor. Kendilerine hayran bile kalıyorlar. Bak. Oyna onunla. Dudak üfle. Beyaz kadının gövdesi, canlı bir flüt. Güzelce üfle. Yüksek ses çıksın. Tüm kadınlarda üç delik. Tanrıçanınkini göremedim. İsterler de: fazla kibar olmayacaksın. O herif o yüzden götürüyor onları. Cebin altın dolu olacak, suratın çinko kaplı. Gözler gözlere: sözsüz şarkılar. Molly ile o laternacı oğlan. Oğlanın maymununun hasta olduğunu anlamıştı. Belki de İspanyol kanı sayesinde. Hayvanların dilinden de anlıyorlar bir şekilde. Hz. Süleyman da konuşurmuş ya. Tabiatın bir armağanı.

Vantriloglar gibi yap. Dudaklarım kapalı. Düşünceler karnımd. Ne?

Yapacak? Mısın? Yap. Manı. İsti. Yorum.

Hırlayarak, kaba bir nefretle küfretti korucu. İnme inmiş gibi şişerek orospu çocuğu piç. İyi düşünmüşsün, çocuğum, gelerek. Bir saat ömrün kaldı artık, son saatin.

Tap. Tap.

Şimdi de heyecanlandılar. Merhamet ediyorlar. Ölmek isteyen, ölmek için ölüp biten şehitler için bir damla gözyaşını siliyorlar gözlerinden. Ölmüş herşey için, doğmuş herşey için. Zavallı Mrs Purefoy. Umarım atlatmıştır. Rahimleri yüzünden.

Kadın gözyuvarının rahim sıvısı kirpiklerden bir çitin altından baktı, sakince, duyarak. Konuşmadığı zaman gözlerinin gerçek güzelliğini görüyorsun. Şuradaki ırmakta. O göğsünün her bir yavaşça saten gibi inip kalkmasının dalgalanmasında (inip kalkan gerd) kırmızı gül yavaşça gülerek yükseliyordu, iniyordu kırmızı gül. Nefesi kalp atışları: nefes demek hayat demek. Ve o ufacık ufacık baldırıkarayaprakları gibi kızsaçlarının hepsi birden titreşti.

Bak ama. Parlak yıldızlar sönüyor. Ah gül! Kastilya. Sabah. Ha. Lidwell. Gözü onda o zaman, öbüründe değil. Adama vurulmuş. Ben de öyle miyim? Onu buradan görüyorum aslında. Fırlamış şişe mantarları, bira köpüğü döküntüleri, boş şişeler istiflenmiş.

Parlayarak burnunu uzatan bira çeşmesine Lydia elini hafifçe, tombulca koydu, kendi ellerimle ettim. Hepsi croppy'ye acımaktan harabî olmuştu. Git, gel: gel, git: cilalı düğmenin üzerinden (adamın gözlerini tanıyor, benim gözlerim, kendi gözlerini) baş ve işaret parmakları acımayla geçtiler: geçtiler, tekrar geçtiler ve, yavaşça dokunarak, sonra da güzelcecik kayarak, yavaşça aşağıya, serin, sert, beyaz emaye bir baton parmakların kayan halkasından dışarı çıkıyordu.

Kukkuru kok.

Tap. Tap. Tap.

Zaptettim evini. Amin! Hiddetle dişlerini gıcırdattı. Hainler darağacına.

Akorlar onayladılar. Ne hazin iş. Ama kader böyleymiş.

Bitmeden çıkayım. Sağolun, kulaklarımın pasını aldınız. Şapkam nerede. Kızın yanından geçeyim. Şu *Freeman*'i bırakabilirim. Mektup yanımda. Ya bizim kız oysa? Yok canım. Yürü, yürü, yürü. Cashel Boylo Connoro Coylo Tisdall Maurice Tezdoll Farrell gibi. Yürrrrrüüüü.

Artık yolcu yolunda. Gidiyor musun? Hadgrşrz. Blmklkt. Çavdarlar üzeri bulam. Bloom kalktı. Aman. Sabun arkamda yapış yapış olmuş. Terledim herhalde: müzik. Losyonu unutmayalım. Haydi, görüşmek üzere. Birinci kalite. Kart içinde, evet.

Kapı ağzında sağır Pat'in yanından, kulağını kabartmış, Bloom geçti.

Geneva Kışlasında öldü o genç. Naaşı Passage'da gömüldü. Dolor! Ah, oğlan, dolores! Yas tutan şarkıcının sesi acı dolu bir duaya davet etti insanları.

Gülün yanından, satenli göğsün yanından, okşayan elin yanından, şalvarın yanından, boş şişelerin yanından, fırlamış mantarların yanından, giderayak selamlayarak, gözlerin yanından, kızsaçlarının yanından, kızıl ve açık sırma derindenizgölgesinde, Bloom geçti, mülayim Bloom, öylesine yalnızım ki Bloom.

Tap. Tap. Tap.

Tanrı'ya yakarın onun için diye yakardı Dollard'ın bas sesi. Siz, huzur içinde dinleyenler. Bir okuyup üfleyin, bir damla gözyaşı dökün, iyi insanlar, iyi ahali. İşte croppy oğlan oydu.

Kulakmisafiri hademeyi korkutan croppy hademeoğlan Bloom Ormond'un koridorunda gürleyen ve böğüren bravo seslerini duydu, şişman sırtlara vurulmasını, hepsinin kademe kademe yürümesini, kademe dedik hademe oğlan değil. Umumi koro bunu şöyle güzelce bir ıslatmak için yola çıktı. Tam zamanında kaçmışım.

— Haydi, Ben, dedi Simon Dedalus. Zırnık formdan düşmemişsin valla billa.

— Ne düşmesi, daha da iyi olmuş, dedi Tomcin Kernan. Bu baladın böyle gönül telini titreterek teganni edildiğini hiç duymadım, şerefim namusum üzerine yemin ederim.

— Lablache, dedi Peder Cowley.

Ben Dollard bara doğru cüsseli bir cachucha dansıyla ilerledi, ihtişamlı takdirleredoymuş ve suratı kocakırmızı, ağır adımlı ayaklarıyla, damla hastalıklı parmakları havada kastanyet şakırdatıyordu.

Big Benaben Dollard. Big Benben. Koca Benben.

Rrr.

Ve hepsi pekiçlenmiş, Simon sisdüdüğü gibi burnundan merhamet soluyarak, hepsi gülerek, onu ön tarafa aldılar, Ben Dollard, keyfi pek yerindeydi.

— Pancar gibi kızarmışsınız, dedi George Lidwell.

Miss Douce beklemek için gülünü güzelce düzeltti.

— Ben *machree*, dedi Mr Dedalus, Ben'in şişman sırtına, kürek kemiğine vurarak. Domuz gibi sağlıklı aslında ama bol miktarda yağ dokusu zulalamış bir tek.

Rrrrrsss.

— Ölümün yağı, Simon, diye hırladı Ben Dollard.

Richie lavtadaki çatlak bir başına oturdu: Goulding, Collis, Ward. Kendinden emin olmayan bir halde bekledi. Parası ödenmemiş Pat de.

Tap. Tap. Tap. Tap.

Miss Mina Kennedy bir numaralı maşrapanın kulağına dudaklarını yaklaştırdı.

— Mr Dollard, diye mırıldandılar sessizce.

— Dollard, diye mırıldandı maşrapa.

Bir numaralı maşrapa inandı: Miss Kenn dediği zaman: onun doll olduğuna: kız doll: maşr.

O ismi bildiğini mırıldandı. İsim ona yabancı değildi, yani. Yani Dollard ismini, Dollard mıydı, zamanında duymuştu. Evet, Dollard.

Evet, dedi kızın dudakları daha yüksek sesle, Mr Dollard. Şarkıyı ne güzel söyledi, diye mırıldandı Mina. *Yazın son gülü* de güzel şarkıydı. Mina severdi o şarkıyı. Maşrapa da Mina'nın sevdiği şarkıyı.

Bu gül yazın son gülüdür dollard çıktı Bloom içinde biraz gazın gezdiğini hissetti.

Şu elma şarabı da gazlı birşey: kabız da yapıyor. Bir dakika. Reuben J'in oradaki postane bir şilin sekiz peni ayrıca. Kapısında kalırız. Greek Street'ten dolaşarak sakınalım. Keşke buluşmaya söz vermeseydim. Açık havada daha rahat. Müzik. Sinirine dokunuyor. Bira çeşmesi. Kadının beşiği sallayan eli hükmediyor. Ben Howth. Dünyaya hükmeden.

Uzak. Uzak. Uzak. Uzak.

Tap. Tap. Tap. Tap.

Kıyı boyunca gitti Lionelleopold, yaramaz Henry, Mady'ye yazılmış mektupla, zinanın zevkleriyle, Raoul için pahallı dantelliyle, madem sikkozla, Poldy yoluna devam etti.

Tap kör yürüdü tıklayarak tap kaldırım boyunca tıklayarak, tıplaya taplaya.

Cowley, kendi kendini sersemletiyor bununla: bu da bir tür sarhoşluk. İyisi mi yol ver yarı yola kadar veriver bir adamın kızlara yaptıkları. Ânın ehlikeyfleri. Kulaklarını dört açmışlar. Bir tanecik otuzikilik notayı bile kaçırmayacaklar. Gözleri kapalı. Başları ritm tutuyor. Sersem sepelek. Kıpırdamaya korkarsın. Düşünmek katiyen yasaktır. Hep de işlerinden bahsederler. Notalar hakkında mıymıy da mıymıy.

Bunlar hep aslında konuşma denemeleri. Bittiği zaman rahatsız oluyorsun

çünkü hiç tam bilemiyors. Gardiner Street'teki org. Glynn moruğu yılda elli papel. Tuhaf iş tepede o hücrede bir başına sürgüler kilitler tuşlar anahtarlar arasında. Bütün gün orgun başında otur dur. Saatlerce orada ömrünü tüket, kendi kendine konuşarak ya da körüğü kullanan adamla sohbet ederek. Kızgınlıkla gürle, sonra cırtlak cırtlak küfret (şöyle bir yerlerine pamuk falan tıkayacaksın yok, yapma diye bağırdı kız), sonra bir an içinde minicik ufacık borucuk nefesi.

Pvii! Minicik ufacık nefes iii dedi. Bloom'un pipisi.

— Öyle mi? dedi Mr Dedalus, dönerken, piposunu almış. Ben bu sabah onunla beraberdim, zavallı Paddy Dignam'cığın...

— Sorma, Allah taksiratını affettsin.

— Bu arada, içeride bir diyapozon duruyor, şeyin üzerinde...

Tap. Tap. Tap. Tap.

— Karısının sesi pek güzel. Ya da güzeldi. Değil mi? diye sordu Lidwell.

— Ha, akortçu bırakmıştır, dedi Lydia Simonlionel'a ilk gördüğüm zaman, buradaydı, unutmuştur.

Kördü diye anlattı George Lidwell'e ikinci kez gördüğüm zaman. Ve ne de hoş çalıyordu, kulaklarımıza ziyafet çekti. Hoş tezat: kızıllid minasırma.

— Bağır! diye bağırdı Ben Dollard, bardağına dökerken. Söyle dağlar inlesin!

— Tamam! diye haykırdı Peder Cowley.

Rrrrrrr.

Galiba şey yapacağım...

Tap. Tap. Tap. Tap.

— Hem de nasıl, dedi Mr Dedalus, kafasız bir sardalyeye dik dik bakarken.

Sandviç fanusunun altında ekmeklerden bir sedyenin üzerinde en sona kalmış, bir başına kalmış, yazın son sardalyesi yatıyordu. Bloom bir başına.

— Hem de nasıl, dedi Mr Dedalus. Bilhassa alt perdeleri.

Tap. Tap. Tap. Tap. Tap. Tap. Tap. Tap.

Bloom Barry's'in önünden geçti. Keşke yapabilseydim. Dur bir dakika. Şu mucizemamulden almış olsaydım. Şu tek binada yirmidört avukat var. Dava açan açana. Birbirlerini seviyorlar. Yığın yığın parşömen. Messrs Yan ve Kesici müvekkilleri adına. Goulding, Collis, Ward.

Ama o büyük davulu gümbürdeten vatandaş mesela. Mesleği: Micky Rooney'nin bandosu. Sesi uzaktan hoş gelmiştir bu kararı alırken. Bir akşam domuz kellesi ve lahanasını yemiş sallanan sandalyesinde kebap yaparken. Bandodaki partisini çalışıyor. Güm. Gümbede. Karısı için aman ne güzel müzik. Eşek derisinden. Canlıyken sopayla dövüyoruz, ölüsünü davul tokmağıyla. Güm. Gümbürdet. Sanki şu yaşmak dedikleri yok yaşmak değil kısmet. Kader.

Tap. Tap. Bir yeniyetme, kör, yeri tıklayarak yokladığı bastonuyla, tıklayatıklaya Daly's'in vitrinine geldi, vitrinde bir deniz kızı, saçları olduğu gibi süzülerek (ama o

göremiyordu), bir denizkızının esintilerini üflüyordu (kör üfleyemiyordu), denizkızı, en ferahlatıcı hava ondadır.

Müzik aletleri. Bir parça ot, kızın ellerinin yaptığı kovuk, sonra üflüyor. Bir tarak ve peçeteden bile bir melodi çıkarmayı becerebilirsin. Molly Lombard Street West'te fanilasının içinde, saçlarını açmış. Sanki her meslek kendine uygun bir alet yapmış gibi, öyle değil mi? Avcının borusu. Bo. Boru mu? *Cloche. Sonnez la!* Çobanın kavalı. Polisin düdüğü. Çilingir! Bacacı! Saat olmuş mu dört! Uyuyun! Şimdi herşey gitti elden. Davul? Gümbede. Dur, biliyorum. Tellal, götkapan. Long John. Ölüyü yerinden kaldırır. Güm. Dignam. Zavallıcık *nominedomine*. Güm. Müzik bu, tabii epey bir güm güm gümden ibaret, ne diyorlar ona *da capo*. Yine de duyabiliyorsun. Biz yürürken, yürürken ileri, ileri. Güm.

Vallahi yapmam lazım. Fff. Şunu bir ziyafette yapsam mesela. Görenek meselesi İran Şahı. Bir okuyup üfleyin, bir damla gözyaşı dökün. Yani yine de oğlan biraz saftirikmiş adamın bir korucubaşı olduğunu göremediyse. Yüzünü tümden örtmüş. Yahu şu adam kimdi bugün mezardaki hani kahverengi makint. Eyvah, caddenin fahişesi!

Pislik içinde bir fahişe kafasında siyah hasırdan yamuk bir bahriyeli şapkasıyla günışığında parlayarak nehir kıyısı boyunca Mr Bloom'a doğru ilerledi. O güzel endamı ilk gördüğü zaman. Evet, o. Öylesine yalnızım ki. Caddede yağmurlu bir gece. Boruyu. Boruyu kim? O boruyu. Kadıngördü. Burada işe çıkmıyor. Ne ki bu kadın? Umarım beni. Psst! Acaba yıkanacak çamaşırınız. Molly'yi tanıyordu. Beni ketenpereye düşürmüştü. Yanınızdaki kahverengi elbiseli hanım da pek etine budunaymış. Ne olduğunu şaşırıyorsun. O randevumuz. Hayatta yapmayız, yani kırk yılda bir. Evim güzel evime pek yakın aman sakın. Gördü beni, gördü mü? Gündüz gözüyle ne kadar korkunç görünüyor. Suratı muşmula gibi. Allah belasını versin! Aman, ne yapsın, o da herkes gibi yaşamak zorunda. Buraya bakalım.

Lionel Marks'ın indirimli antikacı dükkânının vitrininde kendini beğenmiş Henry Lionel Leopold sevgili Henry Flower samimi söylüyorum Mr Leopold Bloom bir şamdanı kurtçuklu sızdıran körükleriyle bir akordiyonu temaşa etti. Bedava: altı şilin. Bakarsın çalmayı öğrenirim. Kelepir. Kadın geçsin. Tabii eğer sana lazım değilse herşey pahalı gelir. İşte iyi pazarlamacının sırrı orada. Kendi satmak istediğini almanı sağlıyor. Bana şu beni traş ettiği İsveç malı usturayı satan adam. Bilendi diye üzerine para istemeye kalkmıştı. Geçiyor şimdi. Altı şilin.

Ya o elma şarabı yüzünden ya da burgony.

Kızılın yakınında yakından sırmanın yakınında uzaktan çıngırdayan kadehlerini çınlattılar hepsi, gözleri parlayarak, cengâverce, kızıl Lydia'nın o cazip yazın son gülünün önünde, Kastilya'nın gülü. Önce Lid, De, Cow, Ker, Doll, bir beşli: Lidwell, Si Dedalus, Bob Cowley, Kernan ve Big Ben Dollard.

Tap. Terkedilmiş Ormond salonuna bir genç girdi.

Bloom Lionel Marks'ın vitrininde cengâverce resmi çizilmiş bir kahramana baktı. Robert Emmet'in son sözleri. Son yedi söz. Meyerbeer'di bestecisi.

— İşte sizler gibi harbi adamlar.

— Aynen, aynen, Ben.

— Haydi kadeh kaldıralım mı.

Kaldırdılar.

Çink. Çunk.

Tip. Âmâ bir yeniyetme kapıda durdu. Kızılı görmedi. Sırmayı görmedi. Ne Ben'i ne Bob'u ne Tom'u ne Si'ı ne George'u ne maşrapaları ne Richie'yi ne Pat'i. Keh keh keh keh. Görmedi.

Denizbloom, yağlıbloom son sözlere baktı. Yumuşacık. *Ülkem alınca yerini diğer.*

Prrprr.

Burg olmalı.

Fff. Uu. Rrpr.

Dünya milletlerinin arasında. Arkamda kimse yok. Kadın geçti. *O gün, ama ancak o gün.* Tramvay. Taram taram taram. Fırsat bu fırs. Geliyor. Tramdırtramtram. Eminim burgony yüzünden. Evet. Bir, iki. *Yazın mezarımın.* Traaaaaaaaa. *Taşına. Vazifemi.*

Pprrpffrrppfff.

Yaptım.

Dublin Emniyet Teşkilatı'ndan bizim Troy'la şurda Arbour Hill'in köşesinde azcık vakit öldürüyordum ağbi Allahın belası bir baca temizleyicisi çıkıp gelmez mi, az kaldı edevatını gözüme sokayazdı. Tam dönüp ağzına güzelce bir sıçıp sıvayacaktım ki lan bir baktım Stony Batter'dan doğru bizim Joe Hynes geliyor.

— Naaber, Joe, dedim. Nasıl gidiyor? Şu baca temizleyicisi olacak hayvan evladı az kaldı fırçasıyla gözümü çıkarıyordu, gördün mü?

— Boşver, şans getirirmiş, dedi Joe. O yanındaki yaş yetmiş iş bitmiş kimdi?

— Bizim Troy var ya, dedim, hani bir zamanlar teşkilattaydı. Anacaddeyi süpürgeleri ve merdivenleriyle tıkadığı şu herifçioğlundan şikâyetçi olsam mı olmasam mı bilemedim.

— Hayırdır, ne oldu da buralara işin düştü? dedi Joe.

— Elinin körü oldu, dedim. Chicken Lane'in köşesindeki garnizon kilisesinin orada hırsız uğursuz kurnaz haraminin teki var — bizim Troy da bana onun hakkında bir tüyo veriyordu — eşek yüküyle çayı şekeri hortumlamış, ayda üç şilin ödemeye söz vermiş, Down vilayetinde bir çiftliği varmışmış, şurada Heytesbury Street'te Moses Herzog derler bir beberuhiyi mağdur etmiş.

— Sünnetli ha! dedi Joe.

— Aynen, dedim. Ucundan azcık. Geraghty diye yaşlı bir tesisatçı. İki haftadır ensesinden ayrılmıyorum fakat heriften bir peni bile sökemedim.

— Yahu sen bu işi mi yapmaya başladın? dedi Joe.

— Aynen, dedim. Yiğitler nasıl düştüler! Çek ve senet tahsilatçısı. Ağbicim git bütün gün yürü bunun gibi bir bednam ahlaksız soyguncuya rastgelemezsin, suratı da çiçekbozuğuyla öyle delik deşik ki sağanak yağmur yağsa tutar, bir damla dökülmez. *Söyle ona*, diyor, *yiyorsa*, diyor, *sıkıysa seni buraya bir daha göndersin, eğer gönderirse,* diyor, *onu mahkemeye vermezsem ne olayım, bak yemin ediyorum, ruhsatsız satış yapıyor.* Bunu da patlayıncaya kadar tıkındıktan sonra diyor ha! Ağbi şu çıfıtçığın tepesi atmış halini görünce de gülmemi tutamadım ayrıca. *Çaylarimi yiçiyor. Şekerlerimi yiyiyor. Ama paralarimi virmiyor?*

Dublin şehrinde Wood Quay mahallesinde, Saint Kevin's Parade 13 numara adresinde mukim, tüccar Moses Herzog'dan, bundan böyle satıcı olarak anılacaktır, satın alınmış ve Arran Quay mahallesinde Arbour Hill 29 numara adresinde mukim sayın beyefendi Michael E. Geraghty'ye, bundan böyle alıcı olarak anılacaktır, satılmış ve teslim edilmiş saklanabilir emtia, videlicet, avoirdupois libresi üç şilin ve sıfır peniden beş avoirdupois libre birinci kalite çay ve avoirdupois libresi üç peniden kırkiki avoirdupois libre kristal toz şeker karşılığında, mahut alıcı mahut satıcıya aldığı mal karşılığında sterlin cinsinden bir lira beş şilin ve altı peni borçlanmış olup bu bedel mahut alıcı tarafından mahut satıcıya her yedi takvim gününde bir olmak üzere haftalık taksitlerle sterlin cinsinden üç şilin ve sıfır peni olarak ödenecektir: ve mahut saklanabilir emtia alıcı tarafından rehin verilemeyecek, satılamayacak veyahut başka bir yolla elden çıkarılamayacaktır bilakis işbu mallar münhasıran mahut satıcının mülkiyeti olarak kalacak, tutulacak ve kabul edileceklerdir ve mahut bedel mahut alıcı tarafından burada belirtildiği şekilde tamamıyla ifa edilene kadar mahut satıcı mahut mallar üzerinde her türlü tasarruf hakkını muhafaza edecektir, işbu sözleşme bugün bu şekilde bir tarafta mahut satıcı ve mirasçıları, halefleri, mutemetleri ve vekilleri ile diğer tarafta mahut alıcı ve mirasçıları, halefleri, mutemetleri ve vekilleri arasında aktedilmiştir.

— Sen kesin yeşilaycısındır değil mi? dedi Joe.

— İki içki arasında ağzıma damla koymuyorum, dedim.

— Gidip dostumuza bir selam edelim o zaman? dedi Joe.

— Kime? dedim. Tabii, hemen gidelim, kafayı yedi, John of God's'a tıktılar, zavallı adamcağız.

— Kendi imalatını mı içiyordu? dedi Joe.

— Aynen, dedim. Sulu viski beynine vurdu.

— Hadi Barney Kiernan'ın meyhanesine gidelim, dedi Joe. Yurttaşı görmek istiyorum.

— Barney civanıma gidelim o zaman, dedim. Şöyle acayip ya da harikulade bir haber var mı, Joe?

— Yok bir numara, dedi Joe. City Arms'daki şu toplantıya gittim.

— Ne toplantısı, Joe? dedim.

— Sığır tüccarları, dedi Joe, şap hastalığını konuşuyorlardı. Yurttaş için birinci elden bir iki tüyo duyarım diye gittiydim.

Biz de Linenhall kışlalarının etrafından dolanıp mahkemenin arkasından havadan sudan konuşarak yürüdük. Kıyak heriftir Joe, hele işleri yolunda gittiği zaman, ama hiç de yolunda gitmez. Yarabbim, şu Geraghty denilen kurnaz haramiyi bir türlü aklımdan çıkaramıyordum. Neymiş ruhsatsız satış yapıyormuş.

Güzel Inisfail'imizde bir diyar vardır ki adına kutsal Michan derler. Bu diyarda fersah fersah mesafeden görünen bir gözcü kulesi vardır. Orada şanı dünyayı tutmuş

cengâverlerimizin ve prenslerimizin naaşları hayattayken nasıl uyuyordularsa aynen öyle uyuyarak istirahat ederler. Bu diyar ne latif bir diyardır, onu şırıldayan suları, balık dolu dereleri dinlendirir, derelerinde uçanbalıklar, yaldızlı pisibalıkları, kızılkanatlar, kalkanlar, çeneli mezgitler, genç sombalıkları, pisiler, dikensiz kalkanlar, dilbalıkları, her türlü tatlısu balığı, ve sular âleminin burada saymaya yetişemeyeceğimiz nice sakini oynaşır. O yüce ağaçlar, rüzgârda salınan akçaağaçlar, Lübnan sedirleri, koca çınarlar, şifalı okaliptüsler, ve ağaçlar âleminin bu diyarları cömertçe süsleyen diğer ziynetleri, gündoğusundan ve günbatısından esen tatlı meltemlerde en üstün nitelikteki yapraklarını bir o yana bir bu yana sallarlar. Güzeller güzeli kızlar güzeller güzeli ağaçların köklerinin yakıncağızına oturuverip güzeller güzeli şarkılar söylerken bir yandan da türlü çeşitli güzeller güzeli nesneyle oynarlar, mesela: altın külçeleriyle, gümüş rengi balıklarla, sandık sandık ringa balığıyla, seçmece yılanbalıklarıyla, morinacıklarla, sepet sepet balık yavrucuklarıyla, mor deniztaşlarıyla ve kıvıl kıvıl böceklerle. Ve yiğitler o dilberlere talip olmak için nice yollardan gelirler, Eblana'dan Slievemargy'ye, gem vurulmaz Munster'ın, adil Connacht'ın, tatlı dilli güzel giyimli Leinster'ın ve Cruachan diyarının ve muhteşem Armagh'ın ve soylu Boyle diyarının eşi menendi bulunmaz şehzadeleri, kralların oğulları.

Ve orada kristalden yapılmış pırıl pırıl parlayan çatısı bilhassa bu amaç için imal edilmiş çatanalara binip engin denizleri aşıp gelen denizcilerce görülebilen ışıl ışıl bir saray yükselir ve o saraya tekmil sürüler, semirtilmiş hayvanlar, o toprağın turfandalarının ilkleri gelir O'Connell Fitzsimon, reislerin soyundan gelen bir reis, bu ürünlerin hesabını tutsun diye. Son derece kocaman saman arabaları oraya tarlaların bereketini, sepet sepet karnıbaharı, seleler dolusu ıspanağı, kelle kelle ananası, Lima fasulyelerini, okkalarca domatesi, fıçılar dolusu inciri, tarhlar dolusu değirmi patatesi ve kimisi York kimisi Savoy mahsülü destelerce yanardöner lahanayı, lengerler dolusu soğanı, ki onlar toprağın incileridir, küfeler dolusu mantarı ve sakızkabağını ve tombul fiğleri ve arpayı ve şalgamı ve kırmızı yeşil sarı boz kızılkahverengi tatlı kocaman acı olgun çilli elmayı ve kasalar dolusu çileği ve elek elek etli ve tüylü bektaşiüzümünü ve prenslerin ağzına layık çilekleri ve dallarından toplanmış ahududuları getirirler.

Yiyorsa, diyor, sıkıyorsa. Çık dışarı lan, Geraghty, seni gidi dere tepe gezip adam soyan bednam haydut!

Ve işte bu yolla içinde sayısız kösemen ve damızlık koyun ve kırkmalık koç ve kuzu ve besiye çekilmiş kazlar ve orta boy öküzler ve nefes nefese kısraklar ve boynuzları kesilmiş danalar ve uzun tüylü ve besi ağnamı ve Cuffe'nin birinci kalite gebe düveleri ve ıskartaya çıkarılmış hayvanlar ve kısırlaştırılmış dişi domuzlar ve beykınlık domuzlar ve muhtelif ve çeşit çeşit pek muteber yaban domuzu türü ve Angus inekleri ve lekesiz şecereli boynuzsuz boğalar ve en iyi kalite ve ödüllü sağmal

inekler ve sığırlar olan sürüler döne döne gelirler: ve Lush ve Rush ve Carrickmines otlaklarından ve Thomond'ın içinden dereler akan vadilerinden ve M'Gillicuddy'nin geçit vermez zirvelerinden ve dibi bulunmaz, şanlı Shannon nehrinden, Kiar'ın soyunun diyarının latif yamaçlarından gelen, memeleri süt bolluğuyla, fıçı fıçı tereyağıyla, peynir mayasıyla ve çiftçi fıçılarıyla ve kuzu göğüsleriyle ve küfe küfe mısırla ve yüzlerce, boy boy, kimisi agat rengi kimisi alaca beyzi yumurtayla dopdolu şişmiş koyunların, domuzların ve ağır nallı sığırların çıkardığı bitip tükenmek bilmeyen bir koşuşturma, gıdaklama, gürleme, böğürme, meleme, anırma, gürüldeme, hırıldama, diş gıcırdatma, çiğneme sesi yeri göğü dur durak bilmeden inletir.

Sonra da Barney Kiernan'ın meyhanesine daldık, yurttaş tabii ki yanında o soysuz uyuz itiyle, adı Garryowen, bir köşeye kurulmuş, kendi kendiceğiziyle baldan tatlı bir sohbete dalmıştı, acaba Cenab-ı Hak bugün bana bir içki nasip edecek mi diye bakıyordu.

— Bak seninki orada, dedim, yayıntıların ortasına kurulmuş, elinde dolu mataracığı, bir dolu da gazete, davamız uğruna mesai yapıyor.

Sıçtığımın soysuz iti öyle bir hırladı ki korkudan altına edersin. Biri şu itoğluitin canını alıverse maddi hayır işlerinden birini yapmış olur valla. Sağlam bir kaynaktan duyduğuma göre Santry'de bir ruhsatla ilgili bir ihbarnameyi getiren bir polisin de pantalonunun hiç azımsanmayacak bir kısmını yemiş.

— Eller yukarı, dökül bakalım, dedi.

— Yok birşey, yurttaş, dedi Joe. Biz dostuz.

— Geçin o zaman, dostlar, dedi.

Sonra eliyle gözünü ovuşturup dedi ki:

— Ne düşünüyorsunuz gidişat hakkında?

Eşkıya ayaklarına, dağa çıkmış Rory ayaklarına yatıyordu. Ama, ağbicim, Joe da ondan hiç altta kalmıyordu ki.

— Piyasalar yükseliyor gibi geliyor bana, dedi, elini sokup tombala çekerek.

Ağbi yurttaş da pençesini dizine vurup dedi ki:

— Ecnebilerin savaşları yüzünden oluyor hep.

Ve Joe da başparmağını cebine takıp dedi ki:

— Ruslar tiranlık edecekler illa da.

— *Arrah*, bırak bu boş lafları Joe, dedim, bak bende öyle bir susuzluk var ki yarım kron versen satmam.

— Adını koy o zaman, yurttaş, dedi Joe.

— Memleketin şarabı, dedi.

— Sen ne içecen? dedi Joe.

— Al benden de o kadar, dedim.

— Bize üç büyük, Terry, dedi Joe. Peki kalbin ne âlemde, yurttaş? dedi.

— Hiç daha iyi olmamıştı, *a chara*, dedi. Ne diyorsun Garry? Kazanacak mıyız? Ha?

Ve bunu söylemesiyle o köpoğlusunu ensesinin kökünden kavraması bir oldu, lan az kaldı boğuyordu hayvanı.

Değirmi bir kulenin dibindeki devasa bir kayanın üzerinde oturan adamın cüssesi, genişomuzlu deringöğüslü güçlükollubacaklı dürüstbakışlı kızılsaçlı çil çil çilli karışıksakallı genişağızlı kocaburunlu uzunkafalı davudisesli çıplakdizli kaslıelli kıllıbacaklı alyanaklı adalelikollu bir kahramanın cüssesiydi. Bir omzundan bir omzuna olan mesafe endazeler tutuyordu ve kayayı andıran, dağlık dizleri, aynı gövdesinin göze görünen diğer kısımlarında olduğu gibi, rengi ve sertliği Avrupa dikenli katırtırnağına *(Ulex Europeus)* benzeyen dik, kızılkahverengi, gür kıllarla örtülüydü. İçlerinden aynı kızılkahverengi tonunda kılların fışkırdığı genişkanatlı burun delikleri öyle geniş kapasiteliydi ki burun deliklerinin mağarayı andıran karanlığının içine miyoptoygar kuşu rahatlıkla yuvasını yapabilirdi. İçlerinde bir gözyaşı damlası ile bir tebessümün biteviye bir hâkimiyet mücadelesini sürdürdüğü gözleri irisinden bir karnıbahar ebatındaydılar. Ağzının derin mi derin çukurundan sıcak nefesinin yarattığı güçlü esinti düzenli aralıklarla çıkarken heybetli yüreğinin buna ritmik bir şekilde eşlik eden yüksek sesli güçlü sıhhatli yankıları gürül gürül gürüldeyerek toprağın, görkemli kulenin tepesinin ve mağaranın daha da görkemli duvarlarının titremesine ve sarsılmasına neden oluyordu.

Taze yüzülmüş sığır derisinden uzun, kolsuz, gevşek bir kilt şeklinde dizlerine kadar uzanan bir elbise giymişti, elbise hasırdan ve sazdan örülmüş bir kemerle belinin civarında bağlanmıştı. Bunun altına geyik derisinden yapılıp bağırsakla kabaca dikilmiş dar bir pantalon giymişti. Alt taraftaki uzuvları liken eflatunuyla boyanmış Balbriggan işi çizmelerle sarmalanmıştı, ayakları ise tuzlanmış sığırderisinden imal edilip aynı hayvanın nefes borusundan bağcıklarla bağlanmış pabuçlarla örtülmüştü. Kemerine, haşmetli cüssesinin her hareketinde sallanan bir dizi deniztaşı asılmıştı ve bu taşların üzerinde İrlanda'nın pek çok sayıda erkek ve kadın kadim zaman kahramanının kavim resimleri ham ama buna rağmen çok çarpıcı bir zanaatla hâk edilmişti: Cuchulin, yüz muharebenin gazisi Conn, dokuz haraçlı Niall, Kincora'lı Brian, şahlar şahı Malachi, Art Mac Murragh, Shane O'Neill, Peder John Murphy, Owen Roe, Patrick Sarsfield, Kızıl Hugh O'Donnell, Kızıl Jim MacDermott, Soggarth Eoghan O'Growney, Michael Dwyer, Francy Higgins, Henry Joy M' Cracken, Golyat, Horace Wheatley, Thomas Conneff, Peg Woffington, Köyün Demircisi, Yüzbaşı Ayışığı, Yüzbaşı Boycott, Dante Alighieri, Kristof Kolomb, Aziz Fursa, Aziz Brendan, Marshall Mac Mahon, Charlemagne, Theobald Wolfe Tone, Makabilerin Anası, Mohikanların Sonuncusu, Kastilya'nın Gülü, Galway'lik Adam, Monte Carlo'da Kasayı İflas Ettiren Adam, Geçidi Tutan Adam, Yapmayan Kadın, Benjamin Franklin, Napoleon Bonaparte, John L. Sullivan, Kleopatra, Savourneen

Deelish, Julius Caesar, Paracelsus, sir Thomas Lipton, Giyom Tel, Michelangelo, Hayes, Hazreti Muhammed, Lammermoor Gelini, Keşiş Peter, Adamseçer Peter, Esmer Rosaleen, Patrick W. Shakespeare, Brian Konfüçyüs, Murtagh Gutenberg, Patricio Velasquez, Kaptan Nemo, Tristan ve Isolde, ilk Galler Prensi, Thomas Cook ve Mahdumu, Cesur Küçük Asker, Arrah na Pogue, Dick Turpin, Ludwig Beethoven, Colleen Bawn, Paytak Healy, Culdee'lerin Angus, Dolly Mount, Sidney Parade, Ben Howth, Valentine Greatrakes, Adem ile Havva, Arthur Wellesley, Patron Croker, Herodotos, Devdeviren Jack, Gautama Buddha, Lady Godiva, The Lily of Killarney, Kem gözlü Balor, Saba Melikesi, Acky Nagle, Joe Nagle, Alessandro Volta, Jeremiah O'Donovan Rossa, Don Philip O'Sullivan Beare. Sivriltilmiş granitten yapılmış sola yatık bir kargı yanıbaşında duradururken, gürültülü horultularından rahatsız bir uykuya dalmış olduğu anlaşılan kurt soyundan vahşi bir canavar ayağının dibinde yatıyordu, efendisinin zaman zaman paleolitik dönemden kalma bir taştan kabaca yontulmuş bir sopa ile aşkettiği teskin edici darbeler sayesinde bastırdığı kaba hırıltılar ve spazmodik hareketler de bu durumu teyit ediyordu.

Sonra işte her neyse Terry üç büyük birayı getirdi Joe ısmarlıyordu ve cebinden bir kayme çıkarıp verince gözlerim yerinden çıkayazdı lan valla. Bak iki gözüm önüme aksın. Gayet yakışıklı bir hükümran kellesi.

— Bunun geldiği yerde gerisi de var, dedi.

— Yardım kutusundan mı araklıyon lan Joe? dedim.

— Alnımın teriyle kazandım, dedi Joe. Sağolsun temkinli eleman hatırlattı bugün.

— Seninle karşılaşmadan önce onu da gördüydüm, dedim, Pill Lane ve Greek Street'in oralarda volta atıyordu, hödük bakışlarını dikmiş balıkların bağırsaklarını sayıyordu.

Kara bir zırha bürünüp Michan'ın diyarından gelen bu kişi de kim ola? Roryzade, O'Bloom: budur adı. Roryzade korku nedir bilmez: temkini de elden bırakmaz.

— Prince's Street'in İhtiyar Kadını için, dedi yurttaş, yandaş basın. Yemin etmiş parti parlamento salonunda. Bir de şu rezil paçavraya bak, dedi. Şuna bak, dedi. *The Irish Independent*, afedersin, zamanında Parnell elcağızıyla işçileri desteklemek için kurmuştu. *Irish herşey İrlanda için Independent*'taki ölüm ve doğumları dinle bak Allahını seversen, evlilikleri de dinle.

Ve yüksek sesle okumaya başladı:

— Gordon, Barnfield Crescent, Exeter; Iffley'den Redmayne, Saint Anne's on Sea, William T. Redmayne'in karısı, oğlan çocuğu. Nasıl, iyi mi? Wright ve Flint, Vincent ve Gillett, anası Rotha Marion ve kızı Rosa ve merhum George Alfred Gillett, Clapham Road 179 numara, Stockwell, Playwood ve Ridsdale, Saint Jude's, Kensington'da pek muhterem peder Worcester dekanı Dr Forrest tarafından, ya?

Ölümler. Bristow, Whitehall Lane'de, Londra: Carr, Stoke Newington, gastrit ve kalp yetmezliğinden: Cockburn, Moat House, Chepstow'da...

— Tanıyorum ben o elemanı, dedi Joe, pek nahoş tecrübelerim olmuştu kendisiyle.

— Cockburn. Dimsey, Donanmadan emekli merhum David Dimsey'nin karısı, Miller, Tottenham, seksenbeş yaşında: Welsh, 12 Haziran, Canning Street 35 numarada, Liverpool, Isabella Helen. Milli basınmış, al babayı! Nasılmış Bantry hortumcusu Martin Murphy?

— Aman be, dedi Joe, içkileri verirken. Rabbime şükür bizden önce gittiler. İç bakalım, yurttaş.

— İçeceğim, dedi, hürmetler efendim.

— Sağlığına, Joe, dedim. Kalan sağların da sağlığına.

Ah! Aman! Ne demezsin! O biraya öylesine susamıştım ki mavi küf bağlamıştım. Allahıma yeminle söylüyorum midemin dibine çatırt diye indiğini duydum.

Ve işte, onlar o zevk kupasından içerken, tanrılara benzeyen bir haberci çevikçe içeri süzüldü, göklerin gözü kadar ışıltılı, yakışıklı bir genç, arkasından da kutsal yasa tomarlarını taşıyan, yürüyüşü ve tavrı pek soylu bir ihtiyar ile onun eşsiz menendsiz saygınlıktaki bir aileden gelen, ırkının en güzeli, hanımefendi zevcesi geldi.

Alf Bergan cücesi kapının oradan sökün etti ve Barney'nin özel odasının arka tarafına saklanıp, gülmekten iki büklüm oldu, bir de baktım meğer köşede kim oturup dururmuş, sarhoşluktan horlayacak hale gelmiş, umurunda mı dünya bir halde, bizim Bob Doran. Nedir dönen muhabbet anlayamadım, Alf kapıdan el kol hareketleri yapıp duruyordu. Ağbi sonunda gördük ki durum şuymuş gelen Denis Breen denen kaçıktan başkası değilmiş ayağında banyo terlikleri koltukaltına iki tane hayvan gibi ciltli kitap tıkıştırmış karısı da arkasından seğirte seğirte geliyor, zavallı perişan kadın fino köpeği gibi koşturuyor. Alf gülmekten altına kaçıracak sandım.

— Bak şuna, dedi. Breen. Bütün Dublin'i elinde birisinin yolladığı üzerinde 7. n.: yedin yazan bir kartpostalla geziyor hakaa...

Ve iki büklüm oldu.

— Ne kaa? dedim.

— Hakaret davası, dedi, onbin lira isteyecekmiş.

— Hassiktir! dedim.

O soysuz it bir hırıldamaya başladı ki bir bok oluyor sanırsın da korkudan imana gelirsin fakat yurttaş sağolsun böğrüne tekmeyi geçiriverdi.

— *Bi i dho husht*, dedi.

— Kim? dedi Joe.

— Breen, dedi Alf. John Henry Menton'ın oradaydı, sonra da Collis ve Ward'un bürosuna gitti, sonra da Tom Rochford onunla konuşup şerif yardımcısının yanına

yolladı eğlence çıksın diye. Allahım, gülmekten şuralarım ağrıyor. 7. n: yedin. Bizim sırık onu öyle bir süzdü ki dava açmış kadar oldu, şimdi de Allahın manyağı Green Street'e sivil polis bulmaya yollandı.

— Long John şu Mountjoy'daki herifi ne zaman asacak? dedi Joe.

— Bergan, dedi Bob Doran, uyanıp. Alf Bergan mı o?

— Evet, dedi Alf. Adam asmak mı dedin? Dur bak sana birşey göstereceğim. Terry, bana bir yarım porsiyon versene. Allahın manyağı moruk! Onbin lira. Long John'un suratını görecektin. 7. n...

Ve gülmeye başladı.

— Kime gülüyorsun? dedi Bob Doran. Bergan mı o?

— Hadi çabuk oluver be, Terry evladım, dedi Alf.

Terence O'Ryan duydu onu ve ossaat ona Bungiveagh ve Bungardilaun diye bilinen, ölümsüz Leda'nın oğulları kadar kurnaz ve soylu ikiz biraderlerin vaktizamanında o gökçe bira kazanlarında imal ettikleri köpük köpük köpürmüş abanoz renkli bira ile dolu kristal bir kâse getirdi. Ol biraderler ki şerbetçiotunun sulu meyvelerini hasat ederler, istiflerler, süzerler, ezerler, demlendirirler, sonra onu ekşi sularla karıştırıp bu karışımı kutsal ateşe sunarlar ve bu amellerine ne geceleyin ara verirler ne gündüz, kurnaz kardeşlerdir onlar, kazanların efendileri.

Ve sonra sen, ey şövalye Terence, burada doğmuş, buranın âdetleriyle yetişmiştin, uzattın adabıyla o tanrılara layık içeceği, sundun kristal kâseyi o susamış adama, işte budur şövalyeliğin ruhu, ölümsüzler gibi güzeldin bunu yaparken.

Ama o, O'Bergan klanının genç şefi, cömertlikte kimseden geri kalmayı hazmedemezdi, bu nedenle o da çıkardı en pahalı bronzdan kesilmiş bir mangır verdi zarif bir jestle. Mangırın üzerinde mükemmel bir demir işçiliğiyle işlenmiş, hali ve tavrı pek saltanatlı olan bir kraliçenin resmi var idi. Brunswick sülalesinin mirasçısı Victoria'dır adı, Pek Mükemmel Majesteleri, Büyük Britanya, İrlanda ve denizaşırı Britanya dominyonları Birleşik Krallığı'nın Rabbin inayetiyle hükümranı, imanın müdafii, Hindistan İmparatoriçesi. O ki, pek çok halkı dize getirip, onların üzerinde hüküm sürerken bile pek sevilirdi, çünkü insanlar onu güneşin doğduğu yerden güneşin battığı yere kadar tanır ve severlerdi, solukbenizliler de, kara suratlılar da, kızılderililer de, Habeşiler de.

— O pis farmason ne yapıyor orada, dedi yurttaş, kapının önünde bir aşağı bir yukarı dolanıp duruyor?

— Ne dedin? dedi Joe.

— Alın bakalım, dedi Alf, mangizleri uçlanırken. Tam da adam asmaktan bahsediyorduk. Size hayatınızda görmediğiniz birşey göstereceğim. Cellatların yazdığı mektuplar. Bakın buraya.

Ve cebinden tomar yapılmış bir demet mektup ve zarf çıkardı.

— Yeme lan bizi? dedim.

— Kızılderili yeminiynen samimiyim, dedi Alf. Okuyun.

Joe da mektupları aldı.

— Ne gülüyorsun? dedi Bob Doran.

Baktım ortalık karışacak, Bob midesine azcık bira girince tuhaflaşır biraz, ben de sırf laf olsun diye konuştum:

— Willy Murray ne âlemde bugünlerde, Alf?

— Bilmem ki, dedi Alf. Daha demin onu Capel Street'te Paddy Dignam'ın yanında gördüm. Ama kendim şu şeyin peşinde koşturduğumdan...

— Ne yaptın? dedi Joe, mektupları elinden atarak. Kiminle?

— Dignam'la, dedi Alf.

— Paddy mi? dedi Joe.

— Evet, dedi Alf. Ne var ki?

— Onun öldüğünü bilmiyor musun? dedi Joe.

— Paddy Dignam ölmüş mü? dedi Alf.

— Ya, dedi Joe.

— Yahu daha beş dakika olmadı onu göreli, dedi Alf, böyle kabak gibi karşımdaydı.

— Kim ölmüş? dedi Bob Doran.

— Hayaletini görmüşsün o zaman, dedi Joe, Rabbim bizi şerden korusun.

— Ne? dedi Alf. Yarabbim, daha beş... Ne?... yanında da Willy Murray vardı, ikisi beraber şu adıneydionun dükkânının oradalardı... Ne? Dignam ölmüş ha?

— Dignam'a ne olmuş ki? dedi Bob Doran. Kim demiş...?

— Ölmüşmüş! dedi Alf. Sen ne kadar ölüysen o da o kadar ölü.

— Olabilir, dedi Joe. Bu sabah kendisini gömmekten çekinmediler her ihtimalde.

— Paddy? dedi Alf.

— Ya, dedi Joe. Bir can borcu vardı onu da ödedi, Allah taksiratını affetsin.

— İsa ne eylerse iyi eyler! dedi Alf.

Valla ağbi şaşkınlıktan küçük dilini yuttu bile diyebilirsin o haldeydi.

Karanlıkta bir hayaletin ellerinin titremesi hissedildi ve tantra duası münasip istikamete yönlendirildiğinde belli belirsiz fakat giderek artan yakut rengi bir ışıltı yavaş yavaş gözle seçilir olmaya başladı, eterik ikizin görünüşü alnından ve yüzünden yayılan jiva ışınları sayesinde hayattaki halini bilhassa andırıyordu. İrtibat, hipofiz bezi bölgesi vasıtasıyla ve sakral bölge ve solar pleksustan yayılan alevturuncusu ve al renkli ışınlar yardımıyla kuruldu. Dünyadaki adıyla hitap edilip göksel âlemin nerelerinde olduğu sorulunca şu anda prālāyā yahut dönüş yolunda olduğunu ama henüz hâlâ daha düşük astral seviyelerde kimi malum kanasusamış varlıkların ellerinde imtihan edilmekte olduğunu söyledi. Ebediyete intikal edince ilk izlenimlerinin neler olduğu sorulunca cevaben eskiden âlemi yalnızca sanki bir

ayna ile muammalı surette görebildiğini, öbür tarafa geçenlerin önlerinde ise atmik gelişim olanaklarının şahikasının açılıverdiğini bildirdi. Oradaki hayatın bizim buradaki etli kanlı hayatımıza benzeyip benzemediği konusunda sorgulandığı zaman şu anda ruha dönüşmüş olan canlıların daha talihli olanlarından duyduğu kadarıyla hanelerinin çağdaş yaşamın evlerde sunduğu tālāfānā, āsānsārā, tārmāsāfānā, ālāfārāngāhālā gibi her türlü konforla donatılmış olduğunu ve hele en yüksek seviyelere erişmiş olanların düşünülebilecek en rafine zevküsefa dalgalanımlarıyla salındıklarını söyledi. Bir kuart yayık ayranı istemesi üzerine bu isteği yerine getirildi ve görüldüğü kadarıyla bu onu rahatlattı. Hayattakilere bir diyeceğinin olup olmadığı sorulduğu zaman hâlâ Māyā'nın yanlış tarafında olan herkese doğru yolu kabul etmelerini tebliğ etti, nitekim deva'lar arasında Mars ve Jüpiter'in koçun güçlü olduğu doğu zaviyesinde bela arandıkları söylentisi dolaşıyordu. Sonra öbür dünyaya göçmüş olanların herhangi bir özel istekleri olup olmadığı sorulduğu zaman cevap şöyle oldu: *Hâlâ maddi âlemde varolan dünyalı dostlarımız, sizi selamlıyoruz. Dikkat edin de C. K. fazla yığmasın.* Kastettiğinin Messrs H. J. O'Neill'e ait ve ahali arasında pek tutulan cenaze levazımatçısının idarecisi ve aynı zamanda merhumun cenaze işlerini düzenlemiş olmakla kalmayıp şahsi ahbabı da olan Mr Cornelius Kelleher olduğu anlaşıldı. Ayrılmadan önce sevgili oğlu Patsy'ye pabucunun kaybettiği öbür tekinin cumbadaki şifoniyerin altında olduğunun ve o pabuçları Cullen'a gönderip yalnızca tabanlarını yaptırmasının kâfi olacağının çünkü topuklarının hâlâ sağlam olduğunun söylenmesini istedi. Bu meselenin ona öbür âlemde ziyadesiyle üzüntü verdiğini de ekledi ve bu isteğinin bildirilmesini büyük bir ciddiyetle rica etti.

Kendisine bu meselenin halledileceği yolunda teminatlar verildi ve o da bunun kâfi olduğunu bildirdi.

Bu fani mekândan geçti gitti: O'Dignam, fecrimizin güneşi. Tartanı çekince ayağı pek hızlı olurdu: ışıltılı alınlı Patrick. Feryat et, ey, Banba, rüzgârınla: ve sen de figan et, ey okyanus, hortumlu fırtınalarınla.

— Bak yine orada, dedi yurttaş, dışarı bakarak.

— Kim? dedim.

— Bloom, dedi. On dakikadır şurada bir aşağı bir yukarı görev mahallini kolaçan ediyor.

Valla ağbi bir baktım, façasını şöyle bir kapıdan içeri sokup bakındığı gibi aynen geri sıvıştı.

Alf cücesi şaşkınlıktan göt olmuştu. Valla aynen böyleydi.

— İsa ne eylerse iyi eyler! dedi. Onun o olduğuna yemin edebilirdim.

Bir kere kafayı buldu mu Dublin'deki en hergele herife dönüşen Bob Doran, şapkasını da kellesinin arkasına itip, dedi ki:

— Kim demiş İsa iyidir diye?

— Ne diyorsun lan sen, hıyar, dedi Alf.

— Zavallı Willy Dignam'cığı alıp götüren İsa mı iyiymiş?

— Her neyse, dedi Alf, konuyu kapatmaya çalışıyordu. Tüm dertlerinden kurtuldu işte.

Ama Bob Doran bağırarak onu bastırdı.

— Zavallı Willy Dignam'cığı alıp götürdüğüne göre pis eşkıyanın tekidir derim.

Terry aşağıya geldi ve ona kaş göz ederek biraz sessiz olmasını, böyle nezih ve ruhsatlı bir müessesede bu tür konuşmalar istemediklerini söyledi. Bob Doran da Paddy Dignam'a ağıt yakmaya başladı, bak şimdi senin şurada durduğun ne kadar doğruysa o kadar doğru.

— En hakiki adamdı, dedi, burnunu çekerek, en sağlam en temiz karakterli adamdı.

Aman da pek sulugözmüş. Bir bok bilmeden konuşuyor. Evine ve karı diye aldığı o uyurgezer orospuya dönse daha iyi olacak, Mooney, götkapanın kızı, anası Hardwick Street'te bir müessese işletiyordu Bantam Lyons anlatmıştı bana bir ara orada kalmış, merdiven sahanlığında üzerinde tek bir giysi parçası olmadan sabahın ikisinde dolanıp durурmuş bütün gelene geçene vücudunu teşhir edermiş, herkes davetlimizdir, herkese eşit muamele.

— En soylu adamdı, en hakikatlı adamdı, dedi. Bak işte göçtü gitti, zavallı Willy, zavallı Paddy Dignam'cık.

Ve yas içinde ve kalbinde bir ağırlıkla cennetin bu şuasının sönmesine ağıtlar yaktı.

Bizim Garryowen kapının ağzından içeriyi dikizleyen Bloom'a tekrar hırlamaya başladı.

— Gel içeri, buyur, seni yemez, dedi yurttaş.

Bloom da o hödük bakışlarını köpekten ayırmadan içeri kaydı ve Terry'ye Martin Cunningham'ın gelip gelmediğini sordu.

— Aman, Allahım Yarrabimoğlu, dedi Joe, elindeki mektuplardan birini okuyordu. Şunu bir dinleyiverin.

Ve bir mektubu yüksek sesle okumaya başladı.

7, Hunter Street,
Liverpool.

Dublin Başşerifine,
Dublin.

Saygıdeğer efendim yukarıda anılan haazin vaka için hizmetlerimi size sunmaktan gurur duyarım ben Joe Gann'i Bootle zindanında astım tarih 12 şubat 1900 ayrıca...

— Bir gösteriver, Joe, dedim.

— ...er Arthur Chace'i Jessie Tilsit'i hunharca katlettiği için Pentonville zindanında astım ve ayrıca...

— Amanın, dedim.

— ...Billington Toad Smith denen korkunç katili idam ettiği zaman asistanıydım...

Yurttaş mektubu kapmaya yeltendi.

— Sıkı dur, dedi Joe, *ilmeği çok güzel geçiririm herifin boynuna bi geçtimi bi daha kurtulamaz beni seçeceğiniz ümidiyile, efendim, ücretim beş ginedir.*

H. Rumbold,
Berberbaşı.

— Hem de barbarlıkta en önde giden pis bir barbarmış be, dedi yurttaş.

— Bir de nasıl karalaya karalaya çiziktirmiş hıyarağası, dedi Joe. Alf, al ağbi bunları elimden, dedi, gözüm görmesin. Selam, Bloom, dedi. Ne içersin?

Sonra bu meseleyi tartışmaya başladılar, Bloom diyor ki almayayım hayatta olmaz valla kusura bakmayın yok sizinle ilgisi yok falan filan sonunda dedi ki tamam o zaman bir puro içerim. E ağbi boşuna temkinli eleman dememişler.

— Şu senin birinci kalite osuruk bombalarından bir tane veriver bize, Terry, dedi Joe.

Sonra Alf bize herifin birinin de etrafı siyah çerçeveli bir başsağlığı kartı gönderdiğini anlattı.

— Bunlar hep Kara Diyarlı berberler oluyor, dedi, beş papel peşin artı yolluk verirsen öz babalarını bile asarlar.

Sonra bize iki herifin de aşağıda adam düştüğü zaman iyice boğulsun diye topuklarından çekmek için beklediğini ve sonra da urganı kesip kesip parçalarını tanesi birkaç şilinden sattıklarını anlattı.

Kara Diyar'da hazır beklerler o kelle kesen kindar şövalyeler. Ölümcül kangallarını tutarlar sımsıkı: ve hakikat, kan suçu işlemiş kim varsa derdest edip Erebus'a götürürler, Efendimiz bu suça hiçbir halükârda göz yummam demiştir çünkü.

Sonra idam cezasından bahsetmeye başladılar tabii Bloom durur mu başladı nedeniymiş niçiniymiş olayın idiyotlojik açıklaması neymiş bizim köpek de durmadan onu kokluyordu duydum ki bu çıfıtçıkların böyle kendilerine has tuhaf bir kokusu olurmuş köpeklerin üzerinde artık her nasıl oluyorsa onları caydıran bir etkisi varmış falan filan vesaire vesaire.

— Caydırıcı etkisinin işlemediği birşey var ama, dedi Alf.

— Neymiş? dedi Joe.

— İpe çekilen zavallı herifin aleti, dedi Alf.

— Öyle mi? dedi Joe.

— Allahımın üzerine yeminle, dedi Alf. Yenilmezler çetesinden Joe Brady'yi astıkları zaman Kilmainham'de başgardiyanlık yapan adamdan duydum bunu. Sallandırdıktan sonra ipi kesip indirince suratlarına karşı şöyle kol gibi dimdik duruyormuş.

— Ee, can çıkar huy çıkmaz demişler ya, dedi Joe.

— Bu bilimsel olarak açıklanabilir, dedi Bloom. Gayet doğal bir fenomen aslında, anlatabiliyor muyum, bakın nedeni de şu...

Sonra da bir kaptırdı fenomen ve bilimsel mevzularında son derece alafortanfonik laflar etmeye yok şu fenomen yok bu fenomen.

Mümtaz bilimadamı Herr Professor Luitpold Blumenduft, servikal vertebranın âni bir şekilde kırılmasının ve bunun spinal sinirde meydana getirdiği kopmanın, tıp biliminin en genel kabul görmüş geleneklerinin bize söylediklerinin ışığında, insan süjenin tenasül uzuvlarının sinir merkezlerinde şiddetli bir gangliyonik stimulusa kaçınılmaz olarak sebebiyet vereceğini, bunun da elastik *corpora cavernosa* gözeneklerinin hızla açılarak derhal insan anatomisinde penis yahut erkeklik uzvu olarak adlandırılan organa doğru bir kan akışına yol açacağını ve bunun da tıp bilimi tarafından ölüm ânında, *in articulo mortis per diminutionem capitis,* yukarıya ve dışarıya doğru yönlenmiş filoprojenetif bir ereksiyon olarak adlandırılan fenomenle sonuçlanacağını gösteren tıbbi kanıtları sundu.

Sonra tabii yurttaş da zaten birisi şu konuyu ucundan açsa diye aportta bekliyordu hemen atladı yenilmezler çetesi eskitopraklar altmışyedilikler doksansekizi anmaktan kim korkar falan filan Joe da ona katıldı tüm o davamız için asıldıktan sonra atlara çektirilip parçalanmış dandirikten divanıharpte yargılanıp sürgün edilmiş adamlar ve yeni bir İrlanda ve yeni bir şu ve yeni bir bu ve yeni bir öbürü. Hazır yeni bir İrlanda demişken gidip kendisine yeni bir köpek edinse daha iyi olacaktı laf aramızda. Uyuz hayvan açlıktan gebermiş sağı solu koklayıp tıksırıyordu ve yaralarını kaşıyordu ve gidip Alf'e bir küçük bira ısmarlamakta olan Bob Doran'a yaltaklanıyordu birşey tırtıklayabilir miyim diye. Sonra tabii Bob Doran itle dalgasını geçmeye başladı:

— Ver bakalım patini! Hani bakayım pati, karabaş! Hadi bakayım karabaş. Ver bakalım patini! Patini ver!

Arrah! Sıçtığımın patileri pataklasın seni Alf de herifi sıçtığımın taburesinden düşüp sıçtığımın itinin üzerine kapaklanmasın diye tutmaya çalışırken herif de yok güzellikle eğitmekmiş yok pek iyi cins bir köpekmiş yok pek akıllıymış her türlü zırvayı yumurtluyordu: duysan tiksinirsin öyle saçma. Sonra Terry'den istediği Jacob's tenekesinin dibinden bir iki parça bayat bisküvi kazıdı. Ağbi bak yeminle söylüyorum hayvan kaşla göz arasında hepsini silip süpürdü de dili bir karış dışarıda daha yok mu diye dilenmeye başladı. Neredeyse tenekesini de yiyecekti, sıçtığımın aç soysuz iti.

Sonra yurttaş ve Bloom bu meseleyi tartışmaya başladılar, Sheares Biraderler ve Arbour Hill mapusanesinde Wolfe Tone ve Robert Emmet ve vatan sana canım feda ve Tommy Moore'un Sara Curran lafları ve uzaktaydı o diyardan hikâyesi. Bloom da tabii ağzında o koskoca puro dobişko suratıyla ukala ukala bakıyordu. Fenomen! Asıl fenomen karı diye aldığı o yağ tulumuna derler, lan kadında bir göt var top sahası kadar. Bunlar *City Arms*'da barınırlarken, Sidikli Burke anlattıydı bana, orada kalan bir acuze varmış, acuzenin de ahlaksız rezil bir yeğeni varmış, Bloom da belki kadının mirasının birazına konarım diye şirinlikler yapıyormuş, kadınla bezik oynuyormuş, kadın bağırdöven cinsinden sofu olduğundan cumaları et yemiyormuş, o da yeğeni olacak herifçioğlunu gezmeye çıkarıyormuş. Günün birinde oğlanı bütün Dublin'de dolaştırmış ve Allah canımı alsın, oğlan fitil gibi sarhoş olana kadar dur durak bilmeden meyhane meyhane gezdirmiş, sonra da demiş ki bugün bunu yapıyorum ki içkinin ne musibet birşey olduğunu öğrensin, o üç kadının herifi o anda şişe geçirmemiş olmamaları tuhaf, acuzeyi, Bloom'un karısını ve otelin sahibesi Mrs O'Dowd'ı diyorum. Allahım, Sidikli Burke onun cak cuk etmesinin taklidini yaparken gülmekten çatlayacaktım hani Bloom'un *o bakın ama anlatabiliyor muyum?* ve *ama olaya bir de şöyle bakın* demesi var ya. Bununla kalsa iyi, sonradan da duydum ki ondan sonra da oğlan Power'ın Cope Street'teki içki imalathanesinden çıkmamaya başlamış, haftada beş gün müessesedeki bütün numuneleri içip eve küfelik halde dönmeye başlamış. Fenomen!

— Şehitlerimizin anısına, dedi yurttaş bira bardağını kaldırıp Bloom'a dik dik bakarak.

— Aynen, aynen, dedi Joe.

— Anlatmaya çalıştığımı anlamıyorsunuz, dedi Bloom. Demek istediğim şu ki...

— *Sinn Fein!* dedi yurttaş. *Sinn fein amhain!* Dostlarımız, sevdiklerimiz yanımızda, nefretlik düşman karşımızda.

Merhum son yolculuğuna had safhada yürek burkan bir merasimle uğurlandı. Uzak yakın mahallelerdeki çan kulelerinde cenaze çanları dur durak bilmeksizin çalarken o kasvetli mahallelerde yüz adet surdinli davulun uğultulu gürüldemesiyle yapılan meşum ikaz pare pare top atışlarının yankı yapan gümlemeleriyle bölünüyordu. Gökgürültüsünün kulakları sağır eden şakırtılarıyla, şimşeklerin bu içkarartıcı sahneyi aydınlatırken gözleri kör eden parıltıları, zaten kendiliğinden ürkünç olan bu merasime cennetin top ve tüfek takımlarının da tabiatötesi görkemleriyle iştirak etmelerine şahadet ediyordu. Bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmur, hiddetle bentlerini açmış gökyüzünden, huzurda bulunan ve en temkinli bir hesapla beşyüzbin kişiden oluştuğu tahmin edilen cemaatin açık başlarına yağıyordu. Dublin Emniyet Teşkilatı'ndan, bizzat Başkomiser tarafından komuta edilen bir polis alayı, uçsuz bucaksız insan yığınının emniyetini sağlarken, York Street bando

ve mızıka alayı siyah kumaşlarla örtülü enstrümanlarında Speranza'nın yaslı ilham perisinin bize ta beşikten bugüne eşlik etmiş o eşi menendi olmayan nağmesini pek takdire şayan bir tarz ile icra ederek ahaliyi aradan geçen bu zaman zarfı boyunca eğlendiriyordu. Taşradan gelen ve sayıca hiç azımsanamayacak bir kalabalığı teşkil eden kuzenlerimizin rahat etmesi için hususi hızlı gezi trenleri ve mefruşatlı koltukları olan arabalar tahsis edilmişti. Dublin'in gözde sokak şarkıcıları L-n-h-n ve M-ll-g-n'ın *Sabahına Larry'nin İpe Çekildiği Gece*'yi insanların gözlerinden gülmekten yaş getiren o bildik tarzlarıyla söylemeleri cümle ahaliyi hatırı sayılır bir nispette neşelendirdi. Bu eşi menendi olmayan meddahlarımız güldürü unsurunu sevenlere yaptıkları mecmua satışlarıyla müthiş bir ticari başarı elde etmişlerdir ve kalbinde, içinde küfre yer olmayan sahici İrlanda mizahının zerresi olan hiçbir kimse onların bileklerinin hakkıyla kazandıkları bu kuruşların hesabını sormayı aklından ucundan bile geçirmeyecektir. Bu manzaraya hâkim pencerelere doluşmuş haldeki Terkedilmiş Oğlan ve Kız Bebekler Hastanesi'nin çocukları bugünkü nümayişe gelen hesapta olmayan bu katkı sayesinde keyiften kendilerinden geçmişlerdi, bu noktada Fakirlere Yardım Eden Genç Hemşireler'e bu zavallı öksüz ve yetim sabilerin gerçekten de pek öğretici olan bu gösteriyi izlemelerini sağlamak yolundaki mükemmel düşünceleri için bilhassa şükranlarımızı sunmamız gerekiyor. Pek çok meşhur hanımefendinin de içinde olduğu ve bizzat Ekselansları tarafından başı çekilen Vali maiyeti, şeref tribünündeki başköşeyi almıştı, Zümrüt Adanın Dostları adıyla bilinen pek pitoresk ecnebi heyet ise onların tam karşısındaki tribünde oturuyordu. Tam takım hazır bulunan heyetin âzâları şunlardı: Commendatore Bacibaci Beninobenone (heyetin kısmi felç hastası bu duayeninin koltuğuna oturabilmesi için güçlü bir buharlı vinç marifetiyle kendisine yardım edilmesi lüzumu hasıl olmuştu), Monsieur Pierrepaul Petitépatant, Başjoker Vladinmir Pokertankerçyef, Arşjoker Leopold Rudolph von Schwanzenbad-Hodenthaler, Kontes Marha Virága Kicyalászony Putrápesthi, Hiram Y. Bomboost, Kont Athanatos Karamelopulos, Ali Baba Bahşiş Rahat Lokum Efendi, Señor Hidalgo Caballero Don Pecadillo y Palabras y Paternoster de la Malora de la Malaria, Hokopoko Harakiri, Hay Hang Çang, Olaf Kobberkeddelsen, Mynheer Trik van Trumps, Pan Polaks Paddyrisky, Gaspedin Přhklštř Kraçinabriçisiç, Boris Hupinkoff, Herr Hurhausdirektorpresident Hans Chuechli-Steuerli, Nationalgymnasiummuseumsanatoriumveayrıcasuspensoriumordinaryüsprivat doçentumumitarihhususiprofesördoktor Kriegfried Ueberallgemein. İstisnasız tüm delegeler şahit olmaya mecbur bırakıldıkları bu adı ağza alınmaz barbarlığa karşı itirazlarını olabilecek türlü çeşitli en şiddetli ifadelerle belirttiler. Z. A. D. delegeleri arasında (tüm üyelerin iştirak ettiği) oldukça hareketli bir fikir ayrılığı cereyan etti, İrlanda'nın koruyucu azizinin doğumgününün mart ayının sekizine mi dokuzuna mı denk geldiği konusunda anlaşamamışlardı. Fikir ayrılığı esnasında top gülleleri, şamşirler, bumeranglar, alaybozanlar, koku bombaları, kasap satırları, şemsiyeler,

mancınıklar, muştalar, kum torbaları ve dökme demirden müteşekkil bloklardan faydalanılmakla kalmıyor, yumruklar da havada uçuşuyordu. Booterstown'a hususi bir kurye gönderilerek yardıma çağrılan bebek yüzlü polis memuru MacFadden asayişi hemencecik tekrar tesis etti ve ayın onyedisini tartışmanın iki tarafının da onuru kırılmadan kabul edebileceği bir ara yol olarak şimşek hızıyla önerdi. Bu kıvrakzekâlı çamyarmasının önerisi tüm katılımcılara son derece cazip göründü ve öneri oybirliğiyle kabul edildi. Polis memuru MacFadden, Z. A. D.'nin aralarında pek çoğu fena halde kan kaybetmekte olan bilcümle delegeleri tarafından can-ı gönülden tebrik edildi. Commendatore Beninobenone'nin başkanlık koltuğunun altından çıkarılmasının akabinde, kanuni vekili Avvocato Pagamimi tarafından, Commendatore'nin otuziki adet cebine saklanmış haldeki muhtelif nesnelerin, genç çalışma arkadaşlarının ceplerinden onların akıllarını başlarına getirmek ümidiyle bizzat Commendatore tarafından hercümerç esnasında kendilerine farkettirmeden alınmış olunduğu izah edildi. Söz konusu nesneler (aralarında birkaç yüz adet altın ve gümüşten imal edilmiş erkek ve kadın saati de vardı) hiç zaman kaybedilmeden asıl sahiplerine iade edildi ve umumi bir huzur ve güven ortamı tekrar hüküm sürmeye başladı.

Rumbold, jilet gibi ütülü redingotunu giymiş ve en sevdiği çiçek olan *Gladiolus Cruentus*'u yakasına takmış olarak iskeleye sessizce ve alçakgönüllülükle adımını attı. Varlığına dikkatleri çekmek için pek çoklarının (başarısızca) öyküdükleri o zarif, Rumboldvâri öksürüğüyle boğazını temizledi — kısa, itinalı, ama yine de tümüyle şahsına münhasır bir öksürüktü bu. Dünyaca tanınmış bu celladın avdeti devasa kalabalıktan gelen ve yeri göğü inleten bir tezahüratla karşılandı, valilik maiyetindeki hanımefendiler kapıldıkları heyecanla mendillerini sallarlarken daha da büyük bir heyecana kapılmış olan ecnebi delegeler gümrah sesleriyle türlü çeşitli tezahüratlarda bulundular: *hoch, banzai, eljen, zivio, çinçin, polla kronia, hiphip, vive, Allah,* bunların arasında şarkılar diyarından gelen delegeden çıkan *evviva* nidası (vakt-i zamanında büyükbüyükbüyükninelerimizi büyülemiş olan hadım Catalani'nin kulağımızda çınlayan o güzelim sedalarını hatırlatan yanık bir fortissimo) kolayca ayırdedilebiliyordu. Saat tam tamına onyedi olmuştu. Hemen sonra megafonlardan dua işareti verilince, göz açıp kapayana kadar, tüm seyirciler şapkalarını çıkardılar, Commendatore'nin giydiği, Rienzi ihtilalinden beri ailesinin mülkiyetinde bulunan dede yadigârı sombrerosu ise huzurda bulunan tıbbi danışmanı Dr Pippi tarafından çıkarılmıştı. Az sonra cezaların en büyüğünü çekecek olan kahraman şehidimizin cezasının infazından hemen önce ona kutsal dinimizin son tesellilerini veren kıdemli din âlimi gerçek bir hristiyana yakışan bir tevazuyla bir yağmur birikintisine diz çökmüştü, cübbesiyle ak saçlarını örtmüş, en canhıraş merhamet dualarıyla inayet makamına yakarıyordu. Kütüğün hemen yanıbaşında celladın yavuz gövdesi dikiliyordu, suratı on galonluk bir kova ile

örtülmüştü, kovada açılmış iki adet yuvarlak oyuğun içinden alev alev yanan gözleri görülebiliyordu. Ölümcül işaretin verilmesini beklerken o dehşetengiz silahının ağzını kâh kaslı bileğinde bileyerek kâh da bu amansız fakat lüzumlu mesleğin hayranlarınca kendisi için hazır edilen bir koyun sürüsünün kellelerini ardarda ve seri bir şekilde uçuruvererek deniyordu. Yanıbaşında, maun ağacından şık bir masanın üzerinde bir adet parçalama bıçağı, itinayla tavlanmış türlü çeşitli karın deşme edevatı (tüm bunlar, namı tüm dünyayı tutmuş olan meşhur bıçak imalatçısı, Sheffield'da mukim Messrs John Round ve Evlatları firması tarafından münhasıran tedarik edilmişlerdi), başarıyla çıkarılmalarını müteakip onikiparmak bağırsağını, kalınbağırsağı, körbağırsağı, apandis vesaireyi koymak için pişirilmiş topraktan bir adet tava ve bu değerliler değerlisi kurbanın değerliler değerlisi kanını saklamaya hazır ve nazır iki adet battal boy süt maşrapası güzelce yerleştirilmişlerdi. Birleşmiş kedi ve köpek barınaklarınn kâhyası, söz konusu kaplar doldurulduğu vakit onları işbu hayır kurumuna ulaştırmak amacıyla hazır bekliyordu. Yumurta ve sosis, tam kararında pişirilmiş kızarmış soğanlı biftek, leziz, sıcacık kahvaltılık somunlar ve bünyeye zindelik veren çaydan oluşan son derece tatminkâr bir öğün, yetkililerin ince düşünceliliği sayesinde bu trajedinin ölümüne hazırlanırken bile son derece pozitif bir ruh hali içinde olan ve merasimin gidişatını başından sonuna pek büyük bir alaka ile takip eden başkahramanının yiyip içmesi amacıyla tedarik edilmişti, ne var ki, kahramanımız bu fırsatı artık bu ahir zamanda pek rastlayamadığımız büyük bir yücegönüllülükle değerlendirerek (hemen o an kabul edilen) son dileğini belirtti, yemek hasta ve bakıma muhtaç kiracılar cemiyetinin sakinlerine, onlara duyduğu saygı ve hürmetin bir nişanesi olarak, kardeş payı edilmek suretiyle paylaştırılacaktı. Al yanaklı gelin adayının sıra sıra saf tutmuş izleyicileri yara yara yolunu açarak kendini kahramanımızın az sonra onun uğruna ebediyete intikal edecek olan adaleli bağrına atması, tahassüsün *nec* ve de *non plus ultra*'sını husûle getirdi. Kahramanımız, sevecenlikle *Sheila'm, birtanem*'i mırıldanarak, kızın söğüt dalı gibi gövdesini sevecenlik dolu bir kucaklamayla sarmaladı. Onun kendisine böyle küçük adıyla hitap etmesinden cesaret alan kız, kahramanımızın gövdesinin münasip olan her türlü bölgesini ihtirasla öptü, tabii ancak mahkûm elbisesinin taassubunun onun ulaşmasına elverdiği kadarıyla. Sevgililerin gözlerinden akan tuzlu dereler birbirine karışırken kız onu hep hatırlayacağına, sanki yalnızca Clonturk bahçesinde gülle atma müsabakasına gidiveriyormuş gibi türkü çığırarak ölümüne giden kahraman sevgilisini hiç unutmayacağına yeminler etti. Ona Anna Liffey kıyısında, o yaşlara has masum oyunların keyfine kendilerini kaptırarak birlikte geçirdikleri saadet dolu çocukluklarının mutlu günlerini hatırlattı ve, şu andaki tüyler ürpertici vaziyet hiç umurlarında değilmiş gibi, ikisi birden gümrah kahkahalar attılar, saygıdeğer rahip de dahil olmak üzere tüm izleyenler de hep beraber bu gülüşmeye katıldılar. O muazzam izleyici kalabalığı keyiften düpedüz sarsılıyordu. Ama yüreklerine ossaat

dert çöktü ve birbirlerinin ellerini son bir kez sıkı sıkı tuttular. Gözpınarlarından taze bir gözyaşı seli fışkırdı ve o engin insan kalabalığı, canevlerinden vurulmuş halde, iç parçalayan inlemelerle ağlamaya başladı, bizzat yaşını başını almış başpapaz bile onlardan hiç aşağı kalmıyordu. Koskoca, güçlü kuvvetli adamlar, huzur ve güveni sağlayan memurlar ve kraliyet İrlanda polisinin iyi kalpli devleri, hiç saklamaya çalışmadan mendilleriyle gözyaşlarını siliyorlardı ve gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz ki bu rekor kalabalıkta tek bir tane bile kuru gözlü insan kalmamıştı. Cins-i latife karşı son derece centilmence tutumlarıyla tanınan genç ve yakışıklı bir Oxford mezunu bir adım öne çıkıp kartvizitini, banka hesap cüzdanını ve soyağacını bahtsız genç kıza sunarak ona izdivaç teklif edip, ne gün isterse seçebileceğini söyleyip, hemen o anda müspet cevap alınca son derece romantik bir vaka cereyan edivermiş oldu. Seyirciler arasındaki her bir hanımefendiye bu olayın pek zevkli bir hatırası olarak kurukafa ve kemikler biçiminde birer broş verildi, ve bu pek münasebetli ve cömert davranış yeni bir tahassüs patlamasına yol açtı: ve Oxford'lı centilmen genç (unutmayalım ki, Albion'ın tarihindeki en saygın soyadlarından birini taşıyordu) al yanaklı *fiancée*'sinin parmağına zümrütlerin dört yapraklı bir yonca biçiminde kakıldığı pahalı bir nişan yüzüğünü takınca heyecan gem vurulamaz bir seviyeye ulaştı. Hayır, bu hazin töreni yöneten asık suratlı askerî inzibat kumandanı, yeri geldiğinde azımsanamayacak sayıda Hintli askeri topun ağzına bağlayıp gözünü kırpmadan patlatmaktan çekinmemiş olan yarbay Tomkin-Maxwell ffrenchmullan Tomlinson bile artık içinden fışkıran hislere hâkim olamıyordu. Zırhlı eldiveniyle sinsi bir gözyaşını sildi ve onun yakın *entourage*'ında hazır bulunan imtiyazlı vatandaşların kulağına, kekeleyerek kendi kendine mırıldandığı şu sözler çarptı:

— Yarabbim kör et beni, ne uyanık karıymış bu şırfıntı be. Lan valla billa gözümden yaş geldi be, valla aynen öyle, şu karıyı görünce aklıma Limehouse tarafında beni bekleyen ıskartalık çamaşır teknesi geldi de ondan.

Sonra da yurttaş İrlanda lisanından, belediye meclisi toplantısından, kendi dillerini konuşmaktan aciz o İngiliz özentisi kibarlık budalalarından bahsetmeye başladı ve Joe da ona destek çıktı e zamanında adamın birinin bir papelini cebellezi etmişti de ondan ve Bloom da ağzında Joe'dan tokatladığı iki penilik pırasasıyla lafa maydanoz oldu ve Gael cemiyetinden ve İçki Ismarlamaya Hayır Cemiyetinden ve İrlanda'nın laneti olan içki probleminden bahsetmeye başladı. Derdi günü içki ısmarlamaya hayır tabii. Ağbi, herifin gırtlağına her türlü içkiyi dökersin babam dökersin, herif geberene kadar içer de sana değil bir bira ısmarlamak köpüğünü bile koklatmaz. Bir akşam elemanın biriyle bunların müzikli suarelerinden birine gitmiştim, işte şarkılar danslar *saman balyasından kalkarmış hele ley aman da Maureen Lay*, Ballyhooly mavisi kurdeleli arma takmış bir eleman İrlanda lisanında verip veriştiriyordu ve de bir sürü *colleen bawn*'umuz ellerinde alkolsüz içeceklerle ortalıkta salınıyorlardı, madalyonlar satıyorlardı, portakal satıyorlardı, limonata

satıyorlardı, yanında da iki üç dilim bayat ekmek, ağbicim sorma bir eğlence bir eğlence, ne demezsin. Ayık İrlanda hür İrlanda'dır. Sonra moruğun biri gaydasını öttürmeye başladı ve bütün o madenciler bizim öküze nalları diktiren o havaya uyup ayaklarını sürte sürte oynamaya başladılar. Bir iki tane de cennet pilotu kimse kızlara sarkmasın belden aşağıya vurmasın diye ortalığı kolaçan ediyordu.

Sonra ne haltsa, diyorum ya, bizim it tenekenin boş olduğunu görünce Joe ile benim ayaklarımızın etrafında dolaşmaya başladı. Köpek benim olsaydı ben gösterirdim ona güzellikle eğitimi. Ara sıra şöyle en münasip yerine güzelinden bir tekme basardım.

— Isırır diye mi korkuyorsun? dedi yurttaş, sırıtarak.

— Yok, dedim. Bacağımı sokak lambası sanmasın diyorum.

O da köpeği yanma çağırdı.

— Nedir derdin, Garry? dedi.

Sonra da başladı hayvanı haldır huldur mıncıklamaya hayvanla İrlanda lisanında konuşmaya o koca köpoğlusu da hırlaya hırlaya bir cevap veriyordu ki, opera düeti zannedersin. Bu ikisinin birbiriyle hırlaşmaları gibi hırlama hayatında duymamışsındır. Keşke şöyle işsiz güçsüz kalmış biri gazetelere *pro bono publico* bir mektup yazsa da bunun gibi itlere ağızlık takmak mecburi olsa. Ne biçim hırlıyor gürlüyor, susuzluktan gözünü tümden kan bürümüş ağzından da şapır şapır kuduz akıyor.

Alt seviyeden hayvanlar arasında insan kültürünün yayılmasına ilgi duyan herkes (ki sayıca hiç az değildirler), bir zamanlar Garryowen *sobriquet*'siyle anılan ama kısa süre önce geniş dost ve tanıdık çevresince Owen Garry adıyla tekrar vaftiz edilmiş olan meşhur yaşlı kızıl İrlanda kurt köpeği seterinin gösterdiği sahiden de harikulade köpekadamlık örneklerini kaçırmamaya bilhassa özen göstermelidir. Yıllar süren iyilikle eğitim ve etraflıca düşünülmüş bir gıda rejimi vasıtasıyla elde edilen bu davranışlar arasında, başka bazı başarı örneklerinin yanında, şiir okuma kabiliyeti de vardır. Yaşayan en büyük fonetik uzmanımız (adı bizde saklıdır, feriştahı gelse kim olduğunu söyletemez!) köpeğin okuduğu şiirleri tavzih ederek karşılaştırmalı olarak inceleme yönündeki çalışmalarında kılı tam anlamıyla kırk yarmış ve bu şiirin kadim Kelt ozanlarının destanlarına *çarpıcı* benzerlikler (vurgu bizimdir) gösterdiğini saptamıştır. Burada kastedilen, kendi kimliğini o zarif mahlasın, "Şirin Dalcık"ın ardına saklayan muharririn kitapseverler âlemine tanıttığı o leziz aşk şarkılarından ziyade (akşam gazetelerinden birinde yayımlanan son derece enteresan bir mektupta K. O. B. imzalı okurun işaret ettiği gibi), meşhur Raftery'nin ve Donald Mac Considine'ın satirik çıkışlarında ve tabii bugünlerde sürekli kamuoyunun gözü önünde olan daha güncel bir ozanın eserlerinde örneklerini görebildiğimiz daha sert ve daha şahsî tınıdır. Aşağıda adını her ne kadar şu anda maalesef açıklamıyor olsak da okuyucularımızın bu güncel konunun bahsinin

açılmış olmasını son derece manidar bir ipucu olarak görebileceklerini tahmin ettiğimiz öndegelen bir âlim tarafından İngilizceye aktarılan bir örneği sunuyoruz. Kelbî orijinal metnin metrik sistemi, Galler'in *englyn* vezninin o girift aliteratif ve eşheceli kurallarını hatırlatmaktadır ve karmaşıklık yönünden bu tercüme ile mukayese kabul etmeyecek düzeyde ileridir, amma velakin, okurlarımızın bu çeviride metnin ruhunun verildiğini teslim edeceklerine inanıyoruz. Owen'ın mısralarının biraz yavaş bir tempoda ve ağız içinde yutulan, muğlak bir telaffuzla, bastırılmış bir kin hissi veren bir tınıyla okunduğu zaman etkilerinin çok büyük ölçüde arttığını da belki ilave etmeliyiz.

Lanetimin laneti
Yedi gün her gün
Yedi perşembedir kurudum
Sana, Barney Kiernan
Bir damla suyu yok
Kalbimi serinletmeye
Karnım alev alev gürlüyor
Lowry'nin sakatatı sayesinde.

Sonra da Terry'den köpek için biraz su getirmesini istedi ve, bak yeminle, hayvanın suyu yalayıp yutmasının sesi bir mil öteden duyuluyordu. Sonra Joe ona bir tane daha içer misin diye sordu.

— İçerim, dedi, *a chara*, sırf seni üzmemek için.

Ağbicim hiç de öyle göründüğü gibi avanak değil. Bir meyhaneden bir meyhaneye kıçını gezdirip duruyor, bak senin şerefin üzerine, yanında Giltrap moruğunun itiyle, vergisini ödeyen vatandaşlarla seçmenlerin sırtından zıkkımlanıp duruyor. İnsana ve hayvana eğlence. Sonra Joe dedi ki:

— Bir büyük daha devirebilir misin?

— Ördek bileyüzer mi? dedim.

— Aynısından, Terry, dedi Joe. Sen meşrubat namına birşey istemediğinden emin misin? dedi.

— Sağol, almayayım, dedi Bloom. Hattızatında ben sadece Martin Cunningham'ı bir görmeye gelmiştim, anlatabiliyor muyum, şu zavallı Dignam'ın sigorta işini konuşacaktım. Martin benden eve gitmemi rica etmişti. Anlatabiliyor muyum, o, Dignam yani, zamanında şirkete ipoteği haber bildirmemiş, bu durumda da ipotek sahibi poliçe üzerinden kanunen tahsilat yapamıyor.

— Olaya bak, dedi Joe gülerek, güzel numaraymış, bak Shylock moruğunu kendi kazdığı kuyuya düşürmüş. Sonuçta bu işten kârlı çıkan karısı olmuş, öyle mi?

— Valla, dedi Bloom, onu artık kadının taliplileri bilir.

— Kimin taliplileri?

— Kadının iş takipçileri diyecektim, dedi Bloom.

Sonra da bir başladı karman çorman zırvalamaya neymiş kanunen rehnedenmiş görsen sanki lordlar kamarası başkanı kürsüde nutuk çekiyor sanırsın neymiş karısının hayrınaymış bir vakıf kurulmuş ama neymiş öte yandan Dignam'ın Bridgeman'a borcu varmış da şimdi eğer karısı yahut dul hanımı alacaklının hakkına itiraz ederseymiş ağbi kafamı davlumbaz gibi şişireyazdı bu kanunen rehneden laflarıyla. Kendisi zamanında eşkıyalık üçkâğıtçılık ederken kanunen başına birşey gelmeyivermişti mahkemede tanıdıkları olunca. Panayır bileti mi yok neydi Macaristan krallık imtiyazlı piyangosunun biletlerini satıyordu. Senin şu anda karşımda dikildiğin ne kadar hakikiyse bu da o kadar hakiki. Ah, İsrailliye benden selam söyle! Macaristan krallık imtiyazlı fiyaskosu.

Sonra da Bob Doran çıktı geldi yalpalaya yalpalaya Bloom'dan acısını paylaştığını Mrs Dignam'a iletmesini istedi ve cenaze için de çok üzgündü ve dedi ki kadına aynen şöyle desin hem Bob Doran hem de onu tanıyan herkes dediler ki desin kimse merhum Willy'cik kadar harbi, merhum Willy'cik kadar hakikatli kimseyi görmemiştir, bunları kadına bir bir söylemesini istedi. Herif gırtlağına kadar palavra dolu. Bir de Bloom'un elini sıkıp trajik ayaklarına yatıyor lütfen söyle bunu ona diyor. El sıkışalım, biraderim. Sen de üçkâğıtçısın ben de.

— Eğer beni bağışlarsanız, dedi adam, yalnızca geçen zaman ile ölçer isek her ne kadar pek kısa süreli gibi görünse de, ümîd ediyor ve inanıyorum ki, karşılıklı bir hürmet temeli üzerine bina edilmiş olan aşinalığımıza istinaden, sizden benim için bir iyilik yapmanızı rica edeceğim. Fakat, eğer aramızdaki mesafenin sınırlarını hiç istemeden de olsa ihlâl ettiysem, lütfen hislerimin samimiyetini bu cüretkârlığımın mazereti olarak kabul edin.

— Ne münasebet, diye karşılık verdi diğeri, bu davranışınıza sebebiyet veren saikleri bütüniyle anlıyabiliyorum, ve ellerime emanet ettiğiniz bu vazifeyi yerine getirirken yegâne tesellim şu mülâhazadan ibaret olacak: her ne kadar benden istediğiniz yardım pek acılı bir mesele ile alakalıysa da, bana duyduğunuz itimadın bu ispatı bu ilacın acılığını bir nebze de olsa hafifletmektedir.

— O halde ne olur müsaade edin de elinizi sıkayım, dedi. Kalbinizdeki iyilik, bundan hiç şüphem yok, eğer içimden geçenleri tümüyle dışarı vursaydım dilimin bile tutulmasına yol açacak raddede iç yakıcı olan hislerimi ifade etmiye benim bu kifayetsiz kelimelerimden çok daha münasip olan kelimeleri kulağınıza fısıldıyacaktır.

Sonra da bastı gitti dışarı, düzgün yürümeye çalışarak. Daha saat beşte zom. Bir gece az kaldı kodesi boyluyormuş, Paddy Leonard 14 A numaralı aynasızı tanıyormuş da o sayede kurtulmuş. Seninki Bride Street'te ruhsatsız bir meyhaneye gitmiş, kapanış saati geçmiş, iki fahişeyle zina halinde, kapıda bir pezevenk nöbet tutuyor, birayı da

çay fincanından içiyor, umurunda mı dünya. Fahişelere ben Fransızım diyormuş, adım da Joseph Manuo, sonra da katolik dinine dil uzatmış, neymiş çocukken gözünü yumup Adem ve Havva tavernasında ayine gitmişmiş yok efendim incili tevratı kim yazmışmış bir yandan da karılarla sarmaş dolaş. Fahişeler de gülmekten çatlıyorlarmış bir yandan da avanak herifin ceplerini boşaltıyorlarmış herif yatağın her tarafına bira saçıyormuş ve iki fahişe karşılıklı cırtlak cırtlak kahkahalar atıyorlarmış. *Aç bakayım tevrat yerini? Güzelce tevratlandın mı?* Allahtan Paddy'nin oradan geçivereceği tutmuş bak diyorum sana. Sonra herifi bir de pazar günü göreceksin, yanında karısı olacak o bodur cariyesi, kadın kilisenin orta yerinden kuyruğunu sallaya sallaya yürüyor, ayağında da rugan çizmeler var ha, aşağısı kurtarmıyor, menekşelerini de takmış takıştırmış, fıstık gibi, küçük hanımefendi ayaklarına yatıyor. Jack Mooney'nin kızkardeşi. Anası olacak ihtiyar orospu da sokaktan geçen çiftlere oda kiralıyor. Valla ağbi, Jack o herifi yola getirmeyi bildi ama. Eğer hamile bıraktığın kızı almaya yanaşmazsan dayaktan gebertirim seni dedi herife.

Sonra Terry üç büyük birayı getirdi.

— Buyrun, dedi Joe, bu şerefli görevi üstlenerek. Buyur, yurttaş.

— *Slan leat*, dedi o da.

— Feleğe, Joe, dedim. Sağlığına, yurttaş.

Ohoo, bir baktım bardağın yarısını kafaya dikivermiş bile. Herifin içkisine yetişmek için feleğin sana bir servet vermiş olması lazım.

— Şu belediye reisliğine aday olan uzun boylu vatandaş kim, Alf? dedi Joe.

— Arkadaşın, dedi Alf.

— Nannan mı? dedi Joe. Sayın ağzağ?

— İsim vermem, dedi Alf.

— Tahmin ettiydim, dedi Joe. Onu daha şimdi şu toplantıda gördüm, sığır tüccarlarıyla, yanında milletvekili William Field vardı.

— Kıllı Iopas, dedi yurttaş, o gürleyen volkan, tüm memleketlerin sevgilisi, kendi memleketinin idolü.

Sonra da Joe yurttaşa şap hastalığından ve sığır tüccarlarından ve bu meseleye karşı bir önlem almak gerektiğinden bahsetmeye başladı yurttaşa ise vız gelir tırıs gider bu laflar Bloom da uyuz hastalığına karşı koyunların banıldığı ilaçtan ve öksüren danalara verilen bronşit şurubundan ve odun dil hastalığının garantili tedavisinden bahsetmeye başladı. Meğer zamanında at kasabında çalışıyormuş. Elinde kalemi defteriyle kıçı başı ayrı oynayarak gezmiştir sığır besicisinin biriyle kavga edip Joe Cuffe kıçına tekmeyi basana kadar. Çokbilmiş Efendi. Bıraksan anneannene ördek sağmayı öğretir. Sidikli Burke anlatıyordu bana o otelde karısı bazen hüngür hüngür ağlarmış yanında Mrs O'Dowd ile kadının her tarafı yirmi santim yağ ile kaplı olduğundan kıçının bağını çözemeyip gözyaşlarına boğulurmuş fakat bizim hödük gözlü de kadının etrafında nasıl yapılacağını göstereceğim diye

dönedururmuş. Bugünkü programında neler var? Ya. İnsani metodlar. Neymiş çünkü zavallı hayvanlar da acı çekiyormuş neymiş uzmanlar diyormuş ki hayvana acı vermeyen tedaviler arasında bilinen en iyisiymiş yaranın üzerine yavaşça ilacı sürecekmişsin. Tavuğun altından yumurtayı çaktırmadan çeker valla.

Gıt gıt gıdak. Gıdak Gıdak Gıdak. Tavuğumuzun adı kara Liz. Biz yiyelim diye yumurtlar. Yumurtlayınca pek neşelenir. Gıdak. Gıt Gıt Gıdak. Sonra Leo amcacığım gelir. Elini kara Liz'in altına sokar. Taze yumurtayı alır, Gıt gıt gıt Gıdak. Gıdak Gıdak Gıdak.

— Her ne haltsa, dedi Joe. Field'la Nannetti bu gece Londra'ya gidiyorlar, Avam Kamarası'nda bu konuda soru önergesi verecekler.

— Belediye meclisi âzâsının da gittiğinden emin misin, dedi Bloom. Tam da onu bir görmem gerekiyordu.

— Posta gemisiyle gidiyor valla, dedi Joe, bu gece.

— Hay Allah, dedi Bloom. Bilhassa görmem gerekiyordu. Belki bir tek Mr Field gidiyordur. Telefon edemediydim. Yapma. Emin misin?

— Nannan da gidiyor, dedi Joe. Cemiyet ona başkomiserliğin parkta İrlanda ata sporlarının yasaklanmasıyla ilgili bir soru önergesi vermesini istedi. Ne dersin bu işe, yurttaş? *Sluagh na h-Eireann.*

Mr Boğaç Ortakçı (Multifarnham. Mil.): Saygıdeğer dostum Shillelagh vekilinin sorusuna cevaben, pek sayın beyefendiye sorabilir miyim, Hükümet patolojik durumları hakkında hiçbir tıbbi kanıt bulunmayan bu hayvanların itlaf edilmesi emrini çıkardı mı?

Mr Tosfur (Tamoshant. Muh.): Sayın vekillerin elinde zaten tüm meclisi temsilen kurulmuş bir komisyona sunulmuş olan kanıtlar var. Bunlara ekleyebileceğim başka bir faydalı bilgi göremiyorum. Sayın vekilin sorusuna cevabım müspettir.

Mr Öölemi O'Reilly (Montenotte. Mil.): Acaba Phoenix parkında İrlanda ata sporlarını yapan insan suretindeki hayvanların itlafı için de benzer emirler çıkarıldı mı?

Mr Tosfur: Cevap menfidir.

Mr Boğaç Ortakçı: Acaba hazine sıralarında oturan beylerin izlediği politikaların ilhamını pek sayın beyefendinin meşhur Mitchelstown telgrafı mı verdi? (O! O!)

Mr Tosfur: Bu soru hakkında bana önceden haber verilmeliydi.

Mr Kıtakıl (Buncombe. Bağ.): Çekinmeyin vurun.

(Muhalefet sıralarından kinayeli destek sesleri).

Meclis başkanı: Sayın milletvekilleri! Sessiz olunuz!

(Oturum tatil edilir. Tezahürat sesleri.)

— Gael sporlarının tekrar canlandırılmasını sağlayan asıl adam işte şurada, dedi Joe. Aha şuracıkta oturuyor. James Stephens'ın kaçmasına yardım eden adam. Onaltı libre fırlatmada tüm İrlanda'nın şampiyonu. Senin en iyi derecen neydi, yurttaş?

— *Na bacleis*, dedi yurttaş, tevazu ayaklarına yatarak. Zamanında ben de herkes kadar iyiydim.

— İşte orada dur, yurttaş, dedi Joe. Sen herkese fersah fersah fark atıyordun.

— Sahi mi söylüyorsunuz? dedi Alf.

— Evet, dedi Bloom. Herkes bilir bunu. Sen bilmiyor muydun?

Sonra da bir başladılar İrlanda sporlarından, tenis gibi İngiliz yalakası kibarlık budalalarının sevdiği oyunlardan, hurley'den, taş fırlatmacadan, bu toprakların karakterinden, bir milleti tekrar inşa etmekten falan bahsetmeye. Ve tabii Bloom'un bu konuda da diyecek birşeyleri vardı neymiş kalp büyümesi varsa bir elemanda öyle şiddetli hareket içeren egzersizler zararlıymış. Koltuk örtümün üzerine yemin ederim ki şu bastığımız yerden bir saman çöpü alıp Bloom'a şunu desen: *Bak, Bloom. Şu çöpü gördün mü? Bak bu bir çöp.* Teyzemin üzerine yemin ederim o çöp hakkında bir saat falan konuşur, konuşurken ara da vermez ha.

Sraid na Bretaine Bheag'da mukim *Brian O'Ciarnain*'in mekânının tarihî salonunda, *Sluagh na h-Eireann*'ın himayesinde son derece ilginç bir açık oturum yapıldı, konu Gael ata sporlarının tekrar canlandırılması ve eski Yunan ve eski Roma ve eski İrlanda'da anlaşıldığı şekliyle beden eğitimi kültürünün ırkın gelişimi için önemiydi. Toplantıyı bu asil cemiyetin muhterem başkanı yönetiyordu ve toplantıya katılım had safhadaydı. Başkanın son derece öğretici konuşmasından, belagatle ve büyük bir ikna gücüyle ifade edilmiş şahane nutkundan sonra, kadim, pankeltik atalarımızın kadim oyun ve sporlarının tekrar canlandırılabilir olmasının ne denli arzu edilir olduğu üzerine bu cemiyetten görmeye alışık olduğumuz en üst mükemmeliyet seviyesinde son derece ilginç ve öğretici bir fikir alışverişi başladı. Kadim lisanımızın davasının tanınmış ve pek muteber hizmetkârı, Mr Joseph M'Carthy Hynes, Finn Mac Cool tarafından sabah akşam oynanan, en eski çağlardan bugüne kadar kuşaktan kuşağa aktarılmış olan bu en mükemmel erkek kuvveti ve kudreti geleneklerini canlandıracağı düşünülen kadim Gael sporlarının ve oyunlarının tekrar hayata döndürülmesi arzusunu son derece beliğ sözlerle bildirdi. L. Bloom tarafından bildirilen aksi istikametteki görüşlerin yer yer alkışlar yer yer yuhalamalarla karşılanmasından sonra hatip tıka basa dolu salonda mevcut bulunan herkesin ısrarlı istekleri ve can-ı gönülden alkışlarına karşılık olarak ölümsüz Thomas Osborne Davis'in (çok şükür ki burada tekrar anmaya gerek bırakmayacak derecede iyi tanınan) her dem taze kuplelerini, *Yeniden bir millet*'i son derece dikkate şayan ve kayda değer bir tarzda icra ederek tartışmayı nihayete erdirdi, bu şarkıyı icra ederken bu duayen vatansever önderin performansıyla kendini aştığını söylersek kimsenin buna karşı diyebileceği tek bir söz olacağını sanmayız. İrlanda'nın Caruso-Garibaldi'si formunun doruğundaydı ve yeri göğü inleten sesinin notaları ancak ve ancak bir yurttaşımızın söyleyebileceği gibi söylediği bu yıllanmış vatan şarkısında olabilecek en faydalı bir tarzda duyuldular. Onun o üstün ve birinci sınıf vokalistliği,

bu üstün kalitesiyle zaten halihazırda beynelmilel olan ününü daha da perçinledi ve ruhban sınıfının önde gelen pek çok üyesi kadar matbuat âleminin, hukukçuların ve diğer yüksek eğitim gerektiren mesleklerin temsilcilerini de içeren kalabalık dinleyici topluluğu tarafından şiddetle alkışlandı. Toplantı bu noktada son buldu.

Hazır bulunan ruhban üyeleri arasında pek muh. William Delany, S. J., L. L. D.; piskopos muh. Gerald Molloy, D. D.; muh. P. J. Kavanagh, C. S. Sp.; muh. T. Waters, C. C.; muh. John M. Ivers, P. P.; muh. P. J. Cleary, O. S. F.; muh. L. J. Hickey, O. P.; pek muh. Fr. Nicholas, O. S. F. C.; pek muh. B. Gorman, O. D. C.; muh. T. Maher, S. J.; pek muh. James Murphy, S. J.; muh. John Lavery, V. F.; pek muh. William Doherty, D. D.; muh. Peter Fagan, O. M.; muh. T. Brangan, O. S. A.; muh. J. Flavin, C. C.; muh. M. A. Hackett, C. C.; muh. W. Hurley, C. C.; piskopos muh. Monsenyör M'Manus, V. G.; muh. B. R. Slattery, O. M. I.; pek muh. M. D. Scally, P. P.; muh. F. T. Purcell, O. P.; pek muh. Timothy Kanon Gorman, P. P.; muh. J. Flanagan, C. C.; Ruhban sınıfından olmayanlardan bazıları ise şunlardı: P. Fay, T. Quirke, vs., vs.

— Şiddetli egzersiz demişken, dedi Alf, Keogh-Benneth maçına gittin mi?

— Yok, dedi Joe.

— Duydum ki Malum Bir Zat o maçtan şöyle temiz bir yüz papel kazanmış, dedi Alf.

— Kim? Blazes mı? dedi Joe.

Sonra Bloom dedi ki:

— Tenis oyununun faydaları derken, mesela, çevikliği ve gözleri çalıştırmasını anlatmaya çalışıyorum.

— Aynen, Blazes, dedi Alf. Bahisler yükselsin diye Myler kendini biraya kaptırmış diye dedikodu çıkardı, oysa adam durmadan antrenman yapıyordu.

— Biliriz onu, dedi yurttaş. Vatan haininin oğlu. Cebine o İngiliz altınlarını neyin koyduğunu biliriz.

— Güzel dedin, dedi Joe.

Sonra Bloom tekrar sözü kesti yok neymiş tenis oyunuymuş kan dolaşımıymış, sonra da Alf'e sordu:

— Sence de öyle değil mi, Bergan?

— Myler herifi yeri süpürmek için kullandı, dedi Alf. Heenan Sayers maçı bunun yanında solda sıfır kaldı valla. Adamı eşekler sudan gelene kadar patakladı. Görecektin valla beberuhiyi öbürünün beline bile gelmiyor, çamyarması ise kördöğüşü yumruğunu savuruyor. Valla ağbicim en sonunda karnının boşluğuna öyle bir geçirdi ki. Queensberry kuralları falan var tabii ama herif yedikleriyle beraber yemediklerini de kustu.

Myler ve Percy'nin elli lira ödüllü maç için eldivenleri giymekte anlaşmaları sayesinde tarihî ve müthiş bir müsabaka vuku buldu. Dublin'in kuzucuğu her

ne kadar sıklet eksikliği handikapı ile malul olsa da bunu ring oyunlarındaki üstün kabiliyeti ile kapatıyordu. Bu temaşanın son raundu iki şampiyon için de epey zahmetli geçti. Son sefer birbirlerine giriştiklerinde, velter sıklet üstçavuş, Keogh'yu sağ ve sol kroşelerinin tahsildarbaşılığı görevine atayarak bol miktarda kafa pekmezi şişelemiş, kuzucuğun burnu üzerinde itinayla çalışan topçu, Myler'ı epey sersemletmişti. Asker vazifesine güçlü bir sol kroşe çıkararak başladı, İrlandalı gladyatör buna Bennett'ın çenesinin tam ucuna doğru sert bir yumruk sallayarak karşılık verdi. Kırmızı urbalı eğilip bunu savuşturdu ama Dublin'li onu soldan bir çengel atıp kaldırarak gövdesine güzelce bir oturttu. Boksörler sonra birbirlerine sarıldılar. Myler hemen işe girişti ve adamını altetti, raundun sonunda daha cüsseli olan boksör iplere sarılmıştı, Myler da ona cezasını veriyordu. Sağ gözü neredeyse kapanmış olan İngiliz, köşesine çekildi ve bol bol suyla sırılsıklam ıslatıldı, çan çaldığı zaman tekrar dövüşe hazır ve cesaret doluydu, Eblana'lı boksörü jig ritmiyle nakavt edeceğinden emindi. Artık bu mücadele bir ölüm kalım savaşma dönüşmüştü ve bu mücadeleyi en iyi verecek adam da oydu. Kaplanlar gibi dövüştüler ve heyecan doruk noktasına ulaştı. Hâkim Pervasız Percy'yi rakibini tuttuğu için iki defa uyardı ama kuzucuk da ele avuca gelmiyordu ve yaptığı ayak oyunlarıyla gözlere tam bir ziyafet çekiyordu. Askerin yüksekten güzelce vurduğu bir darbenin rakibinin ağzından bol bol kan akıttığı tempolu bir hasbıhalden sonra kuzucuk âniden rakibinin üzerine vargücüyle çullandı ve Battal Bennett'ın midesine müthiş bir sol geçirerek onu iki seksen yere serdi. Tartışmasız bir nakavttı. Seyirciler nefeslerini tutarken hakem Portobello inciticisi için sayıyordu ki Bennett'ın yardımcısı Ole Pfotts Wettstein havluyu ringe attı ve Santry'li delikanlı ringin iplerini geçip sevinçten onu az kaldı ezecek olan seyircilerin çılgınca tezahüratları altında galip ilan edildi.

— Nereden iş çıkacağını biliyor, dedi Alf. Duydum ki bugünlerde kuzey illerinde bir konser turu düzenliyormuş.

— Öyle, dedi Joe. Öyle değil mi?

— Kim? dedi Bloom. Ah, evet. Doğru tabii. Şöyle bir yaz turnesi gibi birşey, anlatabiliyor muyum. Ufak bir tatil işte.

— Turnenin parlak ve biricik yıldızı da Mrs B., değil mi? dedi Joe.

— Bizim hanım mı? dedi Bloom. Evet, o da şarkı söylüyor. Eminim çok sükse yapacaklar. Organizasyon işlerinde mükemmel bir adam o. Mükemmel.

Ohoo vay canına, dedim kendime, dedim. Bak şimdi anlaşıldı hindistan cevizinden süt çıkmasının ve hayvanın göğsünde kıl olmamasının hikmeti. Meğer düdüğü Blazes çalarmış. Konser turuymuş. Asker kaçağı Domuz Dan'in oğlu, Island köprüsünün orada Boer'larla savaşırken hükümete aynı atları iki kere satmıştı. Moruk Falancafilanca. Fakirlere yardım verginizle su verginiz için uğramıştım, Mr Boylan. Ne dedin? Su vergisi, Mr Boylan. Ne dedinnededin? O kadını asıl bu teke organize edecek, bak şuraya yazıyorum. Aramızda kalsın. *Caddereesh.*

Kalpe'nin kayalık tepesinin gururudur o, Tweedy'nin kuzgun saçlı kızı. Maltaeriği ve bademin havaya rayihalarını saçtıkları diyarda serpilip eşsiz bir dilber oldu çıktı. Alameda'nın bahçeleri aşinaydı onun adımlarına: zeytin bahçeleri tanıdılar onu ve eğildiler onun önünde. Leopold'un iffetli eşidir o: mebzul memeli Marion.

Ve işte, odaya O'Molloy klanından biri girdi, ak yüzlü fakat yanakları yine de biraz pençe pençe kızarmış yakışıklı bir kahramandı, Majestelerinin hukuk ilmini tahsil etmiş danişmendiydi, yanında da Lambert soyunun veliahtı ve varisi vardı.

— Selam, Ned.

— Selam, Alf.

— Selam, Jack.

— Selam, Joe.

— Allah selamet versin, dedi yurttaş.

— Sana da, dedi J. J. Ne içersin, Ned?

— Bir ufak, dedi Ned.

Sonra da J. J. içkileri söyledi.

— Mahkemede sen de var mıydın? dedi Joe.

— Evet, dedi J. J. Halledecek o işi, Ned, dedi.

— Umarım, dedi Ned.

Şu ikisi neden bahsediyordu acaba? J. J. onu soruşturma komisyonu üyelerinin arasından çıkarmışmış, öbürü onun önündeki engelleri kaldırmışmış. Adı da Stubb'ın kara listesinde ha. Kumar desen onda, gözlerine şıkıdım gözlük takan züppelerle haşır neşir olmak desen onda, boğazına kadar ödeme emirleri ve protestolara gömülmüş haline bakmadan bir de şampanya içiyor. Kimsenin onu tanıyamayacağı Francis Street'teki Cummins'e altın saatini rehin bıraktıydı, arkadaki kapalı yazıhanede, ben de oradaydım, bizim Sidikli'nin pabuçlarını rehinden kurtarmaya gitmiştik. Adınız ne, beyim? Dunne, diyordu. Ya, dedim, dondur tabii. Ağbicim valla billa günün birinde çok fena pişman olacak bu adam, bence böyle.

— Şu Breen olacak kaçık herifi gördünüz mü buralarda, dedi Alf. 7. n. yedin.

— Evet, dedi J. J. Özel detektif arıyor.

— Aynen, dedi Ned, bir an önce dava açmak istiyordu da Corny Kelleher onu önce elyazısını inceletmeye ikna edebildi anca.

— Onbin lira, dedi Alf, gülerek. Onu bir hâkim ve jürinin karşısında konuşurken dinlemek için neler vermezdim yarabbim.

— Bunu yapan sen miydin, Alf? dedi Joe. Gerçeği, tüm gerçeği ve sadece gerçeği söyle, Jimmy Johnson yardımcın olsun.

— Ben mi? dedi Alf. İftiralarınızı karakterime sıçratmayınız beyim.

— Söyleceğiniz herşey, dedi Joe, aleyhinize delil olarak kullanılabilir.

— Tabii ki bir dava açılabilir, dedi J. J. Kart onun *compos mentis* olmadığını ima ediyor. 7. n. yedin.

— *Compos* gözüm? dedi Alf, gülerek. Kafadan kontak olduğunu biliyor musun? Kafasına baksana. Bazı sabahlar şapkasını anca çekecek kullanarak giyebiliyor, biliyor muydun?

— Evet, dedi J. J., ama bir hakaretin hakikati yansıtması kanun önünde bu hakareti neşretmeyi suç olmaktan çıkarmaz.

— Ha, ha, Alf, dedi Joe.

— Yine de, dedi Bloom, zavallı kadını düşünürseniz, karısını diyorum.

— Acımamız lazım o kadına, dedi yurttaş. Yarımşardan bir adamlarla evlenmiş olan diğer tüm kadınlara da.

— Yarımşardan bir derken? dedi Bloom. Şunu mu demek istiyorsun...

— Yarımşardan bir demek istiyorum, dedi yurttaş. Hani ne o ne bu olan adamlar.

— Ne de şu, dedi Joe.

— Hah onu diyorum, dedi yurttaş. İyi saatte olsunlardan hani, bilmem bu nedir bilir misin.

Lan valla mesele çıkacaktı, görebiliyordum. Sonra da Bloom derdini anlatmaya çalıştı, o avanak kekeme moruğun peşinden gitmek zorunda olmanın kadın için pek büyük bir eziyet olduğunu söyledi. O beşparasız Breen hıyarını çayıra salmak demek hayvanlara eziyet etmek demek tabii, sakalı da önden sarkıp ayaklarına dolanıyor, gökyüzü şakır şakır ağlıyor onu görünce o derece. Kadının da burnu bir karış havaya kalkmıştı onunla evlenince, neymiş herifin pederinin kuzenlerinden biri Papa'nın kapıcıbaşıymış. Duvara herifin resmini asmışlardı Sakar Sweeney'ninki gibi bıyıkları vardı. Summerhill'li signor Brini, ittalyaano, Kutsal Baba'nın hizmetinde papa zuaflarından, nehir kıyısından ayrılarak Moss Street'i teşrif ettiler. Kimdi ki bu adam, bir deyiver? Önemsiz herifin tekiydi, apartmanın arkasında iki göz bir hane, haftada yedi şiline, üstüne başına her türlü armayı rozeti takıp takıştırıp dünyaya meydan okurdu.

— Ayrıca, dedi J. J., kartpostal neşriyat sayılır. Sadgrove ve Hole davasında, ki emsal teşkil eder, bir kartpostal kötü niyet olduğunu ispatlamak için yeterli bir delil sayılmıştı. Bana sorarsanız bir dava açılabilir.

Hep aynı terane afedersin. Lan sana fikrini soran oldu mu? Bırak da şu biramızı huzur içinde içelim. Yarabbim şuncağız için bile bir rahat yok.

— Her neyse, sağlığına, Jack, dedi Ned.

— Sağlığına, Ned, dedi J. J.

— Bak yine geliyor, dedi Joe.

— Nerede? dedi Alf.

Ve yeminle bizimki kapının önünden geçiyordu koltukaltına kitaplarını sıkıştırmış karısı da yanında bir de Corny Kelleher kataraktlı gözü onlar geçerken içeri kaymış, bir konuşuyordu ki adamı muhterem peder zannedersin, kullanılmış

tabut satacak adama.

— Şu Kanada'daki dolandırıcılık davası ne oldu? dedi Joe.

— Tutukluluk haline devam, dedi J. J.

Malum kancaburun kardeşliğinden birisi, James Wought namıdiğer Saphiro namıdiğer Spark ve Spiro, gazetelere yirmi şilin karşılığında insanları Kanada'ya götüreceğini söyleyen bir ilan vermiş. Ha? Çocuk mu kandırıyorsun? Tabii ki düpedüz palavra. Ha? Hepsini dolandırmış, Meath vilayetinden hizmetçi kızlar, köylü avanaklar, ve evet, kendi hemşerilerini de. J. J. anlatıyordu, adı Zaretsky mi öyle birşey olan ihtiyar bir İbrani tanık kürsüsünde kafasında şapkasıyla ağlıyormuş, Musa aşkına yemin ederek iki lira kaptırdığını söylüyormuş.

— Davaya hangi hâkim baktı?

— Başhâkim, dedi Ned.

— Zavallı Sir Frederick moruğu, dedi Alf, onu kandırmak da o kadar kolay ki.

— Adamın yufka gibi yüreği var, dedi Ned. Şöyle birikmiş kira borcum var karım hasta bir manga çocuğum var diye acıklı bir masal anlat herife yeminle kürsüde gözyaşlarına boğulur.

—Aynen, dedi Alf. Reuben J. geçen gün iyi yırttı, Butt köprüsünün orada belediye namına kaldırım taşlarına gözkulak olan zavallı Gumley'ciği dava ettiği için tutup onu içeri tıkmadı.

Sonra da bizim moruk başhâkimin ağlayacakmış gibi hallerinin taklidini yapmaya başladı:

— Böyle rezalet duymadım! Bu fakir ve çalışkan adamcağız! Kaç çocuğun var? On tane mi dedin?

— Evet, hâkim bey. Ayrıca karım da tifo hastası!

— Ve karısı da bağırsak hummasına yakalanmış! Rezalet! Bir an önce mahkemeyi terkediniz, beyim. Hayır, beyim, ödeme celbi çıkarmayacağım. Bu ne cüret, beyefendi, karşıma çıkıp celp çıkarmamı istiyorsunuz! Fakir, çalışkan, gayretkeş bir adamcağız! Dava reddedilmiştir.

Ve öküzgözlü tanrıçanın ayının onaltıncı gününde ve Kutsal ve Bölünmez Teslis bayramından sonraki üçüncü haftada, ve tam göklerin kerimesi bakire ay birinci dördünündeyken vaki oldu ki, o âlim hâkimler adalet saraylarını teşrif buyurdular. Orada Courtenay hazretleri, kendi makamında oturup, kararını verdi ve hâkim Andrews hazretleri, temyiz mahkemesinde jürisiz bir oturumu yönetirken, ilk davacının, acı kaybımız merhum şarap imalatçısı Jacob Halliday'in, ölü, taşınmaz ve şahsi malvarlığının nihai bölüşümü hakkında ve ibraz edilen miras belgesinde bahsedilen mallar üzerinde, reşit olmayan ve akli dengesi de yerinde olmayan Livingstone ve ortağı aleyhindeki iddialarını güzelce ölçüp biçerek gereğini düşünüyordu. Bu esnada Green Street'in bu vakur mahkemesine Şahincilerden sir Frederick geldi. Ve saat beş sularında ol mahfilde oturup, şehir merkezi ve merkeze

bağlı tüm taşra kasabalarında oturanların ona verdiği yetkiyle, Dublin şehir idaresinin namına, bu ve benzeri tüm davalarda *brehon* kanunlarının adaletini dağıtmaya başladı. Ve orada Iar'ın oniki kavminin yüce *sanhedrin*'i onun yanında oturuyordu, bu mecliste her kavimden bir adam vardı, Patrick kavminden ve Hugh kavminden ve Owen kavminden ve Conn kavminden ve Oscar kavminden ve Fergus kavminden ve Finn kavminden ve Dermot kavminden ve Cormac kavminden ve Kevin kavminden ve Caolte kavminden ve Ossian kavminden, böylece hepsi oniki adamdı, iyi ve dürüst insanlardı hepsi de. Ve o onları çarmıhta ölmüş olan O'nun üzerine yemin ettirdi ki hükümranları Kral efendimiz ve parmaklıkların arkasındaki tutuklu arasındaki davaya delillerin ışığında en hakiki ve adil bir muamele ile bakacaklardı ve en adil kararı vereceklerdi ve Allah onların yardımcısı olsundu ve şimdi mushafı öpsünlerdi. Ve onlar da koltuklarından kalktılar, Iar'ın o oniki kişisi, ve ezeli ve ebedi efendimizin adına yemin ettiler O'nun istediği gibi adaletle davranacaklardı. Ve hemen sonra kanunun hizmetkârları alınan istihbarat ışığında tutuklanıp zindanda tutulanlardan birini onların önüne getirdiler. Ve onu elinden ve ayağından zincirlediler ve onu kefaletle serbest bırakmayı reddettiler ve bilakis onu mahkûm ettiler, çünkü o bir suçlu idi.

— Sevsinler bunları, dedi yurttaş. Ta buraya İrlanda'ya kadar gelip memleketi haşaratla dolduruyorlar.

Bloom da duymazdan geldi ve Joe'yla konuşmaya başladı, o ufak meseleyi ayın birine kadar dert etmemesini ama ne olur Mr Crawford'la öbür mesele hakkında bir konuşuvermesini söyledi. Ve Joe da kitap ve mushaf üzerine ve anası ve avradı üzerine yemin etti yaparım dedi onu da yaparım dedi bunu da yaparım dedi.

— Çünkü dedi Bloom, anlatabiliyor muyum, reklamın iyi olması için tekrar etmeniz lazım. İşin bütün sırrı burada.

— Güven bana, dedi Joe.

— Köylüleri dolandırıyorlar, dedi yurttaş, İrlanda'nın fakirlerini soyuyorlar. Artık evimizde başka yabancı istemiyoruz.

— Eminim hallolur, Hynes, dedi Bloom. Bir tek şu Keyes işi zaten, biliyorsun.

— Olmuş bil, dedi Joe.

— Çok sağol, zahmet olacak, dedi Bloom.

— Yabancılar, dedi yurttaş. Hep bizim kendi hatamız. Gelmelerine izin verdik. Kendi elimizle getirdik. Sakson soyguncularını o zinacı kadın ile aşığı getirdiler buraya.

— Şartlı boşanma, dedi J. J.

Ve Bloom sanki boşlukta kendisini çok derinlemesine ve fena halde ilgilendiren birşeyler varmış numarası yapmaya başladı, varilin arkasındaki köşedeki bir örümcek ağına bakıyordu, yurttaş da ona pis pis bakıyordu, bizim köpek de ayağının dibinde yatmış kimi ne zaman ısıracağını anlamak için ona bakıyordu.

— İffetsiz bir zevce, dedi yurttaş, işte başımıza gelen tüm felaketlerin nedeni bu.

— Al işte o dediğin zevce, dedi Alf, Terry ile birlikte Polis Gazetesi'ni okuyup kıkırdıyorlardı, tüm savaş boyalarını da sürünmüş.

— Göster bakayım nerede, dikizleyelim, dedim.

Ve meğer neymiş şu Terry'nin Corny Kelleher'dan ödünç aldığı açık saçık Amerikan dergilerinin birinden başka birşey değilmiş. Zekerinizi büyütmenin sırları. Sosyete güzelinin çıkardığı rezaletler. Norman W. Tupper, Chicago'lu zengin müteahhit, güzel fakat sadakatsiz karısını subay Taylor'ın kucağında yakaladı. Bisikletçi pantalonunu giymiş sosyete güzeli rezalet çıkarırken aşığı onun mahrem bölgelerini elliyor ve Norman W. Tupper elinde külah fırlatan borusuyla kadın ile subay Taylor'ın halka atma numarasını tamamlamalarından hemen sonra tam da yeteri kadar geç kalacak zamanlamayla içeri dalıyor.

— Tövbe tövbe, Jenny, dedi Joe, gömleğin de amma kısaymış!

— İşte saç diye buna derler, dedi. Şunun kuyruk sokumundan güzel bir kıyma yapsak mı ne?

Sonra her neyse John Wyse Nolan ve Lenehan geldiler Lenehan'ın suratı ben diyeyim bir karış sen de beş karış asıktı.

— Ee, dedi yurttaş, suç mahallinden en son havadisler nedir? Belediye meclisindeki o kalaycılar bütün klikleriyle toplanıp İrlanda lisanı hakkında ne karar verdiler?

O'Nolan, ışıl ışıl bir zırha bürünmüş, tüm Erin'in haşmetli ve yüce ve kudretli şefinin önünde diz çöküp bağlılığını bildirdi ve ona olup biteni bir bir anlattı, imparatorluğun ikinci şehri olan bu şehirlerin en itaatkârının ağırbaşlı ihtiyarlarının Tholsel'da onlarla istişare etmelerini, ve orada, uhrevi esîrde gezinen tanrılara dualarını ifa ettikten sonra, denizlebölünmüş Gaellerin kanatlı sözlerle konuşulan lisanlarını, fanilerin arasında tekrar saygıdeğer hale getirmek için mümkün olan ne varsa yapmaya merasimle karar vermelerini.

— Lisanımız ilerliyor, dedi yurttaş. Sakson denilen hayvanların ve konuştukları o karman çorman şivenin cehennemin dibine kadar yolu var.

Sonra da J. J. kibar centilmen falan ayaklarına yatarak başladı neymiş hayatta herşeye iki tarafından da bakmak lazımmış gerçeklere gözümüzü yumamazmışız Nelson'ın teleskoptan kör gözüyle bakma politikasıymış bir iddianame yazıp koca milleti mahkûm etmekmiş ve Bloom da ona destek çıkmaya çalışıyordu yok itidalmiş mitidalmiş kolonileriymiş medeniyetleriymiş.

— Zühreviyyetleri diyecektin herhalde, dedi yurttaş. Canları cehenneme! Beşparaetmez tanrının laneti o sıçtığımın kalınkafalı orospuçocuğu veledizinalarını yandan çarpsın! Sözünü etmeye değer ne bir müzikleri var ne bir edebiyatları ne bir sanatları. Olan medeniyetlerini de bizden çaldılar. Piçlerin hayaletlerinin soyundan

gelen dut yemiş bülbüller sürüsü.

— Avrupa ailesi, dedi J. J...

— Onlar Avrupalı değil ki, dedi yurttaş. Ben Avrupa'ya gittim, Parisli Kevin Egan'la beraberdim. Avrupa'da ne lisanlarından ne de kendilerinden hiçbiryerde hiçbir iz bulamazsın bir tek *cabinet d'aisance* istisna.

Ve John Wyse dedi ki:

— Onca çiçek açar da kimse görmez kızıllıklarını.

Ve biraz o lisandan çakan Lenehan da dedi ki:

— *Conspuez les Anglais! Perfide Albion!*

Böyle dedi ve sonra da o kaba koca adaleli kuvvetli elleriyle içi esmer sert köpüklü birayla dolu tahtadan kupasını kaldırdı, ve kavminin sloganı *Lamh Dearg Abu*'yu atarak, haşmetli, cesur kahramanların soyundan gelen, dalgaların hâkimi olan, kaymaktaşından tahtlarda ölümsüz tanrılar kadar sessiz oturan düşmanlarının mahvolmasının şerefine içti.

— Nedir bu hallerin gözüm, dedim Lenehan'a. Bir şilin kaybedip altı peni bulabilmiş gibisin.

— Altın kupa, dedi.

— Kim kazandı, Mr Lenehan? dedi Terry.

— *Zâti,* dedi, bire yirmi verdi. Tam bir sürpriz. Gerisi babayı aldı.

— Ya Bass'in kısrağı? dedi Terry.

— Hâlâ koşuyor, dedi. Hepimiz avucumuzu yaladık. Boylan da benim tüyoma kanıp kendisi ve arkadaşı bir hanımefendi adına *Asâ*'ya iki papel yatırmıştı.

— Ben de Mr Flynn'in bana çıtlattığı *Zinfandel*'e yarım kron yatırmıştım, dedi Terry. Lord Howard de Walden'ın atı.

— Bire yirmi, dedi Lenehan. Zalim felek, helalardan çıkamayasın. *Zâti,* dedi. Su kaçırdı vallaha bir de daha hâlâ konuşuyor. *Asâ* zaaf demekmiş meğer.

Sonra da şöyle cebellezi edebileceği birşey var mı diye bakmaya Bob Doran'ın bıraktığı bisküvi tenekesine doğru gitti, bizim it de uyuz burnunu dikip peşinden fırsattan istifadeye. Hubbard ninecik mutfak dolabına gitmiş.

— Oraya çıkma evladım, dedi.

— Kuyruğu dik tut, dedi Joe. O kadidi çıkmış beygir olmasaydı parayı seninki kazanacaktı.

Ve J. J. ile yurttaş hukuk ve tarih meselelerini tartışıyorlardı Bloom da arada bir lafa karışıyordu.

— Kimileri, dedi Bloom, başkasının gözündeki çöpü görürler de kendi gözlerindeki merteği seçemezler.

— *Raimeis,* dedi yurttaş. Görmek istemeyen kadar kör adam yoktur dünyada, bilmiyorum anlıyor musun. Şimdi burada soydaşlarımızın nüfusunun yirmi milyon olması gerekiyordu, ama dört milyonuz, nerede bunlar, nerde bu kayıp

kavimler? Dünyanın en iyi seramikleri, en iyi tekstilleri bizde! Yünümüz Juvenalis'in zamanında Roma'da satılıyordu, ketenimiz, Antrim tezgâhlarında dokunan Şam işi dokumalarımız, Limerick dantelimiz, tabakhanelerimiz, Ballybough tarafında yapılan beyaz kristallerimiz, Jacquard de Lyon'dan bu yana dokuduğumuz Huguenot işi poplinimiz ve dokuma ipeğimiz ve Foxford tweed'lerimiz ve New Ross'taki karmelit manastırında yapılan fildişi tığ oyası ki yedi âlemi gezsen eşini menendini bulamazsın. Herakles sütunlarından, bugün o insanlık düşmanlarının eline geçmiş olan Cebelitarık'tan geçip Wexford'da Carmen pazarında sırma ve Sur malı firfirî boyası satmaya gelen Yunan tüccarları nerede şimdi? Aç Tacitus'u oku, Ptolemios'u oku, hatta Giraldus Cambrensis'i oku, şarap, hayvan postları, Connemara mermeri, Tipperary gümüşü ki dünyanın en iyi gümüşüdür, atlarımızın şanı bugün bile dört bucağı tutmuş, İrlanda binek atları, İspanya kralı Philip bile sularımızda balık avlamak izni için gümrük vergisi vermeyi önermişti. Anglia'nın pis conilerinin mahvolmuş ticaretimiz ve sönmüş ocaklarımız için bize toplam borçları ne tutuyor? Barrow ve Shannon nehirlerinin yataklarını derinleştirmeyi de reddediyorlar ki etrafları milyonlarca dönüm bataklık çamurluk olarak kalsın da hepimiz veremden ölelim diye.

— Yakında Portekiz kadar çorak olacağız, dedi John Wyse, ya da şu tek bir ağacı olan Heligoland gibi olacağız eğer ülkeyi tekrar ağaçlandırmak için birşeyler yapmazsak. Çamlar, köknarlar, bütün kozalaklı ağaçlar hızla tükeniyor. Geçenlerde Lord Castletown'ın yazdığı bir raporu okuyordum...

— Kurtarmamız lazım onları, dedi yurttaş, Galway'in dev dişbudaklarını, Kildare'in reis karaağaçlarını, gövdesi kırk kadem, tacı yarım dönüm olan reis karaağaçlarını. Oy Eire'nin güzel tepelerinin ağaçları, onları İrlanda'nın gelecek nesilleri için kurtarmamız lazım.

— Avrupa'nın gözleri senin üzerinde, dedi Lenehan.

Uluslararası sosyete bu öğleden sonra İrlanda Milli Ormancılarından kıdemli kademeli üst korucu şövalye Jean Wyse de Neaulan ve Çam Vadisi'nden Miss Köknar Kozalak'ın düğününde *en masse* hazır bulundu. Lady Koruluk Karaağaçgölgesi, Mrs Barbara Sevhuş, Mrs Budak Dişbudak, Mrs Çobanpüskülü Fındıkgöz, Mrs Defne Tacı, Miss Dorothy Kamışfundası, Mrs Clyde Onikiağaç, Mrs Üvez Yeşillik, Mrs Helen Avareasma, Miss Virginia Amerikansarmaşığı, Miss Gladys Kayın, Miss Zeytin Lik, Miss Akça Ağaç, Mrs Maud Maun, Mrs Myra Mersin, Miss Priscilla Mürver, Miss Bal Hanımeli, Miss Zarife Kavak, Miss O Mimoza San, Miss Rachel Sediryaprak, Misses Lilian ve Menekşe Leylak, Miss Çıtkırıldım Titrekkavaklar, Mrs Kitty Çiyli-Yossun, Miss Mayıs Alıç, Miss Muzaffer Zaferdalı, Mrs Sarmaşık Orrmanı, Mrs Arabella Karaodun ve Meşelik Regis'ten Mrs Norma Kutsalmeşe seremoniyi varlıklarıyla şereflendirdiler. Babası Palamutlardan MacKozalak tarafından teslim edilen gelin yeşil merserize ipek kumaştan dikilmiş bir kreasyon

içinde son derece zarif ve hoştu, elbisesi alacakaranlık grisi bir kombinezonun üzerine güzelce oturtulmuş, basen bölgesinde zümrüt rengi geniş bir şeritle sarmalanmış ve daha koyu renkte bir bordürle üç katlı volan yaparak tamamlanmıştı, palamut şeklinde bronz broşlar ve kemerler de bu tabloya neşe katıyordu. Nedimeler, Miss Çam Kozalak ve Miss Ladin Kozalak, gelinin kardeşleriydi ve roze renkli nefis bir kuştüyü motifinin ince çubuklu pilelerin içine işlendiği ve yeşim rengi şapkalarının üzerinde soluk mercan renginde balıkçıl tüyleri formunun fantezi tarzında tekrarlandığı, kendilerine pek yakışan, birörnek kostümler giymişlerdi. Senhor Enrique Flor orgun başında pek iyi bildiğimiz kabiliyetlerini sergiliyordu, ve, bir evlilik merasimi ayininde icra edilmesi lazım gelen parçaların yanında, ayinin kapanışında *Oduncu, o ağacı kesme koru* şarkısının yeni ve çarpıcı bir düzenlemesini de çaldı. Saint Fiacre *in Horto* kilisesinden Papa'nın kutsamasını almış olarak ayrılan mutlu çift kendilerini fındıklardan, kayın ağacı meyvelerinden, defne yapraklarından, söğüt çiçeklerinden, sarmaşıklardan, çobanpüskülü üzümlerinden, ökseotu filizlerinden ve ardıç sürgünlerinden oluşan dostane bir çapraz ateşin altında buldular. Mr ve Mrs Wyse Kozalak Neaulan Kara Ormanlarda sakin bir balayı geçirecekler.

— Bizim gözlerimiz de Avrupa'nın üzerinde, dedi yurttaş. Daha o soyubozukların peydahlanmasından yıllar önce biz İspanya'yla Fransızlarla Flamanlarla ticaret yapıyorduk, Galway'de İspanyol birası, şaraprengi su yolunun üzerine şarap mavnası.

— Ve gelecekte de tekrar yapacağız, dedi Joe.

— Ve Tanrı'nın kutsal anasının yardımıyla gelecekte de tekrar yapacağız, dedi yurttaş, bacağına bir şaplak atarak. Boş duran limanlarımız tekrar dolacak, Queenstown, Kinsale, Galway, Blacksod Körfezi, Kerry krallığındaki Ventry, Killybegs ki tüm yeryüzündeki üçüncü büyük limandır, Desmond kontunun, bizzat imparator Şarlken ile antlaşma imzalayabildiği zamanlarda Galway'li Lynch ailesinin, Cavan'lı O'Reilly ailesinin, Dublin'li O'Kennedy ailesinin gemilerinin direklerinden bir filoyla doluydu. Ve yine dolacak, dedi, İrlanda'nın ilk savaş gemisi kendi bayrağımızı çekip dalgaları yarmaya başladığı zaman, o Henry Tudor dediğiniz herifin arpleri falan olmayacak bu bayrak, hayır, göndere çekilmiş en eski bandıra olacak, Desmond ve Themond ilinin bayrağı, mavi bir saha üzerinde üç taç, Milesius'un üç oğlu.

Ve büyük birasının son yudumunu da mideye indirdi, *Moya*. Tabakhane köpeği gibi hep havlar ama ısırmaz. Connacht'ın tavukları buradan kaz görünürmüş. Yiyorsa gitsin bu hamasi lafları Shanagolden'daki ahaliye söylesin, burnunun ucunu göstermeye cesaret edemez orada, zorla tahliye edilmiş bir kiracının mallarına el koyduğu günden beri Molly Maguire'lar gelsin de şuna gününü gösterelim diye bekliyorlar.

— Yaşa, yaşa be, ağzına sağlık, dedi John Wyse. Ne içersin?

— Bana Britanya İmparatoru korucularının içtiğinden, dedi Lenehan, ki günün anlam ve önemine uygun olsun.

— Ver bir küçük, Terry, dedi John Wyse, bir tane de eller yukarı. Terry! Uyudun mu?

— Başüstüne, beyim, dedi Terry. Küçük viski ve bir şişe Allsop. Derhal, beyim.

Oturmuş Alf'le sıçtığımın mecmuasında ağız sulandıran birşey arıyor ahaliye hizmet etmek yerine. Kafa tokuşturma yarışmasının fotoğrafı var, kafamızı nasıl kırarız diye uğraşıyor hıyarlar, herifin biri diğerine doğru kafayı çit kapısına saldıran boğa gibi eğmiş girişiyor. Bir de şu haber var: *Kara Köpek Omaha, Georgia'da Yakıldı.* Bir alay Deadwood Dick geniş siperli fötr şapkaları giymişler ağaçtan sallandırdıkları yamyama ateş ediyorlar, herifin dili bir karış sarkmış, altında da şenlik ateşi yanıyor. Valla ağbicim bunun üstüne herifi bir de denizde boğup, ayrıca elektrik de verdikten sonra üstüne çarmıha germeleri lazım belki o zaman geberttiklerinden emin olurlar.

— Ya düşmanlarımızın gözünü korkutup bizden uzak tutan cengâver donanmaya ne diyeceksin? dedi Ned.

— Bak dinle ne diyeceğim, dedi yurttaş. Allahın yeryüzündeki cezası o donanma, başka birşey değil. Aç gazeteleri Portsmouth'taki eğitim gemilerinde olan biten rezaletlerle ilgili ifşaatları oku, kırbaçlıyorlar çocukları. Adamın biri *Tiksinmiş Kişi* rumuzuyla yazmış.

Sonra bize dayak cezasından bahsetmeye başladı, miçosuyla subayıyla köşeli şapkayı çekmiş amiraliyle, elinde protestan incili tutan papazıyla tüm mürettebat cümbür cemaat cezayı izlemeye çıkıyorlarmış sonra anacığım anacığım diye ağlayan oğlancağızı dışarı çıkarıp bir topun kıç tarafına bağlıyorlarmış.

— Sir John Beresford denilen yaşlı eşkıya, dedi yurttaş, bu cezaya buta bir düzine diyordu ama zamane Allah'ının İngilizleri pantalon üzerinden oniki adet değnek cezası diyorlar.

Ve Joyn Wyse dedi ki:

— Bu âdete uymamayı daha şerefli buluyorum uymaktan.

Sonra da bize anlattı gemi astsubayı uzun bir değnekle geliyormuş değneği iyice kaldırıp zavallı çocuğun götüne götüne yandım ölüyorum diye bağırana kadar geçiriyormuş.

— İşte senin dünyaya kök söktüren şanlı İngiliz donanman bu, dedi yurttaş. Hiçbir zaman köle olmayacak olan bu elemanların memleketinde dünyanın mirasla vekil olunan yegâne meclisi var, memleketleri de bir düzine kibarlık budalası baron ile avlanmalık domuzun elinde. O çok şişindikleri imparatorluk bundan ibaret işte, ameleler, sırtından kamçı inmeyen köleler imparatorluğu.

— Üzerine güneşin hiç doğmadığı, dedi Joe.

— İşin en acı tarafı da şu ki, dedi yurttaş, inanıyorlar buna. Bahtsız yahoo'lar kendileri inanıyorlar.

Kamçıya inanıyorlar, herşeyi kamçılayan, yeryüzünde cehennemin yaradanı kamçıya inanıyorlar, ve onun bunun oğlu Miço Jacky'ye inanıyorlar, tutsak ruhun şişinmesiyle bahriye görkeminden vücut alıp insan olmuş, buta falaka zamanında bizim için acı çekerek korkuya kapılmış, ötmüş, sövülmüş, cehennemin dibi diye inlemiş, üç gün sonra anca dinelebilmiş, karaya çıkmış ve ikinci bir emre kadar kıçının üzerinde oturuyor, irili ve ufaklı ne iş varsa yapmak için çanla tekrar gelecek.

— Ama, dedi Bloom, disiplin her yerde aynı değil mi. Yani şunu anlatmaya çalışıyorum, burada da şiddete şiddetle karşılık verseniz aynı şey olmayacak mı?

Demedim mi sana? Bak şu elimde şu biranın olduğu ne kadar doğruysa onun da son nefesinde bile ak karadır diye seni ikna etmeye çalışacağı o kadar doğru.

— Şiddete şiddetle karşılık vereceğiz, dedi yurttaş. Artık denizin öte yakasında büyük İrlanda'mız var. 47 felaketinde evlerinden barklarından kovulmadılar mı? Kerpiçten kulübeleriyle yol kıyısındaki barakaları koçbaşlarıyla yıkılırken *Times* ellerini oğuşturarak o namert Saksonlara Amerika'da ne kadar kızılderili kaldıysa İrlanda'da yakında o kadar İrlandalı kalacağını söylüyordu. Türklerin sultanı bile bize kuruşlarını gönderdi. Ama tarlalar Britanyalı sırtlanların Rio de Janeiro'da alıp sattıkları mahsulle dolup taşarken, Saksonlar milletimizi kendi evinde açlıktan öldürmeye çalışıyordu. Ya, çiftçilerin alayını kaçırdılar buradan. O tabut gibi gemilerde yirmibin çiftçi öldü. Ama özgürlükler diyarına varanlar esirlik diyarını unutmadılar. Ve geri gelecekler, hem de nasıl muhteşem bir dönüşle gelecekler, ödleklikle alakaları olmayacak, Granuaile'in oğulları, Kathleen ni Houlihan'ın önderleri.

— Yerden göğe kadar haklısın, dedi Bloom. Ama benim anlatmaya çalıştığım şuydu...

— Ne zamandır o günü bekliyoruz, yurttaş, dedi Ned. Yaşlı kadıncağızın bize Fransızların denize indiğini ve Killala'da karaya çıktığını söylediği zamandan beri bekliyoruz.

— Aynen, dedi John Wyse. Stuart hanedanının yanında savaştık, gidip William'cılar için bizi sattılar, bize ihanet ettiler. Limerick'i ve kırılan antlaşma taşını hatırla. En yiğit soyumuzu, yaban kazlarını Fransa ve İspanya'ya verdik. Fontenoy, ne haber? Ve Sarsfield ile O'Donnell, İspanya'da Tetuan dükü, Camus'lu Ulysses Browne, Maria Teresa'nın feldmareşaliydi. Ama bunların karşılığında ne aldık?

— Fransızlar! dedi yurttaş. Dans hocaları sürüsü? Biliyor musun işin aslı ne? İrlanda'ya boklu osuruk kadar faydaları yok. Şu anda Tay Pay'in akşam yemeği davetinde kalleş Albion'la bir *Entente cordiale* imzalamaya çabalamıyorlar mı? Avrupa'nın fesatçıları onlar, dün de öyleydi bugün de öyle.

— *Conspuez les Français*, dedi Lenehan, birasını kavrayarak.

— Pruuşyalılarla Hanoverlilere gelince, dedi Joe, bu sosis meraklısı piçlerin tahtta oturması yetip artmadı mı artık, taa elektör George'dan şu Alman elemana ve

cartayı çeken osuruklu orospuya kadar?

Yarabbim o koca gözkapaklı moruk karı hakkında bunu söyleyince gülmemi tutamadım, her Allahın gecesi kraliyet sarayında körkütük sarhoş oluyormuş, bizim Vic var ya, yanında koca bir kâse kaçak viski, arabacısı onu karga tulumba kaldırıp yatağına yatırıyormuş kadın adamın favorilerini çekiştirip adama *Ren nehrinin kıyısındaki Ehren* gibi eski şarkılardan parçalar ve haydi içkinin ucuz olduğu diyara şarkısını söylüyormuş.

— Her neyse! dedi J. J. Artık kralımız arabulucu Edward.

— Git o hikâyeyle çocukları kandır, dedi yurttaş. Frenklerle barışmaktan bir tek frengi kapmayı anlar o oğlan. Edward Guelph-Wettin!

— Ya bizim ruhban kızanlara ne diyorsun, dedi Joe, İrlanda'nın papazları ve piskoposlarının Maynooth'taki odasını Şeytani Majesteleri'nin binicilik armalarıyla döşemelerine ve cokeylerinin bindiği atların resimlerini asmalarına? Dublin kontu ha, aşağısı kurtarmıyor.

— Bizzat kendi bindiği kadınların resimlerini assalar daha iyiydi, dedi Alf cücesi.

Ve J. J. dedi ki:

— Lord hazretlerinin bu tercihinde mekânın kapasitesinin sınırlı olması belirleyici oldu.

— Bir tane daha dener misin, yurttaş? dedi Joe.

— Peki efendim, başüstüne efendim, dedi.

— Sen? dedi Joe.

— Sana minnettarım, Joe, dedim. Gölgen hiç kısalmasın.

— Dozajı tekrarlayalım lütfen, dedi Joe.

Bloom kendini John Wyse ile konuşmaya kaptırmıştı ve o esmerkaramsar-çamurrengi façası epey heyecanlanmıştı, erik gibi gözleri de fıldır fıldır dönüyordu.

— Zulüm, dedi, tüm dünya tarihi bununla dolup taşıyor. Milletlerin milletlerden sürgit nefret etmesine neden oluyor.

— Ama sen millet nedir biliyor musun? dedi John Wyse.

— Evet, dedi Bloom.

— Neymiş millet? dedi John Wyse.

— Millet mi? dedi Bloom. Millet aynı yerde yaşayan insanlardır.

— Valla, dedi Ned, gülerek, bu durumda ben de bir millet oluyorum çünkü beş yıldır aynı yerde yaşıyorum.

Tabii herkes Bloom'a güldü bu durumda ve o da lafı çevirmeye çalışarak dedi ki:

— Başka başka yerlerde yaşayanlar da olur.

— Bak bu da benim durumumu kapsıyor, dedi Joe.

— Senin milletin ne, ayıptır sorması, dedi yurttaş.

— İrlanda, dedi Bloom. Ben burada doğdum. İrlanda.

Vatandaş hiçbirşey demedi, bir tek gırtlağındaki balgamı attı, ağbi valla nah şu kadar, Red Bank istiridyesi gibi bir parçayı tam köşeye isabet ettirdi.

— İteklemeye gerek yok, sen önden buyur, Joe, dedi, kurulanmak için mendilini çıkarırken.

— Al bakalım, yurttaş, dedi Joe. Şunu sağ eline al ve şu söyleyeceklerimi tekrar et.

Bu noktada, Ballymote kitabının müellifleri Droma'lı Solomon'a ve Manus Tomaltach og Mac Donogh'ya atfedilen pek kıymetli ve son derece ince işlemeli kadim İrlanda peşkiri, büyük bir özen gösterilerek açıldı ve durmak bitmek bilmeyen bir hayranlık ve takdir sağnağına mazhar oldu. Zanaatın şahikası olan bu peşkirin köşelerinin efsanevi güzelliğini anlatmak için fazla söze gerek yok, her bir köşede dört İncil'in yazarlarının her biri açık seçik seçilebiliyordu, onların da her biri Dört Üstad'ın her birine kendi evanjelik simgelerini sunuyorlardı, bataklık meşesinden bir asâ, bir Kuzey Amerika puması (yeri gelmişken söylemeden geçemeyeceğiz ki Britanyalı benzeriyle karşılaştırınca çok daha soylu bir hayvanlar kralıdır), bir Kerry danası ve Carrantuohill'den bir kaya kartalı. Sümkürmeye mahsus sahada resmedilmiş olan sahneler, eski *dun*'larımız, *rath*'larımız, *cromlech*'lerimiz, *grianaun*'larımız, ilim irfan merkezlerimiz ve lanetleme taşlarımız, çok çok önceleri, ta Bermekiler devrinde Sligo'nun tezhip ustalarının sanatsal hayalgüçlerini tümden serbest bıraktıkları günlerdeki kadar harikulade güzellikte resmedilmişti ve o günlerdeki kadar güzide renklerle boyanmıştı. Glendalough, Killarney'nin güzelim gölleri, Clonmacnois harabeleri, Cong Manastırı, Glen Inagh ve Oniki İğne, İrlanda'nın Gözü, Tallaght'ın Yeşil Tepeleri, Croagh Patrick, Messrs Arthur Guinness, Mahdumu ve Ortakları'nın bira fabrikası (Ltd. Şti.), Lough Neah'ın kıyıları, Ovoca vadisi, Isolde'nin kulesi, Mapas obeliski, Sir Patrick Dun hastanesi, Clear Burnu, Aherlow vadisi, Lynch'in kalesi, İskoç evi, Loughlinstown'daki Rathdown Birlik Düşkünlerevi, Tullamore hapishanesi, Castleconnel şelalesi, Kilballymacshonakill, Monasterboice'teki haç, Jury's Oteli, Aziz Patrick'in Arafı, Somonun Sıçradığı Yer, Maynooth koleji yemekhanesi, Curley'nin çukuru, birinci Wellington dükünün üç doğum yeri, Cashel kayası, Allen bataklığı, Henry Street Ambarı, Fingal Mağarası — tüm bu dokunaklı sahneler, üzerlerinden geçmiş olan o kederli sıvılar ve yıllar geçtikçe bağladıkları o katmerli kabuklar sayesinde daha da güzelleşmiş olarak, bugün bile, bizim görmemiz için hazır bekliyorlar.

— Şu içkileri bir göstersene bana? dedim. Hangisi kimin?

— Şu bana ait, dedi Joe, şeytanın ölü polise dediği gibi.

— Ve ben de nefret edilen ve zulmedilen bir ırktan geliyorum, dedi Bloom. Şimdi de. Tam şu dakikada bile. Tam şu anda bile.

Ağbi valla, o elindeki purosunun dibiyle az kaldı parmaklarını yakayazdı.

— Soyulduk, dedi. Yağmaya uğradık. Hakarete uğradık. Zulmedildik.

Haklarımız gaspedildi. İşte tam şu dakikada, dedi, yumruğunu kaldırarak, Mağrip'te köle gibi, sığır gibi açık arttırmayla satılıyoruz.

— Yeni Kudüs'ten mi bahsediyorsun? dedi yurttaş.

— Adaletsizlikten bahsediyorum, dedi Bloom.

— Pekâlâ, dedi John Wyse. Bileğinizin gücüyle hakkınızı arayın öyleyse, erkek gibi.

Bak bu tam takvimlik bir sahneydi. Domdom kurşununu yemiş gibi oldu. Bizim dobişsuratın kendini bir anda namlunun ucunda bulunca aldığı hali görecektin. Valla billa eğer üzerinde bir de hizmetçi kadın önlüğü oluverseydi eline süpürge acayip yakışacaktı. O şişinmesi hemencecik iniverdi, ânında tornistan, ıslak paçavra gibi sönüp kıvırtmaya başladı.

— Ama bunun hiçbir faydası yok ki, dedi. Kaba kuvvet, nefret, tarih, bütün bunlar. Hakaret ve nefret, bunlar adamlara ve kadınlara layık bir hayat şekli değil. Ayrıca herkes bilir, bunlar hayatın özünün tam tersidir.

— Neymiş o? dedi Alf.

— Sevgi, dedi Bloom. Yani, nefretin zıddı. John Wyse'a dönüp şimdi gitmem lazım dedi. Hemen çıkıp şu mahkemenin oraya Martin orada mı diye bir bakacağım. Eğer gelirse hemen döneceğimi söyleyiver. Bir dakikacık.

Seni tutan mı var koçum? Yıldırım hızıyla uzaklaştı.

— Milletlere tayin olunmuş yeni bir havari, dedi yurttaş. Evrensel sevgi.

— Ee, dedi John Wyse. Bize öyle öğretmediler mi. Komşunu seveceksin.

— Şu herif mi? dedi yurttaş. Onun şiarı olsa olsa komşunu üteceksin olabilir. Sevgiymiş, *Moya!* Tam Romeo ve Juliet'lik bir herif.

Sevgi sevgiyi sevmeyi sever. Hemşire yeni gelen eczacıyı seviyor. 14 A numaralı polis memuru Mary Kelly'yi seviyor. Gerty MacDowell bisikletli oğlanı seviyor. M. B. açık renk saçlı bir beyefendiyi seviyor. Li Çi Han, Çay Pu Çov'u seviyo öpüyo. Fil Jumbo, fil Alice'i seviyor. Kulağı duymadığı için boru kullanan pinpon Mr Verschoyle, şaşıgözlü pinpon Mrs Verschoyle'u seviyor. Kahverengi makintoşlu adam ölüp gitmiş bir kadını seviyor. Majesteleri Kral majesteleri Kraliçeyi seviyorlar. Mrs Norman W. Tupper, subay Taylor'ı seviyor. Sen malum bir şahsı seviyorsun. Ve bu kişi şu kişiyi seviyor çünkü herkesin bir sevdiği var ama Allah hepimizi seviyor.

— Neyse, Joe, dedim, sağlığına, sefan olsun. Haydi bastır, yurttaş.

— Yaşşa, dedi Joe.

— Allahın ve Meryem'in ve Patrick'in kutsaması üzerine olsun, dedi yurttaş.

Ve dudağını ıslatmak için birasını kaldırdı.

— Biz biliriz bu riyakârları, dedi, bir yandan vaaz verirken bir yandan senin cebini söğüşlerler. Drogheda'nın kadınlarını ve çocuklarını kılıçtan geçiren o güya pek dindar Cromwell ile onun askerlerine ne diyeceksin, adam topunun ağzına İncil'den *Allah sevgidir* sözünü yapıştırmıştı? İncil! Bugünkü *United Irishman*'de

İngiltere'yi ziyaret eden Zulu şefiyle ilgili taşlamayı okudun mu?

— Neymiş? dedi Joe.

Sonra da yurttaş teçhizatı arasındaki gazetelerden birini açıp yüksek sesle okumaya başladı:

— Manchester'ın önde gelen pamuk tüccarlarından bir delegasyon, Walkup-on-Eggs Lordu, Altın Mızraklı Nedim Lord Walkup tarafından hâkimiyeti altındaki topraklarda Britanyalı tüccarların kendilerine gösterilen kolaylıklar için en içten teşekkürlerini Majestelerine sunmak amacıyla dün Majesteleri Abeakuta'lı Alaki'nin huzuruna çıktı. Delegasyon, bunun akabinde, bir öğle yemeği davetine katıldı. Çikolata renkli hükümdar, yemeğin kapanışında yaptığı ve Britanyalı ordu papazı muhterem Ananias Yarabbişükür Kurukemik'in serbestçe tercüme ettiği mutlu konuşmasında Massa Walkup'a şok şok teşekkür ederek Abeakuta ile Britanya İmparatorluğu arasındaki dostluk ilişkilerini vurguladı ve ona solukyüzlerin şefi hatun, büyük beyaz kadın Victoria tarafından bahşedilmiş olan, hediyeyi veren devletli şahsın bizzat kendi aziz eliyle yazdığı bir ithafı da içeren, Allah'ın kelamının kitabı, İngiltere'nin başarısının sırrı, tezhipli bir Kitab-ı Mukaddes'i en değerli kişisel varlıklarından biri olarak gördüğünü ifade etti. Alaki sonra iki kulplu bir kâse dolusu birinci kalite *usquebaugh*'yu, Kırk Siğil soyadıyla tanınan Kakaçakaçak sülalesinin tahtını kendisine devreden selefinin kafatasından, *Black and White*'ın şerefine içti. Bunun akabinde pamuk şehri Manchester'ın merkez fabrikasını ziyaret etti ve ziyaretçi defterini imzaladı, sonra da fabrikada çalışan kızların gülmekten kırılarak alkışlamaları arasında, performansı esnasında birçok çatalı ve bıçağı da yutmaktan geri kalmadığı Abeakuta diyarından kadim bir savaş dansını icra etti.

— Dul kadın, dedi Ned, ondan şüphelenmek bize yakışmaz. Acaba adam o İncili benim kullanacağım gibi kullandı mı yalnız onu merak ettim.

— Aynı şekilde, hem de ziyadesiyle, dedi Lenehan. Ve o günden sonra o verimli memlekette geniş yapraklı mango ziyadesiyle bol ürün verdi.

— Griffith mi yazmış? dedi John Wyse.

— Hayır, dedi. Shanganagh rumuzu yok. Bir tek paraf koymuşlar: P.

— Çok da güzel bir parafmış, dedi Joe.

— Bu işler böyle yürüyor, dedi yurttaş. Bayrağın ardından ticaret geliyor.

— Valla, dedi J. J., şu Serbest Kongo Devleti'ndeki Belçikalılardan daha kötülerse cidden çok fena olmalılar. Şu adı neydi o adamın yazdığı raporu okudun mu?

— Casement, dedi yurttaş. İrlandalıdır.

— Evet, işte o adam, dedi J. J. Sıkıp çıkarabilecekleri ne kadar kanlı kauçuk varsa çıkarmak için kadınların kızların ırzına geçiyorlarmış, yerlilerin karınlarını kırbaçlıyorlarmış.

— Nereye gittiğini biliyorum, dedi Lenehan, parmaklarını çıtırdatarak.

— Kimin? dedim.

— Bloom, dedi, mahkemeye gidiyorum diye gözbağcılık yapıyor. *Zâti*'ye birkaç şilin yatırmıştı, şimdi de şekelleri tahsil etmeye gitti.

— O hayatında bir gün bile coşup bir ata para yatırmamış ak gözlü gâvur öyle mi? dedi yurttaş.

— Aynen oraya gitti, dedi Lenehan. Bantam Lyons'ı gördüm, o da o ata oynayacaktı da ben vazgeçirdim, ona da tüyoyu Bloom vermiş. Neyine isterseniz iddiaya girerim beş şilin koyup yüz şilin aldı şimdi. Dublin'de o atı bilen tek kişi. Sürpriz at, ne idüğü belirsiz.

— Kendisinin de ne idüğü belirsiz zaten, dedi Joe.

— Baksana, Joe, dedim. Çıkış ne tarafta gösteriversene.

— Şuradan, dedi Terry.

Elveda İrlanda, hadi gel Gort'umuza geri dönelim. Sonra ben arka bahçeyi şöyle bir sulayayım diye bir dolanıverdim ve valla (beş şiline yüz) yükümü (*Zâti* bire yirmi) yükümü boşaltırken valla kendime dedim ki biliyordum bak herifin aklında (Joe'dan iki büyük Slattery'de de bir büyük şimdi çıkıyor) herifin aklmdaydı sıvışmak (yüz şilin beş papel eder) bir de Sidikli Burke anlattıydı bunlar (sürpriz at) kâğıt oynamaya gittikleri zaman çocukları hastaymış numarası yaparlarmış (ağbi bir galon falan yaptım herhalde) o sarkıkgötlü karısı telefon edermiş yok *iyileşti* yok *iyileşmedi* (oy!) hepsi önceden planlı tabii eğer bizimki kazanırsa ortadaki parayı cukkalayıp arazi olacak (Yarabbim amma dolmuşum) ruhsatsız satış ya da (oy!) milletim İrlanda diyor (oyk! fthuuk!) bu Kudüs guguklarının (hah bitiyor) ne halt karıştırdığını hiç (aah!) bilemezsin valla.

Sonra işte her neyse döndüğüm zaman bunlar yine kaynatıyorlardı, John Wyse diyordu ki Griffith'in aklına Sinn Fein fikrini Bloom sokmuş Griffith'in gazetesinde her türlü seçim bölgesi değiştirme hilesini, önceden ayarlanmış jürileri, vergileri devletten kaçırmayı, dünyanın her tarafında gezip İrlanda sanayi ürünlerini pazarlasınlar diye konsoloslar atamayı falan. Peter'ın külahını Paul'a giydirecek. Bu işler bizim süzgün gözlü sayesinde böyle sarpa sarıyorsa bunun adına sıçıp üstüne sıvamak derler be ağbicim. Bu kadar da olur mu be. Tanrı İrlanda'yı bunun gibi her boka maydanozların şerrinden korusun. Mr Bloom cart curt da cart curt. Kendisinden önce de babası milleti dolandırıyordu, Metuşelah Bloom moruğu, hırsız çerçi, memleketi rüküş incik boncuklarıyla imitasyon elmaslarıyla doldurduktan sonra siyanür içip intihar etmişti. Mektupla kredi verilir, uygun şartlarla. Senet karşılığı her miktarda borç verilir. Mesafe mesele değildir. Teminata gerek yoktur. Lanty Mac Hale'in yoldan her geçenin peşinden biraz giden keçisi gibi valla billa.

— Ee, hakikaten öyle, dedi John Wyse. Bak işte sana bütün bunları anlatabilecek asıl adam, Martin Cunningham geldi.

Sahiden de Dublin Kalesi'nin arabası geldi durdu içinde Martin yanında Jack

Power ve gümrük idaresinden emekli bir vatandaş Crofter mı Crofton mı öyle birşey Orange locasından şimdi Blackburn'e kayıtlı yoksa Crawford mıydı artık emekli maaşını çekip çekip kralın parasıyla memleketi arşınlıyor.

Seyyahlarımız rüstik hana vardılar ve binek atlarından indiler.

— Hey, yamak! diye bağırdı, duruşundan topluluğun önderi olduğu anlaşılan adam. Yüzsüz uşak! Bize bak!

Bunları derken kılıcının kabzasıyla kapının parmaklıklarına gürültüyle vurdu.

Hancım kendini cübbesine sarmalayarak bu çağrıya yetişti.

— Akşamlar hayırlı olsun, ağalar, dedi, itaatkârca eğilerek.

— Haydi koş, efendi! diye bağırdı kapıyı çalan. Atlarımızı rahat ettir. Bize de en iyi yemeklerini çıkar uzun yoldan geldik.

— Vah benim dertli başım! dedi hancı, koca ağalar, fakirhanemde tamtakır bir kilerden başka birşeyim yok ki. Sizin gibi soylulara ne sunabilirim bilemiyorum.

— Ne diyorsun be adam? diye bağırdı topluluğun ikinci adamı, hoş bir siması vardı, sen kralın habercilerini böyle mi karşılıyorsun, Fıçılülesi Efendi?

Hancının yüzü âniden allak bullak oldu.

— Affedin beni, ağalar, dedi boynunu büküp. Siz kralın habercisiyseniz (Allah Majesteleri'ni korusun!) bir dediğiniz iki olmaz. Kralın dostları (Allah Majesteleri'ni kutsasın!) benim evimden aç salıverilirler mi hiç.

— Yürrü o zaman! diye bağırdı o âna kadar konuşmamış olan yolcu, gözüdönmüş bir pisboğaz olduğu suratından anlaşılıyordu. Bize verebileceğin neyin var?

Evsahibim cevap verirken tekrar eğildi:

— Güvercin yavrusu etli börek, geyik eskalop, bir adet dana sırtı, çıtırlı domuz beykınlı fiyu ördeği, bir adet antepfıstıklı yaban domuzu kellesi, bir lenger leziz muhallebi, bir adet solucanotlu muşmula, ve bir damacana yıllanmış Ren şarabına ne dersiniz, ağalar beyler?

— Vay bana! diye bağırdı en son konuşan. Bu tam bana göreymiş. Antepfıstığı!

— Aha! dedi siması hoş olan. Fakirhaneymiş, tamtakır bir kilermiş! Seni gidi düzenbaz.

Sonra Martin içeri girdi Bloom nerede diye sordu.

— Nerede biliyor musun? dedi Lenehan. Dullarla yetimleri dolandırmaya gitti.

— Demin yurttaşa Bloom ile Sinn Fein meselesi hakkında anlattıklarım, dedi John Wyse, doğru değil mi?

— Öyle, dedi Martin. Ya da öyle iddia ediyorlar diyeyim.

— Kimmiş bu iddianın kaynağı?

— Benim, dedi Joe. Benim kaynatan.

— Yahu, dedi John Wyse, neden bu yahudiler vatanlarını senin benim gibi sevemiyorlar?

— Neden acaba? dedi J. J., üstelik vatanlarının neresi olduğundan da o kadar eminler ki.

— Bu adam yahudi mi goyyim mi kutsal Roma katoliği mi eli kolu bağlı protestan mı başka bir halt mı ne bu herif? dedi Ned. Ya da şöyle sorayım, kim bu herif? Sözüm meclisten dışarı, Crofton.

— İstemiyoruz onu biz de, dedi Crofter, hani Orange locasından mı presbiter mi ne karın ağrısıysa o adam.

— Kim bu Junius? dedi J. J.

— Dönme bir yahudi o, dedi Martin, Macaristan'dan bir yerden geliyor, bütün o planları Macar sistemine göre yapan da ta kendisi. Dublin Kalesi'nde bildiğimiz birşey bu.

— Dişçi Bloom'un kuzeni değil mi? dedi Jack Power.

— Yok canım, dedi Martin. Yalnızca isim benzerliği. Bizimkinin adı Virag'dı. İntihar eden babasının adı. Mahkemeye başvurup değiştirdiydi, babası.

— Al sana İrlanda'nın yeni Mesih'i! dedi yurttaş. Azizler ve bilgeler adasının!

— Ee, onlar da hâlâ kurtarıcılarını bekliyorlar, dedi Martin. Ona bakarsan biz de hâlâ bekliyoruz.

— Evet, dedi J. J., ve her oğlan çocuğu doğduğunda belki de bu bebek Mesih'tir diye düşünüyorlar. Sanıyorum her yahudi de baba ya da ana olana kadar heyecandan çatlıyordur.

— Her saniye sıra onlara gelecek gibi yaşıyorlar, dedi Lenehan.

— Allahıma yeminle, dedi Ned, Bloom'u şu ölen oğlunun doğumundan önce görecektiniz. Bir gün güney yakası pazarında kadının doğum yapmasına daha altı hafta varken Neave marka bebek maması alırken görmüştüm.

— *En ventre sa mère*, dedi J. J.

— Erkek adam böyle yapar mı hiç? dedi yurttaş.

— Acaba hayatında hiç bir yerlere soktu mu, dedi Joe.

— Her neyse, iki çocukları oldu işte, dedi Jack Power.

— Peki kimden şüpheleniyormuş? dedi yurttaş.

Valla, şaka deyip geçmeyeceksin, ne hakikatler saklı oluyor. O da böyle iki arada bir derede kalmış olanlardan. Sidikli anlatıyordu bana otelde ayda bir başım ağrıyor diye çekilip yatarmış sanki muayyen günü gelmiş kız gibi. Biliyor musun sana ne diyeceğim? Böyle bir elemanı alıp denizin dibine atan hayır işler vallahi sevap kazanır. Meşru adam öldürme derler buna, aynen öyle. Bir de cebinde beş papelle şöyle adam gibi bir bira bile ısmarlamadan arazi oluyor. Bir hayrın dokunsun be birader. Korkma gözün kör olmaz.

— Komşuna yardım edeceksin, dedi Martin. İyi de nereye kayboldu? Gitmemiz lazım bizim.

— Kuzu postuna bürünmüş kurt, dedi yurttaş. Bundan başka birşey değil.

Macaristan'dan gelen Virag! Ben Ahaşveroş derim ona. Allahın lanetine uğramış.

— Şöyle bir tek atacak vaktin yok mu, Martin? dedi Ned.

— Ama bir tanecik, dedi Martin. Acelemiz var. J. J. ve S.

— Ya sen, Jack? Crofton? Üç tane ufak, Terry.

— Bunun gibi pisliklerin kıyılarımızı lekelemesine izin verdiğimizi duysa, dedi yurttaş, Aziz Patrick tekrar Ballykinlar'da karaya ayak basıp bizi doğru dine döndürmeye kalkar.

— Neyse, dedi Martin, bardağını istemek için masayı tıklayarak. Allah buradakileri kutsasın, benim duam budur.

— Amin, dedi yurttaş.

— Kutsayacağına hiç şüphem yok, dedi Joe.

Ve kutsama çanının sesiyle, en önde haç taşıyıcısı, yanında yardımcıları, buhurdanlığı ve buhur teknesini taşıyanlar, okutmanlar, kapıcılar, dekanlar, dekan yardımcıları olmak üzere, külahlı piskoposlardan, başrahiplerden, kıdemli manastır rahiplerinden, keşişlerden ve frerlerden mürekkep bir kutsal yürüyüş alayı yaklaştı: Spoleto'lu Benedetto'nun keşişleri, Şartrözler ve Camaldoli'ler, Sistersiyenler ve Oliveto'lular, Oratoryenler ve Vallombrosa'lılar, Augustinus'un frerleri, Bridgit'çiler, Premontre müritleri, Meryem'in hizmetkârları, Triniteryenler, Petrus Nolasco'nun çocukları: ve onlarla Karmel dağından piskopos Albert ve Avilalı Teresa'nın peşine takılmış İlya peygamberin çocukları, hem pabuçlu hizbi hem de pabuçsuz hizbi: boz ve gri frerler, fakir Franciscus'un evlatları, kapuçinler, kordelyeler, minimler, observantlar, Azize Chiara'nın kızları: ve Dominicus'un oğulları, vaiz keşişler, ve Vincent'ın oğulları: ve Aziz Wolstan'ın keşişleri: ve Ignatius ve çocukları: ve muhterem birader Edmund Ignatius Rice'ın önderliğinde hristiyan biraderler kardeşliği. Ve onların ardından tüm azizler, din şehitleri, bakireler ve İsa'ya bağlılıklarından baskı altında bile dönmeyenler geldi: Aziz Cyr ve Aziz Isidore Arator ve Küçük Yakub ve Sinoplu Aya Phokas ve Misafirperver Aziz Julian ve Aziz Felix de Cantalice ve Aziz Simon Stylites ve Aziz Stephen Protomartyr ve São João de Deus ve Aziz Ferreolus ve Aziz Leugarde ve Aziz Theodotus ve Aziz Vulmar ve Aziz Richard ve Aziz Vincent de Paul ve Todi'li Aziz Martin ve Tours'lu Aziz Martin ve Aziz Alfred ve Aziz Joseph ve Aziz Denis ve Aziz Cornelius ve Aziz Leopold ve Aziz Bernard ve Aziz Terence ve Aziz Edward ve Aziz Owen Caniculus ve Aziz Anonimus ve Aziz Eponimus ve Aziz Psödonimus ve Aziz Homonimus ve Aziz Paronimus ve Aziz Sinonimus ve Aziz Laurence O'Toole ve Dingle'lı ve Compostella'lı Aziz James ve Aziz Columcille ve Aziz Columba ve Aziz Celestine ve Aziz Colman ve Aziz Kevin ve Aziz Brendan ve Aziz Frigidian ve Aziz Senan ve Aziz Fachtna ve Aziz Columbanus ve Aziz Gall ve Aziz Fursey ve Aziz Fintan ve Aziz Fiacre ve Aziz John Nepomuc ve Aziz Thomas Aquinas ve Brittany'li Aziz Ives ve Aziz Michan ve Aziz Herman-Joseph ve kutsal gençliğin üç hamisi Aziz Aloysius Gonzaga ve Aziz Stanislaus Kostka ve Aziz

John Berchmans ve üç azizler, Gervasius, Servasius ve Bonifacius ve Aziz Bride ve Aziz Kieran ve Aziz Kilkenny'li Canice ve Aziz Tuam'lı Jarlath ve Aziz Finbarr ve Ballymun'lu Aziz Pappin ve Birader Aloysius Pacificus ve Birader Louis Bellicosus ve Lima'lı ve Viterbo'lu Rosa ve Beytanyalı Azize Marta ve Mısırlı Azize Meryem ve Azize Lucia ve Azize Brigid ve Azize Attracta ve Azize Dympna ve Azize Ita ve Azize Marion Calpensis ve Kutsal Hemşire Thérèse de Lisieux ve Azize Barbara ve Azize Scholastica ve yanında onbirbin bakire ile Azize Ursula. Ve hepsinin haleleri ve aylaları ve nurları vardı, ellerinde palmiyeler ve arpler ve kılıçlar ve zeytinden taçlar taşıyorlardı, giydikleri urbalarda gösterdikleri mucizelerin kutsal sembolleri işlenmişti, mürekkep hokkaları, oklar, ekmek somunları, maşrapalar, kelepçeler, baltalar, çarmıhlar, köprüler, küvette bebekler, denizkabukları, cüzdanlar, makaslar, anahtarlar, ejderhalar, zambaklar, fişek saçmaları, sakallar, domuzlar, lambalar, körükler, arı kovanları, çorba kepçeleri, yıldızlar, yılanlar, örsler, vazelin kutuları, çanlar, koltuk değnekleri, forsepsler, geyik boynuzları, sugeçirmez çizmeler, şahinler, değirmentaşları, bir tabakta gözler, balmumundan kandiller, kutsal su fırçaları, tekboynuzlular. Ve Nelson sütunu, Henry Street, Mary Street, Capel Street ve Little Britain Street boyunca devam eden güzergâhlarını kıvrıla kıvrıla takip edip *Epiphania Domini*'deki *Surge, illuminare* diye başlayan *introit*'i ve akabinde *de Saba venient* diyen *Omnes* adlı *gradual*'i pek tatlı sesleriyle söylerken türlü çeşitli mucizeler gösterdiler, bunların arasında şeytan çıkarmak, ölüleri diriltmek, balık adedini çoğaltmak, körleri ve topalları iyileştirmek, kaybedilmiş muhtelif emtianın nerede olduklarını bulmak, kutsal yazıları yorumlamak ve onlarda yazılmış olanları gerçekleştirmek, kutsamak ve kehanette bulunmak vardı. Ve en nihayetinde, sırmalı kumaştan bir tentenin altında Malachi ve Patrick'in refakatinde muhterem peder O'Flynn vasıl oldu. Ve aziz pederlerimiz önceden sözleşilen yere, toptan bakkaliye, şarap ve brendi nakliyatı, ve ticarethane mahallinde tüketilmek üzere bira, şarap ve ispirtolu içecek satma ruhsatlı Bernard Kiernan ve Ortakları Ltd Şti'ne ait, Little Britain Street 8, 9 ve 10 numaralardaki haneye vardıkları zaman, ayini yöneten papaz haneyi kutsadı ve tirizli pencereleri ve duvarları ve mahzenleri ve köşeleri ve sütun başlıklarını ve alınlıkları ve saçakları ve tırtıklı kemerleri ve kulelerin tepelerini ve kümbetleri buhurladı ve işbu hanenin pervazlarına kutsal su serpti ve Allah'a bu haneyi de İbrahim ve İshak ve Yakub'un evlerini kutsadığı gibi kutsaması ve Nurunun meleklerinin işbu hanede ikamet etmesini sağlaması için dua etti. Ve içeri girerek bu kumpanyanın erzaklarını ve meşrubatlarını kutsadı ve tüm kutsananlar dualarına yanıt verdiler.

— *Adiutorium nostrum in nomine Domini.*

— *Que fecit cœlum et terram.*

— *Dominus vobiscum.*

— *Et cum spiritu tuo.*

Ve ellerini kutsananların üzerine koydu ve şükretti ve dua etti ve hepsi onunla birlikte dua ettiler:

— *Deus, cuius verbo sanctificantur omnia, benedictionem tuam effunde super creaturas istas: et praesta ut quisquis eis secundum legem et voluntatem Tuam cum gratiarum actione usus fuerit per invocationem sanctissimi nominis Tui corporis sanitatem et animæ tutelam Te auctore percipiat per Christum Dominum nostrum.*

— Ve hepimiz de bunun altına imzamızı atarız, dedi Jack.

— Sağlığına, refahına, Lambert, dedi Crofton mı Crawford mı işte o.

— Yaşa, dedi Ned, John Jameson'ını kaldırırken. Tereyağlı balıklar yiyesin.

Tam acaba hangi hayır sahibi akıl edecek diye bakınırken Allah canımı alsın bizimki tekrar böyle çok acelesi varmış havalarında içeri dalmaz mı.

— Tam da mahkemenin orada sana bakınıyordum, dedi. Umarım geç kal...

— Yok, dedi Martin, hazırız.

Mahkemeymiş bende o göz var mı be ceplerin altınla gümüşle şişmiş. Seni gidi insafsız lavuk. Lan bize birer içki ısmarlayıversene. Şeytana pabucunu ters giydirir valla! Al işte sana yahudi! Rabbena hep bana. Kubur sıçanı kadar şirin. Beşe yüz.

— Aman kimseye söyleme, dedi yurttaş.

— Anlamadım, dedi.

— Hadi arkadaşlar, dedi işin sarpasardığını gören Martin. Hadi gidelim.

— Aman kimseye söyleme, diye gürledi yurttaş. Devlet sırrı.

Ve sıçtığımın iti uyanıp hırıldadı.

— Haydi herkese eyvallah, dedi Martin.

Ve onları elinden geldiği kadar hızla oradan çıkardı, Jack Power ve Crofton mu ne haltsa işte o, bizimki de onların ortasında bir bok anlamamış ayakları atıyor, hepsi birden sıçtığımın faytonuna doluştular.

— Haydi fırla, dedi Martin arabacıya.

Sütbeyazı yunus yelesini savurdu, ve yunus altın rengi mabadının üzerinde yükselirken, dümenci şişkin yelkene rüzgârı doldurdu ve tüm yelkenleri fora edip üç köşeli yelkeni iskeleye çevirerek gemiyi harekete geçirdi. Pek çok sayıda güzeller güzeli peri kızı sancak ve iskele taraflarına yaklaştılar ve, o soylu teknenin iki yanında tutunarak, pırıltılı gövdelerini, aynı, sefere çıkan ya da latif hanımların gülümsemelerini kazanmak için yarışan beyefendilerin ayaklarına hız kazandıran becerikli tekerlek ustasının tekerleğinin kalbinde eşit uzunlukta, her biri diğerinin kızkardeşi olan çubukları yerleştirip tüm çubukları dışarıdan bir çemberle bağlaması gibi birbirine birleştirdiler. Aynen böyle gelip yerleştiler bu arzulu peri kızları, ölümsüz kızkardeşler. Ve gülüştüler, köpüklerinin yarattığı bir çemberin içinde oynaşarak: ve tekne dalgalara sıkı sıkı yapıştı.

Ve valla ağbi tam bardağımın kıçını indiriyordum ki bir baktım yurttaş kalkmış yalpalaya yalpalaya kapıya yürüyor, içe içe tulum gibi şişmiş nefes nefese kalmış,

herife Cromwell'in küfrünü ediyor, açmış ağzını yummuş gözünü, İrlanda lisanında çan, mushaf ve mum üzerine saydırıyor, Joe ile leprikon gibi etrafında dolanan Alf cücesi onu sakinleştirmeye çalışıyorlar.

— Tutmayın beni, diyor.

Ağbicim sonra kapıya kadar gitti onlar tutuyorlar ve seninki böğürüyor:

— Yaşşa İsrail, yaşşa!

Arrah, beş dakka kıçının üzerinde uslu otur be birader bak Allahın adını verdim, kendini elâleme madara etme. Yarabbim illa ki soytarının teki çıkacak pireyi deve yapıp ortalığı velveleye verecek. Bunun gibiler sayesinde içtiğin bira karnında sirkeye döner gözüm, aynen bu olur.

Memlekette ne kadar sokak çocuğu ve yosma varsa kapının etrafında toplandı, Martin arabacıya çabuk sür diyor, yurttaş böğürüyor, Alf ve Joe tepesinde onu susturmaya çalışıyorlar, herifçioğlu yahudiler de yahudiler diye kaptırmış gidiyor sokak serserileri nutuk isteriz diye bağırıyorlar Jack Power onu tutup arabanın koltuğuna oturtmaya ve sıçtığımın çenesini tutmasını sağlamaya çalışıyor ve tek gözünün üzerinde gözbağı olan bir serseri *Eğer aydaki adam olsaydı bir çıfıt, çıfıt, çıfıt*'ı söylemeye başlıyor ve yosmanın biri ciyaklıyor:

— Beyfendi baksanıza! Beyfendi dükkân açık kalmış!

Ve o da diyor ki:

— Mendelssohn yahudiydi, Karl Marx ve Mercadante ve Spinoza da yahudiydi. Ve sizin Kurtarıcınız da yahudiydi, babası da yahudiydi. Sizin Tanrınız.

— Onun babası yoktu, dedi Martin. Bu kadarı kâfi. Arabacı haydi sür.

— Kimin Tanrısı! dedi yurttaş.

— O zaman, amcası yahudiydi, dedi. Sizin Tanrınız yahudiydi. İsa da aynı benim gibi bir yahudiydi.

Ağbi yurttaş aynen dükkâna geri daldı.

— İsa aşkına, dedi, o pis yahudinin beynini dağıtacağım o kutsal adı ağzına aldığı için. İsa aşkına bu herifi çarmıha gereceğim vallahi gereceğim. Şu bisküvi kutusunu ver bir bana.

— Dur! dur! dedi Joe.

Majestelerinin matbaa şirketi Messrs Alexander Thoms'un eski çalışanlarından Nagyaságos uram Lipóti Virag'ın, Százharminczbrojúgulyás-Dugulás (Mırıldanan Sular Çayırı) adlı uzak diyara gitmek üzere ayrılırken, başkentimiz ve banliyölerinden arkadaşları ve tanıdıklarının oluşturduğu binlerce kişilik geniş ve kadirbilir bir kalabalık onunla vedalaşmak için toplandılar. Büyük bir *éclat* gösteren bu merasim, son derece duygulandırıcı bir dostanelik ile doluydu. İrlandalı sanatçıların bezediği, kadim İrlanda parşömeninden tezhipli bir tomar, toplumun geniş bir kısmını temsilen bu pek mümtaz fenomenolojiste takdim edildi, yanında da, imalatçıları Messrs Jacob *agus* Jacob'a her türlü takdiri hakkettiren, kadim Kelt

süslemeleri stilinde pek zevkli bir şekilde imal edilmiş gümüşten bir mücevher kutusu armağan edildi. Veda eden misafirimiz ayakta alkışlarla uğurlandı, seçkin İrlanda üflemeli çalgılar orkestrası, *Erin'e Geri Dön*'ün ve hemen akabinde *Rakóczsy Marşı*'nın pek sevilen nağmelerini çaldığı zaman hazır bulunanların pek çoğu gözyaşlarını tutamadılar. Dört yanımızı çeviren denizlerin kıyıları boyunca, Howth tepesinin, Üç Kaya Dağının, Sugarloaf, Bray Head, Mourne Dağlarının, Galtee'lerin, Ox, Donegal ve Sperrin tepelerinin, Nagle'ların ve Bogragh'ların, Connemara tepelerinin, M'Gillicuddy tepeliklerinin, Slieve Aughty, Slieve Bernagh ve Slieve Bloom dağlarının zirvelerinde katran varilleri ateşe verildi ve şenlik ateşleri yakıldı. Gökleri inleten ve uzaktaki Cambria ve Caledonia tepelerinde fevç fevç toplanmış olan soylu beylerin cevaben yaptığı tezahüratlarla karşılanan tezahürat sesleri arasında, mastodontik keyif gemisi yavaş yavaş hareket ederken, en son olarak da büyük bir kalabalık olarak hazır bulunan cins-i latif temsilcilerinin saygılarını göstermek için attıkları çiçeklerle selamlandı ve nehir boyunca sallardan oluşan küçük bir filonun kılavuzluğunda ilerlerken Gümrük Binasının ve Liman İdaresinin bayrakları ile Pigeonhouse'taki elektrik santrali ve Poolbeg fenerinin bayrakları selamlamak için indirilip geri çekildi. *Visszontlátásra, kedvés barátom! Visszontlátásra!* Gittin ama unutulmadın.

Ağbicim bizzat şeytan gelse o sıçtığımın tenekesini eline geçirmeden onu durduramazdı zaten sonra da dışarı fırladı kabız domuz gibi böğürerek, Alf cücesi de dirseğinden sarkıyordu, Queen's Royal Theatre'a gitsen böyle bir temaşa göremezsin.

— Nerede lan o herif öldüreceğim onu?

Ve Ned ile J. J. gülmekten altlarına ediyorlardı.

— Hassiktir, dedim, anca sonuna yetişebileceğim.

Arabacı şansına beygirin kafasını öbür tarafa çevirdi de fırlayıp gittiler.

— Yapma, yurttaş, dedi Joe. Dur!

Valla elini kurtardığı gibi şöyle bir savurdu ve fırlattı. Allah baktı da güneş gözünü kamaştırdı yoksa gebertiverecekti adamı. Yeminle kutuyu bir fırlattı, taa Longford vilayetine kadar gitti. Sıçtığımın beygiri de korktu, bizim soysuz it de arabanın peşinden bok varmış gibi havlayarak koşmaya başladı, tüm ahali gülüyor bağrışıyordu ve bizim teneke kutu da yolda çangırdayarak yuvarlanıyordu.

Afet, tüyler ürpertici etkisini bir an içinde gösteriverdi. Dunsink rasathanesi, her biri Mercalli ölçeğinde beş derece şiddetinde toplam onbir sarsıntı kaydetti ki adamızda Silken Thomas isyanının olduğu yıldaki 1534 depreminden bu yana bu kadar büyük bir sismik hareketliliğin mevcut bir kaydına rastlanmamaktadır. Depremin merkezinin, başşehrimizin Inn's Quay semti ile Saint Michan mahallelerinin kesişimine tekabül eden toplam kırkbir dönüm, iki evlek ve yedi kere yedi arşın yahut endaze sathındaki arazide olduğu anlaşılmaktadır. Adalet sarayı civarındaki bütün asilzade malikâneleri yerle bir olmuş ve afet ânında içinde

önemli hukuki tartışmaların vuku bulmakta olduğu soylu abidenin kendisi de kelimenin tam anlamıyla bir harabe yığınına dönüşmüştür ve bütün sakinlerinin enkazın altında canlı canlı gömülmüş olduklarından endişe edilmektedir. Görgü tanıklarının söylediklerinden, yer sarsıntıları ile aynı anda siklon karakterinde son derece şiddetli bir fırtınanın da patladığı anlaşılmaktadır. Arama ekipleri tarafından, adamızın pek uzak köşelerinde, Kraliyet ve Sulh işleri müşaviri sayın Mr George Fottrell'e ait olduğu sonradan tespit edilen bir serpuş ve altın kabzasına Dublin yüksek mahkemesi ile ceza mahkemesinin pek ilim ve irfan sahibi başkanı sir Frederick Falkiner'ın adının başharflerinin, aile armasının ve kapı numarasının hâk edilmiş olduğu bir ipek şemsiye bulunmuştur, bu nesnelerin ilki Giant's Causeway dağlarının bazaltik çıkıntılarının üçüncüsünde, ikincisi ise eski Kinsale burnunun yakınındaki Holeopen körfezinin kumsalında bir kadem üç parmak derinliğe gömülmüş olarak ele geçirilmiştir. Kimi diğer görgü tanıkları ise, atmosferin içinde devasa boyutlarda akkor halinde bir nesnenin korkutucu bir hızla güneybatının bir kerte batısı istikametinde savrulduğunu belirtmişlerdir. Dünyanın tüm kıtalarının dört bir köşesinden başsağlığı ve taziye dilekleri her saat başı bize ulaşmaktadır ve hükümran Papa hazretleri, Vatikan'ın ruhani liderliği altındaki tüm başpiskoposluk bölgelerindeki her bir katedralin yöneticileri tarafından böylesi beklenmedik bir şekilde aramızdan ayrılma çağrısı alan imanlı merhumların ruhları için hususi bir *missa pro defunctis*'in eşzamanlı olarak ifa edilmesi emrini bahşetme inayetini göstermişlerdir. Yıkıntıların kaldırılması ve *débris*'nin, ceset parçaları ve sairenin taşınması işi, Great Brunswick Street 159 numarada mukim Messrs Michael Meade ve Mahdumu ile North Wall 77, 78, 79 ve 80 numaralarda mukim Messrs T. & C. Martin'e emanet edilmiştir, ayrıca onlara Cornwall Dükü'nün hafif piyade alayı yardımcı olacaktır. Alayın genel sevk ve idaresinden ise H. R. H. tuğamiral pek saygıdeğer sir Hercules Hannibal Habeas Corpus Anderson K. G., K. P., K. T., P. C., K. C. B., M. P., J. P., M. B., D. S. O., A. Q., M. F. H., I. K. A. G., B. L., Mus. Doc., P. L. G., F. T. C. D., F. R. U. I., F. R. C. P. I., ve F. R. C. S. I. sorumludur.

Ömrü hayatında böyle birşey görmemişsindir. Valla kellesinin yan tarafına o piyango bileti vursaydı o altın kupayı bir daha hiç unutmazdı, hayatta unutmazdı, ama var ya yurttaşı darp ve müessir fiilden Joe'yu da yardım ve yataklıktan içeri tıkarlardı. Arabacı deli gibi sürdü gitti de hayatını kurtardı, Allah'ın Musa'yı yarattığı ne kadar doğruysa o kadar doğru. Ne dedin? Evet ağbicim valla billa aynen bunu yaptı. Arkasından da bir araba küfür salladı.

— Geberttim mi lan onu, dedi, ne oldu?

Sonra da o sıçtığımın itine bağırdı:

— Koş tut, Garry! Tut onu evladım!

Son gördüğümüz de o sıçtığımın arabasının köşeyi dönmesi ve bizim koyunsuratlının el kol hareketleri yapması ve soysuz itin kulakları arkasından

uçuşarak peşinden koşması oldu valla bir yakalasa herifi liğme liğme edecekti. Beşe yüz! Valla ona da ucuza çıkmamış oldu, bak yeminle söylüyorum sana.

Ve işte, onların hepsinin etrafını büyük bir nur sardı ve işte, O'nun göklere çıkmak üzere bindiği arabayı gördüler. Ve arabanın içinde O'nu gördüler, nurun izzetiyle sarmalanmıştı, güneş gibi bir halesi vardı, ve ay gibi güzel ve korkunçtu, öyle ki dehşetten O'na bakmaya cüret edemediler. Ve işte, göklerden bir seda duyuldu, *İlya! İlya!* diye seslendi ve O da şiarını haykırarak cevap verdi: *Abba! Adonay!* Ve vaki oldu ki, O'nu, ben-Bloom İlya'yı gördüler, meleklerden bulutların arasında nurun izzetine doğru Little Green Street'teki Donohoe's meyhanesinin üzerinden sanki kürekle fırlatılmış gibi, kırkbeş derecelik bir açıyla yükseliyordu.

Yaz akşamı dünyayı esrarengiz kucaklamasıyla sarmalamaya başlamıştı. Taa uzaklarda garpta güneş batıyordu ve geçip gidiveren günün son ışıltıları denizin ve kumsalın üzerinde, körfezin sularına her zaman olduğu gibi bekçilik etmekte olan yıllanmış Howth'umuzun bulutlu burnunun üzerinde, Sandymount kıyısı boyunca üzerlerini ot bürümüş kayaların üzerinde, ve nasıl unutulabilir, dua seslerini sükûnetin içine fasılalarla akıtan sessiz kilisenin üzerinde sevgiyle oyalanıyordu, dua seslerinin adandığı azize de en saf ışıldamasıyla insanlığın fırtınalarda kaybolmuş kalbine yol gösteren bir ışık olan, denizlerin yıldızı Meryem'di.

Üç kız arkadaş kayaların üzerine oturmuşlar, akşam manzarasının ve fazla serin olmadan ferah olan havanın tadını çıkarıyorlardı. Köpüklü dalgaların yanıbaşında oturup samimi bir sohbet ederek hanımlara özel konuları tartışmak için bu favori köşeciğe sık sık gelmek âdetleriydi: Cissy Caffrey, yanında bebek arabasının içinde bebekle Edy Boardman, iki tane de kıvırcık saçlı oğlan çocuğu, Tommy ve Jacky Caffrey, oğlanların bahriyeli elbiseleri ve ikisinin de üzerinde elbiseleriyle takım olan, H. M. S. Belleisle yazılı şapkaları vardı. Tommy ve Jacky Caffrey ikizdiler çünkü, daha dört yaşlarına yeni basmışlardı ve pek yaygaracı ve şımarık ikizler oluveriyorlardı bazen ama olsun, pırıl pırıl neşeli yüzleriyle ve o pek tatlı halleriyle pek şeker ufaklıklardı yine de. Kürekleri ve kovalarıyla kumda debeleniyorlardı, çocukların hep yaptığı gibi kumdan kaleler yapıyorlardı, ya da kocaman renkli toplarıyla oynuyorlardı, keyiflerine de diyecek yoktu doğrusu! Ve Edy Boardman tombul bebeği arabasında ileri geri sallarken küçük bey keyiften durmadan kıkırdıyordu. Epi topu onbir ay dokuz günlüktü ve, her ne kadar daha ufacık bir bebecik olsa da, bebek diliyle ilk sözcüklerini peltek peltek söylemeye başlamıştı bile. Cissy Caffrey onun o ufak şişko yanaklarıyla çenesindeki güzelim gamzeyi okşamak için eğildi.

— Hadi bakalım, bebecik, dedi Cissy Caffrey. Koskocaman söyle şimdi. Susadım.

Ve bebek onu çocukça konuşmasıyla yanıtladı:

— Du daa dum.

Cissy Caffrey miniminnacık beyi kucakladı çünkü çocukları feci severdi, o zavallıcıklara o kadar sabırlı davranırdı ki, zaten Tommy Caffrey'ye hintyağını içirmenin yegâne yolu da Cissy Caffrey'nin onun burnunu tutup esmer ekmeğin köşesini koparıp üzerine altın renkli şurup gezdirip vereceğini vaadetmesiydi. Nasıl bir ikna gücü vardı bu kızda! Ama hiç şüphesiz bebek de pek iyi huyluydu nazar değmesin, o yepyeni, afili önlüğünün içinde pek şirindi şapşal şey. Cissy Caffrey o sizin bildiğiniz şımarık güzellere, hani o Flora Mac Çıtkırıldımgillere benzemezdi. Şu dünyada daha doğrukalpli bir kız hiç görülmemiştir, çingenegözü gibi gözlerinde her zaman bir tebessüm, olgunkiraz gibi kırmızı dudaklarında her zaman tatlı bir söz olurdu, son derece sevimli bir kızdı. Ve Edy Boardman da küçük kardeşinin komik komik konuşmasına güldü.

Ama tam da o anda Tommy paşa ile Jacky paşa arasında ufak bir fikir ayrılığı başgösteriverdi. Oğlanların huyu böyle olurdu ve bizim ikizler de bu altın kurala istisna falan teşkil etmiyorlardı. Paylaşamadıkları, Jacky paşanın yaptığı malum bir kumdan kaleydi, Tommy paşa buna Martello kulesininki gibi bir giriş kapısı eklenerek mimari yönden bayındırlaştırılması gerektiğinde her ne pahasına olursa olsun diretiyordu. Ama eğer Tommy paşa dediğim dedik idiyse Jacky paşa da burnunun dikine gitmeyi pek iyi biliyordu ve, her İrlandalı bacaksızın evinin onun kalesi olduğu şiarına sadık kalarak, gözünü karartıp can düşmanına öyle bir girişti ki kale üzerinde hain emeller besleyen saldırgan hezimete uğradığı gibi paylaşılamayan kale de (üzüntüyle bildirmek zorundayız!) yerle bir oldu. Mağlup Tommy paşanın çığlıklarının kız arkadaşların dikkatini çektiğini söylememize gerek bile yok tabii.

— Gel buraya bakayım, Tommy, diye seslendi ablası emreden bir sesle, derhal! Jacky, çok ayıp, niçin Tommy'ciği pis kumlara atıyorsun? Dur seni bir elime geçireyim de gör.

Dökmediği gözyaşlarıyla buğulanmış gözleriyle Tommy paşa onun çağrısına uyarak geldi çünkü ikizlerin arasında ablalarının sözü kanundu. Başına gelen bu felaketten sonra pek hazin bir vaziyetteydi ayrıca. Bahriyeli elbisesinin üstü ve ağza alınmaz nahiyeleri kumla dolmuştu ama Cissy hayatın karşımıza çıkardığı ufak meseleleri halledivermek sanatının eski üstadlarındandı ve kaşla göz arasında küçük beyin şık takımında bir kum tanesi bile kalmayıvermişti. Buna rağmen mavi gözleri fışkırmaya hazır kaynar gözyaşlarıyla ışıldıyordu bu nedenle kız da onu öpe öpe teselli etti ve suçlu Jacky paşaya parmağını sallayıp şimdi yerinden kalkarsa o oğlanı yakalayıvereceğini söyledi, gözlerinde tehdit oynaşıyordu.

— Pis yaramaz Jacky! diye bağırdı.

Ufak denizciyi koluyla sarmaladı ve yılanı deliğinden çıkaran bir sesle kalbini aldı:

— Nedir senin adın? Doyulmaz tadın?

— Söyle bakalım sevgilin kim, dedi Edy Boardman. Cissy mi senin sevgilin?

— Diğiil, dedi Tommy gözlerinde yaşlarla.

— Yoksa Edy Boardman mı senin sevgilin? diye sordu Cissy.

— Diğiil, dedi Tommy.

— Ben biliyorum, dedi Edy Boardman pek de dostça olmayan bir sesle, miyop gözleriyle muzip muzip bakıyordu. Ben biliyorum Tommy'nin sevgilisini, Gerty'ymiş Tommy'nin sevgilisi.

— Diğiil, dedi Tommy, gözyaşlarına boğulmasına ramak kalmıştı.

Cissy'nin annelik içgüdüsü hemencecik meselenin ne olduğunu kavradı ve Edy Boardman'a fısıldayarak onu beyefendilerin gözünden uzağa bebek arabasının arkasına götürmesini ve yepyeni kahverengi ayakkabılarını ıslatmamasına dikkat etmesini söyledi.

Ama kimdi bu Gerty?

Yol arkadaşlarının yanıbaşında oturup uzaklara dalıp gitmiş, kendini derin düşüncelere kaptırmış olan Gerty MacDowell, canayakın İrlandalı genç kızların insanın görmeyi umabileceği en mükemmel örneklerinden biriydi doğrusu. Muhitinde onu tanıyan herkes güzel olduğunu söylerdi, ama, sık sık dediklerine göre MacDowell'lardan çok Giltrap'lara çekmişti. Gövdesi ince ve zarifti, hatta neredeyse çelimsizliğe meylediyordu, ama son zamanlarda almakta olduğu demir takviyeli jelatinli haplar ona inanılmaz iyi gelmişti, Dul Welch'in hanımlara mahsus haplarından çok daha iyiydi bunlar, eskiden başına gelen o akıntılardan ve hani o yorgunluk hissi yok mu ondan kurtulmuştu. Yüzünün mum gibi aklığı, fildişini andıran saflığıyla neredeyse ruhani bir nitelik taşıyordu, öte yandan o gül goncası ağzı ise tam bir Eros yayı biçiminde, Eski Yunan mükemmelliğindeydi. Uçlarına doğru incelen parmaklarıyla elleri sanki ince damarlı kaymaktaşından gibiydi ve limon suyu ile merhemler sultanının beyazlatabileceği kadar beyazdılar, ama gece yatarken oğlak derisi eldivenler giydiği ya da ayağını sütle yıkadığı da doğru değildi. Bu yalanı zamanında Bertha Supple Edy Boardman'a Gerty ile kanlı bıçaklı oldukları sırada (tüm ölümlüler gibi kız arkadaşların arasında da tabii ki zaman zaman ufak tartışmalar yaşanabiliyordu) bile bile söylemişti ve o da ona ne yaparsa yapmasını ama bunu hiçkimseye söylememesini söylemişti eğer söylerse suçlusu o olacaktı ve onunla bir daha hiç konuşmayacaktı. Kesinlikle. Onur, onu hakkedenindir. Gerty'nin havasında içten gelen bir rafinelik, sultanlara yaraşan ağırkanlı bir ***hauteur*** vardı, kibar elleriyle ayaklarının yüksek kemerli tabanları bunun gözden kaçması olanaksız ispatlarıydı. Eğer kader kısmet onun soylu bir hanımefendi olarak doğmasını isteseydi ve iyi bir eğitimden geçme şansı ona tanınabilseydi Gerty MacDowell ülkemizin kibar hanımlarının hepsiyle kolaylıkla boy ölçüşebilir ve kendini alnı mücevherlerle pek hoş bir tarzda süslenmiş ve soylu taliplilerini kendilerini onun ayaklarına atmış hizmetlerini sunmak için birbirleriyle yarışır halde bulabilirdi. Olur

ya, belki de o yumuşakhatlı yüzüne zaman zaman yerleşen, bastırılmış manalarla yüklü güzel gözlerine tuhaf, hasret dolu bir temayülü, pek az insanın direnebileceği bir cazibeyi veren o bakışın nedeni de buydu, olabilecek olan bir aşkın ihtimaliydi. Acaba kadınların gözleri niçin böylesine efsunlu, büyüleyici oluyor? Gerty'nin gözleri en mavi İrlanda mavisiydi, parlak kirpikleri ve koyu renk, ifade dolu kaşları da o gözleri mükemmelen tamamlıyordu. O kaşlar hep böyle ipeksibaştançıkarıcı değildi. Gözlerine, moda öncüsü bir hanımefendiye pek yaraşan ve bir görenin bir daha unutamadığı bu ifadeyi veren ***kemankaşolin*** ürününü denemesini ona ilk öneren Prenses mecmuasının Güzelliğimiz köşesinin yazarı Madame Vera Verity olmuştu, ve bir daha da hiç pişman olmamıştı bundan. Sonracığıma yüz kızarmasının bilimsel tedavisi vardı ve nasıl uzun boylu olurum vardı ve boyunuzu uzatın vardı ve yüzünüz güzel ama ya burnunuz? vardı. Bak bu tam Mrs Dignam'a göreydi çünkü kadının burnu düğme gibiydi. Ama Gerty'nin güzelliğinin asıl baştacı o gür, güzelim saçlarıydı. Saçı kendiliğinden dalgalı ve koyu kahverengiydi. Daha o sabah yeniay çıktığı için kesmişti, saçları güzel başının çevresinde bol bol, gür katmanlarıyla yuvalanmıştı, tırnaklarına da bakım yapmıştı, perşembe refah getirir. Ve tam şimdi Edy'nin sözleri üzerine onu ele veren, miniminnacık bir gül goncası kadar kırılgan bir kızarıklık yanaklarına tırmanmıştı, kızlara yaraşan o tatlı mahcubiyeti içinde öylesine güzel görünüyordu ki Allah'ın sevgili memleketi İrlanda'da ona denk tek bir tane bile kız bulunamazdı hiç şüphesiz.

Bir anlığına sessiz kaldı, gözleri pek üzgündü, onları aşağıya çevirmişti. Cevap vermek üzereydi ama birşey dilinin ucundaki kelimeleri engelledi. İçinden gelenler konuş diyordu ona: gururu ise sessiz olmasını söylüyordu. Güzel dudakları bir süre büzüldüler ama sonra gözlerini kaldırdı ve içinde taze bir mayıs sabahının tüm tazeliğini taşıyan keyifli ve ufak bir kahkaha patlattı. Pek iyi biliyordu, hem de herkesten iyi biliyordu, o şaşı Edy'nin neden bunu dediğini, oğlanın artık ona ilgisini azalttığını sanıyordu ama aslında olan biten âşıkların arasındaki küçük bir tartışmadan ibaretti yalnızca. Bisikletli oğlanın sürekli onun penceresinin önünde bir aşağı bir yukarı bisikletini sürmesi yüzünden birileri her zamanki gibi kıskançlıktan çatlıyordu. Babası akşamları artık oğlanı evden çıkarmıyordu ki çocuk şu ortaöğretim sınavlarında burs kazanabilsin hepsi bundan ibaretti ve liseyi bitirince Trinity College'a tıp okumaya gidecekti aynı şu anda Trinity College üniversitesinin bisiklet yarışlarında yarışmakta olan ağabeyi W. E. Wylie gibi. Kızın hisleri, kızı bazen tam kalbinden vuran o sıkıntılı, sancılı boşluk oğlanın pek umurunda değildi belki de. Ama oğlan gençti daha, belki zamanla kızı sevmeyi öğrenebilirdi. Oğlanın ailesi protestandı ve Gerty tabii ki en önemli olanın Kim olduğunu ve O'ndan sonra da kutsal Bakire'nin ve Aziz Yusuf'un geldiğini bilirdi. Öte yandan oğlanın yakışıklılığına da hiç diyecek yoktu, burnu pek hoştu ve içi de dışı gibi güzeldi, herşeyiyle tam bir beyefendiydi, şapka giymediği zaman başının biçimi bile alelade

insanlardan farklıydı, Gerty'nin onu nerede görse tanıması için yeterli oluyordu ve sokak lambasının yanında bisikletinin gidonunu elinden bırakıp döndürmesi ve içtiği o pahalı sigaraların latif rayihası ve ayrıca boyu boyuna da denkti ve işte bu yüzden Edy Boardman'ın dili böyle pek feci sivri olmuştu çünkü oğlanın bisikletiyle bir aşağı bir yukarı dolaştığı yer onun bahçeciğinin önü değildi işte.

Gerty sade, ama Moda Anamız'ın müritlerine yaraşan doğuştan gelen bir zevklilikle giyinmişti çünkü içinden gelen bir ses pek ufak bir ihtimal de olsa belki oğlanın da sokağa çıkmış olabileceğini söylemişti. Elektrik mavisine Bebek Boyası marka boyayla kendi elcağızıyla boyadığı (çünkü *Hanımefendilerin Resimli Mecmuası*'nda yazanlara göre bu sezon elektrik mavisinin moda olacağı bekleniyordu), çatala kadar inen güzelce kesilmiş bir V yakası ve (içine mendil koyarsa elbisenin şekli bozulduğundan, en sevdiği parfümünü sıktığı bir pamuk parçasını sürekli içinde taşıdığı) bir mendil cebi olan pek zarif bir bluz ile bahriyeli mavisi, üç çeyrek uzunluğunda ve tam adımının uzunluğuna uygun kesilmiş bir etek o zarif, ince siluetini en mükemmel biçimde ortaya çıkarıyordu. Geniş yapraklı, çikolata renkli hasırdan yapılmış, pek kokoş, miniminnacık bir şapkacığı vardı, şapkanın siperliğinin altı tezat olarak yumurtamavisi şenil kumaşla çevrelenmişti ve yan tarafında da aynı tondan papyon biçiminde bir fiyonk vardı. Geçen hafta bütün Salı akşamını o şenil kumaşa uyan kumaş aramakla geçirmişti ama nihayet aradığını Clery's'in yaz indiriminde bulabilmişti, tam tamına uyuyordu, dükkânda birazcık lekelenmişti ama hayatta farkedilmiyordu, yedi parmaklık kumaşa iki şilin bir vermişti. Hepsini kendi elleriyle yapmıştı ve sonra kafasına giyip denediği zaman nasıl mutlu olmuştu, aynanın ona aksettirdiği o güzelim yansımasına gülümserken! Ve şekli bozulmasın diye su sürahisinin üzerine geçirirken bu şapkanın tanıdığı bazı şahısların mosmor olmasına yol açacağını biliyordu. Kunduraları en son ayakkabı modasına uygundu (Edy Boardman pek minyon olmasıyla övünür dururdu ama hayatta Gerty MacDowell'ın beş numara ayakları gibi küçük ayakları olmamıştı, bugün de yarın da, hiçbir zaman da olamayacaktı), burunları rugandı ve ayağının yüksek kemerinin hizasında yalnızca birer tanecik pek zevkli toka vardı. Biçimli bileği eteğinin altından o mükemmel orantılarını sergiliyordu ve ince örgülü, yüksek topuk desteği eklenmiş ve tepesinde geniş dizbağları çoraplarla sarmalanmış sütun gibi bacaklarının tam tamına münasip olduğu kadarı görünüyordu, bir santim fazlası görünmüyordu. İç çamaşırlarına gelince, Gerty'nin derdi günü bunlardı ve o tatlı onyedi yaşın (her ne kadar Gerty için onyedi yaşı artık geride kaldıysa da) kuş gibi kanat çırpan korkularını ve ümitlerini bilen biri onu bu durum için suçlayabilir miydi hiç? Dört takım şeker mi şeker çamaşırı vardı, dikişleri feci şirindi, üç parça ve ayrıca bir de gecelik takımı, ve takımların her birinin farklı renkte kurdelelerden bağcıkları vardı, gülpembe, uçuk mavi, eflatun ve bezelye yeşili, onları kendi eliyle havalandırırdı, yıkanmaktan geldikleri zaman kendisi çivitlerdi ve ütülerdi

ve ütüyü koymak için bir tuğlası vardı çünkü o çamaşırcı kadınlara güvenmezdi, çamaşırları ne biçim yaktıklarını görmüştü bir keresinde. Bugün şans getirir diye mavi takımını giymişti, çünkü herşeye rağmen umudu vardı, mavi onun rengiydi ve gelinlere de uğur getirirdi mavi birşeyler giyerlerse, geçen hafta bu gün giydiği yeşil ona uğursuzluk getirmişti çünkü sonra babası çocuğu ortaöğretim sınavlarına çalışması için eve kapatmıştı ve bu sabah giyinirken bugün belki sokağa çıkmıştır diye düşündüğü için neredeyse o şeyini tersyüz edip giyecekti çünkü bunu yapmak uğur getirirdi âşıkları buluştururdu eğer o şeyini tersyüz giyersen ama günlerden cuma olmaması gerekiyordu.

Ama yine de, yine de! Çehresindeki o gergin ifade! İçten içe kemiren bir hüzün o çehreyi hiç terketmiyordu. Ruhu olduğu gibi gözlerine yansıyordu ve o anda kendi odacığının mahremiyetinde olmak için dünyaları verirdi, gözyaşlarına boğulurdu orada, güzelce bir ağlayarak içine attığı dertlerini döker rahatlardı. Ama çok da fazla ağlamazdı çünkü aynanın önünde güzelce ağlamayı bilirdi. Güzelsin, Gerty, demişti ayna ona. Akşamın solgun ışığı sonsuz üzgün ve özlemle dolu bir yüzün üzerine vuruyordu. Gerty MacDowell boşuna hasret çekiyordu. Evet, ta başından beri biliyordu ki o evlilik törenimizde sizleri de aramızda ve nikâh çanları Mrs Reggie T. C. D. (çünkü ağabeyiyle evlenen Mrs Wylie olacaktı) için çalıyor ve moda haberlerinde Mrs Gertrude Wylie mavi tilki kürküyle çevrelenmiş nefis bir gri kreasyon giymişti hayallerinin hepsi boşunaydı. Oğlanın aklı daha bunlara ermiyordu. Her kadının doğuştan gelen hakkı olan aşka inanmazdı o oğlan. Çok zaman önce Stoer'lardaki partide (çocuk hâlâ kısa pantalon giyiyordu o sırada) yalnız kaldıkları zaman koluyla onu sarmalamıştı ve Gerty dudaklarına kadar bembeyaz kesilmişti. Çocuk ona tuhaf, hırıltılı bir sesle küçüğüm benim demişti ve yarım yamalak bir öpücük kondurup (ilk öpüş!) ama yalnızca Gerty'nin burnunun ucundan öpebilmişti sonra da meşrubatlarla ilgili birşeyler geveleyip odadan dışarıya seğirtmişti. Tezcanlı seni! Sağlam bir karakter hiçbir zaman Reggy Wylie'nin güçlü yönlerinden biri olmamıştı ve Gerty MacDowell'a kur yapıp kalbini kazanacak olan adamın tam bir erkek olması gerekiyordu. Ama bekliyordu, hâlâ birinin ona teklif etmesini bekliyordu, ayrıca bu yıl artık yıldı ve yakında bitecekti. Gerty'nin idealindeki sevgili öyle ayaklarının altına az bulunur ve harikulade bir aşkı serecek bir beyaz atlı prens değildi, tam tersine şöyle sessiz, güçlü bir yüzü olan adam gibi bir adamdı, henüz hayatının aşkını bulamamış bir adam, belki saçlarına kır düşmeye başlamış bir adam, onu anlayacak, koruyucu kollarıyla saracak, o derin, sevecen tabiatıyla Gerty'ye sıkı sıkı sarılacak ve onu uzun mu uzun bir öpüşle teselli edecek bir adam. Kendini sanki cennette sanacaktı o zaman. Bu şerbet gibi yaz akşamında işte böyle bir erkeğe hasret duyuyordu. Tüm kalbiyle onun, sadece onun olmak istiyordu, iyi günde kötü günde, hastalıkta sağlıkta, ölüm bizi ayırana dek, bugünden ebediyete onun nikâhlı gelini olmak istiyordu.

Ve Edy Boardman bebek arabasının arkasında Tommy'cik ile beraberken o da acaba kendisine o adamın müstakbel hanımcığı diyebileceği o gün acaba hiç gelecek mi diye düşünüyordu. Sonra eğer isterlerse suratları mosmor olana kadar dedikodusunu yapabilirlerdi, Bertha Supple da, o cadaloz Edy de, çünkü Edy Kasım'da yirmiki yaşını bitirecekti zaten. Erkeğine iyi bakıp onu pek rahat ettirecekti ayrıca çünkü Gerty kadınca bilgeliğe sahipti ve bir erkeğin evinde rahat etmek istediğini bilirdi. Tavada altın kahverengi renk alana kadar pişirdiği krepleri, nefis kremalı Kraliçe Ann pudingleri tüm tanıdıklarının çok takdirini kazanmıştı elinden pek iyi yemek geliyordu ayrıca ateşi yakın, ince öğütülmüş kendiliğinden kabaran unu serpin ve sürekli aynı yönde çevirerek karıştırın ve sonra süt ve şekeri çırpın ve yumurtaların aklarını iyice çırpın bunları da çok iyi becerirdi ama iş yemeği yemeğe gelince onu sevmiyordu etrafında ona bakan birileri varsa utanıyordu ve hep merak ediyordu neden şöyle şairane birşeyi yiyemiyorduk mesela menekşe ya da gül gibi ve pek güzel döşenmiş bir oturma odaları olacaktı duvarlarında resimler gravürler ve Giltrap dedenin güzel köpeği Garryowen'ın fotoğrafı olacaktı dili olsa konuşacak, neredeyse insan gibi, ve sandalyelerin basma kumaştan örtüleri olacaktı ve Clery's'in yaz indirimi sepetlerindeki gümüş ekmek rafından olacaktı zengin evlerinde olduğu gibi. Kocası uzun boylu geniş omuzlu olacaktı (koca olarak hep uzun boylu bir erkeği hayal etmişti) güzelce kırpılmış bıyığının altında pırıl pırıl beyaz dişleri olacaktı ve balayı için Avrupa'ya gideceklerdi (üç harikulade hafta!) ve sonra ufacık rahat sıcacık evlerine yerleştikleri zaman, her sabah beraber kahvaltı edeceklerdi, kahvaltıları basit ama mükemmelen hazırlanmış olacaktı, başbaşa, sonra kocası işe gitmeden önce sevgili ufacık karıcığını kalpten, koskocaman kucaklayacaktı ve bir an için gözlerinin ta içine bakacaktı.

Edy Boardman Tommy Caffrey'ye bitti mi diye sordu ve o da bitti dedi, kız da çocuğun kısa pantaloncuğunun düğmelerini ilikleyiverdi ve koşup Jacky ile oynamasını uslu durmasını kavga etmemesini söyledi. Ama Tommy topu istediğini söyledi ve Edy ona hayır dedi topla bebek oynuyordu ve topu alırsak yaygarayı basardı ama Tommy dedi ki top onun topuydu ve topunu istiyordu ve yerlerde tepinmeye başladı, afedersiniz. Barut gibi vallahi! Ah, çoktan koca adam olmuştu bu ufak Tommy Caffrey, önlük takmayı bırakalı beri böyleydi. Edy hayır, hayır dedi ona, haydi git bakayım artık dedi ve Cissy Caffrey'ye ona kulak asmamasını söyledi.

— Sen benim ablam değilsin, dedi yaramaz Tommy. Benim topum.

Ama Cissy Caffrey Boardman bebeğe yukarı bak ta tepeye bak dedi parmağıma ve topu hemencecik kapıverdi ve kuma attı ve Tommy de tam hızla onun peşinden koştu, muradına ermişti.

— Biraz kafa dinlemek için herşeyi yaparım, diye güldü Ciss.

Ve bebeciğin iki yanağını ona unutturmak için gıdıkladı ve onunla bak bu belediye reisi bak bu onun iki atı bak bu onun süslü arabası ve bak şimdi arabaya

biniyor şıkıdık şıkıdık şıkıdık çenene çık oyununu oynadı. Ama Edy sonunda oğlanın dediğinin olmasına çok acayip sinirlendi bütün herkes oğlanı şımartıp duruyordu.

— Şimdi onu tutup bir güzel pataklamak istiyorum dedi, söyleyemeyeceğim bir yerinden.

— Totoşundan totoşundan, diye güldü Cissy neşeyle.

Gerty MacDowell başını eğdi ve Cissy'nin böyle hanımefendilere hiç yakışmayan bir kelimeyi yüksek sesle söyleyivermesi karşısında kıpkırmızı oldu o utancından ölürdü de bu sözü söyleyemezdi, kızarıp iyice koyu gül kırmızısı bir renk aldı ve Edy Boardman karşıda duran beyefendinin kesin onu duyduğunu söyledi. Ama Ciss'in hiç mi hiç umurunda değildi.

— Duyarsa duysun! dedi kafasını havalı havalı geriye atıp burnunu yaramaz yaramaz kıvırarak. Onu da aynı yerinden pataklarım elime geçirir geçirmez.

Çılgın Ciss ve arapsaçı gibi bukleleri. Bazen ona gülmemek elde değildi. Mesela biraz daha Çin çayı ve rilek çeçeli alır mısın diye sorması ya da sürahilere ve de tırnaklarının üzerine kırmızı mürekkeple adam suratları çizmesi gülmekten çatlayacak gibi olurdunuz ya da işte hani o yere gitmesi gerektiğinde bir koşu Miss White'ı görmeye gitmesi gerektiğini söylemesi. Tam Cissycums'ın laflarıydı bunlar. Ah, bir de babasının takımını ve şapkasını giyip yanmış mantardan bıyık yapıp bir de üstüne sigara içerek Tritonville Road boyunca yürüdüğü akşamı unutmak hiç mümkün müydü hiç. İş şamataya gelince onunla kimsecikler yarışamazdı. Ama o aynı zamanda açık kalpliliğin de ta kendisiydi, Allahın yarattığı en cesur, en samimi yüreklerden biriydi, o sizin bildiğiniz faziletli olamayacak kadar şeker, ikiyüzlü kızlar gibi hiç değildi.

Sonra havayı şarkı söyleyen insan sesleri ve orgun ezgilerinin yankısı sardı. Erkekler için içkiyi bırakma inziva evinden geliyordu sesler, muhterem John Hughes S. J. tesbih, vaaz ve En Kutsal Sakrament'in benediksiyonu. İmtiyazsız sınıfsız bir kitle olarak biraraya gelmişlerdi o dalgaların yanıbaşındaki mütevazı tapınakta (son derece öğretici bir manzaraydı görenler için), bu hayat gailesinin fırtınalarıyla savrulmuş, Lekesiz'in ayaklarının dibine diz çökmüşler, Loreto'lu Anamız duasını okuyorlardı, yardımlarına koşması için yalvarıyorlardı o bildik kelimelerle, kutsal Meryem, kutsal bakireler bakiresi. Zavallı Gerty'ciğe nasıl da hazin geliyordu bu sözler! Eğer babası da bu yemini etseydi ya da Pearson's Weekly'deki içki alışkanlığını iyileştirir tozundan alıp da şu şeytani içki illetinin pençelerinden bir kurtulabilseydi, Gerty de şimdi kendi arabasıyla kimselerden geri kalmadan geziyor olabilirdi. Kendine bunu tekrar tekrar söylerdi düşüncelere dalınca lamba yakmadan sönen közlerin ışığında kasvete kapıldığında çünkü iki ışığın aynı anda yanmasından nefret ederdi ya da sık sık paslı kovaya düşen yağmurun sesini dinleyerek pencereden hülyalı hülyalı saatlerce dalıp gittiği zamanlarda. Ama onca ocağı söndürmüş onca

evi yıkmış o tiksinç icat çocukluk günlerinin üzerine gölgesini düşürmüştü. Hatta hatta, ev ortamında alkol yüzünden meydana gelen şiddet vakalarına bile tanık olmuş, sarhoşluğun zehirli buharlarının ağına düşmüş öz babasının kendini tümden kaybettiğini bile görmüştü çünkü Gerty'nin şu hayatta bildiği tek birşey varsa o da şuydu ki eğer bir adam bir kadına şefkat dışında herhangi bir nedenle elini sürüyorsa o adam aşağılıkların da en aşağılığı olarak damgalanmayı hak ederdi.

Ve insan sesleri hâlâ en kudretli Bakire'ye, en bağışlayıcı Bakire'ye yakararak şarkı söylüyorlardı. Ve Gerty, düşüncelere dalmıştı, arkadaşlarını da, ikizlerin oğlanlardan beklenen yaramazlıklarını da, Sandymount Green'in ötesindeki kumsal boyunca kısa bir gezintiye çıkmış olan, Cissy Caffrey'nin amma da bizimkini andırıyor dediği beyefendiyi de ne görüyor, ne de duyuyordu handiyse. O beyefendiyi hiçbir zaman kafayı bulmuş halde göremezdiniz her ihtimalde ama yine de tüm bunlara rağmen babası olarak onu istemezdi çok yaşlı olduğu için ya da suratı yüzünden (gayet bariz bir Doktor Fell vakasıydı) ya da o pütür pütür çıbanlı burnu ya da burnunun tam altında biraz beyaz olan kızıl kahverengi bıyığı yüzünden. Zavallı babacığı! Tüm hatalarına rağmen onu yine de severdi, *Söyle bana, Mary, nasıl anlatayım sevgimi* ve *Rochelle'dedir yârim ve hanem* şarkılarını söylediği zaman ya da akşam yemeğinde midye yahnisi ve Lazenby's marka salata soslu lahana yedikleri zamanlar ve geçenlerde pattadanak kalp sektesinden ölüp gömülüveren Mr Dignam ile beraber, Allah taksiratını affetsin, *Doğdu işte mehtap*'ı söyledikleri zaman severdi onu. Annesinin doğumgünüydü o gün ve Charley tatil için eve gelmişti ve Tom ve Mr Dignam ve eşi ve Patsy ve Freddy Dignam da gelmişlerdi toplu fotoğraf çektireceklerdi. Kimin aklına gelirdi sonunun bu kadar yakın olduğu. Şimdi ebedi istirahatgâhına çekilmişti. Ve annesi babasına demişti ki bak bu bundan böyle senin kulağına küpe olsun ve babası damla hastalığı yüzünden cenazeye bile gidememişti ve Gerty'nin de bu yüzden şehre inip yazıhanesinden Catesby's marka linoleum parke örneklerini sanatsal standart dizaynlar saraylara layık hiç yıpranmaz evinizde her zaman pırıl pırıl parlar neşe katar ve mektuplarını alıp gelmesi gerekiyordu.

Gerty yirmidört ayar altın gibi bir kız evlattı sanki evin içinde ikinci bir anne gibiydi, ağırlığınca altına bedel yüreciğiyle evin koruyucu meleği gibiydi aynı zamanda. Annesinin o başını çatlatan korkunç başağrıları tuttuğu zaman annesinin alnına mentollü konileri süren oydu ama aslında annesinin tutam tutam enfiye çekmesini sevmezdi zaten birbirlerine sert çıktıkları tek mesele de buydu, enfiye çekmek meselesiydi. Onu tanıyanlar onun bu akıllı uslu tavırlarını öve öve bitiremezdi. Her gece gazı ana vanadan kapatan Gerty'ydi, iki haftada bir klorlu kirecini yapmayı hiçbir zaman unutmadığı o yerin duvarına manav Mr Tunney'nin Noel takvimini raptiyeleyen Gerty'ydi devridilârânın tasviri zamanın kostümlerini giymiş üç köşeli şapkasını takmış genç bir beyefendi sevgilisi hanımefendinin penceresinin kafesinden eski zaman şövalyeleri gibi bir demet çiçek uzatıyor.

Resme bakınca arkasında bir hikâye olduğunu görebiliyordunuz. Renkler pek güzel seçilmişti. Kadın üzerine oturan yumuşak beyaz kumaştan bir elbise giymişti önceden prova edilmiş bir duruşu vardı ve beyefendi kahverengiler giymişti ve tam anlamıyla bir aristokrat gibi görünüyordu. Oraya malum amaçla gittiği zamanlar sık sık onlara hülyalı hülyalı bakardı ve kendi kollarının da aynı kadının sıvanmış kolları gibi beyaz ve yumuşak olduğunu hissederdi ve o günleri düşünürdü çünkü Giltrap dedesinin Walker telaffuzlu sözlüğünden devridilârâya bakıp bakıp ne anlama geldiğini öğrenmişti.

Aferin bak, ikizler artık pek uslu pek kardeş kardeş oynuyorlardı, ama itiraf edelim ki bıraksan düz duvara tırmanacak cinsten olan Jacky paşa sonunda topa mahsus vargücüyle bir tekme vurup yosunlu kayalara doğru yolladı. Tahmin edeceğiniz gibi zavallı Tommy bu konudaki esefini bildirmekte hiç gecikmedi ama Allahtan orada kendi başına oturmakta olan siyahlar giymiş beyefendi centilmence yardıma koştu ve topun kayalara gitmesini engelledi. İki şampiyonumuz ihtiraslı çığlıklarla oyuncaklarını geri istediler ve yine mesele çıkacağından korkan Cissy Caffrey beyefendiye lütfen topu bana doğru atar mısınız dedi. Beyefendi topla bir ya da iki kere nişan alıp sonra topu Cissy Caffrey'ye doğru plaj boyunca fırlattı ama top arazinin meyli boyunca aşağı yuvarlandı gitti kayanın yanındaki su birikintisinin yakınında, tam Gerty'nin eteğinin dibinde durdu. İkizler topu almak için tekrar bağrıştılar ve Cissy Gerty'ye tekmeleyiver gitsin dedi, bırak kozlarını paylaşsınlar Gerty de ayağını geriye çekti ama içinden keşke bu salak top da yuvarlanıp bana gelmeseydi diye düşünüyordu ve bir tekme attı ama ıskaladı ve Edy ve Cissy güldüler.

— Başaramadıysan tekrar deneyeceksin, dedi Edy Boardman.

Gerty gülümseyerek onayladı ve dudağını ısırdı. Güzel yanağına latif bir pembelik yayıldı ama artık kafasına koymuştu gösterecekti onlara o da eteğini birazcık ama yalnızca lüzumlu olduğu kadar kaldırdı ve güzelce nişan aldı ve topa öyle güzel bir vurdu ki taa uzaklara gitti ve ikizler de topun peşinden kıyıdaki çakıllara doğru koştular. Sırf kıskançlıktan yapıyorlardı tabii ki ne olacak karşıdan ona bakan beyefendinin dikkatini çekmek için yapıyorlardı. Yüzüne sıcak bastığını hissetti, Gerty MacDowell için her zaman bir tehlike işareti anlamına gelirdi bu, yanaklarını alev alev yakıyor, yükseliyordu. O âna kadar yalnızca ilgisizce küçük bakışlar atmışlardı birbirlerine ama şimdi nihayet yeni şapkasının siperliğinin altından adama dimdik bakmaya cesaret etti ve orada o günbatımında kızın bakışını karşılayan ve düşünceli, tuhaf bir endişenin izlerini taşıyan çehre, Gerty'ye hayatında gördüğü en acılı çehre gibi göründü.

Kilisenin açık pencerelerinden mis kokulu buhur ve buhurla birlikte ilk günahın lekesi olmadan peydahlanmış olan hanımefendinin mis kokulu adları yayılıyordu, kutsal ruhun konutu, bizim için dua et, aracılıkta güçlü Anne, bizim için dua et, gerçek ibadet örneği, bizim için dua et, mistik gül. Ve dertlerle yıpranmış yürekler

vardı orada, günlük ekmeklerini çıkarmak için çabalayanlar ve yanılgıya düşüp doğru yoldan sapmış olan pek çok kişi vardı, gözleri pişmanlıkla nemlenmişti ama herşeye rağmen umutla ışıl ışıl parlıyorlardı çünkü muhterem peder Hughes onlara evliyalar evliyası Bernard'ın Meryem'e meşhur duasında dediklerini aktarmıştı, en büyük imanla zengin Bakire'nin şefaati o kadar güçlüydü ki onun o kuvvetli korumasından yardım isteyenleri bir başlarına bıraktığı hiçbir devirde görülmemişti.

İkizler şimdi tekrar pek neşeyle oynuyorlardı çünkü çocukluğun kavgaları yaz yağmuru gibi kısa sürerdi. Cissy Boardman bebekle oynuyordu, bebeciği keyiften minik ellerini çırpa çırpa bağırtana kadar oynadı. Hani diye bağırıyordu bebek arabasının güneşliğinin arkasına saklanıp ve Edy de nerede Cissy hani Cissy diye soruyordu sonra Cissy de kafasını çıkarıp ce ee! diye bağırıyordu ve bebecik ah nasıl da hoşlanıyordu bundan! Sonra da bebeğe baba demesini söyledi.

— Baba de bakalım, bebecik. Ba ba ba ba ba ba ba de.

Bebek de bunu söylemek için elinden geleni yaptı çünkü onbir aylıktı ama pek akıllıydı herkes öyle diyordu ayrıca yaşma göre uzun boylu olduğunu ve pek sıhhatli pek gürbüz olduğunu söylüyorlardı, bir kucak dolusu saadet, ve büyüyünce kesin büyük adam olacak diyorlardı.

— Haca ca ca haca.

Cissy onun küçük ağzını bebeğin önlüğüyle sildi ve güzelce dik oturup ba ba ba demesini istedi ama bebeğin bağlarını çözünce çığlığı basıverdi, aman aziz Denis adına, sırılsıklam ıslatmıştı, bebeğin altındaki yarım battaniyeyi öbür türlü katlamaya başladı. Küçük majesteleri böyle birtakım bakım ve hijyen formaliteleriyle karşılaşınca tabii ki yaygarayı basacak ve fikirlerini herkesle paylaşacaktı:

— Habaaa baaaahabaaa baaaa.

Ve iki tane koskocaman güzel koskoca gözyaşı yanaklarından aşağıya süzülüyordu. Onu yok, yok bebecik, yok diye sakinleştirmenin cici bebecik demenin hani püfpüf tren nerede demenin hiçbir faydası olmadı, ama her zaman her duruma hazırlıklı olan Ciss ağzına biberonunun emziğini verince hemencecik sakinleşiverdi küçük dürzü.

Gerty ah Allahım ne olur şu viyaklayan bebeklerini alıp da evlerine götürseler diye düşündü pek sinirine dokunuyordu hiç bu saatte bebek sokağa çıkarılır mıydı o küstah ikizler de öyle. Uzaktaki denize doğru baktı. O adamın kaldırımda rengârenk tebeşirlerle yaptığı resimlere benziyordu yazık günah öylece orada bırakıyordu silinip gidiyorlardı, akşam bulutlar çıkıyor Howth'ta Bailey feneri ve müziğin böyle duyulması ve kilisede yaktıkları buhurun rayihası esiyor gibiydi. Ve bakarken kalbi pıtır pıtır atmaya başladı. Evet, beyefendinin gözleri onun üzerindeydi ve beyefendinin bakışı mana doluydu. Gözleri sanki ta içini, en gizli saklı köşelerini görecek gibi yakıp geçiyordu kızı, kızın ruhunu okuyorlardı. Harikuladeydi o gözler, pek anlamlıydılar, ama acaba güvenilir miydiler? İnsanlar çeşit çeşitti. O

koyu renk gözlerinden ve o soluk entelektüel yüzünden hemencecik onun ecnebi olduğunu anlamıştı Gerty'nin matinelerin idolü Martin Harvey fotoğrafına tıpatıp benziyordu bıyığı hariç bunu da Gerty tercih ediyordu çünkü o Winny Rippingham gibi kendini sahnelerin büyüsüne kaptırıp sırf bir temsilde öyle olduğu için ikisinin hep birörnek giyinip gezmesini isteyenlerden değildi adamın burnu kartal gibi miydi yoksa biraz *retroussé* miydi adamın oturduğu yerin açısı nedeniyle göremiyordu öte yandan. Beyefendi derin bir yastaydı, görebiliyordu bunu, ve onu esir almış olan dertlerin hikâyesi yüzünden okunabiliyordu. Dünyaları verirdi Gerty derdinin ne olduğunu öğrenmek için. Öylesine kararlı, sessizce bakıyordu ki ve onun topu tekmelediğini de görmüştü ve eğer belki de topa usturuplu bir şekilde ayağının burnunu aşağıya çevirip de vurduysa ayakkabılarının parlak çelikten tokalarını da görebilmiş olabilirdi. İçinden gelen bir sesin belki de Reggy Wylie sokağa çıkmıştır diye (ama çok uzakta kalmıştı artık bu düşünce) transparan çoraplarını giymesini söylediğine memnundu. İşte şu anda hep hayalini kurduğu birşey oluyordu. O beyefendiydi önemli olan ve kızın yüzü saadet doluydu çünkü istiyordu onu çünkü içgüdüleri ona o beyefendinin başka hiç kimseye benzemediğini söylüyordu. O gençkızkadının gönlü o beyefendiye kapılıp gidiyordu, rüyalarının erkeğine, daha ilk görüşte onun o olduğunu anlamıştı çünkü. Kendi işlediği günahlardan ziyade ona karşı işlenen günahlar yüzünden ızdırap çekmişmiş o beyefendi, ya da hatta, hatta, bizzat kendisi bir günahkârmış, kötü bir adammış, umurunda değildi. Hatta protestan ya da metodist bile olsa, eğer kızı gerçekten seviyorsa, kız onu kolayca doğru yola döndürürdü. Bazı yaralar sevginin merhemiyle iyileştirilmeyi beklerlerdi. O pek kadınsı bir kadındı, o beyefendinin bildiği bisiklete binip olmayan şeylerini gösteren havai, hiç de feminen olmayan kızlardan değildi ve eğer onu kendisine âşık etmeyi başarabilirse herşeyi öğrenmek ve herşeyi affetmek, ona geçmişin hatıralarını unutturmak için dayanılmaz bir özlem duyuyordu. Sonra, kimbilir, beyefendi ona şefkatle sarılırdı, gerçek bir erkek gibi, kızın o yumuşak gövdesini kendisine sıkı sıkı bastırırdı, ve severdi o kızı, biricik sevgilisini, sırf o Gerty olduğu için severdi.

Günahkârların barınağı. Acı çekenlerin teselli edicisi. *Ora pro nobis*. Ee ne de olsa ona imanla ve samimiyetle dua eden hiçkimse yoldan çıkmaz, bir kenara atılmaz derlerdi: ve onun acı çekenlerin sığınacağı bir barınak olması da pek münasipti çünkü bizzat kendi yüreğini de yedi keder yaralamıştı. Gerty kilisedeki manzarayı olduğu gibi gözünün önüne getirebiliyordu, vitraylı pencereler aydınlanmış, mumlar, çiçekler, kutsal Bakire kardeşliğinin mavi bayrakları ve Peder Conroy, Kanon O'Hanlon'a sunakta yardımcı oluyor, gözlerini önüne eğmiş eşyaları getirip götürüyordu. Neredeyse bir evliyaya benziyordu sanki ve günah çıkarma odası o kadar sessiz ve temiz ve karanlıktı ki ve pederin elleri aynı beyaz balmumu gibiydi ve eğer Gerty günün birinde beyaz cübbeli Dominiken rahibelere katılırsa belki peder de Aziz Dominik bayramında manastıra gelebilirdi. Peder bir keresinde günah

çıkarırken o konuyu açınca ona öyle demişti saçlarının köklerine kadar kıpkırmızı kesilmişti çünkü görecek diye korkmuştu dert etme demişti çünkü tabiatın sesi bu ve hepimiz tabiatın kanunlarına tabiyiz bu hayatta, demişti, ve bunda bir günah yoktu çünkü bu Allah'ın emrettiği kadın tabiatından geliyordu, demişti, ve Kutsal Anamız bizzat kendisi de başmelek Cebrail'e Rabbin Kulu bana dediğin gibi olsun demişti. O kadar tatlı dilliydi o kadar kutsaldı ki ve defalarca defalarca defalarca içinden ona hediye olarak çiçek resmi işlemeli etrafı dantelli bir çaydanlık örtüsü dikmek gelmişti ya da bir saat hediye etmek ama onların saatleri vardı ki oraya kırk saatlik duanın çiçekleri için gittiği gün görmüştü şöminenin rafında duruyordu beyaz ve altın rengi saatin kaç olduğunu haber vermek için ufacık yuvasından çıkan bir kanarya kuşu vardı hediye seçmek pek zordu çünkü ya da belki de Dublin'in ya da başka bir yerin tezhipli manzaralarından oluşan bir albüm verebilirdi.

O insana yaka silktiren ikiz olacak veletler yine kavgaya tutuşmuşlardı ve Jacky topu denize doğru attı ve ikisi birden topun peşinden koştular. Adiler adisi iki tane şebek eniği. Birilerinin onları tutup şöyle güzelce bir ders verip hadlerini bildirmesi gerekiyordu, ikisine birden. Cissy ve Edy arkalarından seslenip geri çağırdılar çünkü deniz yükselirse onları alıp götürür boğulurlar diye korkuyorlardı.

— Jacky! Tommy!

Bana mısın demiyorlardı! Amma küstahlardı bunlar da! O zaman Cissy de dedi ki bu artık son bir daha sizi hiç gezmeye çıkarmayacağım. Ayağa fırladı ve onları çağırdı ve aşağıya doğru beyefendinin yanından geçerek koştu, saçlarını arkasında savuruyordu, saçlarının rengi fena değildi aslında biraz daha gür olabilselerdi ama durmadan saçına sürüp sürüştürdüğü o zamazingolara rağmen bir türlü uzatamıyordu çünkü saçının doğası öyle değildi ki artık uğraşmayıp havlu atsa daha iyi olacaktı. Kaz gibi koca koca adımlar atarak koşuyordu öyle ki kendisine dar gelen o eteğinin yanlardan cart diye yırtılmaması bir mucizeydi çünkü Cissy Caffrey de pek erkek fatmaydı canım ve ne zaman kendini göstermek için bir fırsat görse hemen ileri atılırdı sırf hızlı koşabildiği için öyle koşuyordu ki beyefendi jüponunun uçlarını ve cılız butlarını mümkün olduğu kadar görsün. Şimdi şuracıkta o boyunu uzun göstermek için giydiği Fransız usulü kavisli yüksek topuklarıyla mahsus kazaen birşeye takılıverip düşüp tepetaklak yere kapaklanıverse tam layığını bulacaktı aslında. *Tableau!* Tam da beyefendinin hayran kalıp bakakalacağı türden şahane bir manzara olurdu vallahi.

Meleklerin kraliçesi, patriyarkların kraliçesi, peygamberlerin, tüm azizlerin kraliçesi diye dua ettiler, en aziz tesbihin kraliçesi, ve sonra Peder Conroy buhurdanlığı Kanon O'Hanlon'a verdi ve o da buhuru koydu ve Kutsal Sakrament'i buhurladı ve Cissy Caffrey ikizlerin ikisini birden yakaladı ve kulaktozlarına şöyle kulaklarını çınlatacak birer şaplak atma arzusuyla kıvranıyordu ama yapmadı çünkü beyefendinin bakıyor olabileceğini düşündü ama hayatında hiç bu kadar

fena yanıldığı olmamıştı çünkü Gerty bakmadan görebiliyordu beyefendi gözlerini kendisinin üzerinden hiç ayırmamıştı ki ve sonra Kanon O'Hanlon buhurdanlığı Peder Conroy'a geri verdi ve Kutsal Sakrament'e doğru bakarak diz çöktü ve koro *Tantum ergo*'yu söylemeye başladı ve Gerty ayağını müzik *Tantumer gosa cramen tum* diye inip çıkarken müziğin ritmine uydurarak bir ileri bir geri sallamaya başladı. O çorapları George's Street'teki Sparrow's'dan üç şilin onbir ödeyip almıştı Paskalyadan önceki Salı, yok hayır Pazartesi günü ve çoraplarında tek bir pürüz bile yoktu beyefendinin baktığı da buydu, transparan, yoksa onun ne şekli ne şemali birşeye benzeyen (bu ne kendini bilmezlik!) o ehemmiyetsiz bacakları değildi ayol adam kör değildi ya aradaki farkı görebiliyordu herhalde.

Cissy kıyıdan yukarı geldi yanında ikizler ve toplarıyla şapkası da bir tarafa yamulmuştu öyle koştuktan sonra her nasılsa hâlâ kafasındaydı iki çocuğu çekiştire çekiştire getirirken üzerindeki daha iki hafta önce aldığı üzerinde paçavra gibi duran entipüften bluzuyla ve karikatürlerdeki gibi ucu biraz görünen jüponuyla pasaklı karılara dönmüştü. Gerty şapkasını bir saniyeciğine saçını düzeltmek için çıkardı ve o fındık kahverengisi buklelerle örtülmüş baştan daha güzeli, daha sevimlisi hiçbir kızın omuzlarının üzerinde görülmemişti, göz kamaştıran bir manzaraydı bu, vallahi billahi, öyle şekerdi ki insanın aklını başından alıverirdi. Böylesi saçlarla taçlanmış bir baş daha bulabilmek için millerce millerce uzaklara seyahat etmeniz gerekirdi. Beyefendinin gözlerinde bu manzaraya cevaben hemencecik parlayıveren hayranlık ışıltısını neredeyse görebiliyordu sanki ve bunun heyecanından tüm vücuduna iğneler batı batıveriyordu. Şapkasını siperliğin altından görebileceği şekilde geri giydi ve tokalı ayakkabısını daha hızlı sallamaya başladı çünkü beyefendinin gözlerindeki ifadeyi yakaladığı anda nefes nefese kalmıştı. Beyefendi gözlerini sanki bir yılanın avına baktığı gibi ona dikmişti. Kadınlık içgüdüleri beyefendinin içindeki şeytanı uyandırdığını söylüyordu ona ve bunu düşünür düşünmez alev alev yanan bir kızıllık boğazından alnına kadar yayıldı, öyle ki, yüzünün o güzel rengi muhteşem bir gülpembesine dönüverdi.

Edy Boardman da olanın bitenin farkındaydı çünkü gözlerini kısmış çarpık bir gülümsemeyle Gerty'ye bakıyordu, gözünde gözlükleriyle kızkurusuna benzemişti, bir yandan da bebekle ilgileniyormuş gibi yapıyordu. Asabi haşarat ne olacak şimdi de öyleydi hep de öyle olacaktı ve zaten hiçkimsenin onunla geçinememesinin nedeni de buydu hiç üzerine vazife olmayan işlere burnunu sokup duruyordu. Sonra Gerty'ye dedi ki:

— Söyle bakalım, niye böyle düşüncelere daldın.

— Ne? dedi Gerty beyazlar beyazı dişlerinin desteklediği bir gülümsemeyle. Yok birşey canım, geç mi oldu acaba diyordum bir tek.

Çünkü yarabbim şu sümüklü ikizlerle bebeklerini alıp evlerine basıp gitsinler ne olur diye düşünüyordu bu nedenle ona vaktin artık geç olduğunu pek kibarca

çıtlatıvermişti. Cissy geldiği zaman Edy ona saati sordu ve Miss Cissy de hiç sektirmeden hemencecik cevabı yapıştırıverdi, dedi ki öpücük saatini yarım saat geçmiş, tekrar öpücük vakti. Ama Edy bilmek istiyordu çünkü onlara eve geç kalmamaları tembihlenmişti.

— Dur bir, dedi Cissy, şuradaki Peter amcama sorayım zamazingosu saat kaçı gösteriyormuş.

Sonra o tarafa yollandı ve beyefendinin onun geldiğini görünce elini cebinden endişelenerek çıkardığını görebiliyordu, saatinin zinciriyle oynamaya başlamıştı, bir yandan da kiliseye bakıyordu. Her ne kadar beyefendinin ihtiraslı bir kişiliği olsa da görebiliyordu Gerty, kendine hâkim olmayı son derece iyi bilen bir beyefendiydi o. Daha bir saniye önce işte orada, gözlerini ayıramadığı güzellikle büyülenmiş dururken, bir saniye sonra sessiz, ciddi yüzlü bir beyefendiye dönüşmüştü, müstesna görünüşlü gövdesinin her bir hattından kendine hâkimiyeti okunabiliyordu.

Cissy dedi ki özür dilerim dedi saat kaç oldu biliyor musunuz acaba dedi ve Gerty onun saatini çıkardığını, kulağına tuttuğunu, yukarı bakıp boğazını temizlediğini ve kusura bakmayın saatim durmuş ama sekizi geçmiş olmalı çünkü güneş battı artık dediğini görebiliyordu. Sesinin kültürlü bir tınısı vardı ve her ne kadar tane tane konuşuyorsa da o yumuşak hecelerinde sesindeki bir titremenin gölgeleri sezilebiliyordu. Cissy teşekkür ederim dedi ve sonra dili dışarıda geri döndü amcam tesisatım bozulmuş diyor dedi.

Sonra *Tantum ergo*'nun ikinci kıtasını söylediler ve Kanon O'Hanlon tekrar ayağa kalktı ve Kutsal Sakrament'i buhurladı ve diz çöktü ve Peder Conroy'a mumlardan birinin çiçekleri tutuşturmak üzere olduğunu söyledi ve Peder Conroy kalkıp onu güzelce düzeltti ve Gerty beyefendinin saatini kurmasını ve mekanizmasını dinlemesini görebiliyordu ve bacağını müziğe uydurarak daha da ileriye geriye salladı. Hava kararıyordu ama beyefendi görebiliyordu ve saatini kurarken ya da saate ne yapıyorsa onu yaparken gözünü ondan hiç ayırmıyordu ve sonra saatini cebine koydu ve ellerini tekrar ceplerine soktu. Gerty tüm vücudunu saran tuhaf bir hisse kapıldı ve kafa derisindeki histen ve korsesinin batmasından hissedebiliyordu o şeyin zamanı geliyor olmalıydı çünkü geçen sefer de ay çıktı diye saçını kestiği zaman olmuştu. Beyefendinin koyu renk gözleri tekrar onda sabitlendiler, vücudunun tüm kıvrımlarını içlerine çekiyorlardı, Gerty'nin mihrabında tapınıyorlardı tabiri caizse. Eğer şu dünyada bir adamın ihtiraslı bakışında apaçık hayranlık diye birşey hiç görülmüşse bunun apaçık görülebileceği yer işte o adamın yüzüydü. Senin için bu bakış, Gerty MacDowell, ve sen de biliyorsun bunu.

Edy gitmek için hazırlanmaya başladı e vallahi nihayet zamanı da gelmişti de geçiyordu artık ve Gerty o nazikçe çıtlatmanın istenen sonucu doğurduğunu gördü çünkü kumsal boyunca bebek arabasını itekleye itekleye gitmeleri gereken epey bir yolları vardı ve Cissy ikizlerin şapkalarını çıkarıp saçlarını düzeltti kendini

çekici göstermek istiyordu tabii ve Kanon O'Hanlon cübbesinin yakası ensesinden yukarı pörtlemiş halde ayağa kalktı ve Peder Conroy ona okuyacağı kartı verdi ve o da *Panem de coelo praestitisti eis* diye okudu ve Edy ile Cissy bir saat saat kaç oldu diye konuştular ve Gerty'ye de sordular ama Gerty onların anlayacağı dilden cevap vermeyi bilirdi ve Edy ona gözbebeği delikanlının onu başından attığı için kalbinin kırılıp kırılmadığını sorduğu zaman onu horgören bir kibarlıkla cevap vermekle yetindi. Gerty sertçe yüzünü buruşturdu. Gözlerinde ölçüye vurulamaz bir küçümsemenin destanını yazan buz gibi bir pırıltı ışıldayıverdi. Dokunmuştu bu ona. Evet, evet, ta içine oturmuştu, Edy sessiz sedasızdı ama o sessizliğiyle böyle insanı yaralayacağını çok iyi bildiği şeyleri söyleyivermeyi de bilirdi, kahrolası küçük cadı ne olacak. Gerty'nin dudakları kelimeyi telaffuz etmek için hızla aralandılar ama o öylesine zarif, öylesine mükemmel, insana ancak bir ressamın hayal edebileceği kadar güzel görünen biçimli boğazında yükselen hıçkırığı bastırmak için çaba göstermesi gerekiyordu. O çocuğu kendisinin farkında olduğundan çok daha fazla sevmişti. Ama işte tüm erkekler gibi o da havaiydi maymun iştahlıydı ve kendisinin Gerty için ne anlama geldiğini hiç anlayamamıştı ve gözyaşlarının bir an için mavi gözlerini hızla yaktığını hissetti. Onların bakışları şimdi onu insafsızca imtihan ediyorlardı ama o cesurca çabalayıp tekrar yüzünü aydınlatarak uyum gösterdi arkadaşlarına ve bir yandan da yeni fethine baktı ki onlar da görsünler.

— Amaan, dedi Gerty yıldırım hızıyla, bir yandan gülüp, başını gururla havaya dikerken. Elimi sallasam ellisi, bu yıl artık yıl değil mi madem.

Sözleri açık ve net olarak çınladılar, kumrunun kuğurmasından daha nağmeliydiler ama yine de sessizliği buz gibi kestiler. O genç sesinde hiç de öyle kolay lokma olmadığını haber veren bir tını vardı. Mr Reggy'ye, şişinmelerine ve üç kuruş parasına gelince, onu bir çöp parçası gibi fırlatıp bir kenara atabilirdi Gerty ve onu bir daha hiç aklının ucundan bile geçirmeyebilirdi ve o aptal kartpostalını da yırtıp bir düzine parçaya ayırabilirdi. Şayet tekrar niyetlenmeye kalkışmaya cüret ederse o oğlan Gerty ona öyle güzel ölçüp biçilmiş horgörüyle dolu bir bakış atardı ki oracıkta büzüşüp kuruyuverirdi. Edy benbirhiçim hanımcığın suratı hiç de azımsanmayacak ölçüde asılıverdi ve Gerty görebiliyordu suratı kapkara bulutlanmıştı kızgınlıktan küplere binivermişti işte, saklıyordu ama küçük enik, çünkü Gerty oturtmuştu cevabını ve o küçük düşüncelerinin kıskançlığının karşılığını almıştı ve ikisi de biliyorlardı ki Gerty ile onların arasında bir mesafe vardı, o başka bir dünyanın kızıydı, onlardan biri değildi ve hiçbir zaman da olmayacaktı, bu gerçeği bilen ve gören biri daha vardı ayrıca, buyursunlar burdan yaksınlardı.

Edy gitmeye hazırlanırken Boardman bebeği dik oturttu ve Cissy topu kürekleri kovaları toparladı e zamanı da gelmişti de geçiyordu artık çünkü biraz daha yatmazsa küçük Boardman paşayı öcüler ham yapmaya geleceklerdi ve Cissy ona Billy Winks geliyor haydi bebeğim mışıl tekerlemesini söyledi ve bebek ah ne

şirin bakıyordu öyle, neşe dolu gözleriyle kıkırdıyordu ve Cissy tombiş göbeciğinin orasını burasını eğlence olsun diye dürtüyordu ki, bebek yepyeni önlüğünün üzerine hiç öyle müsaade falan istemeden en içten iltifatlarını çıkarıverdi.

— Amanin! Hay bin köfte! diye şikâyet etti Ciss. Önlüğünü mahfetti.

Bu ufak *contretemps* bir an için ilgisini dağıttı ama göz açıp kapayana kadar meseleyi hallediverdi.

Gerty boğuk bir çığlığı bastırdı ve sinirlice öksürdü ve Edy ne oldu diye sordu ve Gerty'nin dilinin ucuna kadar geldi herşeye maydanoz olmamasını kendi işine bakmasını söylemek ama Gerty'nin hali ve tavrı her zaman pek hanımefendilere layık olurdu o da mükemmel bir diplomasi ile bunu geçiştiriverdi dedi ki bak benediksiyon zamanı çünkü tam da o anda kilisenin kulesinin çanı sakin kumsalın üzerinde çınlamıştı çünkü Kanon O'Hanlon Peder Conroy tarafından omuzlarının etrafına sarılan örtüyle sunağa çıkmış elinde Kutsal Sakrament ile benediksiyonu veriyordu.

Günbatımı yoğunlaşırken ortaya çıkan manzara ne kadar da duygulandırıcı bir manzaraydı, Erin'e son bakış, o akşam çanlarının insanın kalbine dokunan çınlaması ve tam da o anda sarmaşıklarla kaplı çan kulesinden bir yarasa alacakaranlığa doğru uçuverdi, bir oraya, bir buraya, duyulmakla duyulmamak arası ufacık bir çığlık atarak. Ve Gerty ta uzaktaki denizfenerlerinin ışıklarını bile görebiliyordu o kadar pitoreskti ki şöyle bir boya takımı olsa resmini yapmayı çok isterdi çünkü insan resmi yapmaktan çok daha kolaydı bu ve birazdan lambacı güzergâhı boyunca gezmeye başlayacaktı presbiteryen kilisesinin arazisini geçip çiftlerin yürüyüşe çıktığı gölgeli Tritonville Avenue boyunca yürüyecekti Reggy Wylie'nin altında bisikletinin tekerleğini döndürdüğü Gerty'nin penceresinin önündeki lambayı yakacaktı aynı *Mabel Vaughan* ve diğer öykülerin yazarı Miss Cummins'in yazdığı *Lambacı* adlı kitapta okuduğu gibi. Gerty'nin de kimseciklerin bilmediği hayalleri vardı çünkü. Şiir okumayı severdi ve Bertha Supple onu hatırlasın diye Gerty'ye pek güzel mercan pembesi kapaklı içine düşüncelerini yazabileceği bir günce hediye ettiği zaman lüks sevdasının aşırılıklarına kaçmayan bir titizlikle temiz ve tertipli tuttuğu makyaj masasının çekmecesine koymuştu günceyi. Genç kızlara mahsus hazinelerini sakladığı define odası işte o çekmeceydi, bağadan taraklar, Meryem'in Çocuğu arması, beyaz gül parfümü, kemankaşolin, kaymaktaşından parfüm kutusu, çamaşırları yıkanmaktan geldiği zaman değiştirmek için kurdeleleri hep oradaydı ve güncesinde Dame Street'teki Hely's'den aldığı menekşe rengi mürekkeple yazılmış bazı güzel düşünceler vardı çünkü kendisinin de şiir yazabileceğini hissediyordu ah bir tek şu bir akşam mutfak bahçesinin orada bulduğu gazeteden kopya ettiği onu tam kalbinden vuran var ya o şiirdeki gibi kendini ifade edebilmeyi becerebilseydi. *Ey benim idealim, sensiz ne olacak halim?* adındaydı şiir, Magherafelt'li Louis J. Walsh yazmıştı, ve sonra da *ey alacakaranlık, hiç günün birinde?* diye bir söz geçiyordu ve

gelip geçici sevimliliği içinde öylesine hazin olan şiir sanatının güzelliği, Gerty'nin gözlerini sık sık sessiz gözyaşlarıyla buğulandırırdı, yılların kendisi için de birer birer geçip gittiğini hatırlatırdı, biliyordu ki bir tek o kusurunu saymazsak kimselerin ona rakip olacağından korkmazdı ve o kusur da günün birinde Dalkey tepesinden inerken bir kaza sonucu olmuştu ve her zaman saklamaya çalışıyordu. Ama artık bu bir son bulmalıydı diye düşünüyordu. Eğer beyefendinin gözlerinde o sihirli cazibeyi bir kez görürse Gerty'yi artık kimse tutamazdı. Gönül ferman dinlemezdi. En büyük fedakârlığı bile yapacaktı. Derdi günü beyefendinin halinden anlamaya çalışmak olacaktı. Onun için tüm dünyaya bedel olacaktı, her gününü saadete boğacaktı. Yalnız bir tane son derece mühim soru vardı ve Gerty bunun cevabını bilmek için ölüp bitiyordu, evli bir adam mıydı acaba, yoksa eşini kaybetmiş bir dul muydu, yoksa başına bir felaket mi gelmişti, eşini bir tımarhaneye kapatan o şarkılar diyarından gelen ecnebi bir ad taşıyan beyefendi gibi, zalim oluşu iyi bir insan olmak içindi yalnız. Ama diyelim ki öyleydi — ne olacaktı? Çok birşey farkeder miydi? İçinde birazcık bile uygunsuzluk olan herşeyden o iyi aile eğitimi almış tabiatı doğal olarak sakınırdı. O tür insanlardan tiksinirdi, Dodder kıyısında umumi sokaktaki düşmüş kadınlardan, askerlerle, kaba saba adamlarla gidiyorlardı, kadınlık onurunu ayaklar altına alıyor, kadınlığın adını kötüye çıkarıyorlardı, sonra derdest edilip karakola götürülüyorlardı. Hayır, hayır: öyle değil. Ağbi kardeş gibi olacaklardı iyi arkadaş olacaklardı yalnızca büyük T harfiyle Toplumun örf ve âdetlerine rağmen öbür türlü olmayacaklardı. Belki de beyefendi artık mazinin geçmiş o günlerinde kalmış eski bir aşkın yasını tutuyordu. Anladığını düşünüyordu Gerty. Onu anlamaya çalışacaktı çünkü erkekler o kadar başkaydı ki. Yılların aşkı bekliyordu, bekliyordu küçük beyaz ellerini açmış, davetkâr mavi gözleriyle. Ah gönlüm! Aşk hayallerinin peşinden gidecekti, işte o adamın onun herşeyi olduğunu, koskoca dünyada onun aşkının işte o adam olduğunu söyleyen kalbinin emirlerine uyacaktı, çünkü hayatta en büyük rehber aşktı. Başka hiçbirşeyin önemi yoktu. Ne olursa olsun umurunda değildi, yabani olacaktı, dizgin vurulamaz olacaktı, özgür olacaktı.

Kanon O'Hanlon Kutsal Sakrament'i tekrar mahfazasına koydu ve koro *Laudate Dominum omnes gentes*'i söyledi ve sonra mahfaza kapısını kilitledi çünkü benediksiyon bitmişti ve Peder Conroy giysin diye şapkasını verdi ona ve cadı kedi Edy gelmiyor musun diye sordu ama Jacky Caffrey seslendi:

— Aa, bak, Cissy!

Hepsi baktılar ve her taraf şimşek çakmış gibi aydınlanmıştı ama Tommy de gördü kilisenin yanındaki ağaçların arkasından geliyordu, mavi sonra yeşil ve mor.

— Havai fişek atıyorlar, dedi Cissy Caffrey.

Ve hepsi birden evlerin ve kilisenin arkasını görebilmek için kumsal boyunca paldır küldür aşağıya koştular, Edy içinde Boardman bebeğin olduğu bebek arabasıyla, Cissy de düşmesinler diye Tommy ve Jacky'nin ellerinden tutarak.

— Hadi, Gerty, diye bağırdı Cissy. Panayırın havai fişekleri.

Ama Gerty kararlıydı. Onların her sözüne uymaya hiç mi hiç niyeti yoktu. Eğer onlar sürtükler gibi koşmayı biliyorlarsa Gerty de oturmayı bilirdi ve onlara ben buradan görebiliyorum dedi o da. Üzerine dikilmiş olan gözler yüzünden nabzını bileklerinde şakaklarında hissediyordu. Beyefendiye bir an için baktı, gözgöze geldiler, ve içinde bir ışık patladı. O çehrede akkor gibi bir ihtiras vardı, kabir kadar sessiz bir ihtiras ve bu ihtiras Gerty'yi o beyefendiye ait kılmıştı. Nihayet diğerlerinin burunlarını sokup laf sokmaya çalışmaları olmadan başbaşa kalabilmişlerdi ve Gerty biliyordu ki beyefendi hayatınızı emanet edebileceğiniz kadar güvenilir, sebatlı, yirmidört ayar bir adamdı, tırnaklarının ucuna kadar sarsılmaz onur sahibi bir adamdı. Beyefendinin elleri kıpır kıpırdı yüzü kasılıyordu ve kızı bir titreme sardı. Havai fişeklerin nerede olduğunu görmek için iyice geriye yaslandı ve dizini eliyle tuttu ki yukarı bakarken arkaya düşüvermesin ve onu görecek kimse yoktu bir tek beyefendi ve kendisi ve Gerty o zarif ve sütun gibi, esnekçe yumuşak, narince yuvarlak bacaklarının tümünü böyle sergilerken, beyefendinin kalbinin güm güm attığını duyabiliyordu sanki, gürültüyle nefes alıp vermesini, çünkü erkeklerin ihtirası böyle olurdu, biliyordu, kanları kaynardı, çünkü bir keresinde Bertha Supple ona kimseye anlatmayacağına yemin üstüne yemin ettirerek sırf ikimizin arasında ölümü gör diye onlarda kalan Nüfus Yığılmasını Engelleme Kurulu'nun gönderdiği kiracı beyi anlatmıştı adamda revü kızlarının ve kankancıların gazetelerden kesilmiş resimleri varmış ve Bertha adamın yatağında kimi zaman pek de hoş olmayan birşey yaptığını söylemişti hayalinde canlandırabilirsin. Ama bu durum öyle birşeyden tümüyle farklıydı o kadar çok fark vardı ki Gerty beyefendinin yüzünü kendisine yaklaştırdığını ve o yakışıklı dudaklarının alev alev yanan ilk kısacık dokunuşunu hissedebiliyordu neredeyse. Ayrıca eğer evlenmeden önce o öbür işi yapmadığın sürece af yolu açıktı ve kadın papazlar olmalıydı siz herşeyi anlatmadan sizi anlayacak ve Cissy Caffrey'nin de bazen gözlerinde o rüyalara dalıp gitmiş o rüyalı ifade olurdu demek ki o da, cancağızım, ve Winny Rippingham nasıl çıldırırdı artist fotoğrafları için ve ayrıca öbür şeyin zamanı da yaklaşıyordu o yüzden oluyordu.

Ve Jacky Caffrey bakın diye bağırdı, bir tane daha atılmıştı ve Gerty geriye yaslandı ve jartiyerleri transparanla uyumlu olsun diye maviydiler ve hepsi gördüler ve bak, bak işte orada diye bağırdılar ve Gerty iyice geriye yaslandı havai fişekleri görmek için ve havada tuhaf birşey uçuşup duruyordu, yumuşak birşey, bir oraya bir buraya, koyu renkli. Ve uzun bir Roma kandilinin ağaçların üzerinden yükseldiğini gördü, yükseldi, yükseldi, ve o heyecan dolu sessizlikte, hepsi birden heyecandan nefessiz kalmışlardı, kandil daha da, daha da yükseldi ve Gerty de daha da, daha da geriye yaslanmak zorunda kaldı gözleriyle onu izleyebilmek için, yükseldi, yükseldi, neredeyse gözden kaybolacaktı, ve Gerty'nin yüzünü ulvi, göreni mest eden bir kızarıklık bürüdü gövdesini arkaya doğru germekten ve beyefendi Gerty'nin diğer

şeylerini de görebiliyordu, nansuk kumaşından külotunu, beyaz olduğu için, deriyi okşar gibi olan o kumaştan, Pettiwidth marka olanlardan daha iyi, yeşil renklisinden dört şilin onbir, ve bıraktı görsün ve beyefendinin gördüğünü gördü ve sonra o kadar yükseldi ki bir an gözden kayboldu ve iki kolu ve iki bacağı bu kadar çok geriye eğildiği için titriyordu öyle ki beyefendi herşeyi görebiliyordu dizinden çok daha yukarısını bile öyle ki şimdiye kadar hiç kimse hatta salıncakta ya da denize girerken bile ve utanmıyordu ve beyefendi de utanmıyordu böyle sıkılmadan bakmaktan çünkü sergilenen bu harika gösteriden gözlerini alamıyordu kendilerine bakan beylerin önünde öylesine utanıp sıkılmadan oynayan revü dansçıları gibi sunulmuştu sanki ve beyefendi gözlerini ayırmadan baktı, baktı. Ona seslenmeyi ne çok isterdi Gerty, sözleri ağzında boğularak seslenmeyi, o kar beyazı incecik kollarını gelmesi için ona uzatmayı, dudaklarının ak alnına dokunduğunu hissetmeyi, genç kızın aşkının çığlığıyla, ufacık, boğuk bir çığlıkla, kalbini paralayıp çıkan, çağlar boyunca yankılanmış o çığlıkla seslenmeyi. Sonra bir roket fırladı ve güm pat diye patladı karardı boşaldı ve O! Roma kandili patladı ve sanki bir iç çekme sesi gibiydi O! diyen ve herkes vecde kapılarak O! O! diye bağırdı ve sırma saç buklelerini oluk oluk yağmur gibi fışkırttı ve döküldüler ve ah! hep yeşil çiy damlaları gibi yıldızlardı sırma renkle birlikte dökülen ah ne güzel! ah ne latif, tatlı, latif!

Sonra gri havanın içinde çiy damlaları gibi eriyip gitti herşey: herşey sükûnete döndü. Ah! Gerty hızla tekrar öne eğilirken beyefendiye baktı, biraz acıyan biraz sitemkâr kısacık, zavallı bir bakıştı bu, utangaç bir serzenişti, bunu gören beyefendinin de yüzü kızardı kız gibi. Arkasındaki kayaya yaslanıyordu beyefendi. Leopold Bloom (çünkü beyefendi oydu) sessizce duruyor, o genç masum gözlerin önünde boynu bükük. Amma hayvanlık yapmıştı! Yine mi bu haltı ediyordu? Apak, masum bir ruh ona bir yardım çağrısı göndermişti ve, o, alçak adam, nasıl cevap vermişti buna? Şerefsizliğin daniskasıydı bu yaptığı. Hem de o, en son bekleyeceğiniz adam! Ama o gözlerde bitmez tükenmez bir affetme deposu vardı, bu nedenle, tek bir özür sözü yeterdi her ne kadar yanılmış günah işlemiş yanlış yola düşmüşse de. Bir kızın müzevirlik yapması uygun düşer miydi? Hayır, bin kere hayır. Bu onların sırrıydı, yalnızca ikisinin, onları gözden saklayan bu alacakaranlığın içinde yalnızlardı ve bilecek söyleyecek kimse yoktu ki bir tek o akşamın içinden yumuşacık sağa sola uçan yarasacık dışında ve yarasacıklar da müzevirlik yapmazdı.

Cissy Caffrey ıslık çaldı, futbol oynayan çocukları taklit ediyordu ki herkesler onun ne muhteşem bir şahsiyet olduğunu görsün: ve sonra bağırdı:

— Gerty! Gerty! Gidiyoruz. Haydi. Daha yukarıdan da görebiliriz.

Gerty'nin aklına birşey geldi, aşkın ufak oyunbazlıklarından biri. Bir elini mendil cebine kaydırdı ve pamuğu çıkardı ve cevaben salladı tabii ki beyefendiye göstermeden ve geri kaydırıverdi. Acaba o da çok uzakta mı hani alamayacağı. Ayağa kalktı kız. Elveda mıydı bu? Hayır. Gitmeliydi şimdi ama tekrar karşılaşacaklardı,

orada, ve o güne kadar onun hayalini kuracaktı, yarın, önceki akşamın hayalini. Boylu boyunca ayağa dikildi. Ruhları o bitmek bilmeyen son bakışmada buluştu ve tuhaf bir ışıltıyla dolu, kalbine ulaşan o gözler onun o çiçek gibi tatlı yüzünde vecde kapılmış halde asılı kaldılar. Beyefendiye yarım yamalak bir gülümsedi üzüntüyle, tatlı, affedici bir gülümsemeydi bu, neredeyse gözyaşlarına boğulmanın eşiğinde bir gülümseme, ve sonra ayrıldılar.

Yavaşça, geriye dönüp bakmadan, eğri büğrü kumsal boyunca Cissy'ye, Edy'ye, Jacky ve Tommy Caffrey'ye, Boardman bebeciğine doğru indi. Daha da karanlık olmuştu şimdi ve kumsalda kayalar tahta parçaları ve kaygan yosunlar vardı. Kendine has, belirgin ve soylu bir sükûnetle yürüyordu ama dikkat de ediyordu ve adımlarını çok yavaş atıyordu çünkü Gerty MacDowell.....

Ayakkabıları mı sıkıyor? Hayır. Topalmış! Of!

Mr Bloom onun topallaya topallaya uzaklaşmasını izledi. Zavallı kızcağız! Diğerleri fırlayıp koşarken bir köşede kalmasının hikmeti şimdi anlaşıldı. Halinden tavrından yolunda gitmeyen birşeyler olduğunu sezmiştim zaten. Aldatılmış güzellik. Kadında bir özür olması on kere daha fena. Ama kibar oluyorlar o zaman. Manzara meydandayken bilmemem iyi oldu. Yine de amma fıstık bir küçük şeytanmış yahu. Farketmez isterdim yine de. Sırf meraktan bir rahibeyle zenci kadınla ya da gözlüklü bir kızla yapmak gibi. Şu şehla olanı ne tatlıydı. Muayyen günü yaklaşmıştır, herhalde, onları kaşındırıyor bu. Bugün amma da başım ağrıyor. Mektubu nereye koydum? Evet, tamam. Her türlü acayip şeyi aşerirler. Madeni paraları yalarlar. Tranquilla manastırındaki kız o rahibe anlatmıştı bana taş yağı koklamak istiyormuş. Bakireler sonunda deliriyorlar sanırım. Hemşire? Dublin'de kaç kadın acaba bugün muayyen gününde? Martha, o. Havada birşeyler var. Ay bunu yapan. Ama öyleyse neden tüm kadınlar aynı zamanda yani aynı aya uyup âdet görmüyorlar? Ne zaman doğduklarına bakıyor olabilir. Ya da belki hepsi aynı zamanda başlıyordur da zamanla birbirlerinden ayrılıyorlardır. Bazen Molly ve Milly aynı zamanda. Her neyse, iyi kullandım bu fırsatı. İyi ki bu sabah onun o salak cezalandıracağım seni mektubuyla hamamda yapmamışım. Sabahki tramvay şoförünü telafi etti. O M'Coy olacak dolandırıcı durdurdu beni boş laf etmek için. Neymiş karısının taşrada programı varmış valiz, sesi kazma gibi. Minnettarız bu küçük lütuflara. Ucuz da. Ücretsizdir istemeniz yeterli. Kendileri de istiyorlar çünkü. Doğal ihtiyaçları. Her akşam balık sürüsü gibi yazıhanelerden dışarı dökülüyorlar. Soğuk davranmak daha iyi. Yüz vermezsen peşinden koşarlar. Yakalayıvereceksin, hayde, canlı bunlar, oynuyo! Kendi kendilerini göremiyorlar yazık. Şöyle güzelce dolmuş kadın çorabı rüya gibi. Neredeydi? Ah, evet. Capel Street'teki mutoskop resimleri: erkeklere mahsus. Dikizci Tom. Willy'nin şapkası ve zavallı şapkanın kızlardan çektikleri. Bütün o kızların fotoğraflarını gerçekten çekmişler mi acaba yoksa sahte mi hepsi. *Lingerie*'de bütün numara. Kadının *deshabillé*'sinin içinden

cömert kıvrımlarını yokluyordu. Onlar da heyecanlanıyor giydikleri zaman. Tertemizim bak gel beni kirlet. Birbirlerini giydirmeyi de seviyorlar kurbanlığa hazırlık. Milly Molly'nin yeni bluzuna bayılmıştı. Önceden. Hepsini çıkarmak için hepsini giy. Molly. Ona menekşe rengi jartiyeri almamın nedeni. Biz de: taktığı kravat, çorapları ne hoş, paçası kıvrılmış pantalonu. Tanıştığımız gece tozluk vardı ayağında. Şık gömleği parlıyordu şeyinin altında neyinin? Kuzgun karası saçının. Bir kadın soyunurken üzerinden çıkardığı her bir iğneyle cazibesinden biraz daha kaybeder derler. İğnelerle tutturulmuş. Ah Mairy donunun iğnesini. İki dirhem bir çekirdek giyinmiş, birileri uğruna. Moda da onların cazibesinin bir parçası. Tam işi çakozladım dediğin anda değişir. Şarkta öyle değil bir tek: Meryem, Marta: eskiden nasıldıysa şimdi de öyle. Getireceğiniz makul tekliflere her zaman açığız. Acelesi de yoktu ha. O zamanları gelince hep bir adamın peşinden giderler. Hiçbir randevularını unutmazlar. Herhalde ava çıkmıştı. Rastlantıya inanıyorlar kendileri de öyle çünkü. Öbürleri de arada bir o kızı şöyle bir iğnelemeyi seviyor. Okulda kız arkadaşlar, kollarını birbirlerinin boynuna dolamışlar ya da el ele vermişler, öpüşüyorlar, önemsiz mi önemsiz birşeyler hakkında birbirlerine sırlar veriyorlar manastır bahçesinde. Kireç gibi bembeyaz suratlarıyla rahibeler, soğuk takkeleri ve tesbihleriyle bir aşağı bir yukarı dolanıyorlar, kindarlar da aynı zamanda, elde edemedikleri yüzünden. Dikenli tel. Lütfen bana yazmayı ihmal etme. Ben de sana yazacağım. Yazacaksın değil mi? Molly ve Josie Powell. Beyaz atlı prens gelene kadar, sonra kırk yılda bir arayıp sorarlar. *Tableau!* Aa, bak kimler gelmiş? Ay nasılsın iyi misin? Neler yaptın neler ettin? Mucuk ay seni gördüğüme mucuk, çok sevindim. Birbirlerinin kılık kıyafetinde de kusur bulurlar. Ay ne güzel giyinmişsin şahane görünüyorsun. Hemşire ruhlar birbirlerine dişlerini gösteriyorlar. Bakayım sende kaç tane kalmış? Bir ihtiyaçları olsa birbirlerine zırnık koklatmazlar.

Ah!

Muayyen günleri gelince şeytana dönüveriyorlar. Yüzleri kararıyor şeytansı oluyor. Molly hep söyler bana birşeyler hissediyormuş bir ton ağırlık. Ayağımın tabanını kaşıyıver. Hah işte öyle! Ay çok güzel! Ben kendim de hissediyorum. Arada bir dinlenmek iyi oluyor. Acaba o zamanda onlarla birlikte olmanın bir zararı var mı. Valla bir açıdan güvenli bak. Süt kesiliyor, keman telleri kopuveriyor. Kuruyan bitkilerle ilgili birşey okumuştum hani bir bahçede. Ayrıca derler ki eğer kadının taktığı çiçek kurumuşsa kadın kızışmış demektir. Hepsi öyle. Sanıyorum kız da hissetti benim. O halde olduğun zamanlar aradığın hep karşına çıkıverir. Beni beğendi mi ne? Kılığına kıyafetine bakıyorlar asıl. Bir vatandaşın hatun peşinde koştuğu hemen anlaşılıyor: yakası, manşetleri. Ee, horozlar ve aslanlar da aynı değil mi, aygırlar da. Ama çözülmüş bir kravatı ya da öyle birşeyi de beğenirler öte yandan. Pantalon? Acaba ben şey yaparken? Hayır. Usulcacık yapacaksın. Öyle harala gürele güzel olmuyor. Karanlıkta öpüver kimseye söyleme. Bende birşeyler

buldu. Ne acaba. Beni böyle olduğum gibi tercih eder tabii, saçını pomatla alçı gibi yapmış sağ gözünün üzerine fiyakalı bir perçem düşürmüş şair bir vatandaşa tercih eder. Beyefendiye edebi çalışmalarında yardımcı olmak için. Artık bu yaşta dış görünüşüme dikkat etmem lazım. Hiç beni profilden görmesine izin vermedim. Yine de, nereden bileceksin. Güzel kadınlarla çirkin adamlar evleniyorlar. Güzel ile canavar. Ayrıca herhalde ben öyle değilim ki Molly. Bana saçını göstermek için şapkasını çıkardı. Geniş siperlikli almış ki yüzünü saklasın, olur ya bir tanıdığa rastlar, başını eğer ya da elinde bir demet çiçek taşır onu koklar. Kızışma döneminde saçlarının kokusu güçlü oluyor. Holles Street'te otururken paraya sıkışınca Molly'nin tarak artığı saçlarını on şiline okutmuştum. Neden olmasın? Tut ki o herif de ona para veriyor. Neden olmasın? Bunların hepsi önyargıdan başka birşey değil. On şilin eder, onbeş, daha da fazla, bir lira eder. Ne dedin? Bence öyle. Bütün o herşey bedavaya. Cüretkâr elyazısı. Mrs Marion. O mektubun üzerine adresi yazmayı unuttum mu Flynn'e attığım kartpostal gibi. Bir de Drimmie's'e kravatsız gittiğim gün. Molly ile tartıştığım için aklım başka yerdeydi. Yok, hatırlıyorum. Richie Goulding. O da başka bir cins. Aklından çıkmıyor. Saatimin dörtbuçukta durması tuhaf. Toz. Köpekbalığı ciğeri yağı kullanıyorlar temizlemek için ben kendim de yapabilirim. Tasarruf. Acaba tam da o anda mıydı, o herifle o?

Of, yaptı o herif. İçine. Molly de yaptı. Oldu bitti.

Ah!

Mr Bloom elini dikkatle sokup ıslak gömleğini tekrar toparladı. Yarabbim, bak şu topal şeytancığa. Soğuk ve yapış yapış olmaya başladı. Sonrası keyifli değil. Ama yine de bir şekilde içinden atıp kurtulman lazım. Onların umurunda değil. İltifat edilmiş gibi hissediyor belki. Evcağızına dönecek güzelce ekmeğini yiyip sütünü içecek yatmadan önce bebeciklerle duasını ediverecek. Ee, öyle değiller mi. Gerçekte oldukları halleriyle görürsen bütün büyü bozuluyor. Sahnenin kurulmuş olması lazım, ruj, kostüm, duruş, müzik. İsim de öyle. Aktrislerin *amour*'ları. Nell Gwynn, Mrs Bracegirdle, Maud Branscombe. Perde kalktı. Mehtap gümüşî pırıltı. Düşüncelere dalmış bağrı olan bir kız bulunmuştur. Benim küçük sevgilim gel de öp beni. Yine de, hissediyorum. Adama kuvvet veriyor. İşin sırrı burada. Dignam'ın evinden çıktıktan sonra orda arkada koyuverdiğim iyi oldu. Elma şarabı yüzünden. Yapmasam yapamazdım. İnsanın içinden şarkı söylemek geliyor bu işten sonra. *Lacaus esant taratara.* Kızla konuşsaydım peki. Ne diyeceksin? Sohbeti nasıl bitireceğini bilmiyorsan pek iyi bir fikir değil fakat. Bir soru sorarsın onlar sana başka bir soru sorarlar. Eğer ne diyeceğini bilemediysen iyi fikir. Zaman kazanırsın. Ama sonra yuları kaptırmış oluyorsun. Tabii ne güzel oluyor sen iyi akşamlar diyorsun ve onun da tav olduğunu görüyorsun: iyi akşamlar. Of bir de o Appian Way'de karanlık bir gece Mrs Clinch'i şey sanıp konuşmaya kalkmam Of. Püf! O gece Meath Street'teki kız. Ona söylettiğim tüm o ayıp laflar hepsi yanlıştı tabii. Gütüm demişti. Zor oluyor

bulmak hani şöylesini. Hey! Sana seslendikleri zaman cevap vermezsen pek berbat olmalı onlar için zamanla derileri kalınlaşıyordur. Fazladan iki şilin verince elimi öpmüştü. Papağanlar. Düğmesine bas ötsün. Keşke benimle konuşurken beyim diyip durmasaydı. Ah, karanlıktaki ağzı! Sen evli bir adam olduğuna bakmadan burada bekâr bir kızla! Asıl hoşlarına giden bu. Başka bir kadının adamını alıyorlar. Hatta dedikodusunu duymak bile yetiyor. Bana uymaz. Başkasının karısı mı benden uzak olsun. Adamın artıklarını yemek gibi. Bugün Burton'da dişetleriyle çiğnediği sinirli eti tüküren adam. Prezo hâlâ cüzdanımda. Tüm kavga ondan çıkıyor. Ama lazım olabilir belki, tabi tabi. Buyrun. Herşey hazır. Rüyamdaydı. Ha? İşin en başı en kötüsü. Eğer canları istemezse nasıl da lafı değiştiriverirler. Mantar seviyor musun diye sorarlar çünkü bir zamanlar tanıdıkları beyefendi varmış da o severmiş. Ya da birisi fikrini değiştirip sustuğu zaman ne diyecekti diye sana sorarlar. Ama dibine kadar zorlayıversem, mesela: istiyorum desem, ya da öyle birşey. İşin doğrusu bu çünkü. Kadın da. Alınır. Sonra barışırsın. Fena halde bir işe yetişmen lazım numarası yap, sonra o kadının uğruna iptal ettiğini söyle. Gururlarını okşar. Kız herhalde hep başka birini düşünüyordu demin. Ne zararı var? Akil baliğ olduğu günden beri düşünüyordur mutlaka, o adam, bu adam, şu adam. İlk öpüşmede bütün numara. O uygun an. İçlerinde birşey pıt ediveriyor. Eriyiveriyorlar, gözlerinden anlıyorsun, yan gözle bakacaksın. İçinden gelen ilk şeyi yap pişman olmazsın. Ölene kadar hatırlarlar sonra. Molly, bahçenin yanındaki Mağribi surunun dibinde onu öpen teğmen Mulvey. Onbeş demişti bana. Ama memeleri çıkmışmış. Sonra uykuya dalmıştı. Glencree akşam yemeği davetinden sonraydı featherbed dağı eve arabayla dönmüştük. Uykusunda dişlerini gıcırdatıyordu. Belediye reisinin gözleri de onun üzerindeydi. Val Dillon. Apoplektik.

Bak orada diğerlerinin yanına aşağıya inmiş havai fişekleri seyrediyor. Benim havai fişeklerim. Roket gibi çıkar çubuk gibi iner. Çocuklar da orada, ikiz herhalde, birşey olacak diye bekliyorlar. Büyümek isterler. Annelerinin elbiselerini giyerler. Ne acelesi var, dünyanın hallerini öğrenin önce. O esmer olanı, gür saçlı zenci ağızlı. Islık çalabilmesine hiç şaşmadım. Ağzının biçimi tam ona göre. Molly gibi. Jammet's'daki kibar orospunun peçesini yalnızca burnuna kadar indirmesinin nedeni de o. Beyefendi, saatiniz kaç oldu acaba? Dur karanlık bir ara sokağa gidelim de göstereyim sana saatin kaç olduğunu. Her sabah kırk kere pruva ve prizma diyeceksin, köfte dudağın tedavisi. Ufak oğlanı da okşuyordu. Oyunu en iyi kenardan bakanlar görür. Tabii, kuşların, hayvanların, bebeklerin dilinden anlıyorlar. Uzmanlık alanları.

Kumsala doğru giderken dönüp bakmadı. Bana o keyfi tattırmadı. Ah o kızlar, plaj güzelleri. Gözleri ne hoştu, berrak. Gözün akı sayesinde belli oluyor, gözbebeğinden çok. Acaba biliyor muydu benim? Tabii. Köpeğin ulaşamayacağı yerde oturan kedi gibi. Kadınlar şu lisedeki Venüs resmi çizerken bütün malları meydanda olan Wilkins gibi birine hiç rastlamazlar ki. Bu mu masumiyet?

Zavallı avanak! Karısının işi var bununla. Hiç *Yeni Boyanmıştır* yazan bir banka oturduklarını göremezsin mesela. Her taraflarında gözleri oluyor. Karyolanın altına bakarlar hiçbirşey olmadığı halde. Öyle bir korkalım ki ödümüz bokumuza karışsın diye özlem duyarlar. Gözleri bıçak gibi keskin. Molly'ye Cuffe Street'in köşesindeki adamın yakışıklı olduğunu söylediğim zaman, hoşuna gider diye düşünmüştüm, pat diye cevabı yapıştırdı onun kolu takma diye. Doğruydu da. Nereden geliyor bu yetenek? Roger Greene'in yazıhanesinin merdivenlerini ikişer ikişer çıkan daktilo kız, alttan aldığını göstermek için. Babadan yok pardon anadan kıza geçiyor bu. Soy çekiyor. Milly mesela ütü yapmaktan yırtmak için mendilini aynanın üzerinde kurutuyor. Kadınların gözüne çarpacak reklam için en iyi yer ayna. Ve onu Molly'nin Paisley şalını almaya Presscott's'a gönderdiğim gün, bu arada şu reklamı da halletmem lazım, dönüşte para üstünü çorabına koyup getirmişti. Uyanık haspam! Ben öğretmedim ki hiç. Paketleri de pek güzel taşıyor. Ufacık daha ama erkekleri cezbediyor. Eli kızardığı zaman kaldırıp sallıyor ki kan geri aksın. Bunu da kimden öğrendin? Kimseden. Hemşirenin bana öğrettiği birşey. Ah, bilmiyorlar mı? Molly'nin güzellik masasının önünde daha üç yaşındaydı biz Lombard Street West'ten taşınmadan hemen önce. Penim yüsüm küsel. Mullingar. Kimbilir? Dünyanın bin türlü hali. Genç öğrenci. İki ayağının üzerine sapasağlam basıyor her ihtimalde öbür kız gibi değil. Yine de pek işveliydi. Yarabbim, ıslandım. Seni gidi şeytan. Baldırının kıvrımı. Transparan çoraplar, patlayacak gibi gerilmiş. Bugünkü o pasaklı kız gibi değil. A. E. Buruşuk çoraplar. Ya da Grafton Street'teki gibi. Beyaz. Vay canına! Tombul bacaklı hanım.

Maymun çıkmaz ağacı şeklinde ışık veren bir roket patladı, sağa sola fırlayan çıtırtılarla saçıldı. Çrass da çrass, çrass, çrass. Sonra kayaların yaptığı kavisin ötesinden Cissy ile Tommy görmek için fırlayıp koştular Edy de bebek arabasıyla peşlerinden arkalarından da Gerty. Bakacak mı? Bak! Bak! Gördün mü! Döndü baktı. Soğan kokusunu aldı. Hayatım, şeylerini gördüm. Herşeyi.

Yarabbim!

Her ihtimalde iyi geldi valla. Kiernan'dan ve Dignam'ın evinden sonra betim benzim atmıştı. Çok yaşa bu sıkıntıyı aldığın için benden. *Hamlet*'te geçiyordu ya. Yarabbim! Herşey biraradaydı. Heyecan. Sırtını yasladığı zaman dilimin kökünde bir ağrı hissettim. Başlarımız döner. Doğru demiş bak. Kendimi daha da rezil edebilirdim aslına bakarsan. Boş laflar etmek yerine. O zaman ben de sana herşeyi anlatacağım. Yine de, sanki aramızda bir tür lisan var gibiydi. Yoksa şu olmasın? Yok, Gerty diye seslendiler ona. Nereden bileceksin belki o da takma addır benimki gibi, Dolphin's Barn adresi de paravandır.

Jemima Brown'dı genç kızken adı
Irish Town'da anasıyla yaşardı

Mekân bana bunu düşündürdü herhalde. Hepsi aynı kalıptan çıkma. Çoraplarına kalemlerini silerler. Ama top da sanki anlamış gibi ona doğru yuvarlandı. Kader kısmet. Ben de okuldayken hiçbirşeyi düzgün fırlatmayı beceremezdim tabii. Yaradana yan bakan. Yazık ama, epi topu birkaç yıl sürüyor, sonra kendi evlerine ocaklarına yerleşiyorlar ve gelsin babacığın pantalonu uyacak yakında Willie'ye ve bebecik a a'sını yapsın diye kaldırdıkları zaman kilden pudra hikâyeleri. Kolay iş değil. Kurtarıyor onları. Belaya bulaşmalarını engelliyor. Tabiat. Bebeği yıkamak, cesedi yıkamak. Dignam. Hep etraflarında çocuk elleri. Hindistan cevizi gibi kafatasları, maymunlar, ilk başta tam kapanmış bile olmuyor, kundaklarında ekşimiş süt ve bozulmuş süt kesiği. O bebeğe boş biberonu emsin diye vermemesi lazımdı. Pek fena gaz yapar. Mrs Beaufoy, Purefoy. Hastaneye uğramam lazım. Acaba hemşire Callan hâlâ orada mı. Molly Kahve Sarayı'ndayken bazen bakıcılık yapmaya gelirdi. Genç doktor O'Hare, farketmiştim hemşire onun ceketini fırçalıyordu. Mrs Breen ve Mrs Dignam da bir zamanlar öylelerdi, evlenmeye müsait. En kötüsü gece olduğu zamanmış City Arms'da Mrs Duggan bana anlattıydı. Kocası zilzurna sarhoş geliyor, üstündeki meyhane kokusundan burnunun direği kırılır. Karanlıkta bunun burnuna çarpması, bayat içki kokusu. Sonra da sabah soruyor: dün gece sarhoş muydum? Ama kocayı suçlamak da doğru olmayabilir. Eden bulur. Anca beraber kanca beraber. Belki kadının da suçu vardır. Molly işte bu konuda bunların topuna nal toplatır. Güneyli kanından geliyor. Mağribi. Biçimi de, silueti. Cömert kıvrımlarını yokluyordu. Bak mesela diğerleriyle bir karşılaştırıver. Karısını eve kilitlemiş, dolaptaki iskelet. Sizi hanımımla tanıştırayım izniniz. Sonra önüne böyle ne kokar ne bulaşır birşey çıkarırlar, kadına nasıl hitap edeceğini bilemezsin. Bir adamın karısına bakınca o adamın zayıf yönü neymiş her zaman görebilirsin. Yine de mukadderat işte, âşık olmak. Aralarında kendi sırları olur. Bir kadın ellerinden tutmasa bok yoluna gider bazı herifler. Sonra ufacık kızlar, bacak kadar boyları, yanlarında beberuhi sevgilileri. Yaradan Rabbim eşlerini de vermiş. Bazen çocuklar gayet iyi çıkıveriyorlar. İki kere sıfır bir yapıyor. Ya da yetmişlik zengin ihtiyarla taze gelini. Mayısta evlen aralıkta pişman ol. Bu ıslaklık da pek rahatsız. Yapıştı. Ee sünnet derisi geri gelmedi. Ayırsam daha iyi.

Oy!

Öte yandan çam yarması gibi bir adamın yanında karısı oluyor anca saat cebine geliyor. Boyu belime uygun. Koca adamla miniminnacık kadın. Şu saatim de amma acayip iş. Kol saatleri hep yanlış gösteriyorlar. Acaba saati takan adamla saat arasında manyetizma var mı çünkü tam o saatteydi o herif. Evet, herhalde hemen o anda. Başında durmazsan dingonun ahırına döner. Hatırlıyorum Pill Lane'de bakmıştım. Bak o da manyetizma. Herşeyin arkasında manyetizma var. Dünya mesela bunu kendine çekiyor ve çekiliyor. Hareketi bu yaratıyor. Ya zaman? E o da hareket süresince gereken zaman. Sonra birşey duruverse bütün zamazingo

teker teker durur. Çünkü hepsi ayarlanmış. Pusulanın manyetik iğnesi sana güneşte, yıldızlarda neler olup bittiğini söylüyor. Ufacık bir çelik parçası. Çatalı tuttuğun zaman. Gel. Gel. Çıt yapış. Kadınlarla adamlar da böyle. Çatal ve mıknatıs. Molly, o herif. Giyinir kuşanırlar, gözleriyle keserler, ima ederler, daha çok daha çok açar gösterirler, bunu görecek kadar erkek miymişsin diye sana meydan okurlar sana ve sonunda, hapşırığını tutamazsın ya aynen öyle, bacaklar, bak, bak, bakalım cesaretin var mıymış. Çıt. Artık tutamazsın.

Acaba kız ne hissediyor o taraflarında. Utanma arlanma dediğin hep başkası varken numaradan. Çorabındaki delik onu daha çok utandırır. Molly, alt çenesi ileri fırlamış, başını geriye atmış, at panayırında mahmuzlu binici çizmelerini çekmiş çiftçiye bakışı. Lombard Street West'e badanacıların geldiği gün. Şu adamın sesi de ne hoştu. Giuglini de öyle başlamamış mıydı. Burnuma gelen koku, sanki çiçek gibi. Öyleydi de sahiden. Menekşe kokusu. Herhalde boyadaki terebentinden geliyordu. Herşeyi işlerine geldiği gibi kullanmanın yolunu bulurlar. Yaparken aynı anda bir yandan da terliğini yere sürtüyordu ki duyulmasın. Ama birçoğu doruğa ulaşamıyor, bence. Saatlerce uğraş babam uğraş. Üzerime genel bir ağırlık çöktü belimin yarısına kadar.

Dur bakayım. Hm. Hm. Evet. Bu onun parfümü. Bak işte bu yüzden elini sallamış. Sana bunu bırakıyorum uzaklarda yatacığımdayken hatırlayasın diye beni. Ne kokusu? Vanilya çiçeği mi? Yok, sümbül? Hm. Gül, galiba. Onun seveceği türden kokular. Tatlı ve ucuz: hemen ekşiyor. Molly sarısakız macununu bu yüzden seviyor. Biraz yaseminle karıştırınca ona pek yakışıyor. Üst notaları, alt notaları. Danslı gecede tanışmıştı o herifle, saatler dansı. Sıcak ortaya çıkarmıştı. Siyahlarını giymişti, bir önceki seferden kalma parfüm hâlâ elbisedeydi. İyi bir iletken, değil mi? Kötü mü yoksa? Işığı da. Herhalde arada bir bağlantı vardır. Karanlık bir bodruma girersen mesela. Esrarengiz de bir iş. Neden anca şimdi farkediyorum kokuyu? Buraya ulaşması vakit aldı, geç olsun da güç olmasın, kızın kendisi gibi. Herhalde milyonlarca milyonlarca parçacıktır havada salınan. Evet, öyledir. Çünkü şu baharat adalarında, bu sabahki Seylanlılar, fersah fersah öteden kokusu alınıyormuş. Söyleyeyim mi sana ne olduğunu. Çok çok ince bir peçe ya da tül gibi birşey bütün derilerini kaplıyor, neydi adı bürümcük gibi ince, ve durmadan salgılıyorlar onu, hayatta gördüğün en ince şey neyse o kadar ince, alaimisema renklerinde, bilmeden salgılıyorlar. Giyip çıkardığı herşeye yapışıp kalıyor. Çoraplarının topuğuna. Sıcak ayakkabısına. Korsesine. Donu: ufacık bir tekme, çıkarırken. Hadi bir dahaki sefere görüşürüz. Kedi de yatakta onun fanilasını koklamayı seviyor ya. Onun kokusunu bin kişi arasından ayırdedebilirim. Banyo suyu da öyle. Bana kremşantili çileği hatırlatıyor. Kaynağı nerede acaba. Orasında mı yoksa koltukaltında ya da boynunun altında mı. Çünkü her köşeden her delikten alabiliyorsun. Sümbül parfümü, yağdan mı lokmanruhundan mı öyle birşeyden yapılmış. Misk faresi. Kuyruklarının altında

bir kese var bir parçacığı yıllarca koku veriyor. Köpekler birbirlerinin kıçında. İyi akşamlar. Size de. Nasıl kokuyorsunuz? Hm. Hm. Pek şahane, sağolun. Hayvanlar koklaşa koklaşa. Evet, olaya bir böyle bak şimdi. Biz de aynıyız. Bazı kadınlar mesela uzak durman için uyarıyorlar seni âdet gördükleri zaman. Gel bakalım yamacıma. Sonra yakınına gelince öyle bir kokar ki burnunun direği kırılır. Nasıl bir koku? Bozulmuş konserve ringa balığı gibi birşey. Uf! Girmek tehlikeli ve yasaktır.

Belki bizden de erkek kokusu alıyorlardır. Hangi kokuyu ama? Puro kokulu eldiven Long John geçende masasının üzerine koymuştu. Nefes? Ne yediğine içtiğine bakıyor o. Hayır. Erkekkokusu, diyorum. O işle alakası olması lazım çünkü o rahipler var ya işte onlar güya farklı oluyormuş. Kadınlar çevrelerinde pekmeze üşüşmüş sinek gibi vızıldıyorlar. Mihraptan kovulurlar ne pahasına olursa olsun geri gelirler. Yasak papaz ağacı. Ah aziz peder, ister misiniz? İzin verin de ilk ben olayım. Tüm vücuda yayılıyor, içine işliyor. Hayatın kaynağı ama kokusu ne kadar da tuhaf. Kereviz sosu gibi. Dur bakayım.

Mr Bloom burnunu soktu. Hm. İçine. Hm. Yeleğinin açıklığına. Bademsanki. Yok. Limon bu. Aman be, sabun o.

Aman unutmadan şu losyon. Biliyordum birşeyi hatırlamam gerektiğini. Geri gitmeyi unuttum sabunun parasını da vermedim. Sabahki o kocakarı gibi elimde şişeyle gezmeyi sevmiyorum. Hynes o üç şilini ödeyebilirdi bana. Meagher'ı anabilirdim sırf ona hatırlatmak için. Öte yandan şu tanıtım paragrafını hallederse. İki şilin dokuz. Hakkımda kötü bir intiba edinecek. Yarın bir uğrayayım. Ne kadardı size borcum? Üç şilin dokuz mu? İki şilin dokuz, beyim. Ah. Bir dahaki sefere veresiyeyi kesebilir. Müşterileri kaybetmenin yolu işte bu. Meyhaneler mesela. Vatandaş defteri kabarttıkça kabartıyor sonra arka sokaklardan dolaşa dolaşa başka yere gitmeye başlıyor.

Bak şu soylu adam daha önce de geçmişti. Körfez rüzgârı üfürünce uçmuş. Şöyle bir dolanıp gelmiş. Akşam yemeği vaktinde hep evde olur. Ağzı burnu dağılmış gibi bir hali var: iyi tıkınmış. Şimdi de doğanın keyfini çıkarıyor. Yemekten sonra dua. Yemeklerden sonra bir mil yürüyeceksin. Kesin bir yerlerde ufak bir banka hesabı vardır, devlete kapağı atmış. Adamın arkasından yürüyeyim rahatsız olsun bugünkü gazeteci çocukların benim peşimden gibi. Belli mi olur birşeyler öğrenirsin. Kendimizi başkalarının bizi gördüğü gibi görebilmek. Kadınlar alay etmediği sürece ne zararı var? Öğrenmenin yolu işte bu. Sor bakalım kendine kim şimdi bu adam. *Kumsaldaki Gizemli Adam*, Mr Leopold Bloom tarafından yazılmış ödüllü hikâye. Sütun başına bir gine altını ödenmiştir. Ve bugün mezarın başındaki kahverengi makintoşlu adam. Kısmetleri nasır bağlamış fakat. Sağlığa iyi geliyordur belki emiyor hep çevresindeki. Tren düdüğü yağmur yağdırır derler. Biryerlerde yağıyor olsa gerek. Ormond'daki tuz nemliydi. Vücut atmosferi hissediyor. Betty Teyze'nin eklemleri inim inim. Shipton Ana'nın kehaneti vardı hani gemiler dört dolanacak

uçarak göz açıp kapayana kadar. Yok. Yağmur alameti bunlar. Kraliyet Kıraatı. Ve uzak tepeler yakına gelmiş gibi görünüyor.

Howth. Bailey feneri. İki, dört, altı, sekiz, dokuz. Gördün mü. Değişmesi lazım yoksa millet ev zanneder. Gemi enkazı yağmalayanlar. Grace Darling. İnsanlar karanlıktan korkuyor. Ateşböcekleri, bisikletliler de öyle: ışık yakma mecburiyeti saati. Mücevherler elmaslar daha iyi parlıyor. Işık da güven telkin etmenin bir yolu. Yok sana zararım. Tabii bugünlerde daha iyi evvel zamanla karşılaştırınca. Kır yolları. Bir hiç uğruna bağırsaklarını deşiverirler. Hâlâ da yolda o iki kategoriden biriyle karşılaşırsın. Asık suratlılar ya da gülümseyenler. Pardon! Rica ederim. Çiçekleri sulamak için en iyi zaman da güneş battıktan sonra gölgede. Hâlâ biraz ışık var. Kırmızı ışınlar en uzunları. Kıtusayemaçimo, Vance öğretmişti bize: kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, çivit, mor. Bir yıldız görüyorum. Venüs mü? Henüz anlaşılmıyor. İki yıldız, üç yıldız çıktıysa gece olmuş demektir. Şu gece bulutları hep orada mıydı? Hayalet gemiye benziyor. Hayır. Dur bir bakayım. Ağaç mı onlar? Göz yanılması. Serap. Batan güneşin memleketi bu. Özerklik güneşi güneydoğudan batıyor. Anavatanım, sen rahat uyu.

Çiy düşüyor. O taşa oturma, hayatım, üşüteceksin. Beyaz akıntı yapıverir. Bebeciğin olmaz sonra, eğer yolunu bulup yukarı çıkacak kadar güçlü kuvvetli değilse. Ben de basur olmayayım aman. Bir kere başladı mı da kurtulamazsın yazın üşütmek gibi ağızda aft çıkması gibi. En kötüsü ot ya da kâğıt kesiği. Postür yüzünden sürtünme. Oturduğu o kayanın yerinde olmak isterdim. Ah seni tatlı ufaklık, bir bilsen ne güzel görünüyordun. O yaştaki hallerinden hoşlanmaya başladım. Ham elmalar. Erişebildikleri herşeyi kapmaya çalışırlar. Sanıyorum bacaklarımızın kesiştiği tek zaman o, oturduğumuz zaman. Bugün kütüphanede de: o kız öğrenciler. Altlarında mesut sandalyeler. Ama akşamın etkisi bu. Hepsi hissediyor bunu. Çiçek gibi açılırlar, vakitlerinin geldiğini bilirler, ayçiçekleri, yerelması, balo salonlarında, avizeler, ışıklar altında bulvarlar. Mat Dillon'ın bahçesinde omzunu öptüğüm geceki akşamsefaları. Keşke Molly'nin o zamanki halinin yağlıboya bir boy resmi olsaydı. Hazirandı yine ona kur yaptığım zaman. Yıl dönüyor. Tarih tekerrürden ibaret. Ey yalçın kayalar, zirveler, yine döndüm size. Hayat, aşk, kendi küçük dünyanda dönüp dolaşarak seyahat ediyorsun. Ya şimdi? Kızın topallığına üzüldüm tabii ama temkini elden bırakmamak fazla acımamak lazım. Suistimal ederler.

Howth tümden sessiz artık. Ve uzak tepeler şimdi. Hani bizim o yer. Ormangülleri. Belki de enayilik bende. Eriğini o herif yiyor çekirdeğini ben. Bu da bana düşen. Ah şu yaşlı tepe neler neler görmüş. İsimler değişiyor: hepsi bu. Âşıklar: gnam gnam.

Bir yorgunluk çöktü şimdi. Kalksam mı? Dur biraz. Tüm erkekliğimi kuruttu, küçük kahpe. Öpmüştü beni. Gençliğim. Geri gelmeyecek ki artık. Bir kere yaşanıyor yalnızca. Onunki de. Yarın trene binip oraya gitsek. Olmaz. Geri dönmek

aynı şey değil. Bir eve ikinci kez ziyarete gittiğin zaman çocuklar gibi. Yenisini isterim. Güneşin altında yeni birşey yok. Postrestant Dolphin's Barn. Evinde mesut değil misi? Yaramaz sevgilim. Dolphin's Barn'da Luke Doyle'un evinde sessiz sinema oyunu. Mat Dillon ve bir alay kerimesi: Tiny, Atty, Floey, Maimy, Louy, Hetty. Molly de. Seksenyedi senesiydi. Bizim şeyden önceki yıl. Moruk binbaşı bir yudum sert içkisini içmeye bayılırdı. Tuhaf bak o da tek çocuk ben de. Bu da geri dönüyor demek. Kaçtığını sanıyorsun ama yine kendinle burun buruna geliyorsun. En uzak yola çıkan evine giden en kısa yolu bulur. Ve tam da o herifle o. Cambazhanede yürüyen sirk atı. Rip van Winkle'dı oyundaki. Rip: Henry Doyle'un hastalığı grip. Van: bak yukarıda tavan. Winkle: burayı evin kıl. Sonra onlara Rip Van Winkle'ın geri dönüşünü yapmıştım. Büfeye yaslanıp beni izlemişti. Mağribi gözler. Yirmi yıl uyumuş Sleepy Hollow'da. Herşey değişmiş. Unutulmuş. Gençler yaşlanmış. Tüfeği çiyden paslanmış.

Ba. O uçan da ne? Kırlangıç mı? Yarasadır herhalde. Beni ağaç sanıyor, o kadar kör. Kuşlar koku almıyor mu? Metempsikoz. Üzüntüden ağaca dönüşebileceğine inanıyorlardı. Ağlayan ağaç. Ba. Bak yine gidiyor. Seni gidi komik dilenci parçası seni. Acaba nerede yaşıyor. Şu yukarıdaki çan kulesi. Büyük ihtimal. Kutsiyet rayihalarının içinde topuklarından sallandırıyor kendisini. Çan çalınca korkup kaçmıştır, herhalde. Ayin bitti gibi. Duyabiliyordum hep dediklerini. Bizim için dua et. Ve bizim için dua et. Ve bizim için dua et. İyi fikir tekrar etmek. Reklamlar da aynı şey. Bizden alın. Ve bizden alın. Evet, papazın evinde ışık yanıyor. Mütevazı sofraları. Ben Thom's'da çalışırken hani o ekspertiz bedelinde hata vardı. Yirmisekizdi. İki evleri vardı. Gabriel Conroy'un ağabeyi de ruhban. Ba. Yine. Acaba neden böyle fareler gibi gece ortaya çıkıyorlar. Karışık bir soy onlar da. Kuşlar hoplayan fareler gibi. Onları korkutan ne acaba, ışık mı gürültü mü? Ses çıkarmadan oturayım daha iyi. Safi içgüdü hani o kuraklıktaki kuş gibi kavanozun dibinde kalan suyu içine çakıllar atıp dışarı sıçratmış. O ufak elleriyle sanki pelerine bürünmüş bir adamcık gibi. Minicik kemikler. Neredeyse ışıldadıklarını görebiliyorsun, böyle mavimtırak beyaz. Renk dediğin nasıl bir ışıkta baktığına göre değişiyor. Güneşe bak mesela kartallar gibi sonra bir ayakkabıya bak sarımtırak biçimsiz bir leke görürsün. Herşeye kendi damgasını basmak istiyor. Mesela, bu sabah merdivendeki kedi. Kahverengi toprak rengi. Hiç üç renklisini göremezsin derler. Yalan. Şu yarı tekir yarı beyaz kahverengi vardı *City Arms*'da alnında me harfi vardı. Gövdesinde elli farklı renk. Howth daha biraz önce ametist. Ayna parlıyor. Hani adı neydi o bilgin de yapmıştı içbükey aynalarla yakmıştı. Sonra da fundalıklar ateş alıyor. Turistlerin attığı kibritler olamaz. Ne peki? Belki de kurumuş dallar rüzgârda güneşin altında birbirine sürttüğü için. Ya da çalılıktaki kırık şişeler içbükey ayna görevi görüyor. Arkhimedes. Buldum! Hafızam o kadar da kötü değilmiş bak.

Ba. Kimbilir durmadan neyin peşinde uçup duruyorlar. Böcek mi kovalıyorlar? Geçen hafta odaya giren arı tavanda kendi gölgesiyle oynuyordu. Belki de beni sokan arıydı, tekrar görmeye gelmiş. Kuşlar da öyle ne dedikleri hiç anlaşılmaz. Bizim havadan sudan konuşmamız gibi. Sonra kadın demiş ki adam şöyle demiş demiş. Sinirleri sağlam valla hayvanların okyanusu uçarak geç geri gel. Fırtınalarda, telgraf tellerinde ne çoğu telef oluyordur. Denizcilerin hayatı da berbat. Koskoca hayvan gibi okyanus geçen buharlı gemiler karanlıkta güçbela gidiyorlar, deniz ineği gibi böğürüyorlar. *Faugh a ballagh.* Savulun yoldan, adı batasıcalar! Kimisi de teknelerde, mendil kadar yelkenleriyle, fırtına kopunca cenaze töreninde saçılan enfiye gibi savruluyorlar. Evleniyorlar da. Bazen yıllarca dünyanın öbür ucunda bir yerlerde oluyorlar. Öbür ucu yok aslında tabii çünkü yuvarlak. Her limanda bir sevgili derler ya. Johnny uygunadım eve dönene kadar eve göz kulak olursa aferin kadına. Dönerse tabii. Limanların kıçını kokluyorlar. Denizi nasıl sevebiliyorlar? Seviyorlar işte. Demir aldık. Üzerinde uğur getirsin diye ya bir muska ya bir madalyonla basıp gidiyor adam. Ne olacak? Babacığımın babasının kapısına dokunulsun diye astığı tefilim miydi yok neydi adı. Bizi Mısır diyarından çıkarıp esirlik evine getiren. Bütün bu batıl inançların içinde bir iş var aslında çünkü çıkıp gittiğin zaman seni hangi tehlikelerin beklediğini nereden. Bir keresteye tutunmuş ya da bir direğe binmiş hayatını kurtarmaya çalışıyor, can simidi etrafında yuvarlak, deniz suyu yutuyor, zatışahanelerinin köpekbalıklarına yakalanmadan önceki son anı böyle. Balıkları hiç deniz tutuyor mu acaba?

Sonra güzel bir sükûnet geliyor, tek bir bulut yok, çarşaf gibi deniz, kıpırtısız, mürettebatla yük tarumar olmuş, Davy Jones'un dolabını boylamış. Ay aşağıya bakıyor. Valla ben yapmadım küçük bey.

Yolunu yitirmiş uzun bir fişek Mercer's hastanesine yardım toplamak için Mirus pazarından göğe doğru yola çıktı ve durdu, halsizce düşerken beyaz olan bir tanesi hariç hepsi menekşe rengi bir avuç yıldız döktü. Havada asılı kaldılar, düştüler: sönüp gittiler. Çobanların vakti: sürüyü toplama vakti: sevgiliyle buluşma vakti. Evden eve, her zaman sevinçle karşılanan iki kapı vuruşuyla, saat dokuz postacısı geçti, kemerindeki ateşböceği ışığı defne yapraklarının arasından geçerken bir orada bir burada parlıyordu. Ve beş genç ağacın arasından yükseltilmiş bir paçavra Leahy's Terrace'ın lambasını yaktı. Işık yanan pencerelerin perdelerinin önünden, eşit boyda bahçelerin önünden cırtlak bir ses bağırarak, uluyarak geçti: *Evening Telegraph, son dakika baskısı! Altın Kupa yarışlarının sonuçları!* ve Dignam'ın evinin kapısından bir oğlan dışarı koştu ve seslendi. Yarasa çırpınarak bir oraya uçtu, bir buraya. Kumların üzerinde ta ötede yaklaşan dalgalar yanaştılar, gri. Howth uzun günlerden, gnamgnam ormangüllerinden (yaşlıydı artık) yorgun, kendini uykuya bırakıverdi, ve gece melteminin eğreltiotlarından postunu kaldırmasını, karıştırmasını keyifle hissetti. Yere yatmıştı ama uyku tutmayan kan bürümüş gözleri açıktı, derin derin

yavaş yavaş nefes alıyordu, uykuluydu ama uyanıktı. Ve uzakta, Kish kıyısında demir atmış fener gemisi kırpışıyor, Mr Bloom'a göz kırpıyordu.

Oradaki vatandaşların hayatı da bir tuhaf, aynı noktada takılıp kalmışlar. İrlanda Fenerler İdaresi. Günahlarının kefaretini ödüyorlar. Sahil güvenlik de öyle. Fişekler, can yeleği, cankurtaran sandalı. Erin's King ile tekne sefasına çıktığımız gün, onlara çuvalla eski gazete atmışlardı. Hayvanat bahçesindeki ayılar. Ne pis bir seyahat olmuştu. Karaciğerlerini şöyle sallayıp boşaltmak için yola çıkmış sarhoşlar. Denize doğru kusuyorlar ki ringa balıkları beslensin. Mide bulantısı. Ve kadınlar, suratlarında ölüm korkusu. Milly'de tırsmaktan eser yok. Mavi eşarbı çözülmüş, gülüyor. O yaşta ölümün ne olduğunu bilmiyorlar. Mideleri de temiz ayrıca. Ama kaybolmaktan korkarlar bak. Crumlin'de ağacın arkasına saklandığımız gün. Ben istememiştim. Annee! Annee! Ormanda bebecikler. Maske taksan da korkutursun onları. Havaya atıp tutmaca. Öldüreceğim seni. Acaba ciddiyet payı var mı bu sözlerde? Ya da çocukların savaşçılık oynaması. Nasıl ciddi oluyorlar. İnsanlar nasıl oluyor da birbirlerine silah doğrultabiliyorlar. Bazen patlayıveriyor. Zavallı çocuklar. Tek dertleri pişik, yılancık. Kalomel losyonu almıştım ona geçirsin diye. İyileştikten sonra Molly'nin yanında uyuması. Dişlerini de aynen almış. Acaba o anda sevdikleri tam olarak ne? Kendilerinin bir kopyasını mı seviyorlar mesela? Ama sabah olunca da elinde şemsiyeyle kovalamıştı onu. Belki de canını yakmayacak kadar. Nabzına bakmıştım. Pıtırdıyordu. Eli küçücüktü: şimdi kocaman. Sevgili Babişko. Dokununca o el sana neler anlatır. Yeleğimin düğmelerini saymayı severdi. İlk korsesini hatırlıyorum. Görünce gülmem gelmişti. Ufacık meme uçlarıyla başlıyor. Soldaki daha hassas, galiba. Benimki de öyle. Kalbe daha yakın. Eğer moda öyleyse tombul görüneceğiz diye kumaş doldururlar. Geceleyin tutan boy atma ağrıları, seslenir beni uyandırırdı. İlk âdetini gördüğünde nasıl korkmuştu. Zavallı çocuk! Annesi için de tuhaf bir an. Kendi çocukluğunu geri getiriyor. Cebelitarık. Buena Vista'dan bakmak. O'Hara's kulesi. Deniz kuşları çığlık atıyorlar. Tüm ailesini gövdeye indirmiş olan yaşlı makak maymunu. Günbatımı, top atıyorlar askerler sınırı geçsin diye. Denize hâkim bir yerdi diye anlatmıştı bana. Böyle bir akşam, ama açık, bulut yok. Hep bir lordla ya da kendine ait yatı olan bir beyefendiyle evleneceğimi düşünürdüm. *Buenas noches, señorita. El hombre ama la muchacha hermosa.* Neden ben? Çünkü herkese öylesine yabancıydın ki.

Sülük gibi yapışmayalım buraya bütün gece. Bu hava adamı uyuşturuyor. Karanlığa bakarsan saat dokuza geliyor olmalı. Eve gideyim. *Leah* için, *Lily of Killarney* için geç oldu artık. Yok. Daha yatmamış olabilir. Hastaneye uğrayıp bakayım. Umarım kurtulmuştur artık. Uzun bir gün oldu. Martha, hamam, cenaze, anahtarlar evi, şu tanrıçalarıyla müze, Dedalus'un şarkısı. Sonra da Barney Kiernan's'da bas bas bağıran o dallama. Altta kalmadım ama orada. Çenesi düşük sarhoşlar. Tanrısı hakkında söylediğimi duyunca suratı allak bullak oldu. Karşılık

vermek bir hata. Ya da öyle mi? Değil. Eve gidip kendi hallerine gülmeleri gerek. Hep başkalarıyla beraber kafa çekmek istiyorlar. Yalnız kalmaya korkuyorlar iki yaşında çocuk gibi. Ya vursaydı bana. Ama bir de olaya şöyle bak. Çok da kötü değildi öyle bakarsan. Belki de kötü niyetle söylememişti. Yaşşa İsrail yaşşa. Üç kere de o pek böbürlendiği baldızına çok yaşa demek gerek, ağzında üç tane köpekdişi. Aynı türden güzellik. Şöyle bir fincan çay içmek için bilhassa müsait bir karakter. Borneolu dağ adamının karısının kızkardeşi gelmiş bizim şehre. Bir de bunu sabahın köründe yakın mesafeden görmeyi hayal et. Herkese gönlüne göre, Morris'in ineği öperken dediği gibi. Ama asıl tüy diken Dignam oldu. Yas evleri ne kadar iç karartıcı oluyor hiç bilemiyorsun ki o yüzden. Her ihtimalde kadın parayı istiyor. Bugün söz verdiğim gibi şu İskoçyalı Dullar'a uğramam lazım. Tuhaf isim. Önce bizim cartayı çekeceğimizi varsayıyorlar. Cramer's'ın önündeki dul Pazartesi miydi bana bakıyordu. Kocacığını gömmüş ama sigorta primleri sayesinde gayet güzel geçinip gidiyor. Dul kadının pulu. Ne olacaktı? Ne yapmasını bekliyorsun kadının? O da hayatını bir şekilde sürdürmek zorunda. Dul adam görmeyi hiç sevmiyorum. Nasıl ümitsiz görünüyorlar. Zavallı O'Connor karısı ve beş çocuğu buranın midyelerinden zehirlendiler. Lağım. Umutsuz. Düz tepeli şapka takan şöyle iyice anaç bir kadın olacak ki ona göz kulak olsun. Adama yol göstersin, ablak suratı, koca önlüğü. Bayanlar için gri flanelet Bloomer pantalonları, tanesi üç şilin, muhteşem fırsat. Alelade suratına rağmen kendine âşık ettiyse ömür boyu sevilir derler. Çirkin: hiçbir kadın kendini çirkin görmez ki. Sev, seviş, güzel ol, yarın ölüp gideceğiz çünkü. Bazen adamı görüyorsun ortalıkta dolaşıyor ona bu numarayı kimin çektiğini anlamaya çalışıyor. 7. n: yedin. Kader işte. Bana değil de, ona. Bir dükkân var, o da öyle dikkatimi çekti. Sanki tepesinden lanet ayrılmıyor. Dün gece gördüğüm rüya? Dur bakayım. Karman çorman birşeydi. Kırmızı terliklerini giymişti. Türk usulü. Pantalonu giyen oydu. Sahiden de öyle herhalde. Acaba pijama giyse beğenir miyim onu? Cevap vermek çok zor. Nannetti gitti. Posta gemisi. Holyhead'e yaklaşmıştır şimdiye. Şu Keyes reklamının başını bağlamam lazım. Hynes'la Crawford'ı işleyeyim. Molly için jüpon. İçini dolduracak birşeyleri de var valla. Şu ne? Para olabilir.

Mr Bloom durdu ve kumsaldaki bir kâğıt parçasını ters çevirdi. Gözlerine yaklaştırıp baktı. Mektup mu? Hayır. Okuyamıyorum. Gitsem iyi olacak. Haydi. Yoruldum kıpırdayacak halim yok. Eski bir defterden bir sayfa. Tüm bu çukurlar, çakıllar. Kim sayabilir ki bunları? Ne bulacağın hiç belli olmaz. İçinde bir definenin hikâyesi olan bir şişe, gemi enkazından fırlatılmış. Paket postası. Çocuklar hep denize birşeyler atmak isterler. Güven? Suların yüzüne atılmış ekmek. Bu neymiş? Bir sopa parçası.

Oy! İliğimi kemiğimi kuruttu şu hatun. Artık eskisi gibi genç değilim ki. Acaba yarın buraya gelecek mi? Ebediyen burada o kızı bekle dur. İlla ki geri gelecek.

Katiller de geri gelir ya. Ya ben geri gelecek miyim?

Mr Bloom sopasıyla ayağının dibindeki iri taneli kumları hafifçe eşeledi. Ona bir mesaj yazayım. Belki de silinmeden kalır. Ne?

B E N.

Düztabanın biri sabah üzerine basar. Boşuna. Deniz yıkayıp götürür. Med cezir buraya kadar geliyor kızın ayağının dibindeki birikinti. Eğil, yüzümü gör orada, karanlık ayna, üfle üzerine, karışsın. Bütün bu kayalıklar çizgi çizgi, yaralı, üzerlerinde harfler. Ah, şu transparan! Ayrıca bilmiyorlar ki. Aleminden çıkan o diğer kelimenin anlamı ne. Sana küçük yaramaz dememin nedeni hoşlanmamam.

B İ R.

Sığmayacak. Boşver.

Mr Bloom rahvan ayakkabısıyla harfleri sildi. Ümitsiz birşey bu kum. Hiçbirşey büyümüyor üzerinde. Herşey sönüp gidiyor. Buraya büyük tekneler gelmez endişeye gerek yok. Guinness's salları gelir bir tek. Seksen günde Devr-i Kish. Yarı yarıya bile bile.

Tahtadan kalemini fırlatıp attı. Denizin yığdığı kuma düştü, saplandı. Yahu şunu yapmak istesen bir hafta durmadan uğraşırsın da yapamazsın. Şans işte. Bir daha hiç karşılaşmayacağız. Ama pek hoştu. Hoşçakal, hayatım. Teşekkürler. Sayende gençliğime döndüm.

Şöyle birazcık kestirebilseydim. Dokuza geliyor olmalı. Liverpool gemisi gitti çoktan. Dumanı bile görünmüyor. Sonra o da öbür işi yapabilir. Yaptı da. Ve Belfast. Gitmeyeceğim. Oraya koş, Ennis'e geri koş. Bırak o herifi. Bir an gözlerimi kapasam. Uyumam ama. Yarı rüya. Hiç aynı şekilde olmaz. Yine yarasa. Zarar gelmez ondan. Azıcık iki dakika.

Ah tatlım senin o kızbeyazların kalkmış gördüm kirli Bracegirdle yaptırdı bana aşkım yapışkan biz ikimiz yaramaz Grace darling Molly o herif buçukta yatakta madem sikkoz pahallı dantelli Raoul için karına parfüm siyah saçlar inip gerdan kalkan *señorita* genç gözler Mulvey dolgun memeler ben bak yukarıda tavan Winkle kırmızı terlikler o paslı uyku gez dur yıllarca rüyalar döner kuyruğundan Agendath düşüp bayılan âşık gösterdi bana seneye donu dön seneye onun seneye seneye.

Bir yarasa uçtu. Buraya. Oraya. Buraya. Uzakta alacakaranlıkta bir çan çınladı. Mr Bloom ağzı açık, sol ayağı kuma yanlamasına batık, uzanmış, nefes aldı. İki dakikac

Guguk.
Guguk.
Guguk.

Papazın evindeki şömine rafındaki saat kuğurdu, evde Kanon O'Hanlon, Peder

Conroy ve muhterem John Hughes S. J. çay içiyor, sodalı ekmeklere tereyağı sürmüş, ketçaplı kızarmış kuzu pirzola yiyorlardı ve sohbetlerinin konusu da şuydu

Guguk.
Guguk.
Guguk.

Çünkü ufacık evinden zamanı haber vermek için çıkan ufak kanarya kuşuydu o Gerty MacDowell oraya gittiği zaman farketmişti çünkü bu işlerde herkeslerden daha uyanıktı o, öyleydi Gerty MacDowell ayrıca hemencecik farketmişti kayalarda oturmuş bakan ecnebi beyefendinin de şöyle olduğunu

Guguk.
Guguk.
Guguk.

Deshil Holles Eamus. Deshil Holles Eamus. Deshil Holles Eamus.

Gönder bize, parlak tanrı, ak tanrı, Bobohorn, canlananı ve rahimmeyvesini. Gönder bize, parlak tanrı, ak tanrı, Bobohorn, canlananı ve rahimmeyvesini. Gönder bize, parlak tanrı, ak tanrı, Bobohorn, canlananı ve rahimmeyvesini.

Hoppa oğlan hoppacık! Hoppa oğlan hoppacık! Hoppa oğlan hoppacık!

Cümle âlemce o kişinin dirayeti addedilir feraseten pek noksan hakkında her türlü meselenin ki kabul edilmekte olan en faydalı ölümlülerce basiret bahşedilmiş üzerinde çalışılmak için kim bihaberdir ki onlardan onlar ki en çok doktrinden feyz alanlar ve hiç şüphesiz bunun vasıtasıyla onların yüce zihinlerinin ziynetinde hak ederler övgüyü biteviye diretirler ossaat tam bir ittifakla beyan ederler ki başka herşey sabit olmak üzere hiçbir dışarıdan görünen şatafat fayda etmez refahını bir milletini daha müessir bir şekilde teyit etmeye hangi nispette ettirdiğinden terakki hürmetini gayretinin için o tenasülî devamına ki onda günahlar ilk olan eğer yoklarsa çok şükür vardırlar teşkil ederler açık işaretini kadir-i mutlak tabiatın yozlaşmamış ihsanının. Çünki kim varsa olan birşeyleri birazcık önemi olan idrak etmiş değildir de nedir bilincinde şunun dışarıdan görünen ihtişam çöküş eğilimindeki tarumar bir realitenin yüzeyi olabilir ancak veyahut bilakis kim varsa orada aydınlanmamış intikal edemeyecek kadar tabiatın hiçbir belasının nüfus artışı nimetiyle başa çıkamayacağını bu nedenle pek münasiptir pek adil vatandaşlarımızın her birinin benzerlerine nasihat etme ve ihtar etme vazifesini üstlenmeleri ve korkudan titremeleri geçmiş günlerde milletimizce mükemmelen başlatılmış olanların atide belki de aynı mükemmellikle tamamına erdirilememesi tehlikesi karşısında eğer hayasız bir âdet tedrici olarak lekelediyse şanını pek onurlu atalarımızdan atalarımıza aktarılmış örf ve ananeleri yerle yeksan ettiyse onlar küstahlıkta fazla ileri gitmiştir kimdir itiraz etmeye yetecek kadar gözüpek olup beyan edecek olan kimse için daha tiksindirici bir cürüm olamaz lakayıtça ihmal etmeyi imanımızın o şartını aynı anda hem buyuran hem de vaadeden tüm ölümlülere bolluk vaadiyle veyahut kıtlık tehdidiyle tekrar tekrar üreme vazifesini yücelten ve kesinkes emreden?

İşte bu neden ve sebeple şaşmamalıyız eğer en âlâ tarihçilerin aktardığına göre doğasında takdire şayan olmak olan hiçbirşeyi takdir etmekten geri durmayan Keltler arasında tıp sanatı pek yüksek şerefle şereflendirildiyse. Şifahaneleri, cüzamlı evlerini, hamamları, veba mezarlarını anmaya gerek bile yok en büyük doktorları, O'Shiel'ları, O'Hickey'leri, O'Lee'leri, sebatla saptadılar muhteşif metodlarını hasta ve düşkünleri tekrar sağlıklarına kavuşturmanın hastalık ister titreme nöbeti olsun ister Boyconnell akıntılı ameli. Hiç şüphesiz ahalinin faydalanması için ortaya atılan her eserde bir nebze bile olsa ciddiyetten nasibini almışsa bu eser içerecektir hazırlıklar ehemmiyetiyle orantılı olanından işte bu nedenle bir plan onlarca kabul edilmiştir (bunun önceden ölçüp biçerek mi veyahut yılların tecrübesinin getirdiği olgunlaşmayla mı olduğunu söylemek pek müşküldür ve bilahare bu meseleyi tetkik edenlerin birbirinden ayrılık gösteren fikirleri günümüzde bile hâlâ buluşup bu suali vuzuha kavuşturabilmiş değildir) öyle ki çocuk doğurmak her türlü kazadan azade kılınsın ve hastanın ihtiyaç duyduğu her türlü bakım kadınların bu en zor saatinde bilhassa lüzumlu olan ve yalnızca hali vakti yerinde olanlara değil ama aynı zamanda para yönünden sıkıntısı olan kadınlara da onlar ki hayat mücadelesinde geçimlerini ancak güç bela sağlayabilirler ya da o kadarını bile yapamazlar tedarik edilmiştir.

O kadına hiçbirşey zaten artık ve o andan sonra rahatsızlık veremezdi herhangi bir şekilde çünki bunu esasen bildiler tüm vatandaşlar doğurgan analar olmadan refah hiç mi hiç vuku bulamazdı ve onlara bahşedildiği zaman ebediyyet tanrılar ölümlüler zürriyet onlar layık olsun diye o kadının nazarına, mesele o kadar aciliyet kesbetmişti ki, doğuran o vasıtada oraya doğru taşıyan muhteşem isteği hepsinin arasında biri diğerine sevkediyordu o kadını o haneye alınması için. Ah basiretli milletin o nesnesi yalnızca görüldüğü zaman değil rivayetle nakledildiği zaman bile takdire şayan olan öyle ki onlar onu merak ederek görmeye gittiler anayı, o ki onlarca hemencecik kutlulanmak üzere olan başlamıştı kadın hissediyordu!

Çıkmadan çocuk çok çattı keyif. Rahimde gördü rahmet. Bu durumlarda yapılırsa ne yapıldı ona da pek faideli. Bir döşek ebelerce gözkulak olundu bünyeyi kuvvetlendiren besinlerle dinlensin diye en temiz kundaklarla sanki doğmuşmuş gibi ve bilgece öngörüyle hazırlandı: ama bunun yanında daha aşağısı değil gerekli olan eczalardan ve cerrahi aletlerinden kadının duruma faydası olanlarından gözden de kaçırmadan her türlü insanın dikkatini dağıtan temaşayı şu yerküremizin muhtelif enlemlerinde ortaya çıkan yanlarında görüntülerle, kimisi ilahî kimisi insanî, ki bunları bilmek muhtelif hatunlarda şişkinliğe yol açar veyahut ifrazatı kolaylaştırır o yüksek günışıklı sağlam inşa edilmiş güzel anneler evinde aşikârca ilerlemiş ve çoğalmaya hazır olunca gelir yatar o kadın, gelmiştir zamanı.

Seferî adamın biri duruyordu hanenin kapısında akşam çökerken. İsrail halkındandı bu adam ve dünya üzerinde gezerken pek uzak seyahatlere çıkmış

idi. Kuvvetli merhameti bu adamı yollara düşürmüştü sırf ve onu bu evin kapısına ulaştırmış idi.

O hanenin A. Horne idi beyi. Yetmiş yatağı var idi orada karnında çocuk olan analaın âdetiydi gelip orada tevekkülle acılarını çekip etfâli sıhhatle doğurmak Rabbin ferişţahının Meryem'e dediği gibi. Çifte kolcu kollar orayı, aklar giymiş bakıcılar koğuşta uyumadan. Izdırabı azaltır onlar sayrılığa şifa verirler: oniki dolunayda üç kere yüz. Hakikatlı yatağabakanlardır o çift, Horne onuruna kollarlar koğuşu en büyük dikkatle.

Koğuşu kollarken kolcu duyunca o yumuşak yürekli adamın geldiğini yine doğruldu başını örterek açtı adama ardına kadar kapıyı. Yetişin, yıldırımın yakmasıyla yalazlanıverdi İrlanda'nın garbî gökkubbesi! Doldu kadın İntikamcı Rabbin cümle insanlığı şerir günahları yüzünden su ile helak edeceğinin korkusuyla. İman tahtasının üzerinde yaptı İsa'nın çarmıhını ve söyledi adama hem'an damının içine sığınmasını. O adam da ikiletmeden isteğini içeri girdi Horne'un hanesine.

Rahatsız etmekten çekinerek Horne'un hanesinin holünde serpuşuna sarılmış dineldi dilek sahibi. Kadının şehrinde yaşardı eskiden biricik karısı sevgili kızıyla sonradan dokuz sene boyunca karada ve deniz yüzünde gezip durmuştu uzak diyarlarda. Bir kez tahtelkalede karşılaşınca onunla kadının eğilerek verdiği selamı almamış idi adam. Affetsin onu diye yalvardı kadına vardı esaslı bir esbabı mucibesi kadının da kabul edeceği görebilmişti kadının çehresini anca göz açıp kapayana, çehresi, öylesine genç görünmüştü ki gözüne. Kıvılcımın çabucak çakmasıyla parladı gözleri kadının, adamın tatlı sözleriyle al al yandı yanakları.

Sonra kadının gözleri görünce kuzgunî libasını endişe etti kadın yastan. Ama memnun oldu kadın sonra korkmuştu hemen biraz önce. Sordu kadına acep O'Hare Hekim uzak kıyılardan haber gönderdi mi diye ve muazzep bir iç çekmeyle cevapladı adamı dedi ki O'Hare Hekim mevlasına kavuşmuştu. Üzüldü adam bu sözü duyunca çöktü karnına yerinmenin ağırlığı öylesine. Herşeyi anlattı kadın oracıkta, arkadaşının bunca genç ölümünü, ama herdaim özen göstererek Rabbin en iyisini bildiğine karşı çıkmamaya. Kadın dedi ki güzel tatlı bir ölümle ölmüştü rahman Rabbe şükür yanında ayinpapazıyla günah çıkartarak kutsal ekmekle ve eli ayağı hastalara mahsus kutsal yağ ile meshedilerek. Adam sonra en samimi hisleriyle sordu hemşireye hangi ölümün adamı bulduğunu ve hemşire cevap verdi ona ve dedi ki Mona adasında midenecasetinden ölmüştü üç yıl evvel masumlar yortusu gelince ve En Bağışlayıcı Rabbe dua etti onun ruhunu ebediyetine kabul etsin diye. Adam duydu kadının hazin sözlerini, tuttu elinde şapkasını hazin bakarak. Böyle durdular orada bir süre ümitsizlik içinde, dertlerini paylaşarak yekdiğeriyle.

İşte bu nedenle, hepiniz bakın o nihaî sona ölümünüz odur ve kadından doğan her insanı eline geçiren toprağa bakın çünki her kimesne nasıl anasının bağrından çıplak çıktıysa öyle çıplak rücu edecektir en sonunda geldiği gibi giderken.

Haneye gelen adam sonra konuştu hemşirekadınla ve sordu ona doğum-yatağında yatmakta olan kadının hal ve gidişini. Hemşirekadın cevapladı onu ve dedi ki kadın sancı çekiyordu tam tamına üç gündür ve zor bir doğum olacaktı çekmesi pek müşküldü ama artık kısa zamanda tamamına erecekti. Dedi ki pek çok kadının doğum yapmasını görmüştü ama bu kadının yaptığı doğum gibi zor doğum görmemişti. Sonra anlattı adama bir bir oracıkta o hanede yaşadığı yılları. Adam kulak kesildi kadının sözlerine çünki kadınların çocuklar doğsun diye çektikleri çileye çok hürmet ederdi ve hayretle baktı kadının yüzüne her bakan genç bir yüz görürdü orada ama bunca yıldır evlenmemişti bir hizmetkâr olarak kalmıştı. Görmüştü dokuz kere oniki âdet çocuksuzsun diye çıkışan.

Ve onların sohbeti esnasında açıldı kale kapıları ve geldi kulaklarına devasa bir gürültü çünki pek çok kişi oturur idi orada sofrada. Ve onlar orada duradururken o mekâna genç bir talebe süvari geldi Dixon namında. Ve seyyah Leopold aşinaydı ona ta o talebe süvarinin mekânı olan insaf hanesinde beraber bir iş görmelerinin vuku olduğu o günden beri çünki seyyah Leopold oraya şifa bulmaya gelmiş idi korkunç ve ürkünç bir ejderhanın ona sapladığı bir kargı ile bağrı pek fena yaralanmış olduğu için yarasına nışadır kaymağı ile pelesenkten bir merhem yaparak elinden geldiğince deva olmuştu. Ve şimdi de dedi ki o da o kaleye gelip oradakilerin şölenine katılmalıydı. Ve seyyah Leopold dedi ki başka bir yere gitmesi gerekiyor idi çünki o pek yol uz bilen kafasında kırk tilki dolaşan biri idi. Ve hanım da onun ile hemfikir idi ve tasdik etmiyordu talebe süvariyi seyyahın hakikati söylememesinin nedeninin ince düşünceliliği olduğunu pekâlâ bilmesine rağmen. Ama talebe süvari ne hayır denmesinden anlıyordu ne de kadının emrine uyuyordu ne de kendi burnunun dikine gitmekten vazgeçiyordu ve o kalenin ne kadar şahane bir kale olduğunu anlatıyordu. Ve seyyah Leopold girdi o kaleye biraz istirahat edecek bir yer olsun diye çünki kolu bacağı ağrımış idi muhtelif memleketlerde pek çok yürümüş idi ve yeri geldiğinde de av peşinde koşmuş idi.

Ve ol kalede Finlandiyye huşundan bir masa kurulmuş idi ve masa ol memleketin dört cücesinin sırtında durur idi fakat ol cüceler kıpırdamaya cesaret edemez idi çünki üzerlerinde bir büyü var idi. Ve bu masanın üzerinde dehşetengiz kılıçlar ve hançerler var idi bunlar haşmetli bir mağaranın içinde pek zahmet ile çalışan ecinnilerce ak alevlerden imal edilip ol diyarda harikulade bir bollukla bulunan bufaloların ve geyiklerin boynuzlarına saptanmış idi. Ve orada Mahound'un büyüleriyle deniz kumundan yapılmış ve bir ifritin içlerine üflediği havayla sanki köpük gibi yusyuvarlak olmuş kaplar var idi. Ve ol sofra pek keyifliydi pek zengin idi öyle ki hiçbir ölümlü bundan ne daha tamamını ne daha zenginini kuramaz idi. Ve sihir ile açılan gümüşten mamul bir tekne var idi içinde acayip balıklar var idi kafaları yok idi her ne kadar imansız insanlar ancak kendi gözleriyle bunun aynen böyle olduğunu görmezler ise böyle birşeyin olamayacağı fikrinde olsalar da. Ve

bu balıklar Portakal diyarından oraya getirilmiş yağlı bir suyun içinde yatarlar idi çünki ol suyun içindeki yağ zeytin mengenesinden çıkan yağ gibiydi. Ve ol kalede Kalde diyarından gelen velût buğday tohumlarından bir ezmeyi efsun marifetiyle yaparlardı ki bu ezme kimi abus ruhların yardımiyle fevkalade bir şekilde kabarır koskoca bir dağ gibi olur idi bunu görmek harikulade idi. Ve orada yılanlara yerden çıkan uzun sopaların boylu boyunca birbirlerine sarılmalarını öğretirler idi ve bu yılanların pullarından meye benzer bir şerbet çıkarırlar idi.

Ve talebe süvari beyoğlu Leopold'a hakkı kadar doldurdu ve ona sundu bu esnada oradaki herkes de kendi haklarını içer idi. Ve beyoğlu Leopold onu memnun etmek için siperliğini kaldırdı ve aşikâr ki esasen onun kalbini kırmamak için aldı çünki aslında hiç bir hal ü kârda mey içmez idi sonra indirdi geri ve kalanını aynen çaktırmadan komşusunun bardağına boca eyledi ve komşusu onun bu oyununu bilemedi. Ve oturdu ol kalede onlarla biraz istirahat eylemek için. Kadir Rabbe şükürler olsun.

Bu esnada iyi yürekli hemşire kapıda durdu ve mülkün gerçek sahibi İsa aşkına böyle kadeh tokuşturmayı bırakmalarını çünki yukarı katta doğumu gelip çatmış bir hanım efendinin olduğunu vaktinin hızla yaklaştığını söyledi. Sir Leopold yukarı kattan şiddetli bir feryat duydu ve merak etti bu çocuğun çığlığı mıydı yoksa kadının mı ve acep, dedi, hâlâ tamamına ermedi mi. Fikrimce haddinden uzun sürdü. Ve gözü keskindi ve bildi ki Lenehan derler bir tımarlı var idi masanın o tarafında yaşça diğer hepsinden ihtiyar idi ve değil mi ki ikisi de aynı davaya baş koymuş iki erdemli süvari idi ve değil mi ki o diğerlerinden yaşlı idi ona pek kibarca hitap etti. Amma, dedi, acaba çok sürecek mi Rabbin izniyle onun nimetini dünyaya getirmesi ve çocuk doğurmanın keyfine varması çünki fevkalade uzun beklemiş idi. Ve ser hoş olan tımarlı dedi ki, Artık çocuğun bir ayağı basamakta idi. Ve önünde duran kadehi aldı çünki içmek için kimsenin ona ikram etmesini yahut sormasını beklemezdi hiç, ve Haydi içelim şimdi, dedi tam bir zevk ü sefa ile, ve her ikisinin de sağlığına içebildiğince içti çünki o iştihasıyle emsalsiz bir adam idi. Ve sir Leopold ki talebelerin yemekhanesinde oturmuş misafirlerin en makbulu idi en yumuşak başlı bey idi bir tavuğun altına elini sokmuş olan kocaların en şefkatlisi idi ve bu âlemin en hakikatlı süvarisi idi soylu hanım efendilere sadakatle hizmetten hiç geri durmaz idi adabıyla o adama kadehini kaldırdı. Kadınların kaderini kara kara düşünerek.

Gelin şimdi orada olabildiklerince serhoş olmak niyetiyle toplanmış olan ahbaplardan söz edelim. Masanın her iki tarafında da türlü çeşitli âlimler var idi, şöyle ki, Dixon namında Azize Mağfiretli Meryem'de çalışır ayrıyeten yanında ahbapları Lynch ve Madden ki tıbbiye âlimidirler, Lenehan derler bir tımarlı, Alba Longa'dan Crotthers diye biri, ve genç Stephen ki hal ve tavrı bir papaz gibi idi ve Costello ki insanlar ona geçmiş zamanda gösterdiği bir marifet hakkında lâtife olsun deyu Punch Costello derler idi (ve genç Stephen istisna olmak üzere, hepsinin arasında en

serhoş olan o idi ve daha da mey verilsin ister idi) ve bir de uysal sir Leopold. Amma velakin genç Malachi'yi beklerler idi ve o da geleceğine yemin etmiş idi ve Allahın adıyla yemin ettiği zaman yeminini bozduğu hiçbir zaman duyulmamış idi. Ve sir Leopold oturdu onlarla çünki sir Simon'ın sıkı dostu idi ve bu nedenle oğlu genç Stephen'ın da dostu idi ve bu yüzden onlar onu o esnada en şerefli şekilde ağırladıkça onun yorgunluğu da dinmeye yüz tuttu. Merhamet mecbur etti onu, sevgi sevketti yolculuğa yeltenmeye, geri geri gitti ayakları.

Çünki onlar hakikaten ferasetli ulema idi. Ve ulemanın her birinin yekdiğerini doğum ve hakkaniyet meseleleri hakkında sual eylemelerini dinledi, genç Madden mezkûr vakalarda kadının ölmesinin pek elim olduğunu beyan etti (çünki birkaç sene evvelinde Horne'un hanesinde Eblana'lı bir kadının başına gelen bu idi şimdi bu fânî âleme veda etmiş idi ve hemen ölümünden önceki gecede cümle otacılar ile eczacılar onun vak'asına bakarak istişare etmişler idi). Ve ayriyeten dediler ki kadının hayatta kalmaklığı gerek idi çünki en başta denmişti ki kadın ağrı ile evlat doğuracak idi ve işbu sebeple bu kanaatı teyit ederler idi genç Madden şüphesiz doğruyu söylemiş idi çünki onun vicdanı kadının ölmesini kabul etmez idi. Ve onların arasında sayıca hiç de az olmayan bir kesim ve genç Lynch bundan şüphe ederler idi zamane âlemi başka hiçbir devirde olmadığı nisbette ve hakikaten şerrin hükmü altında idi ve her ne kadar vasatî halk aksine inansa da ne hâkimler ne de kanunlar bu suale bir cevab veremiyor idi. Rab bize bir çare vermeli idi. Bu söz ağızdan çıkar çıkmaz hepsi bir ağızdan olmaz dediler, Bakire Anamız adına, kadın hayatta kalmalı kızan ölmeli idi. Bunun üzerine o şahsa kızdıkça kızdılar öfkeleri kısmen bu münakaşa sayesinde kısmen serhoşluk sebebiyle idi amma bardaklarına bira doldurmak gerektiği zaman tımarlı Lenehan her zaman hazır ve nazır idi böylece neşelerinin hiç azalmamasını temin eder idi. Sonra genç Madden herkese tüm meseleyi izah etti ve kadının nasıl vefat ettiğini ve hacılar ile duahanlardan aldığı tavsiyelerle kutsiyetli dinimiz aşkına Arbraccan'lı Aziz Ultan'a adadığı bir adak sebebiyle iyi yürekli kocasının kadının vefatını nasıl kabullenemediğini anlattı ve bunun üzerine her biri muazzam bir yeise gark oldular. Buna cevaben genç Stephen şu kelimeleri dedi, Sızlanmak, efendiler, pek yaygındır avamın arasında. Hem kızan hem anası şimdi Yaradan'larını yüceltiyorlar, biri limbonun karanlığında, diğeri ise ârafın ateşinde. Fakat, Rabbim bizi afv etsin, ya Rabbin mümkün kılıp da bizlerin nâmümkün eylediğimiz ruhlar ne olacak asıl, Kutsal Ruh'a, Rabbin ta kendisine, Efendimize ve Yaradana karşı işlenen asıl günah hangisidir? Çünki, efendiler, bizim şehvetimizin süresi kısadır. Biz içimizdeki o küçük mahluklar için bir vasıtadan ibaretiz ve tabiatın maksatları bizim maksatlarımıza benzemez. Sonra ufak Dixon Punch Costello'ya bunların hangi maksatlar olduğunu sual etti. Fakat o ziyadesiyle serhoş idi ve ağzından çıkabilen en âlâ söz şöyle idi eğer kader kısmet onu şehevî ihtirasından kurtulmaya yönlendirirse bir kadının şerefini kirletmekten çekinmez idi kadın ister evli olsun ister kız olsun

ister kapatma olsun farketmez idi. Bunun üzerine Alba Longa'lı Crotthers genç Malachi'nin tekboynuzlu denen hayvana yaktığı kasideyi söyledi bin yılda bir gelirdi boynuzunu dikerdi diğerleri bu sırada alaycı laflarını sokuşturarak ona bedhahlık ettiler, hepsi birden cümleten Aziz Zekeriya üzerine yemin ederek dediler ki asıl ondaki alet ve edevat öyle idi ki bir adamın yapması beklenen her türlü vazifenin her birini bihakkın ifa edebilir idi. Bunun üzerine hepsi pek hakiki bir neşe ile güldüler yalnız genç Stephen ile sir Leopold hariç sir Leopold ki hiçbir vakit çok belli ederek gülmez idi çünki onda tuhaf bir ahlat var idi onu belli etmek istemez idi ve ayrıca nerede ve kim olursa olsun doğum yatağındaki kadına karşı merhamet besler idi. Sonra genç Stephen pek kibirle kendisini bağrından kovan Kilise Ana'dan söz etti, dinin kanunlarından, düşüklerin koruyucusu Lilith'ten, rüzgârla gelen parlaklık tohumları ya da ağız ağza vermiş vampirlerin kudreti ile, yahut, Virgillius'un anlattığı gibi, garp rüzgârının etkisiyle yahut mehtapta açan çiçeklerin rayihasiyle yahut kısa süre önce kocasının yanında yatmış bir kadının yanında yatar ise *effectu secuto* olarak, yahut İbn-i Rüşd ve Musa bin Meymûn'un kanaatlerine uygun olarak hamamdayken tesadüf eseri olarak vuku bulan hamileliklerden. Ayrıca nasıl ikinci ayın sonunda bir insan ruhunun zerkedildiğinden ve nasıl bilcümlemizin kutsal anası olan kilisenin bilcümle insanı kucaklayarak Rabbin şerefini biteviye yüceltiğinden oysa öte yandan ölümlü anamızın hayvanlar gibi çoğalmaya yarayan bir damızlık olmaktan başka birşey olmadığı için kanuna göre ölmesi gerektiğini çünki bunun balıkçının mührünün sahibi tarafından da, hatta kutsal kilisenin ebediyete kadar üzerinde kurulu olduğu kaya olan o kutsanmış Petrus tarafından bile söylendiğinden de bahsetti. Tüm bu bekârlar sonra sir Leopold'a dönüp böyle bir vak'ada bir hayatı kurtarmak için kadının hayatını tehlikeye atıp atmayacağını sordular. Temkinliydi zihninde ve öyle bir cevap verirdi ki herkese müsait görünürdü ve, elini çenesine koyup, huyu olduğu üzere, gerçek hislerini kendine saklayarak dedi ki, her ne kadar avamdan da olsa tıbbi zanaati her zaman sevmiş biri olarak öğrenebildiği kadariyle, ve tecrübeleriyle bilebildiği kadariyle bunun son derece ender rastlanan bir durum olduğunda da mutabık kalarak, Kilise Anamız için tek hamlede bir ölüm ve bir doğumun birbirini denkleştirmesinin pek münasip olduğunu söyledi ve böylece sorularından kıvrakça sıyrıldı. Hakikat bu, ya hû, dedi Dixon, ve, eğer hata etmiyor ise, sir Leopold'un sözü pek velût bir söz idi. Bunu duyan genç Stephen fevkalade memnun oldu ve şehadet etti ki fakirden çalan Rabbe ödünç verir idi çünki serhoş olduğu vakit hal ve tavrı pek yabanî olur idi ve şimdi de sık sık o haldeymiş gibi görünmekte idi.

Amma sir Leopold onun sözlerine ağır bir garez besler idi çünki hâlâ doğum acısı çeken canhıraş kadınların dehşetengiz feryadlarına merhamet eyler idi ve bu ona sevgili hanımı Marion'ı hatırlatır idi Marion ona yegâne erkekevladını doğurmuş idi amma velakin kızancık hayatının onbirinci gününde ölmüş idi ve zanaat erbâbı hiçbir

kimesne onu kurtaramamış idi bahtı onca kara idi. Ve bu feleğin bu illeti kadının kalbine son raddede ızdırap vermiş idi ve cenazesi için ona en halis kuzu yününden pek hoş bir zıbın örmüş idi ki buz gibi soğukta yatıp perperişan olmasın (çünki o vakit karakışın ortası idi) ve şimdi de sir Leopold'un kendi mirasını bırakacağı bir erkekevladı yok idi ve ona, dostunun oğluna bakar idi ve saadeti elinden böyle kaçıp gittiği için kedere gömülür idi ve bir o kadar da böyle soylu bir yürek sahibi (çünki herkes onda büyük kabiliyetler olduğunu söyler idi) bir oğlu olamadığı için üzülür idi ve genç Stephen namına bu üzüntülerden hiç aşağı kalmayacak nispette kahır hisseder idi çünki o bu müsrif insanlar ile sefahat içinde yaşar idi ve malını mülkünü hazinelerini fahişelerle ziyan eder idi.

İşte o esnalarda genç Stephen boşalmış olan cümle kadehleri doldurur idi o kadar ki eğer ondan daha basiretli olanlar fikirlerini hâlâ büyük bir gayretle uğraşmakta olan ondan saklamış olmasalar idi geriye pek az kalacak idi o ise hükümran Papa hazretlerinin iyi niyeti aşkına dua ederek onlara İsa'nın halifesinin adına yemin etti ki ol şahıs aynı zamanda Bray diyarının da halifesiydi. Şimdi içelim, diye buyurdu, bu kupadan, ve bu meyi gövdeye indirelim, bu sahiden de benim bedenim değildir fakat bilakis ruhumun bedene bürünmüş halidir. Ekmek diliminizi sırf ekmek ile yaşayanlara bırakın. Sakın yokluk çekeceğiz diye endişe etmeyin çünki bu elimdekinin vereceği tokluk diğerinin yokluğunun vereceği açlıktan büyüktür. Bakın şimdi buraya. Ve o onlara çil çil haraç mangırları ile sarraf senetleri gösterdi ki iki kaime ve ondokuz şilin kıymetindelerdi ve, dedi ki, yazdığı bir şarkı karşılığında bunları kazanmış idi. Her zaman hüküm süren bu para kıtlığının içindeyken tezahür eyleyiveren bu mahut hazineleri hepsi hayret ile temaşa ettiler. Bunu müteakiben sözleri şunlar oldu: Ey insanlar, hepiniz biliniz ki, dedi, zamanın harabeleri ebediyetin malikânelerini bina eder. Bu ne mi demek? Arzunun rüzgârları dikenli ağacı tarumar eder ama sonra o da bir böğürtlen çalısı olmaktan çıkıp zamanın çarmıhında bir güle döner. İyi kulak verin bana şimdi. Kadının karnında kelâm insan bedenine dönüşür ama yaradanın ruhunda gelip geçen tüm insan bedenleri gelip geçmeyecek olan kelâma dönüşür. İşte yaradılışın mabadı budur. *Omnis caro ad te veniet.* Hiç şüphesiz ki, o namı kudretli kadın, muazzam anamız ve en kutlu ana, halâsımızın elçisinin, Şifa Veren'in ve Çoban'ın sevgili bedenini takdim etmişti, Bernardus pek yerinde olarak o kadının *omnipotentiam deiparae supplicem*'e, yani, temennilere cevap vermekte mutlak bir kudrete sahip olduğunu, çünki ikinci Havva olduğunu ve bizi kazananın o olduğunu söylemiştir, ve bunu Augustinus da söylemiştir, öte yandan, diğeri, hepimizin göbek bağlarımızın yekdiğerine anastomozu marifetiyle bağlı olduğumuz ilk anamız ise, cümlemizi soyumuzla, neslimizle ve zürriyetimizle beraber satmıştı, yek bir yemiş tanesi karşılığında. Ama bakın asıl meselenin püf noktası şurada. Derim ki, kadın ya onu bildi, tam o ânı kastediyordum, öyle idiyse kendi yarattığının bir yaratığından başka birşey değildi, *vergine madre figlia di tuo*

figlio, yahut da bilmedi, o zaman da Jack'in yaptığı evde bütün mutsuz evliliklerin neşeyle feshedilmesinin koruyucu azizi olan Dülgerin Yusuf ile birlikte ikamet eden Petrus Piscator ile aynı inkâr ve cahiliye içindeydi, *parce que M. Léo Taxil nous a dit que qui l'avait mise dans cette fichue position c'était le sacré pigeon, ventre de Dieu! Entweder* transsubstansiyasyon *oder* konsubstansiyasyon, fakat subsubstansiyasyon hiçbir halükârda kabul edilemez. Ve bunun üzerine herkes feryad etti çünki bu pek müstekreh bir kelimeydi. Şehvetsiz bir peydahlanma, dedi, sancısız bir doğum, eldeğmemiş bir beden, şişmemiş bir göbek. Bırakalım avam imanla ve iştiyakla buna tapınsın. Biz, bilakis, bile bile, biteviye biatsızız.

Bunun üzerine Punch Costello yumruğunu masaya aşketti ve Nemçe diyarında afra tafracı şen bir herifin karnına sıpayı verdiği bir hatun hakkında *Staboo Stabella* derler açık saçık bir havayı okumaya niyet etti ve *İlk üç ay hasta gibiydi, Staboo,* diye bu işe girişmiş idi ki bu anda hemşire Quigley kapıdan onlara hiddetle şşt susun bakayım dedi utanmıyor musunuz dedi hiç de münasip değildi çünki onları hatırlıyordu ve aklı fikri Lord Andrew geldiği zaman asayişin berkemal olmasındaydı çünki bu korkunç yaygaranın kendi nöbetinin şanına leke sürmesinden çekinir idi. Kendisi pek yaşlı ve hüzünlü bir kadındı görünüşü sakin yürüyüşü hristiyanlara layıktı, boz cübbesi sıkıntılı ruhuna ve kırışık çehresine yakışıyordu, ve onun bu nasihatleri tesirce gayet kifayetli idi çünki nefsine hükmedemeyen Punch Costello'nun etrafı çepeçevre sarılıverdi ve bu ham ervahı doğru yola dönmeye davet ettiler kimisi kibarca azarlayarak kimisi tatlı sözlerle kulağını çekerek kimileri de çemkirerek, vebalar götürsün bu dangalağı, ne halt ettiğini sanıyor, seni gidi hayvan evladı, seni gidi böcek, süprüntülükten çıkmış seni beş para etmez, seni gidi bacaksız, seni gidi âsi dölü, seni gidi lağımadüşmüş, seni düşük seni, ve bu Allahın belası bir maymuna benzeyen salya saçan sarhoşun saçmalamalarını susturmak amacıyla, zırhında sessizliğin çiçeğini, lâtif merzengûşu işaret olarak taşıyan aziz sir Leopold, yaşadıkları ânın en kutsî an olduğunu ve en kutsî an olmayı en çok hak eden an olduğunu tebliğ etti. Sükûnet saltanatı süregitmeliydi Horne'un hânesinde.

Kısaca söylersek daha bu münakaşa yeni bitmişti ki Eccles'teki Meryem'den gelen Üstad Dixon, güzelce sırıtarak, genç Stephen'a yeminini edip ruhbanlığa girme kararını almamasının sebebinin ne olduğunu sordu ve o da rahimde itaat kabirde bekâret ve ömrünün her günü metazori fukaralık dedi. Üstad Lenehan buna karşılık olarak bu alçakça fiillerin onun kulağına da çalındığını, ve nasıl, söylendiği kadarıyla, Stephen'ın kendine itimat etmiş bir hatunun zambak gibi beyaz iffetini kirletmekle kalmayıp reşit olmayanların ırzına da göz dikmiş olduğunu söyledi ve huzurda bulunanların hepsi de bunu birbirlerine doğruladılar, neşeye bürünüp onun babalığının şerefine içtiler. Ama o dedi ki onların düşündüğünün aksine tamamen temiz idi çünki kendisi ebedî evlat ve ezelî bakir idi. Bunun üzerine onların içindeki neşe daha da büyüdü ve ona, Madagaskar adasındaki rahipler arasında yaygın olan,

eşlerin kıyafetlerinden soyunup bekâretlerini yitirmeleri esnasında tatbik edilen tuhaf âdeti rivayet ettiler, kadın beyaz ve safran rengi bir libas giyermiş, damadı ise beyaz ve buğday rengi, sümbül yağı tütsüleri ve mumlar yakılır, kızın bikri izale edilene kadar gerdek döşeğinin başında papazlar kyrie'ler ve *Ut novetur sexus omnis corporis mysterium* ilahîsini okurlar imiş. Sonra onlara zürefadan iki şairin, Üstad John Fletcher ile Üstad Francis Beaumont'un yazdığı, *Bakire'nin Trajedisi* adlı eserlerinden alınmış, pek takdire şayan bir gerdek kasidesi söyledi, şiir âşıkların benzer bir şekilde sarmaş dolaş olması hakkındaydı: *Döşeğe, döşeğe,* virjinallerin âhenkli refakati de bu musıkîye yüklü bir baso tutuyordu. Gelinin nedimelerinin ellerinde hoş rayihalar saçan şemler ile izdivacın tamamına ereceği çarpâ sahnenin istikametinde refakat ettikleri âşıkdaş civanların yüreklerinin yağını eritmek suretiyle pek güzel ikna eden, son raddede mümtaz ve tadlı bir düğün kasidesi idi bu. Birbirlerine pek yakışmışlar, dedi Üstad Dixon, keyiflenmiş idi, amma, bir dinleyiver, küçük bey, adları Beau Mount ve Zeker olsa imiş daha iyi olacak imiş, çünki, hakikat, böyle bir berâberlikten neler neler çıkar. Genç Stephen da dedi ki sahiden de hatırlayabildiği kadariyle ikisinin aralarında pay ettikleri bir tanecik kapatmaları var idi ve bu yollu hatun bir şekilde bir onun ile bir bunun ile aşkın zevklerini tadar idi çünki o zamanlar cemiyet hayatı pek sofistike idi ve memleketin âdetleri bunu tasdik eder idi. Bundan büyük bir sevgiyi, dedi, hiçbir adamda bulamazsınız, baksanız a, adam karısını arkadaşına takdim ediyor idi. Git, sen de böyle yap. Böyle, ya da bu anlama gelen başka sözleri, buyurdu Zerdüşt, ki kendisi Öküzkuyruğu üniversitesinin sabık kraliyet profesörü ve Fransız edebiyatı fakültesinin kaputudur, ve insanlığın daha çok müteşekkir olduğu tek bir adam gelmemiştir bu dünyaya. Kulene bir yabancıyı almak ağır gelir sana amma sana da ikinci iyi yatak kalacaktır. *Orate, fratres, pro memetipso.* Ve herkes de, Âmin, diyecektir. Hatırına getir, ey Erin, geçmiş nesillerini ve eski günlerini, bana ve benim sözlerime nasıl kulak asmadın ve gözümün önünde fahişelik etmek için kapılarıma bir yabancıyı getirdin ve Yeşurun gibi semirdin ve teptin. İşte böylece nura karşı günah işledin ve beni, efendini hizmetkârların kölesi yaptın. Geri dön, geri dön, Milly kavmi: unutma beni, ey Milesian. Neden bana karşı bu mekruh işi yaptın da beni bir çalapa tüccarı uğruna reddettin ve kızlarının sefahat içinde yanlarında yattıkları Romalı ile kara lisanlı Hintliden beni uzak tuttun? Bak şimdi, ey kavmim, vaadedilen diyara, Horeb'den, Nebo'dan, Pisga'dan, Hittin Boynuzları'ndan süt ve mal akan diyara bak. Ama sen beni acı bir süt ile emzirdin: ayımı ve güneşimi ebediyen dindirdin. Ve beni acımın karanlıklarında ebediyete dek yalnız bıraktın: ve kül kokulu bir öpüşle ağzımı öptün. İç dünyamızın bu muzlim halini, diye sürdürdü sözlerini, Septuagint'in ruhu aydınlatamıyor, mahut Şark ışığından da fayda yok çünki o cehennemin kapılarını yerle bir eden bir çarşu yerinin karanlığını ziyaret etmiş. İtiyat mezalimi hafifletir (Tullius'un sevgili Stoacıları için dediği gibi) ve Hamlet'in babası prense yanık yaralarını göstermez. Hayatın öğle vaktindeki şeffaf-

olmayan, bir Mısır vebasıdır, onda doğumöncesi ile ölümsonrasının karanlıkları en münasip *ubi* ve *quomodo*'larını bulurlar. Ve herşeyin sonu ve nihayeti bir yolla ya da bir ölçüde başlangıçlarına ve menşelerine döndüğüne göre, doğumdan itibaren büyümeyi sağlayan aynı katmerli çakışma, geriye doğru ilerleyen bir metamorfoz marifetiyle bizi sonumuza götüren o eksilmeyi ve ufalanmayı da sağlar, bu çöküş tabiata uygun olduğuna göre bizim güneşinaltındaki mevcudiyetimize de uygundur. Yaşlı hemşireler bizi hayatın içine çekerler: figan ederiz, yağ bağlarız, gönlümüzü eğleriz, sarılırız, sarmalarız, ayrılırız, eririz, ölürüz: ölülerimizin üzerine de eğilirler. En başında yaşlı Nil'in suyundan kurtarılmıştı, sazlıkların arasında, demet olmuş kamışlardan bir yatak: en sonunda bir dağdaki bir kovukta, gözlerden uzakta bir kabir, dağkedileri ile sakallı akbabanın ağıtlarının çığlıkları arasında. Ve hiçkimse bilmiyor tümülüsünün yerini, aynı hiçkimsenin orada ne muamelelere tabi tutulacağımızı, Tamuya mı Cennetköye mi götürüleceğimizi bilmediği gibi, aynı kim'liğimizin ne'liğinin onun nereden'liğini hangi uzak diyardan çıkardığını görmek için geriye dönüp baktığımız zaman herşeyin tümden gizlenmiş olacağı gibi.

Bunun üzerine Punch Costello *Etienne chanson* diye şiddet ile gürledi fakat o onlardan yüksek sesle ricacı oldu, işte, hikmet kendine bir ev yaptı, bu engin, sultanî, yıllanmış mahzeni, Yaradan'ın Kristal Sarayı'dır ki herşeyi tıkır tıkır işler, karayı bulan parayı alır.

Gör ol kâşaneyi ki banisi Daedal Jack'tir,
Ol mekânda çullara malt istiflenecektir,
Jackjohn'a aittir ve orta yeri gözlektir.

Bak, sokaktan, çatlak bir gürültü, ne yazıktır ki, höykürdü cevap olarak. Sol tarafta şiddetle gürledi Thor: öfkesinde korkunç olan çekiçfırlatıcı. İşte fırtına geldi şimdi onun dilini bağlayıveren. Ve Üstad Lynch yalvardı ona dikkat et küfrüne serkeş sözlerine çünki bizzat tanrı bile kızmıştı onun cehennemî zevzekliklerine ve putperestliğine. Ve daha demin öylesine yiğitçe ve mağrur meydan okuyanın şimdi beti benzi atmıştı hepsinin farkedebildiği gibi ve büzülmüştü ve evvelde öylesine kibirle yükselmiş sesi şimdi âniden pek kısılmıştı ve göğsünün kafesinde kalbi çırpınıyordu çünki ol fırtınanın patırtısının tadını almış idi. Sonra kimileri alay etti kimileri yuhaladı ama Punch Costello anırmasına geri döndü Üstad Lenehan da onu izleyeceğine yemin etti ve yaptı da en ufak bir bahaneye atlamaya hazır idi. Ama o fodul ukala bağırdı bizim Yokbaba moruğu kafayı buldu diye ve pek de umurunda değildi onun ve o da onun izinde gitmekten geri kalmayacak idi. Ama Horne'un holünde ürkmüş kamburunu çıkarmış iken biçareliğini saklamak içindi yalnızca bu. Sahiden de bir yudumda kafaya dikti içkisini birazcık cesaretini toplamak için çünki tüm gökkubbenin üzerinde uzun uzun gürül gürül gürlüyordu gök öyle ki, zaman

zaman kalbine Allah korkusu düşen Üstad Madden, bu kıyamet patırtısı üzerine onun böğrüne bir darbe aşketti ve Üstad Bloom, fodulun yanında onun o büyük korkusunu teskin edici sözler söyledi, duyduğunun nasıl bir velvele sedasından başka birşey olmadığını, fırtına bulutlarındaki mayinin akmasından, bak işte, ibaret olduğunu, ve bunların hep doğal fenomenlerden başka birşey olmadığını umuma ilân etti.

Ama acep genç Ukala'nın korkusu Müsekkin'in sözlerine mağlup olmuş muydu? Hayır, çünki onun karnında Acılık derler bir diken vardı ki bu dikeni sökmeye kelimeler kâfi gelmez idi. O halde o ne biri gibi sakin ne de öbürü gibi ilahî değil miydi? Bu sıfatların ne birine ne de ötekine kendi arzu ettiği nispette haiz idi. Amma gençlik günlerinde olduğu gibi, artık hayatını onsuz idame ettirmekte olduğu Kutsiyyet iksirini tekrar bulmak için çaba sarfedemez miydi? Hakikaten hayır çünki o iksiri bulduracak olan İnayet namevcut idi. O halde gökler öyle gürleyince Husûlegetiren tanrının sesini, yahut Müsekkin'in dediği gibi, Fenomen'in bir velvelesini duymuş mu idi? Duymuş mu dediniz? Kuzum, ancak İdrak borusunu tıkamış olsa idi (ki bunu yapmamıştı) duymaması mümkün olurdu. Çünki o borunun içinden kendisinin de Fenomen diyarında olduğunu ve bu diyarda günün birinde ölmesinin mecburî olduğunu çünki kendisinin de cümle diğerleri gibi gelip geçici bir temaşadan başka birşey olmadığını gördü. Pekâlâ, herkes gibi öleceğini ve göçüp gideceğini kabul etmek istemiyor muydu? Hiçbir hal ü kârda istemiyordu her ne kadar buna mecbur olsa da ve binaenaleyh, Fenomen'in Kanun kitabında erkeklere emrettiği üzere, hatunlar ile daha nice temaşalar sahnelemek istiyordu. O halde İman-Edin-Bana derler o diğer diyardan, kral Lâtif'e lâyık olan o vaadedilmiş topraklardan, ebediyyen payidar kalacak olan, ölümün ve doğumun olmadığı gibi izdivacın ve anneliğin de olmadığı ve ona inanan her bir kimsenin en nihayetinde varacağı diyardan habersiz miydi? Evet, Sofu ona o diyardan bahsetmiş, İffetli ona o yolu göstermişti, ama hattızatında malum bir güzel suretli fahişe yüzünden yolunu kaybetmiş idi, fahişenin adı, kendi dediğine göre Çantada-Keklik idi ve onu tatlı diliyle doğru yoldan ayartıp kötü yollara düşürmüş idi ona demişti ki, Oy, yakışıklı, bu yana bir dön de sana pek yaman bir yer göstereyim, ve onun yanında öyle tatlı sözlerle yatmıştı ki onu kendi mağarasına almıştı ve işte buna da Fırında-Mercimek derler, kimi âlimler ise Bedenî İhtiras derler.

İşte bu şey de o Mâderler Mâlikanesinin sofrasında oturmakta olan camianın hepsinin en çok arzu ettiği şey idi ve eğer bu Çantada-Keklik derler (içi tekmil illetlerle, canavarlarla dolu olan ve hınzır bir şeytan olan) fahişe ile karşılaşırlar ise ona doğru hamle edip onu bilmek için ellerinden geleni artlarına koymayacaklar idi. İman-Edin-Bana meselesine gelince dediler ki bu yalnızca bir mefhumdan ibaretti ve onu akıllarının ucuna dahi getiremiyorlar idi, çünki, evvela, onları şiddetle cezbeden Fırında-Mercimek mağaraların en makbulu idi ve içinde dört adet yastık vardı ki

onların da üzerlerine dört adet pusula konmuş idi ve her birinde şu sözler yazar idi, Arkadan ve Hercümerç ve Neyüzle ve Yanakyanağa ve, sâniyen, o Zühre derler necis illet ile canavarlara gelince onlar hiç de umurlarında değildi çünki Prezervatif onlara sığırbağırsağından sağlam bir kalkan vermiş idi, ve, sâlisen, Zürriyet denen hınzır şeytan da onlara zarar veremezdi çünki aynı kalkanın bir adı da Çocuköldüren idi. Ve işte böylece hepsi kendi hayallerinin körlüğüne kapılmışlardı, Mr Bahanebulan ve Mr Arasıra Allahtankorkan, Mr Maymun Birasüngeri, Mr Tırıl Tımarlı, Mr Düzeyli Dixon, Genç Ukala ve Mr Müdebbir Müsekkin. İmdi, ey sefil camia, cümleniz gaflet içindeydiniz çünki o duyduğunuz pek vahim bir hiddete kapılmış olan tanrının sesiydi ve işte şimdi kolunu kaldırıp bu küfürlerinin ve evlât doğurmayı hararetle emreden kendi sözünün zıttına saçtıkları bu sözlerin cezası olarak onların ruhlarını darmadağın edip saçacaktı.

Böylece Haziran ayının onaltısı Perşembe günü Patk. Dignam bir kalp sektesinden kara toprağa verildi ve şiddetli bir kuraklıktan sonra, yarabbi şükür, yağmur yağdı, nehir yoluyla elli mil kadar bir mesafe aşarak turba taşımakta olan bir salcı tohumların çimlenmeyeceğini, tarlaların susuz olduğunu, renklerinin pek hazin olduğunu ve leş gibi koktuklarını, bataklıklar ve tepelerin de aynı halde olduğunu söyledi. Nefes almak pek müşkül olmuştu ve üzerlerine su serpilmeyen tüm taze çalılar kuruyup gidivermişti ve bu vaziyet öyle uzun zamandır devam ediyordu ki hiçbir kimse bu kadar uzun yağmursuz kalındığını hatırlamıyordu. Bütün gül goncalarının rengi kahverengiye dönmüştü ve lekeler çıkarmışlardı ve tepelerde tek kıvılcımla cayır cayır yanıverecek olan kurumuş otlardan ve çalı çırpı demetlerinden başka birşey kalmamıştı. Cümle âlem diyordu ki, bilebildikleri kadarıyla, geçen yıl Şubat ayında memleketi öylesine fena tarumar eden büyük fırtınanın bu kuraklığın yanında esamisi okunmazdı. Ama dediğimiz gibi, bu akşam güneş battıktan sonra, tedricen, rüzgâr batıdan esmeye, gece ilerledikçe koca koca şişkin bulutlar görünmeye başladı, havadan anlayanlar kafalarını kaldırıp bu bulutlara dikkatle baktılar, sonra tek tük tüm gökyüzünü aydınlatan şimşekler çakmaya başladı ve sonra, saat onu biraz geçince, tek bir büyük darbeyle gök uzun uzun gürledi ve herkes korkudan titreyerek karman çorman kapalı yerlere kaçıştı çünkü yağmur kokusunu almışlardı, yağmur boşanır boşanmaz erkekler hasır şapkalarını bir bez parçasıyla korumaya, kadınlar eteklerini elleriyle kaldırarak ceylan gibi sekmeye başladılar. Ely Place'te, Baggot Street'te, Duke's Lawn'da, oradan Merrion parkından Holles Street'e kadar daha biraz önce kupkuru olan sokaklarda koca bir su kütlesi sel olmuş akıyordu ve civarda tek bir tahtırevan, fayton yahut araba görmek mümkün değildi ama o ilk gürlemeden sonra gerisi gelmedi. Rt. Hon. Sayın Hâkim Fitzgibbon'ın kapısının önünde (avukat Mr Healy ile üniversitenin gayrimenkulleri meselesini görüşmek için oradaydı), daha biraz önce muharrir Mr Moore'un (kendisini papacılardan bilirdik ama bugünlerde, söylendiğine göre, has bir Williamist olmuş) evinden ayrılmış olan

Mal. Mulligan, centilmenler centilmeni, kafasını bob stil traş ettirmiş olan (bu model bugünlerde Kendal yeşili dans pelerinleri gibi pek modadır) ve Mullingar'dan şehirlerarası at arabası ile daha yeni dönmüş olan Alec. Bannon ile karşılaşıverdi, kuzeni ile Mal M'nin kardeşi orada Aziz Swithin yortusuna kadar bir ay daha kalacaklardı ve ona onu buraya hangi rüzgârın attığını sordu, kendisi eve gidiyordu o ise Andrew Horne'un mekânına doğru ilerliyordu, dediğine göre orada kendisini bir tek atmak için bekleyenler vardı, ama ona nazlı bir kısraktan bahsedecekti, yaşma göre pek gelişkindi ve bacakları tombuldu, onlar konuşurken bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu ve ikisi birden Horne'un mekânına yollandılar. Orada Crawford's Journal için çalışan Leop. Bloom bir alay fırlama ile oturmuş keyif çatıyordu, muhtemelen pek çaçaron vatandaşlardı bunlar, Mağfiretli Hanımım'ın öğrencilerinden Dixon jun., Vin. Lynch adında bir İskoç, Will. Madden, taraftarı olduğu bir yarış atı sebebiyle büyük dertlere dalmış olan T. Lenehan ve Stephen D. Leop. Bloom oraya yorulmaklığından dolayı gelmişti ama artık dinlenmişti, bu gece tuhaf bir rüya görmüştü, rüyasında hanımı Mrs Moll ayağına kırmızı terlikler giymiş ve Türk şalvarı çekmişti ki arifler bunun değişikliğe alamet olduğunu söylerler ve Mistress Purefoy da orada mevcuttu, karnından şikâyetle oraya gelmişti, şimdi de doğum sandalyesindeydi, zavallı kadıncağız, tarihini iki gün geçirmişti, ebeler çok çabalıyorlardı ama doğuramıyordu, içtiği bir tas pirinç suyu ki, insanın içini kurutmaya da birebirdir, kadının midesini allak bullak etmişti, pek şiddetle nefes alıyordu ki bu kadarı iyi değildi ve nasıl vurduğuna bakarsak pek yiğit bir oğlan olacak diyorlardı ama Allah onu bir önce kurtarsın artık diyorlardı. Bu onun hayatta kalan dokuzuncu civcivi olacakmış, duyduğuma göre, ve geçen Meryem yortusunda o sırada oniki aylık olan en son civcivinin tırnaklarını ısırmış ve üç tane daha varmış ki hepsini emzirmiş ölmüşler adları Kral'ın incilinin içine güzel bir el yazısıyla yazılıymış. Kocası elli yaşını geçkin bir metodistmiş ama Kutsal Ekmeği de alan metodistlerdenmiş ve şöyle güzel bir şabat günü oğullarının bir çiftini yanına almış olarak Bullock limanının orada ağır makaralı bir oltayla balık tutarmış ya da kayığına binip pisi balığı ve morina tutmak için ağ atarmış ve çanta dolusu balık yakalamayı da bilirmiş, diyorlar. Velhasıl bitmez tükenmez bir yağmur indirdi ve herşey güzelce bir yıkanıp yenilendi ve bunun hasata büyük faydası oldu ama arifler der ki rüzgâr ve suyu ateş takip eder Malachi'nin takvimindeki kehanet böyledir (ve kulağıma çalındığına göre Mr Russell da neşrettiği çiftçilere mahsus gazete için aynı kapıya çıkan bir kehaneti Hindustanî lisanından tercüme etmiş) çünkü felaketler üçer üçer gelir derler ama bütün bunlar akılla mantıkla alakası olmayan hurafeden başka birşey değil tabii kocakarılara ve ufak bebelere göre ancak yine de bazen doğru çıkıveriyorlar acayiplik işte anlamak mümkün değil.

Bunun üzerine Lenehan masanın bucağına yanaştı akşam gazetesindeki bir mektubu onlara anlatmak istiyordu ve ceplerinde gazeteyi bulacağım diye tam bir

temaşa sergiledi (çünkü yeminle söylüyordu unutmamaya pek ihtimam göstermişti) ama sonunda Stephen'ın telkin kudreti marifetiyle aramayı bıraktı ve yanlarına oturmaya davet edilince bu davete hiç sektirmeden icabet etti. Oyuncu oynaşçı bir beyefendiydi madrabazlığa hokkabazlığa bayılırdı ve hatun meselelerine gelince, ister kısrakbudu meseleleri olsun ister en son çıkan rezalet haberleri olsun avucunun içi gibi bilirdi. Feleğin sillesini yemiş bir kişiydi işin aslını söylemek gerekirse ve ekseriyetle kahvehanelerde ve batakhanelerde dolandırıcılar, ahırcılar, bahisçiler, St Paul's serserileri, getirgötürcüler, kafası kasketli çıraklar, yosmalar, hamamcı karıları ve kumara meraklı diğer serserilerle ya da talihli bir mültezim yahut zaptiye ile beraber takılırdı çoğu zaman akşamdan başlar günün ortasına kadar devam ederdi ve buralarda yumurtalı şarapları yuvarlarken ortalıkta dolanan her türlü dedikoduyu öğrenirdi. Gündelik tayınını pek ucuz bir aşevinde yerdi ve cebinde beş kuruş olmamasına bakmadan kırık dökük bir kayıntıyı ya da bir tabak işkembeyi gövdeye indirdiği günlerin her birinde çene kuvveti marifetiyle bu vaziyetten sıyrılmayı bilirdi, orospunun birinden duyduğu fingirdek bir lafı ya da öyle birşeyleri söylerdi etrafta ne kadar insan evladı varsa gülmekten çatlayıverirlerdi. Diğeri, yani Costello, bu sözleri duyunca sözkonusu yazının hikâye mi yoksa şiir mi olduğunu sordu. Yok, kardeşim Frank, dedi (adı buydu), yazı veba yüzünden itlaf edilecek Kerry ineklerinden bahsediyordu. Aman be, dedi göz kırparak, canları cehenneme o ineklerin de tuzlamalık etlerinin de, sarı sıtmaya uğrasınlar. Bu tenekenin içinde şimdiye kadar denizden çıkmış en kral balık nasılsa o kadar kral balıklar var dedi ve çok kibarca orada yatan tuzlu sardalyelerden biraz almak istedi bu esnada gözlerini onlara arzuyla dikmişti ve böylece aradığı yeri de bulmuş olmuştu ve hattızatında sebeb-i ziyareti de buydu çünkü açlıktan karnı sırtına yapışmış haldeydi. *Mort aux vaches*, diye Frenk lisanında konuştu Frank bir zamanlar Bordeaux'da şarap mahzeni sahibi bir brendi nakliyatçısıyla mukaveleliydi ve Frenk lisanını da bir centilmen gibi konuşurdu. Bu Frank'in bir baltaya sap olmayacağı çocukluğundan beri belliydi öyle ki mahalle komiseri olan babası onu okuma yazmayı ve yerküre modellerini kullanmayı öğrensin diye gönderdiği okulda güç bela zaptedebilmişti, üniversiteye mühendislik okumak için kaydoldu ama talimsiz tay gibi gemi azıya aldı ve ders kitaplarından ziyade hukukçu tayfası ve müşavirlerle yarenlik etmeye başladı. Kâh tiyatro aktörü olmak istiyor, kâh çerçiliğe yahut bahislerde dolandırıcılık mesleğine girmeye heves ediyor, sonra bir bakıyordunuz hiçbir kuvvet onu ayı güreşlerinden yahut horoz dövüşü meydanından uzak tutamıyordu, akabinde okyanuslara denizlere açılmaya niyet ediyor yahut Roman tayfasının peşine takılıp yollarda taban tepmeye, bir toprak ağasının veliahtını ayışığından yararlanıp kaçırmaya yahut hizmetçi kızların çamaşırlarını araklamaya yahut bir çalılığın arkasında tavukları boğazlamaya kalkışıyordu. Evden ayrılışlarının sayısı kedinin can sayısına denkti ve cepleri bomboş geri dönüşlerinin sayısı bundan da fazlaydı ve mahalle komiseri babası onu

karşısında görür görmez bir maşrapa dolusu gözyaşı dökerdi. Ne, dedi Mr Leopold ellerini kavuşturmuş olarak, meselenin aslını öğrenmeyi arzuluyordu, hepsini mi itlaf edeceklermiş? Daha bu sabah gördüm hayvanları yahu Liverpool teknelerine götürüyorlardı, dedi. Vaziyetin vahametine inanamıyorum, dedi. Ve kendisinin bu cinsten hayvanatla ve düvelerle, yağlı domuzcuklarla ve yünlü koçlarla tecrübeleri olmuştu çünkü yıllar önce canlı hayvan ticareti ve büyükbaş müzayedeleri mesleğini Mr Gavin Low'un Prussia Street'in oracıktaki mekânında icra etmekte olan kıymetli tüccar Mr Joseph Cuffe'nin yanında memuriyet yapmıştı. Öyle mi diyorsunuz sahiden, dedi. Bana daha çok bronşit ya da odun dil illeti gibi geliyor. Biraz tahassüs etmekle beraber yine de pek usturuplu konuşan Mr Stephen, ona böyle birşey olmadığını ve imparatorun kuyrukgıdıklayıcıbaşından bir mektup aldığını, bu mektupta misafirperverliği için teşekkür ettiğini, Doktor Rinderpest derler, tüm Moskof diyarının en namlı inekkapanını bu tarafa göndereceğini yazdığını ve mektuba bir iki adet hayvan ilacını da boğayı boynuzlarından yakalamak amacıyla ilave ettiğini söyledi. Haydi, haydi, dedi Mr Vincent, üçkâğıt yok. Eğer boğanın İrlandalısına çatarsa asıl kendini o zaman bir ikilemin boynuzları üzerinde buluverir tam İrlanda fıkrası gibi olur. İrlanda boğası derler ona doğası da İrlandalı gibi olur, dedi Mr Stephen, ve birayı kafasına dikiverdi. İngiliz züccaciyecisinde bir İrlanda boğası. Gözümün önünde peydahlanıyor bu dediğin manzara, dedi Mr Dixon. Bu tüm sığır yetiştiricilerinin en cesuru olan çiftçi Nicholas'ın burnuna zümrüt rengi bir halka takıp fetva ederek adamıza yolladığı boğanın ta kendisi olsa gerek. Doğru dedin, dedi Mr Vincent masanın karşı tarafından, danayı da gözünden vurdun, bu boğadan daha semizinin daha gürbüzünün yoncanın üzerine sıçtığı görülmemiştir. Koskoca boynuzları, sırmadan postu, burun deliklerinden tüten tatlı, dumanlı bir nefesi vardı, öyle ki adamızın kadınları, ellerindeki hamurları ve oklavaları bir kenara bırakıp, onun peşinden giderek boğa aleyhisselam hazretlerini papatya çelenkleriyle süslediler. Boşuna, dedi Mr Dixon, buraya gelmeden önce kendisi de bir hadım olan çiftçi Nicholas onu bir doktorlar kuruluna adabıyla iğdiş ettirmişti doktorların hali de ondan daha iyi değildi. Haydi git yoluna şimdi, dedi, ve alman kuzenim Lord Harry'nin sözünden sakın çıkma, bak buna da çiftçi uğurlaması derler dedikten sonra mabadına şöyle sağlamından bir şaplak attı. Ama o şaplak ve o uğurlama hayvan için hayırlı oldu, dedi Mr Vincent, çünkü kaybını telafi etmek için boğaya öbür ikisine bedel öyle bir numara öğretti ki genç kızlar olsun, karılar olsun, başrahibeler olsun dullar olsun taa bugün bile ayın hangi günüymüş umurlarında olmadan bir sığır ahırının karanlığında onun kulağına birşeyler fısıldamayı ya da onun uzun ve kutsal diline enselerini yalatmayı memleketin en seçme yakışıklı gönülçelen genciyle tüm İrlanda'nın dört tarlasında yatmaya yeminle tercih ederler. Sonra bir başkası da ekledi: Ve onu donattılar, dedi, dantelalı mintan giydirdiler, kuşaklı kol ağızları farbelalı bir pelerin giydirdiler ve perçemini kırptılar ve tüm

bedenini ispermeçet yağıyla ovdular ve yolların her köşesine onun için ahırlar yaptılar hepsine en halis samanla dolu altından birer yemlik koydular ki gönlünün istediği gibi tosur tosur uyuyabilsin ve yestehleyebilsin. Bu gün gelesiye kadar imanlıların babası (çünkü ona böyle diyorlardı) öylesine semirip şişmişti ki otlağa yürümeyi bile zorbela becerir olmuştu. Bu meseleyi halletmek için bizim numaracı analarımız ve bacılarımız önlüklerinin kucağına yem doldurup getiriyorlardı ve karnı doyar doymaz o da arka taraflarının üzerinde şaha kalkıp saygıdeğer hanımefendilere bir sır gösterirdi, boğa lisanında bir böğürtü ve bir gürleme koparırdı ve hepsi de onun peşinden gelirlerdi. Aynen, dedi bir başkası, o kadar şımarmıştı ki tarlalara kendisi için yeşil yoncadan başka birşey ekilsin istemezdi (çünkü zihnindeki tek renk buydu) ve adanın orta yerindeki bir tepeciğin üzerine bir tabela konmuştu üzerinde de bir uyarı yazılıydı, diyordu ki: Lord Harry namına, yeşildir yerde yetişen yoncalar. Ayrıca, dedi Mr Dixon, Roscommon'da ya da Connemara'nın el değmemiş topraklarında bir sığır hırsızının kokusunu alır gibi olsa yahut Sligo'da bir toprakçının bir avuç hardal tohumu ya da bir torbacık kolza tohumu ektiğini bile duysa hemen fırlayıp deli gibi koşarak memleketin yarısını geçerdi koşarken dikili ne varsa boynuzlarıyla köklerdi bunlar hep Lord Harry'nin emriydi. İlk başta aralarında husumet vardı dedi Mr Vincent, Lord Harry çiftçi Nicholas hakkında dünyada ne kadar şeytan varsa onda vücut bulmuş dedi o var ya evine yedi fahişe kapatan yaşlı pezevenktir o dedi, işlerini karman çorman edeceğim onun dedi. O hayvana cehennemin kokusunu koklatacağım, dedi, babamdan kalan o sağlam çavunu kullanarak yapacağım bunu. Ama bir akşam, dedi Mr Dixon, Lord Harry bir tekne yarışını kazandıktan sonra akşam yemeğine hazırlanırken sultanlara layık kürkünü temizlemekle meşgulken (kendisi kayıkçı küreği kullanıyordu ama oyunun ilk kuralı diğerlerinin kürek yerine yaba kullanmasıydı) bir anda kendi suretinin harikulade bir şekilde boğaya benzediğini görüverdi ve kilerde tuttuğu karakaplı, yıpranmış bir halk hikâyeleri kitabını eline alınca tabii ki, dengi dengine olmayan bir evlilik sayesinde, Romalıların meşhur kahraman boğası *Bos Bovum*'un (bu söz en halis manastır çocuğu Latincesinde Baş Efendi manasına gelir) soyundan geldiğini keşfediverdi. Akabinde, dedi Mr Vincent, Lord Harry hazretleri tüm maiyetinin huzurunda kafasını bir inek yalağına daldırdı ve onu geri çıkarırken tüm maiyete yeni adını söyledi. Ardından, üzerinden sular akarken, üzerine eski bir entariyi ve anneannesinden kalma bir eteği giydi ve bir adet boğa lisanı grameri kitabı satın alıp tedris etmek istedi fakat bu lisanın kocaman harflerle kopya ederek ezberlediği birinci tekil şahıs zamiri haricinde tek kelimesini bile öğrenemedi ne zaman yürüyüşe çıksa bu kelimeyi bir kayanın yüzü olsun, kahvehane masası olsun, bir pamuk balyası olsun ya da mantardan şamandıra olsun canının istediği her yere yazmak için ceplerine tebeşir doldururdu. Velhasıl hazret ile İrlanda boğası kısa zaman içinde götle gömlek kadar sıkıfıkı dost olmuşlardı. Öylelerdi, dedi Mr Stephen, ve en

sonunda adanın erkekleri, nankör kadınların cümleten hemfikir olduğunu ve bu yüzden bu derde bir çare olmadığını görünce, koca bir sal yaptılar, hurçlarını sala yığıp kendileri de üzerine doluştular, tüm direkleri diktiler, serenlere çıkıp selam durdular, tekneyi orsaladılar, faça yelken çalıştılar, orsa boca gittiler, façasını aldılar, demir aldılar, iskele alabanda ettiler, korsan bandırasını çektiler, üç kere yaşa varol dediler, sintine pompasının başını bıraktılar, bambotlarına binip basıp gittiler ve Amerika anakarasına varmak üzere denize açıldılar. İşte bu günün şerefine, dedi Mr Vincent, lostromonun biri işte şu oynak bahriye havasını bestelemişti:

— Papa Petro tutamıyorsa da çişini
Olurmuş meydanda erkek adamınki.

Kıymetli ahbabımız, Mr Malachi Mulligan, tam da talebelerin anlattıkları fablın sonunu getirmekte oldukları şu saniyede yanında daha biraz önce rast geldiği bir arkadaşıyla, Alec Bannon namiyle maruf bir genç adamla, kapıda göründü. Arkadaşı kısa süre önce şehre gelmişti, bedelini ödeyip zaptiye teşkilatında bir bayrakdarlık yahut mülazımlık satın alarak muharebelere iştirak etmek niyetindeydi. Mr Mulligan bu durumdan aldığı keyfi ifade etme kibarlığını gösterdi çünkü bu vaziyet kendisine ait, bugün bahsedilen illete çare getirme gayesini güden bir proje ile de pek güzel bir ahenk içindeydi. Bunun akabinde hazır bulunanlara o gün Mr Quinnell'in dükkânında bastırttığı ve üzerlerinde zarif italik harflerle: *Mr Malachi Mulligan, Dölleyici ve Kuluçkacı, Lambay Adası* diye bir ibarenin matbu olduğu bir deste mukavvadan kartı takdim etti. Projesi, devam ettirdiği izahına göre, sir Züppecik Dudukuşu ve sir Papara Fiskos gibi beylerin şehirdeyken başlıca meşgalelerini meydana getiren türden havaî zevkler silsilesinden imtina edip kendini bu fânî bedenlerimizin inşa edilmesinin maksadı olan o en asil vazifeye vakfetmekti. Öyle mi, anlat bakalım da dinleyelim, sevgili refikim, dedi Mr Dixon. Hiç şüphem yok ki zamparalığı andıran tarafları vardır bunun. Gelin, oturun, ikiniz de. Oturmak da bedava ayakta durmak da. Mr Mulligan davete icabet etti, planlarını uzun uzun vuzuha kavuştururken, dinleyicilerine bu fikre varmasına neden olanın çocuksuzluğun engelleyici yahut men edici türden sebepleri üzerine daldığı düşünceler olduğunu söyledi, engelleyici sebeplerin menşeileri arasında ailevi anlaşmazlıklar yahut muvazene hasisliği olabileceği nispette men edici sebeplerin menşeileri arasında da doğuştan gelen sakatlıklar yahut sonradan kazanılan temayüller olabilirdi. İzdivaç döşeğinin, dedi, en kıymetli akdinden mahrum kalması onu müthiş derin hüsranlara garkediyordu: ve kocalarından yüklüce bir mirasa konmuş, madrabaz papazlara yem olan, meymenetsiz bir manastırda kandil yakıp kile altına koyan yahut saadetlerinin menfezlerini kat kat çoğaltmak varken, genç kızlıklarının baharını mesuliyet hissinden bihaber kız suratlı heriflerin kollarında geçiren, yüzlerce yakışıklı vatandaş onları okşamak için sırada beklerken cinsiyetlerinin paha biçilmez mücevherini feda eden bunca çok sayıda alımlı hanımı düşünmek

var ya, işte bu düşünce, diye temin etti onları, kalbini figan ettiriyordu. (Vardığı neticeye göre latent hararet yüzünden vuku bulan) bu ızdıraba bir dur demek için kimi malum ve pek kıymetli müsteşara danışarak bu meseleyi tetkik ettikten sonra, Lambay adasının ilanihaye kullanım hakkını bedeli karşılığında bu hakkın sahibi, Muhafazakâr parti taraftarı ve milletimizin idareci azınlık sınıfının pek bir gözdesi olan mümtaz beyefendi lord Talbot de Malahide'dan satın almaya karar vermişti. Bu adada bir milli dölleme çiftliği bina edilerek adının *Omphalos* konmasını ve Eski Mısır üslûbunda bir obeliskin yontularak buraya dikilmesini ve bizzat kendisinin de buraya gelerek tabiatlarının kendilerine bahşettiği fonksiyonların tamamlanmasına nail olmak arzusuyla kendisine başvuran her türlü hanımefendinin hangi gradoda bir hayat yaşadıklarına bakmaksızın ilkahlarını en vazifeşinas bir şekilde yerine getirerek kâhyalık hizmetlerini arzetmeyi teklif ediyordu. Para mesele değil, dedi, ayrıca kendisi de bu zahmetleri karşılığında tek bir kuruş bile talep etmeyecekti. En fakir mutfak hizmetçisi olsun, son modayı takip eden en ihtişamlı hanımefendi olsun, eğer bünyeleri ve halet-i ruhiyeleri bu arzularını hakikaten doğruluyorsa, aradıkları adamı kendisinde bulacaklardı. Beslenmesine gelir isek nasıl kendisini münhasıran soslu yumrular ve balık ve tavşan etiyle besleyeceğini anlattı ki, bu son andığı semereli kemirgenlerin etinin gerek kavurması, gerek bir adet muskat kabuğu ve bir ya da iki adet isot ilavesiyle yahnisi bu ve benzeri maksatlar için hararetle tavsiye edilmekteydi. Pek içten bir ağırbaşlılıkla verdiği bu vaazın akabinde Mr Mulligan bir lâhzada şapkasından onu korumak maksadiyle kullandığı bir peşkiri çekiverdi. İkisi de, anlaşıldığı kadarıyla, yağmurdan kaçamamışlardı ve her ne kadar seğirtmekten geri kalmadılarsa da epey su almışlardı, bu vaziyet Mr Mulligan'ın gri aba poturunun hafifçe alacamsı bir renk almış olması marifetiyle de müşahede edilebiliyordu. Bu esnada projesi ise dinleyicileri tarafından pek müspet karşılanmış ve Mary's ulemasından Mr Dixon'ın pek müşkülpesent havalarla terecilere tere satma niyetinde de olup olmadığını sorarak ettiği itiraz haricinde herkesin en içten takdirlerini toplamıştı. Mr Mulligan ise bu âlime eskilerden, hatırladığı kadarıyla fikirlerine pek sağlam ve leziz bir destek oluşturan pek münasip bir telmih yaparak mukabele etti: *Talis ac tanta depravatio hujus seculi, O quirites, ut matres familiarum nostrae lascivas cujuslibet semiviri libici titillationes testibus ponderosis atque excelsis erectionibus centurionum Romanorum magnopere anteponunt* daha az yontulmuş zihne sahip olanlara gelince onların daha kolay hazmedebilecekleri türden hayvanlar âlemi analojilerinden, orman kayranındaki teke ve karacadan, çiftlik yerindeki suna ile ördekten faydalanarak fikirlerini gönüllere nakşetti.

Tam da şahsiyetine yaraşır bir şekilde, kendi zarafetini hiçbir zaman ihmal etmeyen bu çenebaz, bu noktada, havanın beklenmedik oynaklığına karşı hararetli olduğunu söyleyebileceğimiz kimi tenkitkâr ifadelerle dikkatini elbiselerine verdi, bu esnada hazır bulunanlar öne sürdüğü projeye takdirlerini yağdırıyorlardı. Genç

beyefendi, arkadaşı, başına gelen bir vakadan dolayı keyiften dörtköşe idi ve her yanına oturana bunu anlatmak için sabırsızlıktan çatlayayazdı. Sonra masayı idrak eden Mr Mulligan, bu ekmeklerle balıklar kimin için diye sordu, ve yabancıyı görünce, ona doğru kibarca eğilerek selam verdi ve dedi ki, Deyiverin, beyim, acaba size takdim edebileceğimiz herhangi bir profesyonel yardıma ihtiyacınız var mı? O kişi, bu öneri üzerine, ona en içten teşekkürlerini sundu fakat mesafesini de koruyordu, ve buraya bir hanımefendi için gelmiş olduğunu söyledi, hanımefendi şu anda Horne'un hanesinde yatanlardan biriydi, pek enteresan bir derdi vardı, zavallı hanımın, kadınların kâbusu olan dertten çekiyordu (ve işte bu noktada derin derin içini çekti) işte acaba muradına erdi mi diye öğrenmek istiyordu. Mr Dixon, ava gideni avlamak için, Mr Mulligan'a, asıl kendi işkembesinde müşahede edilebilen başlangıç safhasındaki azametin, acaba, prostratik ütrikül yahut erkek rahmi denen organda ovoblastik bir büyümeye mi, yoksa, mümtaz doktor Mr Austin Meldon'ın dediği gibi, karnındaki bir kurtun varlığına mı alamet olduğunu sual ederek onu makaraya aldı. Buna cevaben Mr Mulligan, donuna kadar sarsılmasına yol açan bir kahkaha atarken, diyaframının alt tarafına doğru cesurca vurarak, (cinsiyetinin yarattığı en mükemmel numunelerden biri olmasına rağmen maatteessüf pek pasaklı bir sürtük olan) Grogan Nine'nin son raddede takdire şayan gülünçlükte bir taklidini yaparak dedi ki: İşte size hiçbir zaman bir piç doğurmamış olan bir göbek. Bu öylesine neşeli bir icattı ki neşe tayfunlarını tekrar patlattı ve bütün odayı en şiddetli keyif sarsıntılarına boğdu. Bu cevval şamata bu taklit oyununu daha da epey sürdürecekti, bekleme odasından gelen bir nârâ olmasaydı.

Tam bu sırada, dinleyici, ki kendisi İskoç talebeden başkası değildi, ufak tefek bücür bir adamdı, saçları saman sarısıydı, genç beyefendiyi en can-ı gönülden bir şekilde kutladıktan sonra, hikâyeyi mühim bir noktada kesip muhatabına nazik bir reveransla kendisine bir adet tonik şerbeti dolu matarayı uzatıverme zahmetine katlanıp katlanamayacağını sorarken başını da istifhamkâr bir tavırla eğmişti (tam tamına bir yüzyıl süren kibarlık terbiyesiyle bile böylesi zarif bir jest elde edilememiştir) buna mukabil anlatıcı ise ona denk fakat ters istikamette bir kafa muvazenesiyle kelimelerle ifade edilebilecek en açık ve sarih bir şekilde acaba zatıalilerine bu şerbetin bir bardağını bahşedebilir miyim diye sordu. *Mais bien sûr*, asil yabancı, dedi şenşatır, *et mille compliments*. Bahşedebilirsiniz hem de ne kadar yerinde bir hareket olur bu. Saadetimi taçlandırmak için tek eksiğim dolu bir bardaktı zaten. Fakat, ey inayetli Rabbim, eğer bohçamda kuru bir ekmek kabuğu ve bir kap kuyu suyuyla kalsaydım da, Allahım, onları kabullenirdim yine ve yere diz çöküp göklerdeki kudrete bana bu mutluluğu bahşeden tüm hayırların Sahibine şükranımı sunma isteğini kalbimde bulurdum. Bu sözlerle kupayı dudaklarına yaklaştırdı, tonik şerbetinden zevk-ü sefa içinde bir yudum aldı, saçını sıvazladı ve, bağrını açıp, ipek bir kurdeleye asılı kutucuğu ve o kızın üzerine yazdığı günden beri

gözünün bebeği gibi baktığı o fotoğrafı çıkarıverdi. O yüz hatlarına şefkatten eriyip biterek bakarken, Ah, Monsieur, dedi, eğer siz de onu benim bu gözlerimle gördüğüm gibi görseydiniz o insanı kalbinden vuran anda, o zevkli dantelalı yakasını, öylesine derbederce takıverdiği pek koket şapkasını (isim günü için ona hediye edilmiş öyle demişti bana), insanın kalbinin yağını eriten o şirinliği, şerefim üzerine yemin ederim ki, siz bile, Monsieur, cömert tabiatın emrine uyarak ya kendinizi böylesi bir düşmanın eline kayıtsız şartsız teslim eder, ya da savaş alanından ebediyyen çekilirdiniz. Şehadet ederim ki, hayatta kimse bana böylesi tesir etmemiştir. Yarabbim, şükürler olsun sana, sen ki benim kader defterimin müellifisin! Rabbim kimi böylesi sevimli bir mahlukun alakasıyla şereflendirirse o kişi üç kerre mes'ut olur. Sevgi dolu bir iç çekiş bu kelimelere ifade gücü kattı ve, kutucuğu bağrına geri koyunca, gözünün yaşını silerek bir kez daha iç çekti. Ey tüm kullarına nimetler İhsan Eden Kerîm Rab, Senin tiranlıklarının en tatlısı öylesine kebir ve küllidir ki, hür kişiyi de köleyi de, aklı bir karış havada yamaklar ile genç oğlanları da, kapıldığı ihtiras fırtınasından gözü kararmış âşığı da, yaşını başını almış evli barklı adamı da boyunduruğu altına alır. Ama efendim, hakkınız var, konudan sapıyorum. Bizim bu fânî âlemdeki zevklerimiz nice karman çormandır ve kusursuzluktan nice uzaktır. Lanetler olsun! Ya Rabbim, keşke basiret kaputumu yanıma almayı hatırlatmış olsaydı bana! Bu aklıma geldikçe ağlayacak gibi oluyorum. Öyle olsaydı, yedi kerre yağmur indirse bile ikimiz de bana mısın demezdik. Ama, şeytan götürsün beni, diye bağırdı, eliyle alnını şaplaklayarak, yarın yeni bir gün doğacak, ve, hay bin fırtına, tanıdığım bir *marchand de capotes* var, Monsieur Poyntz, gidip ondan bir *livre* mukabilinde Fransız modasının şimdiye kadar bir hanımı ıslanmaktan en güzel korumuş olan kaputu nasılsa insanı o nispette sıcacık güzelce sarmalayan bir kaput alabilirim. Cık, cık, cık! dedi Le Fécondateur, çevikçe sekip lafa karışarak, dostum Monsieur Moore'un, o son derece kâmil seyyah üstadımın (daha demin yarım şişeyi *avec lui* şehrimizin en âlâ zihinleriyle beraber gövdeye indirdim), bana anlattığına göre Boynuz Burnu'nun diyarında, *ventre biche*, öyle bir yağmur yağıyormuş ki en sağlamı dahil olmak üzere hangi kaput olursa olsun ıslatır geçermiş. Bana anlattığına göre, böylesi şiddetli bir sağanak, *sans blague*, birden çok sayıda bahtsız vatandaşı karga tulumba başka bir âleme postalayıvermiş, yeminle. Peh! Bir *livre*'ymiş! diye bağırdı Monsieur Lynch. O kıtıpiyoz şeylere bir *sou* vermek bile fazla. Bir şemsiye, peri semeri mantarından daha büyük olmasa bile, o iğreti tedbirlerin on tanesine bedeldir. Birazcık kafası çalışan hiçbir kadının giyeceği şey değildir onlar. Sevgili Kitty'min bana daha bugün dediğine göre, bu tür bir selamet gemisine sığınıp açlıktan ölmek yerine çıkar tufanda dansedermiş çünkü, (yüzü çapkınca kızararak ve etrafta onun sözlerinin kulağına gideceği hoppa kelebeklerden başka kimse olmadığı halde kulağıma fısıldayarak) şunu bana hatırlatmak istiyordu, Tabiat anamızın, ilahî bir nimet olarak, kalplerimize soktuğu ve zaman içinde bir atasözüne dönüşmüş

olan şudur, her ne kadar başlangıç ânımızdaki kıyafetimiz başka durumlarda adab-ı muaşerete aykırıysa da, *il y a deux choses* ki bu kıyafet onlar için en münasip, hayır hayır hatta müsait olan yegâne kıyafettir. Birincisi, dedi (ve bu noktada benim nazenin âlimim, ben onun tilbury modeli arabasına binmesine yardımcı olurken, dikkatimi kendisinde sabitlemek için, kulağımın kepçesine dilinin ucuyla nazikçe dokunuverdi) birincisi hamamdayken... ama bu noktada salonda çalınan bir zil bizim ilim ve irfan hazinelerimizi zenginleştirmek nazarından onca yaman, onca ümid vaadeden bu sohbetimizi yarıda kesiverdi.

Meclisin bu umumî ve bön neşesi sürerken bir zil çaldı ve hepsi bunun sebebinin ne olabileceği üzerine fikir yürütürlerken Miss Callan girdi ve, genç Mr Dixon'a alçak sesle birkaç kelime söyledikten sonra, meclise eğilip muazzam bir selam vererek ayrıldı. Bu sefa pezevenkleri sürüsünün arasında bir saniye için bile de olsa iffetin tüm meziyetlerini haiz ve asıksuratlılığı güzelliğinden aşağı kalmayan bir hanımın varlığı en hovarda olanlarının bile mizahî nüktelerini durdurdu ama hanımın ayrılması tekrar açık saçık sözlerin patlamasının işareti oldu. Yarabbim şaşkın ettin beni, dedi Costello, zom olmuş bir zat-ı adi idi kendisi. Nasıl dehşetengiz güzellikte bir inek eti parçasıydı öyle o! Yemin ederim randevulaştı şimdi seninle. Ne ne ne, seni köpek? Yoksa sen onlarla iş mi pişiriyorsun? Allahım yarabbicim. Hem de ne biçim, dedi Mr Lynch. Mater misafirhanesinde yatağın başucunda durmanın adabı böyleymiş demek. Hay bin bela, Doktor O'Gargara da oradaki hemşirelerin çenelerini okşayıvermiyor mu zaten. Allah canımı alsın Kitty'mden duydum ben bunu oranın başhemşireliğini yapıyor yedi aydır. Ayol doktor bey, diye bağırdı çuhaçiçeği rengi yelekli civan, kız gibi kıkırdayıp gövdesiyle fettanca kırıtarak, siz de insanı hiç rahat bırakmıyorsunuz! Allah sizi bildiği gibi yapsın! Amanin, dizlerimin bağı çözülüyor. Siz var ya siz, bizim Peder Kadıkızım'cığımızdan bile betersiniz. Hatam varsa şu içtiğim bade boğazıma dizilsin, dedi, yüklü değilse ne olayım. Ben şişikten muzdarip bir kadını görür görmez tanırım. Amma velakin, genç cerrah ayağa kalkıp meclisten affını diledi çünkü hemşire ona daha demincek koğuşta kendisine ihtiyaç olduğunu söylemişti. Takdir-i İlahi'nin inayeti nihayet *enceinte* durumundaki hanımefendinin takdire şayan bir metanetle katlandığı ızdırabına bir nokta koyma lütfunda bulunmuştu ve nurtopu gibi bir oğlan doğurmuştu. Sabrım tükeniyor, dedi, sadra şifa verecek ince zekâdan yoksun oldukları gibi, ilim ve irfan verecek bilgiden de yoksun olanların, Rabbe göstermemiz gereken hürmetin haricinde, dünyaya saadet veren en büyük kudret olan, müşerref edici bir mesleği tahkir ettiklerini gördükçe. Hiç şüphem yok ki gerekirse bırakın öyle dillere düşmeyi, insan yüreğini ihtişamla dolduran bir sâik olması gereken bu mesleğin o asil amellerinin kusursuzluğuna şehadet edecek bir şahitler bulutu bulabilirim. Gözümden ırak olsunlar. Nasıl? Kendi cinsine fer, bizim cinsimize hayret veren Miss Callan gibi sevecen birinin bir dediğini ikiletme edepsizliğinde bulunayım da, hemen

o anda topraktan gelmiş toprağa gidecek zavallı bir çocukcağızın başına felaketlerin en büyüğü mü gelsin? Düşünmesi bile fena! Bu cins bir edepsizliğin tohumlarının içine serpildiği bir ırkın, Horne'un hânesinde ne anaya ne hemşireye hak ettikleri hürmeti gösterebilen bir ırkın istikbalini düşündüğüm zaman korkudan titriyorum. Bu azarla içini döktükten sonra orada ellerinde içkileriyle huzurda bulunanlara selam etti ve kapıya yönlendi. Tasdik eden bir mırıldanma yükseldi hepsinden ve bazıları o alçak süngerin lafı daha fazla uzatmadan kapıdışarı edilmesi taraftarıydılar, bu plan uygulamaya da konacaktı aslında ve tam da layığını bulmuş olacaktı eğer haddini aşmasını bir nebze hafifletmek için korkunç lanetler okuyarak (çünkü kendisi gelene ağam gidene paşam derdi) bugüne kadar nefes alıp vermiş doğru ağılın evlatlarının en iyisi kadar iyi olduğunu söylemeseydi. Hayatî organlarım duruversin şuracıkta, dedi, dürüst Frank Costello'nun hisleri de her zaman bunlardı, beni bu şiarlarla yetiştirdi, özellikle babana ve elinden hayatta göreceğiniz en leziz reçelli börek ve yulaflı pudingler gelen anana hürmet edeceksin diye öğretti ve her daim hayırla anarım bu öğrendiklerimi.

İmdi ilk baştaki duhûlünü takiben birtakım terbiyesiz istihzaların hedefi olmuş, ve fakat, bunları insaf hissinden umumî olarak nasibini almadığı düşünülen zamanenin bir meyvesi olarak görmüş olan Mr Bloom'a dönelim. Genç fırlamalar, doğrusunu söylemek gerekirse, sanki zamanından evvel boy atmış çocukları andırmaktaydılar ve de tuhaflık paçalarından damlıyordu: velveleli münakaşalarında ne dedikleri zorbela anlaşılabiliyordu ve çoğu zaman da hiç lâtif değildi bu sözler: hırçınlıkları ve ağızlarından çıkan o rezil *mots* onun zihnini istikrah ettiren türdendi: adab-ı muaşeretten haberdar olmak konusunda da pek titiz değillerdi ve fakat malik oldukları o cevvaliyet depoları onların müspet noktaları arasında sayılmalıydı. Fakat Mr Costello'nun sözüne gelirsek bu söz onun hiçbir halükârda hoş karşılayamayacağı bir lisandaydı nitekim onda kepçekulaklı yamuk yumuk hörgüçlü bir veledizina olarak doğup bir kambur gibi dişleri çıkmış halde ve ayakları önden çıkarak dünyaya fırlatılmış olduğu intibaını bırakan, cerrahın pensesinin kafatasında yaptığı göçüğün de sahiden de kendisine bir renk katmış olduğu, hatta rahmetli üstad Mr Darwin'in yaratılış zincirinde arayıp da bulamadığı kayıp halkayı hatırlatan bu tiksinç adam onun midesini bulandırmıştı. Bize tahsis edilen ömrün yarıyolunu geride bırakmış olduğu hayatının şu noktasında mevcudiyetimizin bize oynadığı binbir türlü oyuna şahit olmuştu ve hâkim temayülü temkinlilik olan, ve hatta ender rast gelinen nispette müdebbir bir kişi olduğundan, yüreğine yükselen safranın hiçbir sâikına kulak asmamasını emreder, bunlara her an hazır ve nazır olan ihtiyatıyla mâni olarak, alçak dimağların istihzayla, aceleyle hüküm verenlerin gazapla, ve cümle âlemin tahammülle, fakat sadece tahammülle karşıladığı bir müsamaha mebzuliyetini bağrında beslerdi. Kadınların letafetini tahkir ederek kendilerini hoşsohbetler arasına dahil etmeye çalışanlara (bu onun hiçbir zaman

tasvip etmediği bir zihnî itiyat idi) iyi bir aile terbiyesinin ne adının verilmesini ne de miras yoluyla geçmesini kabullenebilirdi: çünkü, her türlü sabır hissinden sıyrılmalarının sonucu olarak herşeylerini kaybetmiş olan bu kişileri, tecrübe denilen o keskin panzehirin o küstahlıklarını keskin bir uçurumdan yuvarlayarak yaşatacağı rezil bir hezimet bekliyordu. Atak gençliğin, gabîlerin surat ekşitmesine yahut abusların homurdanmasına hiç kulak asmadan (Kutsî Müellif'in iffetli hayalgücünün de ifade ettiği gibi), biteviye yasak meyveyi yemeyi arzuluyor olmasını anlayışla karşılamayı bilirdi fakat bunun hiçbir durumda vazifesini yerine getirmeye çalışan bir hanımefendi karşısında insaniyeti unutacak bir mertebeye varmasını kabullenemezdi. Velhasıl, bir yandan hemşirenin sözlerinden az zaman içinde selamete erileceğini hesap ettiyse de, öte yandan, belirtmemiz gerekir ki, bunca uzun süren bir azaptan sonra bu meselenin böylece kolayına varmış olmasının bir kez daha Yüce Varlık'ın hem merhametine hem de inayetine şehadet ettiği haberi onu hiç de az rahatlatmamıştı.

Binaenaleyh komşusuna zihnini açtı, dedi ki, meseleyi nasıl gördüğünü söylemesi gerekirse, fikri (belki de bu konuda bir fikir beyan etmeye hiç hakkı olmasa da) şuydu, hiçbir günahı olmadığı halde bunca ızdırap çeken kadıncağızın mevkufiyetinin verdiği bu meyveye dair gelen taze haberleri sevinçle karşılamayan bir insanın olsa olsa son derece soğuk bir mizaca ve donuk bir karaktere sahip bir insan olması gerekirdi. Bu kılığına kıyafetine düşkün filinta kadını bu hale sokanın kocası olduğunu ya da en azından kadın ikinci bir Efesli hanımağa değilse bunun böyle olması gerektiğini söyledi. Size şunu bildirmem gerek, dedi Mr Crotthers, sözlerine çınlayan bir vurgu katmak için masayı da şaplaklayarak, bizim Hamdedin Aleluyarım moruğu bugün yine buralardaydı, böyle koca favorili bir ihtiyar, burnundan soluyarak Wilhelmina'dan haber almak istiyordu, hayatım o benim diyordu kadın hakkında. Ona hazır olmasını çünkü her an eli kulağında olduğunu söyledim. Tillahi, lafı hiç dolandırmayacağım. Bu yaşlı tekenin kadından bir çocuk daha peydahlayabilmesindeki zürriyet kudretini alkışlamayıp da ne yapabilirim. Hepsi de bunu övmeye başladılar, hepsi kendi bildiği yoldan, her ne kadar aynı filinta asıl geçidi tutan adamın kadının nikâhlı kocası değil bir başkası olduğunu söylediyse de, artık resmen ruhbana katılmış bir görevli mi olur, sokak lambacısı mı olur (ahlaklı cinsinden), yahut her eve lâzım tedarik malzemelerini satan gezgin bir çerçi mi olur. Alelacayip, diye kendi kendine düşüncelere daldı ziyaretçi, şunlardaki metempsikoz kabiliyetinin böylesi şayan-ı hayret derecede muvazeneden uzak olması, yenidoğan koğuşları ile teşrih odasının bu neviden hoppalıkların tedris edildiği yerler olması, akademik ünvanlara hak kazanınca şu laubalilik tutkunlarının göz açıp kapayana kadar tüm insanların ya da her ihtimalde saygıdeğer olanlarının en asil zanaat olarak gördükleri bir zanaatın numunelik pratisyenlerine dönüşüvermesi ne acayip. Ama, diye ekledi ayrıca, belki de içlerine attıkları, kendilerini biteviye baskı altında tutan

onca dertten kurtulmak içindir bunlar, çünkü pek çok kereler kendim de gördüm ki, sürüden ayrı güleni kurt kapıyor.

Ama, onun hamisi olan asil efendimize sormamız gerekir, lütufkâr bir prensin sadakası sayesinde medenî haklara sahip olduğu kabul edilmiş bu ecnebi, ne hakla kendisini iç siyasetimizin başefendisi sanmaktadır? Hani, sadakatin getireceğini beklediğimiz şükran hissi nerededir? Kısa zaman önceki harpte, düşmanımız ne zaman granadolarıyla geçici bir avantaj yakalasa, kendi cinsine bile ihanet eden bu kişi hemen fırsatı fırsat bilip, bir yandan kendi yüzde dörtlük payının başına birşey gelecek diye korkudan titrerken, kendi arzusuyla gelip ikamet ettiği imparatorluğa karşı hamlesini etmemiş midir? Unuttu mu bunu da, kendisine yapılan tüm iyilikleri unuttuğu gibi? Yoksa başkalarını kandıra kandıra en sonunda kendi kendini de mi kandırmaya başlamıştır, çünkü duyduklarımız iftira değilse, zatıalilerinin kendinden başka kimseye bir keyif verdiği yokmuş? Yiğit bir binbaşının kızı olan saygıdeğer bir hanımefendinin yatak odasına tecavüz etmek, ya da onun iffetine en ufak bir toz kondurmak dürüstlüğe hiç mi hiç sığmaz, fakat eğer bu kişi eğer dikkatimizi bu meseleye çekecekse (sahiden de bunu yapmış olması kendisi açısından son derece talihsiz olmuştur) o zaman hodri meydan. Bedbaht bir kadın olarak yaşadı pek uzun bir süredir ve o şahsın paylamalarını artık ümidini kesmiş birinin tiksinmesi dışında hiçbir hissiyata kapılmadan dinlemek yolundaki meşru imtiyaz ona çok uzun süredir tanınmıyor. Bunu diyen ve elâleme ahlak dersi vermeyi seven, sofuluktan pelikan olup çıkmış bu kişi de, iş cemiyetin en alt tabakalarından gelen bir hizmetçi kadın ile tabiatın bağlarını hiçe sayarak gayrimeşru bir münasebet kurmaya teşebbüs etmeye gelince hiç tereddüt etmemişti! Hayır, eğer haspanın bulaşıkfırçası kıza koruyucu meleklik vazifesi görmeseydi ona da Mısırlı Hacar'a edilen cefa kadar cefa edilecekti! Mera ve otlaklar meselesine gelirsek, alıkça inadının şanı yedi düveli tutmuştur bu şahsın ve ağzının payı da Mr Cuffe'nin huzurunda söylediklerinden alınan bir sığırtmacın, köylük yerin diliyle ifade edildiği ölçüde dosdoğru ve dürüstçe olan keskin cevabıyla çoktan verilmiştir. Bu konuda vaaz vermek ona düşmez. Kendi evinin yanıbaşında sabanın gelip kendisini bellemesini bekleyen, nadasa bırakılmış ekinlik bir tarlası yok mudur? Buluğ çağında bile tiksindirici olan bir âdet kendisinin en gündelik alışkanlıklarından biridir ve bu vaziyet olgun bir insan için gerçek bir hicap kaynağıdır. Eğer Gilead merhemini bu hovarda ve acemi gençlerden oluşan nesli sağlığına kavuşturmak amacıyla şarlatanca hal çareleri önermek ve dişe dokunur olup olmadıkları şüpheli vecizeler yumurtlamak için kullanacaksa, o zaman lütfen kendi amelleri de şu anda içine gömülmüş olduğu bu doktrinlere birazcık daha uyum göstersin. İzdivacı bağrında öyle sırlar saklıyor ki adab-ı muaşeret kaideleri burada bunları anmamıza mâni oluyor. Geçkin güzelin tekinin hayâsız teklifleri beyimiz için refikasına gösterdiği ihmalin ve yüz çevirmenin yarasını sarabilir belki ama bu nevzuhur ahlak avukatı ve şifacı şahıs hakkında söyleyebileceğimiz en iyi şey onun

egzotik bir ağaç olduğudur, kendi anayurdu olan Şark diyarına kök saldığı zaman serpilip gelişir ve bol bol merhem verir fakat, daha ılıman bir iklime aktarılınca kökleri evvelki kudretlerini kaybetmiştir ve artık ondan çıkan özsu bayat, ekşi ve tesirsiz hale gelmiştir.

Haberler şifahanenin ikinci gözcüsü hemşire tarafından Bab-ı Âli'nin merasim âdetlerini andıracak derecede dolambaçlı sözlerle nöbetçi tıp mülazimine tebliğ edildi, o da bunun üzerine elçilik heyetine bir veliahtın doğmuş olduğunu ilan etti. Mülazim, doğumu takiben dahiliye nazırı ve danışma meclisinin huzurunda yapılması münasip olan merasimde yardımcı olmak için kadınlar yatakhanesine çekildiği zaman, istisnasız her biri mecalsizlikten ve geçtikleri imtihanlar yüzünden sessiz kalmış olan delegeler, tuttukları gece nöbetinin uzunluğu ve kutsiyetinden tahrik olmuş halde ve bu müjdeli vakanın kendilerinin hoşgörülmelerine yardımcı olacağını ve aynı anda hem bir nedimenin hem de bir subayın yokluğunun bunu daha da kolaylaştıracağını düşünerek hemen o an bir diller kavgasına tutuştular. Beyhudeydi Mr Komisyoncu Bloom'un onları sevk etmeye, sakinleştirmeye, zaptetmeye çalışırken duyulan sesi. Bu an, böylesi çeşitlilik arzeden bu mizaçlar arasındaki tek ortak bağ intibaı uyandıran o lafazanlık kabiliyetinin teşhir edilmesi için ziyadesiyle müsaitti. Vaziyetin her safhası teker teker deşildi ve didiklendi: aynı rahmi paylaşan kardeşler arasında doğumdan önce yaşanan husumet, Sezaryen ameliyatı, doğumun babanın, ve daha ender bazı vakalarda, annenin ölümünden sonra gerçekleşmesi, Childs cinayeti diye bilinen ve Mr Avukat Bushe'un ateşli savunmasının kendilerine suç isnat edilmiş masumların beraatini sağlamasıyla hafızalara kazınan kardeş katli vakası, ilk evlat hakları ve kralın ikiz ve üçüzlere yaptığı para bağışı, düşükler ve çocuk katli vakaları, bunların yalancıktan olanları ve gizlenenleri, akardiyak *foetus in foetu*, konjestiyonun sebep olduğu aprosopi, malum bazı çenesiz Çinlilerde (Mr Namzet Mulligan tarafından anılmıştır) görülen agnati ki maksiler yumruların medyal hat boyunca birbirine hatalı geçmesi sonunda meydana gelir ve (dediğine göre) bir kulağın diğerinin ne dediğini duyabilmesine dahi yol açabilirmiş, anestezi yahut kloroformun faydaları, hamileliğin ileri safhalarında damarlardaki baskı marifetiyle doğum sancılarının süresinin uzaması, amniyotik sıvının zamanından önce boşalması (şu anda önümüzdeki vakada olduğu gibi) ve bunu müteakip lohusanın sepsis tehlikesi yaşaması, şırınga marifetiyle sunî dölleme, menopozu takiben rahmin envolüsyonu, dişilerin ırza geçme suçuna maruz kalmak suretiyle hamile kalması durumunda neslin devamı meselesi, Brandenburg usulü *Sturzgeburt* denilen o sıkıntılı doğum yöntemi, kayıtlara geçmiş, aralarında kan bağı olan anne babanın âdet dönemi esnasında yahut akraba evliliği ile peydahladıkları multijeminal, çiftenikli yahut hilkat garibeleri vakaları — hâsılı Aristo'nun şaheserinde kromolitografik resimler kullanarak sınıflandırdığı insan doğumu vakalarının hepsi. Obstetri ve adli tıbbın en ağır meseleleri, hamile

kadınların mera kapısı turnikesinden, bu hareketle göbek bağı karnındaki bebeği boğuverir korkusuyla geçirilmemesi ve kadın hararetli bir hasrete kapıldığı zaman bu hasretin yeterince tatmin edilememesi halinde, elini vücudunun kadim gelenek ve göreneklerimizin ceza makamı olarak vaftiz ettiği bölgesine götürmesinin yasak olması gibi doğumla ilgili halk inançlarının tartışıldığı hevese denk bir hevesle tartışıldılar. Tavşan dudak, et beni, fazla parmak, zenci kurdelesi, çilek damgası ve porto şarabı lekesi gibi anomaliler, topluluktan biri tarafından ara sıra doğan domuz kafalı (Madame Grissel Steevens vakası da unutulmadı) ya da köpek postlu çocuk vakalarına *primafacie* ve doğal hipotetik açıklamalar olarak öne sürüldü. Kaledonya elçisi tarafından öne sürülen ve temsil ettiği memleketin metafizik geleneğine yakışır bir hipotez olan plazmik bir hafızanın varlığı hipotezi, buna benzer vakalarda embriyonun gelişmesinin insan safhasından daha önceki bir safhada durakaldığını öngörüyordu. Dışarlıklı bir delege bu iki görüşe karşı dinleyicileri neredeyse ikna eden bir şiddetle kadınlar ile hayvan âleminin erkekleri arasındaki cinsi münasebet teorisini öne sürdü, sözlerine otorite kazandırmak için zarif Latin şairinin dehasının Başkalaşımlar'ının sayfalarında bize aktardığı Minotaur'un masalını şahit gösteriyordu. Sözlerinin yarattığı etki âni ama kısa ömürlü oldu. Bu etki elde edildiği kolaylıkla siliniverdi, bu silinmenin nedeni de Mr Namzet Mulligan'ın nasıl yapılacağını başka herkesten daha iyi bildiği o malum şaklabanlık türündeki bir nutkuydu, arzu nesnelerinin şahikası makamına temiz, efendi bir yaşlı adamı tayin etmeyi öneriyordu. Aynı anda, Mr Elçi Madden ve Mr Namzet Lynch arasında bir Siyam ikizinin diğerinden önce ölmesi halinde husûle gelen hukukî ve dinî açmaz üzerinde şiddetli bir münakaşa başgösterdi, bu zorluk ikisinin de muvafakatıyla Mr Komisyoncu Bloom'un hakemliğine götürüldü ve o da bu meseleyi bekletmeden Mr Piskoposvekili Dekan Dedalus'a havale etti. Kendisi o âna kadar, belki büründüğü kıyafetin dikkate şayan ciddiyetini daha açıkça gösterebilmek amacıyla kapıldığı fevkalade bir kasvet nedeniyle, belki de içinden gelen bir sese uyduğu için sessiz kalmıştı, Allahın birleştirdiğini insan ayırmasın diyen kilise emrini anarak kısa, bazılarının pek baştansavma bulduğu bir cevap verdi.

Ama Malachias'ın hikâyesi yüzünden dehşetten kıpırdayamaz hale gelmeye başlamışlardı. Sahnenin gözlerinin önünde canlanmasını sağladı. Bacanın arkasındaki gizli kapak geriye kaydı ve o boşlukta bir adam ortaya çıktı... Haines! Hangimiz tüylerinin diken diken olduğunu hissetmedi ki! Bir elinde Keltik edebiyat ile tıkabasa dolu bir portföy, diğer elinde üzerinde *Zehir* yazan bir ecza şişesi vardı. Bütün çehrelerde şaşkınlık, dehşet, ikrah ifadeleri belirirken o insanın tüylerini diken diken eden bir sırıtışla gözlerini dikmiş onlara bakıyordu. Beni böyle karşılayacağınızı tahmin etmiştim, diye başladı sözlerine tekinsiz bir kahkaha atıp, bu durum da, galiba, hep tarihin kabahati. Evet, doğru. Samuel Childs'ın katili benim. Ve cezasını hem de nasıl çekiyorum bunun! Cehennemin dehşetleri değildir benim

için. Budur işte üzerime çöken haller. Efendimizin gözyaşları ve cerihaları adına, nasıl istirahat edebilirim ki, diye homurdandı boğuk bir sesle, aradan geçen tüm bu zaman boyunca ben elimde şarkılardan seçtiğim payımı taşıyarak Dublin'de serseri gezer, o da sanki bir *bullawurrus* gibi peşimden kovalarken? Benim cehennemim, ve İrlanda'nın cehennemi, bu âlemdedir. İşte şunlardı suçumu unutturmayı denemek için seçtiğim yollar. Türlü çeşitli meşgaleler, ekin kargası avı, Kadim İrlanda lisanı (bu lisanda birşeyler okudu yüksek sesle), laudanum (ecza şişesini dudaklarına götürdü), dağda bayırda kamp kurmak. Hepsi boşunaydı! Ruhu peşimi bırakmıyor. Medet ol, ey alkol! Ah! İzmihlâl! Kara panter! Bir feryatla âniden gözden yitti ve kapak geriye kayarak kapandı. Hemen sonra kafası karşı taraftaki kapıda ortaya çıktı ve dedi ki: Westland Row istasyonunda onbiri on geçe buluşalım. Gitmişti! Allak bullak olmuş camianın gözlerinden yaşlar fışkırdı. Bilici elini göklere doğru kaldırırken, mırıldanıyordu: Mannanaun'un kam yerde kalmadı! Bilge kişi *Lex talionis*'i okudu tekrar. Santimantalist dediğimiz yaptığı bir işin sonucunda ortaya çıkacak devasa borçları üstlenmeksizin keyif almak isteyen biridir. Malachias, hislerine mağlup olmuş halde, sustu. Sırrın perdesi kalkmıştı. Haines üçüncü kardeşti. Gerçek adı Childs'dı. Kara panterin bizzat kendisi de kendi babasının hayaletiydi. İzlerini silmek için eczalar içmişti. Çok yaşa bu sıkıntıyı aldığın için benden. Mezarlığın yanıbaşında bir başına duran o ev ıssız. Kimse yaşamayacak orada artık. Örümcek bir başına ağını örüyor. Gece faresi deliğinden dışarıyı gözlüyor. Bir lanet var evin üzerinde. Perili ev. Cinayet mahalli.

İnsan ruhunun yaşı nedir ki? Nasıl her yeni vaziyette bukalemun misali rengini değiştirme, neşelilerle şen olup ve mahzunlarla yas tutma kabiliyetini haizse, yaşı da aynı böyle, halet-i ruhiyesi kadar değişkendir. Oracıkta oturup düşünceleri aklında evirip çeviren, hatıralarının kalıntılarını geviş getiren kişi halkla münasebetler mümessili, mütevazı bir nakdi mal varlığının sahibi, durmuş oturmuş bir şahıs olan Leopold değildi artık. Maziye dönüp şöyle bir bakınca, sanki, bir aynanın içindeki bir aynada (elçabukluğu marifet!) kendini görerek, Leopold'un gençliğine dönüşüvermişti. O zamanların filinta gibi delikanlısıydı gördüğü, yaşından beklenmeyecek olgunluğuyla koca bir adama benziyordu, ayazın insanı ısırdığı bir sabah Clambrassil Street'teki eski evinden liseye doğru yürüyordu, kitap çantasını fişeklik gibi asmış, içinde de koskoca bir buğday ekmeği dilimi, anacığı düşünmüş de koymuş. Yoksa yine aynı delikanlı mı, bundan yaklaşık bir yıl sonra, hayatının ilk melon şapkasını giymiş (ah, ne gündü ama!), yollara düşmüş bile, tam bir gezgin satıcı olmuş çıkmış, aile şirketi adına çalışıyor, bir sipariş defteriyle, parfümlü bir mendille (sırf da gösteriş olsun diye değil hani), satılacak pırıltılı incik boncukla dolu çantasıyla (ne yazık, artık mazide kaldı bu incik boncuklar!), yelkenleri yarı yarıya suya indirip parmaklarıyla para hesabı yapmaya başlamış olan şu ya da bu evhanımı ya da onun önceden çalışılmış iltifatlarını utanarak kabul eden gonca

gibi taze bir genç kız için bir ok kılıfı dolusu itaatkâr gülümsemeyle mücehhez. O rayihası, ama ondan da önemlisi o gülümsemesi, koyu renk gözleri ve bal gibi tatlı dili gurub vakti çöküp eve döndüğünde baba ocağında (hiç şüpheniz olmasın, ocağın üzerinde erişteli bir yemek ısınmaktadır o anda) benzer şekilde çalışıp yorulduktan sonra elinde Yakub peygamber modeli piposuyla oturmuş, boynuzdan yapılmış yuvarlak gözlükleriyle Avrupa'dan gelmiş bir ay öncesine ait bir gazeteyi başından sonuna okumakta olan şirketin başına ne çok siparişler getirmişti. Ama, elçabukluğu marifet, aynanın üzerine üflenip buğulanınca bu genç süvari gözden kayboluyor, büzüşüyor, sisin içinde ufacık bir nokta oluveriyor. Şimdi yine kendi babaç kişiliğine döndü, etrafındakiler de onun oğulları şimdi. Kimbilir? Bilge baba kendi çocuğunu bilir. Yağmurun çiselediği bir akşam Hatch Street'te, oradaki gümrük antrepolarının hemen dibinde, ilk kez. Beraberce (zavallı, üfürsen uçacak bir kızcağız o, yasak bir aşkın meyvesi, bir şilincik ve bir metelik karşılığında size, bana ve herkese kendini sunuyor), beraberce bekçilerin ağır adım seslerini duyuyorlar pelerinli iki gölge yeni kraliyet üniversitesinin önünden geçerken. Bridie! Bridie Kelly! O adı hiç unutmayacak, o geceyi hep hatırlayacak, ilk gecesi, zifaf gecesi. En derin karanlıkta sarmaş dolaş, isteyen ve istenen, ve bir an sonra *(fiat!)* âlem ışığa boğulacak. Kalp kalbe kavuştu mu? Hayır, sevgili kâriler. Bir nefes alana kadar olup bitmişti ama — durun! Geri dönün! Olmamalı bu! Zavallı kızcağız dehşet içinde o karanlığın içine kaçıp gidiyor. Karanlıkların gelini o kız, gecenin kerimesi. Gündüzün o altınrengigüneşli bebeğini taşımaya cüreti yok. Hayır, Leopold! Onun adı ve hatırası teselli etmeyecek seni. Gençlik günlerinden kalma o kudret vehmin alındı senden, o beyhude vehim. Kasıklarından çıkan bir erkek evladın yok senin. Rudolph için Leopold vardı, ama Leopold için o kişi yok şimdi.

Sesler bulutlu bir sessizlikte birbirine karışıp kaynaşıyor: mekânın sonsuzluğunun sessizliği: ve çabucak, sessizce gelip geçmiş nesillerin çember çember çarklarından oluşan bir bölgenin üzerine ruh üfleniyor. Öyle bir bölge ki bu orada o gri alacakaranlık hep iner ama hiç çökmez o geniş adaçayıyeşili otlaklara, loşluğunu döker hep, yıldızlardan oluşan bir çiyi mütemadiyen saçar. Anasını beceriksiz adımlar atarak izler, dişi tayı kısrağın yedmesi gibi. Alacakaranlığın hayaletleridir onlar, ama buna rağmen yalvaçsı bir zarafetle inşa edilmişlerdir, ince, biçimli belleri, esnek, kaslı enseleri, uysal, müdrik kafatasları. Sönüp giderler, o hazin hayaletler: herşey gözden kaybolur. Agendath, uğursuz baykuş ve yarıkör ibibiğe ev olmuş ıssız bir arazidir. Netaim, altın Netaim, yoktur artık. Ve bulutlardan mürekkep bir anacaddeden geliyorlar, başkaldırmanın gümbürtüsünü homurdanarak, hayvanların hayaletleri. Huu! Dinleyin! Huu! Paralaks peşlerini bırakmıyor, güdüyor onları, alnı akreplerden mürekkep olanın şikest şimşekleri. Elk ile yak, Başan boğaları ve Babil boğaları, mamut ve mastodon, sürülerle gelirler o çökmüş denize, *Lacus Mortis.* Burçlar kuşağının uğursuz, kindar sürüsü! İnliyorlar bulutların üzerinden geçerken,

kimisi öküz kimisi oğlakboynuzlu, boruseslisiyle ile uzun dişlisi, aslanyelelisi ve devasa çatalboynuzlusu, hortumlusu ile sürüngeni, kemirgeni, geviş getireni ve kalın derilisi, hepsi birden o inleyerek ilerleyen izdihamın içinde, güneşin katilleri.

Ölüdenize doğru ağır adımlarını sıkı sıkı basarak içmeye giderler, dinmek bilmez bir susuzluk ve ürkünç yutkunma sesleriyle, tuzlu, uyuşturucu, tükenmez bir sel. Atı andıran bir alamet büyüyor tekrar, terkedilmiş göklerde haşmet kazanıyor, hatta göklerin haşmetine denk ola ola, ta ki, Başak burcunun üzerinde, koskocaman ortaya çıkana kadar. Ve, işte, metempsikoz mucizesi, o kadına dönüşüyor, ebedî gelin, sabah yıldızının habercisi, her daim bakire gelin. İşte o kadın, Martha, ey kaybım, Millicent, genç, biricik, ışıltılı. Nasıl da dingin yükseliyor şimdi, Süreyya yıldızlarının arasında bir ece, şafağın sökmesinden hemen önceki saatte, ayağında parlak sırmalı sandaletler, yüzünü neydi adı bürümcük bir peçe örtüyor! Süzülüyor, akıyor yıldızdoğumlu bedeninin etrafında ve kayıp gidiyor zümrüt rengi, safir rengi, leylak rengi erguvanî, yıldızların arasında esen soğuk rüzgârın cereyanı üzerinde taşınarak, kıvranarak, kıvrılarak, başlarımız dönerek, göklerde büklüm büklüm esrarengiz bir yazıyı yazarak, ta ki o sembolün binlerce başkalaşımından sonra, sabırsızlıktan bayılan bir kıvılcım çakıyor, Alfa, yakut rengi ve üç köşeli bir işaret Boğa'nın alnında.

Francis Stephen'a yıllar önce Conmee'nin zamanında beraber okula gittikleri günleri hatırlatıyordu. Glaukon'u, Alkibiades'i, Pisistratus'u sordu. Ne yapıyorlardı şimdi acaba? İkisi de bilmiyordu. Maziyi ve onun hayaletlerini andın, dedi Stephen. Neden düşünelim ki onları? Lethe'nin sularının öte yakasından onları hayat tarafına çağırsam zavallı hayaletler çağrıma cevap verip toplaşmayacaklar mı? Kimbilir? Ben, Bous Stephanoumenos, sığırsever şair, onların efendisiyim, onlara hayat verenim. Karman çorman saçlarını asma yapraklarından bir taçla çerçeveledi, Vincent'a gülümseyerek. Bu cevap ve bu yapraklar, dedi Vincent ona, sana daha çok yakışacak, eğer dehan günün birinde bir kasket dolusu manzumeden daha çoğunu, pek daha çoğunu yavrulayabilirse. Senin iyiliğini isteyen herkesin ümidi bu senden. Hepsi senin aklındaki bu eseri ortaya çıkarmanı arzuluyorlar. Tüm kalbimle onların ümitlerini boşa çıkarmamanı diliyorum. Yoo, Vincent, dedi Lenehan, kendi tarafındaki omzuna elini koyarak, korkmayasın. Anasını yetim bırakamaz o. Genç adamın yüzü karardı. Herkes görebiliyordu ona vaadettiği istikbalin ve yakın zaman önceki kaybının hatırlatılmasının içini nasıl yaktığını. Eğlenceden affını isteyecekti eğer seslerin şamatası o keskin sözleri bastırmasaydı. Madden Asâ'ya jokeyin adını beğendiği için beş drahma yatırıp kaybetmişti: al Lenehan'dan da o kadar. Onlara yarışı anlattı. Bayrak düştü ve, fıyy, çıkıp fırladı kısrak en önde, sırtında O. Madden. Başı çekiyordu: herkesin kalbi deli gibi çarpıyordu. Phyllis bile kendine hâkim olamıyordu. Eşarbını sallayıp bağırıyordu: Hurra! Asâ kazanacak! Ama tam son düzlükte hepsi nefesleri birbirlerinin ensesinde koşarken sürpriz at Zâti arayı kapattı,

Asâ'yı yakaladı, geçiverdi. Şimdi herşey gitmişti elden. Phyllis sessizdi: gözleri hazin anemonlar gibiydi. Juno aşkına, diye haykırdı, bittim tükendim ben. Ama aşığı onu teselli etti ve ona altın rengi parlak bir sepet getirdi, sepetin içinde kadının hemen gövdeye indiriverdiği oval şekerlemeler vardı. Bir gözyaşı süzüldü yanaklarından: tek bir damla gözyaşı. W. Lane, dedi Lenehan, pek güzel biliyor kamçısını sallamayı. Dün dört galibiyet, bugün de üç. Var mı onun gibi bir binici daha? Adamı deveye bindir, başıbozuk bufaloya bindir, yine de herkese nal toplatarak zaferi kazanır. Ama eskilerin âdetine uyarak tevekkül edelim. Bahtsızlara rabbim insaf etsin! Zavallı Asâ! dedi hafifçe içini çekerek. O eski kısrak değil artık o. Artık, iki gözüm önüme aksın, onun gibi bir tane daha göremeyeceğiz. Vallahi billahi, beyim, hepsinin sultanıydı o. Sen hatırlar mısın o kısrağı, Vincent? Asıl siz keşke benim sultanımı görebilseydiniz bugün, dedi Vincent, nasıl gençti, göz alıcıydı (Lalage'ın ak teninin esamisi okunmazdı onun yanında) sarı pabuçları ve müslinden esvabıyla, tam adını bilmiyorum o cins elbisenin. Bize gölgelerini sunan kestaneler çiçek açmıştı: hava o çiçeklerin gönül çelen kokusuyla ve etrafımızda uçuşan polenlerle ağırlaşmıştı. Güneş vuran yerlerde bir taşın üzerinde Periplepomenos'un köprünün yakınındaki büfesinde sattığı kuruüzümlü çöreklerin bir tepsisini kolaylıkla pişirebilirdiniz. Ama onun dişleyebileceği hiçbirşey yoktu onu sarmalayan kolumdan başka ve o da kolumu eğer fazla sıkı sarılıverirsem hınzırca geveliyordu. Bir hafta önce hasta yatıyordu, dört gün boyunca döşekte, ama bugün özgürdü, keyfi yerindeydi, tehlike ile dalga geçiyordu. Göze daha da güzel görünüyor böyleyken. Hele o çiçekleri yok mu! Deliler gibi tepişiyorduk, uzanıp da yattığımızda toplayacağını toplamıştı. Ve bak arkadaş, aramızda kalsın ama, tarladan ayrılırken kimi görelim dersin, hayatta aklına gelmez. Conmee'nin ta kendisi! Çit boyunca, okuyarak, yürüyordu, elinde bir dua kitabı, kitabın arasında da, eminim, yerini kaybetmemek için koyduğu Glycera ya da Chloe'den gelen şakacı bir mektup. O tatlı mahlukcağızın kafası o kadar karıştı ki renkten renge girdi, elbisesindeki ufak bir arızayı düzeltiyormuş gibi yaptı: ağaç altında büyüyen çalılardan bir yaprak yapışmıştı elbiseye, bizatihi ağaçlar bile hayran ona çünkü. Conmee geçip gidince yanında taşıdığı küçük aynadaki güzelim yansımasına baktı. Ama insaflı davrandı aziz peder. Geçerken kutsadı bizi. Tanrılar da hep insaflıdır, dedi Lenehan. Eğer Bass'in kısrağıyla şansım yaver gitmediyse belki de Bass'in şu elimde tuttuğum bardağının bana bir nebze faydası olur. Elini bir şarap testisinin üzerine koymuştu: Malachi gördü onu ve bir anda yaptığı işi bıraktı, parmağıyla yabancıyı ve al renkli etiketi işaret etti. Aman dikkat, diye fısıldadı Malachi, şamanlara yakışan bir sükûneti muhafaza edin. Onun ruhu çok uzaklarda şimdi. Böyle bir hayalden uyandırılmanın vereceği ızdırap dünyaya gelirken çektiğimiz ızdıraba denk bile olabilir belki. Herhangi bir nesne, eğer o nesneye tüm dikkatinizle yoğunlaşarak bakarsanız, tanrıların o çürüyüp bozulma nedir bilmeyen sonsuzluğuna açılan bir kapı olma kapasitesine sahiptir. Sen de öyle düşünmüyor

musun, Stephen? Theosophos bana bunları söylemişti, diye cevapladı Stephen, önceki bir hayatında Mısırlı rahipler kendisini karmik kanunun sırlarına inisiye etmişler. Ayın efendileri. Theosophos anlattı bana, ay zincirindeki alfa gezegeninden gelen alevturuncusu bir gemi dolusu eterik ikizleri üstlerine alınmamışlar ve bu nedenle onlar da ikinci takımyıldızdaki yakutkırmızısı ego'larla bedene bürünmüşler.

Maamafih, hattızatında, onun bir nevi kasvet yüzünden donup kaldığı ya da hipnotize olduğu yönündeki abes kanaat, ham ervah cinsinden bir şahsiyetin yanlış anlamalarından kaynaklanmaktaydı sırf ve hakikati kesinlikle yansıtmıyordu. Yukarıda anlattıklarımız olup biterken, şu içinde olduğumuz anda görme organlarında canlılık işaretlerini belli etmeye başlamış birey, uyanıklık yönünden şu âlemde yaşamış her bir adama denkti, eğer denk değilse de daha uyanıktı ve bunun tersini farzeden çıkarsa kendisini pek kısa zamanda haksız tarafta bulur bunu da söyleyeyim. Yaklaşık son dört dakika boyunca Messrs Bass ve Ortakları tarafından Burton-on-Trent'te şişelenmiş bazı Bass numara bir marka biralara gözlerini dikmiş bakıyordu bu şişelerin de başka diğer birçoğunun arasında tam oturduğu yerin karşısına konuluvereceği tutmuştu ve al renkli görünüşü sayesinde kimin olsa dikkatini çekerdi. Bir an önceki delikanlılık günleri ve at yarışları muhabbetinin arkasından, en iyi kendisinin bileceği sebeplerle olduğu ancak daha sonra anlaşılan ve bu geceki sohbetlerin üzerine tümden başka bir ışık düşüren, bizzat kendisinin iki ya da üç şahsî istişaresini hatırlayıvermişti yalnızca ve diğer ikisi bu istişarelerden doğmamış bir bebek kadar bihaberlerdi. Ne var ki, nihayet, ikisi göz göze geldiler ve diğerinin biraz bira almak için çabaladığı kafasına dank etmeye başlayınca refleks olarak ona bizzat kendisi yardım etmek istedi ve böylece içinde arzu edilen meşrubatı taşıyan ortaboy cam kabı eline alıp içindekini bol bol dökerek kabın içinde koskoca bir boşluk açtı, ama, ama, aynı anda kabın içindeki birayı ortalığa saçmamak için pek kaydadeğer bir dikkat sarfediyordu.

Takip eden tartışma kapsamı ve gidişatıyla hayat macerasının bir özeti gibiydi. Ne mekânın ne de meclisin vakarında bir noksan vardı. Tartışmacılar memleketin en keskin zekâlılarıydı, ele aldıkları konu da konuların en yücesi ve en hayatî olanıydı. Horne'un hanesinin haşmetli holü hiç bu derece temsil değerini haiz ve böylesi çeşitlilikte insanı biraraya getiren bir toplantı görmemişti ve de bu kurumun emektar kalasları böylesine ansiklopedik bir lisana hiç kulak vermemişlerdi. Pek cazip bir manzaraydı bu doğrusu. Crotthers oradaydı masanın sonunda oturuyordu gözalıcı İskoç elbiselerine bürünmüştü, yüzü Mull of Galloway'in deniz havası sayesinde ışıl ışıldı. Yine orada, tam karşısında, çehresi erken ahlak düşkünlüğünün ve zamanından önce kazanılan bilgeliğin alametlerini şimdiden taşıyan Lynch oturuyordu. İskoçun yanındaki yer, eksantrik diye bilinen Costello için ayrılmıştı, onun yanında da Madden'ın bodur ve tombul gövdesi kayıtsız bir sükûnet içinde oturaduruyordu. Hanenin efendisinin sandalyesi sahiden de ocağın önünde boş duruyordu ama onun

her iki tarafında Bannon'ın tweed kumaşından kısa pantalonu ve tuzlanmış sığır derisinden pabuçlarıyla seyyah kılığına bürünmüş hali, Malachi Roland St John Mulligan'ın yavruağzı zarafeti ve şehir terbiyesi görmüş hal ve tavırları ile keskin bir tezat içindeydi. Ve en nihayetinde masanın baş tarafında pedagoji ve metafizik araştırmaları üzerine bütün gün çalıştıktan sonra bu Sokratik tartışmanın içten atmosferinde rahat bir nefes almaya gelmiş olan genç şair oturuyordu, onun sağında ve solunda ise, hipodromdan yeni dönmüş olan gayriciddî müneccim ile, teptiği yolların ve girdiği çatışmaların tozuyla üstü başı batmış, silinmez bir haysiyetsizliğin çamuru ile lekelenmiş, ama hiçbir ayartmanın, tehlikenin, tehdidin ya da tenzilin Lafayette'in yaratıcı kaleminin gelecek asırlar için tezyin ettiği o dolgun güzelliği sebatlı ve sadık kalbinden hiçbir zaman silemeyeceği müteyakkız seyyah oturuyordu.

Bu noktada ve bu anda, Mr S. Dedalus'un (Div. Scep.) kendini kötü alışkanlıklara fena halde kaptırmış olduğunu ispatlar görünen sapkın transandantalizminin genel kabul görmüş bilimsel yönteme taban tabana zıt olduğunu işin başından söylemeliyiz. Bilim, gözle görülür elle tutulur fenomenlerle ilgilenir, bunu ne kadar yinelesek azdır. Bilimadamı, aynı sokaktaki adam gibi, gözlerini yumarak kaçamayacağı katı gerçeklerle yüzleşmek ve onları elinden geldiğince açıklamak zorundadır. Mr L. Bloom (Rekl. Komis.) tarafından ortaya atılan ilk soru olan gelecekte çocuğun cinsiyetinin belirlenmesi gibi, bilimin — şimdilik — açıklayamadığı kimi sorular olabilir, doğrudur. Trinakrialı Empedokles'in sağdaki yumurtalığın (ya da âdet kanamasının, diyor başkaları) çocuğun erkek olmasına yol açtığı tezini mi kabul etmeliyiz, ayırdedici faktörler uzun süre ihmal edilen spermatozoa ya da nemasperm midir, yoksa aralarında Culpepper, Spallanzani, Blumenbach, Lusk, Hertwig, Leopold ve Valenti gibi isimlerin de olduğu pek çok embriyolojistin meylettiği kanaate göre, ikisinin bir karışımı mıdır. Bu, handiyse, bir tarafta nemaspermin *nisus formativus*'u ile diğer tarafta pasif elemanın pek uygun bir konum, *succubitus felix*, seçmiş olması arasında bir işbirliği (doğanın kullanmayı en çok sevdiği araçlardan biridir bu) anlamına gelir. Aynı araştırmacı tarafından ortaya atılan diğer sorun da en az ilki kadar hayatîydi: bebek ölümleri. Bu mesele ilginçtir, diye ısrarla vurguluyordu, çünkü hepimiz aynı şekilde doğarız ama hepimiz başka başka şekillerde ölürüz. Mr M. Mulligan (Hyg. et Eug. Doc.) ciğerleri gri renk almış vatandaşlarımızın tozun içinde pusuya yatmış olan bakterileri soluyarak adenoidlerden, pulmoner şikâyetler ve benzerlerinden muzdarip olmalarının suçunun hijyenik olmayan koşullarda aranması gerektiğini söyledi. Bu faktörler, diye iddia etti, sokaklarımızda karşılaştığımız mide bulandırıcı manzaralar, iğrenç reklam afişleri, her türlü mezhepten ruhban adamı, sakat asker ve bahriyeliler, ortalık yerde gezen iskorbütlü arabacılar, asılmış duran ölü hayvan leşleri, paranoyak bekârlar ve meyve verememiş yaşlı dâyeler — işte bunlar, dedi, ırkımızın tüm düşkünlüklerinden bir bir sorumludur. Kalipedia, diye bir öngörüde bulundu, kısa

zaman içinde herkes tarafından bir şiar olarak bellenecek ve hayatın tüm lütufları, iyi ve has müzik, ruhu okşayan edebiyat, hafif felsefe, irfan veren resimler, Venüs ve Apollo gibi klasik heykellerin alçıdan röprodüksiyonları, güzellik yarışması galibi bebeklerin sanatçılarca renklendirilmiş fotoğrafları, tüm bu ufak ayrıntılar biraraya gelip malum bir durumda olan hanımefendilerin bu ayları olabilecek en keyifli bir şekilde geçirmesini sağlayacak. Mr J. Crotthers (Disc. Bacc.) bu vefatların bazılarını atölyelerde ağır iş yapmaya mecbur bırakılan kadın işçilerin karınlarına aldıkları darbelere ya da evlerindeki izdivaç hayatında karşılaştıkları disiplin önlemlerine, ama ezici bir çoğunlukla, hem vatandaşların hem kamu görevlilerinin sonunda yenidoğmuş bebeciklerin sokağa bırakılmasına, kürtaj suçunun işlenmesine hatta bebek katli denen o menfur suçun işlenmesine kadar varabilen ihmallerine bağladı. Her ne kadar ilk sebep (burada ihmali kastediyoruz) andığı hemşirelerin peritoneal kavitedeki süngerleri saymayı unutması vakasında şüphesiz fazlasıyla geçerli olsa da bu durum örnek teşkil edemeyecek kadar münferittir. İşin aslında şöyle bir bakarsak, bütün faktörleri gözönüne alınca ve tabiatın niyetlerini çoğu zaman boşa çıkaran insanî zaaflarımıza rağmen, bu kadar çok hamileliğin ve doğumun böylesi başarıyla sonuçlanabilmeleri bile hayret verici. Mr V. Lynch (Bacch. Arith.) tarafından ortaya atılan dahiyane bir fikre göre, hem doğum, hem ölüm, ayrıca tüm diğer devinim fenomenleri, med ve cezir, ayın safhaları, sıcakkanlılık ve soğukkanlılık, genel olarak tüm hastalıklar, *in fine*, doğanın uçsuz bucaksız atölyesindeki, uzaklardaki bir güneşin sönmesinden, umuma açık parklarımızı güzelleştiren sayısız çiçeğin birinin açmasına kadar herşey, henüz keşfedilmemiş bir hesap kanununa göre hareket etmektedir. Buna rağmen, şu son derece basit ve dosdoğru soruyu, normal ve sağlıklı anababadan doğan ve sağlıklı görünen ve güzelce bakılan bir çocuk bebekken (aynı evlilikten doğan diğer çocuklar yaşadığı halde) neden sebepsizce ölüveriyor sorusunu sorarsak, şairin dediği gibi, insan, düşünmeli bunu. Tabiat, müsterih olabiliriz ki, ne ediyorsa kendi iyi ve inandırıcı sebeplerine uyduğu için etmektedir ve çok büyük olasılıkla bu ölümler sıhhatsiz mikropların yerleştiği organizmaların (çağdaş bilim yalnızca plazmik özün ölümsüz olduğunun söylenebileceğini şüpheye yer bırakmayacak bir biçimde ispatlamıştır) giderek daha erken bir gelişme aşamasında yok olma eğiliminde olmalarını gerektiren bir tür önceleme yasasına uyarak gerçekleşmektedir, bu düzenleme, her ne kadar, bazı duygularımız (özellikle analık duygusu) açısından son derece acı verici olsa da, yine de, bazılarımızın düşüncesine göre, en sağlam olanların hayatta kalmasını garantileyerek uzun vadede ırkın tümü için yararlı olmaktadır. Mr S. Dedalus'un (Div. Scep.) görüşü (yoksa söz kesmesi mi demeliydik?) ise, aynı anda etobur ve otobur olan bu varlığın, her türlü gıdayı aliyülâlâ bir vurdumduymazlıkla çiğnemekte, yutmakta, sindirmekte ve normal yollardan çıkarmakta vardığı noktanın, çocuk doğura doğura bir deri bir kemik kalmış kanser hastası kadınların, etine buduna dolgun meslek sahibi beyefendilerin,

hatta sarılık hastası politikacıların ve klorozlu rahibelerin bile o masum titrek buzağıyı gövdeye indirmekte gastrik rahatlama bulmalarına varmış olmasıydı ve yukarıda anılan eğilimi başka hiçbirşeyin yapamayacağı ölçüde ve ayrıca son derece mide bulandırıcı bir ışıkta ortaya çıkarıyordu. Belediye mezbahasındaki çalışma yönteminin ufak detaylarından, bilimsel konulardaki onca ukalalığına rağmen asidi bazdan ayırmakta güçlük çekecek halde olan bu sağlıksız zihinli estet ve embriyo aşamasındaki felsefecinin gururla haberdar olduğu kadar yakinen haberdar olmayanların aydınlanması amacıyla şunu söyleyelim, titrek buzağı tabiri, üçüncü sınıf ruhsatlı erzakçılarımızın menfur jargonunda anasının karnından yeni düşmüş bir buzağının pişirilip yenmeye müsait eti anlamına gelmektedir. Kısa süre önce Holles Street 29, 30 ve 31 numaralarda mukim ve çok iyi bilindiği gibi Dr A. Horne'un (Lis. Ebe., F. K. Q. C. P. I.) becerikli ve popüler idaresi altında olan Milli Doğum Hastanesi'nin avama açık holünde Mr L. Bloom (Rekl. Komis.) ile halkın karşısında girdiği bir tartışmada, görgü tanıklarının dediğine göre şöyle demişti, eğer bir kadın kediyi bir kere torbaya tıkarsa (tahminimizce, bu tabirle, doğanın süreçlerinin en karmaşık ve en harikulade olanlarından biri olan cinsel ilişki eylemine estetik bir gönderme yapmaktaydı) sonra mutlaka geri salıvererek ona hayat vermek zorundadır ki, kelimesi kelimesine böyle demişti, kendi hayatını kurtarabilsin. Muhatabının bu sözü kendi hayatını tehlikeye atarak diye manidar bir biçimde düzeltmesinin mutedil ve ölçülü bir ses tonuyla söylenmesi ise bu düzeltmenin etkisini hiç mi hiç azaltmamıştı.

Bu esnada, hekimin sabrı ve mahareti bizi mutlu bir *accouchement*'a ulaştırmıştı. Hem hasta, hem de doktor pek uzun, pek yorucu saatler geçirmişlerdi. Cerrahi maharetin yapabileceği herşey yapılmış ve o cesur kadın da adam gibi mücadele vermişti. Böyleydi bu. Kadın iyi cihada içtihat etmişti ve şimdi çok çok mutluydu. Gelip geçmiş olanlar, önceden göçmüş olanlar da mutluydu bu insanın kalbine dokunan sahneye yukarıdan bakıp gülümserlerken. Hürmetle bakın ona gözlerinde analıknuruyla yatarken, bebeciğin (ah ne güzel bir manzaradır) parmaklarını iştahla arzularken, tazecik annelik sıfatının bu ilk çiçek açmasında, nefes alıp vermesiyle göklerdeki Hüda'ya, Cümle Âlemin Kocası'na sessiz bir şükran duası ederken. Ve sevgi dolu gözleri bebeciğine bakarken istediği tek birşeycik daha var rabbinden, sevgili Doady'si yanında olsun da mutluluğunu paylaşsın, Allah'ın çamurundan olma bu yavrucağı, nikâhlı sarmaşmalarının bu meyvesini kollarında tutsun. Kocası yaşlanıyor artık (aramızda kalsın) ve omuzları hafifçe çöküyor, ama bunca yılın hayat tecrübesi, Ulster Bankası'nın College Green şubesinin muhasebeci muavinine ağırbaşlı bir vakar kazandırdı. Ah Doady, yıllardan beri pek sevilen, sadık hayat arkadaşı, belki de hiç geri gelmeyecek artık o geçmiş zaman gülleri! Güzel başının bildik sallanmasıyla o günleri hatırlıyor. Tanrım, ne güzel görünüyor o günler şimdi yılların sisinin içinden! Ama çocukları da hayalinde yatağının

başucunda toplandılar, kocasının ve onun çocukları, Charley, Mary Alice, Frederick Albert (yaşasaydı eğer), Mamy, Budgy (Victoria Frances), Tom, Violet Constance Louisa, biricik Bobsy'cik (Güney Afrika savaşındaki meşhur kahramanımızın adını koymuşlardı ona, Waterford ve Candahar lordu Bobs), ve şimdi de izdivaçlarının bu en son ahdı, tam bir Purefoy burnu taşıdığına göre dünyada Purefoy adını taşımaya layık tek bir kişi varsa işte o kişi olan bebek. Bu ufak namzet de, Mr Purefoy'un üçüncü kuzeni olup Dublin Kalesi'nde Hazine Tahsilat Ofisinde çalışan pek nüfuzlu Mortimer Edward'ın adıyla vaftiz edilecek. İşte zaman geçip gidiyor böyle acısıyla tatlısıyla: ama Kronion Baba iyi davrandı burada. Hayır, o bağırdan bir iç çekme sesi fırlayıvermesin, sevgili, nazik Mina. Ve Doady, sen de pipondaki külleri dök, bir ayağın (Allah gecinden versin!) çukurda ama aklın da hâlâ funda kökünden yapılmış bu emektar boruda ve ışığında Kitab-ı Mukaddes'i okuduğun o lambayı da söndür çünkü yağı azalıyor artık ve müsterih bir kalple yatağına çekil, dinlen. O bilendir ve O istediği zaman seni de yanına çağıracaktır. Sen de iyi cihada içtihat ettin ve kocalık görevini sadakatle yerine getirdin. Gel, azizim, elini sıkayım. Aferin sana, iyi ve vefalı hizmetkâr!

Öyle günahlar (ya da herkesin onlara taktığı adı kullanırsak) öyle kötü hatıralar vardı ki insan onları kalbinin en karanlık köşelerinde saklar ama onlar orada pusuya yatıp beklerler. İnsan onların hatıralarının silikleşmesine izin verebilir, sanki hiç olmamışlarmış gibi davranabilir, hatta kendisini bu olayların hiç olmadığına ya da başka türlü olduklarına neredeyse ikna bile edebilir. Ama lalettâyin edilen bir söz o hatıraları âniden tekrar açığa çıkmaya davet eder ve onlar da ayağa kalkıp o insana türlü çeşitli hallerde, bazen bir hayal bazen bir rüya olarak, yahut def sesi ve arp sesiyle hislerini teskin ettiği bir anda, ya da akşamın o serin, gümüşî sükûnetinin içinde, ya da bir geceyarısı ziyafetinde karnı şarapla dolmuşken görünerek meydan okuyuverirler. Onun lanetine uğramış birine hakaret etmek için gelmez o hayal, onu hayattan koparıp intikam almak için de gelmez, bilakis geçmişin merhamet uyandırıcı kılığına bürünmüş olarak gelir, sessiz, uzak, sitemkâr.

Yabancı, karşısındaki suratta gördüğü, sahibinde bir nevi sıhhatsizlik, hayatın daha yontulmamış yönlerine meyleden bir *flair* olduğu şüphesini doğuracak derecede acı olan bu sözler karşısında, belki yılların alışkanlığından gelen, belki de çalışıp öğrenilmiş bir numara olan sahte bir sükûnet ifadesine bakıyordu hâlâ. Neredeyse sıradan denecek kadar doğal bir kelime söyleniverince gözlemcinin hafızasındaki bir sahne açığa çıkıverir, sanki o günler (kimilerinin düşündüğü gibi) o birebir yaşanan keyifleriyle sahiden de o anda yaşanıyormuş gibi. Çisentili bir mayıs akşamında biçilmiş bir bahçe, Roundtown'un o unutulmaz mor ve beyaz leylak bahçesi, oyunun hoş kokulu, ince uzun seyircileri onlar, ama toprağın üstünden yavaş yavaş ileriye doğru yuvarlanan, yahut çarpışıp, biri diğer dostunun yanında, kısa ve tok bir darbeyle çarpışıp duruveren topları gerçekten büyük dikkatle izliyorlar. Ve suyun

zaman zaman düşünceli bir akışla hareket ettiği gri süs havuzunun etrafında hoş kokulu olmakta hiç de geri kalmayan kızkardeşleri gördün, Floey, Atty, Tiny ve onların daha esmer arkadaşını, bilemiyorum o anki pozunda ne vardı dikkatini böyle celbeden, Kirazların Meryem'i, bir çift leziz kiraz da kulağından sarkıyordu, o kirazlar sayesinde cildinin ecnebi sıcaklığı ile serin ve ateşli meyveye hem de ne latif bir tezat yapıyordu. Dört ya da beş yaşlarında, kaba abadan bir elbise giymiş bir yumurcak (çiçek açma zamanı ama çok geçmeden o tatlı ocak neşe ile dolacak toplar toplanıp kaldırılınca) süs havuzunun üzerinde kızların sevecen elleriyle desteklenerek ayakta duruyor. Birazcık kaşlarını çatıyor, aynı bu genç adamın yaptığı işin tehlikesinin tadını belki de biraz fazla çıkararak ama ara sıra *piazzetta*'dan çiçek tarhının yanından hafif bir mesafe ya da serzenişin *(alles vergängliche)* hafifçe gölgelediği hoşnut bir bakışla kendisini izleyen annesine göz atmadan da duramayarak çattığı gibi.

Bunu ileride de hatırlayın, unutmayın. Son âniden geliverir. İlim ve irfan âşıklarının toplandığı doğumhanenin o bekleme odasına girin ve yüzlerine dikkat edin. Gözükaralıktan ya da vahşetten hiçbir iz yoktur sanki onlarda. Kendilerine birşey emanet edilmiş olmasının sükûneti vardır daha çok, o evdeki görevleriyle, yani ahir zamanda Yahudiye'deki Beytüllahim'deki ahırın etrafındaki çobanların ve meleklerin müteyakkız nöbetiyle de uyumludur bu. Ama nem ifratının hâkimiyetiyle ağırlaşmış, koskoca kabarmış, davul gibi şişmiş, sıra sıra dizilmiş fırtına bulutları şimşeğin çakmasından önce yeri ve göğü tek bir engin uyuşukluk içinde nasıl kucaklarlarsa, kuruyup kalmış tarlanın ve uyuklayan öküzlerin ve kavruk kalmış çalıların ve çayırların tepesinde tehditkârca bekleyip, bir an içinde bir kıvılcım içlerini parçalayınca, gökgürültüsünün yankılanmasıyla beraber yağmur yığını tufanını dökmeye nasıl başlarlarsa, gözlemlediğimiz dönüşüm de işte aynı böyleydi ve başka hiçbir şekilde değildi ve de aynı nebzede şiddetli ve âniydi, bir kez ağızdan çıkınca Kelâm.

Burke's! Fırladı dışarıya Stephen beyim, herkesi çağırarak, hepsi de koştular karman çorman peşinden, horoz, maymun, dolandırıcı, hapdoktoru, peşlerinde dakik Bloom, cümbür cemaat serpuşlarını, dişbudak bastonlarını, kılıçlarını, Panama şapkalarını ve kılıç kınlarını, Zermatt marka dağcılık bastonlarını ve sair eşyalarını kapıyorlardı. Dedalus ustanın elinden çıkmış gibi giriftti bu ihtiraslı gençler, talebelerin her biri soylu kişilerdi. Koridorda geride kalan Hemşire Callan durduramadı onları, alt kata inerken gülümseyerek plasentanın da geldiğini ve tam bir libre ağırlığında olduğunu, bir miligram bile eksik olmadığını söyleyen cerrah da durduramadı. Onu susturdular. Kapı! Açık mı? Hah! Paldır küldür dışarı çıkıyorlar, bir dakikalık mesafe için yarış yapacaklar, hepsi cengâverce koşturuyorlar, nihaî hedefleri Denzille ve Holles'ın köşesindeki Burke's. Dixon peşlerinden gelip onları azarlıyor ama sonra küfrü basıp ben de geliyorum diyor, ve devam ediyor. Bloom

hemşirenin yanında kalıyor, mutlu anne ile bebeciğe iyilik dileklerini iletmesini söylemeyi unutmuyor. Doktor Dengelibeslenme ve Doktor Kafadinleme. O kadın da farklı görünmüyor mu şimdi? Horne'un hanesindeki koğuşu kollamanın öyküsü okunuyor o atmış benzinden. Hepsi gittikten sonra, doğuştan gelen yardımseverliğiyle bakıp, giderayak kadının kulağına fısıldayıveriyor: Hanımefendi, leylek size ne zaman uğrayacak acaba?

Dışarıdaki hava yağmur çiyinin nemiyle, o semavî hayat özüyle gebeydi, yıldızların parladığı *coelum*'un altında Dublin taşlarının üzerinde ışıldıyordu. Allah'ın havası, Hepimizin Babası'nın havası, parıltılı, herşeyi kapsayan, yol veren hava. Onu iyice içine çek. Cennet aşkına yeminle, yiğitçe bir hizmet ettin sen, Theodore Purefoy, boş iş yapmadın! Yemin ederim ki bu herşeyi içeren allak bullak çorba gibi tarihçedeki diğer hiçkimseden geri kalmayan en kaydadeğer cedd sensin. Şâyân-ı hayret! Kadında Allahvergisi Allahınşekilverdiği önceden hazır bir imkân vardı ve sen bu imkânı bir damlacık erkek vazifesiyle meyvelendiriverdin. Sıkı sıkıya yapış o kadına! Hizmet et! Çalış, dövüş köpeği gibi çabala, Malthus'un takipçilerinin topunun canı cehenneme. Sen onların hepsinin anasını bellersin, Theodore. Yükünün altında iki büklüm mü oldun, evinde kasabın kestiği hesapların, işyerinde (sana da ait olmayan!) altın külçelerinin altında mı kaldın? Dik tut başını! Her yenidoğan için bir homer olgun buğdayını alacaksın. Bak, senin yapağın sırılsıklamdır. Oracıkta yanında Joan'uyla duran Darby Dullman'ı mı kıskanırsın? Onların tüm zürriyeti şakıyan bir kuş ile romatizmalı bir itten ibaret. Geç bunları, bak diyorum sana! Bir katırdır o adam, geberip gitmiş bir karındanbacaklıdır, ne şevki kalmıştır ne takatı, çatlak bir kuruş kadar değeri yoktur. Kopülasyon olsun da popülasyon olmasınmış! Hayır, derim ben buna! Hirodes'in günahsızları katletmesi desek daha doğru bir ad takmış olurduk bu menfur eyleme. Sebzeymiş, aman Allah muhafaza, hijyenik hayat koşullarıymış! Sen biftek yedir karına, kırmızı, çiğ, kanı üzerinde! O kadın ki büyümüş guddelerden, şişiklerden, boğaktan, bunyonlardan, saman nezlesinden, yatak yarasından, saçkırandan, düşük böbrekten, Derbyshire ensesinden, siğillerden, safra kesesi krizlerinden, böbrek taşlarından, soğuk ayaklardan, varisli damarlardan mürekkep ak saçlı bir illetler silsilesidir. O ağıtlara, sagulara, mersiyelere ve bu çeşit her türlü doğuştan yaslı müziğe bir dur de artık. Yirmi yıl sürdü bu, hiç acıma bu yıllara. Çoğu insan ister, umut eder, bekler ama hiç eyleme geçmez, sen onlar gibi değildin. Sen kendi Amerika'nı, kendi hayatının amacını gördün karşında ve denizötesinin bizonları gibi onu aşmaya koştun. Ne buyurmuştu Zerdüşt? *Deine Kuh Truebsal melkest Du. Nun trinkst Du die suesse Milch des Euters.* Gördün mü! Senin için nasıl bol bol şarlıyor. İç, be adam, bir meme dolusu iç! Ana sütü bu, Purefoy, insanın neslinin sütü, üzerimizde filizlenen yıldızların da sütü aynı zamanda, ince yağmurbuharının içinde közlenen, şu isyancıların batakhanelerinde içecekleri türden punch'a yakışır bir süt, delilik sütü, Kenan diyarının ballısütü. İneğinin memesi pek

sert, öyle mi? Öyle, ama ondan akan süt sıcak ve tatlı ve semirtici. Öyle şekilsiz değil, kapkalın, yağlı kaymak bağlamış. Kadının şerefine, koca baba! Em bakalım! *Per deam Partulam et Pertundam nunc est bibendum!*

Hepsi kolkola girmiş, sokakta yürürken anırarak kafa çekmeye gidiyorlardı. Seferîyiz diyelim. Dün gec nerd yatt? Bakraçları dövülmüş Timothy'nin yerinde. Ağbi it gibi koşmamız lazım. Ya şemsiyesi veya lastiği olan var mı? Kemikkıranla partal hangi cehennemin dibine kayboldular? Ben nerden biliym ağbicim. Hurra, aha işte, Dix! Kurdelesayara gidelim. Punch nerede? Burdayım, asayiş berkemal. Hastir la, bak doomevinden sarroş bi papaz çıkıyo! *Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius.* Allah rızası için yarım peni verin, beyim. Denzille Lane kopilleri. Hadi bakiyim dağılın! Yürrü. Aferim lan çıfıta dağıttı hepsini ayak altından. Bije katılmaj mısınıj, bejfendi? Aman efinim ni demek davetsiz misafir hiç olar mı. Şahane heriftir bu bak. Hepimiz kankayız icabında. *En avant, mes enfants!* Bir numaralı topu ateşleyin. Burke's! Ve buradan çıkıp beş fersah aştılar. Slattery'nin süvari alayı adına, nerde bizim yazar bozuntusu? Vaiz Steve, Havarilerin İman Kanunu'nu isteriz! Hayır, hayır. Mulligan! Arkadakiler! Açın pergelleri! Saati unutmayın. Siktiredilme saati. Mullee! Hayırdır ne bu hal? *Ma mère m'a mariée.* Britanya'nın berekâtı! *Retamplan Digidi Bum Bum.* Kabul edenler etmeyenler kabul edilmiştir. Şamandümbeleği matbaasında artniyetli iki hanım tarafından basılıp ciltlenecektir. Cilt kapakları dana derisinden çişlekesi yeşili renginde olacaktır. Sanat renklerinde son perde. Benim zamanımda İrlanda'dan çıkan en güzel kitap. *Silentium!* Haydi beyler çabuk olalım. Dikkayt. İstikamet en yakın kantin, hedefiniz likör depoları. Marş marş! Rap, rap, rap, oğlanlar susuzluktan (rekât!) harap. Bira, biftek, borsa, betikler, buldog, bahriye, büzük ve başpiskopos. Darağacından sallanarak da olsa. Bira biftek raprap betikler. Canım sana fedağ güzelirlandağ. Rappada rap. Gümbürlop! Uyygun adımı bozmasanıza! İçin öleceğimiz. Başpiskoposun başmeyhanesi. Dur! Faça yelken. Rugby. Toplaşın. Tepmesenize! Oy, toynaklarım! Acıdı mı? Son derece özür dilerim!

Ufak bir soru. Kim çıkacak bunların parasını? Bende çoktan suyunu çekti. Topu attım. Bahiste kediye yükledim. Meteliğe kurşun. Bu hafta benden sıksan beş para çıkmaz. Sen ne içersin? *Uebermensch* için atalarımızın meyinden bir bardak. Bana da. Çek beş tane bir numara. Siz, beyim? Zencefil şerbeti. Ah canım arabacı şekerlemesi içiyor. Eh insanın içini ısıtır. Tiktakını kuruyor bak. Duruverdi hiç çalışmamacasına benim pederin saat. Bana bir absent, anladın? *Caramba!* Önce bir *eggnog* ya da çayır istiridyesi içseydin. Kaçmıyo yerinde duruyo? Benim saat rehincide kaldı kusura bakma. On var. Korkunç minnettarım. Reca ederim. Pektoral travma şikâyeti vardı, di mi, Dix? Ayynen ööle. Bahçesinde pış pış uyurken arı kardeş vız vız gelmiş sokmuş. Mater'ın orlarda evi. Evli barklı. Dona'sını bildin mi? Tabiy ki bilirim. Hükümet gibi hatun. Şabaalıkla görşekşin aşıl. Çıkarmayı iyi bilir ha. Fındıkçıdır

fındıkçı. Öyle sıskalardan da değildir ha, pek değil. Kapat perdeleri, yâr. İki Ardilaun ver. Buraya da. Hadi ağbi acele işe biz de işeyelim. Beş, yedi, dokuz. Süper! Gözler desen ceylan gibi, bak hakiki söylüyorum. Ayrıca o öğütleri sıkıca tutacaksın, kötü ellere kesinlikle bırakmayacaksın. Görmen lazım inanman için. O yaldızlı gözlerin, o kaymaktaşı ensenle çaldın gönlümü, zamk tenekesi seni. Efenim? Romatizmaya karşı patates mi? Palavradan başka birşey değil valla kusuruma bakmayın. *Hoi polloi* inansın diye. Korkarım sizi finaa yimişlee. Ee, doktor bey? Ebeistandan geldin mi? Mücessemiyetinizin keyifleri kekâ mıdır? Kaşık düşmanlarıyla enikleri ne âlemde? Karı kısması pörtledikten sonra zıbardı mı? Eller yukarı, dökül bakalım. Parola. Saç diye buna derler. Bizim payımızdır ak ölümle kızıl doğum. Alo! Tüküreceksen kendi suratına tükür be patron! Maskaranın telgrafı. Meredith'ten araklamış. Cizvelenmiş husyelenmiş polibitli cizvit! Teyze hanım Kinch'in pederine yazacak. Kaka çocuk Stephen cici çocuk Malachi'yi yoldan çıkartıyormuş.

Hurra! Kap bakalım o badeyi evladım. Biraları dağıtsanıza. Al bakalım ey yiğit yayla adamı arpa şerbetini. Ocağının tütmesi sönmesin çorba tencerenin fıkırdaması bitmesin! Bu benim şerbetim. *Merci.* Kendimize içelim. Nedir durum? Sefam olsun. Ağbi yepyeni oturgacımı lekelemesene. Biraz karabiber alabilir miyim bakar mısın. Tut geliyor. Frenk kimyonu kamyonu. Çaktınız mı? Cıyak cıyak bir sessizlik. Her laçoya bir kibar karı. Venus Pandemos. *Les petites femmes.* Mullingar kasabasından cesur gözü kara bir kız. Benden selam söyleyin seni sordu diyin. Sara'yı rahminden yakalamış. Malahide yolundaydık. Ben mi? Ah keşke beni baştan çıkartan o kadın adını bağışlasaydı. E dokuz peniye başka ne olacak. *Machree, Macruiskeen.* Pis bir Moll geliverse şuracıkta veriverse. Haydi hep beraber fondip. *Ex!*

Birşey mi bekliyorsun, patron? Ona ne şüphe. Nesine istersen bahse girerim. Baktı mangırlar gözükmüyor donakaldı adamcağız. Anadın mı? Bunda para *ad lib.* Valla nerdeyse üç papel vardı cebinde benim diyordu. Bizi sen davet ettin etmedin mi? Öde bakalım birader, uçlan mangizleri. İki şilin bir peni. O Frenk şarlatanlarından mı kaptın bu ayakları? O ayakları burada yemezler. Küçü olan çok özül dilel. En şaker kuçjük arap oğlanciği odur burlarda. Allahın adını uveğdim, Chawley. Diiliz sarroş, o kadar sarroş diiliz. A rezervuar, Müsü. Çık tışkür.

Aynen öyle, eminim. Ne dedin? Bağırma burada. Oo, sıkı içmişiz, beyim. Bantam, iki gündür ağzına sürmüyordu. Ama şimdi bordo şarabından başkasını zıkkımlanmıyor. Hadiadi! Git bak ne olur! Vay anasını aklım şaştı. Berbere de gitmiş ha. Şişmiş konuşacak hali kalmamış. Spor yazarı mı var yanında. Nedir bu hal? Acaba hangi operayı sever? Kastilya'nın gülü. Kastilya'nın gol. Polis! Bir adam bayıldı biraz H_2O getirin. Bantam'ın çiçeklerine dikiz. Aman Allah şimdi anırmaya başlayacak. *Colleen bawn, colleen bawn*'um benim. Öf, bi susun be! Birisi şu herifin gagasını güzelce tıkasın. Kazanacaktı bugün de ben ona garantili bir tüyo verince sıçtı. Bana o tapon atın adını getiren Stephen Hand denilen veledizinayı şeytanlar

götürsün inşallah. Bass denen möhüm adamın ahırından polis karakoluna çektiği bir telgrafı taşıyan oğlana rastlamışmış. Dört peni toka buharda açmaca. Kısrak formda tam zamanı. Bir koyup üç. Tel tel kırasım var. Duy da inanma. Suç değil mi? Öyle olsa gerek evet. Kesin. Komiser işi çakozlasaydı tıkarlardı dama. Madden döndü madem madenden. Ya şehvet, sen bize sığınacak yer ve kuvvetsin. Haydi bana eyvallah. Gitmen şart mı? Anacık bekler. Dur bir. Biriniz beni saklayıverin utandım. Beni görürse işim bitik. Gel evcağızına, Bantam'ımız. Horuvar, mong viyuu. Len karısının otlarını unuttu. Ağbi doğruyu söyle, kim verdi sana o tüyoyu? Bak şurada kafa kafayayız. Yeminle. Kadının kocası, John Thomas. Aynen öyle, Leo moruğu. O yardım etti bana, ister inan ister inanma. Yalanım varsa şuracıkta. Ağbi böyle üçkâğıtçı gördün mü hayatta. Bana niye söylemiyorsun? Bu iş tam çıfıt işi değilse mişa mişina da beni bulsun. Zekerin, ya efendimiz, Amin.

Yine mi diyorsun? Steve oğlum fazla açılıyorsun. Daha da mı iççez anasını satıyım? Acaba son derece şahülharika evsahibi devasa bir fukaralığın aczi içinde ve devasa bir adet susuzluktan muzdarip bu misafirine bir adet paha biçilmez meşrubat alır mı? Durun önce bir soluklanalım. Hancı, hancı, var mı iyi şarabın, staboo? Ho, hancı, bir damla damlat da içelim. İstediğiniz o olsun. Tamam. Ey hancı! Herkese benden absent. *Nos omnes biberimus viridum toxicum diabolus capiat posterioria nostria.* Artık kapatıyoruz, beyler. Ne? Bloom züppesine Roma şerbeti. Ne dedin sen ne dedin? Bloo? Reklam mı kovalıyor? Şipşağın babişkosu, vay canına sayın seyirciler. Bağırma, yiğenim. Arazi. *Bonsoir la compagnie.* Ve sifilisin şerrinden. Buck ile Namby Amby nereye kayboldular? Sıvıştılar mı? Ayaküstü fıymış. Ee, tabii, herkes kendi yoluna. Şah mat. Kral kuleye. Ah hristiyan kaadeş kulübesnin anaataanı aakadaşına kaptıımış bu genci yatıracak bi yeen vaa mı bu gece. Anasını satıyim, başım dönüyor lan. Hayatta gördüğüm en kral yaz tatili bu değilse ne olayım. Bakıver, ey barmen, şu çocukcağıza birkaç kurabiye. Yüce rabbimin kanı ve cevizleri adına, yok ha! Azcık peynir bilem mi yok? Sifilisi cehennemin dibine at ve onunla birlikte diğer ruhsatlı ispirtolu ruhları da at. Vakit tamam, beyler! Haydi herkesin sağlığına! *À la vôtre!*

Anaa, şu makintoşlu herif ne alaka? Dusty Rhodes. Lan şu kılığa baksana. Amanin! Nesi var? Fazla birşeyi yok. Bovril derim ağbicim. Fena halde ihtiyacı var. Gördün mü o çıplak tabanlarını? Richmond'da gördün mü sen bunu? Ohoo, tabii. Sikinde kurşun birikmesi var sanıyordu. Geççi delilik. Ekmekçi Bartle deriz biz ona. O bey, efendim, bir zamanlar müreffeh bir vatandaş. Kimsesiz bir kızcağızla evlenince tümden tarumar ve derbeder oldu. Nalları dikti sonra, karısı. Gör işte aşk acısını. Şimdi makintoşuyla kanyonlarda bir başına geziyor. Hadi lıklık başbaş. Kapatma vakti. Aynasızlara dikkat. Pardon? Onu bugün necazede mi gördünüz? Arkadaşınız tahtalıköyü mü boyladıydı? Allataskiratınıafetsin! Zavallı piçkuruları! Ne diyorsun be Pold! Beyimizin gözlerinden koca koca ühü ühü yaşları döküldü mü Padney arkadaşı kara torbaya konup götürüldü diye? Kara adamların en iyisi Massa

Pat idi. Ömrümde onun gibisini görmedim. *Tiens, tiens,* pek hazin azizim, vallahi öyle. Hadi be, dokuzda bir meyilde nasıl hızlanacaksın. Muharrik dingilli arabalarda iş yok. Senle bire iki bahse girerim Jenatzy onun eline verecek. Japonikolar mı? Yukarıdan ateş edeceklermiş, hadi len. Batırdılar gitti gemilerini. Beter olsun, diyor, Ruslar da aşağıda kalmasın. Tamam beyler vakit bitti, onbir oldu. Haydi dışarı buyrun. İleri, serkeş sarhoşlar! İyi geceler. Geceler. Allah-ü teala ruhunu ihtişamla korusun bu gece.

Dikkat! O kadar da sarroş diiliz canım. Bir tas has hoş hoşaf. Bir taş hajhoj. Şu vatandaş kusuyor aman polislere dikkat. Necis nahiyeleri birbirine girmiş. Böğrk. Haydi iyi geceler. Mona, aşşkım beniim. Öğrk. Mona, biricik aşkım. Öğk.

Dinleyin! Bi sus ya! Daa dii! Daa dii! Yangın var! Bak gidiyor. İtfaiye! Haydi tornistan. Mount Street tarafında. Buradan! Av şu tarafta, ho! Gelmiyor musun, koşun koşun, hadi yarışalım. Daa dii!

Lynch! Ne var? Gel bana takıl. Şu taraf Denzille Lane. Keraneciler için aktarma durağı. Senle ben, dedi kız, gölgeli Mary'nin takıldığı müesseseleri arayacağız. Tabi ağbi her zaman. *Laetabuntur in cubilibus suis.* Sen geliyor musun? Bi fısıldayıver, kim lan bu karalar giymiş zat? Şşt! Nura karşı günah işlemiş ve dünyayı ateşle imtihan edeceği günü göreceğiz daha. Dii! *Ut implerentur scripturae.* Bir şarkı patlatsana. Sonra dedi ki tıbbiyeli Dick yareni tıbbiyeli Davy'ye. Hay taşşağına taptığımın, kim bu Merrion Hall'daki bok sarısı vaiz? İlya geliyor. Kuzunun Kanında yıkanmış. Kıpırdayın, sizi gidi şarap fokurdatan cin tokuşturan içki dolu mahluklar! Kıpırdayın, sizi gidi lanet olası kocaenseli tekkaşlı domuzçeneli fındıkbeyinli sırtlangözlü üçkâğıtçılar, yanlış alarmlar ve fazla bavullar! Kıpırdayın, üç kere damıtılmış kepazelik usareleri! Alexander J. Christ Dowie, 'Frisco plajından Vladivostok'a kadar şu dünyanın neredeyse yarısını tutup çektiği gibi salâha ulaştırmış olan yanki. Kadir-i mutlak dediğiniz öyle on paralık baldır bacak şovlarına benzemez. Ben size söylüyorum, dörtdörtlüktür kendisi ve onunla ticaretin en kralı yapılır. Gelmiş geçmiş en muhteşem şey odur sakın unutmayasınız bunu. Kral İsa'ya kavuştum kurtuldum diye bağırın. Sabahın köründe kalkmaya başlaman gerekecek, evet sen, oradaki günahkâr, eğer Kadir-i Mutlak Allah'ın keyfini gıdıklamak istiyorsan. Daa dii! Aynen öyle. Rabbin arka cebinde öyle bir öksürük şurubu var ki bir yudum içtin mi ne olduğunu şaşarsın, dostum. Denemesi bedava.

(Geceköyün Mabbot Street girişi, girişin ön tarafında tramvayların kaldırım taşları döşenmemiş, iskelet halinde raylardan ibaret, bataklık yalazından kırmızı yeşil ışıkları ve tehlike levhaları olan manevra hattı uzanmaktadır. Kapıları esner gibi açılmış üfürsen uçacak sıra sıra evler. Gökkuşağı renklerinde solgun siperlikleriyle tek tük sokak lambası. Güdük kalmış erkek ve kadınlar Rabaiotti'nin duraklamış dondurma gondolunun çevresinde didişirler. Kapıştıkları kâğıt helvaların arasına mercan ve bakır karı öbekleri tıkıştırılmıştır. Emerek, yavaş yavaş dağılırlar. Çocuklar. Gondolun kuğuibiği, dimdikyükselmiş, bulanık havanın içinde ilerler, bir deniz fenerinin altında mavili beyazlıdır. Islıklar birbirlerine seslenip cevap verir.)

SESLENMELER

Bekle, aşkım, buluşacağım seninle.

CEVAPLAR

Ahırın arkacığında.

(Pörtlek gözlü sağırdilsiz bir deli, biçimsiz ağzından salya damlatarak, bacaklarını fırlata fırlata geçer, Aziz Vitus dansına tutulmuş, sarsılmaktadır. Çocuk ellerinden bir zincir onu hapseder.)

ÇOCUKLAR

Sakar solak! Selam!

DELİ

(Felçli sol kolunu kaldırıp gargara yaparak.) Grrhelam!

ÇOCUKLAR

Büyük ışık nerede?

DELİ

(Gulu gulu yaparak.) Gaglabatıda.

(Onu serbest bırakırlar. Sarsıla sarsıla yoluna devam eder. Bir pigme kadını tramvay raylarının arasında gerilmiş bir ipte, sayarak, sallanır. Bir çöp tenekesinin yanında yüzünü koluyla ve şapkasıyla örtüp sereserpe yatmış bir gövde kıpırdar, inler, hırıldayan dişlerini gıcırdatır ve tekrar horlar. Basamağın birinde bir çöp yığınını karıştırmakta olan bir yercücesi paçavralar ve kemiklerle dolu bir çuvalı omzuna vurmak için ikibüklüm eğilir. Hemen yanıbaşında elinde tüten bir yağ lambasıyla durmakta olan kadidi çıkmış acuze son şişeyi cücenin çuvalının işkembesine tıkar. Yercücesi ganimetini yüklenir, tepeli şapkasını yan yatırır ve yalpalayarak, sessizce uzaklaşır. Kadidi çıkmış acuze lambasını sallayarak inine döner. Çarpık bacaklı bir çocuk, elinde kâğıttan bir badminton topuyla kapının ağzında çömelmiş dururken, kadının peşinden sıçraya sıçraya sürünmeye başlar, kadının eteğini yakalayıp yukarı tırmanır. Sarhoş bir amele iki eliyle birden bir binanın bahçe parmaklıklarını kavrar, fena halde sallanmaktadır. Omuzları pelerinli iki gece bekçisi, elleri cop kılıflarının üzerinde, bir köşede boy gösterirler. Bir tabak kırılır; bir kadın çığlık atar; bir çocuk höykürür. Bir adamın küfürleri gürler, homurdanır, kesilir. Kerhanelerin arasında siluetler dolaşır, pusuya yatar, dikizlerler. Bir şişenin ağzına tıkılmış bir mumla aydınlanan bir odada bir fahişe sıracalı bir çocuğun saçındaki topakları tarayarak açmaktadır. Cissy Caffrey'nin hâlâ genç sesi bir arasokaktan cırlayarak şarkı söyler.)

CISSY CAFFREY

Verdiydim Molly'ye
Kendisi pek şen diye
Ördeğin butunu
Ördeğin butunu

(Piyade Er Carr ve Piyade Er Compton, coplarını koltukaltlarına kostaklanarak kıstırmış, sarsak adımlarla geriyee dön!*erken ağızlarından simültane bir yaylım osuruk açarlar. Arasokaktan erkeklerin gülme sesleri. Çatlak sesli bir erkek fatma cevap yetiştirir.)*

ERKEK FATMA

Allah belanı versin, kıllı göt. Yürü be Cavan Kevaşesi.

CISSY CAFFREY

Kim tutar beni. Cavan, Cootehil ve Belturbet. *(Şarkı söyler.)*

Verdiydim Nelly'ye
Karnına tıksın diye
Ördeğin butunu
Ördeğin butunu

(Piyade Er Carr ve Piyade Er Compton dönüp bu cevaba cevap yetiştirirler, üniformaları lamba ışığı altında kan gibi parlamaktadır, siyah şapkaları sarışın, traşlı kellelerini kovan gibi sarmalar. Stephen Dedalus ve Lynch kalabalığın arasından, kırmızı urbalıların yakınından geçerler.)

PİYADE ER COMPTON

(Parmağını sallar.) Papaz efendiye yol verin.

PİYADE ER CARR

(Geri dönüp seslenir.) Papaz efendi, buraya bak!

CISSY CAFFREY

(Sesi daha da yükseklere süzülerek.)

Aldıydı, ondaydı,
Bilmem nereye soktu,
Ördeğin butunu.

(Stephen, sol elindeki dişbudaktan bastonuyla havada kıvrımlar çizerken, neşeyle paskalya yortusunun introit*'ini okumaktadır. Lynch, jokey kepini alnının üzerine indirmiş halde yanından yürür, yüzü huzursuz bir sıtıtışla buruşmuştur.)*

STEPHEN

Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro. Alleluia.

(Kocamış bir mamanın açlıktan gebermiş firlak domuzdişleri bir kapı aralığından çıkarlar.)

MAMA

(Buğulu sesiyle fısıldayarak.) Psst! Gelin, gelin bakayım buraya. Bakire var içerde. Psst.

STEPHEN

(Altius aliquantulum.) Et omnes ad quos pervenit aqua ista.

MAMA

(Peşlerinden ağusundan bir huzmeyi tükürür.) Trinity tıbbiyelileri. Ovidukt. Pipi çalışır para çalışmaz.

(Edy Boardman, burnunu çeke çeke, yanıbaşında Bertha Supple'la beraber yere çömelmiştir, şalıyla burun deliklerini örter.)

EDY BOARDMAN

(Dırdır ederek.) Sonra da diyor ki: Ben seni Faithful Place'te o demiryolu yağdanlıkçısı olacak aftosunla gördüydüm kafasına da tumbayatak takkesini takmıştı. Öyle mii, dedim. Sana mı kaldı bu lafı etmek, dedim. Beni bir batakhanede evli bir İskoçla gören olmuş mu hiç, dedim. Ne biçim kadınlar var ya! Müzevir karı. Katır gibi inatçı! Bir de bir keresinde aynı anda iki herifle beraber yürüyordu, makinist Kildbride ile Uzman Erbaş Oliphant.

STEPHEN

(Triumphaliter.) Salvi facti sunt.

(Dişbudak bastonuyla havada kıvrımlar çizince lambanın imgesini sarsar ve dünyanın üzerine paramparça bir ışık saçar. Av peşinde, karaciğer rengi ve beyazlı bir spanyel, hırlayarak, sinsi sinsi onu izler. Lynch bir tekme sallayıp köpeği korkutur.)

LYNCH

Öyle ki?

STEPHEN

(Arkasına bakar.) Öyle ki, müzik değil, kokular da değil, bizatihi hareketler evrensel bir lisana dönüşecek, insanlara yalnızca gündelik anlamları değil, ilk enteleki'yi, yapısal ritmi aşikâr eden başka başka diller verilmiş olacak.

LYNCH

Pornosofik filoteoloji. Mecklenburg Street'te metafizik!

STEPHEN

Elimizde hırçınkızdanağzınınpayınıalmış Shakespeare ile kılıbık Sokrates örnekleri var. Bilgeler bilgesi Stagiralı bile hafifmeşrep bir hatunun kendisine gem vurmasından, eyerleyip sırtına binmesinden kaçınamamıştı.

LYNCH

Peh!

STEPHEN

Zaten, kim ekmek somunuyla sürahiyi tasvir etmek için iki ayrı hareket ister ki! Bak işte şu hareket Ömer'deki ekmek ve şarabın somunuyla sürahisini tasvir ediyor. Şu sopamı bir tutuver.

LYNCH

Şeytan götürsün senin sarı sopanı. Nereye gidiyoruz?

STEPHEN

Kızışmış vaşak seni. *La belle dame sans merci*'ye gidiyoruz, Georgina Johnson'a, *ad deam qui laetificat juventutem meam.*

(Stephen dişbudak bastonunu ona fırlatır ve kafasını geriye çekip, ellerini göğsünden bir karış mesafede, avuçları aşağıya dönük ve kesişen düzlemleri gösterene kadar yavaşça açar, parmakları ayrılmak üzeredir, sol eli daha yukarıdadır.)

LYNCH

Şimdi hangisi ekmek sürahisi oluyor? Nedir yani farkı? Ya o tarafa ya da gümrük binasına. Asıl bunu tasvir et. Hadi şu değneğini kaldır da yürü.

(Geçerler. Tommy Caffrey bir gaz lambasına doğru hevesle koşturur ve, lambaya sarılıp, spazmlarla tırmanır. Tepedeki çıkıntıdan aşağıya kayar. Jacky Caffrey de tırmanmak için sarılır. Amele lambaya çarpacak gibi yalpalar. İkiz kardeşler karanlığın içine kaçışırlar. Amele, sallanarak, işaret parmağını burnunun bir yanına bastırır ve diğer burun deliğinden uzun,

akışkan bir sümük huzmesi fışkırtır. Lambaya bir omuz atıp elinde alevli kandiliyle kalabalığın arasında yıkıla yıkıla uzaklaşır.

Nehrin sisinin yılan kolları yavaş yavaş sürünmektedir. Dört bir yandaki lağımlardan, yarıklardan, kuburlardan, tezek yığınlarından keskin kokulu buharlar yükselir. Güneyde, nehrin deniz yönündeki kısmının ötesinde bir ışıltı sıçrar. Yalpalayarak ilerlemekte olan amele kalabalığı yarar ve tramvayın manevra hattına doğru sendeler. Beri tarafta, demiryolu köprüsünün altından Bloom görünür, suratı kızarmıştır, nefes nefesedir, yan cebine ekmek ve çikolata tıkıştırmaktadır. Gillen'ın berber dükkânının vitrinindeki kompoze bir portre ona cengâver Nelson'ın suratını gösterir. Yan taraftaki bir içbükey ayna ona aşkta hezimete uğramış unutulup gitmiş hüzünlüm Bühüluum'u takdim etmektedir. Gururlu Gladstone Bloom'un gözünün içine bakar, Bloom'u Bloom olarak görür. Geçip gider, gaddar Wellington'ın dik bakışlarıyla çarpılır ama dışbükey aynadaki domuz yavrusu gözleri ve Şekerpoldy ciksidiksi janti sırıtışı bu çarpılmayı bertaraf eder.

Bloom Antonio Rabaiotti'nin kapısında durur, parlak ark lambalarının altında terlidir. Gözden yiter. Bir an sonra tekrar görünür ve aceleyle yoluna devam eder.)

BLOOM

Balık ve patatesmiş. Pek dandik. Ah!

(Olhousen'ın domuz kasabının içine, inmekte olan kepenklerin altına dalarak gözden yiter. Kısa bir süre sonra kepengin altından tekrar ortaya çıkar, püfleyen Poldy, buharlı Bloom. Ellerinde birer paket tutmaktadır, paketlerin birinde ılık bir domuz ayağı, diğerinde üzerine karabiber taneleri serpilmiş soğuk bir kuzu paçası vardır. Dimdik durup nefeslenmeye çalışır. Sonra bir yana eğilerek paketlerden birini kaburgalarına dayar ve inler.)

BLOOM

Oy belim acıdı. Niye koştum ki?

(Dikkatle nefes alır ve yavaşça lambanın korkuluğuna doğru ilerler. Işıltı tekrar sıçrar.)

BLOOM

O da ne? Şimşek mi? Işıldak.

(Cormack's'in köşesinde durup seyreder.)

BLOOM

Aurora borealis mi acaba yoksa bir çelik dökümhanesi mi? Haa, itfaiye tabii ki. Her ne ise güney yakasında. Amma yanıyor. Belki de o herifin evidir. Beggar's Bush. Biz güvenli yerdeyiz. *(Neşeyle mırıldanır.)* Londra yanıyor, Londra yanıyor! Yangın, yangın! *(Talbot Street'in öte yakasında kalabalığın arasında yalpalamakta olan amele gözüne ilişir.)* Şimdi kaçıracağım onu. Koşayım. Çabuk. Şuradan karşıya geçsem iyi olacak.

(Karşıdan karşıya geçmek için yola fırlar. Sokak çocukları bağırırlar.)

SOKAK ÇOCUKLARI

Önüne bak, amca!

(İki bisikletli, kâğıttan fenerleri ışıldayıp sallanarak iki yanından yüzüverirler, ona sürünürler, zilleri çıngırdar.)

ZİLLER

Savulavulavulavul.

BLOOM

(Bir krampın acısıyla canı yanarak dimdik durur.) Oy.

(Etrafına bakınır, âniden ileri fırlar. Yükselen sisin içinde ejderha gibi bir kum dökme vagonu, dikkatle ilerleyerek, ağır ağır ona doğru döner, ön tarafındaki devasa kırmızı ışığı yanıp sönmekte, boynuzu elektrik telinin üzerinde ıslık çalmaktadır. Sürücü gongunun pedalına abanır.)

GONG

Bang Bang Bla Bak Blad Bagg Bluu.

(Fren şiddetle çatırdar. Bloom, beyazeldivenli polis elini kaldırarak, tutulup kalmış bacaklarıyla, tramvay yolundan beceriksizce kaçar. İleriye fırlayan göçük burunlu sürücü, tramvay makaslarının üzerinden kayıp geçerken bağırır.)

SÜRÜCÜ

Len götüboklu, kendini kriket sahasında mı sandın?

BLOOM

(Bloom kaldırıma sıçradım sandım der ve tekrar durur. Paket taşıyan eliyle yanağından bir zifosu temizler.)

Anayol değil ki burası. Az kalsın okkanın altına gidiyorduk ama neyse belimin ağrısı geçti bu sayede. Şu Sandow idmanlarına tekrar başlamam lazım. Ellerine dayan, çömel. Sokakta kazaya uğramaya karşı da sigorta var. Providential şirketi mesela. *(Pantalon cebini yoklar.)* Zavallı anacığımın her derde devası. Topuğun rayların arasına sıkışıverir ya da ayakkabının bağcığı rayın dişine takılır. Mahkûmları taşıdıkları arabanın Leonard's'ın köşesinde ayakkabımı sıyırıp çizdiği gün. Allahın hakkı üçmüş. Ayakkabı sahasında sandım. Küstah şoför. Şikâyetçi olmam lazım aslında. Stres yüzünden asabi oluyorlar. Belki bugün şu atlı kadın varken önümü kesen vatandaş da buydu. Aynı tür güzellik. Yine de hızlı tepki verdi adam bak. Kasılmış yürüyüş. Şaka kisvesi altında söylenen hakikat. Lad Lane'de giren o korkunç kramp. Zehirli birşey yedim herhalde. Şans tılsımı. Niye ki? Kaçak kesim belki de. Canavarın damgası. *(Gözlerini bir an için kapatır.)* Biraz başım dönüyor. Aylık muayyen ya da diğerinin etkisi. Beynimdebirağırlıkmağırlık. O yorgunluk hissi yok mu. Fazla geldi artık bu kadarı bana. Of!

(Tekinsiz bir karakter plili paçalarının üzerinde dikilip O'Beirne's'in duvarına yaslanır, meçhul bir çehre, kara cıvayla aşılanmış. Karakter, geniş siperlikli bir sombreronun altından Bloom'a kem gözle bakar.)

BLOOM

Bueñas noches, señorita Blanca, que calle es esta?

KARAKTER

(Hissizce, bir kolunu kaldırıp işaret eder.) Parola. *Sraid Mabbot.*

BLOOM

Haha. *Merci.* Esperanto. *Slan Leath. (Mırıldanır.)* Gael cemiyeti casusu, o ateşyutucu göndermiştir bunu.

(Bir adım ileri atar. Çuvalomuzlu bir paçavra toplayıcısı yolunu keser. Sola adım atar, paçavracı da sola adım atar.)

BLOOM

Ay pardon.

(Sağa adım atar, paçavracı da sağa.)

BLOOM

Çok pardon.

(Savrulur, sapar, seker, sıyrılıp savuşturur.)

BLOOM

Sağdan gideceksin, sağdan, sağdan. Turing Kurumu Stepaside'a bir yol levhası diktirdiyse kimin sayesinde oldu bu kamu hizmeti? Bizzat benim sayemde, yolumu kaybedip *İrlanda Bisikletçisi*'nin sayfalarına *Stepaside'ın Karanlığının Dibinde* başlıklı bir mektup ile naçizane bir katkıda bulunmuştum da ondan. Sağdan gideceksin de gideceksin de gideceksin. Eskiler alırım, geceyarısı. Çalıntı mal olması daha büyük ihtimal. Katilin ilk döneceği yer. Dünyanın günahını kaldırıyor.

(Tommy Caffrey'nin kovaladığı Jacky Caffrey Bloom'a bodoslama çarpar.)

BLOOM

Oy.

(Sarsılmış, dizlerinin bağı çözüldü çözülecek, durakalır. Tommy ve Jacky kaçışarak araziye uyarlar. Bloom paketli elleriyle saatcebini, cepdeftericebini, cüzdancebini, zinanın zevklerini, patatesi sabunu yoklar.)

BLOOM

Yankesicilere dikkat. Hırsızların eski hilesi. Çarpışırsın. Bir bakarsın cüzdanın gitmiş.

(Av köpeği koklaya koklaya yaklaşır, burnu yerde. Sereserpe yatmış bir gövde hapşırır. İkibüklüm sakallı bir siluet bir Sion bilgesinin uzun kaftanına bürünmüş ve mor püsküllü bir takke takmış olarak ortaya çıkar. Burnunun kanatlarından kemikten bir gözlük sarkmaktadır. Acıyla kasılmış yüzünde sarı zehir çizgileri vardır.)

RUDOLPH

Bugün israf ettiğin ikinci yarım krondur bu. Ben sana söyledimdi sarhoş goyların peşine hiç takılmayasın diye. Öyle. Para tutamayacaktır senin elin.

BLOOM

(Ayağı ve paçayı arkasında saklar ve, süngüsü düşmüş, sıcak ve soğuk ayaketini hisseder.) Ja, ich weiss, papachi.

RUDOLPH

Bu yerde ne halt edersin? Sende ruh yok mudur? *(Mecalsiz akbaba pençeleriyle Bloom'un sessiz suratını yoklar.)* Sen benim oğlum, Leopold'un torunu Leopold değil misin? Sen babasının evini ve babaları İbrahim ve Yakup'un Allahını terkeden oğulcağızım Leopold değil misin?

BLOOM

(Temkinle.) Galiba öyle, baba. Mosenthal. Ondan geriye kalanın hepsi bu.

RUDOLPH

(Şedit.) Bir gece seni eve köpek gibi sarhoş getiriyorlar paraların da saçılmıştır savrulmuştur. Ne diyorsun o koşucu oğlanlara?

BLOOM

(Gençliğinde giydiği zımba gibi, beyaz yelekli mavi Oxford takımının içinde, daracık omuzlu, kahverengi Alpin şapkalı, som gümüşten Waterbury marka anahtarsız erkek saatini ve ucuna mührünü iliştirdiği Albert modeli çifte kösteğini takmış, vücudunun bir tarafı kuruyup katılaşmakta olan bir çamur tabakasıyla kaplanmış.) Tazı yarışçıları, baba. Bir kere oldu yalnızca.

RUDOLPH

Bir kereymiş! Tepeden tırnağa çamur. Elini kesmişsin yarmışsın. Ağzını bıçak açmıyor. Seni *kaputt* edecekler, Leopoldleben. Dikkat edesin o haylazlara.

BLOOM

(Zayıfça.) Hadi yarışalım dediler. Yerler çamurdu. Kaydım.

RUDOLPH

(Tiksinerek.) Goim nachez. Tam anacığının gözlerine gözlük bir manzaralar!

BLOOM

Anam!

ELLEN BLOOM

(Üzerinde vodvil aktrislerinin giydiği sicimli bone, dul Twankey'nin keçeden etekliği ve şişesi, kuzubacağı kollu, arkadan düğmeli bir bluz, kolunda gri kolçaklar, kabartma desenli bir broş, saçları bir fileyle örülmüş, merdiven korkuluklarının sütunlarının üzerinde zuhur eder, elinde yamuk bir mum tutarak korku dolu, cırtlak bir sesle haykırır.) Ya mübarek Kurtarıcımız, ona ne yapmışlar! Nışadır ruhumu getirin! *(Yelken gibi kat kat eteğinin bir katını kaldırır ve çizgili soluk jüponunun cebinin altını üstüne getirir. Bir ecza şişesi, bir adet Agnus Dei, büzüşmüş bir patates ve selüloit bir bebek yere düşer.)* Meryem'in Mukaddes Kalbi adına, nerelere gittin de bu hale geldin?

(Bloom, anlaşılmaz sözler homurdanarak, gözleri yerde, paketlerini dolu ceplerine tıkmaya başlar ama vazgeçer, lafı ağzında gevelemektedir.)

BİR SES

(Keskince.) Poldy!

BLOOM

Kim? *(Eğilip bir yumruğu beceriksizce savuşturur.)* Emrinize amadeyim.

(Başını kaldırır. Karşısında, hurmaağaçlı bir serabın yanıbaşında Türk kostümü giymiş güzel bir kadın durmaktadır. Kadının cömert kıvrımları al renkli şalvarını ve sırma işlemeli ceketini doldurmaktadır. Belini enli, sarı bir kuşak sarmalamaktadır. Gecenin karanlığında menekşe rengi görünen beyaz bir yaşmak yüzünü kapatmakta, yalnızca koyu renkli iri gözleriyle kuzguni saçlarını açıkta bırakmaktadır.)

BLOOM

Molly!

MARION

N'oldi? Benimle konuşurken bundan böyle Mrs Marion diye hitap edeceksin bana, cici bey. *(Alaycı bir sesle.)* Ah benim ufacık kocacığımın bekleye bekleye hevesi mi kaçmış?

BLOOM

(Biteviye ayak değiştirerek.) Hayır, hayır. Yok öyle birşey.

(Fena halde heyecanlandığı için nefes nefesedir, nefesine hâkim olamamaktadır, sorular, umutlar, Molly akşam yemeğine domuz ayağı ister mi, ona söyleyecekleri vardır, özürler, arzu, dili tutulmuştur. Molly'nin alnında madeni bir para ışıldamaktadır. Ayak parmaklarında değerli taşlı yüzükler vardır. Ayak bilekleri zarif bir bukağı ile birbirine bağlanmıştır. Kafasına tümsekli bir türban geçirilmiş bir deve yanında beklemektedir. Sayısız basamaklı ipek bir merdiven devenin inip kalkan mahfesine tırmanmaktadır. Deve keyfi kaçmış mabadıyla yaklaşır. Molly devenin sağrısına şiddetli bir şaplak atar, altın kenarlı bilezikleri çınkızgındar, deveyi Mağrip lisanında azarlar.)

MARION

Nebrakada! Femininum!

(Ön bacaklarından birini kaldıran deve, bir ağaçtan kocaman bir mango kopartır, gözlerini kırpıştırarak, çift toynaklı ayağıyla hanımına sunar, sonra başını öne eğer ve homurdanarak, boynu dik, beceriksizce çömelmeye çalışır. Bloom da eğilerek birdirbir pozisyonu alır.)

BLOOM

Sana neler neler sunabilirdim... Yani senin manejerin olarak... Mrs Marion... Eğer sen...

MARION

Demek birşeylerin değiştiğini sen de farkettin? *(Ellerini taş işlemeli korsajının üzerinden yavaş yavaş kaydırır. Gözlerinde dostane, ağırdan alan bir alay vardır.)* Ah Poldy, Poldy, garibim, saplanıp kalmışsın çamura bir sopa gibi! Git de hayatı tanı. Dünyayı gör biraz.

BLOOM

Şu beyazbalmumlu, portakal çiçeği esanslı losyonu almak için geri dönüyordum tam. Dükkân perşembeleri erken kapanıyor. Ama yarın ilk iş. *(Muhtelif ceplerini yoklar.)* Şu oynak böbrek. Ah!

(Parmağıyla güneyi, sonra da doğuyu gösterir. Yepyeni tertemiz bir limonlu sabun kalıbı dört bir yanı ışığa ve parfüme boğarak doğar.)

SABUN

Muhteşem bir ekibiz, Bloom ile bendeniz,
Yerleri o parlatır, gökler benle tertemiz.

(Eczacı Sweny'nin çilli suratı sabungüneş yuvarlağının içinde zuhur eder.)

SWENY

Üç şilin bir peni, beyim.

BLOOM

Evet. Bizim hanım için, Mrs Marion. Hususi reçete.

MARION

(Yumuşak sesle.) Poldy!

BLOOM

Emredin, ham'fendi?

MARION

Ti trema un poco il cuore?

(Molly, tiksinmiş bir tavırla, avare avare uzaklaşır, sahibinin gözdesi bir balonlu güvercin gibi gürbüzdür, Don Giovanni'deki düeti mırıldanmaktadır.)

BLOOM

O *Voglio*'dan emin misin? Şey yani telaff...

(Molly'yi izler, yeri koklamakta olan teriye de onu izlemektedir. Yaşlı mama Bloom'un yakasına yapışır, kadının çenesindeki et beninin kılları ışıldamaktadır.)

MAMA

Bakirelerin tanesi on şiline. Taptazecik el sürülmemiş. Onbeş yaşında. Babasından başka kimseciği yok, o da sarhoşluktan gebermek üzere.

(Mama parmağıyla gösterir. Karanlık ininin girişinde, yağmurdan sucuk gibi ıslanmış Bridie Kelly gizlenerek durmaktadır.)

BRIDIE

Hatch Street. Niyetin var mı?

(Yarasa şalını viyaklayarak çırpar ve koşar. İriyarı bir haydut çizmeli adımlarıyla kızı kovalar. Adam basamaklarda sendeler, toparlanır, karanlığın içine dalar. Zayıf viyaklamalarla atılan kahkahalar duyulur, kahkahalar iyice zayıflar.)

MAMA

(Kurtgözleri parlayarak.) Herif sefasını sürüyor işte. O lüks evlerde bakire bulamazsın ha. On şilin. Bütün gece düşüneceksen sivil polisler görüverecek bizi. Altmışyedi numara tam kancık.

(Gerty MacDowell, sırıtarak, seke seke öne çıkar. Çapkın çapkın bakarak arkasında sakladığı kanlı çamaşırını çıkarır ve nazlı nazlı gösterir.)

GERTY

Tüm dünyevi malvarlığımla ben sana ve seni. *(Mırıldanır.)* Bunu sen yaptın. Nefret ediyorum senden.

BLOOM

Ben mi? Ne zaman? Rüya mı görüyorsun? Ben seni hayatımda görmedim.

MAMA

Beyefendiyi rahat bırak bakayım, seni gidi düzenbaz. Beyefendiye yalan mektuplar yazmak sende. Sokaklarda fuhuş yapıp müşteri aramak sende. Anan seni karyolanın ayağına zincirlese iyi olacak, seni yelloz karı.

GERTY

(Bloom'a.) Çeyizlik çekmecemin tüm sırlarını gördüğün zaman. *(Gömleğinin yenini pençeler, salya sümük.)* Evli barklı, pis adam! Bana bunu yaptığın için seviyorum seni.

(Yampiri yampiri uzaklaşır. Mrs Breen körüklü cepleri olan çuhadan bir erkek paltosunun içinde, kaldırımda durmaktadır, yaramaz gözleri faltaşı

gibi açıktır, otobur ve dişlek dişlerini olduğu gibi meydana çıkarmış sırıtmaktadır.)

MRS BREEN

Mr...

BLOOM

(Ciddiyetle öksürür.) Madam, sizinle irtibata geçme şerefine en son nail olduğumuz gün ayın onaltısı tarihli mektubunuzu...

MRS BREEN

Mr Bloom! Bu günah yuvasında ne işiniz var! Suçüstü yakaladım sizi! Sizi gidi yaramaz!

BLOOM

(Aceleyle.) Adımı öyle yüksek sesle söylemeyin. Benim hakkımda böyle mi düşünüyorsunuz? Beni ele vermeyin. Yerin kulağı vardır. Daha daha nasılsınız? Ne çok zaman oldu ben. Sizi pek iyi gördüm. Vallahi öyle. Havalar da pek güzel oluyor bu mevsimde. Siyah ısıyı kırar. Eve gidiyordum da buradan kestirmeden geçtim. Enteresan bir muhit. Magdalen sığınağı kötü yola düşmüş kadınları kurtarmak amacıyla. Ben de genel sekreteriy...

MRS BREEN

(Parmağını kaldırır.) Yalan söylemece yok! Bunlar kulağına giderse hiç hoşnut kalmayacak birini tanıyorum ben. Molly'ye söyleyeyim de görün! *(Muzipçe.)* Hemen şimdi hesap verin bakalım ne işiniz var burada, yoksa başınıza neler gelecek neler!

BLOOM

(Arkasına bakar.) Molly de sık sık burayı bir görmek istediğini söylerdi. Kötü mahalleleri gezme merakı. Pek egzotik oluyor, anlatabiliyor muyum. Parası olsa üniformalı zenci uşak da tutacak. Kara hayvan Othello. Eugene Stratton. Livermore şarkıcı ve dümbelekçileri, hani suratını siyaha boyayanlar da. Bohee kardeşler. Hatta baca temizleyicileri bile ona bakarsanız.

(Tom ve Sam Bohee, beyaz takım elbiseli iki kara marsık, ayaklarında al renkli çoraplar, yamyamlara mahsus kolalı boğazlı yakalarıyla ve yakalarında koskocaman al renkli yıldızpatlarıyla dışarı fırlarlar. İkisinin

de boyunlarında bançoları asılıdır. Daha açık renkli, ufak zenci elleri dıngırdayan telleri zıngırdatırlar. Ak Gâvur gözleri ve fildişleri pırıl pırıl parlarken, ayaklarındaki rahatsız takunyalarla bir halk dansını takırdaya tukurdaya icra ederler, zıngırdayarak, şarkı söyleyerek, sırt sırta, topuk burun, burun topuk, kalınyapışköfte zenci dudaklarıyla).

TOM VE SAM

Evde biri var Dina'nın yanında,
Evde biri var, biliyorum vallahi,
Evde biri var Dina'nın yanında,
Bizim bançoyu çalıyor vallahi.

(Derisi soyulmuş bebek yüzlerinden siyah maskeleri silerler: sonra, kıkırdayarak, keh keh ederek, tırınam ederek, tıngırdayarak oynaya oynaya cakewalk adımlarıyla uzaklaşırlar.)

BLOOM

(Ekşi, sevecen bir gülümsemeyle.) Birazcık gönül eğlendirelim, eğlendirelim mi, dilerseniz şayet? Mesela size bir sarılıversem yalnızca bir saniyecik ne dersiniz?

MRS BREEN

(Neşeyle çığlık atar.) A, ne münasebet! Hiç size yakışıyor mu!

BLOOM

Eski anıların anısına. Yani şöyle bir dörtlü ilişki diyordum, iki izdivacın ihtilatından meydana gelecek ırklararası bir evlilik. Size meylim hep vardı biliyorsunuz. *(Karamsarca.)* Sevgililer gününde o güzel ceylanlı kartı ben gönderdiydim size.

MRS BREEN

Ay yarabbim bu ne hal! Siz adamı öldürürsünüz. *(Elini sorgulayıcı bir tavırla uzatır.)* Arkanızda ne saklıyorsunuz bakayım? Hadi uslu çocuk olun da gösterin.

BLOOM

(Serbest olan eliyle kadının bileğini yakalar.) Bir zamanların Josie Powell'ı, Dublin sosyetesinin taze güllerinin en güzeli. Zaman nasıl da geçip gidiyor! Hatırlar mısınız, maziye dönüp şöyle bir nazar edince, Georgina Simpson'ın yeni evini kutlama

partisinde Noel arifesini, Irving Bishop oyunu oynanıyordu, gözlerin bağlıyken iğneyi bulmaca ve düşünce okumaca! Bilin bakalım, bu enfiye kutusunda ne var!

MRS BREEN

Gecenin aslanı sizdiniz yarı şaka yarı ciddi hitabetinizle, dış görünüşünüz de tavrınızla pek uyum içindeydi. Siz her zaman kadınların gözdesi oldunuz zaten.

BLOOM

(Tam bir centilmendir, astarı hareli ipekten smokini, yaka iliğinde mavi mason arması, siyah papyonu ve sedeften kol düğmeleri vardır, kesme kristalden bir şampanya kadehini yana yatık tutmaktadır.) Baylar bayanlar, işte İrlanda, vatan ve güzellik karşınızda.

MRS BREEN

Mazinin geçmiş o günleri. O aşk nağmesi.

BLOOM

(Sesini manidarca alçaltarak.) İtiraf etmem gerekir ki acaba malum bir şahsın bazı yerleri birazcık çaydanlık mı bunu öğrenmek için meraktan çaydanlığım şu anda.

MRS BREEN

(Püskürerek.) Hem de cayır cayır çaydanlık! Londra çaydanlık ve ben de tepeden tırnağa çaydanlığım. *(Ona omzunu sürter.)* Salon oyunlarında bilmece sorduktan ve Noel ağacından patlayan şekerlerimizi aldıktan sonra merdivenin altındaki sedirde oturmuştuk. Noel çelenginin altında. İki gönül bir olunca.

BLOOM

(Kehribar rengi bir yarım ayın iliştirildiği mor bir Napoleon şapkası takmış, parmakları ve başparmağı yavaşça kadının nazikçe teslim ettiği yumuşak nemli etli avucuna doğru kayarak.) En büyüleyici, en esrarlı saatiydi gecenin. Kıymığı işte bu elden çıkarmıştım, dikkatle, yavaşça. *(Kadının parmağına yakut bir yüzüğü takarken, şefkatle.) Là ci darem la mano.*

MRS BREEN

(Ayışığı mavisi tek parçalı abiye bir kreasyon içinde, başında simli bir peri çelengi, dans partneri listesi aymavisi saten terliğinin yanına düşmüş, avucunu yavaşça kıvırır, nefes nefesedir.) Voglio e non. Sımsıcaksınız! Yanıyorsunuz! Sol el kalbe en yakın olan.

BLOOM

Şu anki tercihinizi yaptığınızda elâlem işte tam güzel ile canavar oldular dedi bu duruma. Sizi hiç affetmeyeceğim bunun için. *(Sıkılmış yumruğu alnında.)* Bir düşünün bunun ne manaya geldiğini. Benim için o kadar çok şey ifade ediyordunuz ki. *(Hırıltılı bir sesle.)* Kadın, mahvım olacak bu benim!

(Denis Breen, beyazsilindirşapkalı, Wisdom Hely's'in reklam tabelasının içinde sandviç olmuş, ev terlikleriyle ayaklarını sürüyerek yanlarından geçer, solgun sakalını ileri fırlatmış, sağa sola homurdanmaktadır. Alf Bergan cücesi, maça asının pelerininin altına gizlenmiş olarak Denis Breen'in bir sağında bir solunda görünür, gülmekten iki büklümdür.)

ALF BERGAN

(Sırıtarak reklam tabelalarını işaret eder.) 7. n: Yedin.

MRS BREEN

(Bloom'a.) Merdivenin altında şişe çevirmece. *(Ona işveli işveli bakar.)* Neden orayı öpmediniz geçerdi! Siz de istiyordunuz.

BLOOM

(Şoke olmuş.) Molly'nin en yakın arkadaşı! Hiç olur mu?

MRS BREEN

(Etli dili dudaklarının arasında, bir güvercin öpücüğü gönderir.) Hnhn. İstemem yan cebime koy. Benim için bir hediye mi taşıyorsunuz orada?

BLOOM

(Düşüncesizce.) Koşer. Akşam atıştırmak için. Ezme et girmeyen ev eksiktir. *Leah*'daydım, Mrs Bandman Palmer. Gönül telini titreten bir Shakespeare icracısı. Maalesef programı atmış bulundum. Şu köşeyi dönünce nefis domuz ayakları satan bir yer var. Elleyin bakın.

(Richie Goulding, kafasına üç adet kadın şapkası iğnelenmiş halde, bir tarafına Collis ve Ward'un üzerine kurukafa ve kemiklerin beyaz badana ile boyandığı siyah evrak çantasını safra yapmış olarak zuhur eder. Çantayı açar ve çantanın polonez sosisleri, tuzlanmış ringa balıkları, Findon mezgitleri ve sıkı sıkıya paketlenmiş haplarla dolu olduğu görülür.)

RICHIE

Dublin'deki en ehven.

(Kel Pat, sağır böcek, kaldırım kenarında durur, peçetesini katlarken beklemeyi beklemektedir.)

PAT

(Yamuk tuttuğu tabaktan sosları dökesaça.) Biftekli böbrekli. Bir şişe bira. Keh keh keh. Bekleyin ben bekleyene dek.

RICHIE

Allaam. Tümöm ründe bööylebiss...

(Başı öne düşmüş, köpek inadıyla ileri yürür. Amele, ileri atılarak, çatalboynuzuyla Richie'nin karnını deşer.)

RICHIE

(Acıdan çığlık atarak, eli arkasında.) Ah! Hastalığımın adı Bright! Sakatat!

BLOOM

(Ameleye işaret ederek.) Bir casus. Göze çarpmayın. Bu alık kalabalıklardan nefret ediyorum. Gezi sefasına çıkmadım buraya. Başımda büyük bir bela var.

MRS BREEN

Yine dolandırıcılık, dalaverasyon peşindesiniz her zamanki gibi, hikâye anlatıyorsunuz.

BLOOM

Size ufak bir sır vereceğim nasıl buraya düştüğümü izah eden. Ama kimseciklere söylememeniz gerek. Molly'ye bile. Çok hususi bir nedeni var.

MRS BREEN

(Gözlerini faltaşı gibi açmış.) Oo, hayatta söylemem.

BLOOM

Hadi biraz yürüyelim. Olur mu?

MRS BREEN

Haydi.

(Mama kimsenin kâle almadığı bir işaret yapar. Bloom yanında Mrs Breen ile yürür. Teriye peşlerinden gider, yürek paralayıcı bir sesle sızlanmakta, kuyruğunu sallamaktadır.)

MAMA

Çıfıtın dölü!

BLOOM

(Yulaf lapası renginde spor bir takım giymiş, klapasına bir hanımeli filizi takmış, devetüyü rengi son moda bir gömlek, çoban usulü ekoseli Aziz Andrew haçı desenli fular, beyaz tozluklar, kolunda devetüyü renkli bir üstlük, ayağında kızıl kahverengi ayakkabılar, fişekliğinde sahra dürbünü ve gri, billycock modeli melon şapka.) Hatırlar mısınız o eski eski günleri yıllar yıllar önceydi, Milly, Marionette derdik ona, sütten yeni kesilmişti, hep beraber yarışlara gitmiştik, Fairyhouse yarışı mıydı?

MRS BREEN

(Şık, Sakson mavisi ısmarlama bir tayyör giymiş, beyaz velur şapkalı ve tül peçeli.) Leopardstown.

BLOOM

Leopardstown diyecektim. Molly de Sırtutan adında üç yaşında bir ata oynayıp yedi şilin kazanmıştı, Foxrock üzerinden o beş koltuklu döküntü külüstür arabacıktaydık en güzel olduğunuz yıllardı o yıllar ve başınızda Mrs Hayes'in size indirimde ondokuz şilin onbir peniye inmiş olduğu için satın almanızı tavsiye ettiği beyaz velurdan köstebek postu, birazcık tel ve eski bir pamuklu kadife parçası ile çerçevelenmiş yeni şapkanız vardı, ve nesine isterseniz bahse girerim ki mahsus yapmıştı bunu...

MRS BREEN

Tabii ki mahsus yapmıştı, ne yılandır o! Hiç sormayın! Öyle güzel nasihatler verir ki değme gitsin!

BLOOM

Çünkü size hiç mi hiç yakışmamıştı, siz giyince beni hayran bırakan o örme

kumaştan siperliksiz cennet kuşu kanadı iliştirilmiş şapkacığın yanında esamisi okunmazdı ve doğrusu o şapkayı takınca pek cazip görünüyordunuz her ne kadar zavallı hayvancağızı bunun için öldürmek vahşilik olsa da, sizi zalim, şu kadarcık bir mahluk o kalbi de nokta kadar.

MRS BREEN

(Bloom'un kolunu sıkar, çapkınca gülümser.) Yaramazdım, zalimdim.

BLOOM

(Alçak sesle, gizlice, daha da hızlı konuşarak.) Ve Molly Mrs Joe Gallaher'ın piknik sepetinden aldığı baharatlı etli bir sandviçi yiyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, her ne kadar onun da kendine göre taliplileri ve iş takipçileri olsa da, Molly'nin giyim tarzını hiçbir zaman pek beğenmedim. Molly...

MRS BREEN

Biraz fazla...

BLOOM

Evet. Ve Molly, Rogers ve Maggot O'Reilly'nin biz bir çiftliğin yanından geçerken horoz taklidi yapmalarına gülüyordu ve Marcus Tertius Moses, çay tüccarı, ufak bir faytonun içinde yanımızdan geçti, yanında kızı vardı, Dansçı Moses derlerdi kıza, kucağındaki kaniş gururla başını dikmişti ve siz de bana acaba hiç şunu duydum mu ya da bir yerde okudum mu ya da karşılaştım mı diye sormuştunuz...

MRS BREEN

(Hevesle.) Evet, evet, evet, evet, evet, evet, evet.

(Mrs Breen Bloom'un yanında gözden kaybolur. Bloom, peşinde sızlanan köpekle cehennemkapılarına doğru yürümektedir. Kemerli bir geçidin altında ayakta duran bir kadın, öne eğilmiş, bacaklarını açmış, ineksi bir tarzda işemektedir. Kepenkleri inmiş bir meyhanenin önünde bir alay aylak, kırık gagalı elebaşlarının kaba saba tavırları ve kulak tırmalayıcı sesiyle anlattığı bir hikâyeyi dinlemektedir. İkisi de kolsuz olan bir çift serseri, sarhoş sakatların şakacıktan kavgasıyla birbirleriyle güreşerek, hırıldayarak, sağa sola devrilirler.)

ELEBAŞI

(Kamburunu çıkartır, sesi gagasının içinde dolanarak.) Sonra Cairns Beaver Street'teki iskeleden inince bi baktım yapıyor ama Derwan'ın sıvacılarının oraya talaşların üzerine koyduğu bir kova dolusu biranın içine yapıyor.

AYLAKLAR

(Yarık damaklarıyla kıkırdarlar.) Yapma leyn!

(Boya lekeli şapkaları sallanır. Üzerlerine localarının macunu ve kireci sıçramış halde onun etrafında kolsuzca oynaşırlar.)

BLOOM

Rastlantıya bak. Bir de komik buluyorlar bunu. Neresi komik. Güpegündüz. Yürümeye çalışıyorsun. Allahtan etrafta kadın yoktu.

AYLAKLAR

Leyn çok iyiymiş leyn. Mirabilit tuzu. Leyn adamların birasına yapmış leyn.

(Bloom geçip gider. Ucuz fahişeler, teker teker, çiftler halinde, omuzlarında şallar, saçları karman çorman, ara sokaklardan, kapılardan, köşelerden müşteri çağırırlar.)

FAHİŞELER

Daha çok yolun var mı, yabancı?
Orta bacağın ne âlemde?
Bir ateşin var mı?
Gel de kaldırayım.

(Fahişeler bataklığının içinde bata çıka ilerideki aydınlık sokağa ilerler. Pencere perdelerinin yarattığı şişliğin arkasından bir gramofon yıpranmış bronzdan bir hortum çıkarır. Gölgede bir ruhsatsız meyhane işletmecisi, amele ve iki kırmızı urbalı ile pazarlık yapmaktadır.)

AMELE

(Geğirerek.) Neredeymiş bu sıçtığımın meyhanesi?

MEYHANECİ

Purdon Street. Bir şişe kara bira bir şiline. Saygıdeğer bir hanımefendi.

AMELE

(İki kırmızı urbalının yakalarına yapışır, onlarla beraber ileriye doğru sendeler.) Haydi, Britanya ordusu!

PİYADE ER CARR

(Arkasından.) Kafayı tümden sıyırmış la bu.

PİYADE ER COMPTON

(Güler.) Doğru dedin!

PİYADE ER CARR

(Ameleye.) Portobello kışlası kantini. Carr'ı isteyeceksin. Carr de yeter.

AMELE

(Bağırır.)

Biz Wexford'ın. Gençleriyiz.

PİYADE ER COMPTON

Söyle bakalım! Başçavuşa ne diyorsun?

PİYADE ER CARR

Bennett mi? Kankamdır. Severim ben Bennett'i.

AMELE

(Bağırır.)

Kıracağız bu hayasız zinciri,
Ve kurtaracağız anavatanı.

(İleriye doğru yalpalarken askerleri de yanında sürükler. Bloom duraklar, yolunu kaybetmiştir. Köpek yaklaşır, dili bir karış dışarı sarkmıştır, nefes nefesedir.)

BLOOM

Olmayacak şey benim onlara yetişmem. Huzur ve sükûnu bozucu haneler. Kimbilir nereye gittiler. Sarhoş dediğin iki kat hızlı yürüyor. Amma cins bir

topluluk. Westland Row'daki arbede. Sonra da üçüncü mevki biletiyle birinci mevkiye atladılar. Sonra da uzaklaşıverdiler tabii. Lokomotifi arkasında olan trenlerden. Ben de kendimi Malahide'da buluverebilirdim ya da bütün gece rayların kıyısında yatarsın ya da gider kaza yapar. İkinci içki yüzünden oluyor bunlar. Bir tane kâfi. Neden onu izliyorum ki? Yine de, bu güruhun en iyisi o. Eğer Mrs Beaufoy Purefoy'u duymasaydım gitmezdim karşılaşmazdık. Kısmet. Cebindeki o parayı kaptıracak. Fakir fukarayı söğüşleme merkezi burası. Üçkâğıtçı çerçilerle tefeciler için iyi iş. Neyin eksik? Haydan gelen huya gider. Ben de şu herifgongr aytroleybüskamaşmaheyulasının altında kalıp hayatımı kaybedebilirdim, neyse ki sinirlerim çelik gibiymiş de yırttım. Soğukkanlılık her zaman kurtarmaz seni ama bak. Eğer Truelock'un vitrininin önünden iki dakika sonra geçseydim o kurşun bana isabet edecekti. Vücut kaçıklığı. Öte yandan mermi yalnızca ceketimi delseydi psikolojik travma geçirdim diye tazminat bile alırdım, beşyüz lira. Kimdi o adam? Kildare Street Kulübü züppelerinden biriydi. Allah onun avlak bekçisine kolaylık versin.

(İleriye bakar, duvarda tebeşirle çiziktirilmiş Hamamcı *yazısını ve fallik bir deseni görür.)*

Tuhaf! Molly'nin Kingstown'da arabanın donmuş camına çizmesi. Bak, bu neye benzedi? *(Rüküş taşbebekkadınlar ışıklı kapı ağızlarına, pencere pervazlarına yaslanmış kuşgözü kesimli tütünden mamul sigaraları tüttürmektedirler. Otun içbulandırıcıtatlızevkli kokusu ona doğru yavaş yuvarlak beyzileşen çelenkler yaparak yaklaşır.)*

ÇELENKLER

Tatlıdır zevkleri. Zinanın zevkleri.

BLOOM

Omurgam uyuştu biraz. Devam mı etsem geri mi dönsem? Ya bu yiyecekler ne olacak? Şimdi yesem yapış yapış domuz yağı. Ben de amma saçmaladım. Verdiğim paraya yazık. Bir şilin sekiz peni fazla. *(Av köpeği soğuk, sümüklü burnunu eline sürter, kuyruğunu sallamaktadır.)* Tuhaf böyle bana gelmeleri. Bugünkü o koca it bile. Önce biraz konuşayım. Onlar da kadınlar gibi biraz *rencontres* isterler. Leş gibi kokuyor. *Chacun son goût*. Kuduzdur belki de. Bobi. Bir tuhaf hareket ediyor. Hişt, karabaş! Garryowen! *(Kurtköpeği sırtının üzerine yatar, dilenen patileriyle müstehcen müstehcen kıvranır, uzun siyah dili bir karış dışarıdadır.)* Çevresinin etkisi hep. Verelim de bitsin bu iş. Kimse görmezse. *(Cesaretlendirici sözlerle seslenerek, gizli kapaklı iş gören bir hayvan hırsızının adımlarıyla, ayaklarını sürte sürte geri gider, seter onu yakın takibe*

almıştır, karanlık, bayatpiskokulu bir köşeye varır. Paketlerden birini açtıktan sonra domuz ayağını yavaşça yere koyacaktır ki duralar ve kuzu paçasını yoklar.) Üç peni için hiç fena değil ebadı. Ama o zaman sol elimde tutmam gerekecek. Daha yorucu. Neden ki? Kullanılmadığından ufalıyor. Aman, bırak gitsin. İki şilin altı.

(Acıyarak paketten çıkan ayağı ve paçayı yere kaydırır. Mastiff beceriksizce bu yığını geveler ve hırıltılı bir oburlukla tıkınır, kemikleri çatır çatır kırmaktadır. Yağmur pelerini giymiş iki bekçi yaklaşırlar, sessiz ve tetiktedirler. Birlikte mırıldanırlar.)

BEKÇİLER

Bloom. Bloom'un. Bloom'a. Bloom'u.

(İkisi de Bloom'un omzuna el koyarlar.)

BİRİNCİ BEKÇİ

Suçüstü. Kamu huzurunu bozuyor.

BLOOM

(Kekeler.) Hayır işi yapıyorum ben.

(Bir martı sürüsü, fırtınakırlangıçları, Liffey'nin çamurundan aç bilaç yükselirler, gagalarında Banbury çörekleri tutmaktadırlar.)

MARTILAR

Kraattı krattı kenköri körek krattı.

BLOOM

İnsanın en iyi dostu. Güzellikle eğitilmiş.

(Parmağıyla işaret eder. Bob Doran, yüksek bir bar sandalyesinden paldır küldür yuvarlanarak, tıkınmakta olan spanyelin üzerine eğilir.)

BOB DORAN

Köpoğlusu. Ver bakalım patini. Hani bakayım pati.

(Buldog hırıldar, ensesi kabarmıştır, domuzun bileğinden koparttığı lokma, iğrenç kuduzsalyası damlayan azı dişlerinin arasındadır. Bob Doran sessizce bir evin bahçesine düşer.)

İKİNCİ BEKÇİ

Hayvanları koruma.

BLOOM

(Hevesle destekleyerek.) Pek soylu bir amaçtır! Ben Harold's Cross köprüsünün üzerindeki o sürücünün ağzının payını vermiştim, hayvana fena muamele ediyordu, zavallı atın her tarafı eyerin sürtünmesinden kabuk bağlamış. Bir alay küfür dinledim bu çabalarıma karşılık olarak. Ayrıca tabii ki hava buz kesiyordu ve son tramvay da kalkmıştı. Sirk hayatı hakkında duyduğumuz tüm o hikâyeler de son derece moral bozucu oluyor.

(Signor Maffei, sinirden bembeyaz kesilmiş, aslan terbiyecisi kılığında, gömleğinin ön tarafında elmas düğmelerle ileri bir adım atar, elinde sirklerde kullanılan cinsten kâğıttan bir kasnak, kıvrımlı bir arabacı kamçısı ve yemeğini yalayıp yutmakta olan samsun-u muazzamı kontrol altında tutmakta kullandığı bir revolver vardır.)

SIGNOR MAFFEI

(Meşum bir tebessümle.) Baylar bayanlar, size eğitimli tazımı takdim ediyorum. Şahlanan Torlak Ajax'ı yola getiren bendim, etoburlara mahsus patentli çivili eyeri kullanmıştım. Karnının altına vurdum da vurdum ucu düğümlü kamçıyla. Palangalara bağlı boğucu bir çıkrık kullanırsanız aslanınız hemen dize gelir, ne kadar huysuz olursa olsun, şurada karşınızda gördüğünüz, Adamyiyici Libyalı *Leo Ferox* bile yola gelir. Akkor halinde bir levye ve yanık yere sürdüğümüz yakıcı merhemler sayesinde de Amsterdamlı Fritz diye bilinen düşünen sırtlanı elde ettik. *(Dik dik bakar.)* Bende ipnotizma kabiliyeti var. Gözümde çakan kıvılcımlar ve göğsümdeki ışıldayan taşlar marifetiyle. *(Büyüleyici bir gülümsemeyle.)* Şimdi de huzurlarınızda Matmazel Ruby, cambazhanenin gururu.

BİRİNCİ BEKÇİ

Gel bakalım. Adın, adresin.

BLOOM

Aklımdan uçuverdi. Ah, hatırladım! *(Birinci kalite şapkasını çıkarır, selam verir.)* Dr Bloom, Leopold, diş hekimi. Von Blum Paşa'yı duymuşsunuzdur. Multimilyoner. *Donnerwetter!* Avusturya'nın yarısı onun. Mısır'da. Kuzen.

BİRİNCİ BEKÇİ

İspatı.

(Bloom'un şapkasının deri şeridinin altından bir kart düşer.)

BLOOM

(Kafasında kırmızı bir fes, üzerinde beline yeşil ve enli bir kuşak sarmalanmış bir kadı cübbesi, sahte bir Legion d'Honneur *nişanı takmış, kartı aceleyle yerden alıp onlara takdim eder.)* Müsaadenizle. Ordu ve Donanma Subayları Gençlik Kulübü üyelerindenim. Avukatlarım: Messrs John Henry Menton, Bachelor's Walk 27 numara.

BİRİNCİ BEKÇİ

(Okur.) Henry Flower. Daimi ikametgâhı bulunmuyor. Özel hayata tecavüz ve pusu kurma suçlarından.

İKİNCİ BEKÇİ

Demek başka yerdeydin. Seni ihtar ediyorum.

BLOOM

(Göğüscebinden buruşmuş sarı bir çiçek çıkarır.) Mevzubahis çiçek işte budur. Adını bilmediğim bir adam vermişti bunu bana. *(İnandırıcı bir tavırla.)* Siz de o eski şakayı bilirsiniz canım, Kastilya'nın Gülü. Bloom. İsim değişikliği. Virag. *(Gizlice, sır verir gibi mırıldanır.)* Çavuşum, anlayın, nişanlıyız biz. İşin içinde bir hanımefendi var. Gönül macerası. *(İkinci bekçiye dostça bir omuz atar.)* Haydi boşverin bunları. Biz donanma çapkınları böyleyiz işte. Üniforma sayesinde oluyor hep. *(Ağırbaşlılıkla birinci bekçiye döner.)* Yine de zaman zaman Waterloo'lar geliyor insanın başına. Bir akşam bana buyrun size bir kadeh Burgonya şarabı ikram edeyim. *(İkinci bekçiye, neşeyle.)* Sizi de tanıştırayım o hanımla, müfettiş bey. Pek fingirdek bir hatundur. Bir kuyruk salladı mı tamam.

(Civa zehirlenmesinden kararmış bir yüz ortaya çıkar, peçeli bir siluete yol göstermektedir.)

KARA CIVA

Dublin Kalesi arıyor onu. Ordudan ihraç edilmişti.

MARTHA

(Yüzünü kalın bir peçeyle örtmüş, ensesinden bordo bir yular sarkarak, elinde bir Irish Times *nüshası, sitemkâr bir tonla, parmağıyla işaret ederek.)* Henry! Leopold! Leopold! Lionel, ey kaybım! Adımdan bu lekeyi sil.

BİRİNCİ BEKÇİ

(Müsamahasızca.) Yürü bakalım karakola.

BLOOM

(Korkmuştur, şapkasını giyer, sonra geriye bir adım atar, bir eliyle kalbini yolma işareti yaparken sağ önkolunu dik açı yapacak şekilde kaldırarak nizami duruşa geçer ve kalfa işaretini verir.) Hayır, hayır, üstad-ı muhterem, aşkın ışığı. Beni başkasıyla karıştırdınız. Lyons Postası. Lesurques ve Dubosc. Childs vakasını hatırlarsınız, kardeş katli. Biz tıp ehliyiz. Onu baltayla vurup öldürmekle haksız yere suçlanıyorum. Bir suçlunun yakayı sıyırması, doksandokuz masumun haksız yere hüküm giymesinden evladır.

MARTHA

(Peçesinin arkasında hıçkırarak ağlarken.) Sözünü tutmadı. Asıl adım Peggy Griffin. Bana pek mutsuz olduğunu yazdı. Beyefendi, siz kalpsizce kızlarla gönül eğlendiriyorsunuz, sizi ağabeyime söyleyeceğim, kendisi Bective rugby takımında fulbek mevkiinde oynamaktadır.

BLOOM

(Elinin arkasından.) Sarhoş bu. Bu kadın kafayı bulmuş. *(Belli belirsizce Efraim'in parolasını mırıldanır.)* Şittirbrolet.

İKİNCİ BEKÇİ

(Gözlerinde yaşlarla, Bloom'a.) Hiç utanman arlanman yok mu be adam.

BLOOM

Jürinin sayın üyeleri, izin verin de izah edeyim. Her duyduğunuza atlamayın lütfen. Ben yanlış anlaşılmış bir adamım. Günah keçisi yapılıyorum, saygın, evli barklı bir adamım ben, karakterimde en ufak bir leke bile bulamazsınız. Eccles Street'te oturuyorum. Zevcem son derece mümtaz bir kumandanın, başı dimdik ve yiğit bir beyefendinin, nasıl diyorsunuz tümgeneral Brian Tweedy'nin kızıdır, bize

savaşlar kazandırmış Britanya cengâverlerinden birinin kızıdır. Tümgeneral rütbesini de Rorke's Drift'i kahramanca savunurken aldı.

BİRİNCİ BEKÇİ

Hangi alaydan.

BLOOM

(Galeriye dönerek.) Kraliyet Dublin alayından, bu dünyanın tadı tuzudur o oğlanlar, namları tüm dünyayı tutmuştur. Sanıyorum yukarıda aranızda bazı eski asker arkadaşlarımızı görebiliyorum. K. D. P. Evlerimizin bekçileri olan öz vatanımızın Emniyet Teşkilatı ile birlikte en cesur adamlar, fizikman en zinde kuvvetler onlardır, Kralımızın sözünden çıkmazlar.

BİR SES

Dönek! Yaşasın Boer'lar! Joe Chamberlain'i yuhalayan kimdi?

BLOOM

(Eli birinci bekçinin omzunda.) Rahmetli pederim de sulh hâkimiydi. Siz ne kadar Britanyalıysanız ben de o kadar Britanyalıyım, beyfendi. Ben de kralım ve vatanım için bayrağımızın altında savaştım, dalgın dilenci savaşında, parkta general Gough'ın komutası altındaydım, Spion Kop ve Bloemfontein'de gazi oldum, adım gazetelere de çıktı. Bir beyaz adamın elinden gelecek herşeyi yaptım. *(Sessizce hislenerek.)* Jim Bludso. Burnunu kıyıya tut.

BİRİNCİ BEKÇİ

Mesleğin yahut zanaatın.

BLOOM

Valla nasıl desem, edebi bir meslek ile iştigal etmekteyim. Muharrir-gazeteci. Hattızatında bizzat kendi eserim olan ödüllü hikâyelerden bir koleksiyonu neşretmek üzereyiz, tümden yeni ufuklar açan bir kitap olacak. Britanya ve İrlanda basınıyla bağlantılarım var. Eğer isterseniz bir telefon edin...

(Myles Crawford sarsılan adımlarla dışarı çıkar, dişlerinin arasında kaztüyünden bir kalem vardır. Al renkli gagası, hasırdan şapkasının halesi içinde ışıldamaktadır. Bir elinden bir kangal kırmızı soğan sarkmakta, diğer eliyle bir telefon ahizesinin ucunu kulağına tutmaktadır.)

MYLES CRAWFORD

(Horoz ibiği sallanarak.) Alo, yetmişyedi sekiz dört. Alo. Burası *Freeman's Urinal* ve *Haftalık Kıçsilgeci*. Avrupa'yı felç edecek. Siz nereden? Aynasızlar mı? Kim yazmış? Bloom mu?

(Mr Philip Beaufoy, beti benzi atmış halde şahit kürsüsünde ayakta durmaktadır, iki dirhem bir çekirdek bir jaketatay giymiştir, göğüs cebinden mendilinin köşesi görünmektedir, lavanta rengi plili pantalonu ve rugan iskarpinleri vardır. Etiketinde Matcham'ın Büyük Başarıları *yazan büyük bir portföyü elinde tutmaktadır.)*

BEAUFOY

(Genizden gelen bir sesle.) Hayır, bağlantıların falan yok, alakan bile yok yanılmıyorsam. Olur şey değil azizim. İyi bir ailenin terbiyesinden geçmiş hiçbir beyefendi, centilmenliğin en temel kaidelerinden haberdar olan hiçbir kimse böylesi müstekreh bir davranışa gönül indiremez. Hâkim bey, bu şahıs da o güruhtandır. İntihalciler güruhundan. Edebiyatçı geçinen o kaypak yavşaklardan. Aşikâr ki, soyundan gelen alçaklığa kendini kaptırıp, kitaplarımın en büyük satış başarısı göstermiş olanlarından araklamış da araklamış, benim kitaplarım şahanedir sahiden de, her biri sahici birer mücevher değerindedir, aşk sahnelerime kimsenin diyeceği tek birşey olamaz. Beaufoy'un büyük mülk sahiplerini ve aşklarını anlatan kitaplarının namı tüm krallığımızı tutmuştur, sayın hâkim hazretleri de hiç şüphem yok ki bunlardan haberdardır.

BLOOM

(Suçlu bir köpek uysallığıyla mırıldanır.) O gülen cadı ve el ele pasajlarının bu tanıma pek uymadığını söylemek zorundayım, eğer izin verirseniz...

BEAUFOY

(Dudağı yukarı kıvrılmış halde, horgören bir gülümsemeyle mahkemeye doğru gülümser.) Seni soytarı eşşek seni! O kadar hayvani içler acısı acayip bir haldesin ki diyecek söz bulamıyorum! O mesele için kendini pek de fazla üzmen gerektiğini hiç ama hiç zannetmiyorum. Yayın haklarımın mümessili Mr J. B. Pinker da şu anda burada. Hâkim bey, şehadet ücretlerimiz âdet olduğu üzere ödenecektir diye düşünüyorum, haksız mıyım! Bu Allahından bulası gazeteci parçası, bu üniversite bile okumamış Rheims çenebazı yüzünden epey bir masrafa da girdik.

BLOOM

(Belli belirsiz.) Hayat üniversitesi. Kötü edebiyat.

BEAUFOY

(Bağırır.) İşte bu son derece rezil ve rüsva bir yalan ve bu adamın ahlaki çürümüşlüğünün bir ispatı! *(Portföyünü uzatır.)* Hâkim bey, işte burada size bu adamın suçunun ispatlarını, *corpus delicti*'yi sunuyoruz, canavarın damgası ile kirletilmiş olgunluk dönemi eserlerimden bir numune.

GALERİDEN GELEN BİR SES

Yahudilerin kralı Musa,
Sildi kıçını Daily News'a.

BLOOM

(Cesaretle.) Mübalağalı.

BEAUFOY

Seni aşağılık teres! At yalağına atmak lazım seni, çürümüş herif! *(Mahkemeye hitaben.)* Sizden rica ederim şu adamın özel hayatına bir bakar mısınız! Dörtlü hayat yaşıyor! Sokakta melek evde şeytan. Aile ortamında ağza almaya terbiyem müsaade etmiyor. Çağımızın komplocubaşı.

BLOOM

(Mahkemeye hitaben.) Peki, bu bey, nasıl oluyor da kendisinin bekâr olmasına bakmadan...

BİRİNCİ BEKÇİ

Bloom'a karşı kamu davası. Driscoll adlı kadını çağırın.

MÜBAŞİR

Mary Driscoll, mutfak hizmetçisi!

(Pespaye bir hizmetçi kız olan Mary Driscoll yaklaşır. Dirseğinde asılı bir kova, elinde de bir bulaşıkfırçası vardır.)

İKİNCİ BEKÇİ

Al bir tane daha! Sen de toplumun o bahtsız kesiminden misin?

MARY DRISCOLL

(Alınmış.) Ben o kötü kızlardan değilim. Saygıdeğer bir karakter sahibiyim ve de en son çalıştığım yerde dört ay çalıştım. Güzel bir işim vardı, yılda altı lira kazanıyordum üzerine de ekstralarını vardı ve cumaları tatildim, bu adamın yaptıkları yüzünden işimi bırakmak zorunda kaldım.

BİRİNCİ BEKÇİ

Ona hangi suçu isnat ediyorsun?

MARY DRISCOLL

Bana malum bir teklifte bulundu ama ben her ne kadar fakir olsam da kendim için doğru olan yolu seçtim.

BLOOM

(Dalgalı kumaştan robdöşambr giymiş, pazenden pijama pantalonu, topuksuz terlikler, traşsız, saçı başı biraz dağınık.) Sana hakkaniyetle davrandım. Hatıra olsun diye zümrüt yeşili şık jartiyerler verdim sana, kaliteleri senin halinin vaktinin çok üzerindeydi. Evden hırsızlık yapmakla suçlandığın zaman basiretsizce senin tarafını tuttum. Hayatta her şeyin bir orta yolu vardır. Adil ol biraz.

MARY DRISCOLL

(Heyecanla.) Yukarıda Allah var biliyor hayatımda hiçbir kere bile o istilityelere elimi sürmedim!

BİRİNCİ BEKÇİ

Şikâyete mevzubahis olan kabahat? Birşeyler oldu mu?

MARY DRISCOLL

Evin arka tarafında beni gafil avladı, hâkim bey, hanımım o sabah alışverişe çıkmıştı bunu fırsat bildi benden çengelli iğne isteme bahanesiyle öyle bir sarıldı ki sonra dört ayrı yerim morardı. Ayrıca ikkere de elbiselerimi karıştırdı.

BLOOM

Bana kendisi saldırdı da ondan.

MARY DRISCOLL

(Tiksinerek.) Şu bulaşıkfırçasına daha çok saygı duyuyordum, vallahi de billahi de. Onu azarladım, sayın lordum, ve o da şöyle dedi: Sakın kimseye söyleme!

(Tüm dinleyiciler gülüşür.)

GEORGES FOTTRELL

(Kraliyet ve Sulh işleri müşaviri, çınlayan bir sesle.) Mahkemenin huzurunu bozmayın! Şimdi sanık yalan bir ifade verecek.

(Bloom, masum olduğunu söyleyerek ve elinde kocaman açmış bir nilüfer tutarak, uzun ve anlaşılmaz bir nutuk atmaya girişir. Savunma makamının diyeceklerini yüce jüriye hitaben yapacağı bu heyecan verici konuşmada duyacaklardı. Kendisi bitmiş, tükenmiş bir adamdı ama, her ne kadar onu bir karakoyun gibi dışladılarsa da, eğer izin verirseniz, doğru yola dönmeye niyet etmiş, geçmişin hatıralarını tamamen kızkardeşlere yakışır bir şekilde anımsamaya ve sâf bir evcil hayvan olarak doğaya dönmeye niyet etmişti. Yedi aylıkken doğmuştu yaşlı yatalak ebeveyninin elinde özenle beslenip büyütülmüştü. Bir baba olarak zaman zaman yaptığı hatalar olmuştu belki ama artık hayatında yeni bir sayfa açmak istiyordu, ve, böyle devam ederse sonunda meydan dayağını yiyeceğini görmüştü, ömrünün akşamında artık ailesinin inip kalkan göğsünün şefkat dolu ortamında evcil bir hayat yaşamak istiyordu. Uyum sağlamış bir Britanyalı olarak, o yaz akşamında, yağmurun eli kulağındayken Loop Line demiryolu kumpanyasının bir lokomotifinin platformundan Dublin şehir ve banliyölerinin sevgi dolu hanelerinin pencerelerinden, tabiri caizse, gözünün kenarıyla gördüğü sahiden de köy usulü, daha iyi bir diyara ait saadet sahneleri, düzinesi bir şilin dokuz peniye Dockrell's marka duvar kâğıdı olsun, Kutsal Evlat'a peltek peltek dua etmekte olan Britanya doğumlu masum etfâl olsun, vazifeleri ile boğuşan genç talebeler olsun, piyano çalmakta olan örnek genç hanımlar olsun, ya da ailenin hep birlikte çatırdayan Noel ateşinin etrafında tesbih duasını okumaları olsun bir yandan patikalarımızı ve yeşil yollarımızı colleen*'lerimiz kollarında yavuklularıyla sayısız defa arşınlarken Britannia metalinden dökülmüş org sesli dört adet çalışan registeri ve oniki katlı körüğü bulunan akordiyonun*

sedaları ki bu fiyata bedava, hayatta göreceğiniz en kelepir...)

(Gülüşmeler tekrarlanır. Bloom anlaşılmazca homurdanır. Kâtipler duyamadıklarını söyleyerek şikâyet ederler.)

DAKTİLOYLA STENO

(Defterlerinden kafalarını kaldırmadan.) Ayakkabılarının bağını biraz gevşetin şunun.

PROFESÖR MACHUGH

(Basın masasından, öksürür ve seslenir.) Öt bakalım, vatandaş. Yavaş yavaş başlarsan gerisi gelir.

(Bloom ve kova meselesi hakkında çapraz sorgu başlar. Büyük bir kova. Bloom bizzat kendisi. Bağırsak problemi. Beaver Street'te. Bağırsak spazmı, evet. Hem de pek fena. Bir badanacının kovası. Bacaklarını kasarak yürümekten. Tarif etmeye kelimelerin kifayetsiz kaldığı bir ızdırap. Ölüm ızdırabı. Öğle vakti gibiydi. Aşk da olabilir burgonya da. Evet, biraz ıspanak da. O kritik anda. Kovaya bakmamıştı. Hiçkimse. Pek fena batırmıştı. Tümüyle değil. Titbits*'in eski sayılarından biriyle.)*

(Bir vaveyla kopar, yuhalama sesleri. Bloom badana bulaşmış yırtık bir frak giymiş, kafasında içeriye doğru pot yapmış bir silindir şapka yamuk durarak, burnunda bir taraftan bir tarafa yapışmış bir yara bandı, birşeyler söyler ama sesi duyulmaz.)

J. J. O'MOLLOY

(Avukatların giydiği gri peruk ve yün cübbeyle, sesinde acı çeken bir itiraz tonuyla konuşur.) Burası içki gözünü perdelediği için şaşmış bir beşer ile alay edip eğlenme mekânı değildir. Ayı oynatma yerinde değiliz, Oxford müsameresinde de değiliz, burası adaletin maskara edilme yeri değildir. Müvekkilim reşit değildir, beşparasız ecnebi bir göçmendir, bir gemiye kaçak binerek sıfırdan başlamıştır ve şimdi de rızkını namusuyla çıkarmaya çalışmaktadır. Bu kadar şişirilen bu kabahat kalıtsal özelliklerinin anlık bir sapmasının sonucunda ortaya çıkmıştır, bir halüsinasyon neticesi olarak vuku bulmuştur, nitekim iddia makamının suçlamasına yol açan davranışlar müvekkilimin anayurdu olan Firavunlar diyarında son derece kabul edilebilir cinsten samimiyet gösterileri olarak telakki edilir. *Prima facie*, iddia ediyorum ki burada bir cinsi münasebet arzusu yoktu. Aralarında bir mahremiyet vuku bulmadı ve Driscoll'un şikâyetine ve namusuna halel getirildiği iddiasına mevzubahis olan kabahat bir daha da tekrarlanmadı. Bu

noktada soyaçekim meselesinin bilhassa üzerinde durmak istiyorum. Müvekkilimin ailesinin evveliyatında da gemi kazaları ve uyurgezerlik vakaları görülmüştür. Eğer müvekkilimin dili olsaydı size öyle şeyler anlatırdı ki anlatacağı bu hatıralar hayatta bir kitapta okuyup okuyabileceğiniz en acayip hikâyelerden hiç geri kalmazdı. Bizzat kendisi de, hâkim bey, ikibüklüm çalışmanın göğüs kafesini harap etmesinden dolayı sağlığını tümden kaybetmiş haldedir. Savunması Moğol ırkından geldiği ve bu nedenle cezai mesuliyeti olmadığı yönündedir. Hattızatında aklı tam olarak yerinde değildir.

BLOOM

(Ayakları çıplak, güvercin göğsünden muzdarip, Hintli bahriye erlerinin giydiği yelek ve pantalonu giymiş, ayak başparmakları özür dileyen bir tavırla içeri dönük, minik köstebek gözlerini açar ve sersemlemiş bakışlarla etrafına bakar, elini alnının üzerinden çok yavaşça geçirir. Sonra kemerini bahriyeli usulü çekiştirir ve başını doğululara has itaatkârlıkla sallayarak mahkemeyi selamlar, bir başparmağı gökleri göstermektedir.) O heepinize iyi gecelel velsin. *(Ahmakça tekerleme söylemeye başlar.)*

Li li zavayyı çoçuk.
Hel akşam tomus ayaa getiliğ.
Velil iki şiliğ...

(Yuhalanarak susturulur.)

J. J. O'MOLLOY

(Dinleyicilere hitaben, ateşli bir sesle.) Teker teker gelsenize. Hades aşkına yemin ediyorum, ben hiçbir müvekkilimin böylesi bir itler ve sırıtan sırtlanlar sürüsü tarafından lafının ağzına tıkılarak işkenceye maruz kalmasına izin vermeyeceğim. Orman kanunu Musa'nın kısasa kısas hukuku çıkınca yürürlükten kalktı. Adaletin yerini bulmasını engellemeyi bir an bile aklımın ucundan geçirmeden size söylerim ve şu noktayı özellikle vurgulayarak söylerim ki sanığın suçtan önce iştirak iradesi oluşmamıştır ve davacı hanım taciz edilmemiştir. Bu genç hanım davalıdan kendi öz kızıymış gibi muamele görmüştür. *(Bloom J. J. O'Molloy'un elini alır ve dudaklarına götürür.)* Şimdi size bu iddiaların aksini ispat eden delilleri sunacağım ve karanlık güçlerin her zamanki oyunlarını oynamakta olduklarını açıkça göreceksiniz. Ne yapacağını bilemiyorsan Bloom'u mahkemelerde sürüdür. Doğası itibarıyla çekingen bir insan olan müvekkilim, incinmiş iffet itirazına yol açabilecek centilmenliğe yakışmayan bir davranışı gösterecek en son insandır, şaşırıp yanlış bir yola sapmış bir kızcağızla karşılaşırsa, kızın bu halinden sorumlu olan alçak kızı

hain emellerine alet etmişken o kızcağızı taşlayacak en son insandır bu dünyada. Kendisi hak yolunu takip etmek arzusundadır. Tanıdığım en ak insan odur. Uzaklarda, Anadolu topraklarındaki Agendath Netaim'de mukim kendisine ait ve şimdi size slaytlarını göstereceğimiz geniş arazilerin üzerindeki rehinler nedeniyle kimi güçlükler içindedir. *(Bloom'a).* Lütfen gerekeni yapınız.

BLOOM

Her liraya bir peni.

(Kinnereth gölünün, gümüş sis içinde bulanıklaşmış otlanan sığırları gösteren bir serabı duvara yansıtılır. Moses Dlugacz, gelincikgözlü albino, mavi bir iş tulumu giymiş olarak galeride ayağa kalkar, bir elinde portakal renkli bir ağaçkavunu, diğer elinde bir domuz böbreği tutmaktadır.)

DLUGACZ

(Kısılmış bir sesle.) Bleibtreustrasse, Berlin, W, 13.

(J. J. O'Molloy alçak bir sütun kaidesine çıkar ve ciddiyetle ceketinin klapasını tutar. Yüzü uzar, beti benzi atar, sakalı çıkar, gözleri çöker, yüzünde verem lekeleri belirir ve elmacık kemiklerini John F. Taylor'ınkiler gibi ateş basar. Mendilini ağzına bastırır ve dörtnala bir sel gibi mendiline akan gülpembesi kana bakar.)

J. J. O'MOLLOY

(Neredeyse hiç sesi çıkmayarak.) Kusura bakmayın, fena bir soğukalgınlığına yakalanmıştım, hasta yatağımdan daha yeni kalktım. Altın değerinde iki çift söz duyacaksınız. *(Seymour Bushe'un kuşa benzeyen başına, tilki gibi bıyığına ve filhortumlu hitabetine bürünür.)* Meleğin kitabının açıldığı vakit eğer hiç o düşüncelere dalmış bağrı ruhu yüceltenle ruhu yüceltmiş olanı devir ve teslim ederek yaşamayı hakkettiyse ben de sizden savunma makamındaki tutukluya kutsal masumiyet karinesini bahşetmenizi diliyorum. *(Üzerinde birşeyler yazılı bir kâğıt hâkime verilir.)*

BLOOM

(Balo elbisesi giymiş.) Size referansların en âlâsını sunabilirim. Messrs Callan, Coleman. Mr Wisdom Hely J. P. Eski işimdeki amirim Joe Cuffe. Mr V. B. Dillon, Dublin'in sabık belediye reisi. Benim çevrem en talihli ve seçkin... Dublin Sosyetesinin kraliçeleri. *(Umursamazca.)* Daha bugün öğleden sonra vali konağında

eski dostlarımla, sir Robert ve lady Ball ile sohbet ediyordum, kraliyet astronomu, kraliyet resepsiyonunda. Sir Bob, dedim ona...

MRS YELVERTON BARRY

(Opal renkli dekolte bir balo elbisesi ve dirseklerine kadar çıkan fildişi renkli eldivenler, üzerinde tuğla desenli ve kenarları siyah kürklü kapitone bir dolama, saçında pırlantalı bir tarak ve balıkkartalı tüylerinden bir sorguç.) Tutuklayın onu, memur bey. Kocam Munster ilçelerinde rotasyonla hâkimlik yaparken Tipperary'nin kuzey nahiyesinde görevli olduğu esnada uyduruk bir elyazısıyla kendi adını koymadan yazdığı bir mektup göndermişti, James Lovebirch diye imzalamış. Ben *Theatre Royal*'ın localarından birinde *La Cigale*'in kral naibinin emriyle sahnelenen bir temsilini izlerken tiyatronun balkonunda oturup eşi menendi olmayan balkonlarıma bakmış, öyle yazmış. Onu ta içinden yakmışım, diyor. Önümüzdeki Perşembe günü saat Dunsink ayarına göre dörtbuçukta ahlaka mugayir davranışlarda bulunmamı sağlamak için bana uygunsuz peşrevler yaptı. Bana postayla Monsieur Paul de Cock tarafından yazılmış bir romanı göndermeyi önerdi, romanın adı da *Üç Adet Korsesi Olan Kız*'dı.

MRS BELLINGHAM

(Başında kep, fok kürkünden bir manto, burnuna kadar sarıp sarmalanmış, Brougham modeli arabasından iner ve sarig kürkü kılıfından çıkardığı bağadan mamul kıskaç gözlüğün içinden etrafı süzer.) Bana da. Evet, inanıyorum ki aynı münasebetsiz şahıstı. Doksanüç senesinin Şubatında karakışın bastırdığı lağımın ızgarasının ve hatta tuvaletimin sifonunun topunun bile donduğu günlerde yerlerin don yaptığı bir gün sir Thornley Stoker'ın muayenehanesinin önünde arabamın kapısını kapatmıştı. Akabinde sizin şerefinize Alp dağlarının tepelerinde yetişen son derece nadir bir taşkıran çiçeği bulup getirdim diyerek bir çiçek takdim etmişti. Mevzubahis çiçeği bir botanik uzmanına incelettim ve kendisinden bunun bir numune çiftliğinin serasından çalınmış yerli malı bir patates bitkisinin çiçeğinden ibaret olduğu bilgisini edindim.

MRS YELVERTON BARRY

Utanmaz herif!

(Ne kadar yosma ve sokak çocuğu varsa toplanıp ileriye çıkarlar.)

YOSMALAR VE SOKAK ÇOCUKLARI

(Çığlıklarla.) Hırsız var tutun! Naaber, mavisakal! Yaşşa uyanık Moiz, yaşşa!

İKİNCİ BEKÇİ

(Kelepçeleri ortaya çıkarır.) Geldi bukağılar.

MRS BELLINGHAM

Bana çeşit çeşit elyazılarıyla mektuplar yazıp siz kürklü Venüs'sünüz diye mide bulandırıcı iltifatlar etti, don yemiş arabacım Palmer'a karşı en derin acıma hislerini beslediğini iddia ederken bir yandan da aynı nefeste arabacımın kulaklıklarını ve uzun tüylü kuzu pöstekisini ve talihinin, koltuğumun arkasında üniformamı giyip Bellingham kalkanını da, siyahla çevrelenmiş altın rengi teke kellesidir, arma olarak takarak şahsımın böylesi yakınında durmayı nasip etmiş olmasını kıskandığını söylüyordu. Alt nahiyelerime, gerilebileceği kadar gerilmiş ipek çoraplarla sarmalanmış dolgun baldırlarıma neredeyse maksadını aşan övgülerde bulundu, ve, pancar gibi kızararak, gözünün önüne getirebildiğini söylediği, paha biçilmez dantellerin sardığı diğer gizli hazinelerime güzellemeler döktürdü. Evlilik döşeğimi kirletmem, mümkün olan ilk fırsatta zina etmem için ısrarcı oldu, bir yandan da hayattaki gayesinin işbu ısrar olduğunu hissettiğini söylüyordu.

SAYGIDEĞER MRS MERVYN TALBOYS

(Amazon kostümlü, melon şapkalı, horozmahmuzlu süvari çizmelerini çekmiş, zincifre renkli yelek giymiş, örgülü deriden devetüyü renginde silahşör eldivenleri takmış, elbisesinin uzun eteğini elinde tutarak ve çizmesinin vardelasına durmadan vurduğu bir avcı kamçısını tutarak.) Beni de. Beni Phœnix parkının polo sahasında Tüm İrlanda – Bakiye İrlanda maçında görmüştü çünkü. Inniskilling taburundan Yüzbaşı Bombacı Dennehy'nin sevgili aygırı *Centaur*'a binmiş maçın son devresini kazanmalarını sağlamasını izlerken gözlerim, biliyorum, ulvi bir ışıkla parlıyordu. Bu avam Don Juan'ı beni arka tarafta duran bir faytondan izledi ve bana çifte zarf içine konmuş, Paris bulvarlarında karanlık bastıktan sonra satılan türden, bir hanımefendi için hakaretten başka bir anlama gelmesi mümkün olmayan müstehcen bir fotoğraf gönderdi. Fotoğraf hâlâ yanımda. Fotoğrafta kısmen çıplak, nahif ve güzel bir señorita'nın (karısıymış, büyük bir ciddiyetle temin etti, fotoğrafı da bizzat kendisi doğal koşullarda çekmiş) hergelenin teki olduğu anlaşılan kaslı bir torero ile gayrimeşru bir ilişki kurması resmediliyor. Kendisi beni de aynı işi yapmaya teşvik etti, yaramazlık etmemi söyledi, garnizondaki subaylarla zina etmemi istedi. Mektubunu ağza alınmaz bir şekilde pisletmem için, o pek güzel hak ettiği muameleyi ederek onu cezalandırmam için, at gibi sırtına binip dehlemem için, at kırbacıyla hiç gözünün yaşına bakmadan kırbaçlamam için bana yalvardı.

MRS BELLINGHAM

Bana da.

MRS YELVERTON BARRY

Bana da.

(Pek çok sayıda son derece saygıdeğer Dublin hanımefendisi Bloom'dan aldıkları müstehcen mektupları kaldırıp gösterirler.)

SAYGIDEĞER MRS MERVYN TALBOYS

(Âni bir öfkenin getirdiği âni bir feverana kapılıp mahmuzlarını çıngırdatarak tepinir.) Yukarıdaki Allah'ın adıyla söylüyorum, bu ödlek iti vargücümle kırbaçlayacağım. Canlı canlı derisini yüzeceğim.

BLOOM

(Gözleri kapanarak, hevesle teslim olur.) Hemen buracıkta mı? *(Kıvranır.)* Bir daha! *(Nefes nefese eğilip bükülür.)* Tehlikeye bayılıyorum.

SAYGIDEĞER MRS MERVYN TALBOYS

Aynen öyle! Yakacağım seni. Jack Latten gibi oynatacağım seni bu yaptıkların için.

MRS BELLINGHAM

İyi bir kötek çek şu zıpçıktının poposuna! Yıldızlarla şeritleri nakşet kıçına!

MRS YELVERTON BARRY

Ne rezalet! Hiçbir mazereti yok! Evli barklı bir adam!

BLOOM

Tüm bu insanlar. Yani şu kıçından pataklama fikri. Şöyle sıcak, tatlı tatlı karıncalanan bir kızarıklık, kanatmadan. Kan dolaşımını hızlandıran rafine bir falaka.

SAYGIDEĞER MRS MERVYN TALBOYS

(Aşağılayarak güler.) Öyle mi sanıyorsun, sevgili dostum? O zaman, Rabbimin hayatı aşkına, hayatının sürprizini yaşayacaksın şimdi, inan bana, bir adamın payına

düşmüş en acımasız dayağı yiyeceksin. Tabiatımda uyuklamakta olan dişi kaplanın öfkesini zincirlerinden boşalttın.

MRS BELLINGHAM

(Kürklü kılıfını ve kıskaç gözlüğünü kindarca sallayarak.) Aklını başına getir bunun, Hanna şekerim. Zencefil sür kıçına. Bu soysuz iti canı çıkana kadar patakla. Dokuz kamçılı kırbaç. İğdiş et onu. Canlı canlı teşrih et.

BLOOM

(Titreyerek, büzüşerek, suçlu köpek duruşuyla ellerini kavuşturur.) Ah üşüdüm! Ah titriyorum! Cennetten çıkma güzelliğiniz sebep oldu buna. Unutun, affedin. Kısmet. Beni bu seferliğine bağışlayın. *(Öteki yanağını çevirir.)*

MRS YELVERTON BARRY

(Müsamahasızca.) Sakın böyle birşey yapmayın, Mrs Talboys! Cezasını iyice çekmeli!

SAYGIDEĞER MRS MERVYN TALBOYS

(Eldiveninin düğmelerini şiddetle açarken.) Hiç öyle şey yapar mıyım. Domuzun itidir bu ve eniklendiği günden beri de böyleydi! Bana hangi cüretle hitap eder! Onu sokakta herkesin ortasında mosmor olana kadar kırbaçlayacağım. Mahmuzlarımı çarklarına kadar gömeceğim gövdesine. Namı cümle âlemi tutmuş bir boynuzludur kendisi. *(Av kamçısını havada vahşice şaklatır.)* Hiç zaman kaybetmeden pantalonunu indirin. Gelin buraya, beyfendi! Acele edin! Hazır mısınız?

BLOOM

(Titreyerek, boyuneğmeye başlayarak.) Hava o kadar sıcaktı ki bugün.

(Davy Stephens, perçemli saçıyla, yanında çıplak ayaklı gazeteci çocuklardan oluşan bir mangayla geçer.)

DAVY STEPHENS

Kutsal Kalbin Habercisi ve *Akşam Telgrafı*, Aziz Patrick yortusu özel ilavesiyle. Dublin'deki tüm boynuzluların en cari adreslerini içeriyor.

(Pek muhterem Kanon O'Hanlon, sırmalı bir cübbenin kumaşına bürünmüş, mermerden bir saati yukarı kaldırır ve gösterir. Peder Conroy ve Muhterem John Hughes S. J. önünde diz çökerler.)

(Kapıaçarak.)

Guguk.
Guguk.
Guguk.

(Bir karyolanın pirinç halkalarının şangırdadığı duyulur.)

HALKALAR

Şıgşag, Şangışınga. Şıgşag.

(Bir sis perdesi hızla geriye çekilir, jüri mahfilindeki silindirşapkalı jüri başkanı Martin Cunningham, Jack Power, Simon Dedalus, Tom Kernan, Ned Lambert, John Henry Menton, Myles Crawford, Lenehan, Paddy Leonard, Nosey Flynn ve M'Coy'un yüzleriyle Adsız Şahıs'ın özelliksiz yüzü hızla aşikâr olurlar.)

ADSIZ ŞAHIS

Eyersiz biniş. Yaşa göre siklet. Kadını o biçim organize etti valla.

JÜRİ ÜYELERİ

(Hepsinin başları onun sesine çevrilerek.) Sahi mi?

ADSIZ ŞAHIS

(Dişlerini göstererek.) Kıçı başının üzerinde. Beş şiline yüz.

JÜRİ ÜYELERİ

(Hepsinin başları onaylamak için eğilerek.) Ekseriyetimizin kanaati de buydu.

BİRİNCİ BEKÇİ

Mimlenmiş bir adam o. Bir kızcağızın daha saçı kesilmiş. Aranıyor: Karındeşen Jack. Bin lira mükâfat.

İKİNCİ BEKÇİ

(Dehşete kapılmış, fısıldar.) Bir de siyahlar giymiş. Mormon bu. Anarşist.

TELLAL

(Bağırarak.) Daimi ikametgâhı bulunmayan Leopold Bloom, tanınmış bir sabotör, kalpazan, iki karıyla evli, pezevenk ve boynuzlu olmaklığıyla Dublin hemşehrilerinin kamu huzurunu bozduğundan ve işbu mahkemenin celsesinde çok saygıdeğer...

(Yüce Hâkim, sir Frederick Falkiner, Dublin başhâkimi, gri taştan yargıç cübbesiyle kürsüsünde ayağa kalkar, taşsakallıdır. Bir şemsiyeyi iki eliyle asâ gibi tutmaktadır. Alnından Musa'nın kısasa kısas yasasının koçboynuzları yıkılmazca çıkmaktadır.)

BAŞHÂKİM

Bu beyaz kadın ticaretine bir son vereceğim ve Dublin'i bu kokuşmuş haşerattan kurtaracağım. Skandal bu! *(Siyah kepini giyer.)* Sayın Şerif Yardımcısı, bu kişi şu anda durmakta olduğu sanık bölümünden alınsın ve Mountjoy hapishanesinde Majesteleri'nin emrine kadar tutuklu olarak alıkonulsun ve orada ölene dek boynundan asılı kalsın ve bu vazifeyi yerine getirmezseniz vebali sizin üzerinizde olsun ve Rabbim ruhunuzu affetsin. Çıkarın onu. *(Siyah bir takke başına iner.)*

(Şerif yardımcısı Long John Fanning ortaya çıkar, keskin kokulu bir Henry Clay purosu içmektedir.)

LONG JOHN FANNING

(Kaşlarını çatıp dolu dolu, r'leri yuvarlayan bir telaffuzla seslenir.) Kimdir Yahuda İskariyot'u asacak olan?

(H. Rumbold, berberbaşı, kanrengi yelek ve debbağ önlüğü giymiş, omzunun üzerinde bir ip kangalı, darağacına çıkar. Kemerine bir matrak ve çivili bir cop sıkıştırılmıştır. Dikenli muştalar taktığı adamboğazlayan ellerini zalimce oğuşturur.)

RUMBOLD

(Başhâkime, kötücül bir tanışlıkla.) Hacamatçı Harry, Majesteleri, Mersey'nin dehşeti. Şahdamarının tanesi beş gineye. Kelle kopmazsa para yok.

(George's kilisesinin çanları yavaş yavaş çınlar, şiddetle çınlayan koyu renk demir.)

ÇANLAR

Heyhat! Heyhat!

BLOOM

(Çaresizce.) Bekleyin. Durun. Martılar. İyi yürekliyim. Gördüm. Masumiyet. Maymun kafesindeki kız. Hayvanat bahçesi. Arsız şempanzeler. *(Nefes nefese.)* Pelvik basen. Kızın yontulmamış yüz kızarması dizimin bağını çözdü. *(Duygularına teslim olarak.)* Olay mahallini terkettim. *(Yüzünü kalabalığın içinden birine döner, yardım ister.)* Hynes, seninle bir konuşabilir miyim? Beni tanırsın. O üç şilini ödemesen de olur. Eğer biraz dahasına ihtiyacın varsa...

HYNES

(Buz gibi.) Sizi hayatımda görmedim.

İKİNCİ BEKÇİ

(Köşeyi işaret eder.) Bomba işte burada.

BİRİNCİ BEKÇİ

Fünyesi saatle ateşlenen cehennemi makina.

BLOOM

Hayır, hayır. Domuz ayağı. Bir cenazeye gitmiştim de.

BİRİNCİ BEKÇİ

(Copunu çeker.) Yalancı!

(Beagle cinsi köpek burnunu kaldırır, Paddy Dignam'ın gri, iskorbütlü suratını gösterir. Hepsini gevelemiştir. Leş gibi kokan, kadavrayemiş bir nefes verir. İnsan şekline ve ebatına bürünür. Dachshund postu kahverengi bir morg cübbesine dönüşür. Yeşil gözleri, kan bürümüş, parlar. Bir kulağının yarısı, burnunun tümü ve iki başparmağı gulyabanilerce yenmiştir.)

PADDY DIGNAM

(Boşlukta yankılanan bir sesle.) Doğru söylüyor. Benim cenazemdi. Doktor Finucane hastalığa yenilerek doğal sebeplerden eks olduğumu bildirdi.

(Paramparça külrengi suratını aya doğru çevirir ve iç paralayıcı bir sesle ulur.)

BLOOM

(Muzafferane.) Duyuyor musunuz?

PADDY DIGNAM

Bloom, ben Paddy Dignam'ın ruhuyum. Dinle, dinle, ama! Dinle!

BLOOM

Bu ses Esav'ın sesi.

İKİNCİ BEKÇİ

(Istavroz çıkarır.) Nasıl böyle birşey olabilir?

BİRİNCİ BEKÇİ

Kelepir ilmihalde yok bu durumun cevabı.

PADDY DIGNAM

Metempsikoz vasıtasıyla. Hayaletler.

BİR SES

Aman üstüme iyilik sağlık.

PADDY DIGNAM

(Samimiyetle.) Vakti zamanında Bachelor's Walk 27 numarada mukim avukat, dava vekili ve noter Mr J. H. Menton'ın yanında çalışırdım. Şimdi maalesef hayatımı kaybettim, kalbimin duvarı hipertrofi yaptı. Zalim kader. Zavallı karıcığım perişan oldu. Nasıl katlanıyor acaba? Onu o sherry şişesinden uzak tutun. *(Etrafına bakınır.)* Bir sokak lambası var mı? Hayvani bir ihtiyacımı görmem gerek. O yayık ayranı bana yaramadı.

(Mezarlık kâhyası John O'Connell'ın topluca gövdesi öne çıkar, elinde yas kurdelesiyle bağlanmış bir deste anahtar tutmaktadır. Yanında mezarlık papazı Peder Coffey, kurbağagöbekli, bükükboyunlu, entarili ve bandana desenli bir gece takkesiyle durur, bükülmüş haşhaşlardan yapılmış bir bastonu elinde mahmur bir tavırla tutmaktadır.)

PEDER COFFEY

(Esner, sonra hırıltılı bir vraklamayla terennüm eder.) Namine. Jacobs Vobisküvi. Amin.

JOHN O'CONNELL

(Megafonundan fırtınalı bir sesle sisdüdüğü gibi öter.) Dignam, Patrick T, merhum.

PADDY DIGNAM

(Kulaklarını diker, yüzü istemsizce buruşur.) Armonik sesler. *(Kıvranarak ileri çıkar, bir kulağını yere yapıştırır.)* Sahibimin sesi!

JOHN O'CONNELL

Cenaze sicil fişi numara 7. N. Seksenbeşbin. Onyedi numaralı ada. Anahtarlar evi, yüzbir numaralı parsel.

(Paddy Dignam gözle görülür bir çaba göstererek dinler, düşünmektedir, kuyruğu dimdik havadadır, kulakları dikilmiştir.)

PADDY DIGNAM

Ruhunun istirahati için dua edin.

(Solucan gibi kıvrılarak bir kömür deliğinden aşağı girer, kahverengi cübbesi şakırdayan çakılların üzerinde kuyruğunu sürüklemektedir. Peşinden, çok şişman bir büyükdede sıçan mantar bağlamış kaplumbağa patilerinin üzerinde, gri bir bağanın altında, koşuşturur. Dignam'ın boğuk sesinin yerin altından anırdığı duyulur: Dignam öldü ve yerin dibine girdi. *Tom Rochford, kızılgerdan bağırlı, kafasında kep, ayağında pantalon, ikisütunlu makinesinden aşağı sıçrar.)*

TOM ROCHFORD

(Bir eli iman tahtasında, eğilerek selam verir.) Reuben J. Bir florine bulurum. *(Kararlı bir bakış fırlatarak lağım kapağını yerine oturtur.)* Sahne sırası bende şimdi. Carlow'a kadar izleyin beni.

(Kelleyi koltuğa alarak sombalığı gibi havada sıçrar ve kömür deliğine gark olur. Sütunların üzerindeki iki disk dingildeyerek sıfır rakamlarından gözlerini gösterirler. Herkes geriye çekilir. Bloom güçbela attığı adımlarla tekrar lağım çukurunu geçer. Buseler sisin açıklıklarında şakırlar. Bir piyanonun sesi gelir. Işıkları yanan bir evin önünde durur, dinler. Buseler, yuvalarından kanat çırparak çıkıp etrafında uçuşurlar, ciklerler, cıvıldarlar, dem çekerler.)

BUSELER

(Cıvıldayarak.) Leo! *(Cikleyerek.)* İki liki miki siki Leo'ya. *(Dem çekerek.)* Kuu kuk kuuu! Yammyamm Vamvam! *(Cıvıldayarak.)* Gel kocacım gel! Fırdöndü! Leopopold! *(Cikleyerek.)* Liiolii! *(Cıvıldayarak.)* O Leo!

(Kanatları hışırdar, elbiselerinin üzerinde çırpınırlar, inerler, parlak, başdöndüren lekeler, gümüş rengi sikkeler.)

BLOOM

Erkek eli. Hazin müzik. Kilise müziği. Belki burada.

(Zoe Higgins, safir rengi, üç adet bronz tokayla kapatılmış bir kombinezon giymiş genç bir fahişe, boğazının çevresinde siyah kadifeden zarif bir bant, başıyla onaylar, basamaklardan iner ve ona yanaşır.)

ZOE

Birini mi arıyorsun? İçeride, arkadaşıyla birlikte.

BLOOM

Burası Mrs Mack'in yeri mi?

ZOE

Hayır, Mrs Cohen'in yeri burası, seksenbir numara. Başka yere gidip daha kötü hizmet alabilirsin. Şıpıdıkterlikli Ana. *(Aşina bir sesle.)* Bu akşam kendisi iş üstünde, veterinerle beraber, ona tüyolar verip kazanacak atları söylüyor, Oxford'da okuyan oğlunun masraflarını böyle böyle ödüyor. Fazla mesai yapıyor ama şansı döndü bugün. *(Şüpheyle.)* Sen o oğlanın babası değilsin, değil mi?

BLOOM

Ne münasebet!

ZOE

İkiniz de siyahlar giyinmişsiniz. Kobracık bugün kaşınıyor mu?

(Bloom'un teni, tetikte, kızın parmaklarının uçlarının yaklaştığını hisseder. Bir el Bloom'un sol kalçasının üzerinde kayar.)

ZOE

Cevizler ne âlemde?

BLOOM

Yampiri. Tuhaf ama sağa yatıklar. Daha ağır herhalde. Milyonda bir görülen bir durum diyor Mesias, terzim.

ZOE

(Âniden endişelenerek.) Frengi çıbanın var.

BLOOM

Mümkünatı yok.

ZOE

Hissediyorum.

(Kızın eli Bloom'un pantalonunun sol cebine kayar ve siyah, taş gibi, büzüşmüş bir patates çıkarır. Patatesi ve Bloom'u sessiz, nemli dudaklarıyla müşahede eder.)

BLOOM

Bir tılsım. Miras.

ZOE

Zoe'nin olsun mu? Bende kalsın mı? Bak sana ne kadar iyi muamele ediyorum, olur mu?

(Patatesi açgözlülükle bir cebine koyar, sonra Bloom'un koluna girer, onu itaatkâr sıcaklığıyla sarmalar. Bloom rahatsızca gülümser. Şark müziği çalınır, yavaşça, nota nota. Bloom kızın gözlerinin ela kristallerine ve kühl ile sürmelenmiş gözlerine bakar. Bloom'un gülümsemesi yumuşar.)

ZOE

Bir daha sefere beni tanırsın artık.

BLOOM

(Terkedilmiş.) Hiç sevmedim bir ahuyu, ama biliyordum ki...

(Ahular sıçraşırlar, dağlarda otlamaktadırlar. Civarda göller vardır. Göllerin kıyılarına sıra sıra sedir korularının kara gölgeleri düşer. Rayiha yükselir, saç gibi gür reçine. Yanar, şarkî, safirden bir gökyüzü, kartalların bronz uçuşuyla yarılmış. Onun altında kadınşehir vardır, çıplak, beyaz, sessiz, serin, lüks içinde. Şam güllerinin arasında bir çeşme şırıldar. Devasa güller al renkli üzüm asmalarından bahsederek mırıldanırlar. Utancın, şehvetin, kanın şarabı sızar, tuhaf sözler mırıldanmaktadır.)

ZOE

(Müziğe uyarak nağmeyle mırıldanır, odalık dudakları domuzyağı ve gülsuyundan bir merhemle ağız sulandırıcı bir tarzda ovulmuştur.)

Schorach ani wenowach, benoith Hierushaloim.

BLOOM

(Hayran kalmış.) Ben zaten aksanından iyi aile kızı olduğunu anlamıştım.

ZOE

Fazla anlayanlara ne olurmuş biliyor musun peki?

(Kulağını ufacık altınkaplı dişleriyle hafifçe ısırırken Bloom'un burnunun direğini kıran bayat sarımsak kokulu bir nefes üfler. Güller aralanır; kralların altınının ve ufalanmakta olan kemiklerinin gömülü olduğu kabri açığa çıkarırlar.)

BLOOM

(Geriye çekilir, dümdüz gerilmiş, beceriksiz eliyle kızın sağ memesini mekanik hareketlerle okşamaktadır.) Sen Dublin kızı mısın bakayım?

ZOE

(Saçının yerinden fırlamış bir telini maharetle yakalar ve ait olduğu perçeme geri büker.) Korkma be. İngilizim ben. Bir sipsi çıksana?

BLOOM

(Önceki gibi.) Ben pek sigara içmem, hayatım. Kırk yılda bir puro. Çocuksu bir alışkanlık. *(Hayasızca.)* Ağız dediğin böyle kokuşmuş bir otun doldurulduğu bir silindirden çok daha iyi şeylere layık zaten.

ZOE

Hah, aferim, hadi bir de bir seçim nutku çek de tam olsun.

BLOOM

(Fitilli kumaştan işçi tulumuyla, siyah jarse gömlek, gevşek bir boyunbağı ve apaçi şapkasıyla.) Bu insanlık adam olmayacak. Sir Walter Raleigh yeni dünyadan o patatesle o otu getirdi, biri veba illetini emerek öldürüyor, diğeriyse kulağı, gözü, kalbi, hafızayı, iradeyi, idraki, cümlesini zehirliyor. Yani şöyle diyecektim, kendisi bu zehiri şimdi adını unuttuğum başka birinin o besini getirmesinden yüz yıl önce getirdi. İntihar. Palavra. Tüm alışkanlıklarımız. Reca ederim, şu cemiyet hayatımıza bir bakar mısınız!

(Uzaktaki kilise kulelerinin çanları geceyarısını vurur.)

SAAT ÇANLARI

Geri dön, Leopold! Dublin belediye reisi!

BLOOM

(Belediyenin cübbesi ve zinciriyle.) Arran Quay'li, Inns Quay'li, Rotunda'lı, Mountjoy'lu ve North Dock'lu sevgili seçmenler, sizlere şu noktayı açık seçik ifade etmek isterim, sığır pazarından nehre bir tramvay hattı açılması şarttır. Geleceğin musikisi budur. Benim programım budur. *Cui bono?* Oysa bizim hayalperest Vanderdecken'lerimiz binmişler o finans denen hayalet gemiye...

BİR SEÇMEN

Üç kerre üç defa varol çekelim müstakbel başhemşehrimize!

(Meşaleli alayın aurora borealis'i ilerler.)

MEŞALECİLER

Varol!

(Çok sayıda iyi ailelerden hanımefendi, şehir ayanı, ve şehrin altın anahtarının sahibi meşhur ve mümtaz hemşehrimiz Bloom'un elini sıkar ve tebrik ederler. Dublin belediye reisliği görevini üç defa ifa etmiş olan Timothy Harrington, belediye reisine mahsus al giysileri, altın zinciri ve beyaz ipek kravatıyla göz doldurarak, belediye meclisi âzâsı locum tenens Lorcan Sherlock ile istişarede bulunur. Başlarını tasdik için hararetle sallarlar.)

SABIK BELEDİYE REİSİ HARRINGTON

(Al renkli urbasının içinde, elinde asâsı, altın belediye reisi zinciri ve koskoca beyaz ipek kravatıyla.) Sir Leo Bloom adındaki reis muavinin nutkunun vergi gelirlerinden karşılanmak üzere neşredilmesi. Doğduğu eve bir anma plakası takılması ve halihazırda Cow Parlour adıyla bilinen Cork Street'in ötesindeki anacaddenin bundan böyle Bloom Bulvarı diye adlandırılması.

MECLİS ÂZÂSI LORCAN SHERLOCK

Oybirliğiyle kabul edildi.

BLOOM

(Heyecanla.) Bu uçan Hollandalılar mı desem yalan Hollandalılar mı desem, kapitoneyle kaplanmış mabadlarının üzerinde yayılıp barbut atarken hangi hesapların peşindedirler? Sloganları makina, hezeyanları makina, panzehirleri makina. İşçilikten tasarruf eden bu aparatlar, ayak kaydırıcılar, heyulalar, müşterek mahvımız olacak olan bu menfur mamuller, pazara düşmüş emeğimize hallenen kapitalist ihtiraslar sürüsünün ürettiği korkunç karakoncoloslar. Fakirler açlıktan ölürken onlar o krallara layık dağ aygırlarını besliyorlar yahut paragözlüklerinin pervasızca pompalanmış patırtısına kendilerini kaptırarak külünlerle seklikleri vuruyorlar. Amma onlarınn sürdüğüü salltanatıın sonuu geldi artıık, ebedlerrrebedi verebediyyen...

(Dinmek bilmeyen alkışlar. Venedik gönderleri, mayıs direkleri ve zafer takları yerden fışkırır. Üzerinde Cead Mile Failte *ve* Mah Ttob Melek İsrael *yazan bir bandrol sokağı boydan boya kaplar. Tüm pencereler fevç fevç izleyicilerle dolmuştur, izleyicilerin çoğu hanımdır. Yol boyunca kraliyet Dublin piyadeleri, Kral'ın kendi İskoç Sınır muhafızları, Cameron İskoçları ve Galler Piyadeleri hazırol vaziyetinde kalabalığa hâkim olmaktadır. Liseli oğlanlar lamba direklerine, telgraf direklerine, pencere pervazlarına, saçaklara, su oluklarına, bacalara, parmaklıklara, yağmur oluklarına tünemiş, ıslık çalıp tezahürat yaparlar. Bulut direği ortaya çıkar. Uzaklarda bir bando mızıka takımının Kol Nidre'yi çaldığı duyulur. Amigolar yaklaşırlar, emperyal kartalları yukarı kaldırmışlardır, bayraklarını arkalarından çekerler ve şarkî palmiye yapraklarını sallarlar. Krizelefantin papalık sancağı yükselir, çevresini şehir armasını taşıyan flamalar sarmıştır. Geçit resminin ön tarafı görünür olur, kortejin başını başzabıta John Howard Parnell çekmektedir, satranç tahtası desenli bir cübbe giymiştir, yanında Athlone Poursuivant'ı ve Ulster Armalar Kralı*

vardır. Onları Pek Onurlu Joseph Hutchinson, Dublin belediye reisi, lord hazretleri lord belediye reisi, Cork belediye reisi, Limerick, Galway, Sligo ve Waterford'ın sayın belediye reisleri, lordlar kamarasının yirmisekiz İrlandalı üyesi, serdarlar, grandee'ler ve taht kumaşına bürünmüş maharacalar, Dublin Büyükşehir İtfaiye Tugayı, plutokratik protokol sırasına göre dizilmiş finans azizleri meclisi, Down ve Connor piskoposları, pek mümtaz Michael kardinal Logue, Armagh başpiskoposu, tüm İrlanda'nın primatı, pek inayetli, pek muhterem Dr William Alexander, Armagh başpiskoposu, tüm İrlanda'nın primatı, hahambaşı, presbiterler moderatörü, baptist, anabaptist, metodist ve Moravya mezheplerinin başları ve dostlar cemiyetinin onursal sekreteri izlemektedir. Onların arkasından loncalar, meslek grupları ve bayraklarını açmış sivil savunma örgütleri gelir: fiçi imalatçıları, kuşseverler, değirmen yapanlar, gazetelere reklam toplayanlar, hukuk bürosu katipleri, masörler, şarap simsarları, kemerciler, baca temizleyicileri, domuzyağı arıtıcıları, tabinet ve poplin dokumacıları, nalbantlar, İtalyan manavlar, kilise dekoratörleri, çekecek imalatçıları, cenaze levazımatçıları, ipek tüccarları, hakkâklar, mezatçılar, mantar imalatçıları, yangın hasarı eksperleri, boyacılar ve temizlikçiler, ihraç bira üreticileri, kürkçüler, bahisçiler, aile arması oymacıları, ahır yamakları, altın simsarları, kriket ve okçuluk malzemesi imalatçıları, bilmece soranlar, elekçiler, yumurta ve patates simsarları, çorapçılar ve eldivenciler, tesisat ustaları. Onların arkasından kralın nedimleri gelir, Siyah Asâ, Dizbağı Yardımcısı, Altın Değnek, atlar ustası, lord baş nedim, kont kâhya, elinde devletin kılıcı, aziz Stephen'ın demirden tacı, ayin kadehi ve kutsal kitapla muhafızlarbaşı. Dört adet piyade borazancı karşılama borusunu çalar. Beefeater'lar onları hoşgeldin trompetleri çalarak cevaplar. Bir zafer takının altında Bloom açık başıyla görünür, bordo kadifeden, kenarları ermin kürklü bir pelerin takmıştır, aziz Edward'ın bastonunu, yerküre ve güvercinli asâyı, merhamet kılıcını taşımaktadır. Upuzun akıp giden bordo bir kuyruğu olan, eyerine gösterişli bir çaprak örtülü, gemi altın yaldızlı, sütbeyazı bir ata binmiştir. Heyecan doruktadır. Hanımefendiler balkonlarından gül yaprakları atarlar. Hava parfümlerle rayihalanmıştır. Erkekler tezahürat yapar. Bloom'un refakatçisi oğlan çocukları izleyicilerin arasından ellerinde alıç ve çitkuşu çalılarıyla koşarlar.)

BLOOM'UN OĞLANLARI

Çitkuşu, çitkuşu

Kuşların kralı,
Aziz Stephen yortusuydu
Katırtırnağına takıldı.

BİR DEMİRCİ

(Mırıldanır) Allah aşkına! Bloom bu muymuş? Daha otuzbir yaşında bile göstermiyor.

BİR KALDIRIM VE MALTA TAŞI DÖŞEYİCİSİ

İşte meşhur Bloom bu, dünyanın en büyük ıslahatçısı. Çıkarın şapkaları!

(Herkes şapkasını çıkarır. Kadınlar hevesle fısıldaşırlar.)

MİLYONER BİR KADIN

(Zengince.) Tek kelimeyle harikulade bir adam, değil mi?

SOYLU BİR KADIN

(Asilce.) Kimbilir neler neler görüp geçirmiştir!

BİR FEMİNİST

(Erkekçe.) Ve neler neler yapıp etmiştir!

BİR ÇAN USTASI

Klasik bir çehre! Filozof alnı var.

(Hava Bloom'a döner. Kuzeybatıdan güneşin doğuşunun ışıkları görünür.)

DOWN VE CONNOR PİSKOPOSU

Size tartışılmaz imparator başkanınızı ve kral reisinizi, bu mülkün en dingin ve kudretli ve şevketli hükümdarını takdim ederim. Tanrı Birinci Leopold'u korusun!

HERKES

Tanrı Birinci Leopold'u korusun!

BLOOM

(Taç giyme cübbesi ve firfirî kaftanın içinde, Down ve Connor piskoposuna hitaben, haysiyetle.) Sağolasın, ey eh işte şöyle böyle muhterem şahıs.

WILLIAM, ARMAGH BAŞPİSKOPOSU

(Boynunda mor bir bez ve kıvrık kenarlı şapkayla.) Kanunun ve insafın İrlanda'da ve İrlanda'ya ait tüm topraklarda hüküm sürmesini kudretin yettiğince sağlayacağına yemin ediyor musun?

BLOOM

(Sağ elini taşaklarının üzerine koyup, yemin eder.) Rabbim bana yardımcı olsun. Tüm bunları yapacağıma yemin ederim.

MICHAEL, ARMAGH BAŞPİSKOPOSU

(Bloom'un kafasına bir kâse dolusu briyantin döker.) Gaudium magnum annuntio vobis. Habemus carneficem. Leopold, Patrick, Andrew, David, George, meshedilmiş ol!

(Bloom altın renkli kumaştan bir cübbeye bürünür ve yakut taşlı bir yüzük takar. Miraç eyler ve kader taşının üzerinde durur. Lordlar kamarası üyeleri toplam yirmisekiz adet taçlarını simültane olarak giyerler. Christ Church'te, Saint Patrick's'te, George's'ta ve neşeli Malahide'da kutlama çanları çalınır. Mirus pazarının havai fişekleri sembolik fallopiroteknik tasarımlarla her istikametten fışkırır. Lordlar, birer birer, yanaşıp diz kırarak saygılarını sunarlar.)

LORDLAR

Canımla bedenimle senin vasalın oldum bu âlemde sana taptım.

(Bloom sağ elini kaldırır, elinde Kuh-i Nur elması ışıldamaktadır. Binek atı kişner. Herkes ossaat sessizleşir. Kıtalararası ve gezegenlerarası radyo vericileri Bloom'un söyleyeceklerini duymak için kulak kesilmiştir.)

BLOOM

Ey tebaam! Sadık beygirimiz Copula Felix'i ve mirasçılarını Başvezirliğe atadığımızı ve işbu gün sabık zevcemizi boşadığımızı ve saltanatlı zevcelik makamımızı gecelerin ihtişamı prenses Selene'ye bahşettiğimizi duyururuz.

(Bloom'un dengi olmayan sabık zevcesi alelacele mahkûm arabasına tıkılıp defedilir. Prenses Selene, aymavisi urbasıyla, başında gümüş bir hilalle, iki devin taşıdığı bir tahtırevandan iner. Bir alkıştır kopar.)

JOHN HOWARD PARNELL

(Kraliyet sancağını kaldırır.) Şanlı Bloom! Meşhur kardeşimin varisi!

BLOOM

(John Howard Parnell'i kucaklar.) Sana kalpten teşekkür ederiz, John, bizi yeşil Erin'de, ortak atalarımızın vaadedilmiş topraklarında böyle hakikaten krallara layık bir şekilde karşıladığın için.

(Şehrin hür vatandaşlığı ünvanı bir fermana yazılmış olarak ona sunulur. Dublin'in anahtarları, bordo renkli bir yastığın üzerinde çaprazlanmış olarak, ona verilir. Bloom, yeşil çorap giymekte olduğunu herkese gösterir.)

TOM KERNAN

Hakkınızdı bu, haşmetmeab.

BLOOM

Yirmi sene evvel işte bu gün Ladysmith'te yedi ceddimizin ezeli düşmanını dize getirmiştik. Howitzer'larımız ve deve sırtında taşıdığımız hafif toplarımız düşman hatlarını manidar bir tesirle dövdüler. Yarım fersah ileri! Taarruza geçtiler! Şimdi herşey gitti elden! Biz onlara boyun eğdik mi? Yoo! Biz de onları başa baş püskürttük! Hoo! Şimdi biz taarruz ediyoruz! Sol kanattan saldıran hafif süvari alayımız Plevne tepelerini hallaç pamuğu gibi attı, ve *Bonafide Sabaoth* diye bağırarak kendi savaş naralarını atarken o Arap topçuları geriye tek bir adam kalmayana kadar kılıçtan geçirdiler.

FREEMAN DİZGİCİLERİ LONCASI

Ağzına sağlık! Ağzına sağlık!

JOHN WYSE NOLAN

İşte James Stephens'ın kaçmasına yardım eden adam bu.

ÖZEL OKUL ÜNİFORMALI BİR TALEBE

Bravo!

YAŞLI BİR HEMŞEHRİ

Memleketiniz sizinle gurur duyuyor beyefendi, gurur kaynağımızsınız.

İşte İrlanda'nın böyle bir adama ihtiyacı var.

BLOOM

Sevgili tebaam, yeni bir çağ başlamak üzere. Ben, Bloom, doğrusu size derim, şu anda bile bu çağ yakındır. Evet, Bloom yeminiyle size derim ki, yarın değil, yarından da yakın, istikbalimizdeki altın şehre gireceksiniz, bu şehrin adı da istikbalin Nova Hibernia'sındaki yeni Bloomusalem olacak.

(İrlanda'nın tüm vilayetlerinden, göğsü rozetli otuziki işçi, yapı ustası Derwan'ın gözetimi altında yeni Bloomusalem'i inşa ederler. Muazzam bir abidedir bu, çatısı kristaldendir, koskoca bir domuz böbreği biçiminde inşa edilmiştir ve kırkbin odası vardır. İnşaat esnasında çok sayıda bina ve anıt yıkılır. Devlet daireleri geçici olarak demiryolu depolarına aktarılır. Pek çok ev yerle yeksan edilir. Evlerde oturanlar tümünün üzerinde kırmızı harflerle L. B. yazan fiçılara ve kutulara yerleştirilir. Pek çok fakir ve fukara bir merdivenden düşer. Dublin surlarının, üzerinde sadık izleyicilerin toplaştığı bir bölümü çöker.)

İZLEYİCİLER

(Ölürayak.) Morituri te salutant. (Ölürler.)

(Kahverengi bir makintoş giymiş bir adam yerdeki gizli bir kapağı açarak yukarı fırlar. Çekiştirilerek uzatılmış gibi uzun parmağıyla Bloom'u işaret eder.)

MAKİNTOŞLU ADAM

Bu adamın söylediği tek bir kelimeye bile inanmayın. Bu gördüğünüz kişi namlı kundakçı Leopold M'Intosh'tur. Gerçek adı da Higgins'dir.

BLOOM

Vurun onu! Gidi hristiyanın köpeği! Yetti bu M'Intosh!

(Bir top atışı. Makintoşlu adam gözden yiter. Bloom asâsıyla haşhaşların kellelerini uçurur. Pek çok güçlü düşmanın, sığır çobanının, milletvekilinin, daimi komisyon üyesinin pattadanak düşüp öldüklerinin haberi ulaşır. Bloom'un korumaları ahaliye hatıra paraları, anma madalyonları, ekmekler ve balıklar, yeşilaycı armaları, pahalı

Henry Clay puroları, bedava çorbalık sığır kemikleri, sırmalı iplikle bağlanmış kapalı zarflar içinde kauçuktan prezervatifler, tereyağlı İskoç şekerlemeleri, ananaslı bonbonlar, üç köşeli şapka biçiminde katlanmış billet doux*'lar, konfeksiyon işi takım elbiseler, kâseler dolusu kurbağadelikte aşı, şişeler dolusu Jeyes' marka dezenfektan mayii, indirim pulları, 40 günlük endüljanslar, kalp paralar, süt ürünleriyle beslenmiş domuzdan mamul sosisler, tiyatro pasoları, tüm tramvay hatlarında geçerli senelik abonmanlar, Macaristan krallık imtiyazlı piyangosunun biletleri, yemek karneleri, ve Dünyanın En Kötü Oniki Kitabı'nın ucuz yeniden basımlarını dağıtırlar: Frengî ve Fritzo (politik), Bebek Bakımı (enfantilik), 7 şilin 6 peniye 50 yemek (külinik), İsa bir Güneş Miti miydi? (historik), Kurtulun o Ağrıdan (medik), Çocuklar İçin Kâinata Giriş (kozmik), Haydi Hep Birlikte Kıkırdayalım (kikirik), Reklam Komisyoncusunun Cep Rehberi (jurnalik), Başrahibe Muavininin Aşk Mektupları (erotik), Uzayda Kim Kimdir (astrik), Kalbimize Ulaşan Şarkılar (melodik), Tutum Vasıtasıyla Zengin Olma Sanatı (ekonomik). Umumi bir velvele ve harala gürele meydana gelir. Kadınlar Bloom'un urbasının eteğine dokunabilmek için ileriye yüklenirler. Lady Gwendolen Dubedat kalabalığın arasından ileri fırlar, atına atlar ve büyük tezahürat altında Bloom'u her iki yanağından öper. Magnezyumlu flaşlar yardımıyla bir fotoğraf çekilir. Yeni doğmuş ve emzikte bebekler havaya kaldırılır.)*

KADINLAR

Küçük baba! Küçük baba!

YENİ DOĞMUŞ VE EMZİKTE BEBELER

El çırpın Poldy eve gelinceye dek,
Yalnızca Leo için cebindeki kek.

(Bloom, aşağıya eğilip, Boardman Bebek'in göbeğini yavaşça dürter.)

BOARDMAN BEBEK

(Hıçkırır, ağzından dışarıya kesilmiş süt akar.) Hacacaca.

BLOOM

(Kör yeniyetmeyle el sıkışarak.) Kardeşimden de yakınsın! *(Kollarını yaşlı bir çiftin omuzlarına sararak.)* Sevgili kadim dostlarım! *(Paçavralara sarınmış oğlan*

ve kız çocuklarıyla köşekapmaca oynar.) Sobe! Elim sende! *(Bir bebek arabasının içindeki ikizleri sağa sola sürer.)* Tiktakatukatakatak kimpabucumuyapacak? *(Jonglör numaraları yapar, ağzından kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, çivit ve mor renklerde ipek mendiller çıkarır.)* Kıtusayemaçimo. 32 kadem bölü saniye. *(Bir dulu teselli eder.)* Çok ayrılık tez muhabbet getirir. *(Tuhafın tuhafı grotesk hareketlerle bir İskoç halk oyununu icra eder.)* Alın size bacak, sizi şeytanlar! *(Felçli bir savaş gazisinin yatak yaralarını öper.)* Şerefli yaralar! *(Şişman bir polis memuruna çelme takar.)* 7. n: yedin. 7. n: yedin. *(Utançtan yüzü kızaran bir garson kızın kulağına birşeyler fısıldar ve şefkatle güler.)* Ah, seni yaramaz seni! *(Maurice Yağladı adında bir çiftçinin sunduğu bir turpu çiğ çiğ yer.)* Şahane! Enfes! *(Joseph Hynes adında bir gazetecinin sunduğu üç şilini almayı reddeder.)* Sevgili dostum, hiç gereği yok! *(Ceketini bir dilenciye verir.)* Lütfen kabul ediniz. *(Yaşını başını almış erkek ve kadın sakatların yapmakta olduğu göbek üzerinde sürünme yarışına katılır.)* Haydi, oğlanlar! Kıvırın bakalım, kızlar!

YURTTAŞ

(Hamiyetten dili tutulmuş haldedir, zümrüt rengi göz bandındaki bir gözyaşını siler.) Sevgili Rab onu kutsasın!

(Koç boynuzundan borular öterek herkesi sessizliğe çağırır. Sion sancağı göndere çekilir.)

BLOOM

(Cübbesinden gözalıcı bir şekilde sıyrılarak ihtişamlı göbeğini gösterir, rulo yapılmış bir kâğıdı açar ve ağırbaşlılıkla okur.) Alef Beyt Gimel Dalet Hagada Tefilim Kaşer Yom Kippur Hanuka Roşaşana Beni Brit Bar Mitzva Mazot Aşkenazim Meşuga Tallit.

(Özel Kalem Müdür Muavini Jimmy Henry tarafından bu konuşmanın resmî bir çevirisi okunur.)

JIMMY HENRY

Vicdan mahkemesinin celsesi açılmıştır. En Katolik Majesteleri birazdan açık havada adalet dağıtacaktır. Tıbbi ve hukuki danışmanlık hizmeti, bilmecelerin ve diğer problemlerin çözümleri bilâbedel sunulacaktır. Herkes canıgönülden davetlidir. Bu sadık Dublin şehrimizde Asr-ı Cennet'in işbu 1. yılında duyurulur.

PADDY LEONARD

Bu vergi ve harçları ne yapayım?

BLOOM

Öde onları, dostum.

PADDY LEONARD

Sağolun.

NOSEY FLYNN

Yangın sigortamı rehnedip borç alabilir miyim?

BLOOM

(Katır inadıyla.) Tazminat kanunu uyarınca kendi vaadinle altı ay içinde ifa etme kaydıyla beş liralık bir meblağı sana tahsis ediyorum, beyler lütfen kayda geçiriniz.

J. J. O'MOLLOY

Danyal peygamber gibi mi demiştim? Vazgeçtim! Peter O'Brien sanki!

NOSEY FLYNN

Beş lirayı nereden tahsil ediyorum?

SİDİKLİ BURKE

Mesane derdine deva?

BLOOM

Acid. nit. hydrochlor dil, 20 minim
Tinct. mix. vom, 5 minim
Extr. taraxel. lig. 30 minim
Aq. dis. ter. in die.

CHRIS CALLINAN

Alderaban'ın subsolar ekliptiğinin paralaksı nedir?

BLOOM

Seni tekrar gördüğüme çok sevindim, Chris. K. 11.

JOE HYNES

Neden üniformanı giymedin?

BLOOM

Benim hatırası aziz selefim rutubetli bir zindanda Avusturya despotunun üniformasını giyerken senin üniforman neredeydi?

BEN DOLLARD

Hercai menekşe?

BLOOM

Banliyö bahçelerini süslerler (güzelleştirirler.)

BEN DOLLARD

İkizler doğuverince?

BLOOM

Baba (ata, peder) kara kara düşünmeye başlar.

LARRY O'ROURKE

Yeni işletmem için sekiz günlük bir ruhsat. Sir Leo, beni hatırlar mısınız, hani siz yedi numaradayken. Hanımınız için bir düzine kara bira gönderiyorum.

BLOOM

(Buz gibi.) Ben sizi çıkartamadım beyefendi. Lady Bloom hediye kabul etmez.

CROFTON

İşte bayram diye buna derler.

BLOOM

(Ağırbaşlılıkla.) Sen buna bayram dersin. Ben ayin derim.

ALEXANDER KEYES

Kendi evimizin anahtarları ne zaman bizde olacak?

BLOOM

Kentimizin ahlaken reforme edilmesi ve on emire dosdoğru uyulması taraftarıyım. Eski köye yeni âdetler gelecek. Herkes bir olacak, yahudisi de müslümanı da goyyimi

de. Tabiatın her evladına üç dönüm arazi ve bir inek verilecek. Motorlu katafalklı cenaze arabaları. Kol işi yapmak herkes için mecburi olacak. Tüm parklar gece gündüz halka açık olacak. Elektrikli bulaşık yıkama makinaları olacak. Tüberküloza, deliliğe, savaşa ve dilenciliğe hiç vakit kaybetmeden dur denecek. Genel af çıkacak, taktığımız maskeler sayesinde gönlümüze göre davranacağımız haftalık karnaval yapılacak, herkese ikramiye ödenecek, esperanto evrensel lisan olacak, evrensel kardeşlik gelecek. Ayyaşlara ve sirozlu sahtekârlara vatanperverlik yasak edilecek. Para serbest olacak, aşk serbest olacak ve serbest laik devletimizde serbest ve laik bir kilisemiz olacak.

O'MADDEN BURKE

Serbest kümeste serbest bırakılmış bir tilki.

DAVY BYRNE

(Esneyerek.) Aaaaayçiyaaaaaaah!

BLOOM

Irklar karışacak, karışık evlilikler olacak.

LENEHAN

Kadın erkek karışık denize de girilecek mi?

(Bloom yakınındakilere içtimai rejenerasyona yönelik planlarını anlatır. Hepsi onu onaylar. Kildare Street müzesinin bekçisi ortaya çıkar, arkasından üzerinde çok sayıda çıplak tanrıça heykelinin yüklü olduğu bir arabayı çekmektedir, Venus Callipyge, Venus Pandemos, Venus Metempsychosis, arabada ayrıca birtakım alçıdan figürler vardır, onlar da çıplaktır ve zamanımızın dokuz ilham perisini temsil etmektedirler, Ticaret, Opera Müziği, Amor, Halkla İlişkiler, Manifatura, İfade Özgürlüğü, Çoklu Oy Hakkı, Gastronomi, Şahsi Hijyen, Deniz Kıyısında Müzikli Eğlence, Acısız Doğum ve Halk İçin Astronomi.)

PEDER FARLEY

Bu adam bir episkopalisttir, agnostiktir, kutsal imanımızı yerle yeksan etmeyi amaçlayan bir heryolagelirimcidir.

MRS RIORDAN

(Vasiyetini yırtarak.) Beni sukut-ı hayale uğrattınız! Kötü bir insansınız siz!

GROGAN NİNE

(Bloom'a fırlatmak amacıyla pabucunu çıkarır.) Hayvan herif! İğrenç adam seni!

NOSEY FLYNN

Bir şarkı söyle de havamızı bulalım, Bloom. Bir aşk nağmesi söyle.

BLOOM

(Kıpır kıpır bir neşeyle.)

Seni hayatta terketmem diye yeminler etmiştim,
Ne insafsız bir düzenbaz olduğunu bilememiştim.
Benim dirinam dirinam dirinam dirinamımla beraber.

AKSAK HOLOHAN

İşte bizim Bloom! Onun gibisi yok valla.

PADDY LEONARD

Temaşa İrlandalısı seni!

BLOOM

Cebelitarık'taki bir top oyununu andıran bir opera piyesi var, hangisi? Kastilya'nın Golü. *(Gülüşmeler.)*

LENEHAN

İntihalci! Kahrolsun Bloom!

PEÇELİ SIBYLLA

(Hevesle.) Ben Bloomcuyum ve bundan şeref duyuyorum. Ben herşeye rağmen ona inanıyorum. Hayatımı bile veririm onun için, dünyadaki en komik adam odur.

BLOOM

(Etraftakilere göz kırpar.) Eminim yalanmaya müsait bir hatundur bu.

THEODORE PUREFOY

(Balıkçı kepi ve yağlı deriden ceketiyle.) Bu adam tabiatın kutsal amaçlarını engellemek için mekanik bir aletten faydalanıyor.

PEÇELİ SIBYLLA

(Kendi kendini hançerler.) Kahramanım, tanrım! *(Ölür.)*

(Çok sayıda son derece çekici ve hevesli bayan da bağırlarını hançerleme, suda boğulma, asit prusik, itboğan, arsenik içme, bilek damarlarını kesme, açlık grevi, iş makinalarının önüne, Nelson sütununun tepesinden, Guinness's bira fabrikasının büyük kazanının içine atlama, kafalarını gazlı fırınların içine sokarak kendilerini boğma, kendilerini son moda jartiyerlerle asma, muhtelif katlardaki pencerelerden dışarı atlama gibi yöntemlerle intihar ederler.)

ALEXANDER J. DOWIE

(Şiddetle.) Ey hristiyandinkardeşlerim ve antiBloomcular, Bloom denen bu adam cehennemin ta dibinden buraya gelmiştir, hristiyanların yüzkarasıdır. Daha şu kadarcıkken kendisini hayvani bir sefahate kaptırmış olan bu leş kokulu Mendes tekesi bizlere Havzanın şehirlerini anımsatan, vaktinden evvel gelişmiş enfantil bir çapkınlığın alametlerini hafifmeşrep bir büyükanneyle zina ederek göstermiştir. Bu hiç utanması arlanması olmayan tiksinç riyakâr Kıyamet suresinde anılan beyaz boğanın ta kendisidir. Kendisi, Kırmızı Kadın'a tapanlardan biri olduğundan, komplo ve kumpas onun için nefes alıp vermek kabilindendir. Kâfir yakma direği ve kaynar yağ kazanı onun içindir. Caliban!

AZGIN GÜRUH

Linç edin onu! Ateşte çevirin! Al Bloom'u vur Parnell'e. Mr Fox!

(Grogan Nine pabucunu Bloom'a fırlatır. Dorset Street'in yukarısı ve aşağısından birçok dükkâncı ticari değeri olmayan ya da çok ufak olan nesneleri fırlatırlar, jambon artığı kemikler, kondanse süt tenekeleri, satılması mümkün olmayan lahanalar, bayat ekmekler, koyun kuyrukları, ıskartaya çıkmış içyağı parçaları.)

BLOOM

(Heyecana kapılmış.) Buna yaz gecesi deliliği derler, bir kez daha son derece tatsız bir şakayla karşı karşıyayız. Rabbim adına yemin ederim ki ben gün yüzü görmemiş kar kadar lekesizim! Suçu işleyen ağabeyim Henry idi. Kendisi hık demiş burnumdan düşmüştür. Dolphin's Barn 2 numarada oturmaktadır. İftira attı o engerek bana, beni yalan yere itham etti. Sevgili vatandaşlarım, *sgeul im barr bata coisde gan capall*. Kadim dostum, bevliye mütehassısı Dr Malachi Mulligan'ı tıbbi bilirkişi olarak lehime tanıklık yapması için davet ediyorum.

DR MULLIGAN

(Sürücü yeleği giymiş, alnında yeşil sürücü gözlükleri.) Dr Bloom'da biseksüel anomali mevcuttur. Kendisi Dr Eustace'ın bunak beyefendilere mahsus özel tımarhanesinden kısa süre önce kaçmıştır. Nesebi gayri sahihtir ve gem vurulmaz şehvetinin yol açtığı kalıtsal bir epilepsi hastalığından muzdariptir. Soyağacında elefantiyaz hastalığının izleri tespit edilmiştir. Kronik egzibisyonizm semptomları aşikâr bir şekilde görülebilmektedir. Ambideksterite de latent olarak müşahede edilmiştir. Ayrıca istimna nedeniyle vaktinden önce kel kalmış ve binaenaleyh sapkınlık seviyesinde idealist, tövbe etmiş bir hovarda olmuştur, ayrıca dişleri de metaldendir. Irsi bir kompleks nedeniyle geçici olarak hafıza kaybına uğramış durumdadır ve kanaatimce kendi işlediği günahlardan ziyade ona karşı işlenen günahlar yüzünden ızdırap çekmiştir. Yaptığım pervajinal muayene ve 5427 adet anal, aksiller, pektoral ve pübik kıl üzerinde uyguladığım saflık testinin sonucu olarak, kendisinin *virgo intacta* olduğunu bildiririm.

(Bloom birinci kalite şapkasıyla cinsel organlarını örter.)

DR MADDEN

Hipospadi de aşikâr. Gelecek kuşakların hayrına bu hasta organların milli hilkat garabetleri müzesinde distile şarap içinde saklanmasını öneriyorum.

DR CROTTHERS

Hastanın idrarını tetkik ettim. Albüminoiddir. Salya üretimi yetersizdir, patelar refleks düzensizdir.

DR PUNCH COSTELLO

Fetor judaicus son derece keskindir.

DR DIXON

(Bir sağlık raporunu okur.) Profesör Bloom, yeni bir erkek türü olan kadınsı erkeğin kâmil bir örneğidir. Ahlaki doğası basit ve sevimlidir. Pek çokları onu sevimli bir adam, sevimli bir kişi olarak bilir. Genel olarak kendine münhasır, zararsız bir adamcağızdır, nazlıdır fakat tıbbi anlamıyla kıt akıllı değildir. Kendisi Tövbekâr Papazları Koruma Cemiyeti'nin baş misyonerine son derece güzel, sahiden şiir gibi bir mektup yazarak herşeyi bir bir izah etmiştir. İçkiyi neredeyse ağzına sürmediği söylenebilir ve bir saman yığınının üzerinde uyuyup manavdan alınmış kuru bezelyeleri soğuk olarak yemekten ibaret, tam anlamıyla Spartalılara mahsus

bir diyetle beslendiğine ben bizzat şehadet edebilirim. Yaz kış yüzde yüz İrlanda malı kıldan bir gömlek giymekte ve her cumartesi kendi kendisini kırbaçlamaktadır. Öğrendiğim kadarıyla, bir zamanlar Glencree ıslahevinde birinci sınıf bir mücrim imiş. Başka bir rapor da onun babasının ölümünden pek sonra doğmuş bir çocuk olduğunu bildiriyor. Ben, onu bağışlamanız için, konuşma organlarımızın ifade etmeğe koşulduğu gelmiş geçmiş en kutsal kelimeyle yalvarıyorum size. Zira kendisi bir bebek doğurmak üzeredir.

(Genel bir kargaşa ve merhamet. Kadınlar düşüp bayılırlar. Zengin bir Amerikalı sokakta Bloom için yardım toplamaya başlar. Altın ve gümüş paralar, açık çekler, banknotlar, mücevherler, hazine bonoları, vadesi yaklaşmış çekler, senetler, alyanslar, saat köstekleri, loketler, kolyeler ve bilezikler hızla toparlanır.)

BLOOM

Ah, öylesine istiyorum ki anne olmayı.

MRS THORNTON

(Hemşire üniformasıyla.) Bana sıkı sıkı sarıl, canım. Birazdan bitecek. Sıkı tut, canım.

(Bloom ona sıkı sıkı sarılır ve sekiz adet sarı ve beyaz erkek çocuk doğurur. Kırmızı halı döşeli ve pahalı bitkilerle süslenmiş bir merdivenin başında ortaya çıkarlar. Yakışıklı, suratları değerli madenden, bakımlı, saygıdeğer bir tarzda giyinip kuşanmış ve oturup kalkmayı bilen, beş adet çağdaş lisanı anadilleri gibi konuşan ve muhtelif sanat ve bilim dallarına ilgileri olan çocuklardır hepsi. Adları gömleklerinin önüne okunaklı harflerle yazılıdır: Nasodoro, Altınparmak, Hrisostomos, Maindorée, Gümüştebessüm, Silberselber, Vifargent, Panargyros. Hemencecik muhtelif ülkelerde banka genel müdürlüğü, demiryolları trafik amirliği, limited şirket idareciliği ve otel zincirlerinin başkan yardımcılığı gibi kamunun yüksek itimadını gerektiren görevlere atanırlar.)

BİR SES

Bloom, sen Mesih ben-Yusuf musun ben-Davud mu?

BLOOM

(Karanlık bir sesle.) Söylediğin gibidir.

YANKESİCİ BİRADER

O zaman Peder Charles gibi bir mucize göster de görelim.

BANTAM LYONS

Saint Leger'ı kim kazanacak, haydi kehanette bulun bakalım.

(Bloom bir ağın üzerinde yürür, sol gözünü sol kulağıyla kapatır, birçok duvarın içinden geçer, Nelson Sütunu'na tırmanır, en üstteki çıkıntıya gözkapaklarıyla tutunup sallanır, oniki düzine istiridyeyi (kabuklarıyla birlikte) yer, sıraca illetine tutulmuş pek çok dertliye derman olur, suratını şekilden şekle sokarak muhtelif tarihsel şahsiyetleri canlandırır, Lord Beaconsfield, Lord Byron, Wat Tyler, Mısırlı Musa, Musa bin Meymûn, Moses Mendelssohn, Henry Irving, Rip van Winkle, Kossuth, Jean Jacques Rousseau, Baron Leopold Rothschild, Robinson Crusoe, Sherlock Holmes, Pasteur, iki ayağını aynı anda farklı yönlere çevirir, medcezire durmasını emreder, küçükparmağını uzatarak güneş tutulmasına yol açar.)

BRINI, PAPA HİZMETİNDE NUNCIO

(Papa zuafı üniforması giymiş, göğsünü, kollarını, butlarını, bacaklarını koruyan çelikten zırhlı levhalar, profan posbıyık ve kesekâğıdından piskopos külahıyla.)

Leopoldi autem generatio. Musa Nuhun babası idi; Nuh Hadımın babası idi; Hadım O'Halloran'ın babası idi; O'Halloran Guggenheim'ın babası idi; Guggenheim Agendath'ın babası idi; Agendath Netaim'in babası idi; Netaim Le Hirsch'in babası idi; Le Hirsch Jesurum'un babası idi; Jesurum MacKay'in babası idi; MacKay Ostrolopsky'nin babası idi; Ostrolopsky Smerdoz'un babası idi; Smerdoz Weiss'ın babası idi; Weiss Schwarz'ın babası idi; Schwarz Adrianopoli'nin babası idi; Adrianopoli Aranjuez'in babası idi; Aranjuez Lewy Lawson'ın babası idi; Lewy Lawson Ichabudonosor'un babası idi; Ichabudonosor O'Donnell Magnus'un babası idi; O'Donnell Magnus Christbaum'un babası idi; Christbaum ben Maimun'un babası idi; ben Maimun Dusty Rhodes'un babası idi; Dusty Rhodes Benamor'un babası idi; Benamor Jones-Smith'in babası idi; Jones-Smith Savorgnanovich'in babası idi; Savorgnanovich Jasperstone'un babası idi; Jasperstone Vingtetunieme'in babası idi; Vingtetunieme Szombathely'nin babası idi; Szombathely Virag'ın babası idi; Virag Bloom'un babası idi *et vocabitur nomen eius Emmanuel.*

BİR ÖLÜELİ

(Duvara yazar.) Bloom bir hödüktür.

AMBİTİ

(Orman kaçkını kılığında.) Kilbarrack'ın arkasındaki sığır ağılında ne yapıyordun?

BİR KIZÇOCUĞU

(Bir çıngırağı sallar.) Ya Ballybough köprüsünün altında?

BİR ÇOBANPÜSKÜLÜ

Ya şeytan kanyonunda?

BLOOM

(Hiddetten alnından makatına kadar her tarafı kızarır, sol gözünden üç damla gözyaşı süzülür.) Lütfen mazimle uğraşmayın.

TAHLİYE EDİLMİŞ İRLANDALI KİRACILAR

(Korsetler, dizlerine kadar gelen pantalonlar ve Donnybrook panayırı bastonlarıyla.) Kamçılayın onu!

(Eşek kulaklı Bloom kollarını çaprazlayıp ceza boyunduruğuna oturur, ayakları dışarı fırlamaktadır. Islıkla Don Giovanni, a cenar teco*'yu çalar. Artane yetimleri elele tutuşup çevresinde hoplaşırlar. Hapishane Kapısı Misyonu'nun kızları da elele tutuşup çevresinde ters yönde hoplaşırlar.)*

ARTANE YETİMLERİ

Seni domuz, seni donguz, itoğlu it!
Hanımların sevgisi senin neyine!

HAPİSHANE KAPISI KIZLARI

Yâr rakı sevmez
Ben neyleyim
Bahtım kesiktir
Ben gideyim.

HORNBLOWER

(Sırtında bir efod, kafasında bir avcı kepiyle ilan eder.) Ve o ahalinin günahlarını Azazel'e, çölde gezen ruha, ve geceacuzesi Lilith'e taşıyacaktır. Ve ahali onu taşlayacak ve murdar edecek, evet, Agendath Netaim'den ve Mizraim'den ve Ham diyarından cümle ahali.

(Herkes Bloom'a müsamerelerde kullanılan yumuşak taşlardan fırlatır. Çok sayıda seferî ile başıboş köpek ona yaklaşır ve onu murdar ederler. Mastiansky ve Citron gabardin giysilerinin içinde yaklaşırlar, uzun zülüfleri vardır. Sakallarını Bloom'un istikametinde sallarlar.)

MASTIANSKY VE CITRON

Yaramaz adamların soyundan! Istria'lı Laemlein! sahte Mesih! Abulafia! Nedamet getir!

(George S. Mesias, Bloom'un terzisi, ortaya çıkar, koltuğunun altında bir terzi ütüsü, bir faturayı takdim eder.)

MESIAS

Bir pantalonun paçalarını kısaltma onbir şilin.

BLOOM

(Neşeyle ellerini ovuşturur.) Aynı eski günlerdeki gibi. Zavallı Bloom!

(Reuben J. Dodd, karasakallı İskariyot, kötü çoban, omuzlarında boğulmuş oğlunun cesedini taşıyarak ceza boyunduruğuna yaklaşır.)

REUBEN J.

(Kısık bir sesle fısıldar.) İspiyonlandık. Aynasızlara tüyo gitti. İlk arabaya atla.

İTFAİYE ALAYI

Daa dii!

YANKESİCİ BİRADER

(Bloom'u alev resimleriyle nakşedilmiş sarı bir cübbe ve uzun, sivri uçlu bir külahla donatır. Boynuna bir torba dolusu barut asar ve onu kanun kuvvetlerine teslim ederken konuşur.) Suçlarını bağışlayın.

(Dublin İtfaiye Alayından teğmen Myers umumi arzu üzerine Bloom'u ateşe verir. Ağıtlar.)

YURTTAŞ

Yarabbi şükür!

BLOOM

(Üzerinde I. H. S. yazan dikişsiz bir esvabın içinde, zümrüdüanka alevlerinin içinde dimdik ayakta durur.) Benim için ağlamayın, Ey Erin'in Kızları.

(Dublin gazetelerinin muhabirlerine yanık izlerini gösterir. Erin'in Kızları, siyah esvaplara bürünmüş, ellerinde kocaman dua kitapları ve yanmakta olan uzun mumlarla, diz çöküp dua ederler.)

ERİN'İN KIZLARI

Bloom'un Böbreği, bizim için dua et.
Hamamın Çiçeği, bizim için dua et.
Menton'ın Mentoru, bizim için dua et.
Freeman'in Komisyoncusu, bizim için dua et.
Yardımsever Mason, bizim için dua et.
Gezgin Sabun, bizim için dua et.
Zinanın Zevkleri, bizim için dua et.
Sözsüz Şarkı, bizim için dua et.
Yurttaşın Ağzının Payını Veren, bizim için dua et.
Tüm Donların Dostu, bizim için dua et.
En Esirgeyici Ebe, bizim için dua et.
Pandemilerin ve Patojenlerin Panzehiri Patates, bizim için dua et.

(Altıyüz şarkıcıdan oluşan, Mr Vincent O'Brien'ın idaresi altındaki bir koro, Handel'in Messiah'sındaki Haleluya çünkü herşeye kadir olan Rab allahımız saltanat sürüyor *korosunu söyler, onlara orgda Joseph Glynn eşlik etmektedir. Bloom dilsizleşir, büzüşür, kömürleşir.)*

ZOE

Konuş konuş, suratın mosmor olana kadar konuş.

BLOOM

(Kafasında şeridine bir pipo tıkıştırılmış bir İrlanda asker serpuşu, ayağında

tozlu asker pantalonu, göçmenlerin kullandığı kırmızı mendili elinde tomar yapmış, siyah ve bataklıkmeşesi renginde bir domuzu samandan bir halatla yeder, gözlerinin içi gülmektedir.) Haydi yolcu yolunda gerek, evimin kadını, Connemara'nın tüm keçilerinin üzerine yeminle anamdan emdiğim süt burnumdan geldi ülen burada. *(Gözünde tek bir gözyaşı damlasıyla.)* Tümden delilik bütün bunlar. Vatanseverlik, ölüler için yas tutmak, müzik, ırkımızın geleceği. Olmak ya da olmamak. Bitti bu hayat denen rûya. Huzur içinde bitsin. Onlar yaşamaya devam edebilirler. *(Yas içinde uzaklara dalıp gider.)* Mahvolmuş bir adamım ben. Bir iki tane itboğan pastili. Perdeler çekilmiş. Bir mektup. Sonra yat uzan dinlen. *(Hafif hafif nefes alıp verir.)* Bitti. Yaşadım. El. Elveda.

ZOE

(Kaskatı, parmağını boynundaki şeride sokarak.) Bak valla de? Bir dahaki sefere görüşürüz o zaman. *(Sırıtır.)* Ya bugün yatağın ters tarafından kalktın ya da sevgilinin koynundayken erken boşaldın. Zihnini okuyorum vallahi.

BLOOM

(Acı acı.) Erkek ve kadın, aşk, ne ki bunlar? Mantarla şişeden ibaret. Tiksindim artık. Hepsi yerin dibine batsın.

ZOE

(Âniden astığı suratıyla.) Bu riyakâr pisliklerden de nefret ediyorum. Şu orospucuğa bir şans tanı be adam.

BLOOM

(Pişmanlıkla.) Amma münasebetsizlik ettim. Lüzumlu musibetlerden birisin sen sonuçta. Nerelisin? Londra mı?

ZOE

(Serbestçe.) Hogs' Norton'dan, domuzların orgları çaldığı yerden. Yorkshire doğumluyum *(Memesinin ucunu yoklamakta olan Bloom'un elini tutar.)* Memiş Memefaresi bey, yaani! Bırak bunları da devamını getir. Şöyle hızlı bir muameleye yetecek paran var mı üzerinde? On şilin?

BLOOM

(Gülümser, başını ağır ağır sallar.) Durma, huri, durma.

ZOE

Durmam anam durmam. *(Kadife pençeleriyle Bloom'a teklifsizce pıt pıt vurur.)* Hadi müzik odamıza gel yeni piyanolamızı bir gör? Gel soyunup dökünecem bak.

BLOOM

(Şüpheyle kendi kafasının arka kemiğini eller, kızın soyulmuş armutlarının simetrisine alıcı gözle bakarken taciz edilmiş bir çerçinin eşsiz menendsiz hicabı içindedir.) Bunları duysa çok fena kıskanacak biri var. Yeşil gözlü canavar. *(Ciddiyetle.)* Sen bu işlerin ne zor olduğunu bilirsin. Anlatmama bile gerek yok.

ZOE

(Kendine iltifat edilmiş hissederek.) Gözün görmediğini gönül dert edemezmiş. *(Ona dostça vurur.)* Haydi gel.

BLOOM

Gülen cadı! Beşiği sallayan el.

ZOE

Bebeğim!

BLOOM

(Bebek çamaşırları ve zıbın giymiş, koca kafalı, kafası koyu renk saçlarıyla taçlanmış, koca gözlerini kızın dalgalanan elbisesinde sabitler ve bronzdan tokalarını tombul parmağıyla sayar, nemli dili peltekçe sarkmıştır.) Bil kii üç: lüüç lkii lbiil.

TOKALAR

Seviyor, sevmiyor. Seviyor.

ZOE

Sükut ikrardan gelir. *(Açtığı küçük pençeleriyle Bloom'un elini yakalar, avucuna işaret parmağıyla gizli gözcü işaretini vererek onu felaketine gitmeye ayartır.)* Elin ateş gibi götün leş gibi.

(Bloom güzel kokuların, müziğin, iğvaların arasında kararsız kalır. Zoe koltukaltlarının kokusuyla, boyalı gözlerinin şerriyle, kıvrımlı katmanlarında ona sahip olmuş tüm hayvan heriflerin aslanyatağı kokularını taşıyan elbisesinin hışırtılarının cazibesiyle Bloom'u merdivenin

(Verdikleri nefeste kızışma döneminin ve hayvan pisliğinin kükürt kokusu, ahırlarında şahlanarak, belli belirsiz kükreyerek, kötü ilaçlarla büyülenmiş kafalarını ileri geri sallayarak.) Hah şöyle!

(Zoe ve Bloom iki kızkardeş orospunun oturduğu kapı ağzına varırlar. Orospular Bloom'u kalemle çizilmiş kaşlarının altından merakla süzerler ve alelacele eğilerek verdigi selama gülümserler. Beceriksizce sendeler.)

ZOE

(Uğurlu eliyle onu hemen kurtarıverir.) Hoppa! Aman yukarı düşme.

BLOOM

Salih yedi kere düşer. *(Kapının eşiğinde kenarda durur.)* Önce sen buyur reca ederim.

ZOE

Önce hanımlar, sonra beyler.

(Zoe eşiği geçer. Bloom duraksar. Zoe döner, ellerini uzatarak onu kendine çeker. Bloom hoplar. Antrenin boynuzlu şapka asacağında bir adamın şapkası ve yağmurluğu asılıdır, Bloom şapkasını çıkarır ama, şapkayla yağmurluğu görünce önce yüzünü buruşturur sonra gülümser, aklı başka yerdedir. Merdiven sahanlığındaki bir kapı ardına kadar açılıverir. Mor gömlekli gri pantalonlu kahverengiçoraplı bir adam, maymun gibi yürüyerek geçer, kel kafasını ve keçi sakalını havaya dikmiştir, dolu bir sürahikavanozu kucaklamıştır, çift kuyruklu siyah pantalon askıları tabanlarına doğru sarkmaktadır. Hızla yüzünü çeviren Bloom salondaki masanın üzerinde koşan bir tilkinin spanyel gözlerine yakından bakmak için eğilir: sonra, kaldırdığı başıyla koklaya koklaya, Zoe'nin peşinden müzik odasına girer. Leylak renginde peçeteden bir gölgelik avizenin ışığını kısmaktadır. Işığın etrafında bir pervane bir çarpıp bir kaçarak döner de döner. Taban yağlı kumaştan yeşim, gökmavisi ve zincifre renkli baklava dilimli bir mozaikle döşenmiştir. Döşemenin üzerine ayak izinin her çeşidi damgasını basmıştır, topuk topuğa, topuktan kemere, burun buruna, yapışık ayaklarla, hayalet vücutları olmadan sürten ayakların yaptığı bir mağribi dansıyla, hepsi

altalta üstüste hercümerç. Duvarlar porsukağacıyapraklarını ve ormanın ağaçsız açıklıklarını resmeden bir duvar kâğıdıyla kaplıdır. Şöminede tavuskuşu tüylerinden bir paravan açık durmaktadır. Lynch hasır gibi örülmüş kıldan bir paspasın üzerinde, kafasına kepini ters takmış, bağdaş kurup çömelmiştir. Elindeki bir sopayla yavaş yavaş tempo tutmaktadır. Kitty Ricketts, bahriyeli kostümü giymiş, beti benzi atmış, kemikleri sayılan bir orospu, karaca derisi eldivenlerini mercan bir bileziğin üzerine sıvamış, elinde zincirli bir cüzdan, masanın kenarına tüneyip oturmuştur, bacağını sallayarak şömine rafının üzerindeki yaldızlı aynada kendine bakmaktadır. Korsesinin dantelinin bir köşesi ceketinin altından biraz gözükmektedir. Lynch alay ederek piyanonun başındaki çifti gösterir.)

KITTY

(Elinin arkasına öksürerek.) Biraz embesildir de haspam. *(İşaret parmağını sallar.)* Tıntın. *(Lynch Kitty'nin eteğini ve beyaz jüponunu sopasıyla kaldırır. Kitty onları hemen düzeltir.)* Hiç sana yakışıyor mu. *(Hıçkırır, sonra bahriyeli şapkasını eğer, şapkanın altında kınayla kızıllaşmış saçı parlamaktadır.)* Ay, çok pardon!

ZOE

Biraz daha sahne ışığı lazım, Charley. *(Avizeye gider ve gazı sonuna kadar açar.)*

KITTY

(Gaz huzmesine bakarak.) Niye soluk bugün böyle?

LYNCH

(Derin bir sesle.) Hayaletle ifritler girer.

ZOE

Afferim Zoe'ye.

(Lynch'in elindeki sopa ışıldar: pirinçten bir ocak demiri. Stephen üzerine şapkası ve dişbudak bastonunun atılmış olduğu piyanolanın başında durur. İki parmağıyla boş beşliler serisini bir kez daha çalar. Florry Talbot, sarışın, halsiz, kazgibişişko bir orospu, üzerinde küflü çilek rengi partal bir entari, bacaklarını kartal gibi açıp kanapenin köşesine yayılmıştır, gevşek önkolunu yastığın üzerinden sarkıtmış, dinlemektedir. Koca bir arpacık uykulu gözkapağının üzerinden sarkmaktadır.)

KITTY

(Tekrar hıçkırırken diktiği ayağıyla bir tekme atar.) Ay, pardon!

ZOE

(Sektirmeden.) Sevgilin seni andı. Fanilana bir düğüm at.

(Kitty Ricketts başını eğer. Boası çözülür, kayar, omzunun, sırtının, kolunun, sandalyenin üzerinden süzülüp yere iner. Lynch bu kıvrılmış tırtılı sopasıyla kaldırır. Kitty boynunu yılan gibi eğip bükerek yuvasına yerleşir. Stephen geriye dönüp, ters taktığı kepiyle çömelmiş gövdeye bakar.)

STEPHEN

Aslına bakarsan Benedetto Marcello bunu icat mı etti, keşif mi etti hiç önemi yok. Ayin, şairin istirahatgâhıdır. Demeter'e adanmış eski bir ilahi de olabilir, aynı zamanda *Cœla enarrant gloriam Domini*'yi süsleme işini de görmüş olabilir. Hiperfrigya'dan miksolidya'ya kadar birbirine tümden uzak makamları yahut durakları, ya da rahipleri Davud'un yani Kirke'nin ya ne diyorum ben Ceres'in sunağının etrafında hoppidi hoppidi diye oynamasından tut Davud'un bizzat atın ağzından aldığı, her şeye kadir hazretlerinin her işinin tıkır olduğu tüyosunu başfagotçusuna vermesine kadar türlü türlü metni bünyesine alabilir. *Mais, nom de nom,* bu da başka bir hikâye. *Jetez la gourme. Faut que jeunesse se passe. (Durur, Lynch'in kepini işaret eder, gülümser, güler.)* Bilgelik şişiğin ne tarafta senin?

KEP

(Suratsız bir bıkkınlıkla.) Peh! Öyle çünkü öyle. Kadın aklı. Yahudiyunan yunanyahudidir. Aşırı uçlar birleşiyor. Ölüm hayatın en yüksek formudur. Peh!

STEPHEN

Tüm hatalarımı, şişinmelerimi, yanılgılarımı pek güzel hatırlıyorsun bakıyorum da. Bu sadakatsizliğe daha ne kadar göz yumacağım? Bileytaşım!

KEP

Peh!

STEPHEN

Al işte bir tane daha. *(Yüzünü buruşturur.)* Nedeni şu, temel ses ve dominant mümkün olan en büyük aralıkla ayrılıyorlar, o da...

KEP

Hangisiymiş? Sonunu getir de görelim. Getiremezsin ki.

STEPHEN

(Çaba göstererek.) O aralık da. Mümkün olan en büyük uzaklaşma. Şeyle tutarlı. Nihai dönüşle. Oktav. O da şudur.

KEP

Nedir?

(Dışarıda gramofon bangır bangır Kutsal Şehir'*i çalmaya başlar.)*

STEPHEN

(Âniden.) Kendisiyle karşılaşmaktan kaçınmak için dünyanın dört bucağına seyahat edendir. Tanrı, güneş, Shakespeare, gezgin bir satıcı, hakikatin kendisini baştan başa kendisi geçince o kendisi olur. Bekle bir dakika. Bekle bir saniye. Şu sokaktaki vatandaşın yaptığı gürültüye lanet olsun. Kaderinde ona dönüşmek olması kaçınılmaz olan o kendisi. *Ecco!*

LYNCH

(Alaycı, kişneyen bir kahkahayla Bloom'a ve Zoe Higgins'e sırıtır.) Nasıl da ilim ve irfan dolu konuşuyor, di mi?

ZOE

(Hemencecik.) Allah sana akıl fikir versin, senin unuttuğundan daha çok şeyi biliyor o be.

(Florry Talbot şişko bir salaklıkla Stephen'a bakar.)

FLORRY

Bu yaz kıyamet kopacakmış diyorlar.

KITTY

Yapma!

ZOE

(Kahkahayı patlatarak.) Rabbim, insafsız Rabbim!

FLORRY

(Alınmıştır.) Ne var be, gazetede okudum Deccal geliyormuş. Ay ayağım kaşındı.

(Paçavralar içinde yalınayak gazeteci çocuklar kuyruksallayan bir uçurtmayı çekiştire çekiştire, patır patır patırdayarak, bağırarak, koşuştururlar.)

GAZETECİ ÇOCUKLAR

Son dakika baskısı. Sallanan at yarışlarının sonuçlarını yazıyor. Royal Canal'da deniz yılanı. Deccal sağ salim memleketimize ayak bastı.

(Stephen döner ve Bloom'u görür.)

STEPHEN

Vakit ve vakitler ve yarım vakit.

(Reuben J. Deccal, gezgin yahudi, haris avucunu açıp sırtına dayamış, sendeleyerek ilerler. Böğrünün üzerine çaprazlama bir hacı cüzdanı asılıdır, cüzdanın kenarından senetler ve protesto edilmiş çekler çıkmaktadır. Omzuna vurduğu tekne sopasının kancasında biricik oğlunun Liffey'nin sularından kurtarılmış, suyu iyice emerek tarumar olmuş gövdesi pantalonunun boşluk yerinden asılmış sallanmaktadır. Çıkık kalçalı, kambur sırtlı, prognatik çeneli, basık alınlı, Ally Sloper burunlu, Punch Costello'nun suretine bürünmüş bir ecinni yoğunlaşan karanlığın içinden perendeler ata ata yuvarlanıp gelir.)

HEPSİ BİRDEN

Ne oluyor?

ECİNNİ

(Çenesi takırdayarak bir ileri bir geri hoplar, gözleri velfecri okur, ciyaklar, kangurugibihoplar, sonra ânîden iyice açıverdiği haris kollarıyla dudaksız suratını butlarının çatalının arasına tıkıverir.) Il vient! C'est moi! L'homme qui rit! L'homme primigène! (Derviş gibi uluyarak kendi etrafında döner de döner.) Sieurs et dames, faites vos jeux! (Jonglörlük yaparak çömelir. Ellerinden ufacık rulet çarkı gezegenleri fırlayıp uçar.) Les jeux sont faits! (Gezegenler biraraya toplaşırlar, gaz püskürtme çatırtıları çıkarırlar.) Rien n'va plus. (Gezegenler, havadan hafif balonlara dönüşüp, şişkin, yükselip uzaklaşırlar. Ecinni hiçliğin içine zıplayıp gider.)

FLORRY

(Kendini uyuşukluğa teslim ederken, kimseye göstermeden haç çıkarır.) Dünyanın sonu!

(Florry'den kadınlara mahsus ılık bir ifrazat sızar. Bulanık bir boşluk tüm mekânı sarmalar. Dışarıda akıp giden sisin içinden gramofon öksürükleri ve ayak sürtme seslerini bastırarak bas bas bağırır.)

GRAMOFON

Yeruşalim!
Aç kapılarını ve söyle
Hosanna...

(Bir roket gökyüzüne doğru fırlar ve patlar. Roketten herşeyin nihayete erdiğini ve İlya'nın ikinci defa geldiğini ilan eden beyaz bir yıldız düşer. Zenitten nadire gerilmiş sonsuz uzunlukta ve görünmez bir cambaz ipi boyunca, İskoç civanlarının giydiği kiltten giymiş, kürk şapka takmış ve tartan kumaşlara bürünmüş iki kafalı bir ahtapot olan Dünyanın Sonu sislerin arasından döne döne ortaya çıkar, İnsan'ın Üç Ayağı şekline bürünmüş, takla atmaktadır.)

DÜNYANIN SONU

(İskoç aksanıyla.) Uy bahriyeli bahriyeli, oynasana bahriyeli?

(Geçmekte olan tozdumanın ve boğucu öksürüknefeslerinin üzerinden, İlya'nın bıldırcınkılavuzu gibi çatlak sesi, yükseklerden kulakları tırmalar. Kendine bol gelen, yenleri huni şeklinde, patiskadan bir papaz cübbesinin içinde, zangoçsuratlı, eski şanın bayrağıyla örtülü bir kürsünün üzerinde görünür. Kürsünün korkuluğunu yumruklar.)

İLYA

Rica ederim bu mekânda zevzeklik ve gevezelik etmeyin. Jake Crane, Creole Sue, Dave Campbell, Abe Kirschner, öksüreceksenız ağzınız kapalı öksürün kardeşim. Aynen öyle, bu muhabere hattı bir tek benden soruluyor. Kalkın koşun, kızanlar. Rabbimin saati 12.25'i gösteriyor. Anana orada olacağını söyle. Siparişini derhal yerine getir ve kozunu iyi oyna. Hemen şimdi bize katıl! Ebediyet kavşağına ekspres biletinizi keselim, non-stop servis. Bakın size tek birşey daha diyeceğim. Hüda mısınız hödükoğluhödük mü? Eğer Rabbimiz ikinci gelişinde yarın Coney Island'da ortaya çıkıverse hazır mıyız? Florry İsa, Stephen İsa, Zoe İsa, Bloom İsa, Kitty İsa, Lynch İsa,

o kozmik kuvveti hissedip hissetmemek artık size kalmış. Kozmosa olan hevesimiz kaçıvermemiştir inşallah? Hayır. Meleklerin tarafında olun. Bir prizma olun. İçinizde var o şey, o daha yüksek benlik var içinizde. İsterseniz bir İsa ile, bir Gautama ile, bir Ingersoll ile denk olabilirsiniz. Hepiniz hissediyor musunuz bu titreşimi? Bana sorarsanız hissediyorsunuz. Ey cemaatim, bunu bir kez çakozladınız mı, cennet yolu sefasının en kralı çantanızda keklik olur. Annadınız mı? İşte hayat ışığı diye buna derler, sizi temin ediyorum. Hayatta görüp görülecek en sıkı zamazingo budur. Baldır baklavadır börektir. En şirin en fırlama kapak odur. Engindir, süperşaşaalıdır. O hayata döndürür. O titretir. Bakın bunu vibratörün önde gideni olan ben diyorum size. Şaka bir yana, bu işin köküne ve temeline inersek, A. J. İsa Dowie ve uyumcusal felsefe, yazdınız mı güzelce? Okey. Yetmişyedi altmışdokuzuncu sokak batı yakası. Yazdınız mı? Hah şöyle. Beni güneşfonla ne zaman isterseniz arayın. Ayyaşlar sizi, pullarınızı sakının. *(Bağırır.)* Şimdi de sıra haşmetli şarkımızda. Herkes canı gönülden katılsın bu şarkıya. Haydi baştan! *(Şarkı söyler.)* Yeru...

GRAMOFON

(İlya'nın sesini bastırarak.)

Yoruuşpulaamenyükseendeohhhh... *(Plak iğneye çatırdayarak sürtünür.)*

ÜÇ OROSPU

(Kulaklarını tıkayarak ciyaklarlar.) Ahhkkk!

İLYA

(Gömleğini kollarını sıvamış, konuşmaktan suratı mosmor olmuş, olanca sesiyle haykırmaktadır, kollarını kaldırmıştır.) Ey tepedeki ağababa, Sayın Başkanım, daha demincek diyiverdiklerimi duydun gari. Hiç şüphesiz, benim sana inancım tam gibi birşey, Sayın Başkanım. Hiç şüphesiz şu anda dinin Miss Higgins ve Miss Rickets'in ta içlerine girdiğini hissediyorum. Hiç şüphesiz hayatımda senin şimdi korktuğunuz gibi fena korkmuş bir dişi görmedimdiydi, Miss Florry, ahanda şimdi seni karşımda görmüşlüğüm gibi. Sayın Başkanım, beriye gelesin ve bu canım ciğerim hemşirelerimi kurtarırken beni yardım edesin. *(Dinleyicilerine göz kırpar.)* Bizim bu Başkan Bey var ya, bütün bu işlere bakıp durur da bi şeycik de söyleyivermez.

KITTY-KATE

Aklım başımdan gidiverdi. Bir zaaf ânında yanıldım ve Constitution Hill'de yaptığım o işi yaptım. Benim konfirmasyonumu piskopos yapmıştı kahverengi muskalılara kaydetmişti. Teyzem Montmorency'lere gelin gitmişti. Ben saf ve

temizdim beni kötü yola düşüren bir lağım ustası oldu.

ZOE-FANNY

İzin verdim ona o malafatı bana soksun diye sırf eğlencesine.

FLORRY-TERESA

Üç yıldızlı Hennessy's üzerine porto şaraplı bir meşrubatın etkilerine kapıldım. Whelan yatağıma giriverdiği zaman suç işledim onunla.

STEPHEN

Kelam başlangıçta var idi, sonundaysa ebedler ebedi. Ne mutlu sekiz berekâta.

(Berekât, beyaz cerrahi öğrencisi önlükleri içinde Dixon, Madden, Crotthers, Costello, Lenehan, Bannon, Mulligan ve Lynch, dörderli sıra olmuş, kaz adımlarıyla, rap rap sesleriyle yeri göğü inleterek hızla geçerler.)

BEREKÂT

(Abuk sabuk.) Bira biftek barutdog borsabul borsanum barnum büzüğüm başpiskopos.

LYSTER

(Quaker grisi dizbağlı pantalon ve geniş siperlikli şapkayla, çaktırmadan konuşur.) O arkadaşımızdır. İsim vermeme gerek yok. Nuru arayınız.

(Coranto adımlarıyla geçip gider. Best berber kılığında girer, bakımdan geçmiş, pırıl pırıl parlamıştır, saç bukleleri bigudilerle sarılıdır. John Eglinton'a yol gösterir, Eglinton Nankeen sarısı bir mandarin kimonosu giymiştir, kimonoda kertenkele şekilli harfler vardır, kafasına da yüksek bir pagoda şapkası takmıştır.)

BEST

(Gülümseyerek şapkasını çıkarır ve tepesinden turuncu bir ibik kurdelesiyle bağlanmış atkuyruğu şeklinde bir perukanın fışkırdığı traşlı kellesini teşhir eder.) Ona güzellemeler düzmekten ibaretti yaptığım, hani. Güzelliğin her bir timsali, var ya hani. Yeats der ya, ay Keats diyecektim.

JOHN EGLINTON

(Yeşil kapaklı koyu renk bir lamba çıkarır ve onunla bir köşeyi aydınlatır;

mızmızlanan bir şiveyle.) Estetik ve kozmetik dedikleriniz tuvalet masası meseleleridir. Ben hakikatin peşindeyim. Sıradan insanlar için sıradan hakikatin. Tanderagee gerçekleri ve onlara ulaşmanın yollarını bilmek arzusundadır.

(Kömürkovasının arkasındaki ışıldağın huzmesinin içinde, kadim Kelt âlimi, kutsalgözlü, Mananaan Mac Lir'in sakallı gövdesi çenesini dizlerine dayayıp tefekküre dalmıştır. Yavaşça ayağa kalkar. Şaman cübbesinden soğuk bir deniz rüzgârı eser. Başının etrafında yılanbalıkları ve yılanbalığı yavruları kıvraşır. Yosunlar ve denizkabuklarıyla kaplanmıştır. Sağ elinde bir bisiklet pompası vardır. Sol eli devasa bir kereviti iki tırnağıyla tutmaktadır.)

MANANAAN MAC LIR

(Dalgaların sesiyle.) Aum! Hek! Wal! Ak! Lub! Mor! Ma! Tanrıların beyaz yoghin'i. Hermes Trismegistos'un okült pimander'i. *(Islık çalan bir deniz esintisinin sesiyle.)* Punarcanam patsipuncaub! Benimle dalga geçilmesine izin vermeyeceğim. Ne demişti birisi zamanında: soldan sakının, Şakti kültünden. *(Fırtınakuşlarının çığlığıyla.)* Şakti, Şiva! Karanlık, saklı Baba! *(Bisiklet pompasıyla sol elindeki kerevite bir darbe aşkeder. Kooperatif saatinin yüzünde zodyağın oniki burcu ışıldar. Okyanusun hiddetiyle figan eder.)* Aum! Baum! Paycaum! Ben milli çiftliklerimizin ışığıyım. Ben imajinasyon fabrikasyon tereyağıyım.

(İskeletten ibaret bir yahudaeli ışığı boğar. Yeşil ışık solarak leylak rengine döner. Havagazı alevi ıslık çalarak figan eder.)

HAVAGAZI ALEVİ

Puuah! Pfuiiii!

(Zoe avizeye koşar ve, dizini kırarak, ışığın kaputunu ayarlar.)

ZOE

Ben hazır buraya çıkmışken bir sipsi uçlanacak var mı?

LYNCH

(Masaya bir sigara fırlatarak.) Buyur.

ZOE

(Başı şakacıktan bir gururla yana eğilmiş.) Bir hanımefendiye *pot* hiç böyle mi sunulur? *(Sigarayı alevin üzerinde yakmak için vücudunu yukarıya doğru gerer, sigarayı*

yavaş yavaş döndürürken koltukaltlarının kahverengi yumaklarını gösterir. Lynch ocak demiriyle kombinezonunun eteğini cüretle yana kaldırır. Jartiyerlerinin üzerinden itibaren çıplak eti görünür, safirin altında denizkızı yeşili. Sükûnetle sigarasından nefesler çeker.) Kıçımdaki benimi görebiliyor musun?

LYNCH

Bakmıyorum ki.

ZOE

(Gözlerini koyun gibi açarak.) Sahi mi? Sen hayatta böyle şey yapmazsın tabii. Limon var emer misin?

(Gözlerini yalancıktan bir utanmayla kaçırarak Bloom'a yan gözle manidar bir bakış attıktan sonra kombinezonunu çubuktan çekip kurtarırken ona doğru döner. Mavi sıvı tekrar etinin üzerinden akar. Bloom arzuyla gülümseyerek, başparmaklarını çevirerek ayakta durur. Kitty Ricketts orta parmağını yalayıp salyasını bulaştırır ve aynaya bakarak her iki kaşını da düzeltir. Lipoti Virag, kelamlarhükümdarı, bacadeliğinin içinden hızla düşer ve ayağındaki rüküş pembe renkli cambaz payandalarının üzerinde sol tarafa doğru iki adım atar. Çok sayıda paltonun içine sosis gibi tıkılmıştır ve altında bir parşömen rulosunu tuttuğu kahverengi bir makintoş giymektedir. Sol gözünde Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell'ın monoklu parıldar. Kafasına Eski Mısır usulü bir çifte taç tünemiştir. Kulaklarının üzerinden iki adet kaz tüyü pörtlemektedir.)

VIRAG

(Topuklarını bitiştirir, eğilerek selam verir.) Adım Virag Lipoti, memleketim Szombathely. *(Düşünceli düşünceli ve kuru kuru öksürür.)* Bu civarda hafifmeşrep bir cıbıldaklığın delillerini gani gani görebiliyoruz, değil mi? Gayriihtiyari sırtını dönünce şu kızın hani senin bilhassa hayranı olduğun o pek mahrem çamaşırlardan giymediği de aşikâr oldu. Kızın baldırındaki enjeksiyon izini farketmişsindir umarım? Aferin.

BLOOM

Granpapachi. Ama...

VIRAG

İki numaraya gelirsek eğer, şu kiraz rengi ruj ve beyaz kuafözlü olana, saç

modelinin kavmimize ait goferağacı iksirine olan borcunu ihmal edersek çok hatalar etmiş oluruz ve yürüyüş kostümü giymiş olup ve oturuşuna bakarsak da sıkı sıkıya korselendirilmiş bir haldedir, diye düşünmekteyim. Omurgası da öne mi çıkmıştır ne. Hatam varsa düzelt amma velakin fingirdek insanların çamaşırlarını arada bir gösterivererek yaptıkları bu hareket tarzı, teşhirciliğinden naşi sana da her devirde pek cazip gelirdi. Tek kelimeyle. Hippogriff. Doğru dedim mi?

BLOOM

Epey sıska bir kız.

VIRAG

(Nahoş olmayan bir sesle.) Kesinlikle! Pek yerinde bir müşahede ve eteğinin altına giydiği o kafes ile eteğine topaç biçimi verilmiş olması da kalçalarında bir dolgunluk varmış sanılsın diyedir. Kazın tekinin yolunduğu dev bir indirimden daha yeni almış. Yosmalık işveleri bunlar, hep göz boyamak için. Toz lekelerinin ayrıntılarına dikkat buyur, gösterilmiş o ihtimama. Bugünün esvabını yarına çıkartma. Paralaks! *(Kafasını sinirle sallayarak.)* Beynimin çatırdamasını duydun mu? Polisillabaks!

BLOOM

(Bir eliyle dirseklerinden birini tutmuş, işaret parmağını yanağına dayamış.) Pek mahzun görünüyor bu kız.

VIRAG

(Bu laflara karnı toktur, kunduz dişleri sarı sarı ortaya çıkmış, parmağıyla sol gözünü aşağı çeker ve hırıldayarak havlar.) Numaradan! Genç kahpeden ve sahte yas tutandan sakın. Adîdeki zambak. Rualdus Columbus'un keşfettiği bekâr düğmesinden her birinde mevcut. Evir onu. Güver onu. Bukalemun. *(Daha dostane.)* Peki o halde, müsaaden olursa nazarı dikkatini üç numaraya çekmek isterim. Çıplak gözle bile kendisiyle ilgili pek çok hakikati görebiliyoruz. Kafatasındaki oksidize olmuş nebati malzemelere bir bak. Bak bak, tosluyor! Partinin çirkin ördek yavrusu, uzun endamlı ve derin karinalı.

BLOOM

(Pişmanlıkla.) Yağmura şemsiyesiz çıkarsan.

VIRAG

Sana her türlü modeli sunabiliriz, hafif de olur orta da kuvvetli de. Parayı ver,

düdüğü çal. Kimbilir nasıl mutlu olurdun bunlardan biriyle...

BLOOM

Hangisiyle?...

VIRAG

(Dili yukarı kıvrılarak.) Nâmnâm! Bak. Baseni kocaman. Hiç de gözden kaçırılamayacak miktarda bir yağ tabakasıyla kaplı. Aşikâr ki bir memeli hayvandır, göğsünün ağırlığına bakınca ön taraflarda iyice ileri fırlamış gayetle saygıdeğer ebatlarda iki adet çıkıntısı olduğunu farketmişsindir, öğle yemeğini yerken çorba kâsesine batacaklar neredeyse, arka tarafının aşağılarında ise iki adet daha çıkıntı var, kudretli bir makat, ve elle muayeneye müsait bir şekilde şişkin öyle ki derli topluluğun eksikliğinden başka hiçbir kusur bulmak mümkün değil. Böyle etli organlar son derece titiz bir gıda rejiminin eseridir. Dar kafeslere tıkılıp besiye çekildikleri zaman karaciğerleri fil ciğerini andıran ebatlara ulaşır. Çemenli ve aselbent sakızlı taze ekmek lokmalarını yeşilçay posyonlarına bandırınca şu kısa ömürlerinde gayet abidevi tabii iğnedenliklere malik olabiliyorlar. Bu da tam senin meşrebine uyuyor, değil mi? Mısır diyarından et kazanları, sen peşinden koşasın diye. Belen dur bakalım içinde. Kurtayağı. *(Boğazı titrer.)* Şakkadanak! Al işte tekrar başladı.

BLOOM

O arpacıktan hazzetmedim.

VIRAG

(Kaşlarına yay biçimi verir.) Altın bir yüzükle dokunacaksın, derler. *Argumentum ad feminam*, eski Roma'da ve kadim Yunan'da Diplodokus'un ve İhtiyosaurus'un konsüllüğü zamanında dediğimiz gibi. Gerisine de Havva'nın hâkimiyet sahibi şifası. Satılık değildir. Sadece kiralık. Huguenot. *(Titrer.)* Komik bir ses. *(Cesaret verici bir tarzda öksürür.)* Ama sadece bir siğildir herhalde canım. Herhalde sana o başla ilgili öğreteceğim şeyi hatırlayacakmışsındır? Buğday ununu bal ve küçük hindistancevizi ile karıştıracaksın.

BLOOM

(Tefekkürle.) Buğday ununu kurtayağı ve sillabaks ile karıştıracaksın. Bu talepkâr vazife. Hiç alışık olmadığım ölçüde yorucu bir gün oldu, bir kaza bir kazayı izledi. Bir saniye. Şey, siğilkanı siğili bulaştırır demiştin...

VIRAG

(İnsafsızca, burnu kocakamburlu, yandaki gözünü kırparak). Başparmaklarını kıvırtmayı bırak da güzelce bir düşün taşın. Gördün mü, unutmuşsun. Mnemoteknik alıştırmalarını ihmal etme. *La causa è santa.* Tara. Tara. *(İzleyicilere.)* Eminim hatırlayacak.

BLOOM

Biberiye de doğru anladıysam şey mi dedin yahut parazit dokular üzerinde irade gücü. Sonra yok hayır dilimin ucunda sanki. Ölü elinin dokunuşu şifa verir. Mnemo?

VIRAG

(Heyecanla.) Öyle derim. Öyle derim. Dahasıyla öyle. Teknik. *(Parşömen rulosuna enerjik bir şekilde vurur.)* Bu kitapta ne yapman gerektiğini bulacaksın her türlü ayrıntısını tasvir ederek anlatır. Kurtboğan otunun ajitasyonlu korkusu, hidrokloriğin melankolisi, priyapik dağlalesi, indekse bakıp tüm bunları bulunuz. Virag sana ampütasyon anlatacak şimdi. Eski dostumuz kostik. Kurutacaksın onları. Sonra atkılıyla kellesini ensesinin inceldiği yerinden uçuruvereceksin. Velakin mekânımızı değiştirip Bulgar ve Bask diyarlarına uzanırsak, erkek kıyafetine bürünmüş kadınları beğeniyor musun beğenmiyor musun bir karar verebildin mi acaba? *(Soğuk bir sırıtışla.)* Tam bir seneni din meselesinin halline vakfetmeye niyet ettiydin, 1886 yazında da dairenin kareleştirilmesi problemini çözüp o milyonluk ödüle konacaktın. Nartanesi! Yücelikten maskaralığa bir adımcık yol var. Pijama, desek mi şuna? Ya da apış arası takviyeli külotlu çorap, önden kapalı? Ya da, meseleye bir de şu açıdan baksak, şu komplike kombinezonlardan, gecelikkülotlardan giymiş olsa? *(Hakir gören bir sesle gaklar.)* Kiikiirikii!

(Bloom üç orospuyu ikircikli gözlerle süzer, sonra da peçe ile örtülmüş leylak rengi ışığa bakarken biteviye uçan pervaneyi duyar.)

BLOOM

O zamanlar istemiştim şimdi bitti. Gece elbisesi hiçbir zaman zaten. İşte bu yüzden bu. Ama yarın yeni bir gündür olacak. Mazi bugündü bugündür. Bugün olan olacak neyse yarın da bugün dün neydiyse onun evvelsi.

VIRAG

(Kulağına, domuz fısıltısıyla.) Gündüz böcekleri kısacık varoluşlarını tekrar

tekrar çiftleşerek geçiriyorlar, hüsn-ü ân açısından pek eksik olup dorsal bölgesinden uzandırtılmış fercî bir siniri olan dişinin kokusunun cazibesine kapılıyorlar. Kıyak kelle! *(Sarı papağan gagası genizden bir sesle gaklar.)* Karpatlarda asrımızın beş bin beş yüz elli senesinde yahut o civarda söylenen bir atasözü vardı. Bir yemek kaşığı Bruin kardeşimizi yarım düzine en halis malt sirkesi varilinden daha iyi cezbeder. Ayının anırtısı arıları ayıltır. Ama bunu bir kenara bırakalım. Başka zaman devam ederiz. Biz pek memnun kaldık bu işten, biz diğerleri. *(Öksürür ve, alnını eğerek, kaşık yaptığı eliyle burnunu düşünceli düşünceli okşar.)* Bu geceböceklerinin ışığa geldiğini sen de farkedeceksin. Onlar için bir illüzyon tabii, o kompleks ve ayarlanamayan gözlerini düşünürsen. Bütün bu girift düğümler için lütfen Doktor L. B. tarafından yılın olay kitabı olarak nitelendirilen Seksolojinin Temelleri yahut Aşkın İhtirası adlı eserimin onyedinci kitabına bakınız. Aralarında bazılarının da, mesela, hareketleri otomatiktir. Dikkat buyurunuz. Bu onun kendisine yaraşan güneşi. Gecekuşu gecegüneşi geceköy. Çengel at bana, Charley! *(Bloom'un kulağına üfler.)* Yok canım!

BLOOM

Arı mıydı gök etsineği miydi yine öbür gün duvara gölgesi vurmuş kendisi de baygın sonra ben dolaşırken baygın gömleğimden aşağı neyse ki ben...

VIRAG

(Suratı ifadesizdir, dolu, efemine bir tonalitede güler.) Şahane! Fermuarından içeri İspanyol Sineği sinmiş veyahut kazmasının ucuna hardal yakısı yapışmış. *(Hindi gurklamalarıyla göbeklice gıdaklar.)* Kabaramazsın ki! Kabaramazsın ki! Nerde kalmıştık? Açıl susam açıl! Dışarı geliniz! *(Parşömen rulosunu hızla açıp okur, ateşböceği burnu pençelerini geçirdiği harflerin üzerinden ters yönde akmaktadır.)* Gitme, sevgili dostum. Aradığın cevabı getirdim sana. Redbank istiridyelerine yakında kavuşacağız. En iyi ahçı işte benim. Bu bol özsulu çiftçenetliler yardımcımız olsun ayrıca bay omnivor domuzcuk tarafından yumruları topraktan sökülen Perigord'un trüf mantarları, sinir zafiyeti ve viragitis şikâyetleri karşısında eşsiz menendsizdirler. Kokusu leştir belki ama etkisi düşeştir. *(Kafasını kıkırdayan bir şuh-meşreplikle sallar.)* Şakadan. Olmayayım böyle dekadan. *(Hapşırır.)* Amin!

BLOOM

(Aklı başka yerde.) O noktainazardan kadınların çiftçenetli kutuları daha da beter. Hep açıl susam hep açıl susam. Cins-i yarık. Zaten fareden falan niye korkuyorlar, sürüngenlerden. Ama bak Havva ve yılan hikâyesi aksini söylüyor. Tarihsel gerçek değil ki. Benim fikrimi destekleyen aşikâr bir örnek bu. Yılanlar da kadın sütünü yalayıp yutmaya meraklılar. Kilometrelerce omnivor orman boyunca

kıvrıla kıvrıla kadının memelerini kurutana kadar emme hizmeti yapmaya geliyorlar. Elephantuliasis'in yazdığı o kikirikşakacı Romalı soylu kadınlar gibi.

VIRAG

(Ağzını sert kırışıklıklarla ileri çıkarmış, gözleri taş gibi, terkedilmiş, kapalı, ecnebi bir monotonlukla mezmur okur.) O şişkin memeleriyle o inekler ki onlardır bilinen...

BLOOM

Şimdi haykıracağım. Kusura bakmayın. Ah? Hah şöyle. *(Tekrarlar.)* Kendiliklerinden sürüngenin yuvasının yolunu seçiyorlar ki memelerini onun o hevesli emişine teslim edebilsinler. Karıncalar da fidanbitinin sütünü sağıyor. *(Hikmet ile.)* Dünyayı içgüdü yönetiyor. Hayatta da. Ölümde de.

VIRAG

(Kafasını yatırır, sırtını büker, kanatomuzlarını düşürür, sulanmış şişmiş gözleriyle pervaneye bakar, boynuzlu pençesiyle işaret eder ve bağırır.) Kim bu pervane vane? Kim bu sevimli Gerald? Sevimli Ger, sen hani o? Ah camım, işte o Gerald. Ah, çok fena yanacak başı, büyük bir korku içindeyim. Acaba bir şayın inşanlardan biri bu anda zo katastrofik mit ajitasyon birincisınıf bir masapeçetesini engellemez mi? *(Miyavlar.)* Gel pisi pisi pisi! *(İçini çeker, geri çekilir ve aşağı düşmüş çenesiyle yan tarafa bakar.)* Bak, bak. Yakında huzura kavuşacak. *(Çenesiyle âniden havayı ısırır.)*

PERVANE

Derler bana mini mini birşey
Uçarım bahar gelince epey
Döner dururum heyhey de heyhey.
Kraldım bir zamanlar behey,
Ama değişti olayım peyderpey,
Döne döne oldum bir jokey!
Ey!

(Leylak renkli abajura doğru kanatlarını gürültüyle çırparak seğirtir.) Piti piti piti piti piti piti peştamal sepeti.

(Sol üstteki girişten iki adımda kayıp gelen Henry Flower ileri çıkarak sol ön tarafın ortasına ulaşır. Koyu renk bir cübbe ve üzerinden dökülen sorguçlu bir sombrero giymektedir. Elinde gümüştelli kakmalı bir santur ve uzun saplı Yakub peygamber modeli bambudan bir pipo vardır, piponun kilden

haznesi kadın başı biçimindedir. Koyu renk kadifeden pantalon ve gümüş tokalı iskarpinler giymiştir. Yüzü, salkım saç bukleleri, ince sakalı ve bıyığıyla romantik Kurtarıcı'nın yüzü gibidir. İğ gibi bacakları ve serçe gibi ayakları Kandiye prensi tenor Mario'nun elini ayağını andırır. Gofreli kol ağızlarını güzelce düzeltir ve dudaklarını şehvetli dilinin bir geçişiyle nemlendirir.)

HENRY

(Alt perdeden tatlı mı tatlı bir sesle, gitarının tellerine dokunarak.) Açsın artık çiçeğim bulamadım.

(Virag hışım içinde, dişlerini kenetlemiş, lambaya bakar. Ağırbaşlı Bloom Zoe'nin ensesine nazar eyler. Çapkın Henry sarkan gerdanıyla piyanoya döner.)

STEPHEN

(Kendi kendine.) Gözlerini kapa da çal. Babanı taklit et. Domuzların yediği keçiboynuzuyla karnımı doyurmak istiyorum. Yetti artık bu. Kalkacağım ve gideceğim kendi. Artık burama geldi mi. Steve, fena yola düştün. Deasy moruğunu ziyaret etmem lazım olmadı telgraf. Bu sabahki sohbetimiz bende derin bir intiba bıraktı. Yaşlarımız farklı ama. Yarın daha uzun yazacağım. Hafifçe de sarhoşum, bu arada. *(Tuşlara tekrar dokunur.)* Şimdi minör akor geliyor. Evet. Çok da değilim ama.

(Almidano Artifoni şevkli bir bıyık uygulamasıyla baston şeklinde rulo yapılmış notaları ileri uzatır.)

ARTIFONI

Ci rifletta. Lei rovina tutto.

FLORRY

Bize bir şarkı söyle. O aşk nağmesi.

STEPHEN

Sesim kalmadı ki. Ben son derece yontulmuş, hatta yontula yontula kalmamış bir sanatçıyım. Lynch, ben sana şu lavtadan bahseden mektubu gösterdim mi?

FLORRY

(Dudak bükerek.) Şakımayı bildiği halde şakımayan kuşu...

(Siyam ikizleri, Ayyaş Philip ile Ayık Philip, ellerinde çim biçme aletleri tutan iki Oxford hocası, pencerenin mazgalında ortaya çıkarlar. İkisinin suratında da Matthew Arnold'ın yüzünün maskeleri vardır.)

AYIK PHILIP

Bu soytarının nasihatini dinle. İşler iyi gitmiyor. Kurşunkaleminin tersiyle güzelce yap bakalım hesabını, toy ve avanak bir uslu çocuk ol. Cebinde üç lira oniki şilin var, iki banknot, bir hükümran, iki kron, gençlik bilebilseydi. Mooney's *en ville*, Mooney's *sur mer*, Moira, Larchet's, Holles Street hastanesi, Burke's. Netice? Gözüm üzerinde.

AYYAŞ PHILIP

(Sabırsızca.) Bırak ağbi, boş laf bunlar. Canın cehenneme! Neyim varsa kendi paramla yaptım. Şu oktav işini bir anlayabilsem. Kişilik çoğalması. Kimdi bana onun adını söyleyen? *(Çim biçme aleti torlamaya başlar.)* Aha, hatırladım. *Zoe mou sas agapo*. İçimde sanki daha önce buraya gelmişim gibi bir his var. Ne zamandı Atkinson değildi kartviziti vardı bende bir yerlerde. Mac bilmemkim. MacMemek hatırladım. Bana şeyden bahsetmişti, kimden, Swinburne müydü, değil miydi?

FLORRY

Şarkımız ne oldu?

STEPHEN

Ruh isteklidir fakat beden zayıftır.

FLORRY

Maynooth'tan mı çıktın sen? Eski bir tanıdığımı andırıyorsun.

STEPHEN

Artık çıktım oradan. *(Kendi kendine.)* Zekân da pek yaman.

AYYAŞ PHILIP VE AYIK PHILIP

(Çim biçme aletleri çimsaplarının rigaudon dansıyla torlarken.) Her zaman pek yaman. Çıktım oradan. Çıktım oradan. Bu arada şu kitapla ve şu neydi o şey, dişbudak bastonu, yanında mı? Evet, orada o, evet. Zekânyaman çıktımartıkoradan. Kondisyonunu kaybetme. Bizim gibi yap.

ZOE

Bir papaz vardı burada iki gece önce işini ceketinin düğmelerini açmadan bitirmeye çalışıyordu. Saklamaya gerek yok, dediydim ona. Biliyorum boynunda bir Roma yakası var dediydim.

VIRAG

Adam açısından tamamen mantıki bir durum. İnsanın düşüşü. *(Kırıcı bir sesle, gözbebekleri büyüyerek.)* Papa'nın canı cehenneme! Güneş altında yeni bir şey yok. Ben keşişlerle bakirelerin seks sırlarını ifşa eden Virag'ım. Roma Kilisesini niçin terkettim. Papaz, Kadın ve Günah Çıkartmayı oku. Penrose. Flipperty Jippert. *(Kıvranır.)* Kadın, tatlı bir hicap ile sarmaşıktan uçkurunu çözerken, ıpıslak *yoni*'sini erkeğin *lingam*'ına sunar. Kısa süre sonra bundan adam da kadına cangıl eti parçalarını takdim eder. Kadın zevklendiğini gösterir ve kendini kuştüyüderisiyle örter. Adam kadının *yoni*'sini koca *lingam*'ıyla, dikduranla vahşice sever. *(Bağırır.) Coactus volui*. Sonra başı dönen kadın ortalıkta koşuşturur. Kuvvetli adam kadını bileğinden tuttuverir. Kadın cıyaklar, ısırır, tüskürür. Artık hiddetten gözü dönmüş olan adam da kadını koca *yadgana*'sından pataklayıverir. *(Kendi kuyruğunu kovalar.)* Piffpaff! Popo! *(Durur, aksırır.)* Pşp! *(Kıçını kaşır.)* Prrrrrht!

LYNCH

Umarım peder beye affedilmesi için çekmesi gereken cezayı bildirmişsindir. Piskopos pozisyonu için dokuz gloria okunacak.

ZOE

(Burun deliklerinden mors balığı dumanı püskürtür.) Bağlantı sağlayamadıydı ki. Bir tek, anlarsın ya, hissetti azcık. Dışarıdan.

BLOOM

Zavallı adamcağız!

ZOE

(Gamsızca.) Bir tek onun başına gelenler için.

BLOOM

Nasıl yani?

VIRAG

(Siyah ışıltıdan mürekkep şeytani bir sırıtış suratını çarpıtmış halde, eğri büğrü boynunu ileriye uzatır. Ucube burnunu kaldırıp ulur.) Verfluchte Goim! Babası vardı, hem de kırk tane babası vardı. Hiçbir zaman varolmadı ki. Domuz Tanrı! İki tane sol ayağı vardı. Yahuda Iacchias'tı, Libyalı bir hadım, papanın piçi. *(İşkence çekmiş ön patilerinin üzerinde uzanır, dirseklerini kaskatı kıvırmıştır, gözü yassı kafatasısensesinde ızdırap çekerken dilsiz dünyaya doğru inler.)* Orospunun oğlu. Kıyamet.

KITTY

Bir de Mary Shortall var ya mavi keplilerden Jimmy Pidgeon'dan kaptığı frengiyle kapana kısılmıştı ondan bir çocuk yaptı ama çocuk yutamıyordu döşekte havaleler geçirerek boğuldu gitti sonra hepimiz cenazesine yardım ettik.

AYYAŞ PHILIP

(Acı acı.) Qui vous a mis dans cette fichue position, Philippe?

AYIK PHILIP

(Şen şakrak.) C'était le sacré pigeon, Philippe.

(Kitty şapkasının iğnesini çıkarır ve sakince bir kenara koyar, kınalı saçına hafifçe vurarak düzeltir. Ve o gönülçelen buklelerle örtülmüş baştan daha güzeli, daha sevimlisi hiçbir orospunun omuzlarının üzerinde görülmemişti. Lynch Kitty'nin şapkasını takar. Kitty şapkayı çıkarıp atar.)

LYNCH

(Gülerek.) Antropoid maymunlara da Metchnikoff işte bu zevkleri aşılamıştı.

FLORRY

(Başıyla onaylar.) Lokomotor ataksi.

ZOE

(Şen şakrak.) Ay, lügatim.

LYNCH

Üç bilge bakire.

VIRAG

(Hummasarsıntılarıyla, saralı kemikli dudaklarının üzerinde mebzul miktarda sarı atmık köpürürken.) Aşkiksirleri satıyordu o kadın, beyazbalmumu satıyordu, portakal çiçeği satıyordu. Romalı centurion Panther husyeleriyle o kadını kirletti. *(Titrek, fosforesan akrep dilini çıkarır, elini çatalının üzerine koyar.)* Mesihmiş! Kulak zarını patlattı o hatunun. *(Karmançorman babun çığlıklarıyla kalça kemiğini kinik bir spazmla öne fırlatır.)* Hik! Hek! Hak! Hok! Huk! Kok! Kuk!

(Ben Jumbo Dollard, al yanaklı, şişkinadaleli, burundeliklerikıllı, kocasakallı, lahanakulaklı, göğsükarmançormankıllı, haşmetliyeleli, şişkomemeli, öne çıkar, kasıkları ve tenasül organları siyah bir mayonun içine sıkı sıkı tıkıştırılmıştır.)

BEN DOLLARD

(Kastanyet kemiklerini devasa tamponlu patilerinde şakırdatırken, bas varilton tonunda yodel sesiyle neşeyle söyler.) Sarınca bu arzulu gönlümü sevda.

(Bakireler, Hemşire Callan ve Hemşire Quigley, ringi koruyan görevlilerin arasından fırlayıp iplerin üzerinden atlayarak açık kollarıyla üzerine yumulurlar.)

BAKİRELER

(Feryatfigan.) Big Ben! Ben Mac Chree!

BİR SES

Kıçına pantalon uyduramamış vatandaş da buradaymış.

BEN DOLLARD

(Gürrrah kahkahasıyla kendi bacağına bir şaplak atar.) Tutun da kaçmasın efendim.

HENRY

(Bağrında kesik bir kadın başını okşayarak, mırıldanır.) Senin kalbin, benim aşkım. *(Lavtasının tellerini tıngırdatır.)* O güzel endamı ilk...

VIRAG

(Derileri düşerek, sayısız kuştüylerini dökerek.) İğrenç! *(Esneyerek kömürkarası boğazını gösterir ve çenesini parşömen rulosuyla yukarı doğru dürterek kapatır.)* Bunu

da dedikten sonra artık müsaadenizi istiyorum. Hoşçakalın. Hoşça kalın. *Dreck!*

(Henry Flower bıyığını ve sakalını cep tarağıyla hızla tarar ve elini yalayıp saçını düzeltir. Hançerinin doğrultusunda, kapıya doğru kayar, yabani arpı sırtına asılıdır. Virag iki adet nahoş sıçrayışta kapıya ulaşır, kuyruğunu dikmiştir, yan taraftaki duvara maharetle cerahatsarısı bir el ilanı yapıştırıp yapıştırdığı ilana kafa atar.)

EL İLANI

K. 11. İlan yapıştırmak yasaktır. Gizlilik esastır. Dr Hy Franks.

HENRY

Şimdi herşey gitti elden.

(Virag kellesini vidalandığı yuvasından bir anda söküverir ve koltuğunun altında tutar.)

VIRAG'IN KELLESİ

Şarlatan!

(Teker teker çıkarlar.)

STEPHEN

(Omuzunun üzerinden Zoe'ye.) Sana kalsa tabii protestanlık hatasının kurucusu cengâver papazı tercih ederdin. Ama Antisthenes'ten, köpek bilgeden, ve Arius Heresiarchus'un ömrünün mabadından sakın. Heladaki ızdırap.

LYNCH

Ona göre hepsi bir hepsi aynı Tanrı.

STEPHEN

(Mümince.) Ve cümle âlemin Hükümran Efendisi.

FLORRY

(Stephen'a.) Eminim sen yoldan çıkmış bir papazsın. Ya da keşiş.

LYNCH

Öyledir. Kardinal mahdumu.

STEPHEN

Kardinal mahzuru, affedilmez günah. Tirbuşon keşişleri.

(Haşmetmeapları, Simon Stephen Kardinal Dedalus, tüm İrlanda'nın Primatı, kapının ağzında gözükür, kırmızı bir papaz cübbesi giymiştir, ayağında sandaletler ve çoraplar. Altı adet cüce ve maymunu andıran papaz asistanı, yine kırmızılara bürünmüş affedilmez günahlar, cübbesinin kuyruğunu tutup, altından dikiz atarlar. Kafasına yıpranmış bir silindir şapkayı yampiri takmıştır. Başparmakları koltukaltlarına tıkılmış ve avuçları dışarıya doğru açılmıştır. Boynunda şişe mantarlarından oluşan bir tesbih asılmıştır, ucunda da tirbuşondan bir haç vardır. Başparmaklarını çıkararak, geniş, dalgalı jestlerle göklerden inayet diler ve şişirilmiş bir şaşaa ile beyan eder.)

KARDİNAL

Conservio düşman eline düşmüş
En dibine tıkılmış zındanın
Kelepçeler zincirler vurulmuş eline ayağına
Nerden baksan en aşağı üç ton.

(Bir an için herkese bakar, sağ gözü sıkıca yumulu, sol yanağı şişkin. Sonra, neşesini bastırmayı başaramayarak, ileri geri sallanmaya başlar, ellerini beline dayayıp gümrah, sevinç dolu bir mizahla şarkı söyler.)

Oy garibim ne zavallı
Ba-ba-ba-ba-bacakları da sapsarı
Gürbüzdü, semirmişti, tıknazdı, yılandan hızlıydı
Ama vahşi herifin teki
Yağlıycam diye lahana yemeğini
Boğazlayıverdi Nell Flaherty'nin kazsever ejderhasını.

(Bir tatarcık sineği sürüsü cübbesinin üzerine üşüşür. Çapraz yaptığı kollarını kaburgalarına dayayarak kaşınır, yüzünü buruşturup ilan eder.)

Lanetlenmişlerin ızdırabını çekiyorum. Hokus gıcırtısı adına, İsa'ya çok şükür şu komik cücecikler birlik ve beraberlik içinde hareket etmiyorlar. Velev ediyor olsalardı beni şu sıçtığımın yerküresinin sathından silip atarlardı vallahi.

(Başını eğip, işaret ve orta parmağıyla aceleyle kutsar, Paskalya öpücüğünü verir ve komik hareketlerle iki ayağını sürterek çıkar, şapkasını bir o yana bir bu yana sallamakta, boyu hızla kısalarak eteğini taşıyanların boyuna

inmektedir. Cüce asistanlar, kıkırdayarak, dikiz atarak, birbirlerini dürterek, gözleri velfecri okuyarak, Paskalya öpücüğü vererek, peşinden zikzaklar yaparlar. Sesi uzaklardan tatlı tatlı yankılanır, mağfiretli, merdane ve melodiktir.)

Getirecek sana kalbimi,
Getirecek sana kalbimi,
Bu şerbet gibi gecenin rüzgârı
Getirecek sana kalbimi.

(Sahte kapı tokmağı döner.)

KAPI TOKMAĞI

Miiiiii.

ZOE

Şeytan kapıya dayandı.

(Bir erkek gövdesi gıcırdayan merdivenden aşağı iner ve askılıktan yağmurluğu ve şapkayı aldığı duyulur. Bloom gayriihtiyari ileri atılır ve, geçerken kapıyı yarı yarıya kapatarak, cebinden çikolatayı çıkarır ve çekinerek Zoe'ye sunar.)

ZOE

(Bloom'un saçını hızla koklayarak.) Hımm. Anana teşekkür et bu tavşanlar için. Sevdiğim şeylere bayılırım.

BLOOM

(Kapının basamağında orospularla konuşmakta olan bir erkek sesini duyunca kulaklarını diker.) Eğer ya bu gelen o herifse? Üstüne? Ya da belki yapmadığı için? Yoksa çifte bayram?

ZOE

(Gümüş rengi folyoyu yırtıp açar.) Çatal âdeti çıkmadan önce parmak vardı. *(Bir parçayı kopartıp geveler, Kitty Rickets'a bir parça verir, sonra kırıtarak Lynch'e döner.)* Fransız pastiline itirazın var mı? *(Lynch başını sallar. Zoe Lynch'in damarına basar.)* Şimdi mi alırsın yoksa sen gelene kadar bekleyeyim mi? *(Lynch ağzını açar, başı dikilmiştir. Zoe mükâfatı sol tarafa döndürerek bir çember çizer. Lynch'in başı takip*

eder. Zoe sağ tarafa doğru geri döndürerek bir daire daha çizer. Lynch gözlerini Zoe'ye diker.)

Tut.

(Bir çikolata parçasını fırlatır. Lynch çevikçe havada kapar ve harttadanak ısırır.)

KITTY

(Çiğnerken.) Mirus pazarında bana eşlik eden mühendiste çok süperleri var. En kalite likörlerle dolu. Vali hazretleri de hanımıyla oradaydı. Toft's'un atlıkarıncasında ne biçim eğlenmiştik. Başımın dönmesi hâlâ da durmadı vallahi.

BLOOM

(Svengali'nin kürk paltosunu giymiş, kollarını kavuşturmuş, Napoleon modeli bir perçemle, kapıyı delip geçen bir kartal bakışı atarken vantrilokça bir şeytan çıkarma ifadesiyle suratını asar. Sonra, kaskatı kesilir, sol ayağı ileride, emreden parmaklarla hızlı bir hareket yapar ve sağ kolunu sol omzundan aşağı doğru çekerek kadim üstad işaretini verir.) Git, git, git, defol, emrediyorum sana, kim olursan ol.

(Bir erkeğin öksürüğü ve ayak seslerinin dışarıdaki sisin içinden geçip gitmesi duyulur. Bloom'un yüz ifadesi gevşer. Bir elini yeleğine koyarak, sükûnetle poz verir. Zoe ona bir çikolata sunar.)

BLOOM

(Ciddiyetle.) Sağolun.

ZOE

Söz dinle bakayım. Buyur.

(Merdivenlerde sıkı bir topuk şaklaması duyulur.)

BLOOM

(Çikolatayı alır.) Afrodizyak? Solucanotuyla yarpuz. Ama ben satın almıştım ki bunu. Vanilya sakinleştirir miydi yoksa? Mnemo. Işık karman çorman olunca hafıza da karman çorman. Kırmızı deri veremine iyi. Renkler kadınların karakterini etkiliyor, tabii mevcut olduğu kadarıyla. Bu siyah beni mahzunlaştırıyor. Ye iç neşeli ol, bakarsın yarın. *(Yer.)* Tad alma duyusunu da etkiliyor, leylak rengi. Ama o kadar zaman oldu ki ben en son. Yeni gibi sanki. Afrodiz. O papaz. Gelmeliyim. Geç olsun da güç olmasın. Andrews'dan trüf mantarı mı alsam.

(Kapı açılır. Devasa bir mama olan Bella Cohen içeri girer. Üç çeyrek boyunda fildişi rengi bir gecelik giymiştir, kumaşın kenarları püsküllü bir bordürle bastırılmıştır, Carmen'i oynayan Minnie Hauck'unki gibi siyah kemikten bir yelpazeyi oynaştırarak kendini serinletmektedir. Sol elinde bir nikah yüzüğü bir de koruma yüzüğü vardır. Gözleri kopkoyu sürmelidir. Çimlenmiş bir bıyığı vardır. Esmer tenli yüzü ağırdır, hafifçe terlemiştir, koca burunludur, burun deliklerinin rengi turuncuya çalmaktadır. Kocaman, sarkık, beril taşından küpeleri vardır.)

BELLA

Ay bu ne be! Sucuk gibi terlemişim.

(Etrafındaki çiftlere göz gezdirir. Sonra gözlerini inatla Bloom'a diker. Kocaman yelpazesi ısınmış suratına, ensesine ve gerdanına doğru yel yelpazeler. Şahin gözleri ışıldar.)

YELPAZE

(Önce hızlı hızlı, sonra yavaşça fingirdeyerek.) Evlisin, bakıyorum da.

BLOOM

Evet... Kısmen, kaybettim şeyimi...

YELPAZE

(Yarı yarıya açılıp, sonra kapanarak.) Ve hanımın da evin beyi oluyor galiba. Eksik etek idaresi.

BLOOM

(Uysal bir sırıtışla başını eğerek.) Haklısınız durum aynen böyle.

YELPAZE

(Katlanıp, Bella'nın küpelerine yaslanarak.) Unuttun mu beni?

BLOOM

Havet. Eyır.

YELPAZE

(Katlanıp Bella'nın beline dayanarak.) Ben o kadın mıydı senin zamanında hayal

ettiğin? Sonra o kadın o herif sen biz miydi bunca zamandır bildiğin? Ben hepsi mi ve aynısı mı şimdi biz?

(Bella yaklaşır, yelpazeyi yavaş yavaş çırpmaktadır.)

BLOOM

(Yüzünü buruşturarak.) Kudretli varlık. Oku gözlerimde kadınların sevdiği o uyuklamayı.

YELPAZE

(Çırparak.) Karşılaştık daha önce. Sen benimsin. Kader bu.

BLOOM

(Pısırıklaşmış.) Ey hükümet gibi hatun. Senin tahakkümünü devasa bir arzuyla arzulamaktayım. Bittim tükendim ben, terkedildim, gençliğim mazide kaldı. Ben, tabiri caizse, insan hayatının umumi postahanesinin gecikmiş mektuplar kutusunun önünde elimde üzerine sürşarjlı tarife basıldığı halde postaya verilememiş bir mektupla kalakalmış duruyorum. Birbirleriyle dik açı yapacak şekilde açılan kapı ve pencere otuziki kadem bölü saniyelik bir cereyana yol açıyor düşen cisimler kanunu gereği. İşte şu anda da sol glutear kasımda bir siyatik çekilmesi hissettim. Irsi bizim ailede. Zavallı babacığım, duldu kendisi, bu hastalık yüzünden bildiğin barometreye dönmüştü. Hayvani hararete inanırdı. Kışlık paltosunun astarı tekir postundandı. Son zamanlarında, Kral Davud ile Şunemliyi örnek alıp, yatağını ölümünden sonra bile ona sadık kalan Athos ile paylaştı. Köpeğin salyası, sanıyorum sizin de... *(Yüzünü buruşturur.)* Oy!

RICHIE GOULDING

(Çantayüklü, kapıdan girer.) Gülme komşuna gelir baş. Dublin'in en ehven. Prenslere layık ciğer ve böbrek.

YELPAZE

(Çırparak.) Herşeyin bir sonu var. Benim ol. Hemen şimdi.

BLOOM

(Kararsız kalmış.) Tümden mi hemen mi? Tılsımımı kaptırmayacaktım. Yağmur, deniz kıyısında kayalıklarda çiyin nemine maruz kalmak, bu yaşımda ufak kabahatler. Her fenomenin doğal bir nedeni var.

YELPAZE

(Yavaşça aşağıya işaret ederek.) Müsaade senin.

BLOOM

(Aşağı bakar ve kadının ayakkabısının çözük bağcığını görür.) Ama herkesin gözü üzerimizde.

YELPAZE

(Hızla aşağıya işaret ederek.) Mecbursun.

BLOOM

(Arzuyla, ikircikle.) Çok güzel kördüğüm atarım ben. Kellett's'da postayla sipariş departmanında çalışıp dirsek çürütürken öğrenmiştim. Elim mahirdir. Her düğüm bilseniz ne hikâyeler anlatır. İzin verin. Hürmetlerimle. Bugün bir kere daha diz çökmüştüm. Oy!

(Bella yavaşça eteğini kaldırır ve, yere iyice sağlam basarak, potinli ve tombul bir toynağı ve ipekçoraplı, dolgun bir paçayı kaldırıp bir sandalyenin kenarına koyar. Bloom, kaskatıbacaklı, ihtiyarlayarak, kadının toynağının üzerine zarif parmaklarıyla eğilir ve bağcıklarını bir içeri bir dışarı çekiştirir.)

BLOOM

(Sevecenlikle mırıldanır.) Mansfield's'de ayakkabı satıcılığı mesleğine girmek sevdalı gençliğimin hülyasıydı, düğme kancasını tatlı tatlı kullanmanın, Clyde Road hanımefendilerinin ah öylesine inanılmaz, öylesine imkânsızca küçücük ayacıklarına o şık oğlak derisinden çizmelerin bağcıklarını dizboyuna çaprazlama bağlamanın o cânım zevkleri. Raymonde adındaki vitrin mankenini bile hergün görmeye giderdim o fileli pantalonuna ve ravent kökü gibi ayak başparmağına hayranlıkla bakacağım diye, Paris modası.

TOYNAK

Sıcak keçipostumu kokla. Krallara layık ağırlığımı hisset.

BLOOM

(Çaprazbağlayarak.) Çok mu sıkı oldu?

TOYNAK

Beceremezsen, Uz elli Güzel, tepikleyivereceğim topundan.

BLOOM

Aman panayır dansı gecesinde yaptığım gibi yanlış göze sokmayayım. Talihsizlik. Onun yanlış kopçasının köşesi... andığınız kişinin. O gece tanışmıştı o herif... Oldu!

(Bağcığı düğümler. Bella ayağını yere koyar. Bloom başını kaldırır. Bella'nın ağır suratı ve gözleri Bloom'u alnının ortasından vurur. Gözleri donuklaşır, daha da koyu renkli ve torbalı olurlar, burnu kalınlaşır.)

BLOOM

(Anlaşılmazca.) Başka bir emriniz varsa, beyler, başım üst...

BELLO

(Acımasız bir basilisk bakışıyla, bariton sesiyle.) Onursuz köpek!

BLOOM

(Aklı başından gitmiş.) İmparatoriçem!

BELLO

(Ağır yanaketleri sarkarak.) Zâniye mabadın meftunu!

BLOOM

(Sızlanarak.) Kallavi hazretleri!

BELLO

Boktıkınıcı!

BLOOM

(Dizlerinin bağı yarıçözük.) Haşmetmeapları!

BELLO

İn aşağı! *(Yelpazesiyle kadının omzuna vurur.)* Bacaklarını öne eğ! Sol ayağını bir adım geriye kaydır. Düşeceksin. Düşüyorsun. Ellerinin üzerine çök!

BLOOM

(Dişi gözleri bir hayranlık ifadesiyle yukarı çevrilmişken, kapanırlar.) Trüf mantarları!

(Kulak tırmalayan saralı bir çığlıkla dört ayak üzerine çöker, homurdanarak, koklayarak, Bello'nun ayaklarının dibinde kök söker, sonra yatar, gözlerini sımsıkı kapayarak ölü numarası yapar, gözkapakları titremektedir, en mükemmel üstad duruşunu yaparak yere kıvrılır.)

BELLO

(Bobstil kesilmiş saçlar, mor solungaçlar, traş edilmiş ağzının etrafında şişko bıyık yüzükleri, dağcı tozlukları, yeşil gümüş düğmeli palto, spor eteği ve keklik tüyü takılı alpin şapka, ellerini pantalonunun ceplerine iyice daldırıp topuğunu kadının ensesine koyar ve sağa sola çevirerek iyice bastırır.) Seni gidi tabure! Tüm ağırlığımı hisset. Eğil, seni köle, despotunun dimdik kalkmış gururla pırıldayan muhteşem topuklarından mamul bu tahtın önünde.

BLOOM

(Hayranlık içinde, kuzu gibi meler.) Hiçbir zaman itaatsizlik etmeyeceğime söz veriyorum.

BELLO

(Yüksek sesle kahkaha atar.) Aman Allah! Başına geleceklerden hiç haberin yok. Senin kaderciğini tecelli ettirip seni ehlileştirecek olan tatar benim! Buradaki herkese Kentucky kokteylleri ısmarlamasına bahse girerim ki seni utandıra utandıra itiraf ettireceğim, oğulcuğum benim. Dalga geç bakalım benimle, sıkıysa. Eğer cimnastik kostümü giydikten sonra topuk marifetiyle verilecek disipline maruz kalma beklentisiyle titriyorsan.

(Bloom sürünerek kanapenin altına girip örtü saçaklarının arasından bakar.)

ZOE

(Eteğini kadını saklamak için açarak.) Burada değil.

BLOOM

(Gözlerini kapatarak.) Burada değil.

FLORRY

(Kadını elbisesiyle saklayarak.) Öyle demek istememişti kızcağız, Mr Bello. Uslu duracak, efendim, söz.

KITTY

Ona çok sert davranmayın ne olur, Mr Bello. Yapmazsınız değil mi, hanımbey.

BELLO

(Tatlı dille.) Gel buraya, ördekçiğim birtanem. Seninle iki laf etmek istiyorum, canım benim, iki kelimecik, yalnızca bir hatanı düzeltmek için. Başbaşa birazcık konuşacağız o kadar, tatlım. *(Bloom çekine çekine kafasını çıkarır.)* Aferin bak kızıma. *(Bello kadının saçını şiddetle çekerek onu ileri çıkarır.)* Sırf senin iyiliğin için şöyle yumuşak ve acıtmayacak bir yerinden seni azıcık ihtar etmek istiyorum. Şu hassas arka tarafın nasıl mesela? Ah canikom korkma yumuşacık vuracağım. Hazırlanmaya başla sen.

BLOOM

(Düşüp bayılarak.) Sakın yırtma şeyimi..

BELLO

(Vahşice.) Burunhalkası, cımbız, falaka, askı kancası, topuzlu kamçı, eski zamanlarda Nubyalı kölelerin çaldığı gibi flütler çalarken sana bütün bu saydıklarımı öptüreceğim. İşte bu sefer şapa oturdun. Şu dünyada kalan ömrün boyunca beni unutamamanı sağlayacağım. *(Alnındaki damarlar atarak, yüzü tıkanarak.)* Her sabah Matterson's'dan aldığım yağlı jambon sosislerinden ve bir şişe Guinness's marka esmer biradan oluşan krallara layık kahvaltımın üzerine taburene at biner gibi oturacağım. *(Adam geğirir.)* Ve sonra da *İçki Satış Ruhsatlı İşletmeler Gazetesi*'ni okurken krallara layık Borsa puromu emeceğim. Büyük ihtimalle seni ahırımda itlaf ettirip şişe geçirteceğim sonra da etinden bir dilimini yağlanıp kızartma tavasından çıkmış çıtır çıtır olarak ya da süt domuzu gibi pilavla ve limon ya da frenküzümü sosuyla gövdeye indireceğim. Canın yanacak.

(Kadının kolunu büker. Bloom viyaklar, ters dönmüş kaplumbağa gibi döner.)

BLOOM

Merhamet et, hemşire! Etme eyleme!

BELLO

(Bükerek.) Bir daha!

BLOOM

(Çığlık atar.) Oy, işte cehennem azabının ta kendisi bu! Vücudumdaki her bir sinir deli gibi acıyor!

BELLO

(Bağırır.) Aferin, zıplayan sıçrayan generalin adına! Altı haftadır aldığım en iyi haber bu. Haydi, bekletip durma beni, canı çıkasıca. *(Adam kadının suratını tokatlar.)*

BLOOM

(Mızmızlanır.) Bana vuruyorsun. Söylemezsem...

BELLO

Tutun bastırın şunu, kızlar, bastırın da tepesine çömeleyim.

ZOE

Evet. Basın üzerine! Ben basacağım.

FLORRY

Hayır ben basacağım. Açgözlülük etmesene.

KITTY

Hayır, ben. Onu bana bırakın.

(Kerhanenin ahçısı, Mrs Keogh, yüzü kırışık, grisakallı, yağlı bir önlük bağlamış, gri ve yeşil renkli erkek çorabı ve pantalonu giymiş, unabulanık, çiğ hamur yapışmış bir oklavayı çıplak kırmızı koluyla ve eliyle kıstırmış, kapıda görünür.)

MRS KEOGH

(Gaddarca.) Yardımcı olabilir miyim? *(Bloom'u derdest edip kollarını bağlarlar.)*

BELLO

(Bir homurtu koparark Bloom'un yukarı dönük suratının üstüne çömelir, puro

dumanını üflemekte, etli bacağını okşamaktadır.) Habere bak sen, Richmond Tımarhanesinin başkanlığına Keating Clay seçilmiş ayrıca da Guinness's tercihli hisseleri onaltı üç çeyreğe çıkmış. Craig ve Gardner bana tüyoyu verdikleri zaman o hisseyi almadıydım ya kafama sıçayım. Benim kara bahtım ne olacak, lanetler olsun. Bir de Allahın belası ne idüğü belirsiz sürpriz at Zâti de bire yirmi vermiş. *(Purosunu hiddetle Bloom'un kulağında söndürür.)* Lan şu sıçtığımın lanet okuduğumun kültablası nerede?

BLOOM

(Üvendire ile dürtülmüş, poposutıkanmış.) Oy! Oy! Canavarlar! Seni zalim!

BELLO

Hatırlat da muameleyi on dakikada bir tekrar edelim. Yalvara yakara iste hayatında hiç yakarmadığın gibi. *(El hareketi yapan yumruğunu ve tiksinç kokulu bir puroyu çıkarır.)* Al, öp bakalım bunu. İkisini de. Öp dedim. *(Bir ayağını üzerinden atar ve, binici gibi dizleriyle bastırarak, sertçe seslenir.)* Haydi deh! Dıgıdık dıgıdık Banburry kavşağına! Eclipse konkuruna sokacağım bunu. *(Yana eğilir ve bineğinin taşaklarını kabaca sıkar, bir yandan da bağırır.)* Çüş! İniyoruz bakalım! Sana usulüne uygun bir bakım yapacağım. *(Sırtına düldül gibi biner, eyerde sıçra, sıçrayarak.)* Hanımefendiler çakkaçukka diye, arabacılar tırıstırıs diye, beyefendiler dıgıdık dıgıdık dıgıdık diye gidermiş.

FLORRY

(Bello'yu çekiştirerek.) Bırak biraz da ben bineyim. Sen bineceğin kadar bindin. Ben birinç demiştim.

ZOE

(Florry'yi çekiştirerek.) Ben ben ben. Hâlâ doyamadın mı ona, seni sülük?

BLOOM

(Boğularak.) Yapamıyorum.

BELLO

Valla ne yalan söyleyeyim, doyamadım. Bekleyiverin biraz. *(Nefesini tutar.)* Lanet olsun. Al bakalım. Bu bok da patlamak üzere. *(Arka tarafındaki tıpasını çıkarır: sonra, ağzını yüzünü çarpıta çarpıta, gürültüyle osurur.)* Al sana! *(Tıpasını geri takar.)* Evet, yüce cece adına, onaltı üç çeyrek.

BLOOM

(Tere batmış.) Erkek değil. *(Koklar.)* Kadın.

BELLO

(Ayağa kalkar.) Yok artık öyle her yola gelmek. Bunca yıllık hayalin bak sonunda gerçek oldu işte. Erkekliğin alındı elinden, bundan böyle tümden benim oldun, seni boyunduruğa vurdum. Şimdi de mahkûm elbiselerini giyeceksin. O erkek giysilerini çıkaracaksın, anladın mı bakalım, Ruby Cohen? ve şatafatla kıpraşan şu janjanlı ipeği kafana ve omuzlarından geçireceksin hem de hemen bir an önce.

BLOOM

(Büzüşür.) İpek, dedi hanımım! Oy kırış kırış! gıcırdak! Bir tek tırnağımın ucuyla dokunabilirim değil mi?

BELLO

(Orospularını işaret eder.) Onlar şimdi nasılsa, sen de öyle olacaksın, perukalanmış, alazlanmış, parfümsıkılmış, pirinçpudralanmış, koltukaltların da kaymak gibi traşlı olacak. Tenine mezuralar yapıştırılıp ölçüler alınacak. Güvercin grisi kaba pamukludan, balenleri balina kemiğinden mengene gibi korselerin içine gözünün yaşına bakılmadan tıkıştırılacaksın, pırlanta işlemeli kalça kısmına, en dibinin en dibine kadar, bu esnada, dışarıda serbest dolaştığın günlere göre daha da tombullaşmış olan bedenin ağ gibi sımsıkı elbiselerin, iki onsluk cicim jüponların, saçaklı çamaşırların ve tabii ki benim hanemin bayrağıyla damgalanmış şeylerin içinde kıskıvrak kıstırılacak, Alice için şirin iç çamaşırı kreasyonları ve Alice için hoş bir parfüm. Alice hissedecek çekiçekiverilmeyi. Marta'yla Meryem'e biraz üşüme gelecek ilk başlarda bu kadar narin bir sıkıdüzenin içine girince ama çıplak dizlerini saran dantelin fırfırlı entipüftenliği sana şunu hatırlatacak...

BLOOM

(Bozuk ciltli yanaklarıyla cazip bir hizmetçi, saçları hardal rengi, koskoca erkek elleri ve burnuyla, pis pis sırıtan ağzıyla.) Karımın şeylerini giymeyi yalnızca iki kerecik denemiştim, zararsız bir şakadan ibaretti, Holles Street'te otururken. Paraya sıkıştığımız zamanlar çamaşırhane masrafından kısmak için kendim yıkardım onları. Kendi gömleklerimi de tersyüz ettirmiştim. Kemer sıkmak için yapıyorduk yalnızca.

BELLO

(Müstehzi.) Anacığın senden razı kalsın diye ufak tefek ev işlerine yardımcı

oldun demek! Sonra da yüzünü örtüp sıkı sıkıya çekilmiş perdelerin arkasında aynaya eteksiz butlarını ve erkekkeçi memelerini göstere göstere muhtelif teslim olma pozları verip kırım kırım kırıttın, öyle değil mi? Ho! Ho! Ay gülmemi tutamıycam! O elden düşme siyah dekolteli operakorsajı ve en son tecavüz vakasında bütün dikişleri atmış olan kısacık etekle, hani şu Mrs Miriam Dandrade'in Sherlbourne otelinde sana sattığı etekle, değil mi?

BLOOM

Miriam. Siyah. Adı kötüye çıkmış kadın.

BELLO

(Kahkahayı basar.) Ey Her Şeye Kadir İsa, bu kadarı da fazla! Arkakapının kıllarını kesip üzerinde o şeylerle yatakta Teğmen Smythe-Smythe, Milletvekili Mr Philip Augustus Blockwell, gürbüz tenor Signor Laci Daremo, asansör bekçisi mavigözlü Bert, Gordon Bennett fatihi Henry Fleury, çeyrek zenci kanı taşıyan karun Sheridan, bizim Trinity'den kürek meraklısı sekiz adet üniversite bebesi, kadının müthiş Newfoundland'ı Ponto ve Manorhamilton'ın mirasa konmuş dul düşesi Bobs tarafından sırayla iğfal edilmeyi bekleyen Mrs Dandrade rolünde ayılıp bayılarak yatakta yattığın zaman ne de güzel bir Miriam olmuştun. *(Tekrar kahkahayı basar.)* İsa aşkına, Siyam kedileri bile güler buna be.

BLOOM

(Elleri ve kaşı gözü titreyerek.) Beni gerçek bir korsesever yapan kişi Gerald'dı, Lise'de *Vice Versa* adlı temsili oynadığımız zaman ben zenne kılığına girmiştim. Sevimli Gerald'ın yüzünden. O da kızkardeşinin iççamaşırlarına duyduğu merak yüzünden bu işe bulaşmış. Sevimliler sevimlisi bu Gerald bugünlerde artık pembemtırak sahne makyajı kullanıyor ve gözkapaklarını yaldızlıyor. Güzellik kültü.

BELLO

(Kötü niyetli bir neşeyle.) Güzellikmiş! Dur bir nefesleneyim! Bir de oturmaktan kayganlaşmış o tahtına çökerken kadın gibi özen göstermen yok mu, dalgalanan volanlarını kaldıra kaldıra.

BLOOM

Bilim aşkına yaptım. Hepimizin zevk aldığı o muhtelif zevkleri karşılaştırmak için. *(Dürüstçe.)* Ve sahiden de o pozisyon daha iyi... çünkü ben sık sık sıçratırdım...

BELLO

(Haşince.) İtaatsizlik etmek yok. Talaşın işte şuracıkta köşede. Ben sana kesin talimat verdim, vermedim mi? Ayakta yapacaksın, beyim! Ben göstereceğim sana alavere dalavere çevirmeyi! Eğer kundak bezinde bir lekecik bile görürsem. Aha! Doran'ın eşşeği adına disiplinimin nasıl sıkı olduğunu göreceksin. Geçmişinin günahları sana başkaldırıyorlar şimdi. Pek çoklar hem de. Yüzlerce.

GEÇMİŞİN GÜNAHLARI

(Birağızdan karman çorman konuşarak.) Kara Kilise'nin gölgesinde en az bir adet kadınla bir tür gizlikapaklı evlilik törenine bulaştı. d'Olier Street'teki bir adreste Miss Dunn'a telepati yoluyla ağza alınmaz mesajlar gönderdi bunu yaparken de telefon kulübesinde ahizeye doğru kendini teşhir ediyordu. Geceleri işe çıkan bir sürtüğü gaita ve benzeri maddelerini boş bir evin memişhanesine bırakması için söz ve eylemleriyle teşvik etti. Beş adet kamuya açık tuvalete nikâhlı eşini sağlam aletli tüm erkeklere sunmayı teklif eden mesajları kurşunkalemle yazdı. Pis kokulu kezzap fabrikasının orada her gece her gece sevişen âşıkdaşlık eden çiftlerin yanından acaba ne görebilirim ve ne kadar görebilirim diye geçmedi mi? Yatakta yatıp, bu domuz hayvanı, zencefilli çörek ve posta çeki ile kandırdığı tiksinç bir orospunun ona verdiği iyice kullanılmış mide bulandırıcı bir tuvalet kâğıdı parçasına hayran hayran bakmadı mı?

BELLO

(Yüksek sesle ıslık çalar.) Bak sen! Söyle bakalım cürüm kariyerinin en tiksinç iğrençliği hangisiydi? Her bir boku say bakalım. Kus çıkar hepsini. Hayatında bir kere samimi ol.

(İnsanlıktan çıkmış başka suratlar da ileri fırlarlar, sırıtırlar, gözden kaybolurlar, vırvır ederler, Buluhuum. Poldy Cock, Bağcıklar bir peniye. Cassidy'nin acuzesi, kör yeniyetme, Larry Gergedan, kız, kadın, orospu, diğeri, öbürü...)

BLOOM

Bana sorma bunu: Ortak imanımız. Pleasants Street. O dediğinizin yarısı bile aklımdan geçmemişti ki... Kutsal yeminimle yemin ederim ki...

BELLO

(Tartışmaya mahal vermeyen bir sesle.) Cevap ver. Müstekreh mahluk! Bilmek

istiyorum. Beni eğlendirecek birşey söyle bana, açık saçık birşey ya da şöyle iyisinden bir hayalet öyküsü ya da bir mısra şiir oku, hemen, hemen, hemen! Nerede? Nasıl? Ne zaman? Kaç kişiyle? Sana üç saniye veriyorum. Bir! Ki! Ü...!

BLOOM

(Uysallıkla, gargara yapar.) Burburburburburnumla müstekrerererereh...

BELLO

(Mütehakkim.) Of defol git be, kokarca seni! Diline hâkim ol! Sana birşey sorulmadan konuşma.

BLOOM

(Eğilir.) Efendim! Hanımım! Adamterbiyecim!

(Kollarını kaldırır. Halhalları düşer.)

BELLO

(Hicivle.) Gündüzleri pis kokulu iççamaşırlarımızı suya bandırıp tokmakla döveceksin, hanımların malum günlerinde de yapacaksın bunu, tuvaletlerimizi de eteğini beline dolayıp kuyruğuna da bir bulaşık paçavrası bağlayarak silip süpüreceksin. Ne güzel değil mi? *(Kadının parmağına yakut bir yüzük geçirir.)* Al bakalım! Bu yüzükle sana malikim artık. Sağol, hanımım, diyeceksin.

BLOOM

Sağol, hanımım.

BELLO

Yatakları yapacaksın, küvetimi dolduracaksın, muhtelif odalardaki lazımlıkları boşaltacaksın, ahçıbaşı Mrs Keogh'nun odasındaki da dahil, kumludur ha. Evet, yedisini de güzelce yıkayıp durulayacaksın, eğer yapmazsan, şampanya gibi kafana dikmen gerekecek, bunu da bilesin. Beni dumanım üstümdeyken içiniz. Hop! Her an hazır ve nazır olacaksın, eğer bir hazır olmazsan ben sana kabahatlerinin karşılığında güzel bir ders vereceğim, Miss Ruby, çıplak kıçını güzelcene şaplaklayacağım, küçük hanım, hem de saç fırçasıyla. Hatalarını öğreneceksin. Gece yatarken güzelcekremlenmiş bilezikli ellerinde talkla tazepudralanmış ve parmakuçları latifçe rayihalandırılmış kırküçdüğmeli eldivenler olacak. İşte böyle nimetler için feda etti eski zaman şövalyeleri hayatlarını *(Kıkırdar.)* Seni böyle hanımefendi gibi gören oğlanlarımın keyfine diyecek

olmayacak, özellikle de albayın. Evlilikten önceki gece yaldızlı topuklu ayakkabı giymiş en yeni atraksiyonumu mıncıklamaya geldikleri zaman. İlk olarak, senin tadına kendim bir bakacağım. Atmeydanından tanıdığım Charles Alberta Marsh adında bir adam (daha demin onunla ve Defterdarlık ve Tahsilatlar Ofisi'nde çalışan başka bir beyefendiyle yataktaydım) acilen her işi görecek bir hizmetçi arıyor. Göğsünü dışarı çıkar. Gülümse. Omuzlarını indir. Yok mu arttıran? *(İşaret eder.)* Bu gördüğünüz parti sahibi tarafından tutup getirme ve sepeti ağzına alıp taşıma dallarında eğitilmiştir. *(Kolunu sıvar ve dirseğine kadar Bloom'un fercine sokar.)* Bak işte derinlik diye buna derler! Ne dersiniz, beyler? Çadırı kurdurdu mu? *(Kolunu alıcılardan birinin suratına dayar.)* Al bakalım, güverteyi ıslat ve her tarafını sil!

BİR ALICI

Bir florin.

(Dillon's'ın kapıcısı çanını çalar.)

BİR SES

Bir şilin sekiz peni fazla.

KAPICI

Barang!

CHARLES ALBERTA MARSH

Bakire kesin. Nefesi tatlı. Temiz.

BELLO

(Müzayede çekiciyle tıklar.) İki şilin. Pek tenzilatlı bir fiyat ve de sudan ucuz. Ondört karış boyunda. Elleyin de görün orasını burasını bu kızoğlanın. Mıncıklayın bu oğlankızı. Bu ayva tüylü cilt, bu yumuşak kaslar, bu latif et. Ah keşke altından bızım yanımda olsaydı! Sağılması da pek kolaydır. Her gün üç galon taze yumurtlanmış süt. Hakiki bir damızlıktır, bir saate kalmadan doğuracak. Anasının süt rekoru kırk haftada bin galon tamyağlı süttü. Ohha, cevvherim benim! Kalk bakayım! Oha! *(Adının baş harfi olan C'yi Bloom'un sağrısına damgalar.)* Buyrun! Cohen garantisiyle! Yok mu iki şilinden arttıran, beyler?

ESMER TENLİ BİR ADAM

(Aksanını saklayarak.) Yüüz pavunt isterlink.

SESLER

(Fısıldaşarak.) Halife Harun El Reşid için.

BELLO

(Neşeyle.) Güzel. Hepsi buyursunlar gelsinler. O varla yok arası, pek cüretkâr kısa etek, dizinin üzerinde açılıverip beyaz paçalı donunun bir anlığına gözüküvermesini sağlarken son derece güçlü bir silaha dönüşür, ayrıca o transparan çoraplar, zümrüt rengi jartiyerlerle, dizinin ötesine doğru tırmanan uzun dümdüz dikişleriyle, sosyete hayatını iyi bilen *blasé* bir beyefendinin en rafine içgüdülerine hitap ederler. Dört inç uzunluğundaki XV. Louis usulü topukların üzerinde kayarak et kıyar gibi yürümeyi öğren, sağrılarını tahrik edici bir şekilde sergileyen Yunan postürünü öğren, baldırların flüesant olacak, dizlerin hafifçe öpüşecek. Tüm cazibeni üzerlerine salıver. Onların o Gomore işi günahlarının muhabbet tellalı ol.

BLOOM

(Kızarmış yüzünü koltukaltına doğru eğer ve işaret parmağını ağzına götürüp kırıtarak gülümser.) Ay, biliyorum şimdi neyi ima ettiğini.

BELLO

Zaten başka neye yararsın ki, iktidarsız şeyin tekisin? *(Öne eğilir ve, dikizleyerek, Bloom'un böğürlerinin yağlı süet gibi katlarının altını yelpazesiyle yakışıksızca dürter.)* Kalk! Kalk! Manx kedisi seni! Nedir bu böyle? Nerde bakayım senin kıvırcık çaydanlığın nereye gitti, yoksa birileri onu kırptı mı, mini mini kuş? Şakı, minik kuş, şakı. Arabanın arkasına çömdürüveren altı yaşında bir oğlan çocuğununki kadar yumuşak valla. Ya git bir kova satın al, ya da pompanı sat gitsin. *(Yüksek sesle.)* Kocalık görevini yerine getirebilir misin sen?

BLOOM

Eccles Street...

BELLO

(İstihzayla.) Senin kalbini kırmayı hayatta istemem ama o adresi şu anda güçlü kudretli bir adam fethetmiş durumda. İşler değişti artık, neşeli genç dostum benim! O adam şöyle boylu boslu, açık havada vakit geçirmeye alışık bir adam intibaı uyandırıyor. Valla keşke sende de ondaki o üzeri siğilli ve bombeli silahtan olsaydı, pek hayrına olurdu, çıtkırıldım seni. Yapacağını yaptı, bak söylüyorum sana! Ayak ayağa, diz dize, göbek göbeğe, göğüs memeye! Hadım değil o. Arkasından

da koskoca bir tutam kızıl saç fışkırıyor ki ateşçalısı gibi! Dokuz ay bekle de gör, adamım benim! Kutsal zencefil adına, karının karnında bir aşağı bir yukarı öksürüp tekmeliyor bile! Bunu bilmek seni iyice vahşileştirdi, değil mi? Bam teline bastı mı? *(Tiksinerek tükürür.)* Tükürük hokkası seni!

BLOOM

Kötü muameleye uğradım, ben... Polisi çağırın. Yüz lira. Ağza alınmaz. Ben...

BELLO

Yapabilseydin yapardın, seni aciz idareci. Bize şöyle bir sağanak yağış lazım senin çiselediklerin değil.

BLOOM

Delirtecekler beni! Moll! Unuttum! Affettim! Moll! Biz... Hâlâ...

BELLO

(İnsafsızca.) Hayır, Leopold Bloom, sen Sleepy Hollow'da yirmi yıl süren gecen boyunca fosur fosur uyurken herşey değişti, karının iradesiyle değişti. Evine dön de gör.

(Eski Sleepy Hollow koruların üzerinden seslenir.)

SLEEPY HOLLOW

Rip Van Winkle! Rip Van Winkle!

BLOOM

(Ayağında partal mokasenler, elinde paslı bir av tüfeği, ayak parmaklarının ucuna basarak, el parmaklarının ucuyla yoklayarak, bitkin kemikli sakallı suratı karo şeklinde pencerelerin içinden bakarak, haykırır.) Görüyorum karımı! İşte orada! Mat Dillon'lardaki ilk gece! Ama o elbise, yeşil elbise! Ve saçı altın sarısına boyanmış ve o adam...

BELLO

(Alayla güler.) O gördüğün senin öz kızın, kör baykuş seni, yanında da Mullingar'lı bir öğrenci var.

(Milly Bloom, sırmasaçlı, yeşilyelekli, zarifsandaletli, denizrüzgârında mavi eşarbı dönerr, sevgilisinin kollarının arasından kurtulur ve seslenir, genç gözleri faltaşı.)

MILLY

Aa bak sen! Babişko bu! Ama Babişko, sen nasıl ihtiyarlamışsın böyle!

BELLO

Herşey değişmiş, değil mi? Bizim şu neydi adı, bizim şu oturup da hiç yazı yazmadığımız yazı masamız, Hegarty Teyze'nin sallanan koltuğu, eski ustalardan klasik röprodüksiyonlarımız. Bir adamla kankaları orada bir elleri yağda bir elleri balda yaşıyorlar. *Boynuzluların Yuvası*! Neden olmasın? Sen kendin hayatın boyunca kaç kadınla birlikte oldun, söylesene bir? Karanlık sokaklarda peşlerinden gittin, düztaban, onları boğuk hırıldamalarınla heyecanlandırdın. Ne diyorsun, seni erkek orospu? Suçsuz hanımefendiler, ellerinde manav torbalarıyla. Dön arkanı. Biri yer, biri bakar, buraya kadar.

BLOOM

Onlar... Ben...

BELLO

(Lafını ağzına tıkayarak.) O adamların topuklarının izleri Wren's müzayedesinden aldığın Brüksel işi halıyı damgalayacak. Oynak Moll'un donundaki erkek pireyi aramaca oyununu oynayıp tepişirlerken sanat sanat içindir diyerek yağmurun altında taşıdığın ufak heykelciği tahrip edecekler. Çeyizlik çekmecenin sırlarına tecavüz edecekler. Astronomi el kitabından sayfalar koparılıp pipo fırçası olarak kullanılacak. Ve Hamptom Leedom's'dan on şilin verip aldığın pirinçten şömine siperine tükürecekler.

BLOOM

On şilin altı. Aşağılık adi insanlara yakışan davranışlar bunlar. Bırak gideyim. Geri döneceğim. İspatlayacağım...

BİR SES

Yemin et!

(Bloom yumruklarını sıkar ve ileriye doğru emekler, dişlerinin arasında bir Bowie bıçağı vardır.)

BELLO

Parası neyse veren bir müşteri olarak mı geri döneceksin yoksa hademe olarak

mı? Geç kaldın. Sen o yatağı ikinci tercihin yaptın ve artık başkaları yatacak o yatakta. Mezartaşının yazısını yazdılar bile. Bittin tükendin sen, bunu aklından çıkarma, eski paçavra seni.

BLOOM

Adalet! Tüm İrlanda tek kişiye cephe almış! Kalmadı mı kimsenin...?

(Başparmağını ısırır.)

BELLO

Üç kuruşluk şerefin haysiyetin kaldıysa geber de cehennemin dibine git. İstersen sana şöyle az bulunan cinsten yıllanmış bir şarap veririm seni cehenneme kadar zıplatır da geri bile getirir. Vasiyetini imzala da cebinde ne kadar mangır varsa bize bırak. Mangırın yoksa çabuk nasıl bulacaksan bul, ister çal ister gasp et! Seni bizim çalılığın yanındaki memişhaneye gömeriz orada hem geberik hem de mundar olursun, benim rahmetli Cuck Cohen'im gibi, üvey kuzenimdi evlenmiştim, damla hastası tutuk boyunlu kulamperest pezevengin tekiydi, üzerine on tane mi onbir tane mi daha kocam oldu artık siktiğimin heriflerinin adları neydiyse unuttum gitti, hepsi birden aynı kenefe tıkılıp boğuldular. *(Gürültülü, balgamlı bir kahkaha patlatır.)* Seni gübreleyeceğiz, Mr Flower! *(İncecik bir sesle alay eder.)* Baybay, Poldy! Baybay. Babişko!

BLOOM

(Başını ellerinin arasında sıkıca tutar.) İrade kuvvetim! Hafızam! İsa hepimizi sever! İsa hepimizin...

(Gözyaşı dökmeden ağlar.)

BELLO

(Sırıtır.) Sulugöz seni! Timsah gözyaşları!

(Bloom, yıkılmış, kurban edilmek üzere peçeyle sıkı sıkı örtülmüş, hıçkırır, yüzü toprağa dönüktür. Geçiş çanı duyulur. Sünnetlilerin koyu renk başörtülü gövdeleri, çuval bezine sarılıp küllere bulanmış olarak ağlama duvarının yanında dururlar. M. Shulomowitz, Joseph Goldwater, Moses Herzog, Harris Rosenberg, M. Moisel, J. Citron, Minnie Watchman, O. Mastiansky, Muhterem Hazan Leopold Abramowitz. Ruhunu teslim etmiş Bloom'a secdeye kapanan kollarıyla ağıt yakıp dem tutarak feryat figan ederler.)

SÜNNETLİLER

(Karanlık, gırtlaktan gelen bir ilahiyi okurken bir yandan da Bloom'un üzerine ölü deniz meyveleri dökerler, çiçek yoktur.) Şema Yisrael Adonay Eloenu Adonay Ehad.

SESLER

(İç çekerek.) Göçüp gitti demek. Ah evet. Sahiden de öyle. Bloom? Hayatta duymadım. Öyle mi? Böyle bir tuhaf bir vatandaştı işte. İşte dul karısı orada. Öyle mi? Ah, evet.

(Sati ateşinden kâfuru sakızının alevi yükselir. Tütsü dumanının baygınlığı manzarayı bir süre örttükten sonra dağılır. Saçları çözük, gerçek tablo renkleriyle çaykahverengisi giysilere bürünmüş bir peri kızı, meşe odunundan mamul çerçevesinden dışarı çıkar, mağaracığından aşağı iner ve içiçe geçmiş porsukağacı dallarının altından geçip Bloom'un tam tepesinde durur.)

PORSUK DALLARI

(Yaprakları fısıldaşarak.) Hemşire. Hemşiremiz. Şş.

PERİ KIZI

(Yumuşacık.) Ey ölümlü! *(Şefkatle.)* Silesin gözünün yaşını!

BLOOM

(Kıvrımlı dalların altından pelte gibi emekler, günışığı üzerine şeritler düşürmüştür, haysiyetle.) Bu pozisyon. Benden beklenenin bu olduğunu düşünmüştüm de. Alışkanlığın gözü kör olsun.

PERİ KIZI

Ey ölümlü! Beni bulduğunda kem kişilerin arasına düşmüştüm, kankancı kızların, manav ve kabzımalların, boksörlerin, halk arasında sevilen generallerin, ten rengi taytlar giymiş ahlaksız müsamereci oğlanların, kıvrak *shimmy* dansözleri La Aurora ve Karini'nin, müzikli varyete, asrın sansasyonu. Pembe renkli ucuz bir kâğıdın içine gizlenmiştim, taş yağı kokuyordu. Çevremi kulüp üyesi adamların bayat belden aşağı muhabbetleri, toy gençlerin aklını şaşırtmak için yazılmış hikâyeler, diyapozitif, hilesiz zar, dolgulu sütyen, patentli ürünler ve neden kasık bağı takmalıyız fıtıktan çekmiş beyefendinin şahadetiyle reklamları sarmıştı. Dünya evine girmenin püf noktaları.

BLOOM

(Kaplumbağa kafasını perinin kucağına doğru kaldırır.) Karşılaşmıştık daha önce sizinle. Başka bir yıldızda.

PERİ KIZI

(Üzgün.) Kauçuktan mamul. Hiçdelinmez. Aristokratlara sunduğumuz marka. Beyefendiler için korse. Nöbet geçirenleri para iadesi garantisiyle tedavi ediyorum. Profesör Waldmann'ın harikulade göğüs geliştiricisi hakkında müşterilerimizin kendiliklerinden bize gönderdiği şehadetnameler. Göğüs çevrem üç hafta içinde dört inç büyüdü, diyor fotoğrafta gördüğünüz Mrs Gus Rublin.

BLOOM

Photo Bits'i mi kastediyorsunuz?

PERİ KIZI

Evet, onu kastediyorum. Sen beni oradan alıp götürdün, beni meşe ve sim ile çerçeveledin, izdivaç döşeğinin üzerine astın. Kimseler görmezken, bir yaz akşamı, beni dört yerimden öptün. Ve sevgi dolu bir kurşunkalemle gözlerime, göğsüme ve ut yerime gölgeler düşürdün.

BLOOM

(Perinin uzun saçlarını tevazu ile öper.) Ah o klasik kıvrımlarınız, ey güzel ölümsüz. Size bakabildiğim, sizi methedebildiğim için müteşekkirdim, ey güzellik timsali, duacınızdım handiyse.

PERİ KIZI

Karanlık gecelerde bana hamdetmeni dinledim.

BLOOM

(Aceleyle.) Evet, evet. Şey mi demek istiyorsunuz... Uyku herkesin en kötü yönlerini açığa çıkarıyor, belki bir tek çocuklar istisna. Biliyorum yataktan düşmüştüm daha doğrusu ittirilmiştim. İçinde çelik bekletilen şarap horlamayı keser derler. Kalanı için de şu İngiliz icadı var, geçenlerde reklam broşürü gelmişti postadan, adresi de yanlış yazmışlar. Ses çıkarmayan kokmayan bir gaz ithalini vaadediyordu. *(İçini çeker.)* Hep de böyleydi. İzdivaç zaaf demekmiş meğer.

PERİ KIZI

(Parmaklarıyla kulaklarını tıkayarak.) Ve o kelimeler. Lügatimde yoklar.

BLOOM

Anladınız mı onları?

PORSUK DALLARI

Şş.

PERİ KIZI

(Yüzünü elleriyle örter.) O odada neler görmedim ki? Ah bu gözlerim nelere maruz kaldılar?

BLOOM

(Özür diler bir tavırla.) Biliyorum. Kirli şahsi çamaşırlar, dikkatlice tersyüz edip konmuş. Halkalar gevşedi. Taa Cebelitarık'tan buralara fi tarihinde.

PERİ KIZI

(Başını eğer.) Daha da kötü şeyler! Daha da beter!

BLOOM

(Temkinle düşünür.) O antika komodin. Molly'nin şişmanlığı değildi nedeni. 11 ston 4 librecikti o sırada. Doğumdan sonra dokuz libre daha aldı. Çatlamıştı zamk gerekiyordu. Değil mi? Bir de o Eski Yunan desenli saçmasapan lazımlık var yalnızca tek kulpu olan.

(Şelalenin sesi parlak bir çağıltıyla duyulur.)

ŞELALE

Poulaphouca Poulaphouca
Poulaphouca Poulaphouca

PORSUK DALLARI

(Kıvrımlarını sarmaştırarak.) Kulak ver. Fısıldaş. Haklı o, hemşiremiz. Poulaphouca şelalesinin yanında büyüdük. Halsiz yaz günlerinde gölgemizi verdik.

JOHN WYSE NOLAN

(Arka planda, İrlanda Milli Ormancıları üniformasını giymiş, sorguçlu şapkasını çıkarır.) Gürleşin! O halsizlik veren günlerde bize gölge verin, ey İrlanda'nın ağaçları!

PORSUK DALLARI

(Mırıldanarak.) Kimdi lise gezisinde Poulaphouca'ya gelen? Kimdi ceviz peşindeki sınıf arkadaşlarını gölgemize kaçmak için terkeden?

BLOOM

(Korkuyla.) Poula lisesi? Mnemo? Şu anda aklım tam olarak başımda değil. Beyin sarsıntısı. Ezdi beni bir tramvay.

YANKI

Vay vay vay!

BLOOM

(Güvercin göğsünden muzdarip, düşük omuzları vatkalı, kendisine küçük gelen, gri ve siyah çubuklu, silik ve tıfıl bir takım elbise giymiş, ayağında beyaz tenis ayakkabıları, konçları katlanmış bordürlü çoraplar, kafasında armalı, kırmızı bir okul kepi.) Yeniyetmelik yıllarımdı, büyüme çağında bir oğlandım. Azıcık birşey bile kâfi geliyordu o zamanlar, arabanın biraz sallanması, bayanlar vestiyerinin ve tuvaletinin birbirine karışan kokuları, eski Royal'ın merdivenlerinde ağıla tıkılır gibi tıkılmış kalabalık, severler ya hani tepişmeyi, sürü içgüdüsü, karanlık sekskokulu tiyatro binası da günahların geminden boşanmasını sağlar. Hatta iççamaşırlarıyla çoraplarının fiyat listesi bile. Sonra bir de havanın sıcaklığı da etkili olmuştu. O yaz güneş lekeleri vardı. Okul bitmişti. Şaraplı kek yemiştik ayrıca. Devridilârâ günleri.

(Devridilârâ Günleri, mavili beyazlı rugby gömlekleri ve şortları giymiş liseli oğlanlar, Donald Turnbull paşa, Abraham Chatterton paşa, Owen Goldberg paşa, Jack Meredith paşa, Percy Apjohn paşa, ağaçların arasındaki bir açıklıkta durup Leopold Bloom paşaya seslenirler.)

DEVRİDİLÂRÂ GÜNLERİ

Uskumru! Bizi tekrar yaşasana. Hurra! *(Tezahürat yaparlar.)*

BLOOM

(Delizottik, sıcacıkeldivenli, anasısarıpsarmalamış, erimiş kartoplarıyla pençe pençe

lekeli, güçbela ayağa kalkar.) Bir daha! Kendimi onaltı yaşında hissediyorum! Olaya bak! Hadi gidip Montague Street'teki tüm kapıların zillerini çalalım. *(Çıtkırıldım bir sesle tezahürat yapar.)* Yaşasın ortaokulumuz!

YANKI

Domuz!

PORSUK DALLARI

(Hışırdayarak.) Hemşiremiz, haklıdır. Fısır. *(Fısıldanan öpücüklerin sesi tüm ormanda duyulur. Ağaç perilerinin yüzleri ağaçların gövdelerinde, yaprakların arasında bakışırlar ve tomurcuklanarak goncalarını açarlar.)* Kimdir bu bizim gölgemizin sükûnetinin kutsiyetine halel getiren?

PERİ KIZI

(Açılan parmaklarının arasından nazlı bir sesle.) İşte orada ha! Açık havada mı?

PORSUK DALLARI

(Aşağıya doğru serpilerek.) Evet, hemşiremiz. Ve el değmemiş çayırlarımızda.

ŞELALE

Poulaphouca Poulaphouca
Phoucaphouca Phoucaphouca

PERİ KIZI

(Parmakları apaçık.) Ah! Alçaklık!

BLOOM

Erken gelişmiştim. Gençlik. Fauna. Orman tanrısına adak adadım. Buldum baharda açan çiçekleri. Çiftleşme zamanıydı. Kapiler emme doğal bir fenomendir. Lotty Clarke, saçları saman sarısıydı, bir gece tuvalet masasının başındayken tam kapanmamış perdelerin arasından babacığımın opera dürbünüyle dikizlemiştim onu. Başıboş kalan hayvan çatlayana dek otlamıştı. O hayvansı cevvalliğinin akışıyla aklımı başımdan almak için Rialto Köprüsü'nden yokuşaşağı koşturmuştu. Bahçelerindeki yamuk ağaca tırmandı ve ben... Bir aziz bile direnemezdi buna. Şeytan girdi içime. Ayrıca, kim görmüş ki?

(Titrek Buzağı, akkelleli bir danacık, nemli burundelikli, geviş getiren kafasını yaprakların arasından çıkarıverir.)

TİTREK BUZAĞI

(Koskoca gözyaşları fırlak gözlerinden yuvarlanarak, burnunu çeker.) Be-e-een. Gözümle-ee.

BLOOM

Bir ihtiyacımı karşılamaktan başka birşey yapmıyordum ki. *(Kendini acındırarak.)* Zaten kız peşinde koşmaya kalktığım zaman kızlar yüz vermiyordu ki. Pek çirkindim. Oynamazlardı...

(Ben Howth'un en tepesinde ormangüllerinin arasından bir dişi keçi geçer, dolgunmemeli, kıçıkuyruklu, boklarını döke döke.)

DİŞİ KEÇİ

(Meler.) Megegaggegg! Kekekekekekeçi!

BLOOM

(Şapkası çıkmış, yüzü kıpkırmızı, devedikeni başaklarıyla katırtırnağı kozalaklarının pıtraklarına belenmiş.) Sözlendik biz. Devir değişince insanlar da değişir. *(Aşağıdaki suya doğru gözlerini dikerek bakar.)* Saniyede otuziki tepetaklak. Basın camiasının trajedisi. İlya'nın başı fıldır fıldır dönüvermiş. Uçurumdan düştü. Devlet matbaası yamağının hazin sonu. *(Gümüşîsessiz yaz havasının içinden Bloom'un kuklası, mumya gibi sarmalanmış, rotası tüflere dönük, Lion's Head uçurumundan onu bekleyen mor sulara doğru yuvarlanır.)*

KUKLAMUMYA

Bbbbblllllbbbbblblobşg!

(Körfezin açıklarında Bailey ve Kish fenerinin arasında Erin's King süzülmektedir, bacasından kara yönünde genişleyen bir kömürdumanı sorgucu salmıştır.)

BELEDİYE MECLİSİ ÂZÂSI NANNETTI

(Güvertede bir başına, koyu renkli alpaka bir ceket giymiş, sarı çaylak suratlı, elleri yeleğinin açıklığında, nutuk çeker.) Ülkem alınca yerini diğer dünya milletlerinin arasında, o gün, ama ancak o gün, yazın mezarımın taşına: Vazifemi...

BLOOM

Yaptım. Prff!

PERİ KIZI

(Mağrur.) Biz ölümsüzlerin, senin de bugün gördüğün gibi, öyle bir yerimiz yoktur, oramızda kıl da bitmez. Taş gibi soğuk ve safız. Elektrik ışığıyla besleniriz. *(Şehvetten kıvranarak vücudunu büker, işaret parmağını ağzına koyar.)* Konuştu benimle. Arkadan duydum. Nasıl yapabildin böyle bir...?

BLOOM

(Tarumar olmuş, çalıları pençeleyerek.) Ah, domuzluk ettim işte. Lavman da, o işi de yaptım. Yarım litrenin üçte biri kavasyaya bir çorba kaşığı kayatuzu. Makatına basacaksın. Hamilton Long marka şırıngayla, hanımefendilerin dostu.

PERİ KIZI

Benim huzurumda hem de. Pudrakörüğü. *(Yüzü kızarır ve dizini büker.)* Ve dahası da var.

BLOOM

(Yıkılmış.) Evet. *Peccavi!* Sırtın adının değiştiği o yaşayan sunağa adaklarımı adadım. *(Âni bir şevkle.)* Çünkü, niçin o şirin, hoş kokulu, müzeyyen el, dünyaya hükmeden el...?

(Ağaçgövdelerinin arasından siluetler yılan gibi kıvrılarak orman arazisine has şekiller çizerler, kuğururlar.)

KITTY'NİN SESİ

(Çalılığın içinden.) Gösteriver bakayım şu yastıklardan birini.

FLORRY'NİN SESİ

Al.

(Bir keklik ağaçların altındaki otların arasından beceriksizce kanat çırpar.)

LYNCH'İN SESİ.

(Çalılığın içinde.) Üf! Amma sıcakmış!

ZOE'NİN SESİ

(Çalılıktan.) Sıcak bir yerden çıktı da ondan.

VIRAG'IN SESİ

(Kuşlarreisi, mavi çizgili ve tüyler takmış, elinde mızrağıyla tam teçhizatlı savaş kıyafeti içinde, kamışlığın içinden kayınkozalaklarını ve palamutları çatırdata çatırdata ilerler.) Sıcak! Sıcak! Destur Oturan Boğa!

BLOOM

Altediyor beni. O sıcak gövdesinin bıraktığı sıcak iz. Bir kadının oturduğu yere oturmak bile, hele sanki teslim olmak üzereymiş gibi bacaklarını açıp da oturduysa, bilhassa da önceden beyaz satenden eteklerini iyice kaldırdıysa. Böyle ne biçim kadınsı bir dolgunluk. Dopdolu dolduruyor beni.

ŞELALE

Doladola Poulaphouca
Poulaphouca Poulaphouca

PORSUK DALLARI

Şşş! Hemşiremiz, söyle!

PERİ KIZI

(Gözsüz, rahibelerin giydiği beyaz cübbeyi, takkeyi ve koskoca kanatlı başlığı giymiş, yumuşak bir sesle, gözleri dalıp giderek.) Tranquilla manastırı. Hemşire Agatha. Karmel dağı, Knock ve Lourdes tezahürleri. Şehvet bitti artık. *(Başını eğer, içini çeker.)* Sadece semavi. Hayalperest mayalperest martı gri sular üz're çırptı var ya işte orada.

(Bloom yarı yarıya doğrulur. Pantalonunun arka düğmesi atar.)

DÜĞME

Pıt!

(Coombe'un iki yosması yağmurlu yağmurlu dansederek geçerler, şallara sarınmışlardır, yayvan aksanlarıyla bağırırlar.)

YOSMALAR

Ah, Leopold donunun iğnesini kaybetti
Bilemedi ne yapacağını
Düşmesinler diye
Düşmesinler diye.

BLOOM

(Buz gibi.) İşte şimdi büyüyü bozdun. Sabrımı taşırdın. Eğer sadece semavi olsaydı sizin haliniz nice olurdu, çömez sürüsü, rahibe adayları sürüsü sizi? Utanırsınız ama çişi gelmiş eşşek gibi de heveslisiniz.

PORSUK DALLARI

(Yapraklarının gümüş rengi sırrı çiy damlası gibi yoğunlaşarak, sıska kolları yaşlanıp sallanarak.) Yaprak dökercesine!

PERİ KIZI

(Yüz ifadesi katılaşırken, cübbesinin katmanlarını avuçlar.) Küfr içindesin! Sen ne cüretle benim iffetime! *(Urbasında kocaman, nemli bir leke oluşur.)* Masumiyetime leke sürdün! Sen saf bir kadının elbisesine dokunmaya layık biri değilsin. *(Urbasına sıkı sıkı tutunur.)* Dur hele, Şeytan. Bir daha aşk şarkısı falan söyleyemeyeceksin. Amin. Amin. Amin. Amin. *(Bir hançer çeker ve, seçilmiş dokuz şövalyenin sıkı zırhının içinde, Bloom'un kasıklarına doğru hamle eder.)* Nekum!

BLOOM

(Davranıp kalkar, perinin elini tutar.) Hoy! Nebrakada! Dokuz canlı kedi! Mızıklamaca yok, küçük hanım. Bahçe bıçağı kullanmaca yok. Keçiyle üzüm hikâyesi, değil mi? Şu dikenli tel icadını da nereden çıkardınız? Haç yeteri kadar kalın gelmedi mi? *(Perinin peçesini avuçlar.)* Kutsal bir piskopos mu istiyorsun, yoksa topal bahçıvan Brophy mi gelsin, yoksa lülesiz bir saka heykeli mi istersin, ya da kutsal anamız Alphonsus mu gelsin, ne diyorsun Reynard?

PERİ KIZI

(Bir çığlık atarak, peçesi açılmış halde ondan kurtulup kaçar, alçıdan kalıbı çatlamakta, çatlaklarından pis kokulu bir duman sızmaktadır.) Poli...!

BLOOM

(Arkasından seslenir.) Sanki siz iki kat zevk almıyormuşsunuz gibi. Spazm derdiniz yok her tarafınızda kat kat sümüksü dokular yok. Ben denedim kendim. Sizin kuvvetiniz bizim zaafımız. Damızlık hizmetimizin ücreti ne? Bundan böyle para peşin kırmızı meşin! Riviera'da erkek dansçılara paraları çıkıyormuşsunuz, okuduğuma göre. *(Kaçmakta olan Peri Kızı bir ağıt yakmaya başlar.)* Ne diyorsun sen ya? Benim mazimde tam onaltı yıllık zenci köle angaryası var. Bana yarın birgün beş şilin nafaka bağlayacak bir jüri çıkar mı, ne dersin? Git başkasını kandır, beni değil. *(Koklar.)* Kızıştım. Soğan. Bayat. Kükürt. Yağ.

(Bella Cohen'in gövdesi Bloom'un önünde dikilir.)

BELLA

Bir daha sefere beni tanırsın artık.

BLOOM

(Kendini toplamıştır, Bella'ya bakar.) Passée. Civciv kılığına girmiş tavuk. Dişlerin kazma gibi, ağda zamanın da çoktan gelmiş de geçmiş. Aslında her gece yatmadan önce bir baş çiğ soğan yesen cildine bir faydası dokunabilir. Bir de şu gıdını indirecek egzersizlere başlasan. Gözlerin şu senin doldurulmuş tilkinin gözleri kadar donuk. Tabii onlar da dış görünüşünün geriye kalan özelliklerine uymuşlar, ne olacaktı. Ben o üç uskurlu pervanelerden değilim.

BELLA

(Hakir görerek.) İşin aslı şu ki, mızıkçının tekisin. *(Bella'nın domuzamı havlar.)* Fohrakht!

BLOOM

(Hakir görerek.) Önce o tırnaksız orta parmağını temizle, tokmakçının soğumuş dölü ibiğinden damlıyor hâlâ. Bir avuç saman al da kıçını sil.

BELLA

Ben tanıyorum seni, reklamcı parçası! Ölü göt!

BLOOM

Gördüm ben o herifi, seni kerhaneci! Sifilis ve gonore başbayii!

BELLA

(Piyanoya döner.) Hanginiz Saul'dan cenaze marşını çalıyordu?

ZOE

Ben. Aman peygamberçiçeklerine dikkat. *(Piyanoya doğru atılır ve kavuşturduğu kollarıyla piyanoya akorlar mıhlar.)* Bak bu kedinin çöplükte gezmesi. *(Arka tarafa göz atar.)* Nedir? Kim benim şekerciklerime kur yapıyor bakayım? *(Tekrar fırlayıp masaya döner.)* Seninkiler benim benimkiler de bana ait.

(İstifi bozulan Kitty dişlerini gümüş folyo ile kapatır. Bloom Zoe'ye yaklaşır.)

BLOOM

(Kibarca.) Hadi şu patatesi bana veriver, olur mu?

ZOE

Hacıladım ki, pek de güzel birşeymiş, süpergüzelmiş.

BLOOM

(Hisli.) Hiçbir maddi değeri yok, ama yine de anacığımdan bana kalmış bir hatıra işte.

ZOE

Verdiğin hediyeyi geri istersen
Allah sana hani nerede diye soracak
Ben bilmiyorum dersen
Allah seni cehennemin dibine atacak.

BLOOM

Hatırası var. Bende dursun istiyorum.

STEPHEN

Sahip olmak ya da sahip olmamak, işte bütün mesele.

ZOE

Al bakalım. *(Donunun bir kenarını kaldırıp, çıplak butunu gösterir ve patatesi çorabının tepesinden yuvarlayıp çıkarır.)* Saklamayı bilen bulmayı da bilir.

BELLA

(Kaşlarını çatar.) Buraya bak. Müzikli striptiz şovu mu bu. O piyanoya da vurup durma. Kimden çıkıyor bunların parası?

(Piyanolaya doğru gider. Stephen ceplerini karıştırır, bir banknotu köşesinden tutup Bella'ya verir.)

STEPHEN

(Abartılı bir kibarlıkla.) Bu ipeksi cüzdanı yapmıştım dişi domuz kulağından kamunun. Hanımefendi, istirham ederim. Bana müsaade ederseniz. *(Lynch ve Bloom'u muğlak bir şekilde işaret eder.)* Bu işte anca beraber kanca beraberiz, Kinch ile Lynch. *Dans ce bordel où tenons nostre état.*

LYNCH

(Şöminenin başından laf sokar.) Dedalus! Kadını benim namıma da kutsa.

STEPHEN

(Bella'ya bir madeni para verir.) Altın. Gereği yapılmıştır.

BELLA

(Paraya bakar, sonra Stephen'a bakar, sonra da Zoe, Florry ve Kitty'ye bakar.) Üç kız mı istiyorsun? Burda on şilin var.

STEPHEN

(Keyiflenmiş.) Yüzbin kere özür dilerim. *(Tekrar ceplerini karıştırır ve iki kron çıkarıp Bella'ya verir.)* İzninizle, *brevi manu*, gözlerim pek iyi görmüyor da.

(Bella masaya gidip parayı sayarken Stephen tek heceli sözcüklerle kendi kendine konuşur. Zoe masanın üzerine sıçrar. Kitty Zoe'nin ensesine eğilir, Lynch ayağa kalkar, kepini düzeltir ve Kitty'nin belini kavrayarak kendi başını da gruba katar.)

FLORRY

(Güçbela ayağa kalkmaya çalışır.) Oy! Ayağım uyuşmuş. *(Topallayarak masaya doğru çıkar. Bloom yaklaşır.)*

BELLA, ZOE, KITTY, LYNCH, BLOOM

(Lâklâk edip didişerek.) Beyefendi... on şilin... üç kişi için ödüyor... bir saniye izin verin... bu beyefendi ayrı ödüyor... kim dokundu ona?... oy... kimi çimdiklediğinize dikkat etsenize... gece yatısına kalıyor musunuz yoksa kısa mı kalacaksınız?... kim yapmış?... kusuruma bakmayın ama, yalancının tekisiniz... beyfendi efendi gibi ücretini ödedi... içki mi... onbiri çoktan geçti.

STEPHEN

(Piyanolanın başında, tiksindiğini gösteren bir jest yapar.) Şişe yok ha! Ne, onbir mi? Bilmecem var.

ZOE

(Geceliğini kaldırıp bir yarım lirayı çorabının tepesine sıkıştırarak.) Sırtüstü yatıp bileğimin hakkıyla kazandım.

LYNCH

(Kitty'yi masadan kaldırarak.) Gel!

KITTY

Bekle. *(İki kronu avuçlar.)*

FLORRY

Ya ben?

LYNCH

Hoppa!

(Kızı kaldırır, taşır, sonra da kanapenin üzerine pattadanak bırakır.)

STEPHEN

Tilki ötmüş, horozlar uçuşmuş
Cennetin çanları
Onbiri çalıyormuş.
Bu ruhcağızın
Cennetten gitme vakti gelmiş.

BLOOM

(Sessizce Bella ile Florry'nin arasındaki masaya bir yarım lira bırakır.) Şimdi. Bir saniye müsaade edin. *(Bir liralık banknotu alır.)* Üç kere on. Şimdi halloldu.

BELLA

(Takdirle.) Sen de pek çakalmışsın, kart horozum benim. Öpesim geldi ayol.

ZOE

(İşaret eder.) O mu? Adamın gözünden sürmeyi çeker valla. *(Lynch Kitty'yi tekrar kanapenin üzerine yatırır ve öper. Bloom elinde bir liralık banknotla Stephen'a gider.)*

BLOOM

Bu size ait.

STEPHEN

Hadi ya? *Le distrait* yahut dalgın dilenci. *(Tekrar ceplerini karıştırır ve bir avuç madeni para çıkarır. Bir nesne düşer.)* Şey düştü.

BLOOM

(Eğilip, yerden bir kibrit kutusunu alıp Stephen'a verir.) Bu.

STEPHEN

Lusifer. Teşekkürler.

BLOOM

(Sessizce.) O parayı bana emanet etseniz de ben gözkulak olsam daha iyi olacak. Neden gerekenden fazlasını ödeyesiniz ki?

STEPHEN

(Ona tüm madeni paralarını verir.) Cömert olmadan önce adil ol.

BLOOM

Olurum ama iyi eder miyim acaba? *(Sayar.)* Bir, yedi, onbir, ve beş. Altı. Onbir. Şu âna kadar kaybettiklerinize karışmam.

STEPHEN

Niye onbiri vuruyormuş? Proparoksiton. Bir sonrakinden hemen önceki an diyor Lessing. Susamış tilki. *(Kahkaha atar.)* Büyükannesini gömüyor. Herhalde kendisi öldürmüş zaten.

BLOOM

Bir lira altı şilin onbir ediyor. Bir lira yedi şilin, diyelim.

STEPHEN

Hiçbir bok farketmez.

BLOOM

Hayır, ama...

STEPHEN

(Masaya yanaşır.) Sigara, lütfen. *(Lynch kanapeden masaya bir sigara atar.)* Ve böylece Georgina Johnson da ölüp evlilik akdinin altına girdi. *(Masanın üzerine bir sigara tezahür eder. Stephen sigaraya bakar.)* Mucize. Elçabukluğu marifet. Evlenmiş. Hm. *(Bir kibrit çakar ve muammalı bir melankoliyle sigarayı yakmaya girişir.)*

LYNCH

(Onu izleyerek.) Eğer kibriti biraz daha yaklaştırırsan sigarayı yakabilme şansın yükselebilir.

STEPHEN

(Kibriti gözüne yaklaştırır.) Vaşak gözü. Gözlük almam lazım. Dün kırdım gözlüğümü. Onaltı yıl önce. Mesafe. Göz herşeyi yassı görüyor. *(Kibriti kendinden uzaklaştırır. Kibrit söner.)* Beyin düşünüyor. Yakın: uzak. Gözle görülenlerin kaçınılmaz modalitesi. *(Esrarengiz bir şekilde kaşlarını çatar.)* Hm. Sfenks. Geceyarısı iki kıçlı olan hayvan. Evlenmiş.

ZOE

Gezici bir satış mümessili evlendi onunla ve aldı götürdü yanında.

FLORRY

(Başıyla onaylar.) Londra'dan Mr Lambe.

STEPHEN

Dünyamızın günahını kaldıran Londra'nın kuzusu.

LYNCH

(Kitty'ye kanapede sarılarak derin bir sesle ilahi okur.) Dona nobis pacem.

(Sigara Stephen'ın elinden kayar. Bloom sigarayı yerden alıp ocağın içine atar.)

BLOOM

Sigara içmeyin. Yemek yemeniz gerek. Ah nereden karşıma çıktı o lanet olası köpek. *(Zoe'ye.)* Yiyecek birşeyiniz yok mu?

ZOE

Aç mı ki?

STEPHEN

(Elini gülümseyerek Zoe'ye uzatır ve Tanrıların Şafağı'ndaki kanyemininin müziğiyle şarkı söyler.)

Hangende Hunger,
Fragende Frau,
Macht uns alle kaput.

ZOE

(Trajik.) Hamlet, ben babanın omletiyim! *(Stephen'ın elini tutar.)* Mavi gözlü güzel, falına bakayım. *(Stephen'ın alnını işaret eder.)* Beyin olmayınca kırışık da olmuyor. *(Sayar.)* İki, üç, Mars, bu cesaret demek. *(Stephen başını sallar.)* Valla billa.

LYNCH

Havlar ama ısırmaz. Korku nedir bilmeyen çocuk. *(Zoe'ye.)* Sana el falı bakmayı kim öğretti?

ZOE

(Döner.) Onu olmayan taşaklarıma soracaksın. *(Stephen'a.)* Yüzünden anlıyorum. Gözün var ya, şöyle bak. *(Başını eğip kaşlarını çatar.)*

LYNCH

(Gülerek, Kitty'nin kıçını iki kere şaplaklar.) Şöyle bak. Kayışı şaklat.

(Bir ceza kayışı iki kere şiddetle şaklar, piyanolanın tabut kapağı açılır, Peder Dolan'ın küçük yuvarlak soytarı kafası yaylanarak yukarı fırlar.)

PEDER DOLAN

Dayak isteyen oğlan var mı burada? Gözlüğünü mü kırmışmış? Haylaz tembel yaramaz bacaksız seni. Gözünden anlıyorum.

(Halim selim, rektöre yakışır hal ve tavır içinde, Don John Conmee'nin başı piyanolanın tabutundan kınayarak dışarı çıkar.)

DON JOHN CONMEE

Aa, oldu mu, Peder Dolan! Hiç oldu mu. Ben Stephen'ın pek uslu bir çocuk olduğundan eminim.

ZOE

(Stephen'ın avucunu inceleyerek.) Kadın eli.

STEPHEN

(Mırıldanır.) Devam et. Yalan söyle. Tut beni. Okşa. O'nun elyazısını hiç okuyamadım, bir tek mezgitin üzerinde suçunu ele veren başparmağının izini.

ZOE

Ne gün doğdun sen?

STEPHEN

Perşembe. Bugün.

ZOE

Perşembe çocuğu çok yol alacak. *(Parmağıyla Stephen'ın elinde çizgiler çizer.)* Kader çizgisi. Yüksek mevkilerde arkadaşların olacak demek.

FLORRY

(İşaret ederek.) Hayalgücü.

ZOE

Ay tepesi. Neyle karşılaşacaksın biliyor musun... *(Stephen'ın ellerine hızla göz atar.)* Bilmenin hayrına olmayacağı şeyleri söylemeyeceğim. Yoksa bilmek mi istersin?

BLOOM

(Zoe'nin parmaklarını ayırır ve kendi elini sunar.) Faydasından çok zararı olur. Al. Benimkini oku.

BELLA

Göster bakayım. *(Bloom'un elini çevirir.)* Biliyordum. Parmaklarının boğumları yumrulu, kadınlara göre.

ZOE

(Bloom'un avucuna bakarak.) Izgara. Denizler aşıp zengin bir aileye damat gidecek.

BLOOM

Tutmadı.

ZOE

(Aceleyle.) Aa, şimdi gördüm. Küçük parmağın pek kısa. Tavuktan korkan kılıbık koca. Bu da mı yanlış?

(Kara Liz, tebeşirle çizilmiş bir dairenin içinde kuluçkaya yatmış devasa bir horoz, ayağa kalkar, kanatlarını gerer ve gıdaklar.)

KARA LİZ

Gıdak. Gıt. Gıt. Gıt.

(Yeni yumurtlanmış yumurtasının üzerinden yan yatarak kalkar ve paytak paytak uzaklaşır.)

BLOOM

(Elini işaret ederek.) Şu yara izi bir kazanın eseri. Yirmiiki yıl önce düşmüştüm de kesilmişti. Ben onaltı yaşındaydım.

ZOE

Gördüüm, dedi kör adam. Bilmediğimiz birşey söylesene.

STEPHEN

Gördün mü? Tek bir büyük hedefe ilerliyor. Ben yirmiiki yaşındayım. Onaltı yıl önce o da yirmiiki yaşındaymış. Ben yirmiikimde kapaklandım, o yirmiiki yıl önce onaltısında düldülünden düşmüş *(Yüzünü buruşturur.)* Biryerlerde elimi incitmişim. Dişçiye gitmem lazım. Para?

(Zoe Florry'ye fısıldar. Kıkırdaşırlar. Bloom elini kurtarır ve masanın üzerinde elinin tersiyle tembel tembel yazmaya başlar, kurşunkalemle yavaş yavaş kıvrımlar çizer.)

FLORRY

Ne oluyor?

(Bir fayton, üçyüzyirmidört numara, önüne çapkın sağrılı bir kısrak koşulmuş, Harmony Avenue, Donnybrook'ta mukim James Barton'ın idaresinde, rahvan rahvan gelip geçer. Blazes Boylan ve Lenehan yan koltuklara yayılmış yaylanmaktadır. Ormond otelinin hademesi dingilin arkasına çömelmiştir. Perde kornişinin üzerinden Lydia Douce ve Mina Kennedy üzüntüyle bakarlar.)

HADEME

(Sarsıla sarsıla giderken, başparmağı ve kıvranan solucanparmaklarıyla onlara nanik yapar.) Bo, bo, boru mu döşiycen?

(Sırmanın yanında kızıl fısıldaşırlar.)

ZOE

(Florry'ye.) Fısılda.

(Tekrar fısıldaşırlar.)

(Arabanın bagaj yerinin üzerinden Blazes Boylan eğilir, kayıkçı modeli yassı hasır şapkasını yamuk takmıştır, ağzında kırmızı bir çiçek vardır. Lenehan, kafasında bir kaptan şapkası, ayağında beyaz ayakkabılarla, Blazes Boylan'ın omzundaki uzun bir saç telini işgüzarca kaldırır.)

LENEHAN

Çüş! Gözlerim neler görüyor böyle? Yoksa bazı yarıklardaki örümcek ağlarını almaya mı gittiydin?

BOYLAN

(Tatmin olmuş, gülümser.) Mercimek fırınlıyordum da.

LENEHAN

Akşamdan sabaha mesai yaptın yani.

BOYLAN

(Dört tane kalın kütatnalı gibi parmağını kaldırır, göz kırpar.) Yandım Ablam! Eşantiyonla aynı kalitede çıkmazsa para yok. *(İşaret parmağını uzatır.)* Kokla bak.

LENEHAN

(Neşeyle koklar.) Ah! Mayonezli ıstakoz. Ah!

ZOE ve FLORRY

(Birlikte gülerler.) Ha ha ha ha.

BOYLAN

(Arabadan kendinden emin bir tavırla aşağı sıçrar ve herkes duysun diye bağırarak seslenir.) Merhaba, Bloom! Mrs Bloom kalktılar mı?

BLOOM

(Uşakların giydiği erik rengi peluş ceket ve dizden bağlı pantalon giymiş, açık sarı çorapları ve pudralı peruğuyla.) Korkarım henüz değil, beyim, son hazırlıklar...

BOYLAN

(Ona altı penilik bir madeni para fırlatır.) Al, git benden bir cin-soda iç. *(Bloom'un boynuzlu kafasındaki kancalardan birine şapkasını güzelce asar.)* Beni içeriye davet etsene. Karınla halletmem gereken ufak bir özel mesele var. Çaktın mı?

BLOOM

Teşekkürler, beyfendi. Evet, beyfendi, Madam Tweedy banyo alıyorlar, beyfendi.

MARION

Bundan büyük şeref duyması lazım. *(Şapırdaya şapırdaya suyun yüzeyine fırlar.)* Raoul, sevgilim, gel de kurula beni. Anamın karnından çıktığım günkü halimdeyim. Bir tek kafamda yeni şapkam bir de araba süngerim var.

BOYLAN

(Gözlerinde şen bir ışıltıyla.) Süper!

BELLA

Ne? Ne oluyor?

(Zoe onun kulağına fısıldar.)

MARION

Bırak baksın, iyi saatte olsun! Pezevenk! Seyretsin de kamçılasın kendini! Şöyle güçlü kuvvetli bir orospuya ya da sakallı kadın Bartholomona'ya yazayım da bir inç genişliğinde kabarık kırbaç yaraları açıp imzalı ve damgalı bir faturayla bana geri gelmeden bırakmasınlar.

BOYLAN

(Kendi vücuduna sarılır.) Hadi bakalım, bu ufaklığı daha fazla tutamayacağım artık. *(Bir süvarinin kaskatı bacaklarının üzerinde yürür gider.)*

BELLA

(Gülerek.) Ho ho ho ho.

BOYLAN

(Omuzunun üzerinden, Bloom'a.) İstersen ben karının üzerinden birkaç posta geçerken sen de gözünü anahtar deliğine dayayıp otuzbir çekebilirsin.

BLOOM

Teşekkürler, beyfendi. Başüstüne, beyfendi. İki erkek arkadaşımı bu muameleye şahit olmak ve bir de fotoğraf almak için buraya çağırabilir miyim? *(Merhem dolu bir kavanozu kaldırır.)* Vazelin ister misiniz, beyfendi? Portakal çiçeği esansı? Ilık su?

KITTY

(Kanapeden.) Anlat bakalım, Florry. Anlat. Ne...

(Florry onun kulağına fısıldar. Fısıldanan aşk sözleri dudakşaklak gürültüyle mırıldanır, mucukcuk plopslop.)

MINA KENNEDY

(Gözlerini döndürerek.) Ah, sardunya çiçeği ve mis gibi şeftali kokusu gibi olmalı! Ah, kadının vücudunun her bir noktasına tapınıyor sanki! Sımsıkı sarılmışlar! Öpücükleriyle örtmüş!

LYDIA DOUCE

(Ağzı açılarak.) Nım nım. Ah, işini görürken bir yandan da kadını odada bir oraya bir buraya dolaştırıyor! Düzgen ata binmek diye buna derler. Sesleri Paris'ten ve New York'tan duyuluyor. Ağız dolusu kremşantili çilek yemek gibi.

KITTY

(Gülerek.) Hii hii hii.

BOYLAN'IN SESİ

(Tatlı tatlı, kısık kısık, karnının içinden.) Ah! Allayandıkrakbrukarçkraşt!

MARION'IN SESİ

(Kısık kısık, yavaşça gırtlağında yükselerek.) Oh! Viişvaşöpümapuuisthapuuhak!

BLOOM

(Gözbebekleri faltaşı gibi vahşice açık, kendi kendini kollarıyla sarmalar.) Göster! Sakla! Göster! Pullukla sür onu! Devam et! Patlat!

BELLA, ZOE, FLORRY, KITTY

Ho ho! Ha ha! Hii Hii!

LYNCH

(İşaret eder.) Doğaya tutulan ayna. *(Güler.)* Hu hu hu hu hu.

(Stephen ve Bloom aynaya bakarlar. William Shakespeare'in matruş yüzü aynada tezahür eder, yüz felciyle kaskatı kesilmiştir, rengeyiği boynuzlu şapka askısının yansımasıyla taçlanmıştır.)

SHAKESPEARE

(Vakur bir vantrilog sesiyle.) Bas bas bağıran kahkahadır bomboş bir zihnin emaresi. *(Bloom'a hitaben.)* Sen de görünmez oldum sandıydın. Nazar eyle. *(Hadım edilmiş bir kara horozun gülme sesiyle gaklar.)* Iagogo! Aynı benim O tel telo saçlının kendi perşembesabahını boğması gibi. Iagogogo!

BLOOM

(Fahişelere sapsarı gülümser.) Anlatın da biz de gülelim.

ZOE

İki kere evlenip bir kere dul kalmadan anlatmayız.

BLOOM

Hatasız kul olmaz. Koskoca Napoleon'un bile, ölümünden sonra çıplak derisinden ölçü aldıkları zaman...

(Mrs Dignam, dul kadın, fırlakburnu ve yanakları ölümmuhabbetiyle, korkuyla ve Tunny's marka kahverengi sherry ile kızarmış, matem elbisesinin içinde seğirterek geçer, bonesi yamulmuştur, bir yandan yanaklarına, dudaklarına ve burnuna pudra ve ruj sürmektedir, civcivlerine av çağrısıyla seslenen bir dişi kuğu gibi. Eteğinin altında merhum kocasının gündelik pantalonu ve konçları kıvrılmış botları, kırküç numara. Elinde bir adet İskoç Dulları sigorta poliçesi ve devasa bir çadırşemsiye tutmaktadır, şemsiyenin altında civcivleri yanından koşturmaktadırlar, Patsy yakası bağrı açık, bir kangal domuz bonfilesini sallayarak, öbüründen kısa olan bacağının üzerinde hoplamaktadır, Freddy mızıldanarak, Susy morina balığı ağzıyla ağlamakta, Alice bebekle güçbela başa çıkmaktadır. Civcivlerini iteleye kakalaya yürütür, bandıraları göklerde dalgalanmaktadır.)

FREDDY

Anne, sürüklemesene beni be!

SUSY

Anam anam, sığır eti çayı kaynıyor!

SHAKESPEARE

(Paralitik bir hiddetle.) Yalz İlkin Öldren Vrr İkinci Kocsına.

(Martin Cunningham'ın sakallı yüzünde Shakespeare'in matruş yüzü tekrar belirir. Çadırşemsiye sarhoş gibi yalpa yapar, çocuklar kaçışırlar. Şemsiyenin altında Mrs Cunningham kafasında bir Şen Dul şapkası ve kimono entarisiyle ortaya çıkar. Yanlara yatarak ve eğilip selama durarak kayıp gider, japonezce kıvırtmaktadır.)

MRS CUNNINGHAM

(Şarkı söyler.)

Mücevheriyim ben Asya'nın.

MARTIN CUNNINGHAM

(Karısına duygusuzca bakar.) Yok artık! Yüzünü şeytan göresice sürtük!

STEPHEN

Et exaltabuntur cornua iusti. Kraliçeler ödüllü damızlık boğalarla yatıyor. Pasiphae'yi hatırlayın, onun şehveti sayesinde büyükkocamanatadedem tarihin ilk günah çıkarma kabinini imal etmişti. Sakın Madam Grissel Steevens'ı unutmayın, Lambert hanesinin donguz dölünü de atlamayın. Nuh peygamber de şarapla kafayı bulmuştu. Gemisinin sandığı açık kalmıştı.

BELLA

O dediklerin bulunmaz bizde. Yanlış dükkâna gelmişsin.

LYNCH

İdare edeceksiniz onu. Daha yeni Paris'ten döndü.

ZOE

(Stephen'a koşup koluna girer.) Aa hadi bize biraz fanfinfon konuşuversene!

(Stephen şapkasını şrak diye başına geçirdiği gibi şömine tarafına doğru sıçrayıverir, silkilmiş omuzlarla, yüzgeçli elleri iki yana açık, suratında boyanmış gibi bir gülümsemeyle orada dikilir.)

LYNCH

(Kanapede trampete çalarak.) Rmm Rmm Rmm Rrrrrmmmmm.

STEPHEN

(Kukla gibi elini kolunu çekerek anlaşılmazca konuşur.) Binbir türlü eğlence mekânı gecelerinizi sarf edesinez diye hoş hanımlarla eldiven satıştıran ve başka şeyleri de belki de kalbini birapirzola mükemmel modaya uygun bir işletme pek egzantrik sanki prensesler gibi giyinmiş kokotların kankan dansı yaptığı ve ortalıkta salındıkları Parisli soytarılıkları bekârlar için tümden aptallık ecnebiler de öyle ingilizceleri kötüyse ne biçim uyanıktır onlar aşkla ilgili şeyler hakkında ve sansasyonğlar volüptöz. Pek seçkinler beyefendiler bu haz içindir ki cennet ve cehennem şovunu izlemelidir morg mumlarıyla ve onların gözyaşlarını gümüşten her gece tekrarlanır. Büsbütün şoke edicidir dehşetengizdir din iman meselelerini cümleâlemin karşısında dalga geçilmesi. Oraya hanım hanımcık giyinip gelmiş tüm şık bayanlar sonra üryan kalıverirler ve bağıra bağıra viyaklarlar vampir adam rahibeyi pek taze gencecik *dessous troublants* ile kirletirken *(Dilini gürültüyle şaplatır.) Ho, la la! Ce pif qu'il a!*

LYNCH

Vive le vampire!

FAHİŞELER

Bravo! Fanfinfon!

STEPHEN

(Başını arkaya atıp kaşını gözünü oynatır, gürültülü bir kahkaha atıp kendi kendini alkışlar.) Pek sükse pek kahkaha. Melekler de aynı orospular gibi olmak ve kutsal havariler de koskoca belalı eşkıyalar. *Demimondaines* güzelce giyinip kuşanmış elmasları pırıldıyor kostümleri göze pek hoş görünüyor. Yoksa siz var mı etmek tercih şu zamanelerin düşkün zevklerini yaşlı erkekler? *(Grotesk jestlerle etrafını işaret eder, jestlerine Lynch ve fahişeler karşılık verirler.)* Kauçuktan kadın heykeli tersyüz edilebilir ya da gerçek boyutunda dikizodaları bakireler cıbıldaklar son derece lezbik öpüşler beş on kere. Beyefendi buyrun aynalarda görün her türlüler pozisyonları trapezler filan feşmekan tüm makinalar orada ayrıca eğer fena halde hayvani eylemlere meyliniz varsa kasabın oğlu göbeğinin üzerinde ılık dana ciğeriyle yahut omletle kirletiyor kirlettiği de *pièce de Shakespeare.*

BELLA

(Göbeğini şaplaklarken kanapeye geri çöker ve bağıra bağıra güler.) Omletle kirlet... Ho! ho! ho! ho!... Omletle kirl...

STEPHEN

(Pek tane tane konuşarak.) Seni seviyorum, beyefendim efendim. Senin İngiliz dilini öğrendim ki *double entente cordiale.* Oh evet, *mon loup.* Kaç para ediyor? Waterloo. W. C. *(Âniden durup işaret parmağını kaldırır.)*

BELLA

(Gülerek.) Omlet...

FAHİŞELER

(Gülerek.) Bis! Bis!

STEPHEN

İyi kulak verin diyeceğime. Rüyamda bir karpuz gördüm.

ZOE

Yurtdışına çık da yabancı bir hanıma âşık ol.

LYNCH

Karı peşinde devriâlem.

FLORRY

Rüyaların tersi çıkarmış.

STEPHEN

(Kollarını açarak.) Buradaydı. Fahişeler sokağı. Serpentine Avenue'da Beelzebub bana onu gösterdi, tombul bir dul. Hani kırmızı halıyı yaymamışsınız?

BLOOM

(Stephen'a yaklaşarak.) Bakın...

STEPHEN

Hayır, uçuyordum. Düşmanlarım altımdaydı. Her zaman ve ebediyete dek. Ebedler ebedi. *(Bağırır.) Pater!* Özgürüm!

BLOOM

Rica ederim, bir bakar mısınız...

STEPHEN

Benim burnumu sürtecekmiş, öyle mi? *O merde alors! (Bağırır, akbaba pençeleri bilenmiştir.)* Hoyda! Haydiho!

(Simon Dedalus'un sesi ünleyerek cevap verir, biraz mahmurdur ama hazırdır.)

SIMON

Hallolur. *(Kendinden emin olmayan bir uçuşla aşağı iniverir, kendi etrafında dönmekte, ona kulak verilmesi için çığlıklar atmaktadır, güçlü, hacimli akbaba kanatları vardır.)* Ho, evladım! Kazanacak mısın? Hup! Pşatt! Bu soyubozuklarla eküri olmuşsun. Bir katırım olsa sesini duyacakları kadar bile yaklaştırmamı yanına bunları. Kuyruğu dik tut! Dalgalandır bayrağımızı! Kanatları açık kızıl kartal gümüş bir saha içinde uçuyor. Ulster armaları kralı! Hay hup! *(Dilini çıkarıp av köpeğine bağırır gibi böğürür)* Bülbül! Bürblblbrürblbl! Haydi, oğlum!

(Duvarkâğıdının yaprakları ve boşlukları kırlar boyunca hızla hizaya gelirler. Güçlü kuvvetli bir tilki sivri kuyruğuyla saklandığı yerden çıkar, büyükannesini gömmüştür, çevikçe açıklığa doğru koşar, gözleri parlamaktadır, yaprakların altında porsuk ini aramaktadır. Tazı sürüsü onu kovalar, burunları yerde, koklaya koklaya iz üstünde, boğazlamak için böğürerek, bürbrblerek. Ward Union'ın hanımlı beyli avcıları sıkı takiptedir, av peşinde gözleri dönmüştür. Six Mile Point'ten, Flathouse'dan, Nine Mile Stone'dan piyade uşakları peşlerinden gelir, ellerinde düğümlü sopalar, sombalığı kargıları, kementler, davar kamçısı sallayan rençberler, dümbelekli ayı oynatıcıları, boğa hançerleri taşıyan boğa güreşçileri, meşale sallayan kır saçlı zenciler. Kalabalık barbutçuların, tombalacıların, üçkâğıtçıların, bul karayı al parayıcıların sesleriyle inlemektedir. Erketeciler ve tellallar, sivri uçlu hokkabaz külahı giymiş kısık sesli bahisçiler kulakları sağır eden bir gürültü yaparlar.)

KALABALIK

Yarışlara bahis kuponu. Bahis kuponum var!
Hepsine karşı bire on!
Trink ödüyoruz! Peşin para!
Bir tanesi hariç bire on veriyorum. Bir tanesi hariç bire on.
Mini at yarışı oynayın şansınızı deneyin!
Bir tanesi hariç bire on.
Yarım binliğe kadar beyler! Yarım binlik!
Bire on veriyorum!
Bir tanesi hariç bire on!

(Jokeysiz bir sürpriz at, bitiş çizgisini bir hayalet gibi geçip gidiverir, yelesi ayışığıköpüklü, gözyuvarları yıldızlar gibi. Diğer atların hepsi peşinden gelir, sıçrayan binekler sürüsü. At iskeletleri: Asâ, İkinci Maksimum, Zinfandel, Westminster dükünün Atılgan'ı, Taarruz, Beaufort dükünün Seylan'ı, prix de Paris. Sırtlarına cüceler binmiştir, paslı zırhlar içinde, sıçraya, sıçrayarak eyerler, eyerlerinde. En arkadan, çiseleyen yağmurun altında, izabel sarısı, tıknefes bir midilli gelir. Kuzeyin Horozu, yarışın favorisi, bal rengi kepi, yeşil ceketi, portakal rengi manşetleriyle Garrett Deasy atın üstündedir, dizginlere asılmıştır, bir hokey sopasını hazırda bekletmektedir. Midillisi beyaz tozluklu ayaklarının üzerinde tökezleyerek taşlı yollar boyunca ilerler.)

ORANGE LOCALARI

(Yuhalayarak.) Aşağı in de it bari, beyefendi. Son tur! Akşama eve varırsın!

GARRETT DEASY

(Kılıç yutmuş gibi dimdik, tırnakla kazınmış yüzü posta pullarıyla örtülmüş, hokey sopasını sallar, bineği talimhanedeki gibi dörtnala yoluna giderken mavi gözleri avizenin prizmasında ışıldamaktadır.)

Per vias rectas!

(İki kovanın asılı olduğu bir boyunduruk onun ve şahlanan midillisinin üstüne başına kuzulu yahniyi sağanak gibi boca edince, danseden madeni paralara benzeyen havuç dilimleri, arpa, soğan, turp ve patateslerden bir leopar deseni oluşturur.)

YEŞİL LOCALAR

Bugün yine çisentili, sir John! Çisentili, majesteleri!

(Piyade Er Carr, Piyade Er Compton ve Cissy Caffrey pencerelerin altından geçerler, ahenksizce şarkı söylemektedirler.)

STEPHEN

Kulak verin! Eski dostumuz, sokaktan gelen gürültü!

ZOE

(Elini kaldırır.) Dur!

PİYADE ER CARR, PİYADE ER COMPTON ve CISSY CAFFREY

Yorkshire'da
yandım ben...

ZOE

Benim şarkım. *(Ellerini çırpar.)* Dansedin! Oynayın! *(Piyanolaya koşar.)* Kimde iki peni var?

BLOOM

Kim?...

LYNCH

(Kıza paraları vererek.) Al bakalım.

STEPHEN

(Sabırsızca parmaklarını çıtlatarak.) Çabuk! Çabuk! Kâhin asâm nerede? *(Piyanoya koşar ve dişbudak bastonunu alır, ayağıyla tripudium ritmi tutmaktadır.)*

ZOE

(Kasnağın kolçağını çevirir.) Buyrun.

(İki peniyi makinaya atar. Sırma, pembe ve erguvan renkli ışıklar yanıp sönmeye başlar. Kasnak yavaşça, ikircikli bir vals ritmiyle guruldamaya koyulur. Profesör Goodwin, kafasında kurdeleli bir peruk, saray kıyafeti içinde, lekeli bir Inverness pelerini giymiş, akılalmaz düzeyde ilerlemiş ihtiyarlığı yüzünden ikibüklüm, odayı boydan boya titrek adımlarla geçer, elleri zangır zangır titremektedir. Piyano sandalyesine ufacık gövdesiyle oturur ve elsiz, sopa gibi kollarını kaldırıp klavyeye vurmaya başlar, bir genç kız gibi kırıtarak başını sallamakta, kurdelesi bir aşağı bir yukarı inip kalkmaktadır.)

ZOE

(Kendi etrafında döner, topuklarını yere vurur.) Haydi dansedin. Yok mu burada hiç oralı olan? Kim var dansa?

(Piyanola, yanıp sönen ışıklarıyla vals ritminde Yavuklum Yorkshire'lıdır*'ın girişini çalar. Stephen dişbudak bastonunu masanın üzerine atar ve*

Zoe'yi belinden kavrar. Florry ve Bella masayı şömineye doğru iteklerler. Stephen, abartılı bir kibarlıkla Zoe'yi koluna takıp, kıza vals yaptırarak odayı fırdolayı dönmeye başlar. Zoe'nin elbisesinin kolu, kibarca sarılan kolların dokunuşuyla düşünce, aşı izinin beyaz etçiçeğini gösterir. Bloom bir kenarda dikilir. Profesör Maginni perdelerin arasından bir bacağını odaya sokar, uzattığı ayağının burnunda bir silindir şapka dönmektedir. Mahir bir tekmeyle şapkayı döndüre döndüre havaya fırlatıp kafasına geçiriverir ve şıkıdımşapkasıyla kayarak içeri girer. Vişneçürüğü rengi ipekten yakalı morumsu gri bir frak, krem rengi tülden bir fular, yeşil, derin kesimli bir yelek, beyaz boyunbağlı kolalı yaka, lavanta rengi daracık bir pantalon, rugan dans ayakkabıları ve kanarya sarısı eldivenleri vardır. Ceketinin iliğine devasa bir yıldızçiçeği iliştirmiştir. Tersine dönüşlerle hezâren bastonunu çevirir, sonra da bastonu koltukaltına sımsıkı kıstırır. Bir elini gevşekçe göğüs kemiğinin üzerine koyar, eğilip selam verir ve çiçeğiyle düğmesini sevecence okşar.)

MAGINNI

Hareketin şiiri, kalistenik sanatı. Madam Legget Byrne yahut Levinstone şirketleriyle hiçbir alakamız yoktur. Kıyafet baloları organize edilir. Postür. Katty Lanner adımları. Bakın şöyle. Beni izleyin! Terpsikhore kabiliyetlerim. *(Çevikçe seken arı bacaklarının üzerinde menüet yaparak üç adım ileri çıkar.) Tout le monde en avant! Reverence! Tout le monde en place!*

(Şarkının giriş bölümü biter. Profesör Goodwin, kolları belli belirsiz ritm tutarken, büzüşür, kurur, kıprak pelerini sandalyeye sürtünerek düşer. Odadaki hava, daha bariz bir vals ritmiyle gümlemeye başlar. Stephen ve Zoe serbestçe dönmektedirler. Işıklar döner, ışıldar, söner, sırma, gül, erguvan rengi.)

PİYANOLA

İki genç civan bahsediyorlardı yavuklularından, yavuklularından,
Arkalarında bıraktıkları sevgililerinden...

(Bir köşeden sabah saatleri fırlarlar, sırmasaçlı, zarifsandaletli, kız işi mavi giysilere bürünmüş, incecikbelli, masum elli. Çevikçe dansederler, ip atlayıp iplerini kıvırırlar. Sonra öğle saatleri kehribar sarısına bürünmüş olarak arkalarından gelirler. Gülüşerek, kolkola girmiş, saçlarındaki uzun tokaları ışıldayarak, panayır aynalarında güneşi yakalarlar, kollarını kaldırırlar.)

MAGINNI

(Eldivenboğuğu ellerini dıgıdık diye çırpar.) Carré! Avant deux! Nefesiniz muntazam olsun! *Balance!*

(Sabah ve öğle saatleri yerlerinde vals yaparlar, dönerek, birbirlerine yaklaşarak, kıvrımlarını biçimlendirerek, karşılıklı eğilip selam vererek. Arkalarında kavalyeleri kollarını kemer gibi kaldırıp sallandırırlar, elleri aşağı eğilmekte, dokunmakta, omuzlarından yükselmektedir.)

SAATLER

Elleyebilirsin istersen...

KAVALYELER

Elleyebilir miyim sahiden?

SAATLER

Ama usulcacık!

KAVALYELER

Hem de nasıl usulcacık!

PİYANOLA

Benim nazenin yârimin bir beli var ki.

(Zoe ve Stephen cüretle, daha gevşekçe sallanarak dönerler. Gurub vakti saatleri uzun karagölgelerinden doğru yaklaşır, saçılmış, geriye kalmış, takatsızgözlü, yanakları kınayla ve sönük bir yalancı rastıkla yumuşacık olmuş. Gri tüle bürünmüşlerdir, gömleklerinin koyu renkli yarasa kolları kara melteminde çırpınmaktadır.)

MAGINNI

Avant huit! Traversé! Salut! Cours de mains! Croisé!

(Gece saatleri, birer birer, son pozisyonu doldururlar. Sabah, öğle ve gurub vakti saatleri onlar karşısında gerilerler. Gece saatlerinin yüzlerinde maskeler, saçlarında hançerler, bileziklerinde boğuk çanlar vardır. Yorgun argın, peçelerin altından reverans yapıverirler.)

BİLEZİKLER

Heyhat! Heyhat!

ZOE

(Döne döne, elini alnına götürerek.) Oy!

MAGINNI

Les tiroirs! Chaîne de dames! La corbeille! Dos à dos!

(Yorgun argın arabesklerle, tabanın üzerinde bir şekil çizerler, dokuyarak, çözerek, reverans yaparak, kıvrılarak, başlarımız dönerek.)

ZOE

Başım döndü ayol.

(Kendini kurtarır, bir sandalyeye serilir, Stephen Florry'yi yakalar ve onunla dönmeye başlar.)

MAGINNI

Boulangère! Les ronds! Les ponts! Chevaux de bois! Escargots!

(Hareketlerden bir mozaik içinde sarmalanarak, geri çekilerek, ellerini değiştirerek, gece saatleri kolkola girerler, kollarını hep beraber yay gibi kıvırırlar. Stephen ve Florry hantalca dönerler.)

MAGINNI

Dansez avec vos dames! Changez de dames! Donnez le petit bouquet à votre dame! Remerciez!

PİYANOLA

Ama, ama, hani var ya,
Baraabum!

KITTY

(Sıçrayıp kalkar.) Aa, bunu *Mirus* pazarında atlıkarıncada çalmışlardı!

(Stephen'a doğru koşar. Stephen Florry'yi pat diye bırakır ve Kitty'yi yakalar. Çığlık atan bir çağırgan toyun kulak tırmalayıcı, ince ıslığı cırlar. Toft's'un

inleyenkeklikgibigubardayan hantal atlıkarıncası odayı yavaşça odanın etrafında döndürür.)

PİYANOLA

Yorkshire'lıdır yavuklum.

ZOE

Yorkshire'ın tam içinden.

Hadi oturan kalmasın!

(Florry'yi yakalar ve onunla vals yapar.)

STEPHEN

Pas seul!

(Kitty'yi döndürerek Lynch'in kollarına fırlatır, masadan dişbudak bastonunu kapar ve piste çıkar. Herkes fırıldak gibi döner, vals yapar, döner. Bloombella, Kittylynch, Florryzoe, hünnaplı kadınlar. Stephen şapkasıyla dişbudağıyla ortalık yerde bacaklarını kurbağa gibi açar bacağını taa yukarıya göklere kaldırarak sıçrar ağzı kapalı eli sımsıkı kısmen butunun altında, şangır tıngır gümbalyoz avcıkepi borazancıbaşı mavi yeşil sarı pırıltılarla Toft's hantalı gibi, yaldızlı yılanların sallandığı düldüllerinin binicileriyle dönüp, bağırsakları fandango sıçrayarak toprağı ayağıyla tepip yere geri düşer.)

PİYANOLA

Çalışsa da fabrikada
Giyse de basit aba.

(Sıkısımsıkı hızlı daha da hızlı ışılpırılfırıl dingilderken sarhoşfoşurfolloş kıra döke geçip giderler. Baraabum!)

TUTTI

Bir daha! Bis! Bravo! Bir daha!

SIMON

Anacığının akrabalarını hatırla!

STEPHEN

Ölüm dansı.

(Bang yeniden barang kapıcının çanının çangırtısı, at, midilli, dana, domuzenikleri. Conmee İsasıpasına binmiş, topal koltuk değnekli ve bacaklı denizci şatanasında kollarıkavuşmuş halatçekerek sarsılarak tepinerek bahriyeli dansı yapıyor tam içinden, Baraabum! Midillilerin, domuzların, çanlı atların, Gadarinilerin domuz sürüsünün, tabutta Corny'nin üzerinden. Çelik köpekbalığı taş tekkulplu Nelson, iki moruk cadaloz frauenzimmer eriklekeli bebekarabasından düşüyor böğürüyorlar. Hepsine beş basar, vallahi. Mavifitilli varil asaleti muh. akşamduası Love binmiş faytonuna Blazes körleme morinagibiikibüklüm bisikletçiler Dilly elinde yumurtalı kek giyse de basit aba. Sonra son zigizigzakta bir yukarı bir aşağı kıra döke çamaşır teknesi yandım valime ve kraliçeme ben teknekıra dökeyavuk gülüme. Baraabum!)

(Çiftlerin hepsi başka bir köşeye yıkılır. Stephen yalpalayarak fırdolayı dönmektedir. Oda da ters istikamette döner. Gözleri kapalıdır, sendeler. Kırmızı raylar uzaya doğru uçar. Her tarafında yıldızlar güneşler fırdöner. Parlak tatarcık sinekleri duvarda oynaşırlar. Âniden taş kesilir.)

STEPHEN

Ho!

(Stephen'ın annesi, bir deri bir kemik kalmış, cüzzam grisi bezler içinde, kâfasında solmuş portakal çiçeklerinden bir çelenk ve yırtılmış bir gelin peçesi, yüzü liğme liğme, burnu düşmüş, yeşil ve ağır bir küf bağlamış olarak döşemeden yukarı fırlayıverir. Saçı seyrelmiş ve ölgündür. Mavi halkalı kof gözboşluklarını Stephen'a diker ve dişsiz ağzını açıp sessiz bir kelime söyler. Bakireler ve günah çıkarıcılardan oluşan bir koro ses çıkarmadan şarkı söyler.)

KORO

Liliata rutilantium te confessorum...
Jubilantium te virginum...

(Bir kulenin tepesinden Buck Mulligan, gülkurusu ve yeşil baklava desenli soytarı kıyafeti ve tepesinde kıvrımlı çan takılı maskara şapkasıyla, Stephen'ın annesine ağzı bir karış açık bakakalmış olarak durur, elinde dumanı tüten tereyağlı bir somun vardır.)

BUCK MULLIGAN

Nalları dikmiş. Yazık! Mulligan kederli ana ile karşılaşır. *(Gözlerini yukarı çevirir.)* Mercurius gibi Malachi.

ANA

(Ölüm deliliğinin belli belirsiz tebessümüyle.) Bir zamanlar güzeller güzeli May Goulding'dim ben. Şimdi ölüyüm.

STEPHEN

(Korkudan dili tutulmuş.) Lemur, kimsin sen? Bu ne menem bir hokkabazlık?

BUCK MULLIGAN

(Kıvrımlı şapkaçanını sallar.) Maskaralığa bak! Maaşlı köpecik Kinch kancığın naaşını gebertti. Cızlamı çekti. *(Erimiş tereyağından gözyaşları gözlerinden somunun üzerine düşer.)* Muazzam, tatlı anamız! *Epi oinopa ponton.*

ANA

(Yaklaşır, ıslak kül kokulu nefesini yavaşça onun üzerine verir.) Herkes bunu tatmaya mecbur, Stephen. Dünyada erkekten çok kadın var. Sen de. Zamanı gelecek.

STEPHEN

(Korku, pişmanlık ve dehşetle nefessiz kalarak.) Anam, seni öldürdüğümü söylediler. O senin hatırana saygısızlık etti. Kanserdi seni öldüren, ben değildim. Kader.

ANA

(Ağzının kenarından yeşil bir safra sızıntısı akarak.) Bana o şarkıyı söylemiştin. *Aşkın acı sırrı.*

STEPHEN

(Hevesle.) Bana o kelimeyi söyle, anacığım, öğrendiysen şimdiye. Tüm insanların bildiği kelimeyi.

ANA

Paddy Lee ile Dalkey'de trene atladığın gece seni kim kurtardı? Yabancıların arasında elin böğründe kaldığın zaman sana acıyan kimdi? Duanın gücü herşeye

yeter. Ursula tarikatının dua kitabındaki acı çeken ruhlar duası, kırk günlük endüljans. Tövbe et, Stephen.

STEPHEN

Gulyabani! Sırtlan!

ANA

Ben sana öbür âlemimde dua ediyorum. Dilly'ye söyle de her akşam kafan patlayana kadar ders çalıştıktan sonra yemen için pilav yapsın. Yıllarca yıllarca sevdim seni, ah oğlum, ilk oğlum, rahmimde yatarken sen.

ZOE

(Kendini şöminenin yelpazesi ile yelpazeleyerek.) Eriyorum!

FLORRY

(Stephen'ı işaret eder.) Bakın! Bembeyaz kesildi.

BLOOM

(Daha da açmak için pencereye gider.) Başı dönmüştür.

ANA

(Yakıp geçen gözlerle.) Tövbe et! Ah, cehennem ateşi! Yakıyor ama tüketmiyor!

STEPHEN

(Nefes nefese.) Cesetyiyici! Kurukafa kanlıkemik!

ANA

(Yüzü iyice yaklaşarak, külden bir nefes vererek.) Sakın! *(Kararmış, çürüyüp gitmiş sağ elini parmaklarını açarak yavaşça Stephen'ın göğsüne doğru kaldırır.)* Sakın! Tanrı'nın eli! *(Habis bakan kırmızı gözlü yeşil bir yengeç sırıtan kıskaçlarını Stephen'ın ta kalbine gömer.)*

STEPHEN

(Hiddetten hareketsiz kalmış, yüz ifadesi hazinleşip, yüzü kül kesilip, yaşlanarak.) Hassiktir!

BLOOM

(Pencereden.) Ne oldu?

STEPHEN

Ah non, par exemple! Entelektüel hayalgücü! Benim için ya hep ya hiç. *Non serviam!*

FLORRY

Biraz soğuk su versenize şuna. Durun. *(Dışarı fırlar.)*

ANA

(Ellerini yavaşça oğuşturur, çaresizce inler.) Ey İsa'nın Kutsal Kalbi, ona merhamet et! Onu cehennemden kurtar, ey ilahi Kutsal Kalp!

STEPHEN

Hayır! Hayır! Hayır! Hepiniz bir olup boyun eğdirin bakalım eğdirebilirseniz! Ben topunuzu yola getireceğim!

ANA

(Ölüm titremesinin ızdırabıyla.) Stephen'a merhamet et, ya Rab, benim için! Kafa Kemiği tepesinde sevgi, elem ve ızdırapla ruhumu teslim ederken kederimi ifade etmeye kelimeler yetmiyordu.

STEPHEN

Nothung!

(Dişbudak dalını iki eliyle tutup kaldırır ve avizeye vurup paramparça eder. Zamanın en sonda parlayan morarmış alevi sıçrar ve, bunu takip eden karanlıkta, tüm mekân yıkılır, camlar kırılmış ve duvarlar yerlebir olmuştur.)

GAZHUZMESİ

Pvfunng!

BLOOM

Dur!

LYNCH

(İleri atılır ve Stephen'ın elini yakalar.) Dur bakayım! Rahat dur! Zıvanadan çıkma!

BELLA

Polis!

(Stephen, dişbudak dalını terkeder, başını ve kollarını iyice geriye atarak pat diye yere atlar ve kapıdaki fahişelerin yanından geçerek odadan sıvışır.)

BELLA

(Çığlık atar.) Tutun!

(İki fahişe holün kapılarına doğru seğirtirler. Lynch ve Kitty ve Zoe tepişerek odadan çıkarlar. Heyecanla konuşurlar. Bloom peşlerinden gider, geri döner.)

FAHİŞELER

(Kapı ağzında sıkışmış, parmaklarıyla işaret ederek.) Şurada aşağıda.

ZOE

(İşaret ederek.) Şurada. Şurada birşey oluyor.

BELLA

Lambayı kim ödeyecek? *(Bloom'un ceketinin eteğini yakalar.)* Hah sen. Sen onunla beraberdin. Lamba kırıldı.

BLOOM

(Hole doğru seğirtir, seğirterek geri döner.) Ne lambası, be kadın?

BİR FAHİŞE

Aha ceketini yırttı herif.

BELLA

(Gözleri hiddet ve tamahla sertleşmiş, işaret eder.) Kim ödeyecek bunu? On şilin. Sen de şahitsin.

BLOOM

(Stephen'ın dişbudak bastonunu kapıp kaldırır.) Ben mi? On şilin mi? Yeteri kadar yolmadın mı çocuğu? Ödemedi mi...!

BELLA

(Yüksek sesle.) Bana bak, bu palavralar bana sökmez. Genelev değil burası. On şilinlik bir müessese.

BLOOM

(Elini lambanın altına götürüp, zinciri çeker. Çekince, gazhuzmesi leylak moru ezilmiş abajuru aydınlatır. Dişbudak değneğini kaldırır.) Bir tek bacası kırılmış. İşte tüm verdiği zarar şuradaki...

BELLA

(Geriye çekilip çığlık atar.) Aman yarabbim! Yapma!

BLOOM

(Bir yumruğu savuşturarak.) Abajura nasıl vurduğunu sana göstermek için yapıyorum. Burada altı penilik hasar bile yok. On şilinmiş!

FLORRY

(Elinde bir bardak suyla, girer.) Nerede o?

BELLA

Polis mi çağırmamı istiyorsun?

BLOOM

Oo, anladık. Mekânın aynasızı. Ama unutma ki o da bir Trinity öğrencisi. Senin işletmenin daimi müşterileri. Kiranı bu beyefendiler sayesinde ödüyorsun. *(Masonik bir işaret yapar.)* Anlatabiliyor muyum bilmem ki? Rektör yardımcısının yeğeni. Skandal çıkmasını sen de istemezsin.

BELLA

(Kızgınlıkla.) Trinity'ymiş. Tekne yarışından çıkıp buraya geliyorlar altalta üstüste boğuşuyorlar beş para da ödemiyorlar. Senden mi emir alacağım ben burada? Nerede o? Dava açacağım. Rezil rüsva etmezsem onu yeminle. *(Bağırır.)* Zoe! Zoe!

BLOOM

(Yalvarıp yakararak.) Ya senin Oxford'da okuyan oğlun olsaydı! *(Uyararak.)* Biliyorum ben.

BELLA

(Neredeyse dili tutulmuş halde.) Nesin sen be, sivil misin?

ZOE

(Kapı ağzında.) Bir kavga var.

BLOOM

Ne? Nerede? *(Masanın üzerine bir şilin atar.)* Bu abajur için. Nerede? Biraz dağ havası almam lazım.

(Holü boydan boya aceleyle geçer. Fahişeler işaret ederler. Florry yamuk tuttuğu bardaktan suları saça saça peşinden gelir. Kapının basamağında bütün fahişeler toplanmış car car konuşmaktadırlar, sisin aralanmış olduğu sağ tarafı işaret ederler. Sol taraftan şıngırdayan bir fayton gelir. Evin önünde yavaşlar. Holün kapısındaki Bloom yanında iki adet sessiz sefihle arabadan inmek üzere olan Corny Kelleher'ı farkeder. Yüzünü kaçırır. Bella holün içinden fahişelerini işbaşına çağırır. Fahişeler ikilikisiki gnamgnam öpücükler gönderirler. Corny Kelleher hayaleti andıran arsız bir gülümsemeyle cevap verir. Sessiz sefihler arabacının parasını vermek için dönerler. Zoe ve Kitty hâlâ sağ tarafı işaret etmektedir. Bloom, çevikçe onların arasından geçerek, halife kavuğuyla ponçosunu giyer ve yüzünü yan tarafa çevirerek aceleyle basamaklardan iner. Tebdil-i kıyafet gezen Harun el Reşid gibi, sessiz sefihlerin arkasından fıyıverir ve ayağına çabuk bir parsın adımlarıyla trabzanlara tutuna tutuna inerken arkasından kırpıntılarını saçar, anason yağına bandırılmış zarf yırtıkları. Dişbudak değneği adımlarına tempo tutarak eşlik eder. Kafasında avcı kepiyle ve ayağında eski gri pantalonuyla elindeki köpek kamçısını şaklatmakta olan Trinity'nin Hornblower'ının önderliğinde bir kan tazısı sürüsü sürek avındadır, kokunun izini sürerler, yaklaşırlar, havlaşırlar, nefes nefese, izi kaybederler, sürüden ayrılırlar, dillerini bir karış çıkarırlar, nefesleri ensesinde, ceketinin kuyruğuna sıçrarlar. Yürür, koşar, zikzak yapar, dörtnala kalkar, kulakları havada çırpışır. Arkasından mıcır, lahana kökleri, bisküvi kutuları, yumurtalar, patatesler, ölü morinalar, şıpıdık terlikler fırlatılır. Peşinden, kaybettiği izi tekrar bulan tutun kaçıyor ile zikzak yaparak liderimi izlerim dörtnala gelir:

65 C ve 66 C numaralı bekçiler, John Henry Menton, Wisdom Hely, V. B. Dillon, Belediye meclisi âzâsı Nannetti, Alexander Keyes, Larry O'Rourke, Joe Cuffe, Mrs O'Dowd, Sidikli Burke, Adsız Şahıs, Mrs Riordan, Yurttaş, Garryowen, Şununadıneydi, Tuhafsuratvarya, Hanişeyiandıraneleman, Gördüydümbuherifiben, Şişikliadam, Chris Callinan, sir Charles Cameron, Benjamin Dollard, Lenehan, Bartell d'Arcy, Joe Hynes, Red Murray, editör Brayden, T M. Healy, Sayın Hâkim Fitzgibbon, John Howard Parnell, muhterem peder Konserve Somon, Profesör Joly, Mrs Breen, Denis Breen, Theodore Purefoy, Mina Purefoy, Westland Row postanesinin memuresi, C. P. M'Coy, Lyons'ın arkadaşı, Aksak Holohan, sokaktakiadam, sokaktakiöbüradam, Futbolayakkabılı, göçük burunlu kondüktör, zengin protestan hanımefendi, Davy Byrne, Mrs Ellen Mc Guinness, Mrs Joe Gallaher, George Lidwell, Jimmy Henry nasırlarına basarak, Başöğretmen Laracy, Peder Cowley, Gümrük idaresinden emekli Crofton, Dan Dawson, elinde cımbızıyla diş hekimi Bloom, Mrs Bob Doran, Mrs Kennefick, Mrs Wyse Nolan, John Wyse Nolan, Clonskeatramvayındamabadınagüz elcesürtüştürülmüşevlihoşkadın, Zinanın Zevkleri*'ni satan kitapçı, Miss Dubedatvesağolunlütfedat, Roebuck'tan Mesdames Gerald ve Stanislaus Moran, Drimmie's'in başmemuru, albay Hayes, Mastiansky, Citron, Penrose, Aaron Figatner, Moses Herzog, Michael E. Geraghty, Müfettiş Troy, Mrs Galbraith, Eccles Street köşesinde görevli polis memuru, stetoskopuyla Doktor Brady moruğu, kumsaldaki esrarengiz adam, bir av köpeği, Mrs Miriam Dandrade ve tüm âşıkları.)*

TUTUN KAÇIYOR

(Haldırhuldurpaldırküldür.) Bloom o! Tutun Bloom'u! Tutunbloom! Hırsızkaçıyor! Hey! Hey! Köşeyi dönerken tutun!

(Beaver Street'in köşesinde, inşaat iskelelerinin altında nefes nefese kalmış Bloom bağrış çığrış bir kavganın düğümünün kıyısında durur, bu hey! hey! seslerinin ney olduğu kavgacıların hiç şeylerinde değildir, bensana senbana cümbürcemaat birbirlerine girişmiş haldedirler.)

STEPHEN

(Derin derin ve yavaş yavaş nefes alarak, karman çorman el kol hareketleri yaparak.) Siz benim misafirlerimsiniz. Davetsiz cinsinden. George'lardan beşincisiyle Edward'lardan yedincisinin marifeti. Hep tarihin kabahati. Hafızanın analarının eliyle masallaştırılmış.

PİYADE ER CARR

(Cissy Caffrey'ye.) Sana hakaret mi ediyordu?

STEPHEN

Ona vokatif feminin kipinde hitap etmiştim. Muhtemelen nötr. Unjenitif.

SESLER

Yok, etmedi. Gördüm ben onu. Şuradaki kız. Mrs Cohen'in yerindeydi. Ne oluyor? Askerlerle siviller.

CISSY CAFFREY

Askerler bana refakat ediyorlardı beni yalnız bırakıp bir işlerini görmeye — yani işte o işi yapmaya gidince bu genç arkamdan koşup geldi. Ama ben her ne kadar bir şilinlik bir fahişe parçası olsam da bana iyi davranan adama sadakatte kusur etmem.

STEPHEN

(Kitty'nin ve Lynch'in kafalarını görünce.) Selam sana, Sisyphos. *(Bir kendini, bir de diğerlerini işaret ederek.)* Poetik. Üropoetik.

SESLER

Kızadamınasadıkmış.

CISSY CAFFREY

Evet, kendisiyle gelmemi söyledi. Hem de yanımda asker kavalyem varken.

PİYADE ER COMPTON

Fena kaşınıyor lan bu götveren. Bi tane çaksana şuna be Harry.

PİYADE ER CARR

(Cissy'ye.) Biz işerken bu herif sana sarkıntılık mı ediyordu?

LORD TENNYSON

(Union Jack desenli blazer ceket ve kriket pantalonuyla, başı açık, sakalı sarkarak.) Niçin diye sormak değildi onlara düşen.

PİYADE ER COMPTON

Çak bir tane şuna, Harry.

STEPHEN

(Piyade Er Compton'a.) Adın nedir bilmiyorum ama çok haklısın be birader. Doktor Swift diyor ki zırhlı bir adam gömlekli on adamı altedermiş. Gömlek burada sinekdok örneği. Parça bütünün yerine geçiyor.

CISSY CAFFREY

(Kalabalığa.) Hayır, ben piyadeyle birlikteydim.

STEPHEN

(Dostane.) Neden olmasın? Cesur küçük asker. Kanımca her hanımefendi mesela...

PİYADE ER CARR

(Kepi yamulmuş, Stephen'a yaklaşarak.) Patron, şöyle çeneni bir dağıtıp eline versem nasıl olur ister misin?

STEPHEN

(Gözünü gökyüzüne çevirir.) Nasıl olur? Son derece nahoş olur. Avunma sanatı soylu sanat. Şahsen, aksiyondan tiksinirim ben. *(Elini sallar.)* Elim acıyor biraz. *Enfin, ce sont vos oignons. (Cissy Caffrey'ye.)* Burada bir mesele var sanki. Tam olarak ne oluyor, bana bir açıklayabilir misiniz?

DOLLY GRAY

(Balkonundan mendilini sallayarak Eriha kahramanının işaretini verir.) Rahab. Ahçının oğlu, elveda. Dolly'ye güle güle. Geride bıraktığın kızı düşlersen kız da seni düşler.

(Askerler gözyaşlarına garkolmuş gözlerini çevirirler.)

BLOOM

(Kalabalığın içinden dirsekleye dirsekleye yolunu açıp, Stephen'ın yakasını şevkle çekiştirir.) Haydi, profesör bey, arabanız bekliyor.

STEPHEN

(Döner.) Ne? *(Kendini kurtarır.)* Neden onunla ya da şu basık portakalımızın yüzünde dik yürüyen herhangi bir âdemoğluyla konuşamayacak mışım ki? *(Parmağını uzatır.)* Eğer adamın gözünü görebiliyorsam kimle konuştuğumdan da korkmam. Şâkülünü tuttursun.

(Bir adım geriye sendeler.)

BLOOM

(Ona destek olarak.) Kendi şâkülünüzü koruyun önce.

STEPHEN

(Boş boş güler.) Ağırlık merkezim kaydı. Numarayı unuttum. Bir yere oturup şu meseleyi bir tartışalım. Hayat mücadelesi varoluşumuzun kanunudur fakat zamane barışseverleri, bilhassa çar ve İngiltere kralı, arabuluculuk diye bir icat çıkardılar. *(Parmağıyla alnını tıklar.)* Ama papazı ve kralı asıl burada öldürmem gerekiyor benim.

ZÜHREVİ BIDDY

Duydunuz mu profesörün dediğini? Üniversitede profesörlük yapıyor.

AMCIK KATE

Eveet. Duydum.

ZÜHREVİ BIDDY

Kendini ne kadar dikkate şayan nebzede rafinasyonlu bir üsluptan istifade ederek ifade ediyor.

AMCIK KATE

Valla aynen öyle. Gönül telini titretirken taşı tam gediğine oturtmaktan da geri durmuyor.

PİYADE ER CARR

(Kendini kurtarır ve öne gelir.) Ne dedin sen benim kralım hakkında?

(Bir kemeraltında Yedinci Edward ortaya çıkar. Üzerine İsa'nın Kalbi'nin resmi işli beyaz bir mintan giymiştir, Dizbağı, Kengel, Altın Post,

Danimarka Fili, Skinner ile Probyn'in atları, Lincoln's Inn barosu, ve de Massachussets'in kadim ve şerefli topçularının nişanlarını taşımaktadır. Kırmızı bir hünnap şekerini emmektedir. Seçilmiş büyük mükemmel ve yüce bir mason kılığına girmiştir, elinde malasını tutmaktadır ve üstünde Almanya'da İmal Edilmiştir *yazan bir önlük takmıştır. Sol elinde bir badanacı kovası tutmaktadır, kovanın üzerinde matbaa harfleriyle* Défense d'uriner *yazar. Hoşgeldin sedalarının gürlemesi onu selamlar.)*

YEDİNCİ EDWARD

(Yavaş yavaş, ağırbaşlı ama güçbela anlaşılabilen bir sesle.) Barış, mükemmel barış. Beni tanıyabilmeniz için elimde bu kova. Naaber, beyler. *(Tebasına döner.)* Buraya temiz, dürüst bir dövüş görmeye geldik ve iki adama da bol şans diliyoruz. *Mahak makar a bak.*

(Piyade Er Carr, Piyade Er Compton, Stephen, Bloom ve Lynch ile el sıkışır. Bir alkış kopar. Yedinci Edward kovasını cevaben inayetle kaldırır.)

PİYADE ER CARR

(Stephen'a.) Bir daha söyle bakayım.

STEPHEN

(Tedirgin, dostane, kendini toparlar.) Senin bakış açını da anlıyorum ama şu anda benim bana ait bir kralım yok. Artık ruhsatlı ilaç devrinde yaşıyoruz. Bir tartışmayı sürdürmek de pek müşkülatlı. Ama meselenin özü şudur. Sen ülken için canını verirsin, tut ki. *(Elini Piyade Er Carr'ın yakasına koyar.)* Yani canını vermeni istediğimden değil tabii. Ama ben de diyorum ki: Asıl ülkem benim için canını versin. Şu âna kadar yaptığı da bu oldu zaten. Ama ben onun ölmesini istemiyorum. Ölümün canı cehenneme. Yaşam çok yaşasın!

YEDİNCİ EDWARD

(Şehit düşmüşlerin yığınlarının üzerinde Maskara Mesih'in urbası ve halesiyle uçuşur, fosforesan suratında beyaz bir hünnap şekeri.)

Metodlarım yenidir ahaliyi şaşırtıyorum
Körün gözünü açmak'çün gözüne kum atıyorum

STEPHEN

Krallar ve tekboynuzlular! *(Bir adım geriye atar.)* Gelin bir yerde oturalım da... Ne diyordu o kız?

PİYADE ER COMPTON

Ee Harry, vur şunun taşaklarına tekmeyi. Oturt malafatına bir tane.

BLOOM

(Erlere, yumuşak bir sesle.) Ne dediğini bilmiyor ki. Kaldırabileceğinden biraz fazlasını içti. Absent, yeşil gözlü canavar. Tanıyorum ben onu. Kendisi bir centilmendir, şairdir. İyi çocuktur.

STEPHEN

(Başıyla onaylarken gülümseyip kahkaha atarak.) Centilmen, vatansever, âlim ve riyakârların yargıcı.

PİYADE ER CARR

Kim olduğu hiç sikimde değil.

PİYADE ER COMPTON

Kim olduğu hiç sikimizde değil.

STEPHEN

Sanki onları kızıştırıyor muyum ne. Boğanın burnuna sallanmış yeşil paçavra.

(Parisli Kevin Egan, püsküllü siyah İspanyol gömleği ve Protestan kardeşliği şapkasıyla Stephen'a işaret eder.)

KEVIN EGAN

S'lam! *Bonjour! Dent jaunes*'lu *vieille ogresse.*

(Patrice Egan arkasından bakar, tavşan yüzü bir ayva yaprağını gevelemektedir.)

PATRICE

Socialiste!

DON EMILE PATRIZIO FRANZ RUPERT POPE HENNESSY

(Ortaçağın zırhlı göğüslüğünü takmış, miğferinin üzerinde iki yaban kazı kanatlarını açmış pozisyonda, soylu bir infial içinde zırhlı eliyle piyade erleri işaret eder.) Werf şu eykes ayakboden'a, coni pis olacak todos salçayla kaplı grand porco'lar!

BLOOM

(Stephen'a). Haydi evinize gidin. Burada başınız belaya girecek.

STEPHEN

(Sağa sola sallanarak.) Beladan kaçmıyorum ki ben. Bu herif zekâmı kamçılıyor.

ZÜHREVİ BIDDY

Hemencecik anlaşılıyor soylu bir şeceresi olduğu.

ERKEK FATMA

Yeşil kırmızıyı altedecek, diyor. Wolfe Tone.

MAMA

Kırmızı yeşilden altta kalmaz, üste de çıkar. Yaşasın askerler! Yaşasın Kral Edward!

BİR KABADAYI

(Güler.) Aynen! De Wet için eller havaya.

YURTTAŞ

(Zümrüt rengi devasa bir fular ve Shillelagh bastonuyla, ünler.)

Göklerdeki rabbim
Bir güvercin ver
Olsun dişleri jilet gibi keskin
Kesiversin boğazlarını
İrlandalı önderlerimizi asan
İngiliz köpeklerinin

CROPPY OĞLAN

(Boynunun etrafında ipin ilmeği, sızdıran bağırsaklarını iki eliyle sıkı sıkı tutar.)

Hiçbir mahluka yoktur bir düşmanlığım,
Ama kraldan daha değerlidir vatanım.

RUMBOLD, ŞEYTAN BERBER

(Yanında iki adet siyah maskeli asistanı, elindeki Gladstone çantasıyla ilerler,

çantasını açar.) Baylar bayanlar, işte Mrs Pearcy'nin Mogg'u gebertmek amacıyla satın aldığı satır. Voisin'in bir vatandaşının karısını parçalayıp cesedini tavanarasındaki bir çarşafın arasına saklamakta kullandığı bıçak, bahtsız kadının boğazını bir kulağından diğerine kadar kesmişti. Miss Barron'ın cesedinden çıkarılan arseniği içeren ampul, Seddon bu suç yüzünden darağacını boylamıştı.

(İpe asılır, asistanları kurbanın ayaklarına sıçrayıp onu aşağıya çekerken hırıldarlar: croppy oğlanın dili şiddetle dışarı fırlar.)

CROPPY OĞLAN

Hanamın huhuna hua hetmeyi huhuttu.

(Ruhunu teslim eder. İdam edilenin şiddetli ereksiyonu, idamlık elbisesinin içinden taşarak kaldırıma sıçrayan avuç avuç sperm fışkırtır. Mrs Bellingham, Mrs Yelverton Barry ve Saygıdeğer Mrs Mervyn Talboys ileriye seğirterek ellerindeki mendillere sperm emdirirler.)

RUMBOLD

Benim de zamanım yaklaştı. *(İlmeği çözer.)* Korkunç âsiyi asmış olan ip. Parçası on şiline, Majesteleri Kralın müsaadesiyle. *(Kafasını asılmış adamın açık karnına daldırır ve kangal kangal buharı tüten bağırsaklar yapışmış olarak çıkarır.)* Meşakkatli görevim tamamına erdi. Tanrı kralı korusun!

YEDİNCİ EDWARD

(Yavaş yavaş, ağırbaşlılıkla danseder, kovasını şangırdatıp tatlı bir hoşnutlukla şarkı söylemektedir.)

Hükümdar taç giyerken, giyerken,
Ah ne biçim eğleneceğiz,
Viski, bira, şarap içeceğiz!

PİYADE ER CARR

Gel buraya. Ne diyordun sen kralım hakkında?

STEPHEN

(Ellerini yukarı fırlatır.) Of, amma monoton oldu bu iş! Hiçbirşey demiyordum. Kralınız paramı ve hayatımı tamah ediyor, büyük bir tenya imparatorluğu mu nesi varmış onun için lazımmış, mezara mı ne götürecekmiş. Para desen bende yok. *(Beceriksizce ceplerini arar.)* Birine verdiydim.

PİYADE ER CARR

Senin boklu paranı isteyen mi var?

STEPHEN

(Uzaklaşmaya çalışır.) Yahu rica ediyorum biriniz şu lüzumlu musibetlerle karşılaşma ihtimalimin en düşük olduğu yer neresi söyleyebilir mi? *Ça se voit aussi à Paris.* Şey yaptığımdan değil ama... Aziz Patrick aşkına!

(Kadınların kafaları birleşip tek kafa olur. Dişsiz Moruk Nine, kafasında sivri külahıyla bir zehirli mantarın üzerine oturmuş, göğsünde patates mantarı hastalığının ölümçiçeği.)

STEPHEN

Aha! Tanıyorum ben seni, nene! Hamlet, öcünü al! Kendi yavrularını yiyen kocamış dişi domuz!

DİŞSİZ MORUK NİNE

(İleri geri sallanarak.) İrlanda'nın yavuklusu, İspanya kralının kızı, alanna. Evimdeki yabancılar, yerin dibine batasıcalar! *(Banshee inlemesiyle ağıt yakar.)* Ochone! Ochone! Sürünün en güzeli! *(Höykürür.)* İşte zavallı ihtiyar İrlanda ile karşılaştın, onu ne halde buldun?

STEPHEN

Ya ben ne haldeyim? Üçer üçer! Kutsal Teslis'teki üçüncü şahıs nerede? Soggarth Aroon? Muhterem peder Leş Kargası.

CISSY CAFFREY

(Cırtlak bir sesle.) Ayırın onları kavga etmesinler!

BİR KABADAYI

Adamlarımız ricat ettiler.

PİYADE ER CARR

(Kemerine asılarak.) Amınakoduğumun kralıma tek kelime laf eden amınakoduğumun bir bebesi çıkarsa karşıma kırıveririm boynunu.

BLOOM

(Dehşete kapılmış.) Hiçbirşey demedi ki. Tek kelime etmedi. Tamamen bir yanlış anlaşılma oldu.

PİYADE ER COMPTON

Hadi durma, Harry. Gözüne bir tane oturt. Boer taraftarı zaten.

STEPHEN

Öyle miymişim? Ne zamandan beri?

BLOOM

(Kırmızı urbalılara.) Güney Afrika'da sizin için savaştık, İrlanda topçu birlikleri. Tarih yazmıyor mu bunu? Kraliyet Dublin Piyadeleri. Monarkımızın şereflendirdiği.

AMELE

(Güç bela geçip giderek.) Ah, evet. Ah, yarabbim, evet! Of, govga gibi govga edin bakam! Oy! Yuh!

(Kafası kasklı mızrakçılar zırhlarına bürünmüş halde bağırsakbulaşık mızraklarından bir çardak gererler. Binbaşı Tweedy, Ürkünç Türk'ünkü gibi bir bıyıkla, ayı postundan hayvan tüyü sorguçlu ve tam teçhizatlı bir şapkayla, apoletleriyle, yaldızlı çavuş işaretleri ve süvari çantasıyla, göğsü madalyalarla kaplı, hizada durur. Tapınak şövalyelerinin cengâver hacı işaretini verir.)

BİNBAŞI TWEEDY

(Hırıldayarak gürler.) Rorke's Drift! Kalkın, muhafızlar, hücum edin! *Mahal şalal haşbaz.*

YURTTAŞ

Erin go bragh!

(Binbaşı Tweedy ve Yurttaş birbirlerine madalyalarını, nişanlarını, savaş ganimetlerini ve yaralarını gösterirler. Birbirlerini hararetli bir husumetle selamlarlar.)

PİYADE ER CARR

Ben bu herifi halledeceğim.

PİYADE ER COMPTON

(El sallayarak kalabalığı kışkışlar.) Mızıkçılık yok burada. Götverenin etlerini liğme liğme et.

(Saf saf dizilmiş bandolar Garryowen *ve* Tanrı Kralı Korusun *nağmelerini çalar.)*

CISSY CAFFREY

Kavga edecekler. Hem de benim uğruma!

AMCIK KATE

Cesur ile güzel.

ZÜHREVİ BIDDY

Fikrimce ol kuzgunî şövalye müsabakada geri kalmaz en âlâlarından.

AMCIK KATE

(Kıpkırmızı kesilerek.) Yoo, Hanımım. Kızıl mintan ve şen Aziz George'dur benim tarafım!

STEPHEN

Bir sokaktan bir sokağa çığlığı o yosmanın
Dokuyacak kefenini eski İrlanda'nın

PİYADE ER CARR

(Kemerini çözerken bağırır.) Ta amınakoduğumun kralıma tek kelime laf eden tek bir amınakoduğumun piçi çıkarsa karşıma kırıveririm boynunu.

BLOOM

(Cissy Caffrey'nin omuzlarını sarsar.) Konuş, be kadın! Dilini mi yuttun? Milletler ile nesiller arasındaki bağlantı sensin. Konuş, ey kadın, ey kutsal hayat verici!

CISSY CAFFREY

(Panikleyerek, Piyade Er Carr'ın yakasına yapışır.) Ben senle birlikte değil miyim?

Ben senin flörtün değil miyim? Cissy senin flörtün. *(Çığlık atar.)* Polis!

STEPHEN

(Vecde gelmiş halde, Cissy Caffrey'ye.)

Hamçaların beyazdır, lapışların kırmızı
Endamının şemali gayetle yalanası

SESLER

Polis!

UZAKTAN SESLER

Dublin yanıyor! Dublin yanıyor! Yangın, yangın!

(Sağdan soldan kükürt ateşleri parlar. Yoğun bulutlar geçip gider. Ağır Gatling topları gümbürder. Kızılca kıyamet. Birlikler sevkedilir. Dörtnala koşan nal sesleri. Topçu ateşi. Çatlamış sesle bağırarak emirler verilir. Çanlar çınlar. Destekçiler bağırır. Sarhoşlar kavga eder. Fahişeler cırlar. Sisdüdükleri öter. Hamaset haykırışları. Son nefesini verenlerin böğürmeleri. Mızraklar zırhlara çarpar. Hırsızlar şehitleri soyarlar. Alıcı kuşlar, deniz tarafından kanat çırparak, bataklıklardan yükselerek, kartal yuvalarından avlarının tepelerine binivererek, çığlık ata ata havada dönerler, sümsükkuşları, karabataklar, akbabalar, atmacalar, yükselen çulluklar, alacadoğanlar, bozdoğanlar, çalıhorozları, denizkartalları, martılar, albatroslar, akyanaklı kazlar. Geceyarısı güneşi kararır. Yer sarsılır. Prospect'ten Mount Jerome'a Dublin'in ölüleri akkoyun derisinden paltoları ve karakeçi postundan abaları ile kıyam edip pek çok kişinin gözüne görünürler. Toprakta sessiz bir esnemeyle koskoca bir çukur açılır. Tom Rochford, üzerindeki atleti ve şortuyla muzaffer, milli engelli koşu yarışının başını çekerek oraya varır ve boşluğa sıçrar. Koşucu ve sıçrayıcılar sürüsü de onun peşinden gelir. Vücutlarına yabani şekiller vererek uçurumun kıyısından atlarlar. Gövdeleri boşluğa dalar. Fabrikada çalışan süslü urbalı piliçler akkor gibi Yorkshire barabumları fırlatırlar. Sosyete hanımları kendilerini korumak için eteklerini kaldırıp kafalarına geçirirler. Gülen cadılar kırmızı kısa kesimli mintanlarıyla süpürge sopalarına binip havada uçuşurlar. Quakerlyster nasırlarını yakıyla kapatır. Gökten ejderha dişleri yağmaktadır. Silahlı kahramanlar hendeklerden fırlayıverirler. Kızıl Haç şövalyesi parola ve işaretini vererek süvari kılıçlarıyla düellolar yapılır: Wolfe Tone'a karşı Henry Grattan, Smith O'Brien'a karşı Daniel O'Connell, Michael Davitt'e

karşı Isaac Butt, Justin M'Carthy'ye karşı Parnell, Arthur Griffith'e karşı John Redmond, John O'Leary'ye karşı Lear O'Johnny, Lord Edward Fitzgerald'a karşı Lord Gerald Fitzedward, Glen'lerin O'Donoghue'larına karşı O'Donoghue'ların Glen'leri. Bir yükseltinin üzerinde, dünyanın merkezinde, Azize Barbara'ya adanmış savaş sunağı yükselir. Sunağın incil ve havarilerin mektupları taraflarındaki boynuzlarından siyah mumlar yükselir. Kulenin yüksek top deliklerinden iki ışık huzmesi dumandan bir kumaşla örtülü sunaktaşına düşer. Sunaktaşının üzerinde mantıksızlık ilahesi Mrs Mina Purefoy yatmaktadır, çıplaktır, zincire vurulmuştur, şişmiş göbeğinin üzerinde bir ayin kadehi durmaktadır. Peder Malachi O'Flynn uzun bir jüpon ve ters çevrilmiş bir yelekle, iki adet sol ayağı tersine dönmüş halde sahra ayinini ifa etmektedir. Muhterem Mr Hugh C. Haines Love M. A., üzerinde sade bir cübbe ve kafasında akademik bir keple, başı ve yakası ters dönmüş olarak, ayini yönetenin başının üzerinde açılmış bir şemsiye tutmaktadır.)

PEDER MALACHI O'FLYNN

Introibo ad altare diaboli.

MUHTEREM MR HAINES LOVE

Beni gençlik günlerimde memnun eden şeytana.

PEDER MALACHI O'FLYNN

(Kandamlayan bir okunmuş ekmeği kadehten alır ve havaya kaldırır.) Corpus Meum.

MUHTEREM MR HAINES LOVE

(Ayin yöneticisinin jüponunun arkasından yükselirken kırlaşmış çıplak küllü kıçını gösterir, kıçının arasına bir havuç tıkılmıştır.) Gövdem.

CÜMLE LANETLİLERİN SESİ

Royürüs tanatlas Zımıhalla Bar nalo Ridak Eyeşreh üknüç, Ayulellah!

(Yükseklerden Adonay'ın sesi ünler.)

ADONAY

Baaaaaaaaaaar!

CÜMLE SALİHLERİN SESİ

Halleluya, çünkü Herşeye Kadir olan Rab Allahımız saltanat sürüyor.

(Yükseklerden Adonay'ın sesi ünler.)

ADONAY

Raaaaaaaaaab!

(Kulak tırmalayan bir ahenksizlikle Orange ve Yeşil taraftarı köylü ve kentliler Bas Papa'nın Kıçına Tekmeyi *ve* Her gün, Her gece Duacıyız Meryem'e *şarkılarını söylerler.)*

PİYADE ER CARR

(Haşin bir diksiyonla.) Geberteceğim onu, amınakoduğumun İsa'sı yardımcı olsun bana! Bu sikindirik piçin sıçıp sıvanmış nefes borusunu düğümleyeceğim!

(Av köpeği, kalabalığın kıyısından koklayarak, gürültüyle havlar.)

BLOOM

(Lynch'e koşar.) Onu buradan uzaklaştıramaz mısın?

LYNCH

Diyalektiğe bayılıyor, evrensel lisan. Kitty! *(Bloom'a.)* Sen uzaklaştır onu. Beni dinlemez.

(Kitty'yi çekerek uzaklaştırır.)

STEPHEN

(İşaret eder.) Exit Judas. Et laqueo se suspendit.

BLOOM

(Stephen'a koşar.) İşler daha da sarpa sarmadan benimle gelin haydi. Bakın değneğiniz de burada.

STEPHEN

Değnekle, olmaz. Akılla. Saf aklın bayramı bugün.

DİŞSİZ MORUK NİNE

(Stephen'ın eline bir hançer tutuşturur.) Bertaraf et onu, *acushla.* Sabah 8.35'te cennette olacaksın, İrlanda'ya da hürriyet gelecek. *(Dua eder.)* Yüce rabbim, al onu yanına ne olur!

CISSY CAFFREY

(Piyade Er Carr'ı çekiştirerek.) Haydi, kafayı buldun sen. Tamam bana hakaret etti ama ben onu affediyorum. *(Kulağına bağırarak.)* Onun bana hakaret etmesini affediyorum.

BLOOM

(Stephen'ın omzunun üzerinden.) Evet, haydi gidin. Görüyorsunuz ki kendinde değil.

PİYADE ER CARR

(Kendini kurtarır.) Hakaret nasıl olur ben göstereceğim ona.

(Yumruklarını sıkıp Stephen'a doğru atılır, Stephen'ın suratını yumruklar. Stephen sendeler, dizlerinin bağı çözülür, baygın halde yere yığılır. Yere serilip kalır, yüzü göğe çevrilidir, şapkası duvara doğru yuvarlanmaktadır. Bloom şapkayı takip edip yerden alır.)

BİNBAŞI TWEEDY

(Yüksek sesle.) Kılıçlar kınına! Ateş kes! Selam dur!

AV KÖPEĞİ

(Hışımla havlayarak.) Dur ur ur ur ur ur ur ur.

KALABALIK

Ayağa kaldırın! Düşmüşe vurma! Hava alsın! Kim? Asker yumrukladı. Profesörmüş. Birşey oldu mu? Öyle hayvan gibi oynatmayın! Bayıldı!

BİR KOCAKARI

Kırmızı urbalının bir beyefendiyi dövmeye ne hakkı var adamcağız zaten bir de sarhoşken. Gitsin de Boer'larla savaşsın!

MAMA

Konuşana bak! Asker adam koluna kızını takıp gezmeyecek mi be? Vurmayacak da altta mı kalacaktı yav!

(Birbirlerinin saçına yapışırlar, karşılıklı pençeleşip tükürürler.)

AV KÖPEĞİ

Yav av av.

BLOOM

(Onları geriye iteler, yüksek sesle.) Geri gidin, geride durun!

PİYADE ER CARR

(Yoldaşını çekiştirerek.) Hadi siktiret, Harry. Aynasızlar geliyor! *(İki bekçi, yağmur pelerinleri içinde, uzun boylarıyla kalabalığın içinde dururlar.)*

BİRİNCİ BEKÇİ

Ne oluyor, mesele nedir?

PİYADE ER COMPTON

Şu hanımefendiyle birlikteydik sonra bu bize hakaret etti ve de arkadaşıma saldırdı. *(Av köpeği havlar.)* Lan şu ağzına sıçtığımın itinin sahibi nerede?

CISSY CAFFREY

(Hevesle.) Kanayan yeri var mı?

BİR ADAM

(Dizlerinin üzerinden kalkarak.) Yok. Kendinden geçmiş. Birazdan kendine gelir canım.

BLOOM

(Adama dik dik bakar.) Onu bana bırakın. Ben kolayca...

İKİNCİ BEKÇİ

Sen kimsin? Tanıyor musun?

PİYADE ER CARR

(Bekçiye doğru atılır.) Benim yanımdaki hanıma hakaret etti.

BLOOM

(Kızgınlıkla.) Sen hiçbir tahrik edici sebep yokken ona yumruk attın. Ben şahidim. Memur bey, lütfen onun sicil numarasını alın.

İKİNCİ BEKÇİ

Görevimin başındayken senden emir alacak değilim.

PİYADE ER COMPTON

(Yoldaşını çekerek.) Haydi, siktiret, Harry. Yoksa Bennett seni kodese tıkacak lan.

PİYADE ER CARR

(Çekilip uzaklaştırılırken sendeleyerek.) Allah siksin Bennett moruğunu! Kaymak götlü götverenin teki. Hiç sikimde değil Bennett.

BİRİNCİ BEKÇİ

(Not defterini çıkararak.) Adı ne?

BLOOM

(Kalabalığın üzerinden bakarak.) Şurada bir araba görüyorum. Çavuşum, bana bir yardım edebilirseniz...

BİRİNCİ BEKÇİ

Adı adresi.

(Corny Kelleher, şapkasının etrafında yas kurdelesi, elinde bir cenaze çelengi, izleyicilerin arasından ortaya çıkar.)

BLOOM

(Çabucak.) O, tam adamı gelmiş! *(Fısıldar.)* Simon Dedalus'un oğlu. İçkiyi biraz fazla kaçırdı. Şu polislere söyleyiver de şu serserileri geri çeksinler.

İKİNCİ BEKÇİ

İyi geceler, Mr Kelleher.

CORNY KELLEHER

(Bekçiye, gözlerini yavaş yavaş döndürerek.) Tamam, dert değil. Ben tanıyorum bunu. Bugünkü yarışlarda voliyi vurdu. Altın Kupa. Zâti. *(Güler.)* Bire yirmi. Anadın mı?

BİRİNCİ BEKÇİ

(Kalabalığa döner.) Hadi, ne bakıyorsunuz? Hadi işinize gidin.

(Kalabalık yavaş yavaş, homurdanarak sokak boyunca yürüyerek dağılır.)

CORNY KELLEHER

Bana bırak bunu, çavuş. Hallolur. *(Güler, başını sallar.)* Biz de bu serserilikleri yapmadık mı zamanında, daha beterini de yaptık hatta. Değil mi? Ha, değil mi?

BİRİNCİ BEKÇİ

(Gülerek.) Yapmışızdır.

CORNY KELLEHER

(İkinci bekçiyi dürter.) Hadi şunun adını defterinden siliver. *(Kafasını sallayarak şarkı söyler.)* Dirinam dirinam dirinamımın yancağızında. Anadın mı, ha, çakozladın mı?

İKİNCİ BEKÇİ

(Candan.) Ah, tabii biz de neler yaptık.

CORNY KELLEHER

(Göz kırparak.) Delikanlılık hali işte. Arabam hemen şurada.

İKİNCİ BEKÇİ

Tamamdır, Mr Kelleher. İyi geceler.

CORNY KELLEHER

Başüstüne.

BLOOM

(İki bekçinin de sırayla ellerini sıkar.) Çok sağolun, beyler, çok sağolun. *(Etrafa duyurmadan mırıldanır.)* Skandal çıksın istemiyoruz, anlatabiliyor muyum. Babası pek tanınmış, pek saygıdeğer bir yurttaşımız. Biraz kanı kaynıyor işte, anlıyor musunuz.

BİRİNCİ BEKÇİ

Ah, tabii, anlıyorum, beyfendi.

İKİNCİ BEKÇİ

Mesele değil, beyfendi.

BİRİNCİ BEKÇİ

Bir tek bir yaralanma durumu olsaydı karakola bildirmekle yükümlüyüm.

BLOOM

(Hızla başını sallayarak onaylar.) Pek tabii. Çok doğru. Vazifenizi yapıyorsunuz.

İKİNCİ BEKÇİ

Vazifemiz.

CORNY KELLEHER

İyi geceler, arkadaşlar.

BEKÇİLER

(Birlikte selam durarak.) İyi geceler, beyler. *(Yavaş, ağır adımlarla uzaklaşırlar.)*

BLOOM

(Püfler.) Seni buraya Allah gönderdi. Araban var mı?...

CORNY KELLEHER

(Güler, başparmağıyla sağ omzunun arkasından inşaat iskelesinin yanına park etmiş arabayı gösterir.) Jammet's'de iki satış elemanı millete şampanya ısmarlıyordu. Ağbicim herifleri görsen prens sanırsın. Bir tanesi yarışta iki papel kaybetmiş. Derdini unutmak için içiyor sonra da karı kız kovalamaya gidecekler. Ben de onları Behan'ın arabasına atıp geceköye getirdim.

BLOOM

Ben de tam Gardiner Street üzerinden eve dönüyordum ki bir baktım.

CORNY KELLEHER

(Güler.) Tabii bana da gel yavruları beraber mıncıklayalım dediler. Olmaz dedim, Allahaşkına dedim. Senin benim gibi moruklara göre iş değil ki bu. *(Tekrar güler ve hevessiz gözüyle yan bakar.)* Rabbime şükürler olsun ki biz kendi evimizde buluyoruz, ha, anadın mı? Ha! ha! ha!

BLOOM

(Gülmeye çalışır.) He, he, he! Evet. Hattızatında ben şuracıktaki eski bir dostumu ziyarete gelmiştim, Virag, sen tanımazsın (adamcağız bir haftadır yataktan çıkamıyor), birlikte bir tek attık sonra ben de tam evime dönüyordum ki...

(At kişner.)

AT

Kihihihihi! Kihihihihihime!

CORNY KELLEHER

Tabii Behan, bizim şuradaki faytoncu, satış elemanlarını Mrs Cohen'in yerinde bıraktıktan sonra haber verdi ben de hadi atlayıp gidelim dedim. *(Güler.)* Ayık gezen cenaze arabası sürücüleri spesiyalitemizdir. Evine mi bırakayım? Ne tarafta oturuyor ki? Cabra'nın oralarda bir yerde mi, nerde?

BLOOM

Hayır, Sandycove'da diye biliyorum, ağzından öyle birşey çıkmıştı.

(Stephen, yamyassı, yıldızlara doğru nefes alıp verir. Corny Kelleher, gözlerini kısarak, yavaş yavaş atla konuşur. Bloom, suratı zehirzakkum, durur ikibüklüm.)

CORNY KELLEHER

(Ensesini kaşır.) Sandycove mu! *(Eğilip Stephen'a seslenir.)* Hey! *(Tekrar seslenir.)* Hey! Üstü başı hep talaş olmuş yahu. Dikkat et de birşeyini çalmış olmasınlar.

BLOOM

Yo, yo, yo. Parası bende, şapkası burada, bastonu da burada.

CORNY KELLEHER

Ee, işte atlatır artık. Kırık çatlak yok. Eyvallah, haydi bana müsaade. *(Güler.)* Sabaha bir randevum var. Ölüleri gömmem lazım. Dönün evinize sağ salim!

AT

(Kişner.) Hililililim.

BLOOM

İyi geceler. Ben biraz bekledikten sonra birazdan onu da alıp...

(Corny Kelleher at arabasına geri dönüp arabaya biner. Atın koşumları şıngırdar.)

CORNY KELLEHER

(Arabadan, ayakta durarak.) Haydi iyi geceler.

BLOOM

İyi geceler.

(Faytoncu dizginlere asılır ve kamçısını atı dehlemek için kaldırır. At ve araba yavaşça, beceriksizce geri gider ve manevra yapar. Corny Kelleher yan taraftaki koltuğunda kafasını ileri geri sallayarak, Bloom'un başına gelenlerin onu nasıl neşelendirdiğini gösterir. Faytoncu da dilsiz bir pantomim neşesiyle ötedeki koltuktan kafasını sallar. Bloom başını sallayarak onlara dilsiz ve neşe dolu bir cevap verir. Başparmağı ve avucuyla Corny Kelleher iki polisin uyuyanı uyandırmayacaklarını zaten uyandırıp da ne yapacaklarını temin eder. Bloom da yavaşça başını sallayarak şükranını gösterir nitekim Stephen'ın ihtiyacı olan da tam olarak budur. Araba dirinam diye şıngırdayarak dirinam sokağının köşesini döner. Corny Kelleher tekrar eliyle teminedirinam eder. Bloom da eliyle Corny Kelleher'ı teminadirinam ederek tamamen eminadirinamnam olduğunu belirtir. Çıngırdayan nallar ve şıngırdayan dizginlerin sesi giderek sönükleşir dirinam dirinamlarıyla. Bloom, elinde Stephen'ın talaşlara bulanmış şapkası ve dişbudak değneğiyle, ayakta kararsızca dikilir. Sonra ona doğru eğilir ve omzundan tutup sarsar.)

BLOOM

Hey! Ho! *(Cevap yoktur; biraz daha eğilir.)* Mr Dedalus! *(Cevap yoktur.)* Küçük adıyla seslenirsen. Uyurgezer. *(Daha da eğilir, ve, ikircikle, ağzını yere serilmiş gövdenin yüzüne yaklaştırır.)* Stephen! *(Cevap yoktur. Tekrar seslenir.)* Stephen!

STEPHEN

(İnler.) Kim? Kara panter vampir. *(Göğüs geçirir ve gerinir, sonra ağzında yuvarlayarak, seslileri uzata uzata mırıldanır.)*

Kim... binecek... Fergus... şimdi.
Ve delecek... Ormanın örgülü gölgesi?...

(Sol tarafına dönerken göğüs geçirir, bacaklarını gövdesine çeker.)

BLOOM

Şiir. İyi eğitimli. Yazık. *(Tekrar eğilip Stephen'ın yeleğinin düğmelerini çözer.)* Nefes alsın. *(Stephen'ın elbiselerindeki talaşları elleri ve parmaklarıyla usulcacık dokunarak temizler.)* Bir lira yedi şilin. Neyse ki birşeyciği yok. *(Dinler.)* Ne!

STEPHEN

(Mırıldanır.)

... gölgeler... ormanlar.
...ak bağır... karanlık...

(Kollarını açar, tekrar göğüs geçirir ve vücudunu tostoparlak yapar. Bloom şapkasını ve dişbudak değneğini tutarak dik durur. Uzaklarda bir köpek havlar. Bloom dişbudak değneğini önce sımsıkı sonra gevşek tutar. Stephen'ın yüzüne ve gövdesine yukarıdan bakar.)

BLOOM

(Gece ile hasbıhal ederek.) Yüzü bana zavallı anacığını hatırlatıyor. Gölgeli ormanda. Derin ak bağrı. Ferguson, galiba yakaladım. Bir kız. Herhangi bir kız. Başına gelen en iyi şey olur... *(Mırıldanır.)*... yemin ederim ki sırrımızı her zaman selamlayacağım, hep ketum olacağım, hiç ifşa etmeyeceğim ne kısmen ne de tamamen, ne bir sanatı ne de sanatlarımızı... *(Mırıldanır.)*... denizin kaba kumlarında... kıyıdan bir halat atımı mesafede... med ve cezrin geldiği... ve gittiği...

(Sessiz, düşünceli, uyanık, nöbet bekler, parmakları gizli üstad duruşunda dudaklarındadır. Karanlık bir duvarın karşısında yavaş yavaş bir gövde

belirir, onbir yaşındaki bir peri çocuğu, beşikteyken değiştirilmiş bir bebek, kaçırılmış, Eton stili bir takım elbise, camdan ayakkabılar ve küçük bir bronz miğfer giymiş, elinde bir kitap tutmaktadır. İşitilmez bir sesle sağdan sola okur, gülümser, sayfayı öper.)

BLOOM

(Apışıp kalmıştır, duyulmaz bir sesle seslenir.) Rudy!

RUDY

(Bloom'un gözlerine görmeyerek bakar ve okumaya, öpmeye, gülümsemeye devam eder. Latif, mor bir yüzü vardır. Takım elbisesinin düğmeleri elmastan ve yakuttandır. Serbest olan sol elinde menekşe renkli kurdeleli fildişinden zarif, bir baston tutar. Yelek cebinden beyaz bir süt kuzusu kafasını çıkarmış bakmaktadır.)

III

İlk iş olarak Mr Bloom talaşların kabasını şöyle bir silkeleyerek aldı ve şapkasıyla dişbudak değneğini Stephen'ın eline tutuşturarak ona Ortodoks Samaritan usulü bir çekidüzen verdi, fena halde ihtiyacı da vardı buna hani. Onun (Stephen'ın) zihni tam olarak zıvanadan çıkmış dedikleri halde değil idiyse de şirazesinden azıcık kaymıştı ve bir miktar meşrubat içmek arzusunu sarih bir şekilde ifade etmesi üzerine Mr Bloom, saatin kaç olduğunu ve etrafta bırakın içmeyi ellerini yüzlerini yıkamaya bir Vartry suyu tulumbası bile olmamasını da hesaba katarak, an sektirmeden, arabacılar barakası diye bilinen Butt Köprüsü yakınında bir taş atımı mesafede bile olmayan ve sütlü soda ya da maden türünden içilebilecek birşeylerle karşılaşma ihtimallerinin olabileceği fasilitelerden faydalanmayı önererek turnayı gözünden vurdu. Ama bir de oraya nasıl varacakları meselesi vardı ki zurnanın zırt dediği yer de bu oluyordu. O anda epey leylalaşmış olmasına rağmen ona verildiği aşikâr olan bu vazife gereği bu meselenin halli için kimi önlemler alması gerektiğinden dolayı münasip yolları ve yordamları değerlendirirken bir yandan da Stephen tekrar tekrar esniyordu. Görebildiği kadarıyla oğlanın beti benzi iyice atmıştı bu nedenle bir tür taşıt aracı bulmaları son derece akla yatkın bir opsiyon gibi göründü bu onların o andaki hallerine pek uygun olacaktı, nitekim her ikisinin de yorgunluktan imanı gevremişti, özellikle de Stephen, tabii böyle birşeyin bulunabileceğini varsayıyordu hep. Binaenaleyh, bu ve benzeri türden mesela talaşları silkmek gibi bir dizi hazırlığı takiben her ne kadar fena halde köpük bulaşığı mendilini talaş ve traş dallarında pek civanmertçe hizmetler gördükten sonra yanına almayı unuttuysa da, ikisi birden Beaver caddesi, ya da, daha doğrusunu söylemek gerekirse, sokağı boyunca yürüyerek, nalbantın oraya Montgomery Street'in köşesindeki kiralık at ahırının bariz bir şekilde pis kokan atmosferine kadar gittikten sonra sol tarafa yönelerek Dan Bergin's'in köşesinden dolanarak Amiens Street'e çıktılar. Ama, onun zaten hiç şüpheye düşmeden tahmin ettiği gibi, o civarda bir tanecik bile müşteri almaya müsait yallah şoför görmek mümkün değildi yalnız bir tane dört tekerli vardı North Star otelinin önünde, o da muhtemelen içindeki âlem yapmaya çıkmış

bazı vatandaşlarca tutulmuştu ve kesinlikle profesyonel bir ıslık üstadı olduğunu söyleyemeyeceğimiz Mr Bloom ellerini iki kere kafasının üzerinde kavis yapıp, bir nevi ıslık sesi çıkararak, arabayı çağırmaya çaba gösterirken araba yerinden bir milim bile kıpırdamaya niyetli görünmüyordu.

Tatsız bir açmazdı bu ama, aklıselim ışığında değerlendirirsek, belli ki vaziyeti iyi tarafından görüp tabana kuvvet demek dışında elden gelecek pek birşey de yoktu, nitekim onlar da böyle yaptılar. Böylece, Mullet's'ın ve biraz sonra vardıkları Signal House'un oradan çaprazlama yaylanarak Amiens Street tren terminali yönünde yollarına metazori devam ettiler, Mr Bloom pantalonunun arka düğmelerinden birinin, eskilerin sözünü duruma uyarlarsak, düğmeliköyü boylamış olması durumu nedeniyle bir miktar handikaplı idiyse de olayın havasına canubaşla girmiş, kahramanca tavrıyla bu talihsizliğin ona vız geleceğini gösteriyordu. İkisinin de, rastlantı bu ya, öyle özellikle yetişmeleri gereken bir işleri olmadığından, ve havanın Jupiter Pluvius'un kısa süre önceki ziyaretini müteakip açmış olmasının sonucunda ortaya çıkan serinlik pek ferahlatıcı olduğundan, boş arabanın müşterisiz ve sürücüsüz olarak beklediği yerin yanından salına salına geçtiler. Olaya bakın ki Dublin Birleşik Tramvay Kumpanyası'nın kum dökme vagonunun da geri dönüyor olacağı tutmuştu, bunu görünce yaşça büyük olan adam refikine kısa zaman önce başından geçen vakayı canını sahiden de mucizevi bir şekilde nasıl kurtardığını anlattı. Belfast'a giden trenlerin kalktığı Great Northern tren istasyonunun ana kapısını geçtiler, gecenin bu saatinde tabii ki tüm trafik durmuştu istasyonda, sonra da bir morgun arka kapısından geçtiler (hiç de cazip bir mekân değildi, hatta bir dereceye kadar tiksindirici ve ürkütücü olduğu bile söylenebilirdi, özellikle gecenin bu saatinde), ve nihayet Dock Tavern'a vasıl olup zamanı gelince C bölüğünden polis karakoluyla meşhur Store Street'e döndüler. Bu noktayla, Beresford Place'in yüksek, şu anda ışıkları yanmayan antrepoları arasında Talbot Place'te, ilk sağa dönüşte, Stephen'ın aklına Ibsen düştü, Ibsen ile taş ustası Baird's her nasılsa hep birbirlerini çağrıştırırlardı onun zihninde, bu esnada ona *fidus Achates*'lik yapan diğeri ise James Rourke'un bulundukları yere epey yakın konumlanmış olan şehir ekmek fırınının kokusunu doygunlukla içine çekiyordu, gündelik rızkımızın sahiden de pek iştah açıcı olan kokusu, ahalinin mallarının en önde geleni ve en vazgeçilmez olanıydı bu. Ekmek, hayatın direği, ekmeğini kazanacaksın, Söyleyin nerde en güzel ekmek? Rourke's, ekmeğin en iyisi demek.

En route, dut yemiş bülbül gibi olan, ve, lafı çok da dolaştırmadan, tam anlamıyla ayık olduğunu söyleyemeyeceğimiz yoldaşına, her zaman olduğu gibi bu esnada da aklı tümüyle başında olan, hatta aklı her zaman olduğundan daha da başında olan, doğrusunu söylemek gerekirse tiksinç derecede ayık olan Mr Bloom, geceköyün, kötü ünlü kadınların ve kurum kurum kurulan kabadayıların tehlikeleri üzerine ikaz edici iki kelime laf etti, bu işler kırk yılın başında hoşgörülebilirse de, düzenli

bir alışkanlığa dönüşmemeliydi, bu alışkanlık onun yaşındaki delikanlı gençler için düpedüz ölümcül bir tuzaktı özellikle sert içkilerin etkisi altında kalarak içme alışkanlığını edindilerse tabii eğer ne olur ne olmaz diye biraz juijitsu öğrenmediysen başka çünkü yere serilip yatmış bir vatandaş bile eğer dikkatli olmazsan adamı çok fena tekmeleyebilirdi. Corny Kelleher'ın vaziyet o merkezdeyken ve Stephen şükür ki kendinden geçmiş haldeyken çıkıp gelivermesi cidden Allahın bir lütfuydu, eğer tam son anda geçidi tutan adam gibi ortaya çıkıvermeseydi, bu işin sonunda varacağı yer onun kendini acil serviste bulması, olmadı ertesi gün mahkemeye çıkarılıp Mr Tobias'a hesap vermek üzere nezarethaneye tıkılması olabilirdi, yok o avukattı Wall moruğuna demek daha doğru olurdu dili sürçmüştü, yoksa Malony mi ki böyle bir durum da eğer milletin diline bir düşerse bu bir insan için düpedüz yıkım anlamına gelirdi. Bu gerçeği dile getirmesinin nedeni şuydu polisler arasında bu türden polislerin sürüsüne bereketti o da günahı kadar sevmezdi onları doğrusunu söylemek gerekirse iş Kral'a hizmete gelince vicdansız ve imansız kesiliyorlardı ayrıca, Clanbrassil Street'teki A bölüğünde şahit olduğu bir iki vakaya dayanarak Mr Bloom şunu da iddia ederdi, öyle bir küfürbaz kesiliyorlardı ki ettikleri küfürler on galonluk bir kazanı bile delerdi vallahi. Kendilerine ihtiyaç duyulduğu zaman ortalıkta hiç görünmezlerdi ama iş şehrin sakin taraflarına gelince Pembroke Road mesela hep ayan beyan ortalıkta olurlardı bu kanun kuvvetleri, çünkü niye çünkü belli ki zengin sınıfları korumak için maaş alıyorlardı da ondan. Bir de şu noktaya değindi, bu askerlerin ellerine her an patlamaya hazır tüfek verip bellerine cop kama hançer öyle birşeyler takma âdeti de onları herhangi bir nedenle çıkacak en ufak bir anlaşmazlıkta sade vatandaşlarla çatışmaya girmeleri için kışkırtmaktan başka birşey değildi. Zamanını çarçur ediyorsun, diye diretti gayet aklıselim sahibi sözlerle, sağlığını ve ayrıca karakterini de ayrıca bu merakın israf müptelalığı yönü de var, *demimonde*'un hızlı kadınları seni dımdızlak bırakıp kaçıverirler hem de üstüne bir sürü £. s. d. tırtıkladıktan sonra kaçarlar ve asıl tehlikenin büyüğü de sarhoş olduğun zaman yanında kim var ona bakar, yıllardır tartışılan keyif verici maddeler meselesine gelirsek o da bir bardak kaliteli yıllanmış şarabı mevsiminde içmeyi severdi tabii zira hem besleyicidir hem kan yapar hem de bağırsakları yumuşatır (özellikle iyi bir Burgonya şarabı ki kendisi de sıkı bir Burgonya taraftarıydı) ama artık tamam bu kadar yeter dediği bir noktayı hiçbir halükârda geçmezdi çünkü o noktayı geçersen bütün olacağı etrafındaki herkese sıkıntı vermendir o kadar içersen sonra başına neler geleceği artık düpedüz diğerlerinin güzel insafına kalıyor onu söylemiyorum bile. Hepsinden önemlisi Stephen'ın onca bar kuşu *confrères*'inin bir tanesi hariç hepsi tarafından terkedilmiş olması meselesine itirazlarını bildirdi, o tıbbiyeli biraderleri gayet bariz bir şekilde fare gibi kaçışmışlardı her ihtimalde.

— O tek kişi de Yahuda'ydı, dedi o âna kadar ağzından tek bir kelime bile çıkmamış olan Stephen.

Bu ve benzeri meseleleri tartışarak Gümrük Binası'nın arkasından dosdoğru devam edip Loop Line köprüsünün altından geçtiler, o sırada bir bekçi kulübesinin önünde yanmakta olan kömür dolu bir mangal, ya da onun gibi birşey, epey ağır aksak atılmakta olan adımlarını cezbetti. Stephen tümüyle kendi iradesiyle öyle belli bir neden de olmadan durdu ve çıplak kaldırım taşlarından oluşan yığına baktı mangaldan çıkan ışıkta belediye bekçisinin kulübesinin karanlığı içindeki koyu renk gövdesini belli belirsiz çıkartabiliyordu. Daha önce de bunun olduğunu, ya da böyle birşey olduğunun lafının geçtiğini hatırlar gibi olmaya başlamıştı ama bekçinin babasının eski dostlarından biri olduğunu, Gumley olduğunu çıkarttığını hatırlamadan önce hiç de az uğraşmadı. Onunla karşılaşmamak için demiryolu köprüsünün direklerine doğru yöneldi.

—Birisi seni selamladı, dedi Mr Bloom.

Orta boylu, anlaşıldığı kadarıyla etrafı kolaçan etmekte olan bir gövde, kemerlerin altından tekrar selam verirken seslendi: *İygeceler!* Stephen, tabii ki, epey sersemlemiş bir halde sıçradı ve bu selama icabet etmek için durdu. Mr Bloom, soyundan gelen muaşeret geleneğinin saikleriyle, başkalarının işine burnunu sokmama ilkesini her zaman uygulardı, bu yüzden biraz uzaklaştı ama *qui vive* kalmayı yine de elden bırakmadı, içinde yalnızca çok hafif bir endişe vardı, öyle tırstığı mırstığı da kesinlikle söylenemezdi. Her ne kadar Dublin civarında pek rastlanmasalar da, biliyordu ki ellerinde avuçlarında neredeyse hiçbirşeyleri olmayan haydutların hayatlarını sürdürmek için orada burada yol kesmeleri ve şehir sınırlarının dışına düşen izbe bir köşede halim selim yayaların kafalarına piştovu dayayarak geleni geçeni terörize etmeleri hiç de rastlanmadık vukuattan değildi, Thames köprüaltlarının açlıktan tiridi çıkmış serserileri oralarda takılıyor olabilirlerdi ya da göz açıp kapayana kadar bir çırpıda ne ganimet götürsek kârdır diye bakan bildiğin hırsız uğursuzlar, ya paranı ya canını, oracıkta ağzın bağlı cascavlak böyle kıssadan hisse olmuş halde kalıverirsin valla.

Stephen, yani demek istiyoruz ki selam sabah eyleyen adam iyice yaklaştığı sırada, her ne kadar kendisi de hiçbir şekilde öyle cin gibi ayık falan olmasa da, Corley'nin nefesinin leş gibi çürümüş mısırsuyu koktuğunu farketmeden geçemedi. Lord John Corley, derdi bazıları ona, şeceresinin hikâyesi de şöyleydi. Kendisi G bölüğünden yakın zaman önce hakkın rahmetine kavuşan Komiser Corley'nin en büyük oğluydu, bu komiser de Katherine Brophy adında, Louth'lu bir çiftçinin kızı olan bir kadınla evlenmişti. Büyükbabası, New Ross'lu Patrick Michael Corley, o şehrin bir vatandaşından dul kalmış olan, kızlık adıyla Katherine (evet yine) Talbot'la evlenmişti. Dedikodulara göre, bu dedikodular hiç ispatlanamadıysa da, o kadının Talbot de Malahide lordlarının sülalesinden geldiği söylenirdi, bu sülalenin malikânesinde ki sahiden de kendi türünün tartışma götürmez derecede başarılı bir örneği olup kesinlikle görmeye değer bir ikametgâhtır, kadının annesi ya da teyzesi

ya da başka bir akrabası, hikâyeye göre çok güzel bir kadın olan bir kadındı işte bu kadın malikânenin çamaşırhanesinde görev yapmak şerefine nail olmuştu. İşte bu da, şu esnada Stephen ile konuşmakta olan, nispeten genç olmakla beraber sefihin teki olan zatın bazı nüktedan çevrelerce Lord John Corley diye anılmasının esbab-ı mucibesiydi.

Stephen'ı bir kenara çekmişti her zamanki sızlanma teranesini okumak niyetindeydi. Bir gecelik yatacak yere verecek bir meteliği bile yoktu. Tüm dostları onu terketmişti. Ayrıca, Lenehan'la da kavga etmişti ve Stephen'a onun kalpsiz ayyaşın teki olduğunu sözlerine daha pek çok sayıda maksadını aşan ifadeyi de serpiştirerek söyledi. İşsiz kalmıştı ve Stephen'a şu Rabbin âleminin neresinde bir iş bulabileceğini sordu ne iş olursa yapacaktı. Hayır, çamaşırhanede çalışan annenin kızıydı o ailenin mirasçısının üvey kızkardeşi olan ya da o değilse de anne tarafından bir şekilde akrabalıkları vardı işte, ikisi de aynı andaydı eğer tüm bu hikâye baştan sona palavra değilse. Her neyse, sıfırı tüketmişti işte.

— Vallahi senden birşey istemezdim, eğer, diye devam etti, iki gözüm önüme aksın, böyle beş parasız kalmasaydım yukarıdaki Rabbim biliyor.

— Yarın ya da öbürsü gün bir pozisyon açılacak, dedi ona Stephen, Dalkey'deki erkek lisesinde bir öğretmenlik vazifesi. Mr Garrett Deasy. Bir dene bence. Benden de selam söyleyebilirsin.

— Yapma yav, diye cevapladı Corley, ağbi ben nasıl okulda ders vereyim. Hiç o kafası basan çocuklardan biri olamadıydım ki, diye ekledi yarım ağızla gülerken, Hristiyan Biraderlerin son sınıfına geçemeden iki kere çaktıydım.

— Benim de bu gece yatacak yerim yok, diye bilgilendirdi onu Stephen.

Corley bunu ilk duyduğunda meselenin Stephen'ın sokaktan kaldırdığı bir sürtük parçasını getirdiği için fakirhanesinden kovulmuş olması olduğunu zannetti. Marlborough Street'te bekâr odaları vardı, Mrs Maloney işletiyordu, altı penini söğüşlüyorlardı fakat her türlü ipsiz sapsız doldurmuştur şimdi orayı ama M'Conachie'nin ona söylediğine göre Winetavern Street'teki Brazen Head'eyse (bu da hitap edilen kişiye uzaktan uzağa keşiş Bacon'ı hatırlatmıştı) bir şilin veriyordun ama hiç fena değildi. Açlıktan da gebermek üzereydi aslında ama bu konuda tek kelime etmemişti.

Bu piyes aslında neredeyse iki gecede bir falan tekrarlanıyor olsa da yine de Stephen, Corley'nin bu en son sabuklamalarının da, aynı daha öncekiler gibi, inanılacak pek bir tarafı olmadığını bilmesine rağmen, hislerine bir bakıma mağlup oldu. Yine de, ne demiş Latin şair, *haud ignarus malorum miseris succurrere disco*, vesaire, özellikle rastlantıya bakın ki paracıklarını her ayın ortası geçtikten sonra ayın onaltısında alıyordu ve o gün de işte bu gündü hattızatında nafakasının hatırı sayılır bir kısmını her ne kadar çoktan saçıp savurduysa da. Ama duruma tüy diken şuydu Corley'nin kafasından Stephen'ın refah içinde yaşadığı inancını söküp atmanın bir

yolu yoktu ve bu yüzden istenileni uçlanmaktan başka bir çıkar yol göremiyordu — oysa bir bilse. Elini cebine daldırdı yine de, orada yiyecek birşey bulacağını sandığından değil, ona en çok bir şilin ya da dengi birşeyler borç verirse her ihtimalde gidip yiyecek birşeyler bulmayı becerir diye. Fakat netice menfi olmuştu, çünkü, hüsran içinde farketti ki, parası cebinden yokolmuştu. Araştırmalarının sonucunda eline geçen tek şey bir iki parça bisküvi kırığıydı. Tüm vargücüyle parasını kayıp mı etti, olabilirdi de hani, yoksa bir yerlerde harcadı mı hatırlamaya çalıştı bir an çünkü bu vaziyet şu içinde bulunduğu durumda hiç de hoş bir istikbal vaadetmiyordu, hatta bilakis tam tersiydi doğrusunu söylemek gerekirse. Ayrıntılı bir arama çalışmasını devreye sokabilmek için kafası çok fazla dumanlıydı ama en azından şu hayal meyal hatırladığı bisküvilerin nereden çıktığını anımsamaya çalıştı. Tam olarak kim vermişti onları ona, ya da nerede olmuştu bu, acaba satın mı almıştı? Öte yandan, başka bir cebinde karanlığın içinde peniler olduğunu düşündüğü birşeylerle karşılaştı, yanılıyordu bu konuda oysa, birazdan bu da açığa çıktı.

— Yarım kron ağbi onlar, diye uyardı onu Corley.

Bir baktı hakikaten de öylelerdi. Stephen paralardan birini ona verdi.

— Sağolasın, diye karşılık verdi Corley. Sen gerçek bir beyefendisin valla. Bir ara geri öderim sana. Şu yanındaki kim? Onunla birkaç kez Camden Street'teki Bleeding Horse'ta yanında afişçi Boylan ile rastladıydım. Beni biraz övüver de Boylan'ın yanında bana bir iş buluversinler. Boynuma reklam tabelası asıp gezecektim ama ofisteki kız önümüzdeki üç hafta boyunca elemana ihtiyaçları olmadığını söyledi be ağbi. Yarabbim bunun için bile, ağbicim, önceden rezervasyon yapman gerekiyor, gören de Carl Rosa operası zanneder. Zaten hiç sikimde değil kavşaklarda at boklarını süpürmeye bile razıyım yeter ki bir iş olsun.

Bunun ardından, iki şilin altı peniyi cebe indirdiği için sızlanması artık biraz hafifleyerek, Stephen'a Bags Comisky namında bir vatandaştan bahsetti hani Stephen onu iyi bilirdi canım dedi gemi levazımatçısı Fullam's'dan hani orada muhasebecilik yapıyordu eskiden hep Nagle's'ın arka odasında olurdu yanında da O'Mara ile Tighe diye böyle kısa boylu kekeleyen bir eleman olurdu. Her neyse, evvelsi gece enselenmişti ve sarhoşluk kamu düzenini bozmak ve polis memuruna mukavemet suçlarından on şilin ceza yemişti.

Mr Bloom bu esnada belediye bekçisinin kulübesinin önündeki kömür dolu mangalın yakınlarındaki kaldırım taşlarının civarını kolaçan ediyordu, çalışmaya doyamayan bir şahıs olduğu anlaşılan belediye bekçisine gelirsek, neresinden baksak, tüm Dublin uyurken o da kendi hesabına ufak bir şekerleme çekmekteydi Bloom'un farkettiği kadarıyla. Bir yandan da Stephen'ın iki dirhem bir çekirdek giyinmiş olduğunu kesinlikle söyleyemeyeceğimiz muhatabına sanki zatıalilerini daha önce bir yerlerde görmüş gibi arada bir göz atıyordu ama bunun nerede olduğunu kesin olarak söyleyecek bir durumda olmadığı gibi ne zaman olduğu konusunda da en ufak bir

fikri yoktu. Dikkatli gözlem yapmak dalında pek çoklarına ders verebilecek seviyede akli melekelerine hâkim bir şahıs olduğundan, adamın kronik meteliksizliğini ele veren son derece pejmürde şapkasını ve genel olarak pek hırpani olan kılık kıyafetini de farketmişti. O da onun parazitlerinden biriydi büyük ihtimal ama ona bakarsan tüm dünyanın düzeni böyle herkesin komşusunun kanını emmesine dayanıyordu, cümle âlem böyleydi, şöyle diyelim ta dibine kadar böyleydi ve işte bu yüzden eğer sokaktaki herhangi bir vatandaşın da kendini para cezasına belki çevrilebilen belki de çevrilemeyen kürek cezasına mahkûm oluvermiş bulmuyor olması tümden *rara avis* kabilinden bir durumdu. Her ihtimalde adamın kendine güveni ve soğukkanlılığı da maşallah pek mütekâmildi canım gecenin ya da sabahın bu saatinde yoldan geçenleri durdurup soru sormaya çekinmediğine göre. Bu kadarı da biraz fazla değil miydi yani.

İkisi ayrıldılar sonunda ve Stephen tekrar Mr Bloom'un yanma geldi, Mr Bloom'un görmüş geçirmiş gözünden Stephen'ın o parazitin yıkamasyon ve yağlamasyonlarına aldanmış olduğu kaçmamıştı tabii. Bu karşılaşmayı kastederek, gülerek, dedi ki, Stephen yani:

— İşleri pek kötü gidiyormuş. Benden sana Boylan diye birinden, afişçiymiş, ona reklam tabelası gezdirme işi vermesini rica etmeni söylememi istedi.

Görülebildiği kadarıyla pek de ilgisini uyandırmayan bu istihbarat üzerine, Mr Bloom yarım saniye kadar dünyadan soyutlanmış bir halde, namı dört iklimi tutmuş Eblana'nın adını gururla taşıyan, Customhouse Quay'e demirlemiş ve büyük ihtimal hurda halde olan bir kovalı tarak gemisinin istikametinde boşluğa dalıp gittikten sonra, bu konuyu konuşmaktan kaçınarak dedi ki:

— Herkese nasibi kadar verilirmiş, derler. Şimdi sen söyleyince, yüzü bana da tanıdık gelmişti. Ama şimdilik bunu bir kenara bırakırsak, eğer bunu sormakla ayıp etmiş olmuyorsam, ne kadar verdin ona?

— Yarım kron, dedi Stephen. Onun da uyuyacak bir yere ihtiyacı var sonuçta.

— İhtiyacı vardır tabii, diye atıldı Mr Bloom, bu haber karşısında en ufak şaşkınlık göstermeden, bunu ben de tasdik ederim, hatta seni temin ederim daimi olarak bu ihtiyaç içindedir. Herkese ihtiyacı kadar, herkesten emeği kadar. Ama hazır bu konular açılmışken, ya sen, diye ekledi gülümseyerek, nerede uyuyacaksın bu gece? Sandycove'a kadar yürünmez, diyelim ki yürüdün, Westland Row istasyonunda olanlardan sonra içeri giremezsin. Boşu boşuna ta o kadar dışarılara taban tepmiş olursun. Sana akıl vermek üzerime şu kadarcık bile vazife değil tabii ama babanın evini neden terkettin ki?

— Belamı aramak için, oldu Stephen'ın cevabı.

— Kısa süre önce senin mümtaz pederinle birlikteydim, diye diplomatik bir cevap verdi Mr Bloom, hattızatında tam da bugün, daha doğru söylemek gerekirse dün. Nerede oturuyor şu anda? Sohbetimiz esnasında taşınmış olduğunu öğrendim.

— Dublin'de biryerlerde herhalde, diye yanıtladı Stephen vurdumduymazca. Neden?

— Yetenekli bir adam, dedi Mr Bloom yaşlı Mr Dedalus hakkında, birden fazla alanda yetenekli hem de, doğuştan *raconteur* diye birşey varsa ta kendisi. Senden çok gurur duyuyor, haklı da. Belki dönebilirsin, diye bir öneride bulunmaya cesaret etti, hâlâ Westland Row terminalindeki o pek tatsız sahneyi düşünüyordu, sonunda üçüncü arkadaşlarına papazı bulduran diğer ikisi, Mulligan yani, ve onun o İngiliz turist arkadaşı sanki koca istasyon babalarının malıymış gibi Stephen'ı o kargaşada resmen iyot gibi ortada bırakmaya çalışmışlardı hani ve başarmışlardı da.

Bu önerisine hiçbir cevap alamadı ne var ki, çünkü Stephen'ın zihni aile ocağını en son gördüğü günü gözünün önüne geri getirmeye çalışmakla meşguldü, kızkardeşi Dilly ateşin başında oturuyordu, saçlarını aşağı sarkıtmıştı, isle kaplı çaydanlıkta Trinidad malı kakao kabuğu tozundan yaptığı tatsız tutsuz içecek pişsin de Dilly'yle Stephen içebilsinler diye bekliyordu süt niyetine de yulaf unlu su vardı önceden de cuma orucu için tanesine iki peni verip aldıkları ringaları yemişlerdi, Maggy, Boody ve Katey'ye de birer yumurta düşmüştü, kedi ise bu esnada çamaşır merdanesinin altında yumurta kabuklarından kömürleşmiş balık kellelerinden ve kemiklerinden oluşan karavanasını kare şeklinde kesilmiş kesekâğıdının üzerinden gövdeye indirmekteydi bu da emredilen günlerde oruç tutup nefsi köreltmek yolundaki kilisenin üçüncü emrine uyumlu oluyordu çünkü o gün dinî mevsim başı mıydı arife miydi öyle birşeydi.

— Hayır, diye yine tekrarladı Mr Bloom, ben şahsen senin yerinde olsaydım mizah unsuru olarak katkıda bulunan o şen dostuna, Dr Mulligan'a, bir rehber, filozof ya da arkadaş olarak pek de fazla itimat etmezdim. Bal alacak çiçeği iyi biliyor ama büyük ihtimal hayatında yiyecek yemek bulamamak nedir bunu da hiç bilmemiştir. Tabii sen bunu benim kadar farketmemişsindir ama eğer içkine şu ya da bu maksatla bir çimdik tütün ya da başka bir narkotik madde attıysa ben hiç mi hiç şaşırmam.

Öteyandan, kulağına çalınanlardan anladığı kadarıyla, Dr Mulligan da çokyönlü, pek işbilir bir adamdı, kendini kesinlikle yalnızca tıp mesleğiyle sınırlamamasına rağmen bu meslekte hızla öne çıkmaktaydı ve, söylenenler doğruysa, istikbali ona çok da uzak olmayan bir gelecekte son derece başarılı bir mesleki hayatın keyfini sürmeyi vaadediyordu sosyete doktoru olup hizmetleri karşısında pek güzel ücretler alacaktı profesyonel statüsünün üzerine bir de boğulup gitmesi kesin olan o adamı yapay solunum ve Skerries'de yoksa Malahide mıydı? ilkyardım denilen yöntemle kurtarması vardı ki, itiraf etmek gerek ki, fazlasıyla cansiparane bir davranıştı bu ve bunu ne kadar övse azdı, bu yüzden de açıkça söylemek gerekirse böyle davranmasının arkasında ne menem bir neden olduğunu çözmekte tümden çaresiz kalıyordu safi katır inadı ya da kıskançlıktan başka bir açıklama bulamıyordu, besbelli ortadaydı bu.

— Tüm bunların varabileceği yalnız tek birşey var, dedi, herhalde asıl niyeti senin zekânı istismar etmek olmalı, diye bir sözü ortaya atmaya cüret etti.

Stephen'ın şu anda epey asılmış olan suratına attığı yarı yarıya merhamet, yarı yarıya meraktan oluşup dostanelikle güçlenen temkinli bakışının meseleyi pırıl pırıl aydınlatmış olduğu söylenemezdi, bilakis zerre ışık düşürememişti, mesele de şuydu, acaba kendinin fena halde katakulliye getirilmesine izin mi veriyordu, nitekim ağzından moralsizce çıkan bir iki söz de buna işaret ediyordu, yoksa, tam tersine, işin içyüzünü görmesine rağmen, en iyi kendisinin bilebileceği bazı nedenlerle bu işi bir şekilde gidişine mi bırakmıştı... Yıpratıcı fakirliğin böyle bir etkisi olurdu ve o da şöyle bir tahminde bulunuyor hatta tahmin etmekle kalmıyordu ki, pek yüksek bir ilim ve irfan kabiliyetine sahip olmasına rağmen, iki yakasını biraraya getirmekte hiç azımsanamayacak zorluklar çekiyor olmalıydı.

Umumi pisuarların yanında gözüne bir dondurma arabası takıldı etrafında muhtemelen İtalyanlardan oluşan bir grup hararetli hararetli birşey tartışıyorlardı, taraflar arasında ufak bir anlaşmazlık olduğu için, o hayat dolu lisanlarının cerbezeli ifadeleri ağızlarından pek dikkate şayan bir canlılıkla çıkıyordu.

— *Puttana madonna, che ci dia i quattrini! Ho ragione? Culo rotto!*

— *Intendiamoci. Mezzo sovrano più...*

— *Dice lui, però.*

— *Mezzo.*

— *Farabutto! Mortacci sui!*

— *Ma ascolta! Cinque la testa più...*

Mr Bloom ve Stephen arabacılar barakasına girdiler, ahşaptan yapılmış mütevazı bir yapıydı bu, bugüne kadar bu barakaya ya hiç girmemişti ya da çok ender olarak girmişti; birincisi ikincisinin kulağına barakayı işleten adam hakkında bir iki adet faydalı malumat fısıldadı, adamın bir zamanların meşhur Skin-the-Goat'u, yenilmezler çetesinin Fitzharris'i olduğu söyleniyordu ama kendisi bunun doğruluğuna kefil olmazdı, hatta bu hikâyede zerre doğruluk payı olmaması da gayet mümkündü. Birkaç dakika sonra iki gece gezginimiz kuytu bir köşede kendilerini güvenceye alıp oturmuşlardı, onları yalnızca oradaki açlıktan tiridi çıkmış adamlardan, serserilerden ve *homo* familyasının başka birtakım alelade numunelerinden oluşan pek karman çorman kalabalığın dik bakışları selamladı, oturmuşlar kendilerini yemeğe içmeğe vermişlerdi, hepsi kendi sohbetlerine dalmıştı ve belli ki yeni gelenler de bu sohbetlerde büyük bir merak uyandıran bir mevzu olmuşlardı.

— Bir bardak kahve demişken, diye pek aklıselim sahibi bir öneride bulunma cüretinde bulundu Mr Bloom buzu kırmak amacıyla, bence senin midene de şöyle katı yemek formunda birşeyler girse iyi olacak, belki bir parça ekmek falan.

Bunu takip eden ilk eylemi karakteristik *sangfroid*'sıyla bu mamulleri sessizce

ısmarlamak oldu. Arabacılar ve hamallardan ya da işte her neyseler onlardan oluşan *hoi polloi*, onları kısa bir süre süzdükten sonra, göründüğü kadarıyla bundan pek hazzetmemiş bir tavırla, gözlerini öteye çevirdiler, ama kırmızı sakallı, saçlarının bir kısmına kır düşmüş sünger gibi zom bir adet bünye, muhtemelen bir gemici, pürdikkat bakan gözlerini yere çevirmeden önce dikkat çekici bir süre boyunca dik dik bakmayı sürdürdü.

Mr Bloom, serbest ifade hakkı verilmez alınır diye düşünüp, tartışma konusu lisandan, her ne kadar, yadsıyamayacağımız gibi, şu *voglio* meselesinde kafası epey bir karışmış olsa da çat pat biraz anladığı için, *protégé*'sine duyulur bir ses tonuyla, sokakta hâlâ hababam debabam sürmekte olan meydan muharebesi hakkında dedi ki:

— Güzel bir lisan. Şarkı söylemek amacını kastediyorum yani. Sen şiirlerini niçin o dilde yazmıyorsun? *Bella Poetria!* nasıl melodik nasıl dopdolu. *Belladonna. Voglio.*

Kendini olanca varlığıyla bir esneme mücadelesine vakfetmiş fakat genel bir bezginliğe kapıldığından onu bile beceremememekte olan Stephen, şöyle cevapladı:

— Dişi bir filin kulağını dolduracak kadar hem de. Para pazarlığı yapıyorlardı.

— Sahi mi? diye sordu Mr Bloom. Tabii, diye ekledi sonra düşünceli düşünceli, kendi kendine zaten anlaşmak için illa ki lüzumlu olandan çok daha fazla lisan var bir kere dedikten sonra, güneye özentinin halesinden ibarettir belki de zaten.

Barakanın işletmecisi bu *tête-à-tête*'in ortasında kahve derler bir mümtaz karışımla ağzına kadar dolu fokur fokur kaynayan bir kabı ve epey nuhunebiden kalmış görünen bir ekmek somununu, ya da o intibayı bırakan birşeyi, masaya koyduktan sonra bankosu istikametinde ricat etti. Mr Bloom sonradan adamın gözünün içine şöyle dimdik bir baksam mı diye düşünüyordu ki şey sanmasın... işte bu nedenle de Stephen'a kaş göz ederek devam etmesini söyledi o sırada kendisi ise saman altından su yürüterek o anlığına adına güya kahve denmekte olan sıvının kabını yavaş yavaş ona doğru itelemek şerefine nail olmaktaydı.

— Sesler sahtekârlıktır, dedi Stephen kısa süren bir sessizlikten sonra. İsimler gibi aynı, Cicero, Podmore, Napoleon, Mr Goodbody, İsa, Mr Doyle, Shakespeare'ler Murphy'ler kadar yaygındı. Adın ne değeri var?

— Evet, şüphesiz, diye onayladı Mr Bloom yapmacıksız bir tavırla. Tabii ki. Bizim ailenin adı da değişmişti, diye ekledi, sözde ekmek somununu masanın karşı tarafına iterken.

Bakışlarını gözcü gibi yeni gelenlere dikmiş olan kızılsakallı gemici, hususi alakasına mazhar etmek amacıyla gözüne kestirdiği Stephen'a bodoslama yanaşarak sordu:

— Peki senin adın ne ola ki?

Mr Bloom saniye sektirmeden refikinin pabucuna dokundu ama göründüğü

kadarıyla beklemediği bir taraftan gelmiş olan bu sıcak baskıyı kâle almayan Stephen, cevap verdi:

— Dedalus.

Gemici bir çift uykulu altları torbalı, içki ifratı nedeniyle (tercihan emektar Hollanda cini ve su) iyice yumulmuş gözleriyle ona dik dik, ağır ağır baktı.

— Simon Dedalus'u tanır mısın? diye sordu sonunda.

— Adı kulağıma çalınmıştı, dedi Stephen.

Mr Bloom, başkalarının da besbelli pusup kulak kabarttığını görünce, bir anlığına pusulasız kalıvermişti.

— İrlandalıdır, diye cüretle tasdik etti gemici, hâlâ aynı şekilde dimdik bakıyor ve kafasını sallıyordu. Safi İrlandalıdır.

— Fazlasıyla İrlandalıdır, diye atıldı Stephen.

Mr Bloom'a gelirsek bu muhabbetten en ufak birşey anlamamıştı ve kendi kendine aralarında nasıl bir bağlantı olabileceğini soruyordu ki, gemici, tamamen kendi iradesiyle, barakanın diğer sakinlerine dönüp şöyle dedi:

— Ben o adamın elli yarda mesafeden sırtı dönük iki şişenin üzerindeki iki yumurtayı vurmasını gördüm. Sol eliyle, tam isabet.

Her ne kadar zaman zaman kekelemesi onu hafifçe engelliyorsa ve ayrıca el kol hareketleri de birazcık beceriksizceyse de yine de bu şartlar altında elinden geldiğince izah etti.

— Şişe şurada olsun, deyiverin ki. Elli yardayı ölçtüler. Yumurtalar şişelerin üzerinde. Tabancanın horozunu kaldırdı, omzuna koydu. Nişan aldı.

Gövdesini yarı yarıya çevirdi, sağ gözünü tümüyle kapattı, sonra yüz hatlarını bir şekilde yan tarafa doğru buruşturup gecenin karanlığına meymenetsiz bir yüz ifadesi saldı.

— Dışın, diye bağırdı bir defa.

Onu dinleyen herkes bekledi, bir patlama daha olacak diye umuyorlardı, ne de olsa bir yumurta daha olması gerekiyordu.

— Dışın, diye bağırdı ikinci defa.

Anlaşıldığı kadarıyla ikinci yumurtayı da hacamat ettikten sonra, başını sallayıp göz kırptı, kana susamış bir sesle şunu ekledi:

— Her attığını vurur Buffalo Bill,
Karavana ne bilmez sen bunu bil.

Mr Bloom'un sırf ayıp olmasın diye acaba Bisley'deki gibi bir nişancılık müsabakası mıydı bu diye soracağı tutana kadar bir sessizlik hüküm sürdü.

— Ne dedin, dedi gemici.

— Çok eskiden mi olmuştu bu vaka? diye sürdürdü Bloom kılını kıpırdatmadan.

— Yani, diye cevapladı gemici, dinsizin hakkından gelen imansızın sihirli etkisi altında biraz gevşemişti, on yıl falan olmuş olabilir. Hengler's Kraliyet Sirki ile dünyayı turluyordu. Stockholm'de görmüştüm bu numarayı yaparken.

— Ne tuhaf tesadüf, diye Stephen'ın kulağına fısıldadı Mr Bloom çaktırmadan.

— Benim adım Murphy, diye devam etti gemici, D. B. Murphy, Carrigaloe'luyum. Neresidir bilir misin?

— Queenstown Limanı, diye yanıtladı Stephen.

— Doğru, dedi gemici. Fort Camden ve Fort Carlisle. Orası işte benim memleket. Oraya aitim ben. Orası işte benim memleket. Karıcığım da orada şimdi. Yolumu gözlüyor, biliyorum. *İngiltere uğruna, vatan ve güzellik uğruna.* Benim sadık karımdır o, yedi yıldır yüzünü göremiyorum, hep gemiyle bir oraya bir buraya gitmekten.

Mr Bloom kolaylıkla onun bu sahneye fırlayıvermesini gözünün önüne getirebiliyordu — Davy Jones'un binbir hilesini atlattıktan sonra evine varıp yolun kenarındaki denizciler barakàsına gelmesini — aysız, yağmurlu bir gecede. Karı peşinde devriâlem. Tam da bu Alice Ben Bolt meselesi hakkında epey bir hikâye anlatılıyordu sağda solda. Enoch Arden ve Rip van Winkle ve buralarda Caoc O'Leary'yi hatırlayan var mıdır, bak bu da zavallı John Casey'ciğin yüksek sesle okumayı pek sevdiği zorlu bir belagat metniydi bu arada, kendi küçük çapında mükemmel bir şiir örneği sayılırdı. Hiç de yuvadan kaçan kadının geri dönmesi hikâyesi anlatmazlardı, uzaklara giden ne kadar sadakatli olsa da. Penceredeki surat! Tahmin et adamın şaşkınlığını, ipi nihayet göğüslüyor ancak hayat arkadaşının yanına varınca o korkunç gerçeği idrak ediyor, kalbi bin parça oluveriyor. Beni beklemiyordun ama döndüm işte, yeniden başlayacağız. Karısı karşısında oturuyor, kocasından ayrı düşmüş, o aynı ocağın başında. Beni öldü sanmış. Derinlerin beşiğinde sallanarak. Bir de yanında Chubb amca mıdır Tomkin amca mıdır artık vaziyet ne merkezdeyse işte o adam oturuyor, Crown and Anchor meyhanesi müdavimlerinden, ceketini fora etmiş, soğanlı rumstek yiyor. Babana sandalye kalmamış. Buu! Rüzgâr! Kadının en son imalatı da dizinin üzerinde, *post mortem* bir bebek. Denizde dalga, gemide halka, canım cicim bahriyeli! Kaçınılmaz olanın önünde başını eğ. Sırıt ve kabullen. Elveda, imza, seni her zaman çok seven kırıkkalpli kocan, D. B. Murphy.

Hiç de Dublin hemşerilerinden biri gibi bir hali olmayan gemici, arabacılardan birine dönüp şu ricada bulundu:

— Şöyle çiğneyecek bir tutam tütün bulunmaz sizde herhalde değil mi?

Konuştuğu arabacıda, olur ya, yoktu hiç, ama barakanın işletmecisi bir çiviye asılı duran bayramlık ceketinden bir çimdik tütünü aldı, sonra da arzu edilen nesne elden ele geçirildi.

— Sağolasın, dedi gemici.

Yumruyu gagasına tıktı ve, çiğnerken, bir yandan da yavaş yavaş kekeleyerek, devam etti:

— Bu sabah saat onbirde geldik. Bridgwater'dan, üç direkli *Rosevean*, tuğla taşıdık. Buraya gelmek için yazdırdım kendimi gemiye. Bugün de terhis edildim. Görüyor musunuz? D. B. Murphy, sağlam raporlu tayfa.

Bu ifadesini tasdik için iç ceplerinin birinden pek de temiz görünmeyen katlanmış bir belgeyi çıkarıp komşularına takdim etti.

— Dünyayı epey görmüş olmalısın, dedi işletmeci, bankoya yaslanarak.

— Yani, diye cevapladı gemici, şimdi düşününce, bütün etrafını fırdolayı dolaşmış oldum biraz bu mesleğe gireli beri. Kızıldeniz'e gittim. Çin'e gittim Kuzey Amerika'ya Güney Amerika'ya gittim. Seferin birinde peşimize korsanlar düşmüştü. Bir sürü aysberg gördüm, küçüklerinden de. Stockholm'e gittim, Karadeniz'e gittim, Çanakkale boğazını geçtim, Kaptan Dalton'ın emri altındaydık, kendi gemisini batıran kaptanların arasında en hergelesi en şahanesi oydu. Rusya'yı gördüm. *Gospodi pomilyou.* Moskof işte aynı böyle dua eder.

— Kimbilir, ne acayip şeyler görmüşsündür, diye lafa karıştı bir arabacı.

— Yani, dedi gemici, kısmen çiğnediği tütün yumrusunu ağzında dolaştırarak, acayip şeyler de gördüm, iyisini de gördüm kötüsünü de gördüm. Bir timsahın çapanın tırnağını şu tütünü çiğnediğim gibi çiğnemesini gördüm.

Ağzından vıcıklaşmış tutamı çıkardı ve, dişlerinin arasına yerleştirip, gaddarca ısırdı.

— Khaan! Aynı böyle. Peru'da yamyamların cesetleri ve atların karaciğerlerini yemesini de gördüm. Bakın buraya. İşte yanımda. Bir arkadaşım göndermişti bana.

Kendi çapında bir nevi antrepo işlevi gördüğü giderek aşikâr olan iç cebini kurcalayıp bir kartpostal çıkardı ve masanın ortasına doğru itti. Üzerinde şu sözler basılmıştı: *Choza de Indios. Beni, Bolivia.*

Herkes dikkatini teşhir edilen manzaraya verdi, bir grup vahşi kadın, bellerine çizgili peştamallar sarmış, yere çömelmişlerdi, kimisi çocuk emziriyor, kimisi somurtuyor, kimisi uyuyordu, etraflarına çocukları sürü gibi üşüşmüştü (düzinelerce çocuk olsa gerekti resimde), sepetçi söğüdünden yapılmış ilkel barakaların önünde duruyorlardı.

— Bütün gün koka yaprağı çiğnerler, diye ekledi hoşsohbet tayfa. Mideleri de ekmek rendesi gibidir. Çocuk yapma yaşları geçince memelerinin uçlarını keserler. Bakın işte anadan doğma cıbıldak ölmüş bir atın ciğerini çiğ çiğ yiyorlar.

Kartpostalı, hazır bulunan acemi beyefendiler için dakikalar boyunca, hatta belki daha da uzun bir süre ilginin merkezi oluverdi.

— Onları kendinden nasıl uzak tutarsın biliyor musunuz? diye sordu ortaya.

Kimse bir saptama yapmaya gönüllü olmayınca, göz kırptı, dedi ki:

— Ayna tutacaksın. Ne olduklarını şaşırıyorlar. Ayna.

Mr Bloom, hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermeden, kısmen silinip gitmiş adresi ve posta damgasını incelemek için kartın arkasını âlâyıvâlâsızca çeviriverdi. Şöyle yazıyordu: *Tarjeta Postal. Señor A. Boudin, Galeria Becche, Santiago, Chile.* Kartta yazılı bir mesaj yoktu göründüğü kadarıyla, bu da onun bilhassa dikkatini çekti. Her ne kadar anlatılan bu sansasyonel hikâyeye içinden pek inanmadıysa da (şu yumurtaların kafasını uçurma muamelesine de inanmamıştı zaten ona bakarsak ama tabii William Tell vardı bir de şu *Maritana*'da anlatılan Lazarillo — Don Cesar de Bazan vakası da olmuştu hani birinin mermisi öbürünün şapkasının içinden geçmişti) çünkü adamın adıyla (tabii burada sahiden de olduğunu iddia ettiği şahıs olduğunu ve bir yerlerden gizli ve hizmete özel bir tarzda tornistan ettikten sonra sahte bandıra altında seyahat etmediğini varsayıyorduk) gönderinin hayal ürünü alıcısının adı arasında ufak bir fark tespit etmişti bu durum da dostumuzun *bona fides*'i hakkında birtakım şüpheler beslemeye başlamasına neden olmuştu buna rağmen bu anlatılanlar ona uzun süredir aklında olan bir planını hatırlatmıştı bir şekilde bir çarşamba ya da cumartesi günü Londra'ya açık deniz üzerinden seyahat etmek istiyordu hayatı boyunca öyle dünyanın dörtbir bucağına çok da seyahat etmiş biri olduğu söylenemezdi ama yüreğinde doğuştan bir maceracı ruhu yatıyordu ve fakat kaderin hain bir oyunu yüzünden mütemadiyen karaya bağlı kalmıştı tabii Holyhead'e gitmesini saymazsanız ki gittiği en uzak mesafe de oydu. Martin Cunningham sık sık ona Egan aracılığıyla bir paso ayarlayabileceğini söylerdi ama her seferinde şu ya da bu şekilde şeytani bir terslik çıkıyordu ve sonuç olarak elde kalan yine hüsrana uğramış bir plan oluyordu. Ama tut ki iş şöyle bir hovardalık yapıp parası neyse çıkarıp vermeye vardı o kadar pahalı da değildi aslında, yeter ki cüzdan durumu izin versin, taş çatlasa birkaç gine tutardı herhalde mesela Mullingar'a gitmenin fiyatına bakarsak onu öğrenmişti rayici gidiş dönüş beş şilin altı peni idi. Böyle bir hava değişikliği sağlığına pek iyi gelirdi o insanı sarıp sarmalayan ozon yok mu, her açıdan pek sefalı olurdu, özellikle de karaciğeri rahatsız olan bir vatandaş için, yol boyunca çeşitli yerleri de görürdü, Plymouth, Falmouth, Southampton vesaire, bu seyahat en sonunda büyük metropolisimizin turistik yerlerinde ilim irfan dolu bir tur atarak, çağdaş Babil'imizin temaşa edilmesiyle doruğuna ulaşırdı, hiç şüphesiz o büyük restorasyonları da görürdü kule, manastır, Park Lane'in refahıyla tanışlığını tazelerdi. Düşününce ona hiç de fena bir fikir gibi gelmeyen başka bir düşünce de biraz sağı solu yoklayıp yazlık musikilerin çalınacağı en mümtaz tatil mekânlarını kucaklayan bir konser turnesini ayarlamayı denemekti, kadınlı erkekli deniz hamamı ve birinci sınıf kaplıcaları ve ılıcalarıyla Margate, Eastbourne, Scarborough, Margate vesaire, güzel Bournemouth, Manş adaları ve benzeri turizm incileri, pek yüksek bir gelir getirebilirdi bu. Tabii ki, öyle tırışkadan bir kumpanya kurarak ya da komşuların karılarını çalıştırarak olmazdı bu iş, bakınız şekil Mrs C. P. M'Coy — bana valizini ödünç veriver ben sana bileti postalarım. Hayır, şöyle

birinci sınıf birşeyler gerekiyordu, kadro en meşhur İrlandalı kasttan oluşmalıydı, Tweedy-Flower büyük opera kumpanyası, kendi nikâhlı eşi de assolist olacaktı Elster Grimes'a ve Moody-Manners'a rakip olacaklardı, bu kadar da basitti bu iş ve başarılı olacaklarından emindi, yerel gazetelerde onları şişiren yazılar çıkartmak da doğru ipleri çekmeyi bilen birazcık işbilir birisi tarafından kolaylıkla yapılabilirdi ve böylece hem iş hem oynaş aradan çıkmış olurdu. Ama kim olacaktı bu birisi? İşte zurnanın zırt dediği yer de buydu.

Ayrıyeten, her ne kadar yüzde binbeşyüz emin olmasa da bundan, yeni hatlar açılınca müthiş yeni ufuklar açılacak gibi geliyordu ona zamanın gerektirdiklerine uymak gerekiyordu mesela Fishguard-Rosslare hattı ama, kulağına çalındığı kadarıyla, bu da hep bildiğimiz bürokrasinin ve çıtkırıldım malullerin ayak sürümesi sayesinde türlü çeşitli kuşbeyinlinin eline kalmış, bitmek bilmez kırtasiyecilik departmanlarının *tapis*'sinde sürünüp duruyordu. Burada büyük bir fırsat vardı, bir tek biraz işbitiricilik biraz girişimcilik istiyordu eğer bu yapılırsa ahalinin seyahat ihtiyaçları karşılanacaktı, ahali derken ortadireğin, Brown, Robinson ve ortaklarının yani.

Pek yazıktı düpedüz saçmaydı aslına bakarsan ve suçun büyüğü de o hiç yere göğe koyamadığımız toplumumuzdaydı, tam da tüm sistemin böyle bir teşvike ihtiyacı varken, birkaç kıytırık lirayı tasarruf edeceğiz diye sokaktaki adam yaşadığı dünyayı biraz daha görmekten mahrum bırakılıyordu tıkılıp kalıyorlardı bunun yerine benim kuma-saplanmış-sopanın beni karı diye aldığı günden beri. Sonuç olarak, onbir küsür aydır bu sıkıcı hayatı yeterince yaşamamışlar mıydı zaten anasını satayım ve özellikle yazın şehir hayatının o sıkıntısından sonra şöyle radikal bir *venue* değişikliğini hakketmişlerdi, tercihen tam da Tabiat Ana en güzel zamanındayken hem de, insan yeniden doğmuş gibi olurdu vallahi. Anavatanımız olan adada da tatilciler için eşit derecede şahane tatil imkânları vardı, Dublin ve çevresinde ve pitoresk köylerinde, türlü çeşitli görmeye değer güzellikleri olmakla kalmayıp bünyeyi de tonik etkisiyle sarıp sarmalayan, insanı gençleştiren nefis orman içleri, hatta, buharlı tramvayla gidilebilen Poulaphouca, ve daha da uzaklarda çılgın kalabalıktan uzakta, haklı olarak İrlanda'nın bahçeleri diye adlandırılan Wicklow, tekerlekli sandalyeye mahkûm yaşlılar için ideal bir muhit, şakır şakır yağmur yağmazsa tabii, Donegal'ın kırları da var, eğer söylenenler doğruysa, oradaki *coup d'œil* muhteşemötesiymiş, öte yandan bu son andığımız mekânın pek de öyle kolayca ulaşılabilitesi olmadığından aldığı ziyaretçi sayısı mekânın ayan beyan meydanda olan faydalarına bakınca bekleyeceğimiz kalabalık seviyesinin çok çok altında kalıyor, Howth ise pek çok tarihî ve başka türlü olayın sahnesi olmuş bir mekân, Silken Thomas, Grace O'Malley, George IV, ormangülleri deniz seviyesinin yüzlerce metre üzerinde her cinsten ve her sınıftan insanın favori bir sığınağı olmuştur, özellikle bahar aylarında gençlerin gönül yayları, ama tabii unutmamak lazım orada da epey bir zaiyat oluyor insanlar uçurumdan düşüyor kimisi kazayla

kimisi ise taammüden, bu arada, çoğu da bu işi bir anda kafaya koyup yapıveriyorlar, Nelson sütunundan bastın mı üç çeyrek saatlik mesafede ne de olsa. Çünkü tabii çağın gerektirdiği turizm hizmetleri henüz tabiri caizse emekleme safhasında olduğundan, konaklama imkânları da tatminkâr olmaktan epey uzak kalıyor. İşin şu tarafını derinlemesine anlamak da enteresan olabilir gibi görünüyordu ona, sırf ve safi merak saikiyle soruyordu bunu, acaba trafik mi yolu yaratıyordu yoksa tam tersi mi oluyordu yoksa ikisi de doğru muydu esasen. Resimli kartpostalın öbür tarafını çevirdi ve kartı Stephen'a geçirdi.

— Bir keresinde bir Çinli gördüydüm, diye hikâye etti yiğit anlatıcı, sıvacı macununa benzer ufacık hapları vardı, hapları suya atınca açılıyorlardı ve her haptan başka şekilde birşey çıkıyordu. Biri gemi oluyordu, öbürü ev, öbürü çiçek oluyordu. Bana çorba yap dersin sıçanları haşlayıp önüne koyar, diye ekledi iştah açıcı bir sesle, Çançinçonlar yapar bunu.

Seyyahımız, muhtemelen yüzlerindeki hafif şüphe ifadesini farkederek, sergüzeştlerini sergilemeye devam etti.

— Trieste'de de adamın birinin İtalyanın teki tarafından öldürülmesini gördüm. Saplayıverdi bıçağı sırtına. Nah şunun gibi bir bıçak.

Konuşurken cebinden görünüşü tehlike arzeden koskoca bir çakı çıkardı, kendi karakterine epey uyuyordu, ve saplayacakmış gibi elinde tuttu.

— Keranenin tekinde iki kaçakçı arasında maraza çıkmıştı. Adam kapının arkasına saklanıp öbürünün arkasından çıkıverdi. Bak şöyle. *Allahını karşılamağa hazır ol,* dedi. Hart! Arkasından bir sapladı dibine kadar girdi.

Ağırlaşmış gözleri, sersem sersem etrafı kolaçan ederken, bir şekilde dinleyicilerin eğer şans eseri başka soru soracakları tutarsa da sormamalarını sağladı. Pek sağlam bir çeliktir bu, diye tekrarladı, bir yandan da heybetli *stiletto*'sunu inceliyordu.

Sinirleri en sağlam olan bir insanı bile iğrendirecek bu mide kaldırıcı *dénouement*'dan sonra çakıyı şakkadanak kapadı ve mevzubahis silahı kimilerinin cep diye de adlandırdığı o korku tüneline geri kaldırdı.

— Bıçak kullanmayı iyi biliyorlar, dedi anlaşıldığı kadarıyla dünyadan epey habersiz biri, hepsinin faydalanması için. Yenilmezlerin park cinayetlerini de ecnebilerin işlediğini söylemişlerdi ya bıçak kullandıklarına bakarak.

Belli ki *cehalet saadettir* şiarına uyarak ağızdan çıkmış bu sözler üzerine, Mr Bloom ve Stephen, içgüdüsel olarak, her biri kendi yoğurt yiyişine göre, ama aman ha *entre nous* türünden kutsal bir sessizliği koruyarak da olsa, Skin-the-Goat, *alias* işletmecinin o ocak zamazingosundan sıvı huzmeleri fışkırtmakta olduğu köşeye doğru manidar bakışlar fırlattılar beraberce. Ne düşündüğünü anlamaya imkân vermeyen suratı düpedüz bir sanat eseriydi, başlı başına bir etüd kabul edilebilirdi, tarife mahal bırakmıyordu, ne olup bittiğinden zırnık birşey anlamıyor gibi bir ifade vardı suratında. Gülünç, pek gülünç.

Biraz fazla uzayan bir sessizlik oldu. Adamın biri tekleye tekleye bir kahve lekeli akşam gazetesini okuyordu; diğeri, üzeri yerlili *choza de* kartpostalını; bir başkası, tayfanın ihracını. Mr Bloom, onu şahsen ilgilendirdiği kadarıyla, düşünceli bir ruh hali içinde tefekküre dalmakla yetinmişti. Anılan olayın vuku bulduğu zamanı daha dün gibi, capcanlı hatırlıyordu, yirmi yıl kadar önce olmalıydı, toprak kavgalarının olduğu günlerdeydi, uygar dünyayı teşbihte hata olmazmış kasırga gibi sarsmıştı, seksenlerin başındaydı, seksenbirdeydi tam tamına, o da onbeş yaşına yeni basmıştı.

— Tamamdır patron, diye sessizliği bozdu gemici. Ver bakalım kâğıtları bize geri.

İsteği yerine getirilince, tırnaklarıyla cırmalayarak kâğıtları topladı.

— Cebelitarık Kayası'nı gördün mü? diye sordu Mr Bloom.

Gemici çiğnerken yüzünü buruşturdu, evet de olabilirdi bunun anlamı, başüstüne de, hayır da.

— Ah, oraya da uğradın demek, dedi Mr Bloom, Europa Burnu, gittiğini düşünmüştü, korsanın belki bir ihtimal birşeyler hatırlayacağını umut etmişti ama boşa çıktı, talaşa bir kusmuk huzmesi fışkırtmakla yetinip, kafasını tembel bir tiksinmeyle salladı.

— Hangi yıldı acaba? diye sordu Mr Bloom. Hangi gemiler olduğunu hatırlayabiliyor musun?

Soi-disant gemicimiz cevap vermeden önce bir süre ağır ağır, açlıkla geviş getirdi.

— Denizdeki kayaların topundan bıktım, dedi, gemilerden de teknelerden de bıktım. Paso çöp tuzlaması hepsi.

Yorulmuştu, sanki, sustu. Sorgulayıcısı, böylesi görmüş geçirmiş bir müşteriden pek bir avanta çıkmayacağını idrak edince, dünyayı çevreleyen müthiş miktarda su üzerine hayallere daldı. Şunu söylemekle yetinelim, haritaya şöyle üstünkörü bir bakışla bile, suyun dünya yüzeyinin en az dörtte üçünü kapladığı görülebiliyordu ve o da bu nedenle şu dalgaların hâkimi olma sözünün ne anlama geldiğini tümüyle takdir edebiliyordu. Defalarca kez — en aşağı bir düzine — Dollymount yakınındaki North Bull'da yaşı geçkin bir denizci eskisini görmüştü, belli ki sıfırı tüketmişti bu adam, her zaman dalgakıranın yakınında öyle bilhassa hoş kokulu olduğunu da pek söyleyemeyeceğimiz denizin yanıbaşında otururdu, herşeyi unutup gitmiş bir halde o denize, deniz ona gözlerini dikmiş bakışırlardı, birileri bir yerlerde şakırken o da yeni ormanlarla taze meraların hayalini kurardı. Ve bu durum da onu meraklara sürüklerdi. Muhtemelen o adam da o sırrı bulmaya çalışmıştı, bir kutuptan bir kutuba bir oraya bir buraya yalpa yapan bir üste çıkan bir dibe vuran — tabii dibe demek tam olarak doğru olmuyor — kaderine meydan okumuştu. Ve bu mücadeledeki şansı yirmiye sıfırdı bu durumu saklamak falan da mümkün değildi. Yine de, işin *minutiae*'sine fazla dalmayalım, şu beliğ hakikat değişmiyordu deniz orada tüm ihtişamıyla duruyordu ve hayatın doğal akışı içinde ya o adamın

ya bu adamın denizlere yelken açıp Rabbine yan bakması gerekiyordu, aslında bu durum da tabii insanların böyle vazifelerin yükünü hep başkalarına yükleme eğilimini ispatlamaktan başka birşey değildi, aynı şu cehennem fikri gibi, piyango ve sigorta da öyle, tıpatıp birbirinin aynı prensipler üzerine kuruluydu bunlar da, zaten başka hiçbir neden olmasa da işte bu nedenle şu cankurtaran pazarları kurumunu takdir etmek gerekiyordu, ülkenin iç tarafları ya da kıyıları farketmez, nerede yaşarsa yaşasın, tüm kamuoyunun bu şekilde ayaklarına getirilen bu hizmete minnettar kalmaları gerekiyordu, ayrıca liman yöneticilerine ve sahil güvenlik servisine de, onlar da yelken mekanizmalarına adam koyup doğa koşullarına maruz kalarak çıkıp gezmek zorunda kalıyorlardı, mevsim ne olursa olsun, vazife çağırınca *İrlanda bugün her adamdan* vesaire, ve kış mevsiminde bazen başlarına gelmedik kalmıyordu, İrlanda deniz fenerlerini de unutmamak lazım, Kish ve diğerleri, bir keresinde böyle fırtınalı diyemeyeceksek de oldukça sert olduğunu söylememiz gereken bir havaya yakalandıkları zaman o fenerin etrafından dönerken defalarca alabora olmak üzereydiler kızıyla.

— *Korsan* adlı gemideyken bizimle beraber bir vatandaş vardı, diye devam etti asıl korsan kendisi olan yaşlı deniz köpeği. Kıyıya çıkıp ayda altı papele bir beyefendinin uşağı olarak kebap bir iş buldu. Ayağımdaki pantalon onun pantalonu, yağlı kumaştan yağmurluğunu ve o sustalıyı da o vermişti. Ben çoktan hazır ve nazırım valla öyle bir iş yapmaya, traş edeceksin fırçalayacaksın. Gezip durmaktan tiksindim. Oğlum var şimdi, Danny, denize kaçacaktı da anası hayatını kolayca kazanabilsin diye onu Cork'ta bir dokumacının yanına aldırdı.

— Kaç yaşında? diye sordu dinleyicilerden biri, bu arada, soruyu soran da, profilden bakılınca, özel kalem müdürü Henry Campbell'ı andırıyordu uzaktan, vazifesinin yıpratıcı yükümlülüklerinden uzaktı, pislik içindeydi, ve kılığı da tabii ki hırpaniydi, burun çıkıntısı civarında ise kıpkırmızı bir renklenmenin alametleri müşahede edilebiliyordu.

— Yani, diye cevapladı gemici, ağır ağır, biraz kafası karışmış bir edayla. Oğlum Danny mi? Onsekiz yaşında falan olmalı, benim hesabıma göre.

Skibereen'li baba bunun üzerinde gri, ya da kirden o rengi almış da olabilir her neyse, gömleğini iki eliyle cart diye açtı ve göğsünü tırmalayıp mavi Çini mürekkebiyle yapılmış bir dövmeyi gösterdi, bir çapanın temsili resmi niyetine yapılmıştı.

— Bridgwater'daki o ranzada bit vardı, diye belirtti. Yüzde binbeşyüz eminim. Yarın öbürsü gün bir hamama uğramam lazım. Siyah olanlarına özellikle gıcık oluyorum. Kılım o götverenlere. Kanını emerler adamın, kuruturlar valla.

Hepsinin göğsüne bakmakta olduğunu görünce, onlara kolaylık sağlamak için gömleğini çekiştirip biraz daha açtı ki, gemicilerin umudunun ve rahatının kadim sembolünün üzerindeki 16 rakamını ve genç bir adamın fena halde kaş çatmakta

olan çehresinin profilini tümüyle görebilsinler.

— Dövme, diye açıkladı teşhirci. Odessa açıklarında demir atmış beklerken yapıldı, Karadeniz'deydik başımızda Kaptan Dalton vardı. Antonio diye bir vatandaş yapmıştı bunu. Şuraya da kendini çizdi, Yunanlıydı.

— Yapılırken çok canın yandı mı? diye sordu biri gemiciye.

Hazretleri ise, oysa, şurasında olması gereken şeyi bulmakla şey ediyordu. Bir sıksam ya da...

— İşte bakın, dedi Antonio'yu göstererek. Bakın şimdi ikinci kaptana küfrediyor. Bakın bu da o, diye ekledi. Aynı adam, derisini parmaklarıyla çekerek, akıllıca bir numaraydı bu belli ki, bakın şimdi de anlatılan fıkraya gülüyor.

Ve Antonio denen delikanlının morumturak suratı sahiden de zoraki gülümsüyor gibiydi ve bu enteresan efekt herkesin kayıtsız şartsız hayranlığına mazhar oldu, hayran olanlara Skin-the-Goat da dahildi, bu sefer o bile uzanıp bakmıştı.

— Ya, ya, diye içini çekti gemici, erkeksi göğsüne eğilmiş bakarken. O da gitti. Köpekbalıklarına yem oldu sonra da. Ya, ya.

Derisini bırakıp profilin baştaki normal ifadesine dönmesini sağladı.

— Temiz bir iş, dedi bir numaralı liman işçisi.

— Peki o rakam ne iş? diye sordu iki numaralı avare.

— Canlı canlı mı yediler? diye sordu bir üçüncüsü gemiciye.

— Ya, ya, diye içini çekti beriki bir kez daha, bu sefer birazcık daha neşeliydi, rakamın ne iş olduğunu soran meraklıya doğru yarım ağızla bir an gülümser gibi oldu. Yunanlıydı o.

Sonra da ziyadesiyle darağacı kuşlarına mahsus bir mizah duygusuyla, o zatın iddia edilen sonunu düşünerek ekledi:

— *Bu da aynı Antonio,*
Bastı gitti gelmiyo.

Bir sokak kadınının siyah hasırdan bir şapkanın altındaki cilalı ve avurtları çökmüş suratı barakanın kapısından yan gözle içeriye bakındı, belli ki ortalığı kendi başına bir kolaçan ediyor, acaba bir cukka çıkar mı diye yokluyordu. Mr Bloom ne tarafa bakacağını bilemeyerek hemen yüzünü çevirdi, heyecandan etekleri tutuşmuştu ama dışarıdan sakin görünüyordu, masadan arabacının (eğer arabacı idiyse o) bıraktığı Abbey Street basın organının pembe sayfasını alıp kâğıdın pembesine baktı ama niye pembe? Böyle yapmasının nedeni de şuydu kapının ağzında bu öğleden sonra Ormond Quay'de gözünün ucuyla gördüğü çehrenin aynısını görmüştü, hani kısmen embesil olan kadın var ya, tam adıyla caddenin diye bilinen, yanınızdaki kahverengi elbiseli bayan var ya be diyen (Mrs B.), çamaşırlarını

yıkama işinde kendisine bir şans tanınması için yalvaran. Ayrıca bu çamaşır yıkama lafı nereden çıkmıştı, pek muğlak bir laftı bu?

Çamaşırlarınızı. Yine de, dürüst olmak gerekirse, Holles Street'teyken karısının iç çamaşırlarını kirlendikleri zaman kendisinin yıkadığını itiraf etmesi gerekiyordu, kadınlar da bir adamın aynı durumdaki üzerine Bewley ve Draper marka sabit mürekkeple adının baş harfleri yazılmış (karısınınkiler öyleydi, yani) çamaşırlarını da yıkarlardı yıkadıkları da görülmüştü, eğer adamı gerçekten seviyorlardıysa yaparlardı yani. Beni seven kirli gömleğime katlanır. Yine de, o anda, diken üstünde oturuyordu ve kadından gölge etmemesi dışında başka hiçbir ihsan istemiyordu bu yüzden de işletmeci kadına kaba bir işaret yaparak basıp gitmesini söyleyince pek rahatladı pek ferahladı. *Evening Telegraph*'ın kenarından kadının kapının yanındaki suratını bir anlığına görebildi yüzünde böyle bunamış gibi, cam gibi bir sırıtma vardı, aklının tam olarak yerinde olmadığı belliydi, Kaptan Murphy'nin denizcilik sergisinin etrafına toplanmış bakanları belli ki pek gülünç bularak süzdü ve sonra da ondan bir daha haber alınamadı.

— Çarpacak kurban arıyor, dedi işletmeci.

— Aklım almıyor, diye itiraf etti Bloom Stephen'a, tıbbi açıdan demek istiyorum, nasıl oluyor da Lock hastanesinden çıkmış böyle zavallı bir mahluk, hastalık kokuları saça saça müşteri arayacak yüzü kendinde buluyor, ya da aklı başında olan bir adam nasıl olabiliyor da, eğer kendi sağlığına zırnık değer veriyorsa. Talihsiz mahluk! Tabii, sonuçta kadını bu hale sokan da eminim adamın biridir. Yine de, her ne nedenle olursa olsun…

Stephen kadını görmemişti, omuzlarını silkip şunu söylemekle yetindi:

— Bu ülkede insanlar o kadıncağızın hayatı boyunca sattığından çok daha fazlasını satıyorlar, müthiş bir ticaret de yapıyorlar. Bedeni satıp da canı satın almaya kudreti olmayanlardan korkmayın. Kötü bir tüccar o. Pahalıya alıp ucuza satıyor.

İki erkeğin yaşça büyük olanı, kendisi de her ne kadar hiçbir halükârda bir kızkurusu ya da ahlak bekçisi olmasa da bu yola düşmüş kadınların (bu konuda kızkuruları gibi titizlik taslamak aklının ucundan bile geçmezdi kesinlikle), lüzumlu musibetlerdi bunlar, şüphesiz gerekliydiler, yetkili merciler tarafından tıbbi muayeneye tabi tutularak vesikalandırılmıyor olmalarını kabullenmenin *instanter* bir şekilde bir dur denmesi gereken tarihî bir skandalden başka birşey olmadığını söyledi, kendisi de, bir *paterfamilias* olarak, böyle bir uygulamanın ta en başından beri en yılmaz destekçisiydi. Böyle bir icraatı kim başlatır, dedi, ve şu problemi şöyle hallaç pamuğu gibi bir atarsa, olayla alakalı herkese kalıcı bir hediye vermiş olacaktı.

— Sen, iyi bir katolik olarak, diye paylaştı gözlemini, vücuttan ve candan söz ediyorsun, ruha inanıyorsun. Yoksa acaba burada kastettiğin zekâ mı, her türlü dış varlıktan, mesela şu masadan ya da fincandan farklı olan beyin kuvveti dediğimiz

şey mi? Ben kendim de buna inanıyorum çünkü uzmanlar bunu gri maddenin kıvrımları olarak açıklıyorlar. Eğer bu olmasa mesela X ışınları gibi bir icadı hiçbir zaman yapamayacaktık. Öyle değil mi?

Böylece köşeye sıkışan Stephen söze başlamadan önce hafızasını insanüstü ölçekte zorlayarak konsantre olup ne diyeceğini hatırlamaya çalıştı.

— Bu konudaki en yetkin otoritelerden öğrendiğim kadarıyla bunun basit bir töz olduğu ve bu yüzden de bozulamaz olduğu söyleniyor. Ölümsüz olması da gerekiyor, anladığım kadarıyla, ama, *corruptio per se* ve *corruptio per accidens* saray adabı kuralları tarafından imkânsız kılındığından, onun yalnızca İlk Neden tarafından yokedilebilmesi mümkün, Kendileri de, duyduklarıma göre, böylesi bir adiliği Haşmetmeablarının eşek şakaları koleksiyonuna katmaya gayetle kabil görünüyorlar.

Mr Bloom bu söylenenlerin genel anafikriyle bütünüyle mutabakat içindeydi, her ne kadar işin içindeki böylesi mistik incelikler onun bu yaşadığımız dünyayla sınırlı olan derinliğini bir miktar aştıysa da, basit kelimesinin tepesine bir itirazla binmesi gerektiğini hissetti ve hemen atıldı:

— Basit mi? Bana doğru kelime gibi gelmiyor bu. Tabii ki, şunu teslim ediyor, hakkını veriyorum, insanın karşısına kırk yılda bir gerçekten de basit bir ruh çıkar. Ama benim anlatmaya çabaladığım şu, mesela Röntgen'in icat ettiği ışınları bulmak, ya da Edison'ın icat ettiği teleskopu bulmak başka bir türlü birşey, aslında teleskop ondan önce bulunmuştu galiba ya neyse, Galileo kastettiğim adam. Aynı şey kanunlar için de geçerli, mesela, elektrik gibi her yerde karşımıza çıkan doğal bir fenomenin kanunları başka, doğaüstü bir Tanrı'nın varlığı gibi birşeye inanmak ise tümden başka türden bir hadise.

— Ha o mu, diye canıgönülden karşı çıktı Stephen, o mesele Kutsal Yazıların en tanınmış pasajlarının pek çoğu tarafından herhangi bir şüpheye mahal bırakmayacak biçimde ispatlanmış durumda, destekleyici delilleri saymıyorum bile.

Ne var ki, bu çözülmesi güç düğüme gelince, gerek eğitimleri gerek başka herşeyleri ile taban tabana zıt uçlarda olan, yaşları arasında da bariz bir fark olan çiftin görüşleri çatıştı.

— Öyle miymiş? diye itiraz etti ikiliden daha tecrübeli olanı, baştaki fikrinde diretiyordu. Ben bundan o kadar da emin değilim. Bunu kime sorsan başka bir fikir duyarsın, işin sekter tarafını hiç karıştırmadan, bu konuda seninle *in toto* başka bir fikirde olduğumu söylemem gerek. Eğer samimi fikrimi sorarsan, inancıma göre, o andığın pasajlar en hasından sahteciliklerdi, kitaplara hepsini keşişler eklemişti büyük ihtimal ya da bu da milli şairimizle ilgili meselenin aynısına çıkıyor işte, hani şu onları kim yazmıştı hikâyesi, *Hamlet* ve Bacon gibi, sen tabii Shakespeare'i benden çok çok daha iyi bilirsin, sana bunu anlatacak halim yok. Bu arada, o kahveni içemiyor musun? Ver bana bir karıştırayım, lütfen şu ekmekten de biraz al. Kaptanın

tuğlalarından biri ekmek kılığına girmiş gibi sanki. Yine de, hiçbir aç ayı oynamaz. Zorlayıp yiyiver biraz.

— Mümkün değil, demeyi başardı Stephen, zihnî uzuvları o anda daha fazlasını söylemeyi reddediyordu.

Herşeye bir kulp takmak atalarımızın dediği gibi lüzumsuz bir sinamekilik olduğundan, Mr Bloom kahveyi karıştırıp topak topak olmuş şekeri kabın dibinden kaldırmanın, ya da kaldırmaya çalışmanın, doğru bir iş olacağını düşündü ve Kahve Sarayı'nı ve onların yaptığı yeşilaycılık hizmetini (ve bundan kazandıkları güzel paraları) neredeyse acı diyebileceğimiz hislerle hatırladı. Hiç şüphesiz meşru bir amaç güdüyorlardı ve lamı cimi yok pek büyük hayırları dokunuyordu. Bu oturdukları gibi barakalar gece gezen serserilerin faydalanması için yeşilaycı prensiplerle çalıştırılıyordu, konserler, tiyatro oyunları ve kalifiye insanlarca alt sınıfların hayrına (girişi de ücretsiz olan) faydalı konferanslar veriliyordu. Öte yandan, eşine, Madam Marion Tweedy'ye, vakti zamanında herkesin bildiği gibi bu örgütle birlikte çalıştığı sırada, piyano çalma hizmetlerinin karşılığında gerçekten de pek düşük bir ücret vermelerini gayet net olarak ve acıyla hatırlıyordu. Şu yönde güçlü bir kanı edinmişti, adamların planı hem hayır işi yapmak, hem de karşılarında öyle sözü edilmeye değer bir rekabet olmadığından, bu işten güzel bir kâr sağlamaktı. Bir yerlerdeki ucuz bir yemekhanede de kurutulmuş bezelyelerden bakır sülfat zehiri, $S O_4$ ya da öyle birşeyler çıkmıştı bunu okuduğunu hatırlıyordu ama ne zamandı ya da neresiydi hatırlamıyordu. Her neyse, denetim, her türlü besin maddesinin tıbbi olarak denetime tabi tutulması ona her zamankinden daha gerekli görünüyordu Dr Tibble's marka Vi-Kakao'nun bu kadar tutulmasının nedeni de muhtemelen işin içindeki tıbbi analiz faktörüydü.

— Bir de şimdi dene bakalım, dedi kahveyi karıştırdıktan sonra bir umutla.

Böylece en azından bir tadına bakmaya eli mahkûm hale gelmiş olan Stephen, ağır fincanı sapından tutup kahverengi renkli birikintiden kaldırdı fincan ıslaklıktan nal sesi gibi bir ses çıkararak ayrıldı ve bu nahoş meşrubattan bir yudum aldı.

— Yine de, esas olan katı gıdadır, diye ısrar etti onun iyilik meleği, ben her zaman katı gıdadan yanayım, pisboğazlıktan falan kesinlikle değildi bu, yalnızca ve yalnızca düzenli beslenmenin kafa işi ya da kol işi farketmez hangi türden olursa olsun bir işi doğru dürüst yapmanın *sine qua non*'u olduğu içindi. Biraz daha katı gıda yemen lazımdı. Bambaşka bir adam olmuş gibi hissederdin kendini.

— Sıvı birşey olsa kaldırabilirim, dedi Stephen. Ama ne olur şu ricamı kırma da şu bıçağı ortadan kaldırıver. Ucunu gördükçe midem kalkıyor. Roma tarihini hatırlatıyor bana.

Mr Bloom önerileni sektirmeden yaptı ve suç isnat edilen nesneyi ortadan kaldırdı, kör, sapı boynuzdan yapılmış sıradan bir bıçaktı öyle avamdan birinin gözüne özellikle Romalı ya da antika gibi görünecek hiçbir tarafı da yoktu, ayrıca

bıçağın ucunun da en az göze batan parçası olduğunu da farketmeden geçemedi.

— Ortak dostumuzun hikâyeleri de kendisi gibi, dedi Mr Bloom *confidante*'sine *sotto voce*, bıçak meselesini kastediyordu. Sen sahi söylediğine inanıyor musun? Bıraksan saatlerce bu martavalları anlatır sabaha kadar, peynir ekmek yer gibi de yalan söyler. Bir bak şuna.

Fakat, buna rağmen, her ne kadar gözleri uykuyla ve deniz havasıyla iyice ağırlaşmış da olsa, hayat türlü çeşitli olayla ve en korkunç türden rastlantılarla doluydu ve anlatılanların tümden uydurma olmaması da pekâlâ olasılık dahilinde olabilirdi her ne kadar ilk bakışta döktürdüğü tüm bu madrabazlıkların doğru ve sahih incil olması ihtimali kendi başına ele alınınca insana pek düşük görünüyorsa da.

Bu esnada o da önünde oturan bireyi alıcı gözle süzüyor ve adamı şöyle bir Şerlokholmzce inceliyordu, adama gözü ilk takıldığından beri sürüyordu bu. Her ne kadar iyi yaşlanmış, epey de dinç bir adam olsa da, yalnız hafiften kel kalmaya başlamıştı, façasının formunda ne idüğü belirsiz, insana kodesten kovulmuş olduğunu düşündüren birşeyler vardı, böyle tuhaf görünüşlü bir numuneyi de volta atıp halat çözenler kardeşliğiyle birarada düşünmek için hayalgücünü hiç de öyle şiddetle çekiştirmek gerekmiyordu. Adamını bizzat kendisi bile hacamat etmiş olabilirdi, tabii anlattığının sahiden kendi başından geçmiş bir vaka olduğunu varsayıyoruz, çünkü insanlar sık sık başkalarının hikâyelerini kendilerinin diye anlatırlardı, başka bir deyişle, o adamı kendisi öldürmüş ve mapus damında ömrünün en değerli yıllarından dört ya da beş adedini geçirmiş olabilirdi, suçlarının yükünden yukarıda andığımız melodramatik üslupla arınmaya çalışan bu Antonio denen karakteri ise (milli şairimizin kaleminin mahsulü olup ve aynı adı taşıyan tiyatro karakteriyle hiçbir ilgisi yoktur) hiç anmıyordu bak. Öte yandan belki de tüm bunlar blöften ibaret de olabilirdi, bu da affedilebilir bir zaaf olurdu, çünkü okyanusları denizleri aşmış yaşlı bir denizcinin karşısına şu yurtdışından haber bekleyen arabacılar gibi halis Dublin'li süzme salaklar bir kere çıkınca, hangi denizci olursa olsun adamın *Hesperus* ıskunası vesaire hakkındaki böyle martavallar atası gelirdi. En nihayetinde ve de son tahlilde, bir vatandaşın kendi hakkında atabileceği palavralar, başkalarının o vatandaş hakkında uydurduğu safi sallama kuyruklu yalanların yanında eskilerin dediği gibi anca devede kulak nispetinde kalırdı.

— Aman ha, söylediklerinin hepsi uydurmadır demek istemiyorum, diye sürdürdü lafını. Bunlara benzer durumlarla sık sık olmasa da zaman zaman karşılaşılabilir. Dev insanlar, her ne kadar epey küçük bir ihtimal olsa da, kırk yılın başında karşına çıkabilir. Cüceler kraliçesi Marcella. Henry Street'teki balmumu heykeller arasında ben kendim de bazı Aztekler görmüştüm, öyle deniyor onlara, bağdaş kurup oturmuşlardı. Sırf bunun için onlara para versen bile bacaklarını düz tutamıyorlardı çünkü, şuradaki kaslar var ya, görüyor musun, diye devam

etti, refakatçisinin üzerinde ana hatlarını kısaca gösterirken, sağ dizin arkasındaki tendonlar, ya da işte adı her neyse onlar, o kadar uzun süre bükülmüş bir şekilde oturdukları için zafiyete uğruyor, insanlar da tanrı gibi tapıyor onlara. Bak bu da yine basit ruhlara bir örnek işte.

Öte yandan, Sinbad dostumuza ve onun dehşetengiz maceralarına geri dönersek (bu adam ona biraz Ludwig, *alias* Ledwidge'i hatırlatıyordu, Michael Gunn'ın adının Gaiety tiyatrosunun idaresiyle özdeşleştiği yıllarda Uçan Hollandalı'yı oynamıştı, süper sükse yapmıştı, hayranları ordular gibi akın ediyordu, herkes onu dinlemek için fevç fevç geliyordu aslında hayalet gemi olsun olmasın geminin her türlüsü sahnede biraz yavan kaçıyordu nitekim trenler de öyle), söylediklerinde kendi içinde tutarsız olan hiçbirşey yoktu, bunu teslim ediyordu. Bilakis, şu sırttan bıçaklama motifi o İtalyanolara pek yakışıyordu, tabii teklifsizce konuşmak gerekirse hemen şuracıktaki, Coombe yakınındaki küçük İtalya'daki dondurmacılar, tavada balık tarikini seçmiş olanlar, patates kızartıcılarını ve saireleri hiç anmıyordu bile bak, aklı başında, tutumlu, çalışkan insanlardı hepsi bunu söylemekten çekinmesini gerektirecek hiçbir durum yoktu ama kedigiller itikadından o zararsız ve lüzumlu hayvancıkların hem de sahipli olanlarını geceleyin kaçak olarak avlayıp hayvancağızdan ertesi gün kimseye çaktırmadan ve, ekledi ki, pek de ucuza getirerek şöyle güzel doyurucu sulu ve *de rigueur* olarak sarımsaklı bir kayıntı yapmaya kendilerini biraz fazlaca kaptırıveriyorlardı bazen belki.

— İspanyolların da, mesela, diye devam etti, mizaçları pek ateşli oluyor, şeytan gibi hiddetli oluyorlar, kendi adaletlerini kendileri sağlamaya, karınlarında taşıdıkları o hançerlerle adamı göz açıp kapamaya kalmadan şişleyiverip gebertmeye pek meraklı oluveriyorlar. O aşırı sıcağın yüzünden, iklimin genel etkisinden oluyor hep. Eşim de, tabiri caizse, İspanyoldur, yarım, yani. Hattızatında isterse İspanyol vatandaşlığı bile alabilir, çünkü (teknik olarak) İspanya doğumlu, Cebelitarık tam olarak söylemek gerekirse. Onda da İspanyol tipi var. Rengi bayağı bayağı koyu, bildiğin esmer, kuzguni. Ben, mesela, iklimin karakteri etkilediğine kesinlikle inanıyorum. Şiirlerini İtalyanca mı yazıyorsun diye de bu yüzden sormuştum.

— Kapıdaki mizaçlar var ya, diye lafını kesti Stephen, o kadar ateşlenmelerinin nedeni on şilin kavgasıydı. *Roberto ruba roba sua.*

— Tastamam öyle, diye aynen tasdik etti Mr Bloom.

— Sonra, dedi Stephen, dalıp gitmişti, ya kendi kendine ya da biryerlerdeki bilinmeyen bir dinleyiciye hitaben karman çorman konuşuyordu, Dante'nin hiddeti ve ikizkenar üçgen de var elimizde, Miss Portinari, âşık olduğu kadın, Leonardo da, san Tommaso Mastino da.

— Kanlarından geliyor, diye hemencecik onayladı Mr Bloom. Hepsi güneşin kanıyla yıkanmışlar. Tesadüf, ben de bugün Kildare Street'teki müzeye gitmiştim, buluşmamızdan kısa süre önce, tabii bu adı takabilirsek bu duruma, oradaki antik

heykellere bakıyordum. O kalçaların, göğüslerin muhteşem orantıları. Buralarda öyle kadınlara rastlamak mümkün değil doğrusunu söylemek gerekirse. Belki şurada burada tek tük istisnası çıkar. Alımlısına rastlarsın, tamam, bir şekilde şirin de bulabilirsin, ama benim burada kastettiğim dişi vücudunun biçimi. Ayrıca, kılık kıyafetleri de o kadar zevksiz ki, büyük çoğunluğunun, oysa kıyafet bir kadının doğal güzelliğini büyük ölçüde arttırır, kim ne derse desin. Bumburuşuk çoraplar — tabii bunu ben kafaya takıyor olabilirim, muhtemelen de öyledir, ama yine de bu görmeye dayanamadığım birşeydir mesela.

Ne var ki, etraftaki herkesin ilgisi yavaş yavaş dağılmaya başlamıştı ve diğerleri de deniz kazaları, siste kaybolan gemiler, aysbergle çarpışmalar vesaire türü şeyler hakkında konuşmaya başladılar. Gemigöründü beyimizin ise, tabii ki bu konuda da sözedeceği sözler vardı. Boynuz Burnu'nun etrafını tek tük defa çift yönde dolanmış Çin denizlerinde bir tane muson atlatmıştı, bir tür rüzgârmış bu, ve derin suların tüm bu tehlikeleriyle yüzleşirken, yanında tek birşey varmış, diye ya da o anlama gelen birşeyleri beyan etti, o da onu kurtaran bir adet kutsal madalyonmuş.

Böylece sonra da Booterstown kumsalında Daunt kayasının açığındaki batığa doğru sürüklendikleri zaman, şu talihsiz Norveç barkasının batığıydı — bir an kimse adını hatırlayamadı ama sonunda şu sahiden de Henry Campbell'ı hatırlatan arabacı hatırladı, *Palme*, Booterstown Strand'de, o yıl ahalinin dilinden düşmemişti bu olay (Albert William Quill bu olayı anlatan pek mümtaz ve seçkin, orijinal ve nefis bir şiir yazmıştı, *Irish Times*'da çıkmıştı), koca dalgalar teknenin üzerinde kırılıyordu ve kıyıya kalabalık mı kalabalık bir ahali toplanmış bir dağdağa içinde korkudan donakalmışlardı. Sonra birileri Swansea'den s. s. *Lady Cairns* hakkında birşeyler dedi, ters rüzgârı almış gelen *Mona* bodoslama girmişti o tekneye, iyice basık bir hava vardı o gün ve tekne batmış kurtulan da olmamıştı. Kimse yardıma gelmemişti. Kaptanı, *Mona*'nın kaptanı yani, müsademe perdesinin dayanmayacağından korktuğunu söylemişti. Anlaşıldığı kadarıyla kargo kısmında hiç su yoktu.

Bu esnada bir vaka vuku buldu. Bir iki düğmesini fora etmesi lüzumu hasıl olduğundan, gemici sandalyesinden kalktı.

— Pruvandan bir geçivereyim, süvari, dedi tam da güzelce huzur içinde uyuklamaya başlamak üzere olan komşusuna.

Yavaş yavaş, ağır ağır, melül ve mahzun adımlarla kapıya doğru ilerledi, oradaki tek basamağa ağırlığını vererek bastı barakadan çıkmıştı sonra iskele istikametinde devam etti. O kerteriz almakla meşgulken, ayağa kalktığı sırada alev alev yanan içorganlarının şahsi tüketimi amacıyla, gemici romu ile dolu olduğunu varsaydığımız iki adet mataranın birer cebinden uçları çıkmış olarak göründüklerini farketmiş olan Mr Bloom, bahriyelinin cebinden bir şişe çıkarıp mantarını daha doğrusu kapağını açtığını, ve, şişenin ağzını dudaklarına dayayarak, höpürdete höpürdete şöyle koskoca güzel leziz bir yudum aldığını gördü. Zaptolunamaz Bloom, eskitüfeğin

bir dişinin vücuduna bürünmüş, fakat, neresinden bakarsak bakalım, gözden yitmiş olan bir karşı cazibe kuvvetinin etkisinde bir manevra yapmak amacıyla dışarı çıktığı yönünde külyutmazca bir şüphe de beslemekteydi ve, onu güçbela anca gözlerini kısarak seçebiliyordu, rom matarası macerasından sonra güzelce neşesini bulmuştu, Loop Line'ın rıhtımlarına ve kirişlerine kafasını kaldırmış bakıyordu, aklı iyice şaşmış gibiydi, e tabii buraya son gelişinden bu yana köprü radikal bir biçimde değişmiş ve hatırı sayılır nispette bayındırlaşmıştı. Gözle görünmeyen birisi ya da birileri ona temizlik komitesinin her tarafa bu amaçla yaptırdığı erkek pisuarlarından birinin yolunu gösterdi, ama, tam bir sessizliğin hüküm sürdüğü kısa bir zaman aralığından sonra, gemici, anlaşıldığı kadarıyla pisuarı iyice açıktan alarak, yakında bir yerde sıkıntısını bertaraf etti, sintine suyunun sesi daha da bir süre yerde şapırdamaya devam etti, anlaşıldığı kadarıyla araba durağındaki atlardan birini de uyandırmıştı bu ses.

Her ihtimalde bir toynak basamak yerini uykulu uykulu eşeleyerek arandı ve koşumları şıngırdadı. Bekçi kulübesinde, kızgın kömürlerle dolu mangalının yanında biraz rahatı bozulmuş olan belediye taşlarının bekçisi, şu anda her ne kadar darmadağın göçmüş ve hızla toparlanıp doğrulmaktaysa da, daha önce andığımız Gumley'den başkası değildi, acı ama gerçek, bugünlerde belediyenin fakir fukara yardımlarına talim ediyordu düpedüz, bu geçici işi de çok büyük ihtimalle ona Pat Tobin vermiş olmalıydı, insaniyet namına insafa gelmişti herhalde, onu eskiden de tanıyordu — sağa sola kaykıldı kulübesinin içinde sonra elini kolunu toparlayıp tekrar Morpheus'un kollarına teslim oldu. Darboğaza düşmek denen şeyin daniskasının sahiden de akıllara seza bir örneğiydi bu durum en saygıdeğer çevreleri tanıyan hayatı boyunca en mümtaz aile konforları içinde yetişmiş zamanında yılda en azından £ 100 kazanan bir adamdı ama tabii bu şeddeli eşşek tüm parasını suda taş sektirir gibi saçıp savurmuştu. Al işte şimdi de gidip duvara dayanmıştı, defalarca vur patlasın çal oynasın eğlendikten sonra cebinde dilencilere layık tek bir meteliği bile kalmamıştı. Söylemeye gerek bile yok, içki alışkanlığı vardı tabii, ve bu da bir kez daha bize gösteriyordu ki eğer bu malum merakından kurtulmayı başarabilseydi — tabii olsaydı etseydiyle olmuyor ama —iş hayatında kolayca gayet büyük başarılar elde edebilirdi.

Bu esnada, İrlanda gemiciliğinin gerilemesine hepsi birden avazları çıktığınca ağıt yakmaktaydılar, hem kıyı gemiciliğine hem de uluslararası gemiciliğe zaten ikisi de aynı şeyin parçalarından başka birşey değildi. Palgrave Murphy'nin teknelerinden biri Alexandra Basin'den suya indirilmişti, bu yılki tek yeni tekneydi bu. Liman vardı her tarafta tabii ama gelen giden gemi yoktu ki.

Batık var batık var, dedi işletmeci, anlaşıldığı kadarıyla konuya *au fait* idi.

Belirtmek istediği şuydu neden o gemi gidip Galway körfezindeki yegâne kayaya toslamıştı ve bu kaza tam da Mr Worthington mu neyse adı öyle birşey olan adam

tarafından Galway'e bir liman yapma planları önerildiği zaman olmuştu, ha? Bir de o geminin kaptanına sorun, diye tavsiye etti onlara, sorun bakalım Britanya hükümeti o bir günlük zahmeti karşılığında yan cebine ne koyuvermiş. Lever hattında çalışan Kaptan John Lever.

— Doğru dedim mi, süvari? diye sordu şahsi şerbetlenmesini ve diğer muhtelif egzersizlerini bitirmiş yerine dönmekte olan gemiciye.

O zatıalileri, ya bu sözlerin dibini ve de izmaritini ya da genel nağmesini yakalayabildiğinden, güya musiki sayılan birşeyi hırıldanmaya başladı, fakat acayip de şevkliydi, ikili ya da üçlü sesli bir gemici şarkısı ya da öyle birşeydi bu. Mr Bloom'un keskin kulakları onun sonra da muhtemelen tütününü (sahiden de öyleydi) balgam atarak çıkarmasını duydu, herhalde içkisini içip suyunu dökerken avucunda tutmuştu onu ve mevzubahis ateş suyunun üzerine tadı biraz ekşi gelmişti. Her neyse şerbetlenme — *cum* — şırıldatma operasyonunu başarıyla tamamladıktan sonra içeriye dalmıştı, ve *soirée*'ye bir içki havası katarak, sanki bir gemi ahçısının öz oğluymuş gibi bir şevkle böğürmeye başlamıştı:

— *Peksimetler desen bronz gibi sert,*
Lut'un karısının götü gibi tuzlu et,
Oy Johnny Lever!
Johnny Lever Oy!

Derdini bu şekilde ummana döken bu heybetli numune sahneye adabıyla ulaşmış oldu ve, koltuğuna tekrar yerleştikten sonra, çöküp oturmaktan ziyade ona gösterilen yere göçüp battı.

Skin-the-Goat'un, tabii onun o olduğunu varsayarsak, belli ki eteğinde dökecek epey taşı vardı, boş teneke gibi tangırdak bir nutukla şikâyetlerini ilan ediyordu, İrlanda'nın doğal kaynaklarından ya da öyle birşeyden bahsediyordu, uzun uzadıya açıklamalarında İrlanda'nın şu Rabbimin âlemindeki en zengin ülke olduğunu kimsenin onunla yarışamayacağını, İngiltere'den fersah fersah üstün olduğunu, bol bol kömür madenleri olduğunu, her yıl altı milyon liralık domuz eti, on milyon liralık tereyağı ve yumurta ihraç ettiğini, ve tüm bu zenginliğin İngiltere tarafından zaten her daim dımdızlak kalana dek bedel ödetilen fakirlerin üzerine salman vergiler yoluyla sömürüldüğünü, piyasadaki en iyi etleri hamuduyla götürdüklerini ve bu minval üzerine daha bir alay şikâyeti püskürtüyordu. Bunun üzerine herkes sohbete katıldı ve herkes durumun aynen böyle olduğunu onayladı. Tabiatın hangi nimeti varsa hepiciğini İrlanda topraklarında yetiştirebilirsiniz, dedi, Albay Everard aşağıda Navan taraflarında tütün bile yetiştiriyordu. İrlanda beykını gibisini dünyanın neresinde bulabilirdiniz? Ama, hesap günü, diye *crescendo* ifade etti sesinde hiçbir güvensizlik emaresi olmadan — sohbeti tümden tekeline almıştı — yaklaşıyordu

koskoca İngiltere için, yağmayla elde ettiği kudrete rağmen o suçlarının ceremesini çekecekti. Göçecekti İngiltere ve bu tarihin gördüğü en büyük göçük olacaktı. Almanlarla Japonlar ifadesini alıvereceklerdi İngiltere'nin, diye destekledi sözlerini. Boer'lar sonun başlangıcı olmuştu. Çakma ülke İngiltere şimdiden çatırdamaya başlamıştı ve tabutuna son çiviyi çakan da İrlanda olacaktı, İngiltere'nin aşil topuğuydu İrlanda, sonra da bu sözü açıkladı onlara, Yunan kahramanı Aşil'in tek zayıf noktasıydı bu — bu nokta dinleyicileri tarafından saniyesinde güpgüzelce anlaşıldı çünkü mevzubahis tendonu pabucunun üzerinden göstererek onların tüm dikkatlerini bu noktaya cezbetmişti. Her İrlandalıya vereceği tavsiye şuydu: doğduğunuz memlekette kalın İrlanda için çalışın İrlanda için yaşayın. Ne demişti Parnell, İrlanda'nın tek bir evladını bile kaybetme lüksü yoktu.

Umumi bir sessizlik *finale*'sinin nihayete ermesinin işareti oldu. Bana mısın demeyen seyyah bu koz gibi ışıldayan haberleri hiç tınmadı.

— Zor o dediğin biraz, usta, diye karşılık verdi o yontulmamış elmas, bu duyduğu bayat hakikatlere aşikâr bir şekilde biraz sinirlenmişti.

İşletmeci hani çöküş hikâyeleri vesaire konusunda bu soğuk duşa uyum gösterdi ama yine de anafikrini savunmaktan vazgeçmedi.

— Ordunun en iyi askerleri kim? diye sinirli sinirli sual etti ak saçlı gazi. En iyi atlayıcılar, en iyi koşucular kimde? En iyi amirallerimiz ve generallerimiz kimden çıkıyor? Hadi deyiver bana.

— Tercihan İrlanda'dan, diye yanıtladı eğer cildindeki bozuklukları saymazsak Campbell'a benzeyen arabacı.

— Doğru dedin, diye destekledi yaşlı gemici. İrlanda katolik köylüsü. İmparatorluğumuzun belkemiği odur. Jem Mullins'i bilir misin?

Onun da herkes gibi kendi fikrini savunma hakkı olduğunu düşünse de, işletmeci şunu da ekledi, hiçbir imparatorluk onun zerre umurunda değildi, bizim imparatorluğumuz da onunki de, ve imparatorluğa hizmet eden bir İrlandalı onun gözünde beş para etmezdi. Sonra da hiddetlenme temayülü gösteren birkaç söz daha ettiler birbirlerine, işler kızıştığı zaman, ikisi de, bunu söylemeye gerek bile yok ama, dinleyicilerden destek istiyorlardı, dinleyiciler ise bu söz düellosunu iş karşılıklı ithamlara ya da yumruklaşmaya varmadığı sürece büyük ilgiyle izliyorlardı.

Yıllardır işin içyüzüne vakıf olduğundan Mr Bloom bu öneriyi tam bir delisaçması olarak görmek ve tukaka etmek eğilimindeydi, çünkü, çektiğimiz kahırların bu sayede bitecek olması ya da olmaması meselesini bir kenara bıraksak bile, boğazın karşı tarafındaki komşularının, eğer onlar onun içinde olduklarını sandığından çok daha büyük bir salaklığa kendilerini kaptırmadılarsa, güçlerini göstermek yerine bilakis saklama yönündeki eğilimlerinin çok daha fazla olduğu gerçeğinden fazlasıyla haberdardı. Bu düşünce de bazı malum çevrelerde geçerli olan ve yüz milyon yıl beklersek kardeş adanın kömür madenlerinin tükeneceği yönündeki

donkişotça umutla aynı değerdeydi onun gözünde ve eğer, zaman geçtikçe, olayların seyri gerçekten de bu yönde gerçekleşse bile bu konuda şahsen diyebileceği tek şey şuydu o günle bugün arasında ortaya çıkabilecek ve mesele üzerinde eşit derecede etkisi olabilecek daha bir alay dış etken vardı ve durum buysa da o güne kadarki süre boyunca en makul hareket tarzı her ne kadar iki ayrı kutupta olsalar da her iki ülkenin de en iyi yönlerinden mümkün mertebe istifade etmeye çalışmaktı. Başka bir ufak ve enteresan nokta olan, amiyane tabiriyle orospularla ipsiz sapsız oğlanların oynaşmaları meselesi de, ona İrlandalı askerlerin İngiltere adına da neredeyse İngiltere'ye karşı savaştıkları kadar sık savaştıklarını, hattızatında daha fazla savaştıklarını hatırlattı. Peki, nasıl olabiliyordu böyle birşey? Kısaca, bu ikisinin, dedikodulara göre meşhur yenilmezlerden Fitzharris olan ya da geçmişte olmuş olan mekânın ruhsat sahibi ile, belli ki bir sahtekâr olan diğerinin arasındaki bu sahne, ona dolandırıcının numarasını anlayan birinin bile bile lades tutmasını hatırlatıyordu şiddetle, danışıklı döğüştü yani bunlar, kendisi dışardan bakan bir gözlemci, insan ruhunu araştıran biri olarak görüyordu bunu, diğerleri ise hiç mi hiç çakozlayamıyorlardı. Sonra kiracıya yahut işletmeciye gelirsek, ki büyük ihtimalle o anılan zatla hiçbir alakası yoktu, o (Bloom yani) şu duyguya kapılmaya engel olamıyordu ve yerden göğe kadar da haklıydı bunda, bu gibi insanları hiç kâle almamak en iyisiydi tabii süzme bir salak değilsen ve özel hayatında bir altın kaide olarak bunlarla ve bunların ispiyonculuklarıyla en ufak bir ilişkiye girmemek en doğrusuydu, her zaman bunlardan bir işbirlikçinin çıkıp kraliçenin savcısını — ya da şu andaki durumda kralın — destekleyen bir ifade vermeyeceğini bilemezdin şu Denis yoksa Peter miydi Carey gibi, tüm varlığıyla reddediyordu bu fikri. Ayrıca, bu safi suçtan ve kötülük etmekten ibaret kariyerlerden de prensip olarak hiç mi hiç hazzetmiyordu. Öte yandan, her ne kadar bu türden cürüm eğilimleri hiçbir halükârda onun yakınından bile geçmediyse de, şunu da itiraf etmek gerek ki arada bir (her ne kadar içten içe her zaman neyse o olarak kalıyorsa da) siyasi inançlarının verdiği cesaretle eline bıçağı alan, o soğuk çeliği tutan insanlara bir yere kadar hayranlık duyuyordu, ama kendisi şahsen hiçbir zaman böyle birşeye bulaşmazdı, onun gözünde güneylilerin aşk cinayetleriyle — ya benimsin ya toprağın — aynı kapıya çıkıyordu bunlar hani kadının kocası hep önce kadının diğer bir bahtı açık âdemle ilişkileri üzerine bir çift laf edip (takip ettirmiş olurdu çünkü çifti) alternatif bir evlilik sonrası *liaison* tercihinin sonucu olarak bıçağını saplaya saplaya sevdiceğinde ölümcül yaralar açardı ta ki kafasına o anda dank etti ki, takma adı Skin-the- olan Fitz aslında o eylemcilerin arabasını sürmekten başka birşey yapmamıştı ve bu da demektir ki, eğer aldığı bilgiler doğruysa, esas baskına katılmamıştı, zaten mahkemede onu savunan hukuk dehasının onu kurtarırken başvurduğu müdafa da buydu hattızatında. Her ihtimalde artık bu hikâye çoktan tarih olmuştu ve dostumuz, sözde Skin-the-vesaire, makbul olduğu günleri çoktan geride bırakmıştı apaçık belliydi bu. Keşke eceliyle

ya da darağacında sallanarak da olsa ölseydi. Aktrisler gibi, her defasında son jübile — sahne hayatına kesinlikle veda — sonra da tekrar sırıta sırıta ortaya çıkıverirler. Abartılı düzeyde cömertti, tabii ki, sağı solu da belli olmuyordu, tutumluluğun bırak kendisini düşüncesinin bile yakınından geçmiyordu, hep elinde olmayanı kapmaya çalışıyordu. Benzer şekilde olarak Mr Johnny Lever'ın da *Old Ireland* meyhanesinin dostane atmosferinde, Erin'e geri dönelim vesaire, dokları şöyle bir dolaşırken epey bir £. s. d. dağıtmış olduğundan da şüpheleniyordu. Diğerlerinin söylediklerine gelince, kelimesi kelimesine aynen bu traşları daha yeni dinlemişti, Stephen'a da anlattı muarızını çok basit ama etkili bir şekilde nasıl susturuverdiğini.

— Birşeylerden alınmışmış, diye ifade etti çokçekmiş ama genel olarak soğukkanlılığını korumayı bilen şahıs, benim dediğim birşeylerden. Yahudi dedi bana, kızgın bir sesle, hakaret etmek niyetiyle dedi. Ben de, herkesin bildiği basit gerçeklerden hiç ayrılmadan, ona kendi Tanrısının da, İsa'yı kastettim yani, bir yahudi olduğunu söyledim, ayrıca Tanrısının tüm ailesi de yahudiydi, aynı benim gibi, her ne kadar ben aslında yahudi olmasam da. İşte bu onun ağzının payını veriverdi. Yumuşak cevap gazabı yatıştırır. Diyecek tek birşey bulamadı, herkes de gördü bunu. Haksız mıyım?

Uzun bir yanlışlardasın sen bakışı attı bu yumuşak sesli ithamı ürkek ve karanlık bir mağrurlukla karşılayan Stephen'a, lütuf dilenen bir bakışı da vardı çünkü yan gözle onun tamamen kendisiyle...

— *Ex quibus*, diye homurdandı Stephen onu kesin olarak bağlamayan bir ses tonuyla, iki yahut dört adet gözleri aralarında konuşuyorlardı. *Christus*'muş ya da Bloom'muş adı, ya da başka birşeymiş, yani, eninde sonunda, *secundum carnem.*

— Tabii, diye devam etti açıklamaya Mr Bloom, meselenin iki tarafına da bakmak lazım. Neyin doğru neyin yanlış olduğunu şıp diye anlamaya yarayan kurallar koymak kolay değil tabii ama genel olarak gidişatı iyiye götürmenin yolları mutlaka her zaman bulunabilir ama tabii bir ne derler her memleket, bizim cefakâr memleketimiz de dahil olmak üzere, layık olduğu idare ile yönetilirmiş. Ama birazcık karşılıklı iyiniyet şart. Karşılıklı üstünlük iddialarımızla şişinmek çok güzel tabii de ama ya karşılıklı eşitlikten ne haber? Şiddetin ve hoşgörüsüzlüğün her türlüsüne karşıyım. Bunlarla hiçbirşey elde edilmez hiçbirşey de engellenemez. Devrim dediğinin zamanı gelince taksit taksit gelmesi lazım. Düşünürsen sırf birileri yan sokakta yaşıyorlar ve başka bir lisan konuşuyorlar diye onlardan nefret etmek de saçmalığın daniskası, tabiri caizse.

— Unutulmaz kanlı köprü muharebesi ve yedi dakika savaşları, diye onayladı Stephen, Skinner's Alley ile Ormond pazarı arasında.

— Evet, diye tam tamına tasdik etti Mr Bloom, bu söze tümüyle katılıyordu, yerden göğe kadar haklıydı ve dünya da işte bu çeşit olaylarla yerden göğe kadar doluydu.

— Yaşa, lafımı ağzımdan aldın vallahi, dedi. Böyle bir alay birbirini tutmayan iddiadan oluşan bir lagaluga yani arasan bile ucundan iler tutar bir...

Tüm bu sefil tartışmalar, naçizane kanaatince, tüm bu düşmanlık tohumu ekmeler — artık insan kafatasındaki hırçınlık çıkıntısı yüzünden midir yoksa bir bezenin salgısı mıdır o tarafını bilemiyordu fakat bunların falanca şeref meselesinin ıncığının cıncığından ya da vatan millet bayrak meselelerinden çıktığını sananlar yanılıyordu — hepsinin dönüp dolaşıp bağlandığı yer yine para meselesiydi herşeyin arkasında bu vardı, açgözlülük ve tamah vardı, insanlar hiç nerde durmaları gerektiğini bilemiyorlardı.

— İthamları da hep — diye başladı duyulur bir sesle. Sonra diğerlerinden öteye döndü, ne de olsa onlar muhtemelen... ve şeyin daha yakınında konuştu ki, diğerleri... olur da şey çıkarlarsa...

Yahudileri, diye diğerlerinin duyamayacağı bir sesle yumuşakça Stephen'ın kulağına söyledi, memleketi yıkmakla suçluyorlar. İçinde bir gıdım bile hakikat yok bu ithamın oysa, bunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim. Tarih, — bunu söylersem şaşar mısın? — açık ve seçik bir şekilde şunu ispatlıyor, engizisyon yahudileri kovunca İspanya çürümeye başladı ve İngiltere de ender görülür düzeyde mahir bir kerata olan Cromwell'in zamanında, tabii onun da başka hataları çoktu ama, ülkeye yahudileri ithal etmeye başlayınca müreffehleşti. Neden? Çünkü onlarda olması gereken o ruh var. Çalışkanlar ve çalışkanlıklarını defalarca ispat ettiler. Şimdi şu konulara dalmak istemiyorum... Çünkü sen de bu mesele üzerine yazılmış standart çalışmaları zaten okumuşsundur, ve sen de her ne kadar ortodoks olsan da... Ama, işin din tarafını bir tarafa bırakıp, ekonomi âlemine bakarsak görürüz ki, ruhbanın olduğu yerde refah olmaz. Tekrar İspanya'ya dönersek gördük onları savaş çıkınca, işbitirici Amerika'nın karşısında ne hallere düştüler. Türkler desen, onların imanı böyle davranmalarını gerektiriyor. Eğer ölünce doğrudan cennete gideceklerine inanmasalar şu dünyadaki hayatlarını biraz iyileştirmeye çalışırlardı — en azından, benim fikrimce böyle. Mahalle papazlarının rüzgârı kendilerinden yana çevirip ceplerini doldurmakta kullandıkları kumpas da bu işte. Benim de, diye devam etti, dramatik bir edayla, sana lafın başında anlattığım o kaba heriften hiçbir eksiğim yok bir İrlandalı olarak ve herkesin, diye bitirdi sözünü, hangi inançtan ya da sınıftan olursa olsun geçim sıkıntısı çekmemesine yetecek makul miktarda bir *pro rata* gelirinin olmasını istiyorum, öyle sefalet seviyesinde de değil, şöyle yılda £ 300 ya da o civarda birşey. Şu anda bizim için hayati mesele budur öyle çözülemeyecek bir sorun da değildir bu ve bunu uygulamak olsa olsa insanlar arasındaki ilişkilerin çok daha dostane olmasını teşvik eder. En azından benim görüşüm bu, yanılıyorsam da yanılıyorumdur. Benim vatanseverlikten anladığım bu işte. *Ubi patria*, biz de *Alma Mater*'de kadim çağlarımızda biraz mürekkebini yalamıştık bunların, *vita bene*. Doğduğun değil doyduğun yerdir, ama çalışmak şart.

Güya bir fincan kahve olacak o yenilip yutulmaz şeyin başında, hayatın bu genel özetini dinlerken, Stephen boşluğa dalıp gitmişti. Türlü türlü kelimelerin Ringsend'de sabahları ortaya çıkan o yengeçler gibi renk değiştirmesini duyuyordu tabii, hani çabucak aynı kumun çeşit çeşit renklerinin altını kazıveriyorlardı kumun altında bir yuvaları vardı ya da öyle görünüyordu. Sonra kafasını kaldırdı ve konuştuğunu duyduğu sesin söylediği kelimeleri belki söylemiş belki de söylememiş olan gözleri gördü — çalışmak şart.

— Ben yokum o zaman, demeyi başardı, çalışmayı kastediyordu.

Gözler bu ifade karşısında şaşırmışlardı, çünkü o, o gözlere şimdilik sahip olan insan, daha doğrusu, onun duyulan sesi dedi ki: Ama herkes çalışmalı, çalışmak zorunda, anca beraber.

— Tabii, anlatmak istediğim şu, diye aceleyle onayladı diğeri, iş derken işin en geniş tanımını kastediyorum. Edebiyat üzerine çalışmak da buna dahil, sırf edebiyatın şanı için değil. Bugünlerde en ulaşılabilir mecra olan gazetelere yazmak mesela. O da çalışmak değil mi. Hem de önemli bir meslek. Ne de olsa, seni az da olsa tanıdığım kadarıyla, eğitimine harcanan onca paranın karşılığında senin de bu yatırımları nakde dönüştürmen ve hakkettiğin ücreti alman gerek. Senin de kendini felsefi çalışmalarına adayıp kaleminle geçinme hakkın sonuna kadar var, çiftçinin ne kadar hakkı varsa senin de var. Öyle değil mi? İkiniz de İrlanda'ya aitsiniz, beyin işçisi de bilek işçisi de. İkisi de eşit düzeyde önemli.

— Diyorsun ki, diye yarım bir gülümsemeyle cevap verdi Stephen, ben *faubourg Saint-Patrice*'e, kimileri kısaca İrlanda da diyor bu mahalleye, ait olduğum için bir ihtimal bir önemim olabilir diye bir şüphen var.

— Öyle olur mu, dahası da var, diye ima etti Mr Bloom.

— Oysa benim de şöyle bir şüphem var, diye sözünü kesti Stephen, İrlanda'nın bir önemi varsa, İrlanda bana ait olduğu için asıl.

— Kim kime ait? diye sordu Mr Bloom eğilerek, birşeyleri herhalde yanlış duyduğunu sanmıştı. Affedersin. Son dediğini tam duyamadım. Ne dediydin?

Stephen'ın belli ki canı sıkılmıştı, söylediğini tekrarlayıp kahve ya da her ne ad takıyorsanız o sıvının kabını bir kenara, pek de kibarca olmayan bir tavırla iteledikten sonra ekledi:

— Memleketi değiştiremiyoruz. Bari konuyu değiştirelim.

Konuyu değiştirmek yönündeki bu çok yerinde öneriyi duyunca, Mr Bloom, başını eğdi, ama kafası pek karışmıştı, çünkü kulağına epey uçuk gelen bu bana ait lafını nereye oturtmak gerektiğini pek bilememekteydi. Lafının bir şekilde ağzına tıkıldığı gayet açıktı ama gerisi çok açık değildi. Söylemeye gerek bile yok, kısa zaman önceki sefahat âleminin dumanlı kafasıydı daha demincek tuhaf bir acılıkla ekşi ekşi konuşan, yoksa oğlanın ayık hali hiç böyle değildi. Muhtemelen evindeki hayatı, ki ev hayatına Mr Bloom en yüksek ehemmiyeti verirdi, ihtiyacı olan herşeyi

verememişti ona, ya da doğru çevrelerden insanlarla aşinalığı olamamıştı. Yanındaki, hafif bir endişe hissiyle, belli etmemeye çalışarak süzmekte olduğu genç adam için bir miktar korku hissederek, onun daha Paris'ten yeni döndüğünü de hatırlayarak, gözleri de ona özellikle babasını ve kızkardeşini fena halde hatırlatıyordu, ama ne var ki konuyu da pek de açıklığa kavuşturmayı başaramayarak, böylesi büyük bir istikbal vaadeden diğer kültürlü vatandaşları aklına getirdi örnek olarak, onlar da vakitsizce erken bir çöküşün goncasında solmuşlardı, bunun tüm suçu da kendilerinden başka kimsede değildi. Mesela, O'Callaghan vakası vardı bir kere, yarı kaçık bir moda meraklısıydı, saygıdeğer tanıdıkları vardı ama geçim sıkıntısı çekiyordu, kafayı bulduğu zamanki vur patlasın çal oynasın hallerinin üzerine bir de delice antikalıkları vardı, etrafında kim varsa herkesin kafasını ütülüyordu, kesekâğıdından yapılmış bir takım elbiseyi giyinip elâlemin içine çıkma huyu bile vardı (ayniyle vaki). Sonra eğlencenin dibine vurunca olacak olan *dénouement* neyse o oldu tabii, belasını buldu, iki üç arkadaşının yardımıyla olay yerinden uzaklaştırılmak zorunda kaldı, öncesinde Lower Castle Yard'dan John Mallon'ın copuyla şöyle güzelce bir ikaz edildikten sonra tabii, yoksa Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un ikinci maddesinden mahkemelik olacaktı, hakkında mahkeme celbi çıkarılan bazı kişilerin adları mahkemeye sunulmuş fakat gizli tutulmaktadır, bir sıkımlık beyni olan hangi nedenle gizli tutulduğunu çıkartabilir. Kısaca, iki kere iki dört, altı onaltı, ki kendisi bunu bilhassa duymamazlıktan gelmişti, Antonio vesaire hikâyesini, cokeyler, estetler, öyle dövme yaptırtmak yetmişli yıllarda pek moda olmuştu, hatta Lordlar Kamarası'nda bile, çünkü tahtın sahibi gençken, o sırada veliaht prensti, toplumumuzun kaymak tabakası ve diğer seçkinler de devlet başkanı ne yapıyorsa aynen taklit ediyorlardı, namlı insanların ve taçlı başların ahlak değerlerine taban tabana zıt işler yapıp hata etmeleri üzerine düşüncelere daldı mesela birkaç yıl önceki şu Cornwall davası tüm o cilanın altında tabiatın niyetlerine hiç uymayan işler, mevcut kanunlar da hep Bayan Doğru Mrs Grundy gibi, tepesine biniveriyor, hoş aslında tahmin ettikleri nedenle değildi esasen, o da her ne idiyse, kadınlar yapıyorlar asıl, şu ya da bu şekilde hep oynaşıp duruyorlar birbirleriyle, tüm numara da elbise ve bütün diğer müştemilatında. Seçkin iççamaşırlarını tercih eden bayanların mutlaka yapması gereken, ve giyinmeyi bilen her beyefendi için şart olan nedir, aralarındaki farkı imalı sözlerle iyice açmak ve ikisinin aralarında namüsait hareketler olmasını güzelce fıştaklayıvermek, kadın adamın düğmelerini açtı ve adam kadınınkini çözdü, iğneye dikkat, oysa yamyamların adalarındaki vahşiler öyle mi, hararet olmuş gölgede doksan derece elbise melbise zırnık umurlarında değil valla. Öte yandan, baştaki konumuza dönersek, unutmamak gerekir ki cemiyetin en altından başlayıp kendi bileklerinin gücüyle en üst tabakaya kadar yollarını zorlayıp açanlar da var. Doğanın bahşettiği dehanın gücünden başka değil işte bu. Beynin olacak, beyim.

İşte bu ve takip eden nedenlerden dolayı biraz daha bekleyip yerde ararken gökte bulunacak bir fırsatı yakalayarak bundan istifade etmenin hem vazifesi olduğu hem de kendi çıkarına olduğunu hissediyordu, tabii niçin böyle olduğunu kendisi de tam olarak açıklayamıyordu, nitekim şu anda bir muhasebe çıkarsak, şimdiden şilinlerce içeri girmişti, ve, ne yalan söyleyelim, kendi etmiş kendi bulmuştu bu işe bulaşarak. Yine de, böyle hiç de sıradan kalibrede olmayan, insanı tefekküre yöneltecek fikirler verebilen bir şahıs ile tanışlığı ilerletmek her türlü ufak masrafı ziyadesiyle geri... Zihinsel kapasitemizin uyarılması, hissediyordu bunu, zaman zaman beynimiz için birinci kalite bir tonik görevi görüyordu. Buna bir de tesadüfen rastlaşmaları, tartışmaları, dans, arbede, haydan gelip huya gidergillerden denizci eskisi, gece kuşları, tüm bu vakalar galaksisi, hepsi birden eklenince karşımıza yaşadığımız şu dünyanın minyatür bir portresi çıkıveriyordu, özellikle de son zamanlarda bilhassa mikroskop altına alınmış olan dipteki sınıfların, yani işte madenciler, dalgıçlar, çöp toplayıcılar vesaire. Günün ışıdığı her saatten çalışkanlıkla istifade ederek oturup yazsa bunları acaba talih kendi yüzüne de Mr Philip Beaufoy'a güldüğüne birazcık yaklaşacak kadar güler mi diye düşündü. Şöyle beylik hikâyelerden farklı birşeyler yazsa (ki niyeti de tam tamına buydu) karşılığında da sütun başına bir gine altını alsa, *Tecrübelerim*, diyelim, ya da *Arabacılar Barakasında*.

Şansa bakın ki, oracıkta, dirseğinin yanıbaşında *Telegraph*'ın pembe kâğıtlı spor ekstra baskısı, telek rafta durur mu, duruyordu ve o da kafasında, tatminkâr bir sonuca ulaşmanın çok uzağında, kendine ait olan bir ülke sorusunu çözmeye çalışıyordu ayrıca önceki muammayı da: tekne Bridgwater'dan gelmiş ve kartpostal A. Boudin'e gönderilmişse kaptanın yaşını bulunuz, gözleri amaçsızca kendi özel ilgi alanına giren başlıkları sırayla tarıyordu, ey herşeyi kucaklayan, gündelik matbuatımızı bize bugün ver. Önce bir habere biraz kaptırır gibi oldu ama sonradan anlaşıldı ki H. du Boyes adlı birisi hakkında birşeylerden başka birşey değilmiş, daktilo satış mümessili mi öyle birşey. Tokyo büyük muharebe. İrlanda lisanında muaşşaka £ 200 tazminat. Gordon Bennett. Göçmenlerin dolandırılması. William Hazretleri ✣ tarafından gönderilen mektup. Ascot karşılaşması, Altın Kupa. Sürpriz at *Zâti*'nin zaferi. '92 derbisini hatırlatıyor orada da Yüzbaşı Marshall'ın sürpriz atı, *Sir Hugo*, bahisçilerin ihtimal vermemesine rağmen sonunda kupayı kucaklamıştı. New York'ta felaket, bin kişi hayatını kaybetti. Şap hastalığı. Merhum Mr Patrick Dignam'ın cenazesi.

O da konuyu değiştirmek için Dignam, R. I. P. hakkında yazılanları okumaya karar verdi, fikrince konuyu tatlıya bağlamak amacıyla bulunabilecek son yazıydı ayrıca.

— *Bu sabah* (Hynes ekledi bunu, tabii ki), *merhum Mr Patrick Dignam'ın naaşı Newbridge Avenue 9 numara, Sandymount adresindeki ikametgâhından alınarak defnedilmek üzere Glasnevin'e götürüldü. Rahmetli beyefendi şehir hayatımızın en*

sevilen ve en dost canlısı şahsiyetlerinden biriydi, geçirdiği kısa bir hastalığı takip eden vefatı, onu sonsuz bir acıyla anan tüm sınıflardan vatandaşlarımız için büyük bir şok olmuştur. Mevtanın pek çok dostunun ve arkadaşının da mevcut olduğu cenaze merasimi (bunu Hynes kesin Corny dürttüğü için yazdı) *Messrs H. J. O'Neill ve Mahdumu tarafından ifa edildi, adres North Strand Road 164 numara. Cenaze törenine katılanların arasında Patk. Dignam (oğlu), Bernard Corrigan (kayınbiraderi), av. John Henry Menton, Martin Cunningham, John Power eatondph 1/8 ador dorador douradora* (burası gündüz şefi Monks'u çağırıp Keyes'in reklamını sorduğu âna denk gelmiş olmalı.) *Thomas Kernan, Simon Dedalus, Stephen Dedalus, B. A., Edward J. Lambert, Cornelius Kelleher, Joseph M' C. Hynes, L. Boom, C. P. M'Coy — M'Intosh ve burada sayamayacağımız pek çok kişi vardı.*

(Hatalı yazılmış olan) *L. Boom*'a ve bir satırın tümden tashihli olmasına pek de hafif olmayan bir şekilde bozum olarak, ama öte yandan, söylemeye gerek var mı, dikkatleri cenazede tümden namevcudiyetleriyle celbetmiş olan C. P. M'Coy ve Stephen Dedalus, B. A. (M'Intosh meselesini hiç açmıyordu bile dikkat ederseniz) isimlerinin varlığıyla ölesiye zevklenmiş halde, L. Boom bunu refiki B. A.'ya gösterdi, o ise yeni bir esnemeyi bastırmaya çalışıyordu, yarısı sinirden, tabii her zaman olduğu gibi burada da çıkan delisaçması dizgi hatalarını da unutmadı.

— İbranilere birinci mektubunu, diye sordu, alt çenesi bunu yapmasına izin verir vermez, basmışlar mı? Metin: ağzından çıkanı kulağın duysun da, şapa oturmıyasın.

— Basmışlar, sahiden de, dedi Mr Bloom (her ne kadar ilk başta başpiskoposu kastettiğini sandıysa da ama sonra şaptan bahsetmişti ki bunun onunla hiçbir alakası olması mümkün değildi) bu yükü üzerinden nihayet atabildiği için mutluluktan öleyazdı ve Myles Crawford'ın herşeye rağmen bu işi becerebilmiş olması karşısında da biraz apışıp kalmış durumdaydı, hiç bekler miydin yani.

Diğeri gazeteyi ikinci sayfasından okurken Boom (bir anlığına onu yeni yanlış ismiyle anarsak) dura kalka kendi tarafında üçüncü sayfadaki Ascot hadisesinin haberine bakarak iki gıdımlık keyif yapıyordu. Bedeli 1,000 altın, ayni olarak 3,000 altın tüm taylar ve kısraklar için eklenmiştir. Mr F. Alexander'a ait *Zâti* (*Zebani-Thrale*), 5 yaşında, 18 libre (W. Lane), 1. Lord Howard de Walden'a ait *Zinfandel* (M. Cammon), 2. Mr W. Bass'e ait *Asâ*, 3. Bahisler *Zinfandel*'e 4'e 5, *Zâti*'ye 1'e 20 (oynandı). *Zâti* ve *Zinfandel* yarışa göğüs göğüse başladılar. Kılpayı bir yarış olacak gibi görünüyordu ama tümden sürpriz kabul edilen at öne çıkarak arayı iyice açtı, Lord Howard de Walden'ın kestane doru tayını ve Mr W. Bass'in ahreç kısrağı *Asâ*'yı geride bırakarak 2½ millik parkuru tamamladı. Galip gelen atı Braine yetiştirmişti gördün mü hikâyenin Lenehan'ın anlattığı şekli safi martavaldan ibaretmiş. Hedefe açık arayla önde ulaştı. 1,000 altın ve 3,000 ayni. J. De Bremond'a ait *Maksimum II* (Bantam Lyons'ın merakla halini hatırını sorduğu Fransız atı, henüz vasıl olamadı ama eli kulağında), dereceye giremedi. Voliyi vurmanın muhtelif metodları.

Muaşşaka tazminatı. Halbuki o yarım akıllı Lyons bütün işini gücünü bırakıp deli gibi koşturmuştu, meğerse sona kalıp dona kalmak içinmiş. Tabii ne olacak, bahis oynamak dediğin böyle birşey işte, öte yandan haticeye değil neticeye bakarsak zavallı avanağın seçtiği at için kendini tebrik edecek hali de kalmamıştı pek, umudun hüsranı. Eninde sonunda bütün bunlar tahminden ibaret değil mi.

— Lafı sonunda buna getirecekleri kabak gibi aşikârdı, dedi Mr Bloom.

— Kimin? dedi, bu arada elini de incitmiş olan, diğeri.

— Bir sabah gazeteyi açacaksın, diye onayladı arabacı, ve şunu okuyacaksın, *Parnell'in Dönüşü*. Neyine isterlerse bahse hazırdı. Bir gece bu barakaya Dublin piyadelerinden biri geldi onu Güney Afrika'da görmüş. Gururu yüzünden hayatı kaydı adamın. O onbeş numaralı komite odası vakasından sonra ya kendi kendini tasfiye etmeliydi ya da eski havasına kavuşana kendisini itham edecek kimse kalmayana kadar bir süre gözden ırak kalmalıydı. O biraz kendine geldikten sonra zaten topu birden önünde diz çöküp geri dön diye yalvarırlardı. Öldüğü falan yalandı. Biryerlere firar etmişti o kadar. O getirdikleri tabut taşla doluydu. Adını değiştirmişti De Wet olmuştu, hani Boer'ların generali var ya. Papazları karşısına alarak hata etmişti. Vesaire ve ilanihaye.

Tüm bunlara rağmen Bloom (adıyla sanıyla) adamların böyle hatırlıyor olmasını epey şaşkınlıkla karşılamıştı çünkü zamanında bunların onda dokuzu adamı zifte bulayıp yakmak taraftarıydı, öyle tek tük değil topu bu fikirdeydi, sonra da tümden unutulup gitmişti aradan yirmi yıl mı ne geçmişti çünkü. O taş hikâyesinde hakikatin gölgesinin olması bile hiç muhtemel değildi, velev ki doğru olsun, bütün faktörleri hesaba katınca geri dönmesini hiç tavsiyeye şayan bulmuyordu. Belli ki adamın ölümünde onların asabını bozan bir tuhaflık vardı. Ya gayet uysal bir şekilde akut zatürreden eriyip gitmişti tam da muhtelif politik manevraları meyve vermek üzereyken ya da belki de sonradan kokusu çıktığı üzere bir gün yağmurda ıslandıktan sonra ayakkabılarını ve giysilerini değiştirmeyi ihmal ettiği için soğukalgınlığına yakalanıp sonra doktora da görünmemiş odasından da çıkamadığı için en sonunda ölüp gitmişti iki hafta bile sürmemişti bütün bu olay hepsi de fena halde pişmanlık duymuştu bundan belki de kendi bitirecekleri iş ellerinden alındığı için kızıyorlardı bu da gayet mümkündü. Tabii ondan önce bile kimse adamın nerede gezdiğini bilmiyordu, nerede olduğuna dair en ufak ipucu bile yoktu tam *Nerelerdesin, Alice* vakası, Fox ya da Stewart gibi türlü çeşitli sahte kimliklerle dolaşmaya başlamasından önce bile böyleydi bu, bu nedenle de arabacı dostumuzun bu iddiası ihtimal dairesinde olabilirdi. Ayrıca tabii ki, onun gibi hiç şüphesiz doğuştan lider olan birinin yerine, boylu posluydu boyu ayakkabısız altı kademdi değilse de beş kadem on ya da onbir inç, Messrs. Falanca-ve-Filanca gibilerinin borusunun ötüyor olması ki bu zevatın son derece ender ve seyrek olan olumlu özelliklerini de hesaba katsak bile berikinin gölgesi bile olamazlardı, işte bu

içine dert oluyordu. Hiç şüphesiz kıssadan bir hisse vardı bu işte, ayakları meğerse balçıktan yapılmış idol hikâyesi. Sonra da o pek güvendiği yetmişiki adet hempası karşılıklı karaçalma kampanyalarıyla onu dımdızlak ortada bırakıvermişlerdi. Katillerde de bunun tıpkısının aynısı oluyordu. Geri gelmen gerekiyordu — aklından çıkmayan bir his seni çekiyordu — geri gelmek istiyordun ki başrolü kapmış olan yedek aktöre şu iş nasıl yapılır gösteresin. Onu bir keresinde *Bastırılmaz*'ın yoksa *Birleşik İrlanda* mıydı dizgi tezgâhlarını dağıttıkları o kutlu günde görmüştü, pek şeref duyuyordu bundan, ve, hattızatında, ona birisi yere düşürdüğü zaman silindir şapkasını kaldırıp veren de ta kendisiydi ve o da ona *Çok mersi*, demişti, tabii ki o da o buz gibi dış görünüşünün altında heyecan içindeydi göz açıp kapayana kadar vuku bulan bu mevzubahis ufak talihsizliğe rağmen — babasından öyle görmüş. Buna rağmen, şu geri dönüş meselesine bakarsak, eğer geri gelir gelmez üzerine av köpeğini salıvermezlerse kendini pek şanlı bir köpecik sayman gerekir valla. Sonra hep bir sürü kararsızlık belirsizlik olur, Tom senden yanadır da Dick ile Harry karşıdır. Sonracığıma, bir kere, mallarının üzerine konmuş adamın karşısına çıkıp kimliğini ispatlaman gerekir, Tichborne vakasındaki davacı gibi, Roger Charles Tichborne, geminin adı *Bella*'ydı ve onun, mirasçının hatırlayabildiği kadarıyla, batmıştı, ispatlarını da sunmuştu bunun, Hint mürekkebiyle yapılmış bir dövme işareti de vardı, Lord Bellew müydü neydi? Meğer bütün bu detayları o gemiye binmiş olan bir vatandaştan kolayca öğrenivermiş, sonra da verilen tasvire uyduğunu görünce ortaya çıkıp, *Afedersiniz, benim adım Falanca Filanca* ya da ona benzer harcıâlem bir lafla kendini tanıtmaya kalkışmış olabilirdi. Daha basiretli bir tutum şöyle olurdu, dedi Mr Bloom yanındaki laf ishaline tutulmuş olduğu söylenemeyecek, hattızatında mevzubahis mümtaz şahsiyeti andıran kişiye, eğer döneceksen de dönmeden önce memlekette durum vaziyeti nedir diye önceden bir yoklamak daha akıl kârı olabilir.

— O orospu, o İngiliz fahişesi onun sonu oldu, dedi meyhaneci. Tabutuna ilk çiviyi çakan o oldu.

— Olsun be, ilik gibi hatundu valla, diye belirtti *soi-disant* özel kalem müdürü Henry Campbell, etine buduna da dolgundu maşallah. Az adamın dizlerinin bağı çözülmedi o kadının sayesinde. Resmini bir berber dükkânında gördüm. Kocası da kaptan mıydı subay mıydı.

— Ya, diye eğlenceli bir edayla ekledi Skin-the-Goat. Öyleydi, kibarlık budalaları sınıfından.

Mizah yeteneğine sahip bir karakterden gelen bu gönüllü katkı onun *entourage*'ı arasında azımsanmayacak miktarda gülüşmeye neden oldu. Bloom ise, o, yüzünde bir gülümsemenin en ufak izi bile olmadan, gözlerini kapı istikametine çevirmekle yetindi ve zamanında olağanüstü bir alakaya mazhar olan bu tarihsel hikâyeyi düşünerek dalıp gitti, işin kötüsü, hikâyenin ayrıntıları da aralarındaki bildik, canım cicimlerle dolu aşk mektuplarının yayımlanmasıyla cümle âleme duyurulmuştu. En

başında, tabiatın yapacağını yapıp aralarında bir ilişki doğmasından önce tümden platonikti bu iş, sonra ilerlemiş ve sonunda zincirinden boşalmıştı ve nihayetinde herkesin diline düşmüştü o en son yıkıcı darbeye kadar sayıca hiç de az olmayan kemgözlülerin tam da arayıp bulamadıkları istihbarat olmuştu bu vaka, adamın düşürülmesini tezgâhlamayı zaten kafalarına koymuşlardı aslında herkesin hep bildiği birşeydi bu ama tabii sonradan büyütüldüğü o sansasyon boyutuyla da hiç alakası yoktu. Adları zaten birlikte anılıyordu, kadın gönlünün onda olduğunu zaten söylemişti, bir de üzerine kadının yatağını da paylaştığı bilgisini damlara çıkıp cümle ahaliye ilan etmenin en ufak bir gereği var mıydı şimdi, bu bir de tanık kürsüsünde yemin altında söylenince o tıklım tıklım dolu mahkemeyi bir heyecan sarmıştı orada şahit niyetine gelmiş herkesin düpedüz düğmesine basılmış gibi olmuştu hepsi birden onu şu gün bu zaman üst kattaki bir apartman dairesinden gece giysileriyle girdiği zaman dayadığı merdivenden inerek çıkarken gördüklerini söylemeye başlamışlardı, böyle belden aşağı hikâyelere bir nebze bağımlı olan haftalık dergiler de çuvalla para götürmüşlerdi bu haberlerden. Oysa mesele şundan ibaretti kocası yetmiyordu işte kadına işte tüm mesele buydu aralarında adlarından başka hiçbir ortak yönleri yoktu sonra da sahneye gerçek bir erkek, tek zaafı kuvveti olan bir erkek çıkıyor, kadının sirensi cazibesine kapılıyor ve kendi eviyle bağlarını unutuyordu. Sonrası da malum serencam, sevdiceğin gülümsemelerine bırakıvermek kendini. Evlilik hayatı denen o ezeli sorunsal, söylemeye gerek bile yok, yine ortaya çıktı böylece. Acaba, işin içinde başka bir vatandaş da olduğunu varsayarsak, evli çiftlerin arasında gerçek aşk olabilir mi? Yani tabii adamın gönlü kadına meylettiyse ve aklı başından gidip kadının peşine takıldıysa hiç mi hiç üzerlerine vazife değildi buna karışmak. Adam gibi adam diye işte ona derlerdi, üzerine de daha birçok üstün yeteneği vardı, öbür o yedeksubayla karşılaştırınca yani (öbürü desen *elveda, çapkın kaptanım* nevinden alelade bir bireydi, hafif süvarilerden, 18inci husar birliğinden tam olarak söylemek gerekirse), ayrıca hiç şüphesiz kendi tarzınca ateşli mizaç sahibi bir adamdı (düşmüş önderimiz yani, öbürü değil), kadın da tabii adamın şan ve şöhrete kavuşacağını ânında gördü, adam da sahiden başarmak üzereydi bunu ta ki bir zamanlar en sıkı destekleyicileri olan papazlar ve İncil vaizlerinin topu birden, ve o kadar faydasının dokunduğu o kadar sevdiği onların adına tüm beklentilerin ötesinde onca mücadele ettiği memleketin kırsal bölgelerindeki toprağından kovulmuş kiracılar bir olup adamın evliliğini pişmiş tavuktan beter hale getirene kadar, başının üzerine ateş korları yığdılar, meşhur eşek çiftesini yemiş gibi oldu aynen. Şimdi maziye dönüp şöyle bir bakınca, tüm bunlar bir rüya gibi görünüyordu insana. Ve geri dönmek de yapabileceğin en kötü şey olurdu zaten çünkü söylemeye bile gerek yok kendini ortamdan dışlanmış hissederdin çünkü zamanla herşey illa ki değişirdi. Bak işte, anlayabildiği kadarıyla, kendisi nitekim artık kuzey tarafına taşınmış olduğundan naşi yıllardır uğramadığı bir mahalle olan Irishtown Strand, bir şekilde başka

bir yer gibi görünüyordu ona baksana. Neyse, ha kuzey ha güney, bu iş hep o bildiğimiz ihtirastan yanıp kül olma hikâyelerinden biriydi, lamı cimi buydu, bir çuval inciri rezil rüsva etmişti ve tam da demin dediğini doğruluyordu bu, zaten kadın da İspanyol ya da yarı İspanyol değil miydi, öyleleri yaptıkları hiçbir işi yarım yapmazlardı, güneyliydi onlar kendilerini kaptırdılar mı ihtirasla kaptırırlardı, olan en son edep kırıntılarını da berhava ederlerdi.

— Tam da demin dediğimi doğruluyor, dedi, ışıldayan bağrıyla Stephen'a, hani kan ve güneş hakkında dediğimi. Nitekim, eğer fena halde yanılmıyorsam, o kadın da İspanyoldu.

— İspanya kralının kızı, diye yanıtladı Stephen, sonra da karman çorman bir laflar homurdandı, hoşçakalın ve elveda ey İspanyol soğanları sonra ilk karşımıza çıkan toprağın adı Mevtaydı ve Koçbaşından Scilly'ye ve öyleydi ve ne çoktu...

— Öyle miymiş? diye bir çıkış yaptı Bloom şaşarak, ama apışıp kaldığı da söylenemezdi kesinlikle. Bu dedikoduyu hiç duymamıştım daha önce. Mümkündür, özellikle orası, e kadın da yaşamamış mıydı orada. İspanya demek.

Cebindeki kitabı *Zinanın Zev* ortaya çıkarmamaya dikkat ederek bu arada kitap da ona Capel Street kütüphanesinin günü geçmiş kitabını hatırlatmıştı, cüzdanını çıkardı cebinden, ve içerdiği muhtelif içeriği hızla gözden geçirdikten sonra, en nihayetinde Bloom...

— Hazır mesele açılmışken, dedi, masanın üzerine bıraktığı solmuş bir fotoğrafı dikkatle seçerken, sence bunda İspanyol tipi var mı?

Apaçık bir şekilde ne düşündüğü sorulmuş olan Stephen, büyük beden bir hanımefendiyi gösteren fotoğrafa eğilip baktı, dolgun cazibeleri açık ve seçik bir şekilde meydandaydı, kadınlığının tam çiçek açtığı yaşlardaydı, abiye giysisinin dekoltesi bu okazyon için fiyakalı bir şekilde derin kesilmişti ki bağrı cömertçe ortaya çıksın, memeleri seçilmekten de ileri durumdaydı, dolgun dudakları aralanmıştı, mükemmel dişleri görünüyordu, gösterişli bir ağırbaşlılıkla bir piyanonun yanıbaşında duruyordu, piyanonun nota sehpasında *Eski Madrid'de* şarkısının notası görünüyordu, bir baladdı bu, güzeldi kendince, o günlerde pek modaydı. Onun (hanımefendinin) kocaman, koyu renkli gözleri Stephen'a bakıyorlardı, hayran kalınacak birşeye gülümsemek üzereydiler, bu estetik icranın sorumluluğu da Westmoreland Street'te mukim, Dublin'in en önde gelen fotoğraf sanatçısı Lafayette'e aitti.

— Mrs Bloom, eşim, *prima donna*, Madam Marion Tweedy, diye anlattı Bloom. Birkaç yıl önce çekilmişti. '96 senesinde ya da o civarda. Aynen böyleydi o zamanlar.

Genç adamın yanında durup o da şimdi nikâhlı eşi olan hanımefendinin fotoğrafına baktı, bu hanım, diye açtı sırlarını, Binbaşı Brian Tweedy'nin pek başarılı kızıydı şarkıcılık dalında çok genç yaşta dikkate şayan bir yeterliliğe ulaşmıştı hatta dinleyici karşısına çıkıp ilk selam vermesi daha onaltı yaşına yeni değmiş tatlı bir

kızcağızken olmuştu. Yüzüne gelince, fotoğraf sanki dilleniverecek gibi gerçeğine benziyordu ama endamı fotoğrafta hiç iyi çıkmamıştı, genel olarak pek dikkati çekerdi bu, o elbise endamını pek güzel gösteremiyordu. Hiç sıkıntı çekmeden, dedi, akademi öğrencilerine modellik yapabilirdi, cömert kıvrımlarının ise lafını açmıyordu bile şeylerindeki... Kendisi de, boş zamanlarında biraz sanatla uğraşmayı sevdiği için, kadın vücudunun genel gelişimine bilhassa kafa yorardı zaten, rastlantı bu ya, daha bugün öğleden sonra da Milli Müze'de şu Yunan heykellerini, o mükemmelen gelişmiş sanat eserlerini görmüştü. Mermer aslını aynen verebiliyordu, omuzları, sırtı, tüm o simetriyi, ve diğer herşeyi. Evet, puritanisme, yapıyor yine de Aziz Yusuf'un şahane hırsızlığını alors (Bandez!) Figne toi trop. Oysa hiçbir fotoğraf bunu böyle vermeyi başaramazdı, çünkü, tek kelimeyle söylemek gerekirse, fotoğraf sanat değildi de ondan, bu kadar basit.

Kendini bu havaya kaptırıp, bizim gemicinin güzel örneğine uyarak resmi orada birkaç dakikalığına sözler sussun resim konuşsun diye bırakmayı pek isterdi ki o... yani diğeri o güzelliği kendi istediğince kana kana içebilsin, çünkü, sahneyi dolduruşu bile kendi başına bir ziyafetti açıkçası fotoğraf makinası bunu yakalamanın yakınından bile geçemiyordu. Ama tabii profesyonel görgü kurallarına hiç yakışmazdı böyle bir davranış, her ne kadar şu anda çok güzel bir gece de olsa bu mevsime göre pek latif bir serinlik vardı, çünkü fırtınadan sonra güneş... O da o anda ve orada ona uymak için ihtiyaç gibi birşey hissetti sanki içinden gelen bir ses gibi birşey ve bir harekete hareketlenerek olası bir ihtiyacı gidersem mi acaba dedi. Buna rağmen, sımsıkı oturdu yerinde ve biraz lekelenmiş fotoğrafa bakmakla yetindi, cömert kıvrımlarla kırışmış, emektar ama hiç yıpranmamış, yine de diğerinin olası utangaçlığını daha da arttırmamak niyetiyle incelik edip öbür tarafa baktı bir yandan kadının inip kalkan gerdanının simetrisini gözüyle ölçüyordu. Hattızatında, fotoğrafın biraz lekelenmiş olması cazibeyi biraz daha arttırmaktan başka birşey yapmıyordu, aynen hafifçe lekelenmiş çamaşır gibi, yepyeni gibi olur, çok daha iyi olur, aslında, kolası gitmiştir çünkü. Ya o herif geldiği zaman evde değildiyse?... Aradım o bana dediği kandili geçti aklından ama yalnızca bir anlığına hayallere dalmıştı çünkü sonra hatırladı sabahı dağınık yatağı vesaire içinde Ruby ile madem sikkoz (*sic*) geçen kitabı düşmüştüydü herhalde tam da yerine rastgelmiş lazımlığın yanıbaşına Lindley Murray affetsin.

Genç adamla yarenlik etmekten belli ki büyük keyif alıyordu, eğitimliydi, *distingué* idi, üstüne üstlük delişmendi de, arkadaşlarının arasında açık arayla en iyisi oydu, öte yandan beklemezdin aslında onun içinde yatan... tam tersine, beklerdin aslında. Ayrıca, resmin de güzel olduğunu söylemişti, ve, kim ne derse desin, güzeldi sahiden de her ne kadar bugünlerde resimdekine göre bariz şekilde kilo almış olsa da. Neden olmayacakmış? Bir alay uyduruk kaydırık laf dolaşıyordu bu işler hakkında insanlara ömür boyu üzerlerinden çıkmayan iftiralar atıyorlardı

basın birinci sayfadan o malum manşetlerini atıyordu hep o evlilik ilişkilerinin karman çorman olması neymiş bir profesyonel golfçüyle ya da sahnelerin en son yıldızıyla işi pişirmişmiş tüm şu meseleyi delikanlı gibi açıkça mertçe konuşacak yerde. Kader onları nasıl kavuşturmuşmuş ve aralarında bir elektriklenme olmuşmuş öyle ki kamuoyu adlarını her zaman birlikte anmaya başlamış sonra da mahkemede o mektupları okudular mektuplarda da o alışılmış vıcık vıcık ve sahibini utandıran ifadeler vardı, hiçbir şüpheye mahal kalmamıştı, haftada iki ya da üç kez tanınmış bir plaj otelinde birlikte kaldıkları ispatlanmıştı ve olaylar doğal akışına bırakılınca zamanla samimiyetleri ilerleyip haddini aşmıştı. Sonra da geçici boşanma kararı çıktı ve kraliyet gözetmeninin bir sebep göstermesi gerekiyordu ve engellemeyi o da beceremeyince geçici karar kesinleşti. Ama ona bakarsan, bu kabahati işleyen ikisi, zaten birbirlerine sarmaş dolaş sarılmışlardı, bu meseleyi hiç dert etmeseler de olacaktı, öyle de yaptılar esasen zaten de iş sonunda bir avukatın eline verildi, o da gidip bu işten zarar gören taraf adına usulüne uygun bir şikâyetname verdi. O, Bloom, Erin'in taçsız kralını dünya gözüyle yakından görmek şerefine nail olmuştu bunlar olurken o tarihî *fracas* gününde hani o gün devrik liderin — zina suçunun kisvesi ona giydirildiği zaman bile kanının son damlasına kadar mücadeleyi bırakmamış olmasıyla meşhur olmuştu — (liderin) en çok güvendiği hempalarının on tanesi ya da bir düzinesi belki de daha da fazlası *Bastırılmaz*'ın yoksa *Birleşik İrlanda* mıydı (ismiyle pek de müsemma olamamıştı bu gazete, bu arada) işte onun matbaasına dalmışlardı ve dizgi kasalarını çekiçlerle ya da öyle birşeyle kırmışlardı bütün bunların bahanesi de malum çamur atma mesleğini sürdüren O'Brien taraftarı birkaç yazmanın işlek kalemlerinden dökülen bir iki damla hayasız sızıntı idi, sabık vekilin özel hayatına ahlakına kafayı takmışlardı. Her ne kadar açık seçik bir şekilde radikal bir değişime uğramış bir adam olduğu görülebiliyorduysa da, hâlâ pek göz doldurucu bir adamdı, her zamanki gibi özensiz giyinmişti fakat, gözlerinde o kararlı ifade vardı, o bakışlar o kararsızkâzımları ne biçim etkilemişti zamanında lakin sonradan pek üzülerek idollerinin ayaklarının meğerse kilden olduğunu farketmişlerdi, fakat bunu anca adamı bir kaidenin üzerine diktikten sonra görebilmişlerdi, o kadınsa hepsinden önce görmüştü bunu. Bilhassa çok ateşli zamanlardı onlar ve o hercümerç içinde Bloom kalabalıktaki vatandaşın tekinin dirseğinin nahoş bir dürtmesi yüzünden hafifçe berelenmişti tabii koskoca bir kalabalık toplanmıştı orada böyle karnının boşluğunda bir yere gelmişti, neyse ki ciddi birşey değildi. Şapkası (Parnell'in şapkası) yanlışlıkla yere düşürülmüştü, ve, tarihe doğru şekliyle geçmesi için söylüyordu bunu, o kargaşada bunu görerek şapkayı yerden alan adam Bloom'un ta kendisiydi ona geri vermek niyetiyle almıştı (ve dakika sektirmeden ona geri vermişti de), o ise, nefes nefese, şapkasız, aklı o anda şapkasından millerce uzakta olmasına rağmen, toprak sahibi olarak doğmuş bir beyefendi olduğundan, hattızatında, bu işe, şanından başka hiçbir beklentisi

olmadan girmiş olduğundan, babasından böyle gördüğünden, görgülü davranmanın ne demek olduğunu ufacıkken anasının dizinin dibinde öğrendiğinden dolayı bu iyi aile terbiyesini ânında belli etmişti çünkü hemencecik kendisine yardım edene dönmüş ve ona mükemmel bir *aplomb* ile teşekkür etmişti, demişti ki: *Çok mersi, beyefendi* demişti ama bugün daha erken bir vakitte Bloom tarafından şapkası adam edilen o güya hukuk mesleğinin ziyneti olacak şahsın ses tonundan çok farklı bir ses tonuyla söylemişti, tarih tekerrür ediyordu ama değişerek tekerrür ediyordu, ortak bir dostlarının cenazesinden sonra olmuştu bu acı görevlerini ifa edip naaşını mezarına defnederek onu ebedi istirahatgâhında bir başına bırakmalarından sonraydı.

Öte yandan onu içten içe iyice kızdıran asıl mesele arabacıların vesairenin o menfur şakalarıydı, latife yaptıklarını sanıyorlardı, ölçüsüzce kahkaha atıyorlardı, her bir haltın nedenini, niçini pek iyi anlıyormuş gibi yapıyorlardı ama aslında kendi kafalarındaki düşüncelerin bile ne olduğundan haberleri yoktu, bu yalnızca iki tarafı ilgilendiren birşeydi tabii eğer yasal kocası tam da ikisi birbirlerinin kollarında bir aşk pozisyonunda kenetlendikleri o kritik anda onlara rastlayıveren malum ispiyoncuların birinden aldığı ve yasak ilişkilerine dikkatini çeken imzasız bir mektup sayesinde bu işe taraf olmadıysa tabii bunun sonunda da evde kıskançlık kavgası çıkar ve hata etmiş olan cins-i latif diz çöküp efendisinden ve beyinden af diler ilişkiye son vereceğine yeminler eder ve artık o adamın ziyaretlerini kabul etmeyeceğini söyler yeter ki mağdur koca bu meseleyi unutsun geçmişte olan neyse geçmişte kalsın, gözlerinde yaşlarla, ama ihtimal aynı zamanda içinden de latif latif gülüyordur, çünkü büyük ihtimal pek çok sayıda başkaları da olmuştur önceden. O şahsen, biraz şüpheci eğilimleri olduğu için, şuna inanırdı ve bunu söylemekten de en ufak bir çekince duymazdı, bir adam, ya da adamlar, birden fazla yani, her zaman bir hanımın yedek listesinde adları yazılı olarak sıralarını beklerlerdi, o kadın dünyanın en iyi zevcesi olsa bile böyleydi bu ve velev ki kadın kocasıyla gayet iyi geçiniyor olsun, bir kere karılık görevlerini ihmal etmeye başlayıp, evlilik hayatından bıktığına karar verdiği, ve kibar kaçamaklara başlayıp gönlünü azıcık fıkırdatmaya karar verdiği anda adamlar ânında atlayıp kötü emelleriyle kadını ilgiye boğarlardı, ve neticeye bakarsak kadının kalbini bir başkası kapmış olurdu, kırk yaşlarına yaklaşırken hâlâ cazip olan evli kadınlar ile kendilerinden genç erkekler arasında meydana gelen pek çok *liaison*'un nedeni de buydu, pek çok sayıda kadının yasak aşk yaşaması bunun böyle olduğunu kesin bir şekilde ispatlıyordu.

Böyle bir zihin yeteneği bahşedilmiş olan genç bir adamın, ki belli ki böyleydi komşusu, değerli vaktini hafifmeşrep kadınlarla çarçur ediyor olması çok yazıktı, onlardan insana hayat boyu eşlik edecek bir mikrobu kapıvermek de gayet kolaydı. Bekârlık sultanlığının doğasında günün birinde rüyalarının kadını karşısına çıkıverince onunla evlenmek de vardı o gün gelene kadar hanımefendilerle düşüp kalkmak da bir *conditio sine qua non*'du tabii ama, her ne kadar Stephen'ı

Miss Ferguson hakkında sıygaya çekmek aklının ucundan bile geçmiyorduysa da (onu sabahın köründe Irishtown mahallesine getiren çobanyıldızının işte bu Miss Ferguson olması gayet ihtimal dahilindeydi) bu oğlanlarla kızların flörtü hikâyesine gelince bu konuda derin şüpheler içindeydi haftada iki haftada üç çarpık gülümsemeli beşparasız küçük hanımlarla zaman geçireceksin ortodoks yöntemlerle önceden bir müddet tırıs gideceksin iltifatlar edeceksin gezmelere çıkarıp âşıklar yolunda yürüteceksin çiçekler çikolatalar. Tüm üvey anaları mumla aratan bir evsahibesi tarafından dolandırılarak evsiz barksız bırakılmış olması, onun yaşında cidden pek fena bir durumdu. O acayip âniden yumurtlayıverdiği laflar yaşça büyük olan adamın pek hoşuna gidiyordu aralarında da epey bir yaş farkı vardı babası olacak yaştaydı. Ama şöyle besleyici birşeyler yemesi şarttı, safi ana sütüyle yapılmış yumurtalı bir kokteyl içse bile olsa olurdu, o olmadı bir adet sade haşlanmış Humpty Dumpty yeseydi bari.

— Saat kaçta yemek yedin? diye sordu ince yapılı ve yorgun olmasına rağmen suratı kırışıksız olana.

— Dün bir ara, dedi Stephen.

— Dün mü, diye bağırdı Bloom, ama sonra zaten artık yarın yani Cuma olduğunu hatırladı. Ha, saat onikiyi geçti demek istiyorsun!

— Evvelsi gün, diyerek ilerleme kaydetti Stephen.

Bu istihbarat karşısında kelimenin tam anlamıyla apışıp kalmış olan Bloom düşüncelere daldı. Her ne kadar her konuda hemfikir olmasalar da, aralarında şüphesiz bir benzerlik vardı, çünkü ikisinin de zihinleri, tabiri caizse, aynı hatta ilerliyordu. Onun yaşındayken siyasi işlere bulaştığı günlerde kabaca yirmi yıl falan önceydi bu parlamentoya girme şerefinin *quasi* heveslisi gibiydi Buckshot Foster zamanında o da şimdi maziye bakınca hatırlıyordu (ki bu bile kendi başına bir keyif kaynağıydı) onun da aynı aşırı görüşlere zamanında gözucuyla bakmışlığı vardı. Mesela, şu toprağından çıkarılmış kiracılar meselesi o günlerde yeni gündeme gelmişti, insanların kafasında büyük bir yer tutmasına rağmen, tabii öte yandan söylemeye bile gerek yok, bu davaya beş para bile yatırmadığı gibi şiarlarına körlemesine bağlanmak da aklının ucundan bile geçmemişti, zaten bu şiarların bazıları pek de öyle inandırıcı değildi, işin en başında prensip olarak, her halükârda, toprak işleyenindir ilkesine tam bir sempati duyuyordu, bunu çağdaşlığın bir gereği olarak görüyordu, fakat sonradan hatasını farkedince bu davanın yandaşı olmaya kısmen yan çizmişti, hatta zamanında toprağa dönüşçülerden Michael Davitt'in kafasına soktuğu çarpıcı fikirlerin de ötesine geçmiş olmanın vebali bile vardı boynunda, bugün Barney Kiernan'daki kavimler toplantısında kendisine hiç utanıp arlanmadan yapılan imayı büyük bir esefle karşılamasının nedenlerinden biri de bu geçmişiydi, her ne kadar sık sık fena halde yanlış anlaşılıyor olsa ve de dünyadaki en kavgacı insanın o olmadığı herhalde görülebiliyorsa da, şunu tekrar ifade ediyordu, onun işkembesine (mecazi

olarak) bir tane oturtmak için her zamanki alışkanlıklarından sapmıştı her ne kadar siyasetin aslına bakarsak propaganda yüzünden kaçınılmaz olarak meydana gelen zararın ve karşılıklı düşmanlık gösterilerinin ve bunun yol açtığı ızdırap ve sefaletin gençlerin baştan kaybetmesine yol açtığının ve esasen, tek kelimeyle söylersek, bunun soyun en sağlamlarının tasfiyesi anlamına geldiğinin tümüyle farkındaydı.

Her neyse, artısıyla eksisiyle değerlendirsek, zaten de artık bire geliyordu, artık yatağa çekilmenin zamanı geldi de geçiyordu. Meselenin bamteli şuydu onu eve götürmek biraz riskliydi çünkü bu bir ihtimal kimi sonuçlara yol açabilirdi (birilerinin bazen cinleri biraz tepesinde oluverebiliyordu) ve bu durum bir çuval inciri berbat edebilirdi mesela bir gece yanılıp eve bir köpek getirmişti (cinsi bilinmiyordu) köpeğin bir patisi sakattı, tabii bu iki durumun şu ya da bu yönde mukayese edilebileceğinden değil ama oysa öte yandan onun da eli incinmişti bak, Ontario Terrace'taki eveydi, açık seçik hatırlıyordu, tabiri caizse o da geçmişti bu yollardan. Öte yandan Sandymount yoksa Sandycove muydu fikrine dönersek ta oralara gitmenin saati çoktan geçip de gitmişti bu yüzden bu iki seçenek arasından hangisini seçeceği konusunda biraz kararsız kal... Herşey ona bu fırsattan mümkün olduğunca istifade etmenin üzerine vazife olduğunu işaret ediyordu, konunun tüm yönlerini tartarsak. İlk izlenimi biraz soğuk nevale cinsinden ya da çok da hoşsohbet olmayan biri olduğu yolundaydı ama sonra bir şekilde ona ısınmıştı. Bir kere, eğer sorarsa, bu fikrin nasıl derler üzerine atlamayabilirdi, ve onu en çok endişelendiren de, eğer bu teklifi yapmaya kalkışırsa, lafı nasıl buraya getireceğini ve tam olarak nasıl söylemesi gerektiğini bilememesiydi, çünkü eğer o onun cebine üç beş kuruş koymasına ya da üzerine uyan birşey bulurlarsa biraz giysi yardımı yapmasına izin verirse onu bu da son derece mesut edecekti. Her ihtimalde sonuç olarak şimdilik cimrilik örneklerine uymaktan kaçınarak, bir bardak Epps's marka kakao ve bu gecelik bir yer yatağı önermeye karar verdi bir iki halıyla bir paltoyu da başının altına yastık yapabilirdi. En azından güvenli ellerde olmuş olurdu fırında kızarmış ekmek gibi sıcacık olurdu. Bunu yapmanın öyle muhteşem bir zararı olmayacak gibi görünüyordu ona yalnız bir tek gürültü patırtı yapmasınlar yeterliydi. Artık kıpırdanmak gerekiyordu çünkü o neşeli moruğun, karısından ayrı yaşayan o mevzubahis şahsiyetin oturduğu yere zamkla tutturulmuş gibi bir hali vardı, evine, çok sevdiği Queenstown mahallesine gitmeye hiç niyeti yok gibi görünüyordu ve çok büyük ihtimalle Sheriff Street Lower'da ayyaşın tekinin işlettiği emekli güzellerin çalıştığı kerhane önümüzdeki birkaç gün boyunca bu ne idüğü belirsiz karakterin mekânı olacaktı, onların (denizkızlarının) duygularını neredeyse tropik denebilecek kim duysa iliklerine kadar kanını donduracak altıpatlar revolver hikâyeleriyle gıdıklarken aralarda da kadınların battal boy cazibelerini haldır huldur bir gustoyla mıncıklayacak bunları yaparken de kaçak viskiyi koca koca bardaklarla devirecekti bir yandan da kendisi hakkında o malum martavalları atmaya devam

edecekti yok efendim gerçek kimliği neymiş, XX benim sahici adım ve adresim olsun, Mr Cebirkitabı'nın *passim* olarak belirttiği gibi. Aynı esnada içten içe o Allah canımı alsın şampiyonuna yapıştırdığı cevabı hatırlayıp kıs kıs gülüyordu onun Tanrısının bir yahudi olduğunu söylemişti. İnsanlar bir kurt tarafından ısırılmayı kabullenebilirlerdi ama asıl bir kuzu tarafından ısırılınca bu içlerine fena otururdu. Bunların Aşil topuğu da işte buydu, Tanrınız bir yahudiydi işte, yani baksana çoğunun da adamın Sligo vilayetinin oralarda Carrick-on-Shannon gibi bir yerden geldiğini düşünüyor gibi bir halleri vardı.

— Derim ki, diye önerdi nihayet kahramanımız, bu meseleyi olgunlukla tarttıktan sonra, bir yandan da fotoğrafı basiretli bir biçimde cebine indiriyordu, burası pek havasız, sen de benle birlikte bizim eve buyur, bu işleri konuşuruz. Benim fakirhane epey yakında, hemen bu civarda. O önündekini de içemiyorsun zaten. Bir saniye bekle, şu hesabı ödeyeyim.

Şurası açıktı ki en iyi planları oradan uzamak olacaktı, bir kere çıktıktan sonrası zaten kolaydı dümdüz yelken açacaklardı, fotoğrafı basiretli bir biçimde cebine indirirken, işletmeciye bir kaşgöz yaptı, kulübenin işletmecisine, o ise sanki hiç oralı değil gibi...

— Evet, en iyisi bu olacak, diye temin etti Stephen'ı, oysa ona kalsa Brazen Head'e ya da başka bir yere gitmişiz gitmemişiz öyle pek de fazla umuru...

Türlü çeşitli Ütopik planlar onun (Bloom'un) dur durak bilmeyen beyninde peşpeşe şimşekler çaktırıyordu. Eğitim (herşeyin başı), edebiyat, gazetecilik, ödüllü hikâyeler, çağdaş afişleme teknikleri, kaplıcalar ve tiyatrolarla dolup taşan İngiliz tatil kasabalarında konser turneleri ki parasıyla bile bilet bulunamayacaktı, tam doğru ve doğal aksanla okunacak İtalyanca düetler ve daha bir sürü başka şey, tabii tüm dünyaya ve karısına bunları dama çıkarak ilan etmenin gereği yoktu yeter ki şansları biraz yaver gitsin. Tüm istediği ilk adımı atacağı yeri bulmaktı. Çünkü oğlanın da babasının sesini aldığından fena halde şüpheleniyordu ve bunda büyük bir istikbal yatıyor olabilirdi kaderinde olabilirdi bu ne güzel olurdu, şu sohbeti o istikamete çevirsem ne zararı var ki belki boş hayal bile olsa yine de...

Arabacı eline geçirdiği gazeteden sabık vali kont Cadogan'ın Londra'da bir yerlerdeki arabacılar derneğinin davetine başkanlık ettiğini okuyordu. Bu nefes kesici habere umumi bir sükûnet ve tek tük esneme eşlik ediyordu. Sonra köşedeki içinde hâlâ az bir hayatiyet kıvılcımı kalmış gibi görünen yaşını başını almış numune, Sir Anthony MacDonnell'ın genel sekreterlik makamını ziyaret etmek için Euston'dan ayrı kalmış olduğu ya da o anlama gelen bazı lafları yüksek sesle okudu. Bu insanı kapıp götüren istihbarata sesinin yankısı niye ki diye cevap verdi.

— O okuma malzemesini ver de biraz da biz bakalım, babalık, diye lafa girdi yaşlı denizci, tabiatından gelen sabırsızlığını belli ediyordu biraz.

— Başüstüne, diye cevap verdi kendisine böyle seslenilen yaşlı muhatabı.

Gemici yanındaki bir mahfazadan bir adet yeşilimtırak gözlük çekti ve kancalarını burnunun ve kulaklarının üzerinden çok yavaşça geçirdi.

— Görüşün zayıf mı? diye sordu özel kalem müdürünü andıran sempatik şahsiyet.

— Ya, diye cevap verdi tartan sakallı denizler fatihi, belli ki o da karınca kararınca bir edebiyat meraklısıydı, denizyeşili lombozlarının içinden bakmakta olduğu bile söylenebilirdi gözlük camlarına bakıp, okurken takıyorum. Kızıldeniz'in kumu yüzünden oldu. Eskiden karanlıkta bile kitabımı okuyabilirdim neredeyse, *Binbir Gece Masalları* en sevdiğim kitaptı bir de *Gülpembedir Yârim.*

Bunu müteakip gazeteyi pençesiyle açtı ve Allah bilir hangi yazıyı okumaya daldı, boğulmuş olarak bulundu ya da Kriket Kralının başarıları, Iremonger Notts için yüzbilmemkaç puan yapmış ikinci direkte çıkmamış, bu esnada işletmeci (Ire'ı hiç takmadan) yeni ya da ikinci el gibi görünen pabucunun bağcığını gevşetmekle meşguldü belli ki ayağını vuruyordu, bir yandan da o pabucu ona satan her kimse ona bazı laflar ediyordu homurdanarak, yeterince uyanık olan başka herkes de yani suratlarında bir yüz ifadesi seçilebilecek kadar uyanık olanları, ya öyle boş boş surat asarak bakıyorlardı ya da ehemmiyetsiz birşeyler söylüyorlardı.

Uzun lafın kısası Bloom, vaziyeti kavrayarak, ilk ayağa kalkan oldu, oradakileri kendilerinden bıktırmak istemiyordu tabii evvela ve herşeyden önce buradaki hesaplarını üstleneceği yolunda verdiği sözü yerine getirmek için, kimseye farkettirmeden hancıbaşına diğerlerinin bakmadığı bir anda belli belirsiz bir işareti veda atışı olarak çakarak borçlarının çıkartılmasını sağlamıştı, toplam dört peni ediyordu (bu meblağı kimseye farkettirmeden dört adet bakır para halinde teslim etti, Mohikanların kelimenin tam anlamıyla sonuncularıydı bu dördü) zaten önceden ahali koşup gelip okusun diye asılmış basılı mönüye bakmıştı karşısında duruyordu hiçbir yanlış anlamaya mahal vermeyen rakamlarla yazıyordu üzerinde, kahve 2 peni, hamurişi denden, zaten dürüst olmak gerekirse arada bir bunun iki katı fiyata bile değerdi, Wetherup'ın bir zamanlar dediği gibi.

— Haydi, diye tavsiyede bulundu, bu *séance*'ı kapamak için.

Bu numaranın işe yaradığını ve çıkışın serbest olduğunu görünce, barakayı ya da kulübeyi ve oradaki yağlıcilt ve ortaklarından oluşan ve düştükleri *dolce far niente*'den kıpırdamaları için bir depremden aşağısı kurtarmayacak olan *élite* cemiyeti beraberce terkettiler. Hâlâ pek iyi olmadığını ve yorgunluktan bitmiş olduğunu itiraf eden Stephen, bir anlığına, durakladı, bir anlığına, kapıda... çünkü...

— Hayatta anlayamadığım şey ise şu, dedi, bir anlık bir hevese kapılıp orijinal birşey söylemeye karar vermişti, acaba niye geceleri masaları ters çeviriyorlar, yani sandalyeleri diyecektim kafelerde sandalyeleri niye ters çevirip masaların üzerine koyuyorlar acaba.

Kendisinden hiçbirşey kaçmayan Bloom bu doğaçlamayı saniye sektirmeden

karşılayarak, cevabı hemen yapıştırdı:

— Sabah yerleri süpürmek için.

Bunu derken bir yandan da sağa sola sekiyordu, çevikçe aklında, ne yalan söyleyeyim ve aynı zamanda affınızı dileyerek, yoldaşının sağ tarafına geçmek vardı, onun da böyle bir huyu vardı işte, zaten sağ tarafı da, klasikler gibi konuşursak, onun Aşil topuğuydu. Gece havasını solumak şu anda gerçekten de şerbet gibiydi ama Stephen sanki iki ayağının üzerinde durmakta biraz zorlanıyor gibiydi.

— Bu (hava yani) sana iyi gelir, dedi Bloom, aynı zamanda yürüyüşü de kastediyordu, hemencecik açılırsın. Böyle durumlarda yapmak gereken tek şey şöyle bir çıkıp yürümektir bunu yapınca yepyeni bir insan olur insan. Uzak da değil zaten. Hadi bana yaslan.

Böylece sol koluyla Stephen'ın sağ koluna girdi ve ona yol gösterdi böylece.

— Evet, dedi Stephen tereddütle, çünkü başka bir adamın yabancı etinin kendine yaklaştığını hissetmişti, böyle kassız bıngıldak falan.

Her neyse, yine o bekçi kulübesinin önünden geçtiler, işte taşlar, mangal, vs. belediyenin yedek işçilerinden sabık Gumley, neresinden baksanız hâlâ Murphy'nin kollarıyla sarmalanmış haldeydi, ve eskilerin dediği gibi, yeni tarlalarla taze meraların hayallerine dalmıştı. Ve, tabut ve taşlar meselesine dönersek, aralarında kurulan teşbihte pek de hata yoktu, çünkü seksen idari birimden yetmişikisinin ve ayrıca en başta o öve öve yere göğe konamayan çiftçi sınıfının, muhtemelen o topraklara bizzat kendi eliyle yerleştirdiği yerinden edilmiş kiracıların, bölünme esnasında ona ihanet etmesinin taşlanarak öldürülmekten pek bir farkı yoktu.

Böylece sohbetin konusunu müziğe çevirdiler, halis bir amatör olan Bloom, bu sanat formunu olabilecek en büyük ölçüde severdi, bir yandan da kolkola girmiş Beresford Place'i geçiyorlardı. Wagneryen müzik, doğrusunu söylemek gerekirse kendince pek ihtişamlı olsa da, Bloom'a biraz fazla ağır geliyordu ve ilk dinleyişte takip etmekte zorlanıyordu ama Mercadante'nin *Huguenotlar*'ı, Meyerbeer'in *Çarmıhta Son Yedi Söz*'ü ve Mozart'ın *Onikinci Missa*'sı gibi besteler onu keyiften dörtköşe ediyordu, bu sonuncunun *Gloria* bölümü onun gözünde bir başına birinci sınıf müziğin şahikasını temsil ediyordu, diğer tüm besteleri kelimenin tam anlamıyla silip süpürüyordu bu bölüm. Katolik kilisesinin ruhani müziğini, rakip dükkânın o kategoride sunduğu herşeye hani o Moody ve Sankey'nin yazdığı ilahiler var ya *Emret yaşayayım diye ki yaşayayım senin protestanın olmak için* gibi sonsuz derecede tercih ediyordu. Ayrıca Rossini'nin *Stabat Mater*'ine hayran olmakta kimse onu geçemezdi, bu eser ölümsüz şarkılarla düpedüz dolup taşıyordu, karısı, Madam Marion Tweedy, bunları söyleyerek büyük sükse yapmıştı, tam bir sansasyon olmuştu bunu hiç çekinmeden söyleyebilirdi, bununla başarılarına bir başarı daha katmıştı ve rakiplerini tümden gölgede bırakmıştı Upper Gardiner Street'teki cizvit papazların kilisesinde söylemişti bu kutsal abide onu virtüözlerin,

daha doğrusu *virtuosi* demek gerek eşliğinde dinlemek için gelenlerle ağzına kadar dolup taşmıştı. Kimsenin onun eline su dökemeyeceği yönünde tam bir fikir birliği vardı, ve şunu söylemekle yetinelim, bu ibadet yerinde ruhani müzik çalınmakta olmasına rağmen tüm dinleyiciler onun *bis* yapmasını istemişlerdi. Genel olarak, *Don Giovanni* türünden hafif operalardan hoşlansa da, bir de *Martha*, o da kendi türünün mücevherlerinden biriydi, Mendelssohn vesaire gibi ağır klasik ekole karşı da bir *penchant*'ı vardı, ama yalnızca yüzeysel bir bilgisi vardı bu ekol hakkında. Söz bundan açılmışken, tabii ki onun da eski günlerin unutulmaz şarkılarını hep bildiğini varsayıyordu, *par excellence* örnek olarak *Martha*'daki Lionel'ın aryasını, *M'appari*'yi andı, rastlantıya bak ki bu şarkıyı tam da daha yeni dinlemişti, ya da kulak vermişti demek daha doğru olacaktı, daha dün olmuştu bu, bu ayrıcalığa mazhar olmaktan pek memnun olmuştu, söyleyen de Stephen'ın saygıdeğer peder beyiydi, mükemmel bir şekilde söylemişti, parçayı kelimenin tam anlamıyla etüd etmişti, herkesi izleyici konumuna düşürmüştü. Stephen, kibarca sorulan bu suale cevaben, bilmediğini söyledi, buna karşılık o da Shakespeare'in şarkılarına övgüler düzmeye girişti, ya da en azından o dönemin ya da o dönem civarının şarkılarına, lavtacı Dowland vardı attar Gerard'ın yakınında Fetter Lane'de otururdu, *anno ludendo hausi, Doulandus* derdi, bugünlerde kendisi de bu enstrümandan bir tane satın almayı düşünüyordu, Mr Arnold Dolmetsch'ten alacaktı ama onu Bloom pek çıkartamadıysa da adı tanıdık geliyordu, altmışbeş gine altınıydı fiyatı ayrıca Farnaby ve oğlu vardı *dux* ve *comes* icatları vardı onların bir de Byrd (William) vardı, o da Kraliçe'nin Şapel'indeki virjinalleri tıngırtadırdı, dedi, başka bir yerde bulursa orada da tıngırdatırdı orası başka, bir de Tomkins adında biri vardı o da eğlencelik müzikler ve aryalar yazmıştı bir de John Bull.

Konuşa konuşa yaklaşmakta oldukları yolu kesen zincirin öte tarafında bir at vardı, temizlik arabasını çekiyordu, arnavutkaldırımlanmış sokağı adımlarken uzun bir çamur birikintisini de fırçalıyordu öyle ki bu gürültü yüzünden Bloom şu altmışbeş gine lafıyla John Bull'un adını doğru duyup duymadığından tam olarak emin olamamıştı. John Bull'un da o mahut güruhtan meşhur bir siyasetçi olup olmadığını sordu, çünkü adıyla soyadıyla aynı iki ad onu çok çarpıcı bir rastlantı olarak çarpmıştı.

Zincire varınca, at yavaşça dönmek üzere çarketti, bunu farkeden Bloom, zaten her zamanki gibi tetikte etrafı kolaçan etmekteydi, yanındakinin ceketinin kolunu yavaşça çekiştirip, şakacı bir sesle dedi ki:

— Hayatımız tehlikede bu gece. Aman buharlı silindir arabasına dikkat.

Bunun üzerine durdular. Bloom atın kafasına baktı, altmışbeş gine etmenin yakınından bile geçmezdi, karanlıkta iyice yanına yaklaşınca âniden açık seçik görünüyordu bu, öyle ki yeni birşey görmüş gibi oluyordu insan, sanki kemiklerinin hatta etinin birbirini tutuş şekli bile değişiyor gibiydi, elle tutulur gözle görülür

bir şekilde görünüyordu ki bu at disorganizeadımlı, sarsakkalçalı, naltoplayıcı, tozyutucu, bükükboyunlu beygirin tekiydi, yaşadığı âlemin efendisi tünekte oturmuş düşüncelere dalmışken at da arka ayağını en öne getirmişti. Ama nasıl da zavallı, iyiniyetli bir kocaoğlandı bu, yanında bir tane küp şeker olmadığı için üzülmüştü, ama, bilgelerin dediği gibi, bir insan da karşısına çıkabilecek her türlü beklenmedik duruma karşı hazırlıklı olamazdı ki canım. Koskocaman sarsak sinirli şapşalımsı bir beygirdi, dünya âlem umurunda değildi. Ama bir köpek bile, diye düşündü, mesela Barney Kiernan's'daki soysuzu düşünelim, bununla aynı boyutlarda olsa da insanın karşısına çıkıverse, kıyamet alameti gibi ne biçim korkunç birşey olurdu. Ama hiçbir hayvanın suçu değildi bu tabiat onları öyle yarattıysa ne yapacaklardı, develer var mesela, çöllerin gemileri, hörgüçlerinde üzümden kaçak viski damıtıyorlar. Hayvanların onda dokuzunu kafese koymak ya da eğitmek mümkündü, hiçbirşey insanların marifetlerinin ulaşamayacağı gibi değildi bir tek arılar istisna; balinalar zıpkınla zaptediliyor, timsaha gelince belinin boşluğunu gıdıklıyorsun o da espriyi anlıyor hemen; horozun etrafına tebeşir dairesi çiziyorsun; kaplan, kartal gözüm. Kırların mahlukları üzerine bu pek zamanlı düşünceler aklını çelmişti, bu yüzden Stephen'ın sözlerine dikkatini tam veremiyordu, bu esnada sokağın gemisi de manevra yapıyordu ve Stephen da son derece enteresan eski müzikler hakkında konuşmaya devam ed...

— Ne diyordum? Hah! Eşim, diye paylaştı, lafa *in medias res* dalarak, seninle tanışmaktan son derece memnun olacaktır, çünkü kendisi de müziğin her türlüsünü büyük bir ihtirasla sever.

Stephen'ın yansuratına yanlamasına, dostane bir bakışla baktı, hık demiş annesinin burnundan düşmüştü, o hep bildiğimiz ve onların doyumsuz bir açlıkla peşinden koştukları yakışıklı hergele türünden epey farklıydı belki de öyle değildi bünyesi.

Yine de, babasının yeteneğine sahip olduğu varsayımı, ki bu yönde son derece kuvvetli bir şüphe beslemekteydi, zihninde yepyeni ufuklar açıyordu, örneğin geçen Pazartesi Lady Fingall'ın verdirdiği İrlanda el sanatları konseri gibi, genel olarak aristokrasi ayrıca.

İşte burasıymış gençliğin sonu adlı bir arya üzerine yazılmış enfes varyasyonları tasvir ediyordu şimdi de, Jans Pieter Sweelinck yazmıştı, Amsterdamlı bir Hollandalıydı hani düveciklerin geldiği memleketten. *Johannes Jeep*'in eski bir Alman şarkısını ise öbüründen bile daha çok seviyordu, açık denizden, sirenlerin, o tatlı katillerin seslerinden bahsediyordu, Bloom'un biraz kafasını karıştırdı bu şarkı:

Von den Sirenen Listigkeit
Tun die Poeten dichten.

Şarkının bu açılış ölçülerini söyledi ve *extempore* olarak tercüme etti. Bloom, başını sallayarak, mükemmelen anladığını söyledi ve ne olur hiçbir halükârda şarkıyı söylemeyi bırakmamasını söyledi, durmadı o da.

Böylesine fenomen derecesinde güzel bir tenor ses nimetlerin en enderiydi, Bloom daha ilk notayı duyar duymaz değerini anlamıştı bu sesin, eğer Barraclough gibi tanınmış bir vokal tekniği otoritesi tarafından olması gerektiği gibi işlenirse bir de nota okumayı bildiğini de hesaba katarsak artık ne fiyat isterse çekebilirdi böyle bir sesle çünkü baritonların bini bir paraydı, şanslı sahibine yakın gelecekte en iyi muhitlerin iş dünyasında başarı kazanmış finans ağababalarının ve soyluluk ünvanı sahibi insanların oturduğu en gözde hanelerine bir *entrée* kapısı açabilirdi bu ses, B. A. üniversite derecesiyle (zaten bu bile kendi başına müthiş bir reklamdı) ve centilmence hal ve tavrıyla bu çevrelerde bırakacağı olumlu intibayı iyice güçlendirirdi ve bu sayede kaçınılmaz olarak bariz bir sükse yapardı, zaten Allah ona bol keseden akıl da vermişti bunu da bu amaç için kullanabilirdi, kılığına kıyafetine de azıcık dikkat ederse tabii, o tür zatışahanelerin gözüne giren yolu kıvrıla kıvrıla aralamaya yarardı bu çünkü kendisi cemiyet hayatının giyim kuşam meselesindeki inceliklerine gelince genç bir çaylak olduğu için böyle ufacık birşeyin nasıl da insanın aleyhine işleyebileceğini pek anlayamazdı bile. Birkaç aya kalmadan o çevrelerle müzikal ve sanatsal *conversaziones* içine gireceğini kolaylıkla tahmin edebiliyordu, tercihan, Noel mevsimindeki kutlamalar sırasında, cins-i latifin güvercinliklerinde ufak bir çırpıntı yaratacaktı, sansasyon peşinde hanımefendilerin diline düşecekti, geçmişte de, bizzat kendinden biliyordu bunu, kayda geçmişti böyle vakalar, hattızatında işi tümden açık etmeden şunu da söyleyebilirdi ki, bizzat kendisi de bir zamanlar, eğer isteseydi, kolaylıkla... Bunun üzerine tabii ki bir de bu işin maddi getirileri vardı ki buna da hiçbir halükârda burun kıvırmamak gerekirdi, bunlar da ders vermekten kazanacağı paralarla elele gidecekti. Antrparantez şunu da ekledi, tabii ki cukka uğruna kendine hayat yolu olarak sahne sanatını öyle uzun bir müddet boyunca seçmesi şart değildi ama bu da doğru istikamette atılmış bir adım olacaktı, lamı cimi yoktu bunun, gerek maddi olarak gerek manevi olarak onun saygınlığına en ufak bir gölge düşürmezdi, ayrıca insanın tam da zora düştüğü beş kuruşun hesabını yaptığı bir anda eline bir çek verilmesi çoğu zaman ilaç gibi gelirdi. Ayrıca, her ne kadar ahalinin gustosu son zamanlarda bir miktar dejenere olduysa da, harcıâlem dıngırtılardan bambaşka, tümden başka bir telden çalan bu tür orijinal müzikler hızla büyük popülarite kazanırdı, çünkü bunlar Dublin'in müzik hayatına açık ve seçik bir yenilik getirecekti kandırılmaya hazır dinleyicilere Ivan St Austell ve Hilton St Just ve onların *genus omne*'si tarafından yutturulan o çiğnenmiş sakız gibi olmuş akılda kalıcı tenor repertuarının üstüne. Evet, içinde en ufak bir şüphe kırıntısı olmadan söylüyordu, başarabilirdi elinde tüm bu kozlar varken ve isim yapmak ve şehir halkının gözünde şerefli bir yer edinerek sıkı bir gelir kazanmanın yolunu

açmak için şahane bir fırsat vardı önünde, önceden bağlantıları kurarak, King Street tiyatrosu müşterilerine bir konser verebilirdi, ve bir destekçi de bulunursa, — tabii olsaydı etseydi demek yetmiyor ama — tabiri caizse onu üst kata postalayacak tekmeyi atacak bir destekçi, şöyle yürü ya kulum cinsinden bir motivasyon verebilecek biri çıksa da şu kaçınılmaz bugünün işini yarına bırakma eğilimini engellese, ne çok iyi aileden gelen, hürmet görmüş prensin ayağına dolanmıştır bu alışkanlık ayrıca öbür uğraşlarından bir gıdım bile fedakârlık yapmasını gerektirmeyecekti, kendi kendisinin patronu olacağı için boş zamanlarında canı istediği zaman şarkıcılık kariyeriyle hiç çatışmadan edebiyatla uğraşmak için kıyamet gibi zamanı olacaktı ve bunda da insanın utanmasını gerektirecek hiçbirşey yoktu tamamen kendi bileceği işti. Doğrusunu söylemek gerekirse, top ayağındaydı şu anda ve bir işte bir bozukluk olduğu zaman onu hemen sezen bir son derece keskin bir burnu olan diğerinin onu bu konuda böylesine destekliyor olmasının asıl nedeni de tam olarak da buydu.

At da tam o sırada... ve daha sonra, münasip bir fırsatta o (yani Bloom) onun özel meselelerine burnunu sokmaya hiç kalkışmadan nitekim *Enayiler doluşur meleklerin adım atmaya* ilkesine uyardı malum bir doktor namzeti ile bağlantısını kesmesini tavsiye etmeye kalkıştı, farketmişti ki o onu değersiz gösterme ve hatta, biraz da olsa, genellikle bir şaka falan yapma bahanesiyle, o orada değilken arkasından onu aşağılama eğilimindeydi ya da siz her ne ad takarsanız bu davranışa o eğilimdeydi, bu durum da, Bloom'un naçizane kanaatince, o zatın karakterinin bir tarafını fena halde bertaraf ediyordu — kelime oyunu olsun diye de değil.

Yuları, tabiri caizse, kaptırmış halde olan at, durdu, ve tüylü kuyruğunu gururla kaldırarak birazdan bir fırçanın gelip fırçalayıp parlatacağı zemine üç adet dumanı tüten pislik küresi ile kendi katkı payını ekledi. Dolgun sağrısından yavaş yavaş, üç kere, peşpeşe yestehledi. Sürücüsü de bu aygır (ya da kısrak) işini bitirene kadar insaniyetle, tırpanlanmış arabasında sabırla bekledi.

Yan yana Bloom, bu *contretemps*'dan faydalanarak, ve Stephen dik zincirle ikiye bölünmüş zincirin aralığından geçtiler, sonra da pislikten bir kumsalın üzerinden atlayarak, Lower Gardiner Street'e doğru devam ettiler, Stephen daha da cesaretlenmiş olarak, ama sesini yükseltmeden, baladın sonunu söylüyordu:

Und alle Schiffe brücken.

Sürücü iyi, kötü ya da kayıtsız tek bir kelime bile etmedi. İki silueti izlemekle yetindi, alçak arkalı arabasında oturuyordu, ikisi de kapkaraydı — biri toplu, biri sıska — demiryolu köprüsüne doğru yürüyorlardı, *Peder Maher evlendirsin diye.* Yürürlerken, arada bir duruyor sonra tekrar (tabii sürücünün ne konuştukları hakkında en ufak bir fikre bile sahip olmadığı) *tête-à-tête*'lerini sürdürerek yürüyorlardı, sirenlerden, insanlığın aklının düşmanlarından bahsediyorlardı, bu

türden çok sayıda başka konu da bunlara karışıyordu, gaspçılar, bu kategoriye giren bazı tarihî vakalar bu esnada temizlik arabası daha doğrusu semizlik arabasındaki adam zaten her ihtimalde istese de duyamazdı çünkü çok uzaktalardı o da koltuğunda oturuverdi Lower Gardiner Street'te ve *baktı alçak arkalı arabalarının ardından.*

Bloom ve Stephen dönüş yolunda hangi paralel güzergâhları izlediler?

Beresford Place'ten normal bir yürüyüş temposunda birlikte başlayarak Lower Gardiner Street ile Middle Gardiner Street ve Mountjoy Square West'i anılan sırayla takip ettiler: sonra, tempolarını düşürüp, her biri sola saparak, Gardiner's Place'e ve anlık bir yanlışlıkla ta Temple Street North'un uzak köşesine kadar gittiler: sonra da, tempolarını düşürüp duraklamak için aralar vererek, sağa sapıp, Temple Street North'u ta Hardwicke Place'e kadar takip ettiler. Yaklaşırken, birbirlerinden ayrılıp, rahat bir yürüme temposunda George's kilisesinin karşısındaki değirmi meydanı ikisi de çaprazlama geçtiler, böyle yapmalarının nedeni bir çembere çizilen bir kirişin, gördüğü yaydan her zaman daha kısa olmasıydı.

Güzergâhları esnasında eşbaşkanların eşeledikleri meseleler nelerdi?

Müzik, edebiyat, İrlanda, Dublin, Paris, dostluk, kadın, fuhuş, beslenme, gaz ışığının yahut ark lambalarıyla ampullerin yanıbaşlarındaki parahelyotropik bitkilerin boy atmaları üzerindeki etkisi, belediye tarafından acil durumlarda kullanılmak üzere ortalık yere konabilecek çöp kovaları, Roma katolik kilisesi, papazların evlenmemesi, İrlanda milleti, cizvit eğitimi, kariyerler, tıp tedrisi, geçirdikleri gün, şabat arifesinin muzır etkisi, Stephen'ın düşüp bayılması.

Bloom, ikisinin dış etkiler karşısında verdikleri sırasıyla benzer ve farklı tepkiler arasında ortak paydalar keşfetti mi?

İkisi de artistik izlenimlerin müzikal olanlarına, plastik sanatlar yahut resim sanatı formatında olanlarına nazaran daha duyarlıydılar. İkisi de kıta hayatını ada hayatına, Atlantiğin bu yakasında ikamet etmeyi öbür yakasında ikamet etmeye tercih ediyorlardı. İkisinin de çocuk yaşta evde aldıkları terbiye ve soylarından gelen heterodoks direnişte sebat etme özelliği sayesinde kalpleri katılaşmıştı ve pek çok ortodoks dine, ulusal, sosyal ve ahlaki doktrine iman etmediklerini açıkça beyan ediyorlardı. İkisi de heteroseksüel cazibenin insanı kâh tahrik eden kâh uyuşturan etkisi altında kaldıklarını itiraf ediyorlardı.

Görüşlerinin yekdiğerinden ayrıldığı kimi noktalar var mıydı?

Stephen Bloom'un beslenme ve şehir temizliği problemlerinin ahalinin kendi imkânlarıyla halledilmesinin önemi üzerine görüşlerini açıkça reddederken, Bloom Stephen'ın edebiyatta insanın ruhunun ebedi bir şekilde olumlandığı görüşünü sessizce reddediyordu. Bloom, Stephen'ın Papa Birinci Celestine tarafından gönderilen Odyssus'un oğlu Potitus'un oğlu Calpornus'un oğlu Patrick'in İrlanda milletine şamanizmi bıraktırıp hristiyanlığı kabul ettirmesinin tarihlenmesinde yapılan anakronizmi, bu vakayı Leary'nin krallığı dönemi olan 423 yılından alıp 260 yılı ya da civarına, Sletty'de taam ederken boğazına dizilen bir lokma marifetiyle ruhunu teslim ederek Rossnaree'de gömülen Cormac Mac Art'ın († M. S. 266) hükümranlığı dönemine tarihleyerek düzeltmesini zımnen onayladı. Bloom'un gastrik zafiyet ve saflığı muhtelif derecelerde bozuk ve muhtelif derecelerde alkol ihtiva eden kimi kimyasal bileşiklerle, ve bu durumun zihin yorgunluğu ve teklifsiz bir atmosferde seri bir tarzda icra edilen dairevi hareketlerin hızı yüzünden ivmelenmiş olmasıyla izah ettiği bayılma hadisesini, Stephen sabahki bir bulutun tekrar ortaya çıkmasına bağlıyordu (bu bulut ikisi tarafından farklı gözlem noktalarından, Sandycove'dan ve Dublin'den izlenmişti), bu bulut ilk ortaya çıktığında bir kadının avucundan daha büyük değildi.

Fikirlerinin birbirine eşit ve olumsuz olduğu tek bir konu var mıydı?

Gaz ışığı yahut elektrik ışığının yanıbaşlarındaki parahelyotropik bitkilerin boy atmaları üzerindeki etkisi.

Bloom'un geçmişteki noktürnel geştügüzarlarında da benzer konuları tartıştığı olmuş muydu?

1884'te Owen Goldberg ve Cecil Turnbull ile geceleyin Longwood Avenue ile Leonard's köşesi arasıyla Leonard's köşesi ve Synge Street arasında ve Synge Street ile Bloomfield Avenue arasındaki kamuya açık yollarda. 1885'te Percy Apjohn ile akşamları, Uppercross baronluğundaki Crumlin'deki Cebelitarık Villası ile Bloomfield Konağı arasındaki duvara dayanarak. 1886'da arada sırada görüştüğü tanıdıklarla ve potansiyel müşterilerle kapı eşiklerinde, misafir odalarında, banliyö trenlerinin üçüncü sınıf vagonlarında. 1888'de Binbaşı Brian Tweedy ve kızı Miss Marion Tweedy ile sık sık, hem birlikte hem de ayrı ayrı olarak, Matthew Dillon'ın Roundtown'daki evinin oturma odasında. 1892'de bir defa ve 1893'te ikinci bir defa Julius (Juda) Mastiansky ile, her iki defasında onun (Bloom'un) Lombard Street West'teki evinin misafir odasında.

Varış yerlerine ulaşmalarından önce Bloom 1884, 1885, 1886, 1888, 1892, 1893, 1904 tarihlerinden oluşan düzensiz sıralama üzerine ne tür düşüncelere daldı?

Bir bireyin gelişiminde ve tecrübesinde zaman içinde görülen genişlemenin bireylerarası ilişkilerinin zaman içinde bilakis kısıtlanarak daralması ile elele gittiğini düşündü.

Mesela hangi şekillerde?

Yokluktan varlığa çokların arasına tek olarak gelmiş ve tek olarak buyur edilmişti: varlığın içinde varolurken herkesle birlikte herkes gibi herkes kadardı: varlıktan yokluğa gideceği zaman cümle âlemin gözünde bir hiç olacaktı.

Varış yerlerine ulaştıklarında Bloom hangi eylemde bulundu?

Numaraları arasında eşit fark olan tek sayılı evlerden dördüncüsünün, Eccles Street 7 numaranın kapısının basamaklarında, anahtarını almak amacıyla mekanik bir hareketle elini pantalonunun arka cebine soktu.

Orada mıydı?

O gün değil de evvelsi gün giymiş olduğu pantalonunun aynı cebe tekabül eden cebindeydi.

Neden iki kat sinirlendi buna?

Unuttuğu için ve unutmaması için kendi kendine iki kere tembih ettiğini hatırladığı için.

Bu halde, taammüden (sırasıyla) ve sehven anahtarsız kalmış olan bu çiftin önündeki seçenekler nelerdi?

Girmek ya da girmemek. Kapıyı çalmak ya da çalmamak.

Bloom'un kararı?

Taktik bir manevra. Ayağını alçacık duvarın üzerine basıp, ön bahçenin parmaklıklarının üzerinden aştı, şapkasını kafasına sıkıca bastırırken, aşağıda parmaklıklarla duvarın çıkıntısının birleştiği iki ayrı noktaya sıkıca tutunarak, beş kadem dokuz inç uzunluğundaki gövdesini boyluboyunca gıdım gıdım aşağı indirerek bahçenin kaldırımlarına iki kadem on inç kadar yaklaştırdıktan sonra, düşüşün etkisini karşılamak amacıyla kamburunu çıkarıp parmaklıklardan ayrılarak gövdesini uzayda serbest devinime salıverdi.

Düştü mü?

Gövdesinin avoirdupois ölçeğiyle yüzellisekiz librelik bilinen ağırlığıyla, bu ağırlık insanların kendi ağırlıklarını muntazam aralıklarla ölçmeleri için eczacı ve kimyacı Francis Frœdman'a ait Frederick Street North, 19 numarada mukim

ticarethaneye yerleştirilmiş dereceli makine tarafından saptanmıştı, bu ölçüm geçtiğimiz Miraç yortusunda alınmıştı, başka deyişle, Mayısın 12. günüydü, sene ise hristiyanlık döneminin bin dokuz yüz dördüncü yılı olan artık yıldı (musevi takvimiyle beş bin altı yüz altmış dört, hicri takvimle bin üç yüz yirmi iki), altın sayısı 5, epaktı 13, güneş çemberi 9, dominikal harfleri C B, Roma endikasyonu 2, Jülyen periyodu 6617, MXMIV.

Çarpma sonrası sağ salim ayağa kalktı mı?

Tekrar dengesine kavuşarak yarasız beresiz ayağa kalktı fakat darbe yüzünden biraz sarsılmıştı, ön bahçenin kapısının mandalının serbestçe oynamakta olan çıkıntısına kuvvetle abanarak kol demirine uyguladığı birinci türden kaldıraç etkisi sayesinde mutfağın yanındaki bulaşıkhane üzerinden rötarlı bir şekilde mutfağa ulaşabildi, bir adet kibriti sürtünme marifetiyle çaktı, vanayı çevirerek yanıcı kömür gazını serbest bıraktı, upuzun bir alevi yaktıktan sonra, alevi ayarlayarak sönük bir parlama seviyesine indirdi ve en nihayetinde de elde taşınmaya müsait bir mumu yaktı.

Bu esnada Stephen hangi ayrık ve ardışık imajları algıladı?

Ön bahçenin parmaklıklarına yaslanmış olarak, mutfağın şeffaf camlarından bir adamın 14 mumluk bir gaz alevini ayarlamasını, bir adamın 1 mumluk bir mumu yakmasını, bir adamın iki ayakkabısının her birini sırasıyla çıkarmasını, bir adamın elinde bir mum tutarak mutfaktan çıkmasını algıladı.

Adam başka bir yerde tekrar ortaya çıktı mı?

Dört dakika boyunca gözden kaybolduktan sonra hol kapısının üzerindeki yarısaydam yarımdaire yelpaze formundaki pencere camında mumunun solgun pırıltısı seçilir oldu. Holün kapısı menteşelerinin üzerinde tedricen döndü. Adam koridorun açıklığında tekrar ortaya çıktı, şapkası yoktu, mumu vardı.

Stephen onun işaretine uydu mu?

Evet, ses yapmadan içeri girerken kapının kapatılıp zincirlenmesine yardım etti ve koridor boyunca adamın sırtını, terlikli ayaklarını ve yanan mumunu ses yapmadan izledi, sol taraftaki aydınlanmış bir kapı boşluğunun kuytusunu geçti ve kıvrımlı, en az beş basamaklı bir merdiveni dikkatle inip Bloom'un evinin mutfağına ulaştı.

Bloom ne yaptı?

Mumu alevinin üzerine sertçe üfleyerek söndürdü, iki adet, çam kerestesinden, oturacak yeri kıvrımlı sandalyeyi ocağın taşının yanma çekti, sandalyelerden biri

Stephen içindi ve sırtı ön bahçenin penceresine dönüktü, öbürü de gerektiği zaman oturabilsin diye kendisi içindi, bir dizinin üzerine çömeldi, ocağın ızgarasının içinde çaprazlama yerleştirdiği uçları reçineli çıtalardan, muhtelif renklerde kâğıtlardan, ve tonu yirmibir şiline Messrs Flower ve M'Donald'ın D'Olier Street 14 numarada mukim deposundan alınmış en iyi kalite Abram kömürünün düzensiz poligonlarından oluşan bir yakıt yığını oluşturdu ve çaktığı bir adet kibrit çöpünü kullanarak yığından dışarı çıkıntı yapmakta olan üç adet kâğıt noktasından yığını ateşe verdi, ve böylece yakıtın karbon ve hidrojen elementlerine havadaki oksijen ile serbestçe bileşikler oluşturtarak yakıtın içindeki potansiyel enerjiyi serbest bırakmış oldu.

Stephen bunu andıran hangi görüntüleri düşündü?

Başka zamanlarda başka yerlerde başkalarının da, bir ya da iki dizleri üzerinde çömelip, onun için ateşler yakmış olduklarını düşündü, Birader Michael, Kildare vilayetindeki Clongowes Wood, Sallins'teki İsa Cemiyeti okulunun revirinde: babası, Simon Dedalus, Dublin'deki ilk evinin mobilyasız bir odasında, Fitzgibbon Street onüç numara: vaftiz anası Miss Kate Morkan, ölmekte olan kardeşi Miss Julia Morkan'ın Usher's Island 15 numaralı evinde: Sara yengesi, Richie (Richard) Goulding'in eşi, Clanbrassil Street 62 numaradaki evinin mutfağında: annesi Mary, Simon Dedalus'un karısı, North Richmond Street oniki numaranın mutfağında 1898'in Aziz Francis-Xavier yortusunun sabahında: üniversitenin öğrenci danışmanı, Peder Butt, University College'ın tabiyye dershanesinde, Stephen's Green North, 16 numarada: kızkardeşi Dilly (Delia), babasının Cabra'daki evinde.

Stephen bakışını ateşten karşı duvara doğru bir yarda kadar yukarı çevirince ne gördü?

Beş adet sarmal yaylı kapı zilinin oluşturduğu bir sıranın altında, kavis yapacak şekilde asılmış bir ip gördü, bacanın taşıyıcı sütununun yanındaki girinti boyunca, iki adet raptiyenin arasına gerilmişti, dört adet küçük boylu kare mendil katlanıp bu ipe asılmıştı, mandalları yoktu, birbirlerini takip eden komşu dörtgenler oluşturuyorlardı, ve de bir çift gri renkli bayan çorabı gördü, Lisle kumaşından jartiyeri ve topukları vardı, çorap üç adet dikelmiş tahtadan mandal kullanılarak alışılmış pozisyonunda asılmıştı, mandalların ikisi ayaklarında üçüncüsü ise bacaklarının birleştiği yerdeydi.

Bloom ocağın üzerinde ne gördü?

Sağdaki (daha küçük olan) ızgaranın üzerinde mavi emaye bir tencere: soldaki (daha büyük olan) ızgaranın üzerinde siyah demirden bir çaydanlık.

Bloom ocakta ne yaptı?

Tencereyi sol ızgaradan kaldırdı, ayağa kalktı ve demir çaydanlığı şebeke suyuyla doldurmak amacıyla eviyeye götürdü ve musluğu çevirdi ki aksın.

Aktı mı?

Evet. Wicklow vilayetindeki 2.400 milyon galon kübik kapasiteli Roundwood rezervuarından çıkıp, yardası £ 5 ilk inşaat maliyetiyle yaptırılmış tek ve çift hatlı, ana hatları filtreli yeraltı su şebekesinden süzülüp Dargle, Rathdown, Glen of the Downs ve Callowhill'i geçerek toplam 22 kanuni kara mili uzunluğunda bir mesafeyi kat ettikten sonra Stillorgan'daki 26 dönümlük rezervuara ulaşmasının akabinde, bir müteakip deşarj rezervuarları sistemi aracılığıyla 250 kadem uzunluğunda bir gradyanı alarak Upper Leeson Street'teki Eustace köprüsünde şehir sınırına ulaşarak, her ne kadar uzun sürmüş yaz kuraklığı ve şehre her gün 12 ½ milyon galon su veriliyor olması nedenleriyle su seviyesinin taşma bendinin altına düşmesinin sonucu olarak belediye kadastro uzmanı ve su işleri mühendisi İnş. Müh. Mr Spencer Harry, su işleri komitesinin emriyle belediye suyunun içme dışında amaçlar için kullanılmasını (lüzum görülürse 1893'te de yapıldığı gibi Grand ve Royal kanallarının içmeye müsait olmayan suyunun kullanılabileceğini öngörerek) ve bilhassa da Güney Dublin Esirgeme Kurumu tarafından, fakir başına günde 15 galonluk tayınlarının kendilerine 6 inç kalınlığında bir boruyla veriliyor olmasına rağmen her gece 20.000 galon suyu israf etme suçunun işlendiğinin ve böylece kamunun başka bir kesiminin, kendi geçimlerini kendileri sağlayan, nakit akışı problemi olmayan güvenilir vergi mükelleflerinin zarara uğratıldığının kurumun sayacı üzerinden saptanarak belediyenin hukuk temsilcisi, Avukat Mr Ignatius Rice tarafından zapta geçirilmiş olmasını da hesaba katarak yasakladıysa da.

Ocağa dönerken suyun Bloom'u, susever, su çeker, su taşır Bloom'u hayran bırakan özellikleri nelerdi?

Evrenselliği: demokratik eşitliği ve kendi seviyesini aramayı emreden doğasına sadakati: Mercator projeksiyonunda okyanuslardaki enginliği: Pasifik'teki Sundam çukurunun 8.000 kulacı aşkın, iskandil atılamamış dipsizliği: dalgalarının dur durak bilmemesi ve üzerinde yüzen nesnelerin dünyanın tüm denizlerinin yüzeylerini sırasıyla dolaşması: öğelerinin birbirinden bağımsızlığı: denizin hallerinin çeşitliliği: sakinkenki hidrostatik uyuşukluğu: küçük gelgit ve büyük gelgit evrelerindeki hidrokinetik kabarıklığı: felaketi izleyen durgunluğu: kutupları çevreleyen kıta buzullarındaki sterilliği, hem arktik hem antartik kutuplarda: iklim ve ticaret için önemi: dünya yüzeyindeki kara miktarına 1'e 3 nispetinde baskınlığı: Ekvator'un altında Oğlak dönencesinin güneyine düşen tüm bölgede fersah kere fersahlarca bir satha yayılan tartışılmaz egemenliği: tarihöncesinden kalma baseninin çağları aşan

durağanlığı: lüteofülvöz yatağı: en değerli metallerin milyonlarca tonu da dahil olmak üzere çözünür tüm maddeleri çözündürerek çözelti halinde içinde tutma kapasitesi: yarımadaları ve adaları yavaş yavaş eritmesi, bunun karşılığında dur durak bilmeden homotetik adalar, yarımadalar ve aşağıyaeğimli burunlar oluşturması: alüvyon biriktirmesi: ağırlığı ve hacmi ve özkütlesi: lagünlerde ve yayla göllerinde istifini bozmanın mümkün olmaması: renginin tropik, ılıman, ve soğuk iklim kuşaklarında kademeli olarak değişmesi: kıtalardaki göllerin içindeki akıntılardan, birbirine karışarak okyanusa kavuşan nehirler ve onların kollarından, ve okyanuslararası akıntılardan oluşan dallı budaklı dolaşım hatları: golfstrim, onun kuzey ve güney ekvator akıntıları: deniz depremleri, su hortumları, Artezyen kuyular, püskürmeler, seller, anaforlar, yatağına sığmayan dereler, taşkınlar, dip dalgaları, havzaları, ayrım hatları, gayzerler, çağlayanlar, girdaplar, maelstrom'lar, su baskınları, tufanlar, bastırıveren sağanaklar: dünyayı çevreleyen engin ahorizontal çemberi: pınarlarda kendini gizlemesi, latent rutubetinin çatal çubukla ya da higrometrik aletlerle açığa çıkarılması, Ashtown Gate'teki duvardaki deliğin, havadaki nem oranının, çiyin yoğunlaşmasının örneklediği gibi: terkibindeki bileşenlerin basitliği, iki birim hidrojen ve bir birim oksijen: sağaltıcı faydaları: Ölü Deniz'in sularındaki kaldırma kuvveti: derelerde, kanyonlarda, yetersiz barajlarda, teknelerin bordalarındaki sızıntılarda görülebilen dur durak bilmeden her deliğe sızma eğilimi: temizleme, susuzluğu kandırma ve yangını söndürme, zerzevatı besleme özelliği: mihenktaşı ve mükemmellik misali olarak şaşmazlığı: buhara, sise, buluta, yağmura, sulusepkene, kara, doluya dönüşürken metamorfozları: kaskatı yangın musluklarının içindeki kuvveti: göller koylar körfezler girintiler boğazlar lagünler atoller arşipeller geçitler fyordlar adalararası kanallar med ve cezrin oluşturduğu haliçler ve deniz kollarında gösterdiği form çeşitliliği: dağ buzullarında, buzdağlarında, buzadalardaki katılığı: hidrolik değirmenlerinde, türbinlerde, dinamolarda, elektrik enerjisi santrallerinde, kastarhanelerde, tabakhanelerde, dokuma değirmenlerinde işe koşulunca uysallığı: kanallarının, navigasyona müsaitlerse nehirlerinin, yüzer iskelelerinin ve kuru havuzlarının faydalılığı: dizgin vurulan med ve cezirden ya da bir seviyeden diğerine dökülen su akıntısından türetilebilen potansiyel kuvveti: kelimenin tam anlamıyla olmasa da sayıca bu dünyanın gerçek sakinleri olan sualtı faunası ve florası (anakustik, fotofob): her yerde bulunması, insan vücudunun % 90'ını oluşturması: gölsel bataklıklarda, sıtma saçan sazlıklarda, bayatlamış çiçek esanslı suda, ve ay küçülürken durağan havuzlarda verdiği nefesin sıhhatsizliği.

Yarı dolu çaydanlığı artık yanmakta olan kömürlerin üzerine koyduktan sonra, hâlâ akmakta olan musluğa niçin geri döndü?

Barrington's marka limonkokulu sabununun kısmen kullanılmış bir kalıbını kullanarak, (bundan onüç saat önce dört peni borçlanılarak satın alınmış olan ve

parası hâlâ verilmemiş olan) bu sabunun kâğıdının bir kısmı da hâlâ sabuna yapışıktı, kirlenmiş ellerini taptaze soğuk hiçdeğişmez hepdeğişir suyla yıkayıp, sonra onları, ellerini ve yüzünü, tahtadan döner bir merdaneye sarılmış, uzun, kırmızı bordürlü felemenk kumaşıyla kurulamak için.

Stephen, Bloom'un önerisini reddetmesini neyle açıkladı?

Hidrofobisi olduğuyla, soğuk suyla temas etmekten ister bandırılma yoluyla kısmen, ister batırılma yoluyla külliyen olsun nefret etmesiyle (son banyosu da zaten geçtiğimiz yılın Ekim ayında vuku bulmuştu), cam ve kristal gibi su benzeri maddelerden hazzetmemesiyle, düşüncenin ve dilin akvasitelerine güvenmemesiyle.

Bloom'u Stephen'a hijyen ve profilaktik konularında, ilaveten deniz yahut nehir banyosuna hazırlık olarak, insan anatomisinin soğuğa en duyarlı bölgelerinin ense, mide ve tenar bölge yani ayağın tabanı olması nedeniyle, yüze, boyna, toraks bölgesine ve epigastrik bölgeye hızlı hızlı su çarparak başın ıslanmasını ve kasların kasılmasını sağlama yönünde akıl vermekten ne alıkoydu?

Dehanın kuraltanımaz orijinalitesi ile akvasite arasındaki uyuşmazlık.

İlaveten, başka hangi didaktik nasihatleri benzer şekilde bastırdı?

Beslenme nasihatlerini: bu nasihatler, beykın, morina tuzlaması ve tereyağındaki protein ve kalorik enerji yüzdesinin karşılaştırılması hakkındaydı, nitekim bunların sonuncusunda ilkinden hiç bulunmamasına karşın ilkinde sonuncudan mebzul miktarda bulunuyordu.

Evsahibinin gözünde misafirinin en dikkat çekici nitelikleri nelerdi?

Kendine güveni, kendini koyverme ve kendini toparlama kudretlerinin onda birbirine denk ve zıt yönde olması.

Eşzamanlı olarak su kabında ateşin etkisiyle hangi fenomen meydana gelmekteydi?

Galeyan fenomeni. Mutfak ile bacaağzı arasındaki ventilasyonun sürekli bir şekilde yukarı istikamette yaptığı cereyanla beslenen tutuşma, önyanma için yakıt görevi gören çalı çırpıdan polihedral bitümlü kömür kütlelerine aktarıldı, kömürler, ilkel ormanların yaprak yaprak fosilleşmiş kalıntılarını sıkıştırılmış mineral formunda içeriyorlardı, bu ormanlar da kendi bitkisel varoluşlarını güneşe borçluydular, güneş ise her yerde bulunan, şeffaf ve diyaterman esîrin içinden aktarılan (radyan) ısının birincil kaynağıydı. Böylesi bir yanmayla ortaya çıkan bir devinim türü olan (konvektif) ısı ise, kalorifikasyon kaynağından kabın ihtiva ettiği sıvıya kesintisizce ve artarak iletiliyor, dökme demirin eğri büğrü, cilasız, koyu renk yüzeyinin

arasından ışımakta olduğundan, kısmen yansıtılarak, kısmen soğurularak, kısmen iletilerek, suyun sıcaklığını tedrici bir şekilde oda sıcaklığından kaynama noktasına çıkarıyordu, sıcaklıktaki işbu artış 1 libre suyu 50° Fahrenheit'tan 212° Fahrenheit'a çıkarmak için gerekli olan 72 termal ünitenin sarfı olarak da ifade edilebilirdi.

Sıcaklıktaki bu artışın elde edildiğini ilan eden ne oldu?

Su buharının çaydanlık kapağının altından iki taraftan aynı anda, çifte orak biçiminde püskürmesi.

Bu şekilde kaynatılmış suyu Bloom hangi şahsi amacı için kullanabilirdi?

Traş olmak için.

Geceden traş olmanın ne gibi avantajları vardı?

Sakalın daha yumuşak olması: iki traş arasında üzerine yapışan köpüğün içinde mahsus bırakılması halinde fırçanın da daha yumuşak olması: alışılmamış saatlerde uzak mekânlarda insanın karşısına beklenmedik bir şekilde bayan tanıdıklarının çıkıvermesi durumunda insanın cildinin daha yumuşak olması: günün olayları üzerine huzur içinde tefekkür: daha ferah bir uykunun ardından daha temiz bir hisle uyanılması, çünkü öbür türlü sabaha has gürültüler, alametler ve felaketler arasında, süt sürahisinin çangırdaması, postacının kapıyı iki kere çalması, fırçalarken, aynı noktayı fırçalayıfırçalayıverirken gazetenin okunması, tekrar okunuokunuvermesi, şaşalayıverme, keskin bir acı hissedilivermesi, daha çabuk traş olurum ümidiyle ettiği şey neydisye nettiyse beyniyse nerdeyse al işte kestiyse ve sonra kesiğin üzerine en hassas ölçümlerle kesilmiş yara bandını alıp nemlendirip yerleştirip yapıştırması e ne yapalım gerekliydi.

Neden ışığın yokluğunun ona verdiği rahatsızlık gürültünün varlığının verdiği rahatsızlıktan azdı?

Tuttu mu sıkı tutan, etli maskülen feminen edilgen etken elinin dokunma hissinin ona verdiği güven nedeniyle.

Onun (elinin) hangi niteliği vardı ve bu niteliğe karşı bir denge unsuru oluşturan hangi etkinin altındaydı?

Operatif cerrahi yeteneği, oysa o, insan kanı dökmekten, amaçların araçları haklı çıkardığı durumlarda bile çekinirdi ve, doğal sıralarını takip ederek, güneşterapisini, psikofizikoterapiyi ve osteopatik tedaviyi cerrahi müdahaleye tercih ederdi.

Bloom tarafından açılan mutfak dolabının alt orta ve üst raflarında neler açığa çıktı?

Alt rafta beş adet dikey duran kahvaltı tabağı, altı adet yatay duran kahvaltı fincanı tabağı, üstlerinde ters kapatılmış kahvaltı fincanları, bir adet düz duran emzikli fincan, Crown Derby ürünü bir tabak, dört adet kenarları altın yaldızlı yumurta kabı, bir adet güderi cüzdanın içinden görünen madeni paralar, çoğunluğu bakır, menekşe renkli aromatik akide şekerleri içeren bir ecza şişesi. Orta rafta bir adet cilası yonga yonga dökülmüş, içine karabiber konmuş yumurta kabı, bir adet ufak sofra tuzluğu, yağlı kâğıt içinde dört adet birbirine yapışık siyah zeytin, boş bir Plumtree marka ezme et kabı, altına paket kâğıdı serilmiş ve içinde bir adet Jersey armudu bulunan hasırdan oval bir sepet, William Gilbey ve Ortakları marka beyaz porto kuvvet şarabının yarım dolu şişesi, şişe mercanpembesi peçeteden kabından yarı yarıya soyunmuştu, bir paket Epps's marka çözünür kakao, kırışık kurşunlu folyodan bir torba içinde beş ons Anne Lynch's marka seçme çay libresi 2/-, içine en iyi kalite kristal küp şekerler konmuş silindir biçiminde teneke bir kutu, iki adet soğan, biri, daha büyük olanı, İspanyol mahsulü, bütün, diğeri, daha küçük olanı, İrlanda mahsulü, ortasından bölünmüş, yüzeyi şişmiş ve daha keskin kokulu, bir kavanoz İrlanda Numune Mandırası kaymağı, kahverengi çömlek maşrapa, maşrapanın içinde çeyrek pint ve üç parmak ekşimiş hileli süt, süt sıcaklığın etkisiyle suya, ekşimtırak göksuya ve yarıyarıya katılaşmış süt kesmiklerine dönüşmüş, bu süt mevcuduna Mr Bloom'un ve Mrs Fleming'in kahvaltıları için kullanılmış miktarları geri eklersek imparatorluk birimiyle bir pint ediyordu ki ilk başta teslim edilen toplam miktar buydu, iki adet karanfil, bir adet yarım peni, bir dilim taze kaburga bifteği içeren küçük bir tabak. Üst rafta muhtelif boyutlu ve menşeli reçel kavanozlarından bir batarya.

Mutfak dolabının örtüsünün üzerinde durmakta olan hangi nesneler dikkatini cezbetti?

İki adet yırtık al renkli bahis kuponunun çokgen şeklinde dört adet parçası, numaraları 8 87, 8 86.

Hangi hatıralar kısa bir süre için alnını kırıştırdı?

Nihai ve resmî neticesini Butt köprüsündeki arabacılar barakasında, *Evening Telegraph*'ın pembe kâğıtlı akşam baskısından okumuş olduğu, Altın Kupa düz engelli koşusunun neticesini önceden haber veren rastlantıların hatıraları, hayat sanattan daha tuhaf oluyor bazen.

Bu neticenin haberleri, ister önceden tahmin ederek ister sonradan sonucu haber vererek olsun, ona daha önce nerelerde ulaşmıştı?

Bernard Kiernan'ın Little Britain Street 8, 9 ve 10 numaralarda mukim ruhsatlı işletmesinde: David Byrne'ün Duke Street 14 numarada mukim ruhsatlı

işletmesinde: Lower O'Connell Street'te, Graham Lemon's'ın önünde, esmer bir genç tarafından eline Sion kilisesini yeniden kurmaya gelen İlya'nın reklamını yapan bir el ilanı tutuşturulduğu sırada (onu da atmıştı zâti): Lincoln Place'te, F. W. Sweny ve ortakları (Limited), reçete vermeye yetkili eczacıların dükkânının önünde, tam da Frederick M. (Bantam) Lyons'ın hızla ve peşpeşe zâti atacak olduğu (ve sonradan da attığı zâti) *Freeman's Journal and National Press*'in bugünkü sayısını isteyip, kullanıp, iade etmesinin akabinde, Türk Hamamı ve Kaplıcaları'nın Leinster Street 11 numaradaki oryantal abidesine doğru, çehresine ilhamın ışığı vurmuş ve ırkının kehanet lisanında yazılmış sırrını kollarında taşıyarak ilerlerken.

Sinirinin bozulmasını hangi hafifletici düşünceler teskin etti?

Yorumlamanın güçlükleri, çünkü, herhangi bir olayın anlam ve önemi daima olayın meydana gelmesinden sonra ortaya çıkıyordu, elektriğin boşalmasını haber veren akustik bildiri gibi mesela, ayrıca, ilk başta doğru yorum yapılırsa ortaya çıkabilecek olası zararların genel toplamıyla aksi durumda meydana çıkabilecek hakiki bir zararın miktarını karşılaştırarak bir yorum yapmak da mümkün değildi.

Halet-i ruhiyesi?

Riske atmamıştı, bir beklentisi olmamıştı, hayal kırıklığına uğramamıştı, hoşnuttu.

Onu hoşnut eden neydi?

Maddi zarara girmemişti. Başkalarına maddi kâr getirmişti. Milletlere nuru getirmişti.

Bloom milletlere ait birinin azığını ne şekilde hazırladı?

İki çay fincanına ikişer adet silme kaşık dolusu, toplam dört kaşık Epps's marka çözünür kakao koydu ve sonra etikette yazan kullanma talimatnamesine göre devam ederek, demlenme için yeterli süre geçtikten sonra her bir fincana emredilen malzemeyi karışmaları için emredilen miktarda ve yöntemle ekledi.

Evsahibi misafirine hangi işgüzarca hususi misafirperverlik işaretlerini gösterdi?

Biricik kızı Millicent (Milly) tarafından kendisine hediye edilmiş olan taklit Crown Derby porseleninden emzikli fincanının üzerinde şölen reisliği ünvanından gelen haklarından feragat ederek, kendisine de misafirinin fincanının tıpkısının aynısı bir fincan aldı ve, bir istisna yaparak, misafirine, ve daha az bir nispette, kendisine, normal koşullarda hanımı Marion (Molly)'nin kahvaltısı için ayrılmış olan koyu kaymaktan sundu.

Misafir bu misafirperverlik işaretlerinin farkında mıydı ve onlara müteşekkir kaldı mı?

Bu işaretlere evsahibi tarafından şaka yollu dikkati çekilmişti, o da bunları ciddiyetle kabul etti, bu esnada ikisi de Epps's marka seri mamul, okunmuş kakaoyu yarı şaka yarı ciddi bir sessizlik ayiniyle içiyorlardı.

Aklına gelen, ama başka ve onun açısından gelecekte çıkabilecek fırsatlara saklayıp başladığı işi tamamına erdirebilmek için bastırdığı misafirperverlik işaretleri de var mıydı?

Misafirinin ceketinin sağ tarafındaki 1 ½ inçlik bir söküğün dikilmesi. Misafirine evdeki dört adet bayan mendilinden birinin, mendilin hediye edilmeye müsait durumda olduğunun önceden saptanmasının akabinde, hediye edilmesi.

Kim daha hızlı içti?

Bloom, on saniye önce başlamanın avantajını kullanıp, sapı boyunca düzenli bir ısı akışı sağlanan bir kaşığın içbükey yüzünden, rakibinin her bir yudumuna karşılık üç, iki yudumuna karşılık altı ve üç yudumuna karşılık dokuz yudum alarak.

Bu tekrarlılık gösteren eylemine hangi tefekkürler eşlik etti?

Sessiz arkadaşını tetkik edip onun zihninde şiir yazmakta olduğu yönünde yanlış bir sonuca varmıştı, bunun üzerine de edebiyatı eğlence olsun diye değil de irfan almak için okumaktan alınan hazları düşünmeye başladı nitekim kendisi de bu yöntemi William Shakespeare'in eserleri üzerine birden çok defa uygulamış ve hayali ya da hakiki hayatta karşımıza çıkan müşkül meselelerin çözümünü bulmaya çalışmıştı.

Meselelerin çözümlerini bulabilmiş miydi?

Bazı klasik pasajları, bir sözlük yardımıyla, dikkatle ve tekrar tekrar okumasına rağmen, metinler onu tam olarak ikna edememişti, cevapları her açıdan tatminkâr bulmamıştı.

1877 senesinde henüz 11 yaşında potansiyel bir şairken, haftalık *Shamrock* gazetesinin sırasıyla 10/-, 5/- ve 2/6 olmak üzere üç ayrı ödüllü yarışması için yazdığı ilk özgün nâzım parçasının kapanış mısraları nelerdi?

Kısıp gözlerimi
Matbu sözlerimi
Görmektir maksudum ah, malûm
İnsaf edin bana

Basıverin sona
Naçizane adımı, L. Bloom.

Geçici misafiriyle kendisini ayıran dört kuvveti buldu mu?
İsim, yaş, ırk, inanç.

Gençliğinde kendi adından hangi anagramları üretmişti?
Leopold Bloom
Ellpodbomool
Molldopeloob
Bollopedoom
Old Ollebo, M. P.

İlk adının kısaltması üzerine o (kinetik şair) hangi akrostişi kurarak 14 Şubat 1888'de Miss Marion (Molly) Tweedy'ye göndermişti?

***P**ara etmez kafiye*
***O**ynamam ilahiye*
***L**aflar zaten hikâye*
***D**üzerim hep methiye*
***Y**anımdaki huriye*

Onu geçmişteki olayların, ya da yaşanan yılın gündeminden bahseden, South King Street 46, 47, 48, 49 numaralarda mukim Gaiety tiyatrosunun kiracısı Michael Gunn tarafından ısmarlanan, ve *Sinbad'ın Seyahatleri* adlı (yazan Greenleaf Whittier, dekor George A. Jackson ve Cecil Hicks, kostümler Mrs ve Miss Whelan, yapımcı R. Shelton 26 Aralık 1892, Mrs Michael Gunn'ın bizzat idaresiyle, koreografi Jessie Noir, harlequin rolünde Thomas Otto) yıllık büyük Noel müsameresinin ikinci sahnelenişinin (30 Ocak 1893) altıncı sahnesi olan elmaslar vadisi sahnesine eklenecek ve baş kadın oyuncu Nelly Bouverist tarafından söylenecek, *Brian Boru gelseydi de eski Dublin'in halini görseydi* adında güncel bir şarkının (R. G. Johnston'ın bestesi) sözlerini yazmaktan alıkoyan neydi?

Evvela, gündemin imparatorluğun meseleleri ile yerel hadiseler arasında salınması, Kraliçe Victoria'nın (doğumu 1820, tahta çıkışı 1837) öngörülen elmas yıldönümü kutlamalarının ve belediyenin yeni balık pazarının artgörülen açılışının çakışması: sâniyen, Majesteleri York Dükü ve Düşesi hazretlerinin (sahici) ziyaretinin ardından Majesteleri Kral Brian Boru'nun (hayali) ziyaretinin gelmesine aşırı uçların muhalefet edeceği yönündeki endişeler: sâlisen, kısa süre önce Burgh Quay'de inşa edilen Grand Lyric Hall ve Hawkins Street'te inşa edilen Theatre Royal ile bağlantılı,

profesyonel centilmenlik kuralları ile profesyonel taklit arasındaki çatışma: râbian, Nelly Bouverist'in entelektüel olmayan, apolitik, gündemle ilgilenmeyen imajına edilen insafın, ve Nelly Bouverist'in entelektüel olmayan, apolitik, gündemle ilgilenmeyen beyaz iççamaşırlarını kendisi (Nelly Bouverist) de mevzubahis çamaşırların içindeyken teşhir etmesinin yarattığı nefsani hissiyatın dikkatleri dağıtmış olması: hâmisen, uygun müziğin ve *Herkes için Fıkralar Kitabı*'ndan (1000 sayfanın her birinde bir kahkaha) mizahi göndermelerin seçilmesinde karşılaşılan güçlükler: sâdisen, yeni Belediye Reisi, Daniel Tallon, yeni baş şerif, Thomas Pile ve yeni baş hukuk müşaviri, Dunbar Plunket Barton'ın adlarını kullanarak yapılan kafiyelerin homofonikliği ve kakofonikliği.

Yaşları arasındaki ilişki neydi?

16 yıl önce 1888'de Bloom Stephen'ın şimdiki yaşındayken Stephen 6 yaşındaydı. 16 yıl sonra 1920'de Stephen Bloom'un şimdiki yaşına geldiği zaman Bloom 54 yaşında olacaktı. 1936'da, Bloom 70, Stephen 54 yaşındayken, ilk başta 16'ya 0 oranıyla başlamış olan yaşlarının oranı artık 17 ½'a 13 ½ olmuş olacaktı, istenilen sayıda gelecek yıl bunun üzerine eklendikçe orantı artıyor ve muvazenesizlik azalıyordu, çünkü eğer 1883'teki orantı değişmeden kalsaydı, böyle birşeyin mümkün olduğunu varsayarsak, o zaman 1904'te Stephen 22 yaşındayken Bloom'un 374 yaşında olması gerekecekti ve 1920'de Stephen Bloom'un o anki yaşı olan 38 yaşındayken Bloom'un 646 yaşında olması gerekecekti ve de 1952'de Stephen tufan sonrası dönemin maksimum ömrü olan 70 yaşına ulaştığında 1190 yıldır hayatta olması gereken Bloom 714 yılında doğmuş olacak ve böylece tufan öncesi dönemin maksimum ömrünü, Metuşelah'ın yaşı olan 969 yılı 221 yılla geçmiş olacaktı, ayrıca, Stephen da eğer bu yaşa ulaşacak kadar yaşarsa, M. S. 3072 yılında, Bloom'un 83.300 yıl hayatta kalmış olması gerekecekti ki bu da onun M. Ö. 81.396 yılında doğmasını gerektirecekti.

Hangi olayların meydana gelmesi bu hesapları yok hükmünde kılardı?

Birinin ya da her ikisinin yokluğa intikali, yeni bir çağın ya da takvimin kabul edilmesi, dünyanın yokedilmesi ve bunun sonucu olarak insan ırkının soyunun tükenmesi, ki bu er geç olacaktı ama ne zaman olacağını tahmin etmek mümkün değildi.

Geçmişte, önceden de tanışıyor olduklarını ispatlayan kaç karşılaşmaları vardı?

İki. Birincisi Matthew Dillon'ın evinin leylak bahçesinde, Roundtown'da, Kimmage Road üzerindeki Medine Villasında, 1887'deydi, Stephen'ın annesi de oradaydı, o sırada Stephen 5 yaşında olduğundan el sıkışmaya utanmıştı. İkincisi Breslin's otelinin kahve salonunda, 1892'nin Ocak ayında, yağmurlu bir pazar

günündeydi, Stephen'ın babası ve büyük amcası da vardı, Stephen beş yaş daha büyümüştü.

Bloom bundan sonra oğul tarafından yapılan ve akabinde baba tarafından desteklenen yemek davetini kabul etmiş miydi?

Çok müteşekkir kalarak, şükranla minnet ederek, en içten minnetkâr teşekkürleriyle, minnetle şükranla ve içtenlikle maalesef, reddetmişti.

Bu hatıralar üzerine sohbetleri aralarındaki üçüncü bir bağlantıyı da ortaya çıkardı mı?

Bağımsız gelir sahibi bir dul olan Mrs Riordan (Dante), Stephen'ın ebeveynine ait evde 1 Eylül 1888'den 29 Aralık 1891'e kadar ikamet ettiği gibi, ayrıca 1892, 1893 ve 1894 yıllarında Prussia Street 54 numarada mukim Elizabeth O'Dowd'a ait City Arms otelinde de ikamet etmişti, 1893 ve 1894 yıllarında yine aynı otelde ikamet etmekte olan Mr Bloom bu hanımla düzenli istişarelerde bulunmuştu, Bloom o zamanlar Smithfield 5 numarada mukim Joseph Cuffe'nin yanında, civardaki North Circular Road üzerindeki Dublin Hayvan Pazarı'nda satış müdürlüğü göreviyle memuriyet yapmaktaydı.

Kadın için hususi herhangi bir bedenî hayır işi yapmış mıydı?

Bazı sıcak yaz akşamları mütevazı da olsa bağımsız bir gelir sahibi bu düşkün dulun nekahatinde kullandığı tekerlekli iskemlesinin tekerleklerini yavaş yavaş döndürerek ta North Circular Road'un köşesindeki Mr Gavin Low'un ticarethanesinin karşısına kadar iteklemişti, kadın bu noktada tek mercekli ikili bir arazi dürbününü kullanarak tramvaylardaki, şişkin pnömatik tekerli yol bisikletlerindeki, at arabalarındaki, iki kişilik bisikletlerdeki, özel ve kiralanmış dört tekerlekli arabalardaki, av arabalarındaki, midillilerin çektiği arabalardaki ve vagonetlerdeki uzaktan tanınması mümkün olmayan vatandaşların şehirden Phœnix Park'a ve *vice versa* geçip gitmelerini izlemek üzere bir müddet kalırdı.

Bu nöbetini neden daha da büyük bir tevekkülle kabullenebiliyordu o zamanlar?

Çünkü gençliğinin ortasında o da sık sık kabartmalı camdan rengârenk yuvarlak bir pencerenin arkasında oturup dışarıdan gelip geçenlerin sunduğu durmadan değişen temaşayı izlemişti, yayalar, dörtayaklılar, velespitler, araçlar, yavaşça, hızla, eşitçe geçip duruyorlardı, hızla dönmekte olan yuvarlak yerkürenin yüzeyinde yuvarlana yuvarlana yuvarlanıp gidiyorlardı.

Sekiz yıl önce ölmüş olan bu kadın hakkında her birinin net olarak hatırladıkları ne gibi anıları vardı?

Yaşça büyük olanı, bezik kartlarını ve fişlerini, Skye teriyesini, varsayılan malvarlığını, sorulanlara bazen hiç cevap vermemesini ve akıntılı sağırlık başlangıcından çekmesini hatırlıyordu: yaşça genç olanı, kadına ait Lekesiz Gebelik heykelinin önündeki kolza yağı lambasını, biri Charles Stewart Parnell diğeri Michael Davitt için olan yeşil ve kestane rengi fırçalarını, ve peçetelerini hatırlıyordu.

Yaşça kendinden genç bir refikiyle paylaştığı bu hatıralar yüzünden gözünde iyice arzu edilir hale gelmiş olan gençliğe geri dönebilmek için önünde hiçbir açık yol kalmamış mıydı?

Evde yapabileceği idmanlar vardı, eskiden ara ara yapıyordu bunları ama sonradan kuyruğunu bırakmıştı, Eugen Sandow'un yazdığı *Fizikî Kuvvet ve Onu Elde Etme Yolları* adlı kitapta anlatılan bu idmanlar özellikle masabaşı işi yapan ticaret erbabına yönelik yazılmışlardı, tam bir zihnî konsantrasyonla bir aynanın önünde yapılmaları gerekiyordu, muhtelif kas aileleri ancak böyle yapılırsa çalışıyor ve sırasıyla hoş bir sıkılığa, daha hoş bir gevşemeye ve en hoşu olarak gençliğin çevikliğinin geri dönmesine yol açıyorlardı.

Daha önceki gençlik yıllarında öyle bilhassa çeviklik gösterdiği bir dal var mıydı?

Her ne kadar halter kaldırmak onun kuvvetini, barfikste tam tur dönmek cesaretini aşıyorduysa da, lise talebesiyken paralel barlarda ayakları kaldırma duruşunda gayet stabil bir şekilde ve uzun müddetle kalabilmesiyle öne çıkmıştı, bu başarısını anormal derecede gelişkin abdominal kaslarına borçluydu.

İkisinden biri aralarındaki ırk farkını açıkça andı mı?

Anmadı.

Sadeleştirilerek en basit karşılıklı formuna indirgenirse, Bloom'un düşüncesine göre Stephen Bloom hakkında ne düşünüyordu, ve Bloom'un düşüncesine göre Stephen Bloom'un Stephen hakkında ne düşündüğü hakkında ne düşünüyordu?

O onun onun bir yahudi olduğunu sandığını sandı oysa o onun onun onun öyle olmadığını bildiğini bildiğini biliyordu.

Ketumluk bariyerleri aşılırsa, ikisinin şecereleri nelerdi?

Bloom, Szombathely'li, Viyanalı, Budapeşteli, Milanolu, Londralı ve Dublin'li Rudolf Virag (sonradan Rudolf Bloom) ile Julius Higgins (doğumu Karoly) ve Fanny Higgins (doğumu Hegarty)'nin ikinci kızları Ellen Higgins'in yegâne transubstantiyal erkek varisiydi. Stephen, Cork'lu ve Dublin'li Simon Dedalus ile Richard ve Christina Goulding'in (doğumu Grier) kızları Mary'nin hayatta kalmış

en büyük erkek konsubstansiyal varisiydi.

Stephen ile Bloom vaftiz edilmişler miydi, nerede, kimin tarafından, vaftiz eden ruhban sınıfından mıydı değil miydi?

Bloom (üç defa), muhterem Mr Gilmer Johnston M. A. tarafından, bir başına, Coombe'daki Saint Nicholas Without protestan kilisesinde, James O'Connor, Philip Gilligan ve James Fitzpatrick tarafından, elbirliğiyle, Swords köyünde bir tulumbanın altında, ve muhterem Charles Malone C. C. tarafından, Rathgar'daki Three Patrons kilisesinde. Stephen (tek defa), muhterem Charles Malone C. C. tarafından, bir başına, Rathgar'daki Three Patrons kilisesinde.

Eğitim geçmişlerini birbirine benzer buldular mı?

Bloom'un yerine Stephen'ı ikame edersek Stoom önce bir evde ilköğretimini almış akabinde liseye gitmiş olurdu. Stephen'ın yerine Bloom'u ikame edersek Blephen ortaöğretimin hazırlık, birinci, orta ve son sınıflarını bitirdikten sonra kraliyet üniversitesinin hazırlık, birinci sanat, ikinci sanat ve sanat lisansı derslerini vermiş olurdu.

Bloom hayat üniversitesinden mezun olduğunu söylemekten kendini niçin alıkoydu?

Çünkü bu gözlemin onun tarafından Stephen'a ya da Stephen tarafından ona söylenerek zaten dile getirilip getirilmemiş olduğu konusunda gelip giden bir tereddüt içindeydi.

İkisi ayrı ayrı hangi mizaçları temsil ediyorlardı?

Bilimsel mizacı. Sanatsal mizacı.

Bloom eğiliminin temel bilimlerden ziyade uygulamalı bilimler yönünde olmasının ne gibi ispatlarını sundu?

Aşırı tokluk halinde hazmı kolaylaştırmak amacıyla supin pozisyonda istirahate çekildiği zamanlarda düşüncelere dalınca aklına gelen kimi olası icatlar. Onu bu türden tefekkürlere dalmaya teşvik eden faktör, örneğin, aeronotik paraşüt, aynalı teleskop, spiral tirbuşon, çengelli iğne, sifonlu maden suyu şişesi, vinçli ve kapaklı kanal bentleri, emme basma tulumba gibi, bugün bize sıradan gelen ama zamanında devrimci nitelik taşımış olan icatların önemini takdir ediyor olmasıydı.

Bu icatlar esasen çocuk yuvalarında verilen eğitimi iyileştirmeye mi yönelikti?

Evet, bu icatlar sayesinde mantar tabancaları, elastik hava balonları, şans oyunları ve tahterevalliler kadük kılınacaktı. Zodyaktaki Koç'tan Balık'a oniki burcu

gösteren astronomik kaleydoskoplar, minyatür mekanik güneş sistemi modelleri, zoolojik bisküvilere tekabül etmek üzere geometrik, aritmetikli jelatinli şekerlemeler, yerküre biçiminde lastik toplar, tarihsel kostümlü taşbebeklerden ibarettiler.

Onu böyle tefekkürlere dalmaya teşvik eden başka hangi faktörler vardı?

Ephraim Marks ve Charles A. James'in ulaştıkları mali başarı, ilkinin George's Street 42 numarada ne alırsan bir peniye pazarı, ikincisinin ise Henry Street 30 numarada ne alırsan 6 ½ peni dükkânı ve dünya tuhafiye sarayı ve balmumu heykel sergisi vardı, giriş 2 peni çocuklar 1 peni; ayrıca, çağdaş reklamcılık sanatının bugüne dek verimli bir şekilde kullanılamamış olan sonsuz olanakları, nitekim eğer reklamlar maksimum görünürlük için dikey olarak ve maksimum okunurluk için yatay olarak düzenlenmiş, tek bir fikri aktaran sülâsi semboller kullanılarak yoğunlaştırılırsa, cazip bir etki yaratmaları sağlanır, böylece insanların dikkatini onlar istemeseler de çekebilir, insanları enterese edebilir, ikna edebilir, karar vermeye sevkedebilirlerdi.

Hangileri gibi?

K. 11. Kino's pantalonları Tanesi 11/-.

Anahtarlar Evi. Alexander J. Keyes.

Hangileri gibi değil?

Bu uzun muma bakınız. Ne zaman tükeneceğini hesaplayabilirseniz bizden bir çift hakiki kösele pabuç bedava, 1 mumluk ışık kuvveti garantilidir. Adres: Barclay and Cook, Talbot Street 18 numara.

Basilisil (Böcek ilacı).

Şaane (Ayakkabı boyası).

İstersiin (İki ağızlı, tirbuşonu, tırnak törpüsü ve pipo fırçası da olan cep çakısı).

Ve hangisi gibi asla ve kat'a değil?

Plumtree marka ezme et girmeyen ev nedir?

Eksiktir.

Girince saadet yuvası olur.

23 Merchant's Quay, Dublin adresinde mukim George Plumtree tarafından üretilmiş, 4 oz. kaplara konmuş ve Rotunda Ward'da, Hardwicke Street 19 numarada mukim Belediye Meclisi Âzâsı Joseph P. Nannetti, M. P. eliyle cenaze ve ölüm yıldönümü ilanlarının hemen altına yerleştirilivermiştir. Etiketin üzerindeki isim Plumtree. Bir adet et kabının içinde bir adet erik ağacı, müseccel marka. Taklitlerinden sakınınız. Kettabı. Ağıkerici. Pettabii. Erekoocu.

Orijinalliğin, her ne kadar orijinallik kendi başına kâfi bir mükâfatsa da, insanı şaşmaz bir şekilde başarıya ulaştıracağı yanılsaması çıkarsamasını Stephen'ın yokumsaması amacıyla Bloom'un kanıtsayarak sunduğu örnek neydi?

Bizzat kendisinin tahayyül ettiği fakat reddedilen aydınlatılmış sergi arabası projesi, arabayı bir yük hayvanı çekecek, içine de yazı yazmakta olan iki adet şık giyimli kız oturtulacaktı.

Bunun üzerine Stephen zihninde hangi sahnenin hayalini canlandırdı?

Bir dağ geçidinde tek başına bir otel. Sonbahar. Alacakaranlık. Ateşi yakmışlar. Genç adam karanlık bir köşede oturuyor. Genç kadın girer. Huzursuzdur. Tek başına. Oturur. Genç kadın pencereye gider. Ayakta durur. Oturur. Alacakaranlık. Düşünür. Tek başına otelin antetli kâğıdına yazar. Düşünür. Yazar. İçini çeker. Tekerlek ve nal sesleri. Aceleyle dışarı fırlar. Genç adam karanlık köşesinden gelir. Tek başına kâğıdı alır. Ateşe doğru tutar. Alacakaranlık. Okur. Tek başına.

Neyi?

Sağa yatık, dik ve sola yatık harflerle: Queen's Oteli, Queen's Oteli, Queen's Oteli, Queen's Ot...

Bunun üzerine Bloom hangi sahnenin hayalini zihninde tekrar canlandırdı?

Clare vilayetinde, Ennis'teki Queen's Oteli, Rudolph Bloom (Rudolf Virag) 27 Haziran 1886 akşamında, belirtilmemiş bir saatte, nevralji merhemi olarak kullandığı itboğandan (akonit) aşırı dozda alarak bu otelde hayatını kaybetmişti, merhem 2 ölçek akonit merhemine 1 ölçek kloroform merheminden oluşuyordu (babası tarafından 27 Haziran 1886 sabah saat 10.20'de Ennis'te Church Street 17 numarada mukim Francis Dennehy'nin tıp mağazasından alınmıştı), bu olay babasının 27 Haziran 1886 öğleden sonra saat 3.15'te, Ennis'te James Cullen'a ait Main Street 4 numarada mukim genel mefruşatçı dükkânından kayıkçı modeli, ekstra şık yeni bir hasır şapka almasından sonra olmuştu ama şapkayı almasının sonucu olarak olmamıştı (şapkayı satın alması da, yukarıda andığımız saatte, andığımız yerde, andığımız zehiri satın almasından sonraydı ama zehiri satın almasının bir sonucu değildi).

Bu eşadlılığı önceden bilgi sahibi olmaya mı, rastlantıya mı, içine doğmuş olmasına mı verdi?

Rastlantıya verdi.

Sahneyi misafirinin gözünün önünde de canlandırmak amacıyla sözel olarak tasvir etti mi?

Onun şahsi tercihi, bir başkasının yüzüne bakıp bir başkasının potansiyel anlatıyı açığa çıkararak kinetik mizacı rahatlatan sözlerine kulak vermek yönündeydi.

Ona anlatılan, anlatıcısının *Pisga Tepesinden Filistin Manzarası*, yahut, *Erik Meseli* diye tanımladığı ikinci sahnede de hemen ikinci bir rastlantı mı buluverdi?

Bu öyküyü, bir önceki sahne ile ve her ne kadar anlatılmasa da varolduklarını çıkarsayabildiğimiz diğer öykülerle birlikte ele alıp, bunların üstüne okul yıllarında yazılmış muhtelif konular hakkında denemeleri ya da ahlaki özlü deyişleri de eklersek (örn. *En Sevdiğim Kahraman* ya da *Ertelemek Zamanımızın Hırsızıdır* gibi), ortaya çıkacak eserler hem bizzat kendi başlarına, hem de denkleme işin kişisel tarafını katınca, mali, sosyal, kişisel ve cinsel başarıyı garanti eden bazı imkânlar içeriyorlardı, bu yazılar, eğer arzu edilirse hazırlık ve birinci sınıf öğrencilerine (yüzde yüz randımanla) örnek olabilecek pedagojik temalar çevresinde özellikle biraraya getirilebilirler, ya da eğer arzu edilirse Philip Beaufoy ya da Doktor Dick ya da Heblon'ın *Mavi Etüdler*'i örneklerini takip ederek, tirajı ve mali gücü tescilli bir yayın organına katkı olarak basılabilirlerdi, ayrıca yine arzu edilirse, cankulağıyla dinleyen, başarılı anlatıyı sessizce takdir eden ve başarıya ulaşılmasını güvenle tahmin eden dinleyicilere bir zihinsel ziyafet çekmek üzere zaten yakında tedrici olarak uzamaya başlayacak geceler boyunca şifahen de sunulabilirlerdi, nitekim üç gün sonra yaz gündönümü geliyordu, videlicet, 21 Haziran Sah (S. Aloysius Gonzaga), güneşin doğuşu, sabah 3.33, güneşin batışı, akşam 8.29.

Domestik problemler arasında, zihnini eğer tüm problemlerden daha çok değilse en az başka herhangi bir problem kadar sıklıkla meşgul edeni hangisiydi?

Ne yapacağız bu karılarımızla.

Hipotez olarak ortaya attığı tekil çözümler nelerdi?

Salon oyunları (domino, çin daması, taş fırıldatmaca, mikado, hokka oyunu, konken, batak, bezik, yirmibeş, pişti, dama, satranç ya da tavla): nakış, dikiş ya da polisdestekli giyim yardımı cemiyeti hayrına örgü: müzik düetleri, mandolin ve gitar, piyano ve flüt, gitar ve piyano: hukuki kâtiplik veya zarfların üzerini yazma: iki haftada bir varyete şovuna gitmeler: serin bir sütçü dükkânında ya da sıcacık bir purocu divanında hoş bir hükmetme tarzı olan ve hoş bir şekilde kendisine boyun eğilen dükkân sahibi hanımefendi olarak ticari aktiviteler: erkeklerin çalıştığı, devlet tarafından zapturapt altında tutulup tıbbi olarak denetlenen genelevlerde erotik kaşıntılarının gizli kapaklı bir şekilde giderilmesi: mahalledeki itibarı genel kabul görmüş hanım komşularla düzenli fakat aşırı sıklıkta olması engellenen aralıklarla, ve düzenli, çok sık ve önleyici gözetim altında olmak şartıyla karşılıklı misafirliğe gitmeler: liberal sanat eğitimini hoş kılmak için hususi olarak tasarlanmış akşam kursları.

Karısındaki zihinsel gelişme yetersizliğinin hangi örnekleri onda bu son anılan (dokuzuncu) çözümü tercih etme eğilimi yaratmıştı?

Boş vakitlerinde birden fazla kez bir sayfa kâğıdı Yunanca ve İrlandaca ve İbranice karakterler olduğunu iddia ettiği işaretler ve hiyerogliflere doldurmuştu. Muhtelif aralıklarla ve ısrarlı bir sebatla Kanada'da bir şehir olan Quebec'in başharfinin doğru yazımının ne olduğunu sormuştu. Politikanın inceliklerinden (yurtiçi) ve kuvvetler dengesinden (yurtdışı) pek az anlıyordu. Faturaların toplamını hesaplarken sık sık parmaklarının yardımına başvuruyordu. Pek kısa ve öz muhabere metinlerini tamamladıktan sonra kaligrafi aletini ankostik boyanın içinde bırakarak zaçın, yeşil vitriyolün ve palamut suyunun aşındırıcı etkilerine maruz bırakıyordu. Yabancı dillerden gelen, alışık olmadığı çokheceli sözcükleri ya fonetik olarak, ya yanlış analoji yoluyla ya da iki yönteme birden başvurarak yorumluyordu: metempsikoz (madem bi sikkoz), *amanya* (Kitab-ı Mukaddes'te anılan sözüne güvenilmez bir şahsiyet).

Eşinin zekâsının o yanlış dengesinde insanlar, sokaklar ve şeyler hakkında bu ve benzeri yargı fukaralıklarını tazmin eden neydi?

Tüm terazilerin dikey duran kollarının göze paralel görünmesi yanılsaması, bu durum binaen burhan yöntemiyle ispatlanabilir. Bir kişi hakkındaki yargısındaki yetersizliğin buna karşı denge oluşturması, bu durum da deneysel yöntemle ispatlanabilir.

Onun bu göreceli cehalet halini düzeltmeyi nasıl denemişti?

Türlü şekillerde. Kolayca görülebilecek bir yerde belli bir kitabı belli bir sayfası açık olarak bırakarak: bir konuyu izah eden bir ima yaparken, onda o bilginin latent olarak varlığını varsayarak: onun yanında o esnada orada olmayan bir başkasının cehaletini ele veren bir hatasıyla açıkça alay ederek.

Doğrudan eğitim denemelerinde ne derecede başarıya ulaştı?

Molly hiçbirşey anlamadı, kısmen anladı ya da tamamen anladı, dikkatini ilgiyle verdi, şaşırarak idrak etti, öğrendiği şeyi dikkatle tekrar etti, daha büyük bir zorlukla hatırladı, kolaylıkla unuttu, şüpheyle tekrar hatırladı, hatalı olarak tekrar tekrarladı.

Hangi sistem daha iyi sonuç verdi?

Kendi çıkarının ne olduğunu ima eden dolaylı telkin sistemi.

Örnek?

Molly yağmurda şemsiye sevmezdi, Bloom kadının şemsiyelisini severdi. Molly

yağmurda yeni şapka sevmezdi, Bloom kadının yeni şapkalısını severdi, Bloom yağmurda yeni şapka aldı, Molly de yeni şapkasıyla şemsiye tuttu.

Misafirinin anlattığı meselde ima edilen analojiyi kabul ederek, sürgün sonrasında şan ve şöhrete ulaşmanın hangi örneklerini öne sürdü?

Saf hakikati arayan üç kişi, Mısırlı Musa, *More Nebukim* (Şaşkınlara Rehber)'in yazarı Musa bin Meymûn, ve Moses Mendelssohn, öylesine şöhretlilerdi ki Musa (Mısırlı)'dan Musa (Mendelssohn)'a kadar Musa (bin Meymûn) gibisi çıkmamıştı.

İstediği müsaade verilmiş Stephen tarafından anılan, saf hakikatin Aristoteles adındaki dördüncü bir arayıcısı hakkında, söylediğine müdahale edilmiş Bloom tarafından hangi saptama yapıldı?

Anılan arayıcının da adı bilinmeyen bir haham filozofun öğrencisi olduğu.

Kanunun evlatlarının ve seçilmiş yahut reddedilmiş bir ırkın çocuklarının hangi meşhur ve anapokrifal örnekleri sayıldı?

Felix Bartholdy Mendelssohn (besteci), Baruch Spinoza (filozof), Mendoza (boksör), Ferdinand Lassalle (reformcu, düellocu).

Kadim İbraniceden ve kadim İrlanda lisanından hangi şiir parçaları misafir tarafından evsahibine ve evsahibi tarafından misafire seslerinin yüksekliğini indirip çıkararak ve sözleri tercüme edilerek okundu?

Stephen tarafından: *suil, suil, suil arun, suil go siocair agus suil go cuin* (yürü, yürü, yürü kendi yolunda, sağlıcakla yürü, sakınarak yürü).

Bloom tarafından: *Kifeloh, harimon rakatejh m'baad l'zamatejh* (peçen arkasından yanakların sanki nar parçası).

Şifahi karşılaştırmayı temellendirmek amacıyla iki dilin fonik sembollerinin glifik yönden karşılaştırılması nasıl yapıldı?

Yanyana karşılaştırma metoduyla. Düşük edebi değer taşıyan bir tarzda yazılmış *Zinanın Zevkleri* adındaki bir kitabın sondan bir önceki boş sayfasının üzerine (Bloom tarafından ortaya çıkarılmış ve ön kapağı masanın yüzeyiyle temas edecek şekilde durması sağlanmıştı) bir kurşunkalem yardımıyla (bunu da Stephen tedarik etmişti) Stephen İrlanda alfabesinin ge, e, de, ve me harfinin basit ve düzeltme işaretlilerini yazdı, Bloom da buna mukabil İbrani alfabesinin gimel, alef, dalet ve (mem karakteri olmayınca onun yerine) kof harflerini yazarak, bu harflerin sıra sayısı ve sayma sayısı olarak aritmetik değerlerini açıkladı, videlicet 3, 1, 4 ve 100.

İkisinin de biri ölü, biri tekrar canlandırılmış bu iki dilin her biri hakkındaki

bilgileri teorik miydi pratik mi?

Teorikti, çünkü bilgileri bazı fiil çekimlerini ve sentaksı saptayan gramer kurallarıyla sınırlıydı ve kelime haznesini neredeyse tümüyle dışarıda bırakıyordu.

Bu diller ve onları konuşan halklar arasında hangi temas noktaları mevcuttu?

Her iki dilde de gırtlak seslerinin, nefes işaretlerinin, ek ve yardımcı seslerin varlığı: kadimlikleri, nitekim tufandan 242 yıl sonra Şinar Ovası'nda, İsrail'in atası Nuh'un ahfadı, ve İrlanda'nın ataları Heber ve Heremon'un ceddi Fenius Farsaigh tarafından kurulan ilahiyat okulunda her iki lisan da öğretilmişti: iki dilin rabbiler ve culdee'ler tarafından yazılmış eserlerden oluşan arkeolojik, jenealojik, azizlerin hayatları ile ilgili, tefsir, vaaz, toponomastik, tarihsel ve dinî literatürleri, Tevrat, Talmud (Mişna ve Gemara) Mesora, Musa'nın beş kitabı, Dun Cow kitabı, Ballymote Kitabı, Howth Garland'ı, Kells Kitabı: saçılmaları, zulüm görmeleri, hayatta kalmaları ve tekrar hayatiyet kazanmaları: sinagojik ve eklesiyastik ritlerinin gettoda (S. Mary's Abbey) ve ayin evinde (Adam ve Eve's tavernası) izolasyonu: milli kıyafetlerinin ceza yasalarında ve yahudi giyim kanunlarıyla yasaklanmış olması: Kenan diyarında Sionlu Davud'un egemenliği geri alması ve İrlanda'nın siyasi bağımsızlığının ya da özerkleşmesinin olasılığı.

Bloom bu etnik olarak indirgenemeyecek kavuşmaya kısmen hazırlık olarak hangi marşı kısmen okudu?

Kolod balevav penimah
Nefeş, yehudi, homiyah.

Bu ilahi neden ilk beyitinin sonunda yarım bırakıldı?

Mnemotekniğin arızalanmasının sonucu olarak.

Kantor bu eksikliği nasıl tazmin etti?

Metnin genelini lafı dolandırarak aktardığı bir versiyonuyla.

Karşılıklı tefekkürleri hangi ortak araştırma alanında kaynaştı?

Mısırlıların epigrafik hiyerogliflerinden Yunan ve Latin alfabelerine kadar görülebildiği kadarıyla harflerin zaman içinde basitleşmesi ve çağdaş stenografi ve telgraf kodlarının çiviyazılı yazıtlarda (Semitik) ve beş çentikli ogham yazısında (Keltik) öncelenmiş olması.

Misafir evsahibinin dileğini yerine getirdi mi?

Misliyle, imzasını hem İrlandaca hem de Latin karakterleriyle attı.

Stephen'ın işitme duyusu neyi algıladı?

Derin, kadim, erkeksi, yabansı bir melodide geçmişin birikimini duydu.

Bloom'un görme duyusu neyi algıladı?

Çevik, genç, erkeksi, tanıdık bir gövdede geleceğin bugünden yazılmış olduğunu gördü.

Stephen'ın ve Bloom'un saklı tutulan kimlikler hakkında neredeyse eşzamanlı ve iradi olarak hissettikleri nelerdi?

Görsel olarak, Stephen'ınkiler: İsa'nın insan görünümünün, Şamlı Yuhanna, Lentulus Romanus ve Epiphanius Monachus'un aktardıkları, lökodermik, ince uzun ve şaraprengi esmer saçlı geleneksel tasviri.

İşitsel olarak, Bloom'unkiler: Katastrof vecdinin geleneksel vurgusu.

Geçmişte Bloom için hangi müstakbel meslekler imkân dahilinde olmuştu ve kendine kimleri örnek almıştı?

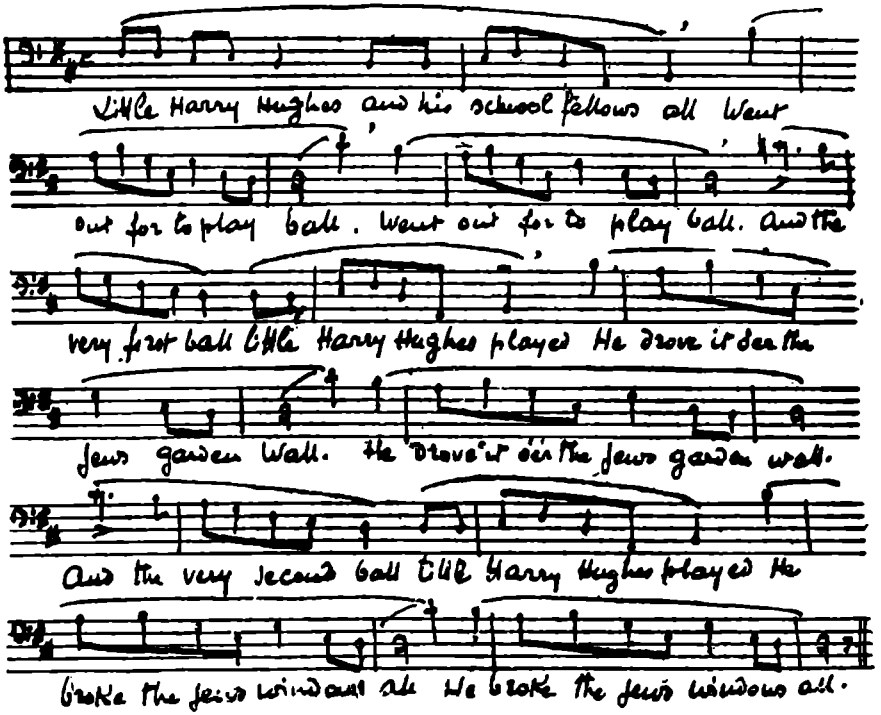
Kilise, Roma, Anglikan ya da Nonkonformist mezheplerinden birinde: örnek aldıkları, pek muhterem John Conmee S. J., Trinity College'ın ruhani lideri muhterem T. Salmon, D. D., Dr Alexander J. Dowie. Baro, İngiliz ya da İrlanda tarafında: örnek aldıkları, Seymour Bushe, K. C., Rufus Isaacs, K. C. Sahne hayatı, çağdaş ya da Shakespeare dönemi oyunlarında: örnek aldıkları, Charles Wyndham, usta komedyen, Osmond Tearle († 1901), Shakespeare yorumcusu.

Evsahibi misafirine ittifak içinde oldukları bir tema üzerine bir yaban destanının şarkısını terennüm sesiyle okuması için cesaret verdi mi?

Bulundukları yer konuşmalarını kimsenin duyamayacağı, evden ayrılmış bir mekân olduğundan, rahatlatarak, ve kaynattıkları içecekler, su artı kaymak artı kakaodan oluşan mekanik karışımın geriye kalan yarıkatı çökelekleri de içilmek suretiyle tüketilmiş olduğundan, rahatlamış olarak.

Terennüm edilen bu destanın ilk (majör) kısmını okuyunuz?

Küçük Harry Hughes arkadaşlarıyla
Çıkmış top oynamaya
Sonra Harry Hughes topa bir vurunca
Kaçmış yahudi bağçasına
Sonra Harry Hughes bir daha vurunca
Tüm camlar olmuş alaşağa

Rudolph'un oğlu bu ilk kısmı nasıl karşıladı?

Karışık olmayan hislerle. Kendisi de bir yahudiydi, gülümseyerek, keyifle dinledi ve mutfağının sapasağlam duran camını gördü.

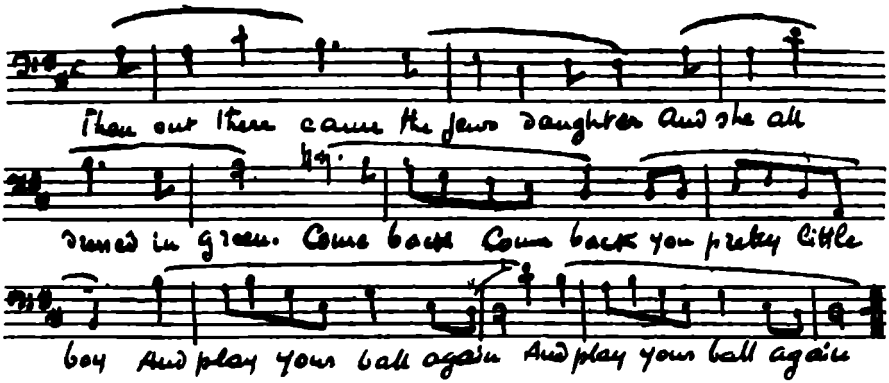
Destanın ikinci (minör) kısmını okuyunuz.

Çıkıverdi yahudi kızı
Kılığı yemyeşil
"Kaçma, kaçma ah, güzel oğlancık,
Sen topunla oyna yine."

"Gelemem ben, gelemem ki
Gelemem bir başıma
Öğretmenim eğer bir duyuverirse
Fena pataklar vallaha."

Kız elinden tutuverdi
Ona yol gösterdi
Öyle bir odaya getirdi ki onu
Hiç dışarıya ses gitmezdi.

Cebinden bir çakı çekti
Kafasını kesti
Artık Harry Hughes top oynamayacak
Çünkü geberdi gitti.

Millicent'ın babası bu ikinci kısmı nasıl karşıladı?

Karışık hislerle. Gülümsemeden, bir yahudinin kızının yeşillere bürünmüş halini hayretle duydu ve gördü.

Stephen'ın tefsirini özetleyiniz.

Hepsinin biri, hepsinin en azı, kurbanın kaderinde yazılıydı bu. İlk seferinde istemeden, ikinci seferinde taammüden kaderine meydan okumuştu. Terkedildiği zaman gelmiş, gönülsüzken ona meydan okumuş, bir umut ve gençlik hayaleti olarak ona görünüp, direnmezken onu tutmuştu. Onu yabancı bir haneye, gizli, kâfir bir odaya yedmiş, ve, orada, amansızca, kendi rızasıyla kurban etmişti.

Evsahibi (kaderi yazılmış kurban) niçin üzgündü?

Onun tarafından işlenmeyen bir suçu anlatan bir suç masalının anlatılmamasını isterdi onun tarafından.

Evsahibi (gönülsüz, direnmez) niçin kıpırtısızdı?

Enerjinin sakınımı kanunu uyarınca.

Evsahibi (gizli kâfir) niçin sessizdi?

Kurban töresi lehinde ve aleyhinde olası ispatları kafasında tarttı: hiyerarşinin fişteklemesi, ahalinin boş inancı, hakikatin sürekli kesiri olarak dağılan dedikodu, refahın kıskanılması, misillemenin etkisi, soydan gelen kanunsuzluğun zaman zaman ortaya çıkması, fanatiklik, hipnotizma ile telkin ve uyurgezerlik gibi hafifletici sebepler.

Bu sayılan zihinsel ve bedensel bozukluklardan (eğer bu durum sözkonusuysa) hangilerine karşı tümüyle bağışıklık sahibi değildi?

Hipnotizma ile telkine: bir defasında, uyandığı zaman, kendi yatakodasını tanıyamamıştı: birden fazla defa, uyandığı zaman, ne zaman biteceğini bilemediği bir süre boyunca hareket edememiş ve ses çıkaramamıştı. Uyurgezerliğe: bir keresinde, uyurken, gövdesi kalkmış, çömelmiş, ateşi yanmayan şöminenin istikametinde emeklemiş ve, hedefine ulaştığı zaman, oracıkta kıvrılıp, soğukta, üzerinde geceliğiyle yatıp uyumuştu.

Bu son anılan ya da benzeri bir fenomen ailesinin hiçbir üyesinde kendini göstermiş miydi?

İki kere, Holles Street'te ve Ontario Terrace'ta, kızı Millicent (Milly) 6 ve 8 yaşlarındayken uykusunda bir dehşet çığlığı atmış ve yatak kıyafeti giymiş iki kişinin sorularına bomboş ve dilsiz bir ifadeyle cevap vermişti.

Milly'nin bebekliği hakkında başka ne gibi hatıraları vardı?

15 Haziran 1889. Ağlak, yeni doğmuş bir kız bebek ağlamaktan burnu tıkanana kadar ve tıkalı burnunu açmak için ağlıyor. Kendisine Padney Socks diye bir ad takılmış olan çocuk para kumbarasını şakırdatarak sallıyor: babasının açıktaki ilk üç metelik düğmesini sayıyol, bil, ki, üç: bir bebeği, oğlan, bahriyeli, bir kenara atıyor: sarışın, iki esmerin çocuğu, soyunda sarışınlık var, uzaklarda, bir tecavüz, Herr Hauptmann Hainau, Avusturya ordusundan, yakınlarda, bir sanrı, Teğmen Mulvey, Britanya donanmasından.

Hangi endemik karakteristikler mevcuttu?

Burun ve alın kemiği formasyonları karşılıklı olarak dosdoğru bir silsileden türemişti, bu silsile de, her ne kadar kesintisiz olmasa da uzak aralıklarla daha uzak aralıklardan en uzak aralıklara dek sürecekti.

Onun yeniyetmeliği hakkında ne gibi hatıraları vardı?

Kasnağıyla atlama ipini uzak bir köşeye sürgüne göndermişti. Duke's Lawn'da ondan rica eden bir İngiliz turiste kendisinin bir resmini çekip götürmesine izin vermemişti (bunun nesine itiraz ettiğini belirtmemişti). South Circular Road'da, yanında Elsa Potter varken, niyeti bozuk görünen bir şahıs tarafından izlendikleri zaman, Stamer Street'in yarısına kadar gitmiş ve sonra âniden geri dönmüştü (bu değişikliğin nedenini belirtmemişti). Doğumunun 15. yıldönümünün arifesinin gecesinde Westmeath vilayetindeki Mullingar'dan bir mektup yazmış, oralı bir öğrenciden kısaca bahsetmişti (hangi fakültede ve kaçıncı sınıfta okuduğunu belirtmemişti).

İkinci bir ayrılığın haberini veren bu ilk ayrılık Bloom'a dokunmuş muydu?

Tahmin ettiğinden daha az, umut ettiğinden daha çok.

Hangi ikinci veda Bloom tarafından eşzamanlı olarak benzer ya da farklı olarak algılanmıştı?

Kedisinin geçici olarak veda etmesi.

Neden benzer, neden farklı olarak?

Benzerdi, çünkü bunların altında yeni bir erkek (Mullingar'lı öğrenci) ya da sağaltıcı bir ot (kediotu) aramaya çıkma niyeti gizliydi. Farklıydı, çünkü sakinlere ya da meskene geri dönüşlerinin birbirinden farklı olma ihtimali vardı.

Başka açılardan aralarındaki farklar benzer miydi?

Pasiflikte, tutumlulukta, gelenek içgüdüsünde, öngörülmezlikte.

Mesela?

Farzımuhal eğilip sarı saçlarını kurdelesini bağlayıversin diye Bloom'un önünde havaya kaldırırdı (krş. sırtını kabartan kedi). Ayrıyeten, Stephen's Green'deki gölün açık yüzeyinde ağaçların tepetaklak yansımalarının arasına tek bir kelime etmeden tükürerek elde ettiği içiçe su halkalarından çemberler, kararlılıklarındaki sebatla dibe vurmuş uyuklamakta olan balıkların konumunu belli ederdi (krş. fare peşindeki kedi). İlaveten, meşhur bir askerî muharebenin tarihini, muhariplerini, nedenini ve sonuçlarını hatırlamak için saçının örgülerinden birini çekiştirirdi (krş. kulaklarını temizleyen kedi). Hatta, şapşi Milly, rüyasında Joseph adlı bir at ile kendisi arasında sözsüz hatırlanmayan bir sohbet geçtiğini görmüştü ve ona (hayvana) bir maşrapa dolusu limonata sunmuştu ve onun (hayvanın) da bunu kabul etmiş gibi bir hali olmuştu (krş. ocağın başında rüya gören kedi). İşte bu nedenlerle, pasiflikte, tutumlulukta, gelenek içgüdüsünde, ve öngörülmezlikte, farklılıkları benzerdi.

Onlara evlilik uğuru olarak verilen hediyelerden (1) bir adet baykuş 2) bir adet saat) Milly'nin ilgisini uyandırmak ve onu eğitmek için nasıl faydalanmıştı?

Bunları ders gereci olarak kullanarak şu konuları açıklamıştı: 1) yumurtlayıcı hayvanların doğaları ve davranışları, havada uçmanın mümkün olması, görme yetisindeki kimi anomaliler, kadim mumyalama geleneği: 2) ağırlık, çark mekanizması ve regülatörün örnek teşkil ettiği sarkaç prensibi, kıpırdamayan bir kadranın üzerinde hareket eden ibrelerin değişik pozisyonlarının beşeri ve içtimai regülasyona tercüme edilmesi, günün her bir saatinde uzun ve kısa ibrelerin aynı eğim açısında buluşmalarının saat başı tekrarlanmasındaki kesinlik, *videlicet*, bu ânın saati aritmetik bir diziyi takip ederek 5 5/11 dakikanın katları geçe olması.

Milly buna hangi davranışlarla karşılık verdi?

Hatırladı: doğumunun 27. yıldönümünde ona taklit Crown Derby porseleni emzikli bir kahvaltı fincanı hediye etti. Tedarikli oldu: kira ödeme günü ve civarında eğer Bloom tarafından Milly için olmayan alışverişler yapıldıysa ve yapıldığında o da Bloom'un zaruretlerinin farkında olduğunu, isteklerini önceden tahmin ettiğini gösterdi. Hayran kaldı: doğal bir fenomen Bloom tarafından bir başkasına açıklandığı zaman Milly onun ilminin bir parçasına, yarısına, çeyreğine, binde birine, tedrici olarak değil, hemen o anda sahip olma isteğini belirtti.

Bloom, hepgezer, Milly, uyurgezerin babası, Stephen, gecegezere hangi öneriyi getirdi?

Perşembe (asıl) ve Cuma (normal) arasına giren saatleri mutfağın hemen üzerinde ve Stephen'ın evsahibi ile evsahibesinin yatak odalarına hemen komşu olan emprovize bir hücrede dinlenerek geçirmesini.

Böyle emprovize bir çözümün gelecekte de devam ettirilmesinden hangi muhtelif avantajlar doğardı ya da doğabilirdi?

Misafir için: güvenli bir ikametgâh ve çalışma odasının ayrılması. Evsahibi için: zekâsının gençleşmesi, hayırseverliğin verdiği tatmin. Evsahibesi için: saplantılarının yerlebir edilmesi, doğru İtalyanca telaffuzun edinimi.

Bir misafir ile bir evsahibesi arasındaki bu türden muhtelif geçici olası ihtimallerin, bir talebe ile bir yahudinin kızının küslükleri geride bırakıp anlaşarak beraber olmaları şeklinde sabit bir neticeyi engellemesi, ya da bu netice tarafından engellenmeleri niçin illa ki şart değildi?

Çünkü anaya giden yol kızdan, kıza giden yol anadan geçiyordu.

Misafir, evsahibinin hangi ehemmiyetsiz çokheceli sorusunu tekheceli olumsuz

bir cevapla yanıtladı?

Merhum Mrs Emily Sinico'yu tanıyıp tanımadığı, bir kaza sonucunda Sydney Parade tren istasyonunda 14 Ekim 1903'te ölmüştü.

Hangi karmançorman ek ifade evsahibinin dilinin ucuna gelmiş fakat bastırılmıştı?

Mrs Mary Dedalus (doğumdaki adı Goulding)'in 26 Haziran 1903'teki defin törenine katılmamış olmasını açıklayan bir ifade, o gün Rudolph Bloom (doğumdaki adı Virag)'ın ölüm yıldönümünün arifesiydi.

Sığınak önerisi kabul edildi mi?

An sektirmeden, açıklanamaz bir şekilde, dostane bir tarzda, müteşekkir kalınarak reddedildi.

Evsahibi ve misafir arasında hangi para alışverişi vuku buldu?

Evvelki sonrakine, faizsiz olarak, bir para meblağını (£ 1-7-0), bir lira yedi şilin, iade etti, işbu meblağ sonraki tarafından evvelkine avans olarak verilmişti.

Hangi karşı teklifler karşılıklı olarak ortaya konuldu, kabul edildi, değiştirildi, reddedildi, başka şartlarla tekrar ifade edildi, tekrar kabul edildi, onaylandı, ve tekrar teyit edildi?

Önceden sözleşerek İtalyanca derslerine başlamak, mekân ders alanın ikametgâhı olacaktı. Vokal tekniği derslerine başlamak, mekân muallimenin ikametgâhı olacaktı. Statik, yarıstatik ve peripatetik entelektüel diyaloglar serisine başlamak, mekânlar ise şunlar olacaktı: her iki konuşmacının ikametgâhları (eğer iki konuşmacı da aynı yerde ikamet ediyorlarsa), The Ship oteli ve tavernası, Lower Abbet Street 6 numara (Sahipleri W. ve E. Connery), İrlanda Milli Kütüphanesi, Kildare Street 10 numara, Milli Doğum Hastanesi, Holles Street 29, 30 ve 31 numaralar, halka açık bir park, bir ibadet mekânının civarı, iki ya da üç kamuya açık anacaddenin kesiştiği yerler, ikametgâhları arasında çizilecek doğru bir çizginin orta noktası (eğer iki konuşmacı ayrı ayrı yerlerde ikamet ediyorlarsa).

Bloom için bu karşılıklı olarak birbirini dışlayan önermelerin gerçekleştirilmesini problematik kılan neydi?

Geçmişin geri döndürülmezliği: bir seferinde Dublin'de, Rutland Square'de, Rotunda'daki Albert Hengler's sirkinin bir performansı esnasında, sezişi güçlü, baklava desenli elbise giymiş ve baba arayışında bir palyaço ringden çıkıp dinleyicilerin arasında, Bloom'un bir başına oturmakta olduğu yere gelip gülmekten kırılmakta olan dinleyicilere onun (Bloom'un) onun (palyaçonun) babası olduğunu

alenen ilan etmişti. Geleceğin öngörülmezliği: bir seferinde 1898 yazında o (Bloom) bir florinin (2/-) tırtıklı kenarına üç çentik atarak işaretlemiş ve J. ve T. Davy aile manavından, Charlemont Mall 1 numara, Grand Canal, yaptığı bir alışverişin faturasının borcunun itfası için tediye etmişti, paranın şehrin mali hayatının sularında gezindikten sonra, belki doğrudan belki dolambaçlı bir yoldan, bir ihtimal kendisine geri döneceğini ummuştu.

Palyaço Bloom'un oğlu muydu?
Hayır.

Bloom'un parası geri döndü mü?
Hiçbir zaman.

Neden durmadan tekrar eden bir sıkıntı onu daha da fena üzüyordu?
Çünkü insan varoluşunun bu kritik dönüm noktasında, o, eşitsizliğin, tamahın ve uluslararası düşmanlığın meydana getirdiği birçok toplumsal koşulu düzeltmek istiyordu.

Bu koşulların ortadan kaldırılacağına, insan hayatının sonsuza dek daha mükemmele götürülebileceğine inanıyordu demek?
İnsan bütünlüğünün ayrılmaz parçaları olan, insanların kanunları tarafından değil de doğanın kanunları tarafından dayatılmış olan genel koşullar değişmeyecekti; besin malzemesi tedarikinin devamını sağlamak için yoketmenin gerekliği; ayrı bir varoluşun nihai işlevlerinin acılı karakteri, doğumun ve ölümün ızdırapları: primatların ve (özellikle) insan dişilerinin ergenlik çağından menopoza dek süren monoton menstrüasyonu; kaçınılmaz deniz, maden ve fabrika kazaları: kimi pek ağrılı hastalıklar ve bunların yol açtığı cerrahi operasyonlar, doğuştan delilik ve ırsi suça yatkınlık, nüfus kırıcı salgın hastalıklar: dehşet hissini insan zihniyetinin temeli haline getiren katastrofik doğal afetler: merkez üssü yüksek nüfus yoğunluklu bölgelere tekabül eden sismik sarsıntılar: hayati büyümenin, bebeklikten olgunluğa ve çöküşe kadar sarsıntılar ve metamorfozlardan geçen gerçeği.

Spekülasyon yapmaktan neden kaçınıyordu?
Çünkü ortadan kaldırılması gereken ve kabul edilebilirliği daha düşük olan fenomenlerin yerine kabul edilebilirliği daha yüksek olan fenomenleri koymak ancak onunkinden daha üstün bir zihnin altından kalkabileceği bir vazifeydi.

Stephen bu hüsranına iştirak etti mi?
Bilinenden bilinmeyene doğru çıkarımlar yoluyla ilerleyen bilinçli ve rasyonel

bir hayvan olarak, kaçınılmaz olarak boşluğun belirsizliği üzerine kurulmuş bir mikrokozmos ile bir makrokozmosun arasında bilinçli ve rasyonel bir reaktif olarak kendi önemini tekrar beyan etti.

Bu beyan Bloom tarafından anlaşıldı mı?
Sözel olarak anlaşılmadı. Esas itibarıyla anlaşıldı.

Anlamayışının tesellisi neydi?
Anahtarsız fakat yeterlilik sahibi bir yurttaş olarak o da boşluğun belirsizliğinin içinden geçerek bilinenden bilinmeyene enerjik bir şekilde ilerlemişti.

Hangi öncelik sırasıyla, ve buna eşlik eden hangi törenle, esirlik evinden meskenin çölüne çıkış ifa edildi?

Şamdanın ucunda Yanan Mum taşıyan
Bloom
Dişbudağın ucunda Dekan Şapkası taşıyan
Stephen.

Hangi anma mezmurunun *secreto* olarak terennüm edilmesiyle?
113. mezmur, *modus peregrinus: In exitu Israël de Egypto: domus Jacob de populo barbaro.*

Huruç kapısında her biri ne yaptılar?
Bloom şamdanı yere koydu. Stephen şapkasını kafasına taktı.

Huruç kapısı hangi yaratık için bir duhûl kapısı vazifesini gördü?
Bir kedi için.

Onları, önce evsahibini, sonra misafiri, sessiz, iki kere karanlık, evin arkasındaki bir geçidi kullanarak karanlıktan bahçenin yarıgölgesine çıktıklarında hangi muhteşem manzara karşıladı?
Yıldızların yarattığı cennetağacı, nemli, gecemavisi meyvelerini sarkıtmıştı.

Bloom yoldaşına muhtelif takımyıldızları takdim ederken buna hangi tefekkürlerle refakat etti?
Giderek uçsuz bucaksızlaşan yayılma üzerine tefekkürler: kamerî aybaşı gelmek üzere olduğu için görünmez olan, yerberi noktasına yaklaşmakta olan ay üzerine: sonsuz telörgüsel parıldayıcı sapla samanyolu üzerine, samanyolu dünyanın

yüzeyinden merkezine doğru 5000 ayak derine inen silindir şeklinde dikey bir kuyunun dibindeki bir gözlemci tarafından gündüz vakti bile görülebilirdi: 10 ışıkyılı (57.000.000.000.000 mil) ötede ve dünyamızın boyutlarından hacmen 900 kat büyük olan Sirius (Canis Maior'un alfa'sı) üzerine: Arcturus üzerine: ekinoksların presesyonu üzerine: kemeri ve theta'sındaki altılı güneşi ve içine bizim güneş sistemimiz gibi 100 tanesinin sığacağı nebulasıyla Orion üzerine: ölmekte olan ve 1901'deki Nova gibi yeni doğmakta olan yıldızlar üzerine: sistemimizin Herkül takımyıldızına doğru savruluyor olması üzerine: esasında ölçülmez derecede uzaktaki geçmiş çağlardan sonsuz derecede uzak geleceğe doğru, senelerimizin günleri olan yetmiş yılın yanlarında sonsuz küçük kısalıkta bir parantezden ibaret kaldığı süreler boyunca durmaksızın seyahat halinde olmalarına rağmen yine de adları sabit yıldız olan yıldızların paralaksı ya da paralaktik kayması üzerine.

Giderek daralan büzüşme üzerine zıt yönde tefekkürleri de var mıydı?

Jeolojik devirlerin dünyanın katmanlaşmasında kaydı tutulmuş olan milyonlarca yıllık geçmişi üzerine: dünyanın kovuklarında, oynak taşların altında, höyüklerde ve tepelerde gizlenmiş sayısız miniminnacık entomolojik organik varlık, mikroplar, jermler, bakteriler, basiller, spermatozoa üzerine: tek bir topluiğne başında moleküler çekim kuvvetinin birarada tutması sayesinde dağılmayan, saymanın imkânsız olduğu trilyonlar kere milyar kere milyarlarca gözle görünmez molekül üzerine: insan serumunun al ve akyuvarlardan yıldızlarla donatılmış evreni üzerine, yuvarların kendileri de başka cisimlerden yıldızlarla donatılmış boşluk evrenleriydi, ve bunların her biri de, süreklilik halinde, bölünebilir alt cisimlerden oluşuyordu ve bunların her biri de bölünebilir alt cisimlerin bölünebilir bölümlerinden oluşuyordu, pay etme işlemi hiç gerçekleşmiyor ama paylar ve paydalar gitgide ufalıyordu, öyle ki, eğer bu işlem yeteri kadar sürdürülürse, sonunda hiçbirzaman hiçbiryere ulaşmak mümkün olmuyordu.

Bu hesaplamaları neden daha hassas bir sonuca ulaşacak şekilde ayrıntılı olarak sürdürmedi?

Çünkü birkaç sene evvel 1886'da dairenin kareleştirilmesi problemiyle meşgulken izafi bir kesinlik düzeyinde hesaplanmış bir sayının varlığından haberdar olmuştu, farzımuhal, dokuzun dokuzuncu üssünün dokuzuncu üssü, bu sayı öylesine devasaydı ve öylesine çok basamağı vardı ki, her biri 1000 sayfalık küçük puntoyla basılmış 33 cilt bu sayının tamsayılardan oluşan hikâyesinin serencamını birler, onlar, yüzler, binler, onbinler, yüzbinler, milyonlar, on milyonlar, yüz milyonlar, milyarlar basamaklarıyla basmaya anca yetiyordu ve her serinin her bir basamağının oluşturduğu nebulanın merkezi de veciz bir şekilde herhangi bir üssünün herhangi bir üssüne yükseltilerek en son raddede kinetik bir ayrıntılandırmanın potansiyelini içinde taşıyordu.

Gezegenlerin ve peyklerinin, verili türlerden oluşan bir ırkın hayatını sürdürmesine müsait olmaması meselesini, ve anılan ırkın olası sosyal ve ahlaki olarak bir kurtarıcı tarafından kurtarılmasını, daha kolay çözülen cinsten meseleler olarak mı görüyordu?

Bunları başka bir zorluk derecesinde meseleler olarak görüyordu. Normal şartlar altında 19 tonluk bir atmosfer basıncına direnebilen insan organizmasının, arzın atmosferinde hatırı sayılır bir yüksekliğe çıkartıldığında, troposfer ile stratosfer arasındaki sınır çizgisine yaklaşıldığı nispette, burun kanaması, nefes tıkanıklığı ve vertigo rahatsızlıklarından aritmetik seri şeklinde artan bir şiddetle muzdarip olacağının bilincinde olduğundan, bu soruna bir çözüm önerisi getirirken, imkânsızlığı ispatlanamayacak şöyle bir geçici hipotez ortaya atmıştı, belki de uyum gücü bizden daha yüksek ve anatomik konstrüksiyonu bizden farklı bir varlık ırkı Merihin, Utaritin, Zührenin, Müşterinin, Zuhalin, Neptünün ve Uranüsün gerekli ve yeterli şartlarında hayatta kalabilirdi, ama bu durumda bile, aralarında sonlu farklar olan muhtelif şekillerde yaratılmış olmaları nedeniyle bütüne ve birbirlerine benzeyecek bu yerötesi insan ırkı da muhtemelen orada da buradaki kadar değişmez ve ayrılmaz bir şekilde bâtıllara, bâtılların bâtılına ve bâtıl olan herşeye bağlı kalacaktı.

Ya olası kurtuluş problemi?

Küçük öncülü büyük öncül ispatlıyordu.

Takımyıldızların hangi muhtelif özellikleri birer birer ele alındı?

Değişik hayatiyet derecelerini gösteren değişik renkleri (beyaz, sarı, bordo, sülüğen, zincifre): parlaklık dereceleri: 7. kadir de dahil olmak üzere belirlenmiş kadirleri: konumları: arabacı yıldızı: Walsingham yolu: Davud'un arabası: Satürn'ün dairevi halkaları: spiral nebulaların yoğunlaşarak güneşlere dönüşmesi: çift güneşlerin karşılıklı bağımlılık içindeki jirasyonları: Galileo, Simon Marius, Piazzi, Le Verrier, Herschel ve Galle'nin eşzamanlı ve bağımsız keşifleri: Bode ve Kepler'ın mesafelerin küpleriyle yörüngede dönme süresinin karelerini kullanan sistematizasyon denemeleri: engin ve eliptik yörüngelerinde günberiden günöteye huruç edip tekrar duhûl eden kıllı kuyrukluyıldızların neredeyse sonsuz ölçekteki sıkıştırılabilirliği: göktaşlarının necmî kaynağı: yaşça genç olan astroskopistin doğduğu yıllarda Mars'ın Libya bölgesinde meydana gelen seller: her yıl tekrarlanan ve Aziz Laurentius (din şehidi, 10 Ağustos) yortusu civarına denk düşen meteor yağmurları: yeniayın eskiayı kollarının arasına sarmalaması denen ve her ay tekrarlanan durum: gökcisimlerinin insanların cismani gövdeleri üzerindeki varsayılan etkisi: William Shakespeare'in doğduğu yıllarda yan gelip yatan hiç batmayan Cassiopeia takımyıldızının delta'sında müthiş parlak, gece gündüz gökyüzüne hükmeden yeni bir yıldızın

(1. kadirden) doğması (iki adet sönmüş ışıkvermez eski güneşin çarpışması ve birleşmesiyle ortaya çıkmış yeni ve parlak bir güneşti bu) ve Leopold Bloom'un doğduğu yıllarda benzer menşeli ama daha az parlak bir yıldızın (2. kadirden) Corona Septentrionalis takımyıldızında ortaya çıkıp gözden kaybolması ve Stephen Dedalus'un doğduğu yıllarda (tahminen) benzer menşeli başka yıldızların (gözle görülür şekilde ya da tahminen) Andromeda takımyıldızında ortaya çıkıp gözden kaybolmaları, ve Rudolph Bloom, junior'ın doğumu ve ölümünden birkaç yıl sonra Auriga takımyıldızında görünüp kaybolmaları ve başka kişilerin doğumlarından ya da ölümlerinden birkaç yıl önce ya da sonra başka takımyıldızlarda görünmeleri ve kaybolmaları: buna eşlik eden fenomenler, gölgelenmeden gölgeden çıkmaya kadar süren güneş ve ay tutulmaları, rüzgârın durması, gölgenin geçmesi, kanatlı mahlukların sessizleşmesi, gece hayvanlarıyla şafak hayvanlarının ortaya çıkması, cehennemî ışığın sürekliliği, yeryüzü sularının kararması, ademoğullarının betinin benzinin atması.

Onun (Bloom'un), meseleyi tarttıktan ve olası hataları da hesaba kattıktan sonra vardığı mantıksal sonuç neydi?

Bir cennetağacı değildi, cennetmağarası değildi, cennethayvanı değildi, cennetadamı da değildi. Bir Utopia'ydı, çünkü bilinenden bilinmeyene varmanın bilinen bir yolu yoktu: bir sonsuzluktu, birbirine denk ya da farklı büyüklüklerde bir ya da birden çok cismin varsayılan yakınsamaları yoluyla eşit derecede sonlu kılınabilirdi: uzayda sabitlenmişken havada serbest bırakılmış zahiri formların serbest hareketiydi: muhtemelen artık varolmayan bir geçmişin gelecekteki gözlemcilerinin gözünde şimdiki zamanın hakiki varoluşuna girmesiydi.

Bu şahane manzaranın estetik değeri onu daha mı çok ikna ediyordu?

Hiç şüphesiz, aşk ateşiyle gözü dönmüş ya da reddedilmenin kepazeliği içindeki şairlerin birbirini delice çeken yıldızları ya da seyyarelerinin peykinin frijiditesini tekrar tekrar anmalarının sonucu olarak.

Peki öyleyse astrolojik etkilerin dünyevi felaketlere yol açtığı teorisini imanın bir şartı olarak kabul ediyor muydu?

Bunun ispatı da çürütülmesi ile aynı nispette mümkün görünüyordu ona ve bu teorinin selenografik haritalarında kullanılan terminolojinin teyit edilebilir idrake bağlanabileceği nispette yanlış analojiye de bağlanabileceğini düşünüyordu: rüyalar gölü, yağmurlar denizi, çiyler körfezi, doğurganlık okyanusu.

Ay ile kadın arasında hangi özel benzerlikler var gibi görünüyordu ona?

Bu dünyanın birbirini izleyen kuşaklarından önce gelmesi ve onların

ölümlerinden sonra da hayatta olması: gece vaktinin hâkimi olması: uydusal bağımlılığı: ışıltılı aksi: tüm evrelerinin altında değişmez olması, muayyen zamanları gelince yükselmesi ve batması, büyümesi ve küçülmesi: yüzünün metazori değişmezliği: evet ya da hayır diye cevaplanamayan sorgulamalara verdiği belirsiz cevaplar: med ve cezir eden sular üzerindeki kudreti: âşık etme, hayatiyeti kaybettirme, güzelliğe büründürme, deli etme, suça teşvik ve yardım etme kuvveti: çehresinin o sakin akıl sır erdirilmezliği: iyice yakına geldiği zamanki ışıl ışıl parlayan izole olmuş dominant amansız dehşeti: fırtına ve sessizlik alametleri: ışığının, hareketinin ve varlığının uyarıcı etkisi: kraterlerinin, çorak denizlerinin, sessizliğinin ihtar ediciliği: gözle görülebilir olduğu zamanlarda, ihtişamı: gözle görülemez olduğu zamanlarda, cazibesi.

Stephen'ın nazar-ı dikkatini çeken Bloom'un nazar-ı dikkatini hangi gözle görülür ışıltılı işaret çekti?

Onun (Bloom'un) evinin ikinci katında (arka) eğimli abajurlu parafin yağlı bir lambanın ışığının Aungier Street 16 numarada mukim pencere perdesi, korniş ve rulolu jaluzi imalatçısı Frank O'Hara tarafından temin edilmiş bir stor perdenin yarattığı ekranın üzerine vurması.

Gözle görünmez ve cazip bir kişinin, karısı Marion (Molly) Bloom'un, gözle görülür ve münevver bir işaretle, bir lambayla ifade edilmesinin esrarını nasıl aydınlığa kavuşturdu?

Doğrudan ve dolaylı sözlü ima veya onaylarla: uysal bir şefkat ve hayranlıkla: tasvirle; engellemeyle; telkinle.

İkisi de sessizleştiler mi sonra?

Sessizleştiler, her biri yekdiğerini karşılıklı iki adet etten kemikten onlarınonundeğilonun dostyüzlerinin aynasında dikkatle süzüyordu.

Ebediyen hareketsiz mi kaldılar?

Stephen'ın önerisi ve Bloom'un önayak olmasıyla ikisi de, önce Stephen, sonra Bloom, yarıgölgede işediler, böğürleri bitişikti, teşaşür organları manüel çevreleme marifetiyle karşılıklı olarak perdelenmişti, nazarları, önce Bloom'unki, sonra Stephen'ınki, projekte edilmiş olan ışıklı ve yarı ışıklı gölgeye doğru yükselmişti.

Benzer şekilde miydi?

Önce ardışık, sonra eşzamanlı işemelerinin havada izledikleri yol birbirine benzemiyordu: Bloom'unki daha uzundu, daha az hücum ediyordu, şemalen alfabenin sondan ikinci harfinin çatallı şeklinin bir kısmını oluşturuyordu, nitekim

kendisi lise son sınıfta (1880) mektepteki tüm rakiplerini, tam 210 talebeyi altederek en yükseğe ulaşma kapasitesine nail olmuştu: Stephen'ınki daha yüksekti, daha foşurtuluydu, nitekim kendisi geride bıraktığımız günün en son saatlerinde diüretik tüketimi yoluyla ısrarlı bir vesikal tazyik elde etmişti.

Her birinin karşısına diğerinin görülmez duyulur paralel organı ile ilgili hangi farklı problemler çıktı?

Bloom'un karşısına: hassasiyet, kanla dolabilme, katılık, reaktivite, ebat, hijyen, hirsütizm. Stephen'ın karşısına: sünnet edilmiş İsa'nın ruhbanlık açısından bütünlüğü (1 Ocak, ayin dinlemenin farz olması ve yapılması mecburi olmayan beden işlerinden sakınma bayramı) ve ilahi sünnet derisinin, yani Kalküta'da saklanmakta olan kutsal Roma katolik apostolik kilisesinin evlilik zifafı yüzüğünün, saç ve tırnak gibi ilahi uzantıların kırpıntılarına münasip görülen dördüncü dereceden *latria* tapınmasına mı yoksa sadece *hyperdulia* tapınmasına mı hak kazandığı.

Hangi gök alameti ikisi tarafından eşzamanlı olarak gözlemlendi?

Bir yıldız gökkubbe boyunca zenitin üzerindeki Lir takımyıldızındaki Vega'dan Berenice'nin Saçı takımyıldızını geçerek Aslan burcuna doğru büyük bir görünür hızla kaydı.

Merkezcil bakiye merkezkaç gidiciye huruç yolunu nasıl açtı?

Rujinlenmiş erkek bir anahtarın silindirini dengesiz bir dişi kilidin deliğine sokarak, anahtarın kafasını kavrayıp kilit dilini sağdan sola çevirerek, bir sürgüyü yuvasından çekerek, eskimeye yüz tutmuş menteşelerinden boşanmış kapıyı içeri doğru spazmodik bir şekilde çekerek ve serbest duhûl ve serbest huruca müsait bir açıklığı ortaya çıkararak.

Ayrılık esnasında, her biri yekdiğeriyle, nasıl vedalaştı?

Aynı kapıda dikey olarak ve kapı tabanının değişik taraflarında durarak, veda için uzanmış kollarının çizgileri herhangi bir noktada kesişerek ve iki adet dik açının toplamından daha az olan herhangi bir açıyı yaparak.

Teğetlerinin birleşmesine, (sırasıyla) merkezcil ve merkezkaç ellerinin ayrılmasına hangi ses eşlik etti?

Saint George kilisesinin çanlarının çınlamasının gecenin saatini çangırdayarak haber etmesi.

Her ikisi ve her biri tarafından bu sesin hangi yankıları duyuldu?

Stephen tarafından:

Liliata rutilantium. Turma circumdet.
Jubilantium te virginum. Chorus excipiat.

Bloom tarafından:

Heyhat, heyhat,
Heyhat, heyhat.

O gün o çanın çağrısına uyarak güneydeki Sandymount'tan kuzeydeki Glasnevin'e Bloom'la seyahat etmiş olan topluluğun üyelerinin her biri neredeydi?

Martin Cunningham (yatakta), Jack Power (yatakta), Simon Dedalus (yatakta), Tom Kernan (yatakta), Ned Lambert (yatakta), Joe Hynes (yatakta), John Henry Menton (yatakta), Bernard Corrigan (yatakta), Patsy Dignam (yatakta), Paddy Dignam (mezarında).

Bir başına kalınca, Bloom ne duydu?

Cennettedoğmuş arzın üzerine ricat eden ayakların çifte aksisedasını, bir yahudi arpının güzel yankı yapan sokaktaki çifte ihtizazını.

Bir başına kalınca, Bloom ne hissetti?

Yıldızlararası uzayın soğuğunu, donma noktasının ya da Fahrenheit, Santigrad yahut Réaumur ölçeğinin sıfır noktasının binlerce derece altındaydı: yaklaşan şafağın uçgösteren ulaklarını.

Çançınlaması ve eldokunması ve ayaksesi ve birbaşınaürperti ona neyi hatırlattı?

Türlü çeşitli sebeplerle muhtelif mekânlarda ölüp gitmiş yoldaşlarını: Percy Apjohn (Modder River'da, çatışmada şehit düştü), Philip Gilligan (Jervis Street hastanesinde, fitizis nedeniyle), Matthew F. Kane (Dublin Körfezi'nde, kaza sonucu boğularak), Philip Moisel (Heytesbury Street'te, piyemi nedeniyle), Michael Hart (Mater Misericordiae hastanesinde, fitizis nedeniyle), Patrick Dignam (Sandymount'ta, apopleksiden).

Hangi fenomenlerin hangi beklentisi onu orada kalmaya meylettirdi?

Kalan üç yıldızın da gözden yitmesi, şafağın sökmesi, yeni güneş diskinin görünmesi.

Bu fenomenleri hayatında hiç izlemiş miydi?

Bir defa izlemişti, Kimmage'da Luke Doyle'un evinde uzun uzun sessiz sinema oynadıktan sonra, sabırla yevmî fenomenin görünmesini beklemişti, bir duvara

oturmuş, nazarını Mizrach istikametine, doğuya çevirmişti.

Bunun başlamasına eşlik eden fenomenleri hatırlıyor muydu?

Havanın hareketlenmesi, uzakta fecre karşı öten bir horoz, muhtelif noktalardaki kilise saatleri, kuşların musikisi, erkenci bir yolcunun bir başına attığı adımlar, gözle görünmez ışıltılı bir cismin ışığının gözle görülür difüzyonu, tekrar yükselen güneşin altın renkli ilk parmağının ufukta alçakta gözükmesi.

Bekledi mi?

Derin bir iç çekerek geri göndü, bahçeyi geri geçti, geçide geri girdi, kapıyı geri kapattı. Kısa bir ah ederek mumu geri aldı, merdivenleri geri çıktı, ön odanın kapısına yaklaştı, antreye ayak bastı, ve geri girdi.

Duhûlunu âniden akamete uğratan ne oldu?

Kranyumunun kof küresinin sağ temporal lobu yekpare keresteden mamul bir köşe ile temasa geçti ve böylece, sonsuz kısalıkta ama hissedilir bir saniye parçacığı geçince, evvelki hissin neden olduğu bir acı hissi ortaya çıktı, aktarıldı ve farkedildi.

Mobilya takımlarının oda içindeki konumlarında yapılmış olan tadilatı tasvir edin.

Erik rengi peluş ile döşenmiş bir kanape kapının karşısından ocak tarafına, direğine sıkıca sarılmış olan Union Jack'in yanına tayin edilmişti (bu kendisinin de uygulamaya koymayı sık sık aklından geçirdiği bir tadilattı): kakma mavi beyaz damalı mayolikaüstlü masa kapının karşısına erik rengi peluş kanapeden boşalan yere konmuştu: cevizden büfe (duhûlünü bir anlığına akamete uğratan da işte bu büfenin dışarı fırlayan köşesiydi) kapının yanındaki konumundan kapının önünde daha avantajlı fakat daha tehlikeli bir konuma getirilmişti: iki sandalye ocağın sağından ve solundan kaldırılarak kakma mavi beyaz damalı mayolikaüstlü masanın eskiden durduğu yere getirilmişti.

Onları tasvir edin.

Biri: bodur, dolgulu bir koltuktu, dolgun kolları açıktı ve sırtı geriye doğru eğimliydi, geriye doğru iteklenince, kare biçiminde bir halının düzensiz kıyısını tersyüz etmişti ve mebzul bir şekilde döşenmiş oturma yerinde merkezi olarak yayılan ve azalan bir renk kaybını artık belli ediyordu. Diğeri: ince uzun, düztaban bir sandalye, cilalı kamıştan kıvrımları vardı, diğerinin tam karşısına konmuştu, iskeleti, tepesinden oturma yerine ve oturma yerinden tabanına koyu kahverengi renkte verniklenmişti, oturma yeri beyaz hasır örgülü parlak bir çemberdi.

Bu iki sandalyeye hangi manalar atfedildi?

Benzeşme, postür, sembolizm, ikinci dereceden kanıt teşkil etme, şehadette kapkalıcı olma manaları.

Eskiden büfenin olduğu konumu ne işgal ediyordu?

Bir konsol piyano (Cadby marka), klavyesi açıktaydı, kapalı tabutu bir çift uzun sarı hanım eldivenini ve içinde dört adet yanmış kibrit, kısmen içilmiş bir sigara ve iki adet kararmış sigara izmariti olan zümrüt rengi bir küllüğü taşıyordu, piyanonun nota sehpası ise ses ve piyano için Sol majör tonunda *O Aşk Nağmesi* (söz G. Clifton Bingham, müzik J. L. Molloy, söyleyen Madam Antoinette Sterling) notasını taşıyordu, notanın açık duran son sayfasındaki kapanış talimatları şöyleydi: *ad libitum, forte,* pedal, *animato, sostenuto,* pedal, *ritirando,* son.

Bloom bu objeleri teker teker hangi hislerle inceledi?

Gerilerek, şamdanı kaldırdı: acıyla, sağ şakağında bir berelenmenin şişkinliğini hissetti: dikkatle, bakışını tombul donuk pasif ile ince uzun parlak aktif olana odakladı: davetkârca, eğildi ve ters dönmüş halıkenarını düzeltti: eğlenerek, Dr Malachi Mulligan'ın yeşilin tonlarından oluşan renk şemasını hatırladı: keyifle, bunu önceleyen hareketleri ve sözleri tekrarladı ve değişik iç duyu kanalları aracılığıyla bunu izleyen ve buna eşlik eden ılık latif tedrici renk atmasının dağılmasını algıladı.

Müteakip eylemi?

Mayolikaüstlü masada duran açık bir kutudan ufacık bir siyah koni çıkardı, koninin boyu bir inçti, ufak bir teneke plakanın üstüne, daire biçimindeki tabanının üzerine oturttu, elindeki şamdanı şömine rafının sağ köşesine koydu, yeleğinden başlığı Agendath Netaim olan katlanmış bir prospektüsü (resimli) çıkardı, mezkur prospektüsün katlarını açtı, şöyle bir gözattı, ince bir silindir formunda yuvarladı, mumalevine tutup yaktı, tutuşunca koninin tepesine bu ikincisi közlenene kadar tuttu, silindiri yanmamış kısmını tamamının yanması için atarak şamdanın basenine yerleştirdi.

Bu ameliyatı ne takip etti?

Ufacık volkanın kırpılmış konik krateri aromatik şarkî tütsü rayihalarıyla dolu dikey ve yılankavi bir duman çıkardı.

Şamdanın dışında, şömine rafının üzerinde hangi homotetik nesneler duruyordu?

Yivli Connemara mermerinden bir saat, 21 Mart 1896'da saat sabah 4.46'da

durmuş, Matthew Dillon'ın düğün hediyesi: şeffaf bir fanusun altında buzdan dalları budakları olan bir cüce ağaç, Luke ve Caroline Doyle'un düğün hediyesi: doldurulmuş bir baykuş, Belediye Reisi Muavini John Hooper'ın düğün hediyesi.

Bu üç obje ve Bloom arasında hangi bakışmalar vuku buldu?

Çerçevesi yaldızlı boyaynasının camında cüce ağacın süssüz sırtı doldurulmuş baykuşun dik sırtına bakıyordu. Aynanın önünde Belediye Reisi Muavini John Hooper'ın düğün hediyesi keskin melankolik bilge parlak kıpırtısız halden anlar bir bakışla Bloom'a bakarken Bloom da karanlık sakin derin kıpırtısız halinden anlanmış bir bakışla Luke ve Caroline Doyle'un düğün hediyesine bakıyordu.

Sonra aynadaki hangi bileşik asimetrik görüntü dikkatini çekti?

Bir başına (ipsorelatif) değişebilir (aliorelatif) bir adamın görüntüsü.

Neden bir başınaydı (ipsorelatif)?

Ne kızkardeşi vardı ne de biraderi
Yine de o adamın babası dedesinin oğlu idi.

Neden değişebilirdi (aliorelatif)?

Çocukluğundan yetişkinliğine kadar olan dönemde mâderâne vâlidesini andırmaktaydı. Yetişkinliğinden bunaklığına kadar olan dönemde gitgide pederâne vâlidini andıracaktı.

Ayna tarafından ona hangi nihai görsel izlenim iletildi?

Karşı taraftaki iki kitap rafının üzerinde karman çorman ve alfabetik sıraya uymadan dizilmiş çok sayıda kitap cildinin tersinmiş optik yansıması, kitapların adları pırıldıyordu.

Bu kitapların katalogunu çıkarınız.

Thom's Dublin Postane Rehberi, 1886.

Denis Florence M'Carthy'nin *Toplu Şiirler*'i (bakırdan kayın yaprağı biçiminde kitap ayracı s. 5'te).

Shakespeare'in *Bütün Eserleri* (koyu bordo renkli maroken, altın yaldızlı kabartma cilt).

Faydalı Hızlı Hesap Teknikleri (kahverengi kumaş ciltli).

2. Charles'ın Sarayının Gizli Tarihi (kırmızı kumaş ciltli, kabartmalı).

Çocuğun Rehberi (mavi kumaş ciltli).

Killarney'nin Güzellikleri (şömizli).

Biz Oğlan Çocuğuyken, yazan William O'Brien M. P. (yeşil kumaş ciltli, hafifçe solmuş, s. 217'ye bir zarf kitap ayracı olarak konmuş).

Spinoza'dan Düşünceler (kestane rengi deri ciltli).

Göklerin Hikâyesi, yazan Sir Robert Ball (mavi kumaş ciltli).

Ellis'in *Madagaskar'a Üç Yolculuk'u* (kahverengi kumaş ciltli, kitabın adı silinmiş).

Stark-Munro Mektuplaşması, yazan A. Conan Doyle, 106 Capel Street'te mukim Dublin Şehir Halk Kütüphanesinin malı, 21 Mayıs (Hamsin yortusu arifesi) 1904'te ödünç verilmiş, 4 Haziran 1904'te iade edilmesi gerekiyor, 13 gün gecikmiş (siyah kumaş ciltli, üzerinde beyaz kütüphane etiketi).

Çin Seyahatnamesi, yazan "Viator" (kesekâğıdıyla tekrar kaplanmış, başlığı kırmızı mürekkeple).

Talmud Felsefesi (dikişli risale).

Lockart'ın *Napoleon'un Hayatı* (kapağı kaybolmuş, derkenarda notlar yazılı, başkahramanın yenilgilerini abartırken zaferlerini önemsiz gösteriyor).

Soll und Haben, yazan Gustav Freytag (siyah karton kapaklı, Gotik harflerle basılmış, s. 24'te sigara kuponundan ayraç).

Hozier'nin *Rus-Türk Savaşının Tarihi* (kahverengi kumaş ciltli, 2 cilt, üzerinde Cebelitarık Garnizon Kütüphanesi, Governor's Parade yazan bir etiket kapağın arka tarafına zamkla yapıştırılmış).

Laurence Bloomfield İrlanda'da, yazan William Allingham (ikinci edisyon, yeşil kumaş ciltli, yaldızlı üç yapraklı yonca dizaynı, kitabın önceki sahibinin adı arakapağın arkasından silinmiş).

Astronomi El Kitabı (kahverengi deri kapak, kopmuş, 5 tam sayfa resim, antik matbaa baskısıyla oniki punto, yazarın dipnotları nonpareil puntosu, derkenar notlar brevier, ara başlıklar küçük pika).

İsa'nın Gizli Hayatı (siyah karton).

Güneşin İzinde (sarı kumaş ciltli, başlık sayfası kayıp, kitabın adı tekrarlanıyor).

Fizikî Kuvvet ve Onu Elde Etme Yolları, yazan Eugen Sandow (kırmızı kumaş ciltli).

Kısa amma Aşikâr Hendese Esasları, F. Ignat Pardies tarafından Frenk lisanında telif edilmiş olup İngiliz lisanına John Harris D. D. tarafından tercüme edilmiştir Londra, R. Knaplock namına Bishop's Head MDCXI, kıymetli dostu Charles Cox, esquire, Southwark mıntıkası Millet Vekili'ne ithafname ve kitabın Michael Callagher tarafından 1822 Mayısının işbu 10. gününde satın alınmış olduğunu ve eğer kayıp yahut zayi olur ise onu bulan şahısların Wicklow vilayetinde, Ennisorthy'de ki dünya yüzünde en sevimli yer budur, Dufery Gate'te mukim marangoz Michael Gallagher'a iade etmelerini rica eden şehadetname arakapakta mürekkeple kaligrafik olarak yazılmış.

Tersinmiş ciltlerin tersyüz edilmesi süreci esnasında zihnini hangi düşünceler meşgul etti?

Tertipli olmanın gerekliliği, herşeyin bir yeri olması ve herşeyin yerli yerinde olması: kadın cinsindeki edebiyatı takdir yeteneği yetersizliği: bir bardağa tıkıştırılmış bir elmanın ve lazımlık desteğine dayanmış bir şemsiyenin münasebetsizliği: herhangi bir gizli belgeyi bir kitabın arkasında, altında ya da sayfalarının arasında saklamanın emniyetsizliği.

Kitapların hacmen en irisi hangi ciltti?

Hozier'nin *Rus-Türk Savaşının Tarihi.*

Başka bilgilerin yanında, sözkonusu eserin ikinci cildi hangi verileri içeriyordu?

Savaşı bitiren muharebenin adını (unutmuştu), bitirim bir subay olan binbaşı Brian Cooper Tweedy tarafından da sık sık anılırdı bu muharebe (hatırlamıştı).

Neden, öncelikle ve ikinci olarak, sözkonusu esere başvurmadı?

Öncelikle, mnemoteknik alıştırması yapmak amacıyla: ikinci olarak, bir süre hafıza kaybı yaşadıktan sonra, tam ortadaki masaya oturup sözkonusu esere başvurmak üzereyken, mnemoteknik yöntemiyle bu askerî çarpışmanın adını hatırladığı için, Plevne.

Oturur pozisyondayken ona ne teselli oldu?

Samimiyetiyle, çıplaklığıyla, pozuyla, sükûnetiyle, gençliğiyle, zarafetiyle, cinsiyetiyle, nasihat vererek masanın ortasında dikelmiş duran, Bachelor's Walk 9 numarada mukim P. A. Wren'den açık artırmayla satın alınmış bir Nergiz heykeli.

Oturur pozisyondayken ona ne sıkıntı verdi?

Yakasının (17 numara) ve yeleğinin (5 düğmeli) boğucu baskısı, zaten bu iki giysi türü yetişkin erkeklerin kıyafetinde gayet de gereksizdi ve kütlesel genişleme yoluyla ortaya çıkan değişiklikler karşısında esneklik göstermekten acizlerdi.

Bu sıkıntı nasıl dindirildi?

Siyah kravatını ve katlanabilir çıkıntısını taşımakta olan yakasını boynundan çıkararak masanın sol tarafında bir konuma aldı. Yeleğinin, pantalonunun, gömleğinin ve fanilasının düğmelerini, pelvik basende üçgen biçiminde bir yoğunlaşmadan başlayıp abdomen ve umbilik fosikül çevresi boyunca devam ettikten sonra boğumların mediyal hattı boyunca ilerleyerek altıncı pektorel vertebranın kesişimine ulaşan, buradan da iki tarafa doğru dik açı yaparak uzayan ve biri sağda biri solda eş uzaklıkta iki noktanın, memelere ait çıkıntıların doruklarının

çevresinde çemberler çizerek nihayete eren karman çorman kıvır kıvır siyah kılların mediyal hattı boyunca sırasıyla, ters istikamette açtı. Sonra iliklerine geçirilmiş durumdaki altı eksi bir adet pantalon düğmesini sırasıyla iliklerinden çözdü, çifter çifter dikilmişlerdi, çiftlerden biri eksikti.

Hangi istemsiz eylemler izledi bunu?

2 parmağının arasında sol infrakostal bölgede diyaframın altındaki bir nedbenin etrafını saran eti sıkıştırdı, 2 hafta 3 gün evvel (23 Mayıs 1904 günü) bir arının sokmasının yol açtığı ısırığın eseriydi bu. Sağ eliyle, her ne kadar kaşıntıdan duyarsız hale geldiyse de, kısmen açığa çıkmış ve tamamen pirüpak halde olan derisinin değişik noktalarını ve yüzeylerini yaklaşık olarak kaşıdı. Sol elini yeleğinin sol alt cebine daldırdı ve oradan bir gümüş parayı (1 şilin) çıkarıp geri koydu, para oraya (olsa olsa) Sydney Parade'den Mrs Emily Sinico'nun defin töreni (17 Ekim 1903) münasebetiyle konmuştu.

16 Haziran 1904'ün bütçesini denkleştirin.

Borç	£. s. d.	*Alacak*	£. s. d.
1 Domuz böbreği	0. 0. 3	Eldeki nakit	0. 4. 9
1 *Freeman's Journal* nüshası	0. 0. 1	*Freemans' Journal*'dan tahsil edilen	
1 Hamam ve bahşiş	0. 1. 6	komisyon	1. 7. 6
Tramvay bileti	0. 0. 1	Borç (Stephen Dedalus)	1. 7. 0
1 In Memoriam Patrick Dignam	0. 5. 0		
2 Banbury çöreği	0. 0. 1		
1 Öğle yemeği	0. 0. 7		
1 Kitap uzatma ücreti	0. 1. 0		
1 Paket mektup kâğıdı ve zarf	0. 0. 2		
1 Akşam yemeği ve bahşiş	0. 2. 0		
1 Posta çeki ve pul	0. 2. 8		
Tramvay bileti	0. 0. 1		
1 Domuz Ayağı	0. 0. 4		
1 Kuzu Paçası	0. 0. 3		
1 Fry's marka sade çikolatalı bisküvi	0. 0. 1		
1 Kalıp sodalı ekmek	0. 0. 4		
1 Kahve ve somun	0. 0. 4		
Borcun (Stephen Dedalus) ifası	1. 7. 0		
BAKİYE	0. 17. 5		
	£. 2. 19. 3		£. 2. 19. 3

Sözkonusu çıkarma süreci devam etti mi?

Ayak tabanlarındaki selim ve sabit bir sızıyı hissederek ayağını bir tarafa doğru

uzattı ve muhtelif farklı istikametlerde mükerrer yürüyüşler esnasında ayağın yaptığı baskı yüzünden meydana gelen kırışıkları, dışarı fırlayan ve çıkıntı yapan noktaları tetkik etti, sonra, eğilip, ayakkabı bağcıklarının düğümlerini çözdü, bağcıkları halkalarından çıkarıp gevşetti, her iki pabucunu ikinci kez çıkardı, kısmen nemlenmiş sağ çorabını ayak başparmağının tırnağının yine takıldığı ön tarafından tutarak ayırdı, sağ ayağını kaldırdı ve, mor elastik bir jartiyerin kancasını çıkardıktan sonra, sağ çorabını çıkardı, çıplak sağ ayağını sandalyenin oturma yerinin sınırına koydu, başparmak tırnağının dışarı fırlayan kısmını tuttu ve nazikçe kopardı, kopardığı parçayı burun deliklerine götürdü ve hayatiyetin kokusunu içine çekti, sonra koparılmış tırnaksı fragmanı tatmin olmuş bir şekilde attı.

Neden tatmin olmuş şekilde?

Çünkü içine çektiği koku, başka tırnaksı fragmanların içine çekmiş olduğu başka kokularıyla çakışıyordu, onları da, vakti zamanında Mrs Ellis'in erkek lisesinin öğrencisi Bloom paşa, her gece, sabırla, diz çökerek kısa bir gece duası edip heves dolu düşüncelere dalarken tutup koparırdı.

Tüm bu birbirini izleyen ve eşzamanlı hevesler hangi nihai heveste kaynaşmıştı?

İlk evlat hakkı, eşit paylaşım yahut en küçük evladın önceliği metodlarından biriyle kanuni arazi ölçüleriyle kâfi sayıda dönüm, evlek ve endazeden oluşan, turbalık bir meranın asilzade şatosunu çevrelediği, cümle kapısı locası ve at arabası yolu da olan koskoca bir gayrimenkulün (ekspertiz kira bedeli £ 42) miras kalması yahut mülkiyetinin sürekli olarak üzerine geçmesinde kaynaşmamıştı, öte yandan, *Rus in Urbe* ya da *Qui Si Sana* diye tasvir edilen cinsten bir teras ev ya da yarı müstakil villada da kaynaşmamıştı, bilakis, sazdan çatılı, bungalov biçimli, 2 katlı, güneye bakan bir ikametgâhın gayrimahdut mülkiyet hakkını hususi bir sözleşmeyle satın almak hevesinde kaynaşmıştı, evin çatısında rüzgârgülü ve topraklanmış paratoneri olacaktı, sundurması parazit bitkilerle (duvarsarmaşığı ya da amerikan sarmaşığı) kaplanmış olacaktı, hol kapısı ise zeytin yeşili olacaktı, kapı gayet şık araba cilasıyla boyanacak ve tertemiz pirinçten kapı tokmakları olacaktı, evin alçı sıvalı bir ön cephesi, çatı saçakları ve kalkan duvarlarında yaldızlı gotik parmaklıkları olacaktı, ev, mümkünse, arazinin tatlı bir meylinin üzerine, taş sütunlardan korkulukları olan balkonundan aradaki imarsız ve hiçbir zaman imara açılmayacak olan otlakların iç açıcı manzarasını görecek şekilde yükseltilmiş ve çevresinde kendine ait beş ya da altı dönümlük arazisi olan, gece vakti en yakındaki umumi yoldan bakılınca ev ışıklarının şekilli budanmış gürgen çalısından oluşan bir çitin üzerinden ve arasından görülebileceği bir mesafede, herhangi bir noktasında başkentimizin sınırlarına en az 1 kanuni kara mili mesafede konuşlanacak, tramvay yahut tren hattından azami 15 dakikalık bir mesafede olacaktı (örneğin, güneyde, Dundrum, ya da kuzeyde, Sutton,

nitekim tecrübe edenlerce bu her iki mezranın da verem hastalarının oturmasına müsait iklime sahip oldukları için dünyanın kutuplarını andırmakta birbirilerine denk olduğu söylenir), arazi hakkı 999 yıl müddetiyle kiralanmış olacaktı, hanenin teşkili ise şöyle olacaktı, cumbalı (2 kavisli) 1 misafir odası, odanın termometresi iliştirilmiş olacaktı, 1 oturma odası, 4 yatak odası, 2 hizmetçi odası, kapalı ocağı ve ayrı bulaşıkhanesi olan fayanslı mutfak, keten panellerle döşenmiş bir hol, füme meşeden, raflarına Encyclopaedia Britannica ve New Century Dictionary'nin yerleştirileceği bölmeli bir kitaplık, çapraz asılmış kadük ortaçağ ve şark silahları, akşam yemeği gongu, kaymaktaşından lamba, askılı avize, yanıbaşında duran rehberiyle ebonit otomatik telefon alıcısı, ortası krem rengi bordürleri kafes işi motifli el dokuması Axminster halısı, sütunlu ve pençe ayaklı oyun masası, devasa pirinç ızgaralı şömine, altın kaplama pirinçten hassasiyet garantili ve katedral çanı melodili kronometreli saat, higrografik tablosu olan barometre, rahat divanlar ve köşe takımları, bunlar zümrüt rengi peluşla döşenmiş, sağlam yaylı ve ortası çökük olacaktı, üç kanatlı Japon paravanı ve tükürük hokkaları (kulüplerde kullanılanlardan, koyu şarap rengi deriden, beziryağı ve sirke yardımıyla minimum eforla cilası yenilenebilir cinsten) ve merkezde piramit biçiminde prizmatik kristal avize, bükme ağaçtan bir tünek, üzerinde parmağa gelmek üzere eğitilmiş papağanıyla (lisanı küfürden arındırılmış), kabartmalı duvar kâğıdı, düzinesi 10/-, karmen renkli floral dizaynlı çapraz şeritlerle bezeli ve üst tarafı frizli, birbirini müteakip dik açılar yaparak aralıksız izleyen üç kat merdiven, merdiven verniklenmiş ince damarlı meşe odunundan, basamakları dikey ve yatay kaplamalı, direkli, trabzanlı ve parmaklıklı, basamaklı lambri panelli, kâfurlu balmumuyla parlatılmış olacaktı, banyo, sıcak ve soğuk akar su, küvet ve duş: ara katta tuvalet, tuvalet içeriyi göstermeyen tek cam dikdörtgen pencereli, kaldırılabilen oturaklı, aplikli lambalı, tayrotları pirinçten zincirli, kolçaklı, ayak dayama yerli olacak ve tuvalet kapısının iç tarafında sanatsal bir yağlıboya tablo asılı olacaktı: aynısından bir tane daha, fakat sadesi: hizmetçi odalarında ahçı, hizmetçi kız ve yamağı için ayrı sıhhi ve hijyenik tesisatlar (hizmetçiler maaşlı olacaktı, maaşları iki yılda bir kendiliğinden £ 2 arttırılacaktı, tam kapsamlı hırsızlık sigortalı, yıllık ikramiyeleri (£ 1) ve 30 yıl hizmetten sonra emeklilik primi hakları (65 yaş sistemine göre) olacaktı), yüklük, mahzen, kiler, erzak ambarı, serin oda, ek binalar, kömür ve odun ambarı ve ambarda seçkin ziyaretçiler için, eğer akşam yemeğine kalırlarsa (smokin mecburidir) şarap dolabı (köpüklü ve köpüksüz mahsuller), evin her tarafında karbon monoksit gaz tesisatı.

Bu arazi hangi ek atraksiyonları içerebilirdi?

Müştemilat olarak, bir tenis ve entbol kortu, fundalık, içinde tropik palmiyeler olan ve ekipmanı en iyi botanik teknikleriyle kurulmuş camdan bir sera, fıskiyesi de olan taşlı bir çiçeklik, insaniyetli ilkelere göre imal edilmiş bir arı kovanı, dikdörtgen

çimenliklerin içinde oval çiçek tarhlarına merkezkaç elipsler şeklinde dizilmiş al ve krom sarısı laleler, maviyıldızlar, sarıçiğdemler, çuhaçiçekleri, hüsnüyusuf, ıtrışahi, inciçiçeği [soğanlarını Sackville Street Upper, 23 numarada mukim toptan ve perakende tohum ve soğan tüccarı ve fidancı, kimyevi gübre mümessili sir James W. Mackey (Ltd Şti)'nden temin etmek mümkündür], meyve bahçesi, sebze bostanı ve üzüm bağı, kanunsuz tecavüzlere karşı tepesine camlar saplanmış duvarlarla korunan, envanteri çıkarılmış muhtelif edevatın konulacağı keresteden bir işlik.

Mesela?

Yılanbalığı kapanları, ıstakoz kapları, oltalar, nacak, kantar, bileytaşı, dibek, saman makinası, taşıma torbası, teleskopik merdiven, 10 dişli tırmık, nalınlar, balya makinası, diskli tırmık, budama bıçağı, boya kabı, fırça, çapa, vesaire.

Bunun akabinde hangi imar ve ihya çalışmalarına girişilebilirdi?

Tavşan kümesi, tavuk kümesi, güvercinlik, limonluk, 2 hamak (bayan ve bay modelleri), sarısalkım ya da leylak ağaçlarının gölge verdiği ve koruduğu bir güneş saati, sol yandaki kapı kanadına sabitlenmiş ve egzotik bir armoniyle akort edilmiş Japon çanlı kapı zili, hacimli bir su fıçısı, yandan atmalı ve çimen hazneli bir çim biçme makinası, hidrolik hortumlu bir sulama fıskiyesi.

Ne gibi ulaşım fasiliteleri arzu edilmekteydi?

Şehir istikametine gidileceği zaman sık geçen tren ve tramvay bağlantıları, sırasıyla ara istasyonlarından ya da terminallerinden geliyor olacaklardı. Taşra istikametine gidileceği zaman velespitler, zincirsiz serbest tekerli yan tarafına sepet arabası monte edilmiş bir yol bisikleti, yahut hayvan gücüyle nakliye, bir eşek tarafından çekilen bir hasır araba ya da iyi iş görür tektoynaklı bir midilli tarafından çekilen (demirkırı iğdiş, 14 karış) şık bir fayton.

Bu dikilebilir ya da dikilmiş ikametgâhın adı ne olabilirdi?

Bloom Sayfiyesi. Aziz Leopold'un yeri. Çiçekköy.

Eccles Street 7 numaranın Bloom'u, Çiçekköy'ün Bloom'unun gelecekteki halini gözünün önüne getirebiliyor muydu?

Rahat kesimli saf yünden elbiselerini çekmiş, kafasında Harris tweed'i bir kep fiyatı 8/6, ayağında elastik körüklü kullanışlı bahçe çizmeleri, elinde sulama kovası, köknar fidanlarını tek sıra dikiyor, şıringayla ilaçlıyor, buduyor, kazık çakıyor, çimen tohumu ekiyor, güneş batarken yeni biçilmiş saman kokusunun içinde otla dolmuş bir el arabasını aşırı bir yorgunluğa kapılmadan sürüyor, toprağı ıslah ediyor, bilgeliği çoğaltıyor, ömrüne ömür katıyor.

Bununla eşzamanlı olarak hangi entelektüel arayışlar müfredatını takip etmek mümkündü?

Şipşak fotoğrafçılık, dinlerin karşılaştırmalı incelenmesi, muhtelif gönül işleri âdetleri ve batıl inanç pratikleri açısından halkbilim, göklerdeki takımyıldızlar üzerine tefekkür.

Daha hafif eğlencelerden hangileri?

Ev dışında: bahçe ve arazi işleri, hemzemin makadam yollarda bisiklet gezisi, orta yükseklikte tepelere tırmanma, gözden ırak tatlısularda yüzme, güvenli bir sandal ya da küçük çıpalı hafif bir şatanayla büğetlerden ve ivintilerden uzak durmak şartıyla nehir sefası (estivasyon döneminde), leylî teferrüç yahut at üzerinde cevelan esnasında kırların kuruluğunu tetkik ederken bunun sayfiyecilerin turba dumanı ateşlerinin tütmesiyle yaptığı hoş tezatın müşahedesi (hibernasyon döneminde). Ev içinde: çözülememiş tarihsel ve kriminel meselelerin ılık bir güvence duygusu içinde tartışılması: sansürsüz egzotik erotik başyapıtların kıraatı: ev içinde marangozluk işleri, içinde çekiç, bız, çiviler, vidalar, raptiyeler, matkap, cımbız, boğa burunlu planya ve tornavida olan alet kutusunun yardımıyla.

Acaba keyif için tarım ve hayvancılıkla uğraşan toprak sahibi bir beyefendi olup çıkabilir miydi?

İmkânsız denemezdi buna, 1 ya da 2 süt ineği, tepelik yerde 1 adet saman yığını ve bunun için gerekli çiftlik aletleri, örneğin, tereyağ yayığı, şalgam küspesi makinası, vs.

Kırsal kesim ailelerinin ve toprak sahibi soyluların arasındaki sosyal statüsü ve belediye işleriyle ilgili görevleri neler olacaktı?

Sırasıyla, ve hiyerarşik rütbelerin gücü giderek artmak üzere, bahçıvan, kâhya, çiftçi, hayvan yetiştiricisi, ve kariyerinin zirvesinde mahalli asliye ya da sulh hukuk hâkimi, kendisine ait aile sembolü ve arması ve armasında münasip bir klasik şiarı *(Semper paratus)* olacaktı ve adı mahkeme kütüğüne usulüne uygun olarak kaydedilecekti (Bloom, Leopold P., M. P., P. C., K. P., L. L. D. ***honoris causa***, Bloomköy, Dundrum), ayrıca, saray ve cemiyet haberlerinde adı anılacaktı (Mr ve Mrs Leopold Bloom İngiltere'ye gitmek üzere Kingstown'dan ayrıldılar).

Bu vazifeye getirildiğinde benimsemek üzere hangi tarz-ı hareketi saptamıştı?

Yersiz yufkayüreklilik ve aşırı katılık arasında kalan bir hareket tarzını: keyfi olarak sınıflara ayrılmış, dur durak bilmeden daha çok ve daha az sosyal eşitsizlik ölçüleriyle yeniden harmanlanmakta olan heterojen bir toplumda, tarafsız, homojen, tartışmaya mahal bırakmayan bir adalet dağıtacaktı, hafifletici sebepleri mümkün

olan en geniş hareket serbestisinin izin verdiği ölçüde hesaba katarak adaletin ince ayarını yapacaktı ama, bu adaleti de en son meteliğine kadar, gerekirse taşınır ve taşınmaz malların kraliyet adına müsaderesi marifetiyle tahsil edecekti. Ülkedeki en yüksek müesses güce sadık olacak, içten gelen bir doğruluk aşkıyla hareket ediyor olacaktı, bu yüzden amaçları şunlar olacaktı: kamu düzeninin harfiyen korunması, pek çok istismarın her ne kadar hepsini birden aynı anda engellemek mümkün olmasa da engellenmesi (çünkü her reform yahut set çekme önlemi de sonuçta ancak nihai çözümün seyyalesinin bir parçası olacak geçici bir çözüm niteliğinde oluyordu), hileli itilaf ederek kanuna karşı koyan, tüzük ve nizamnamelere uymayarak kanunu ihlal eden herkese karşı, (araziye tecavüz ve yakacak odunları basit hırsızlıkla çalmak yoluyla) kadük olmuş venville arazi haklarını geri getirmeye çalışan herkese karşı, milletleri birbirine zulmetmeye teşvik eden tüm afratafracılara karşı, milletlerarası düşmanlığı devam ettiren herkese karşı, hane huzurunu bozucu tüm hizmetçilere karşı, hanedeki evlilik hayatına tecavüz eden tüm serkeşlere karşı kanunun (gerek yasal mevzuat, gerek örfi ve ticari hukuk olsun) lafzına riayet edilmesinin sağlanması.

Ondaki bu doğruluk aşkının çocukluğunun ilk günlerinden bu yana süregeldiğini ispatlayın?

Percy Apjohn paşaya 1880'de Lise'deyken İrlanda (protestan) kilisesinin öğretilerine inanmadığını ifşa etmişti (babası Rudolf Virag, sonraki adıyla Rudolph Bloom, kendi İsrailoğlu imanından dönerek bu dine girmişti, yahudiler arasında Hristiyanlığı yayma Cemiyeti tarafından 1865'te komünyonu yapılmıştı), nitekim kendisi de 1888'de evlilik hayatının başlamasından hemen önce ve evlilik hayatını gözönünde bulundurarak bu dini terkedip Roma katolikliğini seçmişti. Daniel Magrane ve Francis Wade'e 1882'de yeniyetmelik arkadaşlıkları sırasında (öncekinin zamansız göçü yüzünden son bulmuştu bu arkadaşlık) noktürnel geştügüzarlar esnasında kolonyel (örn. Kanada) genişlemenin politik teorisini ve Charles Darwin'in *İnsanın Türeyişi* ve *Türlerin Kökeni* kitaplarında izah ettiği evrimci teorilerini savunmuştu. 1885'te James Fintan Lalor, John Fisher Murray, John Mitchel, J. F. X. O'Brien ve diğerleri tarafından savunulan kolektif ve ulusal ekonomik programa, Michael Davitt'in toprak reformu politikasına, Charles Stewart Parnell'in (M. P., Cork City) anayasa ajitasyonuna, ve William Ewart Gladstone'un (M. P., Midlothian, N. B.) barış, tasarruf ve reform programına bağlılığını alenen ifade etmişti ve, politik inançlarını desteklemek için, Northumberland Road'daki bir ağacın dalları arasındaki güvenli bir konuma tırmanarak gösteri yapmak amacıyla bir meşale alayı düzenlemiş olan 20.000 meşalelinin 120 meslek loncasına ayrılmış olarak başşehrimize girişini (2 Şubat 1888) görmeyi hedeflemişti, meşaleliler Ripon markisi ile (dürüst) John Morley'ye ellerinde 2.000 meşale ile eşlik ediyorlardı.

Bu kır ikametgâhı için kaç parayı nasıl ödemeyi öneriyordu?

Hamarat Ecnebi İntibaklı Millileştirilmiş Dostane Devletdestekli İmar Cemiyeti'nin (kuruluşu 1874) prospektüsü uyarınca, yılda maksimum £ 60, bu, en güvenilir yatırım araçlarından gelen, garantili bir gelirin 1/6'sına ve £ 1.200'lük bir sermayenin % 5 basit faizine denk düşecekti (20 yıllık bir vadeyle tahmin edilen fiyat), bunun 1/3'ü satın alma esnasında ödenecek ve bakiyesi de yıllık bir kira bedeli olarak, tam tamına £ 800 artı aynı bakiyenin üzerinden % 2 1/2 faizle, eşit yıllık taksitleri üç ayda bir, alınan borcun 20 yıllık bir süre içinde tamamen itfasına dek ödenecekti, bu da toplam yıllık £ 64 bir kira bedeline karşılık gelecekti, bu meblağ anapara üzerindeki faizi de içerecekti, tapu senetleri alacaklının yahut alacaklıların mülkiyetinde kalacaktı ve sözleşmede belirtilen ödemelerde uzun süreli temerrüde düşülmesi halinde, cebri satış, ipotekli taşınmazın haczi ve karşılıklı tazminatı öngören bir istisna şerhi olacaktı, bu durum haricinde hane belirtilmiş sayıda senenin geçmesinden sonra kirayı ödemekte olan sakinin kayıtsız şartsız mülkü olacaktı.

Bolluğa ermenin hangi hızlı fakat güvenilmez yolları bu evi hemen satın almasını sağlayabilirdi?

1 millik ya da daha çok mil ve yardalık ulusal bir handikap at yarışının (düz ya da engelli) 1'e 50 veren sürpriz bir at tarafından Ascot'ta (Greenwich saatiyle) öğleden 3 s. 8 dk. sonra kazanılmış olduğunu nokta ve çizgi sistemiyle haber veren şahsi bir telsiz telgrafın Dublin'de öğleden sonra 2.59'da (Dunsink saatiyle) bahis oynamaya müsait bir saatte alınması. Büyük parasal değer taşıyan bir nesnenin (değerli taş, zamklı ya da erörlü posta pulları (7 şilin, mor, perforasyonsuz, Hamburg, 1866: 4 peni, gül rengi, mavi kâğıt, perforasyonlu, Büyük Britanya, 1855: 1 frank, taş grisi, resmî, tırtıllı, çapraz sürşarjlı, Lüksemburg, 1878), antika hanedan yüzüğü, eşsiz bir eser) olağandışı yerlerde olağandışı yöntemlerle beklenmedik keşfi: havada (uçan bir kartal tarafından düşürülerek), ateşte (yanıp kül olmuş bir abidenin kömürleşmiş kalıntılarından), denizde (deniz yüzeyinde, karaya vurmuş olarak, batık yahut terkedilmiş gemilerde), toprakta (besin olarak kullanılmaya müsait bir kuşun kursağında). İspanyol bir mahkûm tarafından, mücevherler ya da nakit ya da altın külçelerinden oluşup 100 sene evvel mali bünyesi güçlü bir banka şirketine % 5 bileşik faizle yatırılmış ve toplam değeri £ 5.000.000 stg (beş milyon paunt sterlin)'e ulaşmış olan uzaklardaki bir hazinenin bağışlanması. İhtiyatsız bir sözleşme tarafıyla yapılacak, herhangi bir emtianın 32 partisinin sevkıyatını teslimatta nakit ödeme karşılığında satma sözleşmesi, ilk partinin fiyatı 1/4 d. olup partilerin fiyatları çarpanı 2 olan bir geometrik seriyle daimi olarak artacaktı (1/4, 1/2, 1 d., 2 d., 4 d., 8 d., 1 s. 4 d., 2 s. 8 d. ve bu şekilde 32. terime kadar sürecekti). Olasılık kanunlarının incelenmesine dayalı mufassal bir planla Monte Carlo'daki kumarhanenin kasasının

iflas ettirilmesi. Dairenin kareleştirilmesi denen ezeli meselenin halli ve hükümetten £ 1.000.000 sterlinlik ödülün tahsili.

Girişimcilik mecralarından hangi engin servetler edinilebilirdi?

Dönümlerce bakımsız kumlu ve çakıllı toprağın Bleibtreustrasse, Berlin, W. 15 adresinde mukim Agendath Netaim'in prospektüsünde önerildiği yöntemle geri kazanılması, arazide portakal plantasyonlarıyla kavun tarlaları kültive edilecek ve arazi yeniden ağaçlandırılacaktı. Atık kâğıtların, lağım farelerinin postlarının, kimyasal özelliklere sahip olan insan dışkısının ekonomik olarak değerlendirilmesi, bunlardan birincisinin son derece büyük miktarda üretiliyor olmasını, ikincilerin son derece büyük sayısını, ve üçüncünün akıl almaz miktarını özellikle hesaba katmak gerekiyordu, nitekim ortalama hayatiyette ve iştahtaki beher adem evladı her sene, su formundaki yan ürünleri sadeleştirirsek (sebze ve meyve içeren karışık beslenme alışkanlığı varsayımıyla) toplam 80 libre mahsul veriyordu ki, bunu da 1901 nüfus sayımının sonuçlarına göre 4.386.035 olan İrlanda'nın toplam nüfusuyla çarpmak gerekiyordu.

Daha geniş kapsamlı projeleri de var mıydı?

Liman idaresinin onayına sunulmak üzere formüle edilecek, Dublin Bar'da gelgitin en yüksek noktasında, Poulaphouca veya Powerscourt'taki hidrolik yükü kullanarak, veya belli başlı ırmakların kapma havzalarında kurulabilecek ve 500.000 W. H. P. elektriği ekonomik olarak üretecek bir hidroelektrik santral yoluyla beyaz kömürden (yani hidrolik güçten) istifade edilmesi projesi. Dollymount'ta North Bull'daki yarımada biçimindeki deltayı tahkimat duvarlarıyla çevreleyip, halihazırda golf sahası ve tüfek talim alanı olarak kullanılan alanı yapılaşmaya açarak, gazinoları, büfeleri, havalı tüfek poligonları, otelleri, pansiyonları, kıraathaneleri, kadınlı erkekli deniz hamamları bulunan asfaltlı bir gezinti yolu yapma projesi. Sabahları süt dağıtmak için köpek ya da keçi kuvvetiyle çekilen arabalar kullanma projesi. Dublin'de ve çevresinde İrlanda turist trafiğini geliştirme projesi, bu amaçla Island köprüsü ile Ringsend arasındaki akarsu yolunda işleyen ve petrolle çalışan nehir tekneleri, gezi otobüsleri, dar hatlı banliyö trenleri, ve kıyı boyunca gezmek için gezi istimbotları [kişi başına günlüğü 10/-, rehber (üç dilde) fiyata dahil] kullanılacaktı. Yosun tarlalarının temizlenmesiyle İrlanda su yolları üzerindeki yolcu ve mal trafiğinin eski canlılığına kavuşturulması projesi. Hayvan Pazarı'nı (North Circular Road ve Prussia Street) rıhtımlara (Sheriff Street Lower ve East Wall) bağlayan bir tramvay hattı açılması projesi, bu hat, sığır meydanı, Liffey kavşağı ile Midland Büyük Batı trenyolunun North Wall 43-45 numaralardaki terminalinin arasında (Büyük Güney ve Batı tren hatlarıyla bağlantılı olarak) açılacak Link hattına paralel olacaktı ve Büyük Merkez Trenyolu, İngiltere Midland Trenyolu,

Dublin Şehri Buharlı Nakliyat Şirketi, Lancashire Yorkshire Demiryolu Şirketi, Dublin ve Glasgow Buharlı Nakliyat Şirketi, Glasgow Dublin ve Londonderry Buharlı Nakliyat Şirketi (Laird hattı), Britanya ve İrlanda Buharlı Nakliyat Şirketi, Dublin ve Morecambe İstimcileri, Londra ve Kuzey Batı Demiryolu Şirketi, Dublin Limanları ve Dokları Tahliye İskeleleri ve Palgrave, Murphy ve Ortakları'nın transit iskeleleri, istimbot sahipleri, Akdeniz, İspanya, Portekiz, Fransa, Belçika ve Hollanda bandıralı vapurların ve Liverpool Sigortacılar Birliğinin acentalarının Dublin şubelerinin yakınında olacaktı, hayvan taşımacılığı için gerekecek lokomotif ve vagonların bedeli ve Dublin Birleşik Tramvay Kumpanyası Ltd Şti'nin yapması gereken ek mesafenin maliyeti besicilerden alınan harçlarla karşılanacaktı.

Hangi protasisin kabulü bu ve benzeri pek çok projenin hayata geçirilmesini doğal ve gerekli bir apodosis haline getirebilirdi?

Başarı dolu bir ömür boyunca biriktirilmiş 6 haneli servet sahibi şöhretli bankerlerden (Blum Paşa, Rothschild, Guggenheim, Hirsch, Montefiore, Morgan, Rockefeller) biri tarafından gerekli meblağa eşit miktarda bir garantinin ya da desteğin sağlanmasıyla, bu destek, bağışta bulunan kişinin sağlığında düzenlenecek bağış vesikası veya devir senetleri vasıtasıyla, ya da bağışta bulunan kişinin acısız bir ölümle ruhunu teslim etmesini müteakip miras vasıtasıyla olabilirdi, böylece sermaye ile fırsat biraraya getirilebilir ve yapılması gerekli olan şey yapılabilirdi.

Hangi ihtimal onu böyle bir zenginliğe muhtaç olmaktan azade kılabilirdi?

Bir altın madeninin ya da dipsiz bir cevherin bağımsız olarak keşfi.

Neden gerçekleştirilmesi böylesine zorlu projeler üzerine tefekküre dalıyordu?

Benzer tefekkürlerin, veya kendi hakkında bir hikâyeyi otomatik olarak kendi kendine anlatmanın, ya da geçmişi sükûnet içinde hatırlamanın, yatmadan önce bir alışkanlık haline getirildiğinde yorgunluğu dindirdiği ve böylece iyi bir istirahat sağlayarak insanın hayatiyetini yenilediği inancı onun aksiyomlarından biriydi.

Neye dayandırıyordu bunu?

Fizikçi kimliğiyle, 70 yıllık tam bir insan ömrünün en azından 2/7'sinin, başka deyişle 20 yılının uykuda geçtiğini öğrenmişti. Filozof kimliğiyle, herhangi bir kişinin kendisine bahşedilen senelerin sonuna geldiğinde arzularının ancak çok küçük bir kısmını gerçekleştirebilmiş olacağını biliyordu. Fizyolog kimliğiyle, özellikle uyku esnasında aktive olan habis kuvvetlerin yapay yollarla bastırılmasının lüzumuna inanıyordu.

Neden korkuyordu?

Uyku esnasında, beynin kıvrımlarında yerleşik, mikyas kabul etmez bir kategorik zekâ melekesi olan aklın ışığının sapmasının sonucunda intihar etmekten ya da cinayet işlemekten.

En son olarak neyi tefekkür etmek âdetiydi?

Gelip geçenlerin hayranlıkla durakalmasına yol açacak bir adet biricik, benzersiz reklamı, yepyeni türden bir afiş olacaktı bu, her türlü lüzumsuz fazlalıktan arındırılmış, en basit, en etkili unsurlarına indirgenmiş olacaktı, dikkatsizce bakan bir gözün algılama erimine sığacaktı ve çağdaş hayatın temposuyla uyumlu olacaktı.

Kilidini açtığı ilk çekmecede neler vardı?

Bir adet Vere Foster elyazısı çalışma defteri, Milly (Millicent) Bloom'a aitti, bazı sayfalarında altına *Babişko* yazılı çöpten adam çizimleri vardı, çöpten adamın 5 adet dimdik duran saç teliyle profilden görünen 2 adet gözü olan kocaman, küre biçiminde bir kafası vardı, gövdesi tam cepheden çizilmişti, 3 adet kocaman düğmesi ve 1 adet üçgen biçiminde ayağı vardı: İngiltere kraliçesi Alexandra ve aktris ve profesyonel model Maud Branscombe'nin 2 adet solmakta olan fotoğrafı: bir adet Noel kartpostalı, üzerinde parazit bir bitkinin resimli tasviri, *Mizpah* ibaresi, Noel 1892 tarihi, gönderenlerin adları (Mr ve Mrs Comerford'dan), ve şu beyit vardı: *Getirsin Noel size, Pek çok huzur ve neşe:* bir adet kısmen erimiş mühür mumu topağı, Messrs Hely's, Ltd'in kırtasiye bölümünden alınmıştı, Dame Street 89, 90 ve 91 numaralar: aynı firmanın aynı bölümünden tedarik edilmiş oniki düzine altın kaplama « J » kalem ucunun henüz kullanılmamış olanlarını içeren bir adet kutu: bir adet eski kum saati, yuvarlanıyordu, içinde kum vardı, kum da yuvarlanıyordu: bir adet mühürlü kehanet (mührü hiç bozulmamıştı), 1886'da Leopold Bloom tarafından yazılmıştı ve William Ewart Gladstone'un Özerklik önergesinin yasalaşması halinde doğacak sonuçlar üzerineydi (önerge de hiç yasalaşmamıştı): bir adet panayır piyangosu bileti, N° 2004, Aziz Kevin Yardım Panayırından, fiyatı 6 peni, 100 adet ikramiye: bir adet çocuk mektubu, tarihi, küçük pe ile pazartesi, metni: büyük be ile Babişko virgül büyük ne ile Nasılsın soru işareti büyük be Ben çok iyiyim nokta satırbaşı süslemeli imza büyük me Milly nokta yok: bir adet kabartma desenli broş, merhume Ellen Bloom (doğumu Higgins)'e ait: bir adet kabartma desenli kravat iğnesi, merhum Rudolph Bloom (doğumu Virag)'a ait: 3 adet daktiloyla yazılmış mektup, alıcı, Henry Flower, Westland Row postanesi eliyle, gönderen, Martha Clifford, postrestant Dolphin's Barn: 3 mektubu gönderen kişinin adının ve adresinin ters alfabetik bustrofedontik noktalı dörtçentikli (sesli harfler atılarak) kriptolanmış hali N.IGS. / WI.UU.OX / W.OKS.MH / Y.IM: *Çağdaş Cemiyet* adlı haftalık İngiliz dergisinden kesilmiş bir adet kupür, kız okullarında bedensel cezalandırmayı konu ediyordu: 1899'da bir Paskalya yumurtasını sarmalamışlığı olan bir adet

pembe kurdele: iki adet kısmen açılmış rezerv hazneli kauçuk prezervatif, P. K. 32, Charing Cross postanesi, Londra, W. C. adresinden mektupla ısmarlanmışlardı: 1 düzine krem renkli zarf ve filigranlı mektup kâğıdı içeren 1 paket, düzinenin üç adedi eksilmişti: bir miktar değişik değerlerde Avusturya-Macaristan madeni parası: 2 adet Macaristan Krallık İmtiyazlı Piyangosu bileti: düşük güçlü bir pertavsız: 2 adet erotik kartpostal, konuları a) nü senorita (arkadan gösterim, üst pozisyon) ile nü torero (cepheden gösterim, alt pozisyon) arasında oral münasebet b) ruhban sınıfından erkek (tam giyimli, gözleri yerde) tarafından ruhban sınıfından kadına (kısmen giyimli, gözleri dimdik) anal tecavüz, P. K. 32, Charing Cross postanesi, Londra, W. C. adresinden mektupla ısmarlanmışlardı: eski kahverengi pabuçları yeni gibi yapmanın yolunu tarif eden bir adet gazete kesiği: bir adet 1 penilik arkası yapışkan pul, lavanta rengiydi, Kraliçe Victoria dönemine aitti: Leopold Bloom'un vücut ölçülerini gösteren bir adet tablo, ölçümler Sandow-Whiteley's marka makaralı egzersiz makinasını (erkek modeli 15/-, atlet modeli 20/-) 2 ay boyunca düzenli olarak kullanmaya başlamadan önce, kullanım esnasında ve kullanım sonrasında alınmış, göğüs 28 inç ve 29 1/2 inç, biseps 9 inç ve 10 inç, önkol 8 1/2 inç ve 9 inç, uyluk 10 inç ve 12 inç, baldır 11 ve 12 inç: rektal şikâyetlere karşı dünyanın en etkili şifası olan Mucizemamul'ün 1 adet tanıtım prospektüsü, doğrudan doğruya Mucizemamul, Coventry House, South Place, Londra E. C. adresinden Mrs L. Bloom'a gönderilmişti, yanında da kısa bir not vardı, şöyle başlıyordu: Saygıdeğer Hanımefendi.

Prospektüsün bu sihirli tedavinin avantajlarını ifade ederken kullandığı tekstüel terminolojiyi alıntılayınız.

Siz uyurken iyileştirir ve acıyı dindirir, eğer gaz çıkarırken sorun yaşıyorsanız doğaya olabilecek en heybetli bir tarzda yardımcı olur, gazların deşarjında ânında rahatlamayı garanti eder, organları temiz tutar ve doğal işlevlerini serbestçe görmelerini sağlar, yapacağınız 7/6'lık bir ilk yatırım sizi yepyeni bir insana dönüştürecek ve hayatınızı tekrar yaşamaya değer kılacaktır. Hanımlar Mucizemamul'ü özellikle faydalı bulmaktadırlar, latif sonuçlarını farkedince yaz sıcağının bastırdığı bir günde mis gibi serin kaynak suyu içmiş gibi bir hoşnutluğa kapılarak şaşırmaktadırlar. Hanım ve bey arkadaşlarınıza tavsiye ediniz, ömür boyu garantilidir. Uzun ve yuvarlak tarafını sokunuz. Mucizemamul.

Şehadetnameler de var mıydı?

Pek çok sayıda. Din adamından, Britanya deniz subayından, tanınmış yazardan, şehirli beyefendiden, hastane hemşiresinden, beş çocuk annesi hanımefendiden, dalgın dilenciden.

Dalgın dilencinin prospektüsü kapatan şehadetnamesi nasıl kapanıyordu?

Hükümetimizin askerlerimize Güney Afrika seferi esnasında mucizemamuller vermemiş olması ne büyük yazık! Ne de çok faydası dokunurdu!

Bu objeler koleksiyonuna Bloom hangi objeyi kattı?

Daktiloyla yazılmış 4üncü bir mektup, alıcısı Henry Flower (H. F.'yi L. B. olarak alırsak), gönderen Martha Clifford (M. C.'yi bulunuz).

Bu eylemine hangi latif düşünce eşlik etti?

Sözkonusu mektubun yanısıra, kendi cazip çehresi, endamı ve sohbetinin geride bıraktığımız gün boyunca bir adet zevce (Mrs Josephine Breen, kızlık adı Josie Powell), bir adet hemşire, Miss Callan (küçük adı bilinmiyor), ve bir adet genç kız, Gertrude (Gerty, soyadı bilinmiyor) tarafından takdirle karşılanmış olduğu düşüncesi.

Hangi olasılık kendi olanaklılığını hissettiriyordu?

Çok yakın olmayan bir gelecekte, hususi bir apartmanda, zarif, güzel vücutlu, makul fiyatlı, muhtelif dallarda eğitimli, hanımefendi kökenli bir salon kadınının eşliğinde pahalı bir ziyafeti takiben erkeksi gücünün büyüleyiciliğini uygulamaya koyma olasılığı.

2nci çekmece neleri içeriyordu?

Belgeler: Leopold Paula Bloom'un doğum kaydı belgesi: İskoç Dulları Sigorta Şirketine ait £ 500'lük bir hayat sigortası poliçesi, Millicent (Milly) Bloom'un adına yazılmış, 25 yıl sonra devreye giriyor, 60 yaş yahut ölüm, 65 yaş yahut ölüm ve ölüm vakalarında £ 430, £ 462-10-0 ve £ 500 temettü hakkı var, ya da opsiyon olarak (peşin) £ 299-10-10 temettü hakkı ve £ 133-10-0 nakit ödemeli: Ulster Bankası, College Green şubesi tarafından verilmiş hesap cüzdanı, 31 Aralık 1903'te biten yarıyılın hesap ekstresini gösteriyor, alacaklı bakiye: £ 18-14-6 (onsekiz lira, ondört şilin ve altı peni, sterlin) net şahsi varlık: £ 900 değerinde, % 4 (nama yazılı) Kanada devlet tahvilinin aidiyet sertifikası (damga pulundan muaf): Katolik Mezarlıkları (Glasnevin) Komitesine ait makbuzlar, satın alınmış bir mezar yeriyle ilgili: yerel bir gazetede çıkmış bir mahkeme kararıyla isim değiştirme ilanının kesiği.

Bu ilanın tekstüel terminolojisini alıntılayınız.

Ben, şu anda Clanbrassil Street N° 52, Dublin adresinde mukim, Macaristan krallığındaki Szombathely şehrinden gelen Rudolph Virag, işbu ilanla Rudolph Bloom adını aldığımı ve bundan sonra her zaman ve her hal ü kârda işbu isimle bilinmeye karar verdiğimi duyururum.

2nci çekmecede Rudolph Bloom (doğumu Virag)'la bağlantılı başka hangi objeler vardı?

Rudolph Virag ve babası Leopold Virag'ın silik bir dagerotipi, 1852 yılında onların (sırasıyla) 1inci ve 2nci kuzenleri, Macaristan, Szesfehervar'lı Stefan Virag'ın portre atölyesinde çekilmişti. Çok eski bir hagada kitabı, arasına konmuş bir adet boynuz çerçeveli gözlükle Fısıh (Paskalya) törenlerinin şükran duası sayfası işaretlenmiş: Ennis'teki Queen's Oteli'ne ait bir kartpostal, sahibi Rudolph Bloom: bir zarf, üzerinde yazan hitap: *Sevgili Oğlum Leopold'a.*

Bu üç tam kelimenin kıraatı hangi cümle parçacıklarını hatırlattı ona?

Yarın bir hafta olacak ben alalı... Leopold, hiç faydası yok... anacığınla... benim artık tahammülüm... ona... benim için herşey bitti artık... Athos'a iyi davran, Leopold... sevgili oğlum... her zaman... benden... *das Herz... Gott... dein...*

Bu objeler, Bloom'a ilerlemiş melankoliden muzdarip bir insan süjeyle ilgili hangi anıları hatırlattı?

Yaşlı, dul bir adam, saçı başı dağınık, yatağında, başı örtülü, iç çekiyor: mecalsiz bir köpek, Athos: durmadan nükseden nevraljiye karşı müsekkin olarak giderek artan kırat ve miskallerden oluşan dozlarda başvurduğu akonit: yetmişlik bir ihtiyarın zehir içerek intiharından sonra ölüsünün yüzü.

Bloom niçin bir pişmaniyet duygusuna kapıldı?

Çünkü toyluk günlerinin sabırsızlığıyla bazı inançlara ve pratiklere karşı saygısızlık etmişti.

Mesela?

Aynı yemeğin içinde etlinin ve sütlünün karıştırılmasının yasak olması, koordinasyonsuzca soyut, hararetle somut tüccar sınıfından dindendönmedeş sabıkvatandaşlarıyla haftalık buluşmalar: erkek bebeklerin sünneti: Yahudi yazısının doğaüstü karakteri: tetragrammaton'un ağza alınmazlığı: şabat'ın kutsallığı.

Bu inançlar ve pratikler ona bugün nasıl görünüyordu?

O zaman göründüklerinden daha rasyonel görünmüyorlardı, ama başka inançların ve pratiklerin şimdi göründüğünden daha az rasyonel de görünmüyorlardı.

Rudolph Bloom (merhum) ile ilgili ilk anısı neydi?

Rudolph Bloom (merhum) oğlu Leopold Bloom'a (yaşı 6) maziye dönüp bakarak Dublin, Londra, Floransa, Milano, Viyana, Budapeşte, Szombathely şehirlerinde ve bu şehirlerin birinden birine yerleşmelerini ve göçmelerini anlatıyor,

sözlerinin arasına memnuniyet ifadeleri (büyükbabası Avusturya imparatoriçesi, Macaristan kraliçesi Maria Theresia'yı görmüş), ve ticari öğütler (damlaya damlaya göl olur) katıyor. Leopold Bloom (yaşı 6) bu hikâyelerin anlatılmasına bir Avrupa coğrafya haritasına (siyasi) gözünü ayırmadan bakarak ve anılan muhtelif yerleşim merkezlerinde işyerlerinin şubelerini açma önerileri yaparak eşlik ediyor.

Zaman anlatıcı ve dinleyicide bu göç hikâyelerinin hatıralarını eş ölçüde ama farklı biçimlerde silmiş miydi?

Anlatıcıda yılların birikmesiyle ve narkotik bir toksinin kullanılmasının sonucu olarak: dinleyicide yılların birikmesiyle ve ikame eden deneyimlerin dikkat dağıtıcı etkilerinin sonucu olarak.

Anlatıcının kendine münhasır özelliklerinden hangileri hafıza kaybının yanetkilerinden kaynaklanıyordu?

Bazen şapkasını çıkarmadan yemek yediği olurdu. Bazen bektaşiüzümü püresinin suyunu eğdiği bir tabaktan kana kana içerdi. Bazen dudaklarındaki yemek artıklarını parçalanmış bir zarfın ya da elinin altındaki başka herhangi bir kâğıt parçasının yardımıyla temizlerdi.

Hangi iki kocama fenomeni daha büyük bir sıklıkla gözlemlenebiliyordu?

Miyop gözleriyle bakarak madeni paraları parmak hesabıyla sayması, kayıntıyı sektirmeden takip eden geğirti.

Hangi obje bu anılara karşı kısmi bir teselli verdi?

Hayat sigortası poliçesi, banka hesap defteri, bononun aidiyet sertifikası.

Bloom'u, bu desteklerin koruma sağladığı talihin çarpmaya göre ters ve makus tecellileriyle içler dışlar çarpımını yaparak tüm pozitif değerlerini sadeleştirdikten sonra ihmal edilebilir negatif irrasyonel zahiri bir değere indirgeyiniz.

Sırasıyla, artan kölelik dereceleriyle: Fakirlik: kapıdan kapıya gezen imitasyon mücevher çerçisi, çek ve senet tahsilatçısının ayakçısı, fakir fukara vergisi ve belediye vergisi tahsilatçısı. Dilencilik: bir lira borç alıp 1/4 peni ödeyebilen, ihmal edilebilir bir mal varlığı olan hileli iflas suçlusu, sandviç adam, el ilanı dağıtıcısı, gece gezen serseri, imalı konuşan muhbir vatandaş, sakat bahriyeli, kör yeniyetme, icra memurunun yanında geçkin bir hademe, düğünbozan, tabakyalayan, mızıkçı, yalaka, halka açık bir parkta elinde ıskartaya çıkmış delikdeşik bir şemsiyeyi tutarak bankta oturan elâlemin maskarası eksantrik şahıs. Bir başına kalıverme: Kilmainham'deki Yaşlı Adamlar İçin Huzurevi'nin (Kraliyet Hastanesi) sakinlerinden biri, gut ya da körlük yüzünden kalıcı olarak sakatlanmış saygıdeğer fakat düşkün beylere mahsus Simpson

Hastanesi'nin sakinlerinden biri. Sefaletin dibine vurma: kocamış iktidarsız malını mülkünü kaybetmiş belediyeyardımınamuhtaç ölümcül kafayı oynatmış berduş.

Bu durumuna başka ne gibi rezillikler eşlik edecekti?

Eskiden dostça davranan kadınların soğuk alakasızlığı, adaleli erkeklerin tiksintisi, ekmek parçalarına minnettar kalma, rastgelinen tanıdıkların tanımazdan gelme numaraları, nesebi gayri sahih ruhsatsız başıboş itlerin avavesi, çocukların çürümüş, değeri pek az ya da hiç, hiç ya da hiçten de az meyve sebze parçalarını fırlatmaları.

Bu durumu ne önleyebilirdi?

Ölüm (halin değişimi), ayrılık (mekânın değişimi).

Tercihan hangisi?

İkincisi, kolayı varken zoruna kaçmamak ilkesine uyarak.

Hangi düşünceler bunu bütünüyle arzu edilmez olmaktan çıkarıyordu?

Sürekli aynı evde yaşamanın kişisel zaafların karşılıklı olarak hoşgörülmesini engellemesi. Bağımsız satın alma alışkanlığının zaman içinde ilerlemesi. Geçici ikametler vasıtasıyla aynı yerde tıkılıp kalmanın kalıcılığının dengelenmesi.

Hangi düşünceler bunu tamamen irrasyonel olmaktan çıkarıyordu?

Sözkonusu taraflar, birleşmişler, artmış ve çoğalmışlardı, bu görev yapıldıktan, zürriyetleri yaratılıp yetiştirildikten sonra, taraflar, eğer ayrılmamışlarsa tekrar artıp çoğalmak üzere birleşmeye mecburdular, saçmaydı bu, tekrar biraraya gelerek en başta birleşmiş olan çifti tekrar oluşturmaları gerekiyordu, bu da imkânsızdı.

Hangi düşünceler bunu arzu edilir kılıyordu?

İrlanda ve yurtdışındaki bazı mekânların cazip karakteri, çokrenkli tasarlanmış genel coğrafya haritalarında veya ölçek rakamlarıyla eşyükselti eğrilerinden faydalanan özel amaçlı tapu kadastro haritalarında görülebiliyordu bu durum.

İrlanda'da?

Moher kayalıkları, Connemara'nın rüzgârlı kırlıkları, taşlaşmış batık şehriyle Lough Neagh, Giant's Causeway, Fort Camden ve Fort Carlisle, Tipperary'nin Altın Vadisi, Aran adaları, Kraliyet Meath otlakları, Kildare'deki Brigid'in karaağacı, Belfast'taki Queen's Island gemi tersanesi, Somonun Sıçradığı Yer, Killarney gölleri.

Yurtdışında?

Seylan (Mincing Lane 2 numara, Londra, E. C. adresinde mukim Pulbrook, Robertson ve Ortakları'nın mümessili, Dame Street 5 numara, Dublin adresinde mukim Thomas Kernan'a çay arzeden baharat bahçeleriyle), Kutsal şehir Kudüs (Ömer camii ve gayemizin hedefi olan Şam kapısıyla), Cebelitarık boğazı (Marion Tweedy'nin biricik doğumyeri olmasıyla), Parthenon (çıplak Yunan ilahelerinin heykellerini içermesiyle), Wall Street para pazarı (milletlerarası finansı kontrol etmesiyle), İspanya'da, La Linea'daki Plaza de Toros (Cameron alayından O'Hara'nın boğayı öldürdüğü yer olmasıyla), Niyagara (hiçbir ademoğlunun üzerinden cezasını bulmadan geçememiş olmasıyla), Eskimolar diyarı (sabunyiyenler diyarı), Tibet'in yasak ülkesi (hiçbir yolcunun dönmediği yer), Napoli körfezi (onu görmek demek ölmek demek), Ölü Deniz.

Neyi rehber alarak, hangi işaretleri izleyerek?

Denizde, kuzey yarımkürede, geceleyin kutup yıldızının rehberliğiyle, bu yıldız Ursa Maior'un beta'sı ve alfa'sı arasında çizilen bir doğrunun dışarıda omega ile bölünmesi ve aynı şekilde çizilen alfa omega çizgisiyle oluşturulan dik üçgenin hipotenüsüyle Ursa Maior'un alfa'sı ile delta'sı arasındaki çizginin kesiştiği noktada bulunabilirdi. Karada, güney yarımkürede, yarımküre şeklinde ayın rehberliğiyle, ayışığının görüntüsü, kusurlu ve değişken safhalarında balıketli dalgın gezgin bir kadının kusursuz olarak örtülememiş eteğinin arka yırtmacının arasından belli olacaktı, gündüzün ise bir bulut direğinin rehberliğiyle.

Hangi umumi ilan ayrılmış olan şahsın kayıplara karışmış olduğunu bildirecekti?

£ 5 mükâfat, kayboldu, kaçırıldı yahut Eccles Street 7 numaradaki evinden ayrılarak geri dönmedi, 40 yaşlarında beyefendi aranıyor, Bloom Leopold (Poldy) diye seslenirseniz karşılık verir, boyu 5 kadem, 9 1/2 inç, toplu cüsseli, esmer tenli, kayıp olduğu zaman süresinde sakal bırakmış olabilir, son görüldüğünde üzerinde siyah bir takım elbise vardı. Anılan meblağ onun bulunmasına yardımcı olan bilgiler karşılığında ödenecektir.

Bir varlık ve hiçlik olarak hangi evrensel ikiterimli isimlendirmelere sahip olacaktı?

Herkes tarafından üstlenilen, kimse tarafından bilinmeyen. Herkimse ya da Hiçkimse.

Hangi haraçlar ödenecekti ona?

Yabancıların şereflendirmeleri ve hediyeleri, Herkimse'nin dostları. Ölümsüz bir peri kızı, güzellik, Hiçkimse'nin gelini.

Ayrılıp giden kişi hiçbir zaman hiçbir yerde hiçbir şekilde tekrar ortaya çıkmayacak mıydı?

Durmadan gezip duracaktı, kendi itme gücüyle, kendine ait kuyrukluyıldız yörüngesinin en uzak sınırına, sabit yıldızların ve değişken güneşlerin ve teleskopik gezegenlerin ötesine, astronomik seyyare ve yoldan çıkmışların ötesine, uzayın en uzak hududuna kadar gidecekti, memleketten memlekete, halkların arasından, olayların arasından geçecekti. Bir yerlerde varla yok arası bir ses duyacak ve bir şekilde, çekinerek, güneşin çekme gücüne kapılıp, onu geri çağıran bu emre itaat edecekti. Buradan, Kuzey Tacı takımyıldızından kayıplara karışacak ve hesaplanamaz uzunlukta devirler geçtikten sonra bir şekilde Cassiopeia takımyıldızının delta'sının üzerinde yeniden doğmuş olarak tekrar sökün edecek ve hesaplanamaz uzunlukta devirler süren gezintilerinden sonra, ailesinden ayrı kalmış bir intikamcı, bedhahlara adalet tattırıcı, karanlık bir haçlı şövalyesi, uyanmış bir uyuyan olarak, mali kaynakları (farzımuhal) Rothschild'ın ya da gümüş kralının malvarlığını aşan biri olarak geri dönecekti.

Böyle bir geri dönüşü ne irrasyonel kılardı?

Çıkış ve zaman içinde tersinebilir mekân içinden geçerek geri dönüş ile, çıkış ve mekân içinde tersinebilir zaman içinden geçerek geri dönüş arasındaki tatminkâr olmayan bir denklem.

Atalet kuvveti de dahil olmak üzere, kuvvetlerin hangi etkileri ayrılmayı arzu edilmez kılıyordu?

Saatin çok geç olması, insanı ertelemeye itiyordu: gecenin karanlık olması, nesneleri görünmez kılıyordu: anayolların tekinsizliği, macerayı tehlikeli kılıyordu: istirahat ihtiyacı, hareketi engelliyordu: içinde birinin yattığı bir yatak, araştırmayı defediyordu: sıcaklığın (insan) serinlik (keten) tarafından dengelenmesinin öngörülmesi, arzuyu azaltıyor ve arzu edilirliği arttırıyordu: Nergiz heykeli, yankısız sesiyle salim, arzuyu arzuluyordu.

İçinde birinin yatıyor olduğu bir yatağın, içinde kimsenin yatmıyor olduğu bir yatağa göre ne gibi avantajları vardı?

Gece yalnızlığının giderilmesi, insani (olgun kadın) ısıtma kuvvetinin gayri insani (sıcaksuşişesi) ısıtmaya göre üstünlüğü, sabah temasının teşvik edilmesi, pantalonun tam düzgün olarak katlanıp yaylı yatak (çizgili) ile yün yatak (baklava kabartmalı) arasında uzunlamasına yerleştirilmesiyle evdeki ütü işinden bir miktar tasarruf edilebilmesi.

Birikmiş yorgunluğunun geçmişteki, birbirini izleyen, yataktan kalkmadan

önceden alametlerini hissetmiş olduğu hangi nedenlerini Bloom, ayağa kalkmadan önce, sessizce tekrar aklından geçirdi?

Kahvaltının hazırlanması (ateşle yapılan takdim): bağırsak tıkanması ve taammüden def-i hacet (kudsülakdas): banyo (Yahya'nın ayini): cenaze (Samuel'in ayini): Alexander Keyes reklamı (Urim ve Tumim): substansiyel olmayan öğle yemeği (Melkisedek ayini): müze ve milli kütüphanenin ziyareti (mukaddes yer): Bedford Row, Merchants Arch ve Wellington Quay boyunca kitap avı (Simhat Tora): Ormond Oteli'ndeki müzik (Şira Şirim): marazlı mağara adamıyla Bernard Kiernan'ın meyhanesindeki laf dalaşı (holokost): içinde bir adet araba seyahati, bir adet yas evine ziyaret ve bir adet veda olan bomboş bir zaman parçası (çöl): bir dişinin eksibisyonizminin yol açtığı erotisizm (Onan'ın ayini): Mrs Mina Purefoy'un çok uzun süren doğumu (kaldırma takdimesi): Mrs Bella Cohen'e ait, Tyrone Street Lower 82 numara adresindeki huzur ve sükûnu bozucu haneyi ziyaret, bunu müteakip Beaver Street'teki sokak kavgası ve kargaşa (Armageddon): Butt Köprüsü'ndeki arabacılar barakasından ve arabacılar barakasına doğru noktürnel geştügüzar (kefaret ve barışma).

Bir sonuca varamamaktan kaçınma sonucuna varmak amacıyla gitmek amacıyla ayağa kalkmak üzere olan Bloom kendi başına kendi sardığı hangi muammayı istemsizce idrak etti?

Kısa keskin beklenmedik duyulmuş bir tanecik yüksek sesli çatırtının yorgundamarlı kereste masanın hissiz materyalinden çıkmasının nedenini.

Ayağa kalkmış, giderayak, çokrenkli çokşekilli çoksayıda elbiseyi toplamakta olan Bloom, istemlice idrakı esnasında, kendisini ilgilendiren hangi muammayı çözemedi?

Kimdi bu M'Intosh?

Artık yapay ışığı söndürerek doğal karanlığı elde etmiş olan Bloom, 30 yıldır istikrarsız bir sebatla üzerinde düşünmekte olduğu, çözümü kendi içinde olan hangi muammayı âniden sessizce çözüverdi?

Mum söndüğü zaman Musa neredeydi?

Bloom, kısa süre önce çıkarılmış olan muhtelif erkek giysilerini yüklenmiş yürürken, mükemmel bir günün hangi kusurlarını sessizce, teker teker sıraladı?

Bir reklamın uzatılmasındaki, Thomas Kernan'dan (Pulbrook, Robertson ve Ortaklarının mümessili, Dame Street 5 numara, Dublin, ve Mincing Lane 2 numara, Londra E. C.) bir miktar çayın teminindeki, Helenik ilahelerin arka rektal deliğinin varlığının yahut yokluğunun kesin olarak saptanmasındaki, South

King Street 46, 47, 48, 49 numaralarda mukim Gaiety Theatre'da Mrs Bandmann Palmer'ın oynadığı *Leah* piyesine (bedava yahut bedeli mukabilinde) girişteki geçici bir başarısızlık.

Bir anlığına duraksayan Bloom, orada olmayan hangi çehrenin şeklini sessizce hatırladı?

Molly'nin babasının çehresini, Cebelitarıklı ve Rehoboth, Dolphin's Barn'lı rahmetli Binbaşı Brian Cooper Tweedy, Kraliyet Dublin Piyadelerinden.

Aynısının tekrarlanan hangi görüntüleri hipotetik olarak mümkündü?

Amiens Street'teki Great Northern Demiryolu terminalinden, sabit tekdüze ivmeyle, eğer uzatılırlarsa, sonsuzda kesişecek olan paralel çizgiler boyunca geri çekilirken: sonsuzdan başlayan paralel çizgiler boyunca, sabit tekdüze yavaşlamayla, Amiens Street'teki Great Northern Demiryolu terminaline geri dönerken.

Hangi muhtelif bayan şahsi giyim eşyası parçaları onun tarafından algılandı?

Bir çift yeni, koku yapmaz, yarı ipekten siyah bayan çorabı, bir çift yeni, menekşe rengi jartiyer, Hint müslininden, cömert hatlarla kesilmiş, kıvrımlı bir şekilde katlanmış bir adet battal boy bayan donu, sarısakız macunu, yasemin ve Muratti marka Türk sigarası rayihaları saçıyor ve üzerinde uzun, parlak, çelikten bir çengelli iğne var, kıvrımlı bir şekilde katlanmış, ince dantel bordürlü patiskadan bir adet kaşkorse, mavi ipek muare körüklü bir adet eteklik, tüm bu nesneler dikdörtgen biçiminde bir sandığın üzerine darmadağın yığılmıştı, sandığın dört tarafı tirizliydi, metal köşebentliydi, çokrenkli etiketleri vardı, ön tarafı beyaz harflerle B. C. T. (Brian Cooper Tweedy) diye işaretlenmişti.

Hangi şahsi olmayan nesneler algılandılar?

Bir komodin, bir bacağı parçalanmıştı, kare biçiminde bir elma desenli bir kreton kumaşla tamamen örtülmüştü, üzerinde de bir adet hasırdan bayan şapkası duruyordu. Turuncu Yunan desenli kapkacak, Moore Street 21, 22, 23 numaralarda mukim, sepetçi, tuhafiye, porselen ve hırdavat üreticisi Henry Price'tan satın alınmışlardı ve lavabonun üzerine ve yere rastgele saçılmışlardı, bir adet kâse, sabun kabı ve fırça sehpası (lavabonun üzerinde, birarada) ile, maşrapa ve gece levazımatından (yerde, ayrı ayrı) ibarettiler.

Bloom'un eylemleri?

Elindeki giysileri bir sandalyeye bıraktı, kalan giysilerini çıkardı, yatağın başındaki yastığın altından katlanmış uzun beyaz bir gecelik çıkardı, kafasını ve kollarını geceliğin münasip açıklıklarına daldırdı, bir yastığı yatağın başucundan

ayakucuna aktardı, çarşafları uygun şekilde hazırladı ve yatağa girdi.

Nasıl?

Tedbirle, nitekim bir yuvaya girerken (kendi yuvası olsun olmasın) her zaman böyle davranırdı: endişeyle, ne de olsa karyolanın yılankavi spiral yayları eskimiş, pirinç halkaları ve sarkan engerek sütunları gevşemiş ve çektikleri yük ve baskı yüzünden titrekti: basiretle, şehvetin yahut kobranın yuvasına yahut tuzağına adım atarcasına: hafifçe, mümkün olduğunca az rahatsız etmek için: hürmetle, anarahmine düşmenin ve doğumun, zifafın ve ihanetin, uykunun ve ölümün yatağı olduğu için.

Tedrici olarak uzatılan kolları ve bacakları, neyle karşılaştılar?

Yeni, temiz çarşaflar, daha önce olmayan kokular, bir insan vücudunun, dişi, onun vücudu, varlığı, bir insan vücudunun, erkek, onun vücudu olmayan, bıraktığı iz, yataktan temizlediği birkaç yemek kırıntısı, birkaç parça yeniden haşlanmış ezme et.

Gülümseseydi neden gülümserdi?

Giren herkesin kendisinin ilk giren olduğunu sandığı halde, belki hepsi kendilerini izleyecek bir serinin ilk terimi olsalar da, aslında her zaman kendilerini öncelemiş olan bir serinin son terimi olmaları, ama yine de hepsinin kendilerini ilk, son, tek ve biricik sanmalarına, oysa onlar sonsuzdan başlayan ve sonsuza dek kendini yineleyen bu seride ne ilktiler, ne son, ne tek, ne de biricik.

Önceki hangi seri?

Mulvey'nin bu serinin ilk terimi olduğunu varsayarsak, Penrose, Bartell d'Arcy, profesör Goodwin, Julius Mastiansky, John Henry Menton, Peder Bernard Corrigan, Kraliyet Dublin Cemiyeti'nin At Panayırı'ndaki bir çiftçi, Maggot O'Reilly, Matthew Dillon, Valentine Blake Dillon (Dublin Belediye Reisi), Christopher Callinan, Lenehan, bir İtalyan laternacı, Gaiety Theatre'daki adı bilinmeyen bir beyefendi, Benjamin Dollard, Simon Dedalus, Andrew (Sidikli) Burke, Joseph Cuffe, Wisdom Hely, Belediye Reisi Muavini John Hooper, Dr Francis Brady, Mount Argus'tan Peder Sebastian, Büyük Postane'deki bir ayakkabı boyacısı, Hugh E. (Blazes) Boylan ve böyle devam ederek ila nihaye.

Bu serinin son elemanı ve çok kısa süre önce yatağın sakini olan kişi hakkında ne türden fikirleri vardı?

Gücü kuvveti (teresti), boyu posu (tellallık mesleğiydi), ticari kabiliyetleri (tezgâhçıydı), saftirikliği (tafracının tekiydi) üzerine bazı fikirleri vardı.

Gözlemcinin gözünde güç kuvvet, boy pos ve ticari kabiliyete neden bir de saftiriklik eklenmişti?

Çünkü aynı serinin daha önceki elemanlarında da artan sıklıkla, yana yakıla ifade edilen aynı nefsani şehveti gözlemlemişti, bu şehvet her defasında en başta dehşetle, sonra anlayışla, sonra arzuyla ve en nihayetinde yorgunlukla nakledilirdi, kadın ve erkeğin arasında sırayla yer değiştiren fehim ve vehim semptomları da buna eşlik ederdi.

Bunu takip eden düşünceleri hangi hasmane duyguların etkisi altına girdi?

Haset, kıskançlık, kendini feda etme, kayıtsızlık.

Haset?

Zihnen ve bedenen erkek organizmaya duyulan haset, bu organizma, enerjik insan çiftleşmesinde üste çıkma postürüne ve pasif olmakla birlikte duyarsız olmayan zihnen ve bedenen dişi organizmada sabit olarak fakat akut olmadan bulunan nefsani şehvetin tam olarak tatmin edilebilmesi için lazım gelen enerjik piston ve silindir hareketine özel olarak adapte olmuştu.

Kıskançlık?

Çünkü serbest halinde dolu ve istikrarsız olan bir doğa, cazibenin kâh etkin, kâh tepkin maddesi işlevini görüyordu. Çünkü etkin ve tepkin maddeler arasındaki cazibe her saniye, artışa ve azalışa ters orantılı olarak değişiyordu, durmadan çembersel olarak açılıyor ve radyal olarak geri giriyordu. Çünkü cazibenin dalgalanmasının kontrollü bir şekilde gözönüne alınması, eğer arzu edilirse, zevkte de bir dalgalanmaya yol açıyordu.

Kendini feda etme?

a) Eylül 1903'te, tüccar terzi ve konfeksiyoncu George Mesias'ın Eden Quay 5 numaradaki işletmesinde başlayan tanışlıktan, b) gösterilen ve aynı nispette karşılığı görülen, şahsen karşılık verilen ve şahsen geri alınan misafirperverlikten, c) karşılaştırmalı olarak toy olmasından ve toyluğun onun hırs, yücegönüllülük, iş arkadaşlarına yardımperverlik ve âşıkane egoizm dürtülerine kapılmasına yol açıyor olmasından, d) ırklararası cazibe, ırkiçi köstekleme, ırklarüstü imtiyaz yüzünden, e) taşra şehirlerine yapılacak eli kulağında bir müzik turnesinden dolayı, cari harcamalar ortak, net kâr paylaşılacak.

Kayıtsızlık?

Erkek, kadın ve ortak doğalarında farklılıklarında benzer olan doğal mahlukların doğuştan gelen doğalarına uyarak doğumlu doğada ifa ettikleri her

türlü ve her bir doğal eylemi nasıl ifade ediyor ve anlıyorsak bunu da o kadar doğal kabul etmemiz gerekiyordu. Gezegenimizin kara bir güneşle çarpışması sonucunda katastrofik bir şekilde yok olması kadar büyük bir felaket değildi. Hırsızlıktan, yol kesip adam soymaktan, çocuklara ve hayvanlara kötü muameleden, dolandırıcılıktan, kalpazanlıktan, zimmete para geçirmekten, kamu parasını hortumlamaktan, kamu güvenini kötüye kullanmaktan, hastalık numarasıyla işten kaytarmaktan, birini sakatlamaktan, reşit olmayan kişilerin ahlakını bozmaktan, iftira atmaktan, şantajdan, mahkemeye itaatsizlikten, kundakçılıktan, vatana ihanetten, ağırceza gerektiren suçlardan, açık denizde isyandan, başkasının malına tecavüzden, gaspçılıktan, hapisten kaçmaktan, doğaya aykırı ahlaksızlıktan, savaş meydanında silahlı kuvvetlerden firar etmekten, yalan yere yemin etmekten, kaçak avlanmadan, tefecilikten, kralın düşmanları yararına casusluk yapmaktan, başkasının kimliğini kullanmaktan, fiilî saldırı suçundan, ölüme sebebiyet vermekten, kasten ve taammüden cinayetten daha az tiksindiriciydi. Değişen varoluş şartlarının sonucu olarak ortaya çıkan ve bedensel organizmayla çevresindeki faktörler, gıdalar, içecekler, edinilmiş alışkanlıklar, düşkün olunan temayüller ve önemli hastalıklar arasında karşılıklı bir dengenin sağlanmasına yol açan tüm diğer paralel adaptasyon süreçlerinden daha anormal değildi. Kaçınılmaz olmakla kalmıyordu, aynı zamanda tamir edilemezdi.

Neden kendini feda etmesi kıskançlığından daha çok, hasedi kayıtsızlığından daha azdı?

Bir ayıpla (evlilik) bir ayıp (zina) arasında başka bir ayıptan (çiftleşme) başka birşey yoktu ama buna rağmen evliliğine tecavüz edilmiş olanın evliliğinin mütecavizine, zina ile tecavüz edilmiş olanın zina edici mütecavizi tarafından ayıp edilmemişti.

Eğer illa ki birşey yapılacaksa, ne tür bir intikam alınacaktı?

Suikast, asla, çünkü iki yanlış bir doğru etmez. Düelloya davet, yok. Boşanma, şimdi değil. Mekanik bir marifet (otomatik yatak) ya da şahsi şehadet (bir köşeye gizlenmiş görgü tanığı) yardımıyla teşhir, daha değil. Kanuni baskıyla tazminat almak için dava etmek ya da alınan yaraları (kendi kendini yaralayarak) gösterip fiilî saldırıya uğradığını iddia etmek, imkânsız değil. Ahlaki baskıyla sus payı vermek, imkân dahilinde. Eğer illa ki birşey yapılacaksa, şüphesiz, müsamaha, rekabetin devreye sokulması (maddi olarak, rakip bir halkla ilişkiler acentası, hem de zengin tarafından: ahlaki olarak, rakip bir mahrem ilişkiler üstadı, hem de başarılı tarafından), küçük düşürme, dışlama, aşağılama, ayrılanı diğerinden koruyacak ve ayıranı da her ikisinden koruyacak bir şekilde ayırma.

O, bilinmezliğin boşluğunun karşısında bilinç sahibi bir reaktör olarak, duygularını kendince haklı çıkarmak için hangi düşüncelere başvurdu?

Evliliğin ve kızlık zarının önceden mukadder kılınmış kırılganlığı, kendinde şeyin önceden varsayılmış elle tutulmazlığı: yapılması önerilen şeyin kendi kendini sürdüren gerilimi ile yapılmış şeyin kendi kendini durduran gevşemesi arasındaki uyumsuzluk ve orantısızlık: kadının zaafı, erkeğin kaslılığı yönündeki çürük çıkarımlar: ahlak kodlarının çeşitliliği: (öğelerine eril özne ve doğrudan dişil nesnesi olan tekheceli onomatopik geçişli fiil olarak ayrılabilecek olan) etken çatılı bir aorist geçmiş zaman önermesinin, dilbilgisi açısından doğal bir ters çevirme yoluyla (öğelerine dişi özne, yardımcı fiil ve tekhecelimsi onomatopik geçmiş zaman ortacı ve tamamlayıcı erkek örtülü özne olarak ayrılabilecek) ilkiyle bağlantılı edilgen çatılı aorist geçmiş zaman önermesine aktarıldığı zaman önermede anlamca hiçbir değişiklik olmaması: dölleyicilerin tenasül yoluyla sürekli üretiliyor olması: dölün damıtım yoluyla sürekli üretiliyor olması: galibiyetin ya da protestonun ya da haklı çıkmanın beyhudeliği: şişirilmiş erdemin manasızlığı: bilisiz maddenin halsizliği: yıldızların umursamazlığı.

Bu hasmane duygular ve düşünceler, en basit formlarına indirgenirlerse, hangi nihai tatmin duygusunda biraraya geldiler?

Yeryüzünün doğu ve batı yarıkürelerinde, üzerinde yaşanmaya müsait keşfedilmiş ve keşfedilmemiş tüm karalar ve adalarda (geceyarısı güneşi memleketinde, kutsanmışların adalarında, Yunan adalarında, vaadedilmiş topraklarda), süt ve bal ile dolup taşan, kanlı ve döllü sıcaklık salgılayan, en eski çağlardan kalma genlik eğrisi familyalarını hatırlatan, izlenim kaynaklı halet-i ruhiye değişikliklerine ve dışavurum kaynaklı çelişkilere karşı şerbetli, dilsiz, değişmez, olgun bir hayvaniliği ifade eden anteriyor ve posteriyor dişi yarıkürelerden bol bol bulunmasının ona verdiği tatmin duygusu.

Tatmin öncesinin gözle görülür işaretleri?

Yaklaşık bir ereksiyon: endişeli bir göz çevirme: tedrici bir yükseliş: geçici bir revelasyon: sessiz bir tefekkür.

Sonra?

Kadının kalçasının olgun dolgun kokulu tombul kavunlarını, her bir tombul kavunsu yarıküreyi ayrı ayrı, olgun dolgun kovuklarından, karanlıkta, uzun uzun, tahrikkâr kavunkokulu buselerle öptü.

Tatmin sonrasının gözle görülür işaretleri?

Sessiz bir tefekkür: geçici bir velasyon: tedrici bir iniş: endişeli bir yüz çevirme: yaklaşan bir ereksiyon.

Bu sessiz eylemini ne izledi?

Mahmur bir münacat, daha az mahmur bir icabet, başlangıç safhasında bir infial, kateşistik sorgu ve sual.

Anlatıcı bu sorgu ve suale cevap verirken hangi modifikasyonlara başvurdu?

Menfi: Martha Clifford ve Henry Flower arasındaki gizli yazışmayı, Little Britain Street 8, 9 ve 10 numaralarda mukim Bernard Kiernan ve Ortakları'na ait ruhsatlı meyhanenin içinde ve çevresinde vuku bulan aleni laf dalaşını, soyadı bilinmeyen Gertrude (Gerty)'nin egzibisyonizminin yarattığı erotik provokasyonu ve bunun yol açtığı tepkiyi anlatmayı atladı. Müspet: 46, 47, 48, 49 South King Street adresindeki Gaiety Theatre'da Mrs Bandmann Palmer tarafından *Leah* piyesinin oynanmasını, 35, 36 ve 37 Lower Abbey Street'teki Wynn's (Murphy's) Oteli'nde bir yemeğe davet edilmeyi, *Zinanın Zevkleri* başlıklı günahkâr pornografik eğilimler taşıyan bir kitabı, yazarı anonim, bir salon beyefendisi tarafından yazılmıştır, akşam yemeğinden sonra kalkışılan bir cimnastik gösterisi esnasında yanlış hesaplanmış bir hareketin sonucu olarak meydana gelen geçici bir beyin sarsıntısını, bu vakanın (şimdi tümüyle iyileşmiş olan) kurbanı da profesör ve yazar Stephen Dedalus'tu, kendisi, sabit bir mesleği olmayan Simon Dedalus'un hayatta kalmış en büyük oğluydu, onun (anlatıcı) tarafından bir tanığın, mezkur profesör ve yazarın gözü önünde, âni bir kararla ve cimnastik bir esneklikle yapılan bir havacılık gösterisini anmaktan kaçınmadı.

Hikâyesi bunların dışında herhangi bir modifikasyona uğramış mıydı?

Katiyen uğramamıştı.

Hangi olay ya da kişi hikâyesinin en önemli noktası olarak belirdi?

Stephen Dedalus, profesör ve yazar.

Bu kesik kesik ilerleyen ve ilerledikçe ketumlaşan hikâyenin anlatılması sırasında, dinleyici ve anlatıcı, kendileriyle ilgili hangi aktivite sınırlamalarını ve evlilik haklarına ket vurulmasını algıladılar?

Dinleyici tarafından, doğurganlıkta bir sınırlama algılanmıştı, nitekim nikâh törenleri onun doğumunun (8 Eylül 1870) 18inci yılından 1 takvim ayı sonra, yani 8 Ekim'de yapılmış ve aynı gündeki bir zifafla ve dişi varislerinin 15 Haziran 1889'da doğumuyla evlilikleri tamamına erdirilmişti (aynı yılın 10 Eylül'ünde önceden bir zifaf da vuku bulmuştu), spermanın doğal kadın organının içine boşalmasıyla tam cinsel birleşme, en son olarak 9 Ocak 1894'te, onbir günlükken ölen ikinci (ve yegâne erkek) varislerinin 29 Aralık 1893'te doğumundan 5 hafta önce, yani 27 Kasım 1893'te vuku bulduğundan, demek ki 10 yıl, 5 ay ve 18 günlük

bir süre boyunca cinsel birleşme tam olarak gerçekleşmemiş, sperma doğal kadın organının içine boşaltılmamıştı. Anlatıcı tarafından, zihnî ve bedenî bir hareketlilik sınırlanması algılandı, nitekim onun ve dinleyicinin arasında tam zihinsel birleşme, anlatıcı ve dinleyicinin dişi varisinin 15 Eylül 1903'te âdet kanaması ile belirlenen ergenliğinin tamama ermesinden beri gerçekleşmemişti, demek ki 9 ay ve 1 günlük bir süre boyunca tamama ermiş dişiler (dinleyici ve varisi) arasındaki doğuştan gelen bir karşılıklı anlaşamama konusunda karşılıklı anlaşabilme özelliği yüzünden, tam bir bedenî hareket özgürlüğünden mahrum bırakılmıştı.

Nasıl?

Defalarca tekrarlanan dişil sorgular yoluyla, bunlar eril istikameti, gidilen yeri, gidiş vaktini, gidiş süresini, gidiş maksadını sorguluyorlardı ve planlanmış ya da gerçekleşmiş her türlü geçici namevcudiyetini konu alıyorlardı.

Anlatıcının ve dinleyicinin gözle görülmez düşüncelerinin üzerinde gözle görülür bir şekilde hareket eden neydi?

Bir lambanın ve apliğinin yukarı vurmuş yansıması, iç içe geçmiş değişik ışık ve gölge gradasyonlarında halkaların oluşturduğu sabit olmayan bir seri oluşturuyorlardı.

Dinleyici ve anlatıcı hangi yönlerde yatıyorlardı?

Dinleyici: Güneydoğunun bir kerte doğusu: Anlatıcı: Kuzeybatının bir kerte batısı: 53üncü paralel Kuzey enleminde ve 6ncı meridyen Batı boylamında, yerkürenin ekvatoruna 45° bir açıyla.

Hangi istirahat ya da hareket hallerinde?

Kendilerine ve birbirlerine göre istirahat halindeydiler. Hiçdeğişmez uzayın hepdeğişir yollarında dünyanın usulüne uygun ve daimi hareketi tarafından batıya, sırasıyla ileriye ve geriye doğru taşındıklarından ikisi birden ve her biri hareket halindeydiler.

Hangi postürde?

Dinleyici: sol tarafına yarı yan yatmış, sol eli kafasının altında, sağ bacağı doğru bir çizgi şeklinde açılmış ve bükülmüş olan sol bacağının üzerine konmuş, Gea-Tellus duruşunda, doygun, uzanmış, karnı tohumla şiş. Anlatıcı: sol tarafına yan yatmış, sağ ve sol bacakları bükülmüş, sağ elinin işaret parmağıyla başparmağı burnunun köprüsünün üzerinde, Percy Apjohn'un çektiği bir şipşak fotoğrafta görünen duruşunda, bebekadam rahatlamış, adambebek rahimde.

Rahimde? Rahatlamış?
Dinleniyor. Gezdi.

Neyle?

Sinbad'ın Seyahatleriyle, Tinbad'ın Taharetleriyle, Cinbad'ın Cenabetleriyle, Vinbad'ın Vesayetleriyle, Ninbad'ın Nasihatleriyle, Finbad'ın Felaketleriyle, Binbad'ın Bisikletleriyle, Pinbad'ın Peksimetleriyle, Minbad'ın Meşakkatleriyle, Hinbad'ın Hamiyetleriyle, Rinbad'ın Rezaletleriyle, Dinbad'ın Klarinetleriyle, Çinbad'ın Küvetleriyle, Linbad'ın Zikıymetleriyle, Ksinbad'ın Ğeyahatleriyle.

Ne zaman?

Karanlıkta yatağa giderken Sinbad'ın Seyahatlerindeki anka kuşuyla alk kuşunun yumurtalarının dairesinin etrafında bir kare vardı Karanlıkinbadın Günaydınlıketlerindeki tüm ankaların tüm alkların yatağının gecesinde.

Nerede?

■

Evet çünkü daha önce hiç böyle birşey yapmamıştı neymiş kahvaltısını yatağına istiyormuş iki de yumurta ta biz *City Arms* otelindeyken en son hani hastayım numarasıyla yatağa serilirdi de halsiz halsiz konuşup majestelerini oynardı aklısıra Mrs Riordan denen o huysuz acuzenin ilgisini çekecek acayip kafakola aldığını sanıyordu kadını oysa tek bir metelik bile bırakmadı bize nesi varsa kendisinin ve ruhunun istirahati hayrına ayinler okunması için hayatta göreceğin en cimri insandı metil ispirtosuna 4d vermekten bile korkardı tüm hastalıklarını anlatırdı bana çok fazla ihtiyar çençeni vardı kadının içinde yok politika yok depremler yok dünyanın sonu anacım bırak da önce biraz neşemizi bulalım her kadın onun gibi olsa Allah cümlemizin yardımcısı olsun vallahi mayo giyenlere kızar dekolte giyinenlere kızar tabii kimse onu öyle kıyafetler içinde görmek istememiştir ki zaten herhalde hiçbir adam dönüp suratına bir kere daha bakmadığı için öyle sofu olmuştu umarım hiç onun haline düşmem yüzümüzü örtmemizi istememiş olmasına da şükür ama bak şüphesiz iyi eğitim almış bir kadındı bir de vır vır konuşması yok mu neymiş Mr Riordan aşağı Mr Riordan yukarı adam herhalde gayet memnundu ondan kurtulmuş olduğu için köpeğinden de kürkümü koklardı habire etekliğimin altına burnunu sokmaya çalışırdı özellikle de o zamanlarda yine de bak bu tarafını seviyorum yaşlı kadınlara nasıl kibar davranıyor garsonlarla dilencilere de boş kibiri yok ama her zaman da değil eğer günün birinde cidden sağlığı bozulursa hastaneye yatırmak çok daha iyi olacak hastanede herşey temiz oluyor ama buna ikna olması için herhalde en az bir ay kafasının etini yemem gerekir evet sonra da bir bakmışsın hastanenin hemşirelerinden biri çıkıvermiş başımıza kovulana kadar orada tutmak lazım ya da belki bir rahibe o ayıpçı fotosundaki var ya onun gibi ben ne kadar rahibeysem o kadın da o kadar rahibe ayol evet hastalanınca da nasıl zayıf nasıl mıymıy oluyorlar kendilerini iyileştirecek bir kadın istiyorlar bir burnu kanasa zannedersin Üf büyük trajedi south circuların orada hani az kalsın öleyazdı şugarlı Dağdaki partide bileğini burktuydu o elbiseyi giydiğim gündü Miss Stack de beyimize çiçek getirmişti sepetin dibinden bulabildiği en kötülerini seçmiş bir erkeğin yatakodasına girmek için

yapmayacağı şey yok o kızkurusu sesiyle bizimkinin kendisi uğruna öldüğünü hayal etmeye çalışıyor ah bir daha göememek yüzünü hoş yatakta sakalı uzayınca biraz adama benzemişti babam da aynı ayrıca bandaj sarmayı ilaç vermeyi hiç sevmiyorum nasırlarının bakımını yaparken ayak başparmağını usturayla kestiği gün kan zehirlenmesi olacağım diye korkmuştu hasta olan ben olsam asıl o zaman görürüz bana ne kadar bakacağını tabii kadınlar gizliyorlar üzüntü vermek istemiyorlar onlar öyle mi evet gelmiş bu biryerlerde eminim iştahından belli her neyse aşık değil o anlaşılıyor öyle olsa kadını düşünmekten yemeden içmeden kesilirdi demek ki ya o hayat kadınlarından biriyleydi eğer gerçekten gittiği yer orasıydıysa o otel hikayesini de uydurdu demek ki saklamak için planlamıştır Hynes beni alıkoydu bir de kiminle karşılaştım adı neydi hah Menton bildin mi başka kim vardı dur bakayım şu koca bebeksuratlı gördüm ben onu çok da uzun süredir evli de değildi daha Pooles Myrioramada kızın biriyle flört ediyordu o sessiz ve derinden sıvışırken ben sırtımı dönmüştüm gayet de biliyordu kendini aman ne zararı var ama adamda bana da sarkacak cüret de vardı ha afferim adama o koca ağzına o matiz gözlerine bakmıyor hayatta karşıma çıkan tüm öküz aleyhisselamlar arasında neymiş efendim bir de avukatmış yatakta uzun uzun hırgüre gelemiyorum yoksa öyle olmasa fahişe değilse de biryerlerden topladığı küçük şıllığın tekidir ayartmıştır çaktırmadan ah bir onu benim tanıdığım kadar tanısalar evet çünkü daha evvelsi gün kibrit almak için salona geldiğim zaman birşeyler çiziktiriyordu mektuptu gazetede Dignamın ölüm ilanını gösterecektim sanki içimden bir ses beni dürttü hemen kurutma kağıdıyla üstünü kapatıverdi iş düşünüyormuş numarası yapmaya başladı demek ki aynen öyleydi işte çok büyük ihtimalle onu kafeslediğini düşünen karının tekine mektup yazıyordu onun yaşında tüm erkekler biraz öyle oluyorlar çünkü özellikle kırkına da yaklaşıyor artık kadın tırtıklayabildiği parayı tırtıklayacak yaşlı bir salak gibi bir salağı hiçbir yerde bulamazsın sonra da her zamanki gibi kıçımı öpüvermesi de gizlemek içindi hiç umurumda değil oysa kimle yapmışmış ya da kimi önceden o şekilde bilmişmiş ama yine de öğrenmek isterim yeter ki ikisi sürekli burnumun dibinde dolaşmasınlar Ontario Terracetayken tuttuğumuz Mary olacak o sürtük gibi bizimkinin aklını başından almak için olmayan kıçına pamuk tıkıp şişiriyordu üzerinden o boyalı karıların kokusunu almak yeterince fena zaten bir ya da iki kere şüphelenmiştim iyice yakınıma getirdim onu ceketinde de uzun bir saç bulduydum bak şunu da saymıyorum hani ben mutfağa giriverince su içiyormuş gibi yapmıştı 1 kadın yetmiyor onlara hepsi de kendi suçuydu tabii hizmetçilerin ahlakını bozuyor sonra da Noelde gel bizimle beraber sofraya otur demez mi afedersin Üf hayır lütfen kendi evimde almayayım patateslerimi düzinesine 2/6 verdiğim istiridyelerimi çalıyor teyzesini görmeye gidiyormuş afedersin düpedüz hırsızlıktı be aynen öyleydi ama eminim bizimki onunla birşeyler pişiriyordu bana düştü vaziyeti keşfetmek ispatın var mı demez mi bana asıl ispat bunu demesiydi işte Eveet teyzesi bayılıyordu

istiridyeye ama ben kızın yüzüne kendisi hakkında ne düşündüğümü söyledim sen bir dışarı çıksana derdi kızla başbaşa kalabilmek için onları casus gibi dikizleyecek kadar da düşecek değildim artık kızın izinli olduğu cuma günü bizimkinin odasında o jartiyerleri bulunca tamam dedim canıma tak etti artık bir haftalık ihbar süresini doldurmasını söylediğim zaman suratı öfkeden ne biçim kabardı aslında en iyisi hiç bunlara muhtaç kalmamak odaları kendim daha hızlı yapıyorum bir tek şu yemek pişirme ve çöpleri çıkarma belası her neyse dosdoğru suratına söyledim ya o gidiyor bu evden dedim ya ben öyle bir utanmaz arlanmaz yalancıyla birlikte olduğunu düşünsem dokunamazdım bile ona bir de pespayeydi haspam yüzüme karşı inkar ediyor evin her tarafında şarkı söyleye söyleye geziyor tuvalet dahil çünkü biliyordu işlerinin gayet tıkırında olduğunu evet bizimki de bu kadar uzun süre o işi yapmadan duramaz ki demek ki yapıyor biryerlerde geçen sefer de kıçımın üzerine gelmişti ne zamandı Boylan elimi sımsıkı tuttuğu zaman Tolka boyunca yürüyorduk işte elimde bir başkasının kondurduğu ben de onun elinin arkasına geri bastırıverdim şöyle başparmağımla bir yandan da taze Mayıs Mehtabı ışıldıyor yari söylerken çünkü onun aklına da onun ve benimle ilgili bir kurt düştü ee o da aptal değil ki akşam yemeğe çıkıyorum Gaietyye gidiyorum dedi aslında ne olursa olsun ona o tatmini vermeyeceğim ama yukarıda Allah var bir şekilde bir değişiklik olmuş oldu demek ki neymiş hep aynı şapkayı giymek olmuyormuş bu olmazsa şöyle yakışıklı bir oğlana para verip mi yaptırayım kendi kendime yapacak halim yok ya genç bir oğlan beğenirdi beni başbaşa kaldığımız zaman önce birazcık kafasını karıştırırdım eğer başbaşa kalabilirsek jartiyerlerimi gösterirdim yeni jartiyerlerimi suratı kıpkırmızı olurdu ben bir bakışımla baştan çıkarırdım biliyorum ben o oğlanlar sen yanaklarına yaslanıp öyle yaptığın zaman neler hissederler hemen o an aletlerine davranmak isterler duvara tırmanırlar soru ve cevap şunu bunu öbürünü yapar mıydın peki kömürcüyle evet piskoposla evet yapardım çünkü anlattıydım ona yahudi Tapınağının bahçesinde yanımda Dekan mı Piskopos mu öyle biri oturuyordu ben o yün şeyi örüyordum Dublinin yabancısıymış nereliydi bakayım neresiyse işte abideler üzerine falan filan beni o heykel muhabbetiyle baydı ben de ona cesaret veriyordum onu olduğundan kötü bir insana çeviriyordum aklınızda kim var söyleyin bakalım şimdi kimi düşünüyorsunuz söyleyin bana adını söyleyin kim söyleyin söyleyin bakalım Almanya İmparatoru yok canım evet farzedin ki ben oyum onu gözünüzün önüne getirin onun bana orospu muamelesi yapmaya çalışmasını hayal edebiliyor musunuz nee hayatta yapmaz bu yaşta artık bırakması lazım bunları artık hangi kadın olsa felaketi olur tatmin olmak da yok ki zaten adam gelene kadar hoşlanıyormuş gibi yapıyorum sonra da kendim bitiriyorum işimi dudakların da bembeyaz kesiyor bunu yapınca zaten herneyse oldu bitti halloldu işte tüm dünya alemin durmadan bundan bahsetmesi yok mu bir tek ilk seferi heyecanlı ondan sonra yapıyorsun unutuyorsun gidiyor neden bir adamı öpmek için gidip önce o

adamla evlenmek lazım anlamıyorum ki bazen o kadar vahşice aşık oluyorsun ki o his geldiği zaman tüm vücudunu haz sarıyor kendine hâkim olamıyorsun bazen adamın biri gelse bizimkinin gözünün önünde beni götürse diyorum kollarına alıp öpse şöyle uzun ve sıcak bir öpüş gibisi var mı ruhunun ta içine işler neredeyse felç olursun o günah çıkarma işinden de nefret ediyorum hani Peder Corrigana gittiğim günler dokundu bana peder ya ne var işte dokunduysa neresi ben de salak gibi kanalın kıyısında dedim yani vücudunun neresine evladım bacağımın arkasına yukarı tarafına mıydı evet epey yukarısına üzerine oturduğun yerine miydi evet Yarabbim niye kıçın diyip rahatlamıyordu yani ne alakası var peki şöyle yaptın mı artık nasıl ifade ettiydiyse unuttum hayır peder aklıma da hep asıl bizim peder bey gelir niye bilmek istiyor ki ben zaten önceden Allaha itiraf ettim güzel tombul bir eli vardı avucu her zaman nemliydi dokunmak beni rahatsız etmezdi onun da bir şikayeti yoktu anladığım kadarıyla o hamudun içindeki boğaboynuna bakarsak acaba hücrede beni tanıyor muydu ben onun yüzünü görebiliyordum o benimkini göremiyordu tabii hiç kafasını çevirmezdi ki ya da belki numara yapıyordu yine de babası öldüğü zaman gözleri kıpkırmızıydı bak kadınlar için kayıp oluyor onlar tabii bırak onları herhangi bir erkeğin ağlaması bile ne korkunç olmalı onlardan biri cübbesiyle bana sarılsın isterim üzerinden de buhur kokusu alırsın papa gibi ayrıca sen de evliysen bir papazla yaparsan hiç tehlikesi yok onlar çok dikkat ederler kendilerine sonra da papa hazretlerine birşeyler verirsin kefaret olur acaba benden memnun kaldı mı birşeyden hiç hazzetmedim yalnız giderken salonda o kadar teklifsizce kıçımı şaplaklamasından o anda güldüm ama neyim ben be at mıyım eşek miyim herhalde babasını hatırlamıştı acaba o da şimdi uyanık mıdır beni düşünüyor mudur ya da rüya mı görüyordur rüyasında beni görüyor mudur satın aldım dediği o çiçeği kim verdi acaba ona bir çeşit içki kokusu geliyordu ondan ama viski değil bira değil belki de o afiş yapıştırırken kullandıkları tatlımsı macunlarla bir içkinin kokusu karışmıştır ben de o lüks görünüşlü yeşilli sarılı pahalı içeceklerden yudumlamak istiyorum hani o kafalarına opera şapkası takan kulis züppelerinin içtiklerinden bir keresinde ben de parmağımı banıp tatmıştım hani o sincaplı Amerikalınınkinden babamla pul muhabbeti yapıyordu uyuyakalmamak için elinden gelen ne varsa yaptı son seferden sonra portoyla ezme eti aldık hoş tuzlu bir tadı vardı evet çünkü bana da tatlı bir yorgunluk çökmüştü yastığa kafamı koyar koymaz mışıl mışıl uyuyakaldım sonra o gökgürültüsü uyandırdı beni sanırsın dünyanın sonu geliyor Allahım bize istiğfar et gökler yere indi cezamızı bulacağız sandım sonra haç çıkarıp bir Selam Meryem okudum Cebelitarıktaki o korkunç yıldırımlar gibi sonra da bir de gelip Allah yok derler o gün gelmiş olsa elinden ne gelecek ki bir sağa bir sola koşup duracaksın o kadar ancak nedamet getirebilirsin o akşam Whitefriars sokağı şapelinde mayıs ayı için yaktığım o mum bak ama şans getirdi işte bize oysa bizimki duysa burun kıvırır çünkü kiliseye ayine toplantıya da gitmez ki o ruhun var

ya der içinde ruh diye birşey yok ki safi gri madde kendisi bir ruhu olmak ne demek bilmiyor da ondan evet ben o lambayı yaktığım zaman evet çünkü 3 ya da 4 kez gelmiş olması lazım o muhteşem iri kırmızı tokmak gibi şeyiyle o damar mı ya da işte adı her ne naneyse onun patlayıvereceğini düşündüm aslında burnu da o kadar büyük değil bak saatlerce giyinip kokular sürüştürüp saçımı taradıktan sonra perdeleri kapatıp herşeyimi çıkardıktan sonra demir gibiydi kalın bir levye gibiydi hep dimdikti birkaç düzine istiridye yedi galiba önceden şarkı söylerken de sesi tam formundaydı hayır ömrühayatımda böyle irisini hiç hissetmemiştim içini tümden dolduruyor sonra da gidip bütün bir kuzuyu gövdeye indirmiş olmalı niye bizi böyle içimizde koskoca bir delikle yaratmış ki sonra da Aygır gibi içine tosluyorlar çünkü senden istedikleri tek şey bu gözlerindeki o amansız kötü bakış gözlerimi yarı yarıya kapatmak zorunda kaldım yine de çıkarıp üzerime yapmasını söylediğim zaman öyle muhteşem miktarda bir döl çıkmadı bak yani ebatına bakarsan neyse boşver eğer hepsi güzelce temizlenmediydiyse daha iyi son seferinde izin verdim içimde bitirmesine bu işi biz kadınlar için ne de güzel icat etmişler tüm keyfini onlar çıkarıyor eğer birisi onlara ucundan azıcık tattırsa anlarlar ne demek olduğunu Milly ile çektiklerim kimsecikler inanmaz hele diş çıkarması Mina Purefoyun kocası aman benden uzak olsun her yıl kadıncağızın karnını bir çocukla dolduruyor bir çocuk olmazsa da ikiz oluyor şaşmaz saat gibi kadıncağızdan sürekli bir bebek kokusu geliyor o kıvır mı öyle birşey dedikleri vardı hani arap çocuğu gibi kafasında koskoca bir tomar saç Aman ya Rab bu bebek arap son gittiğimde bir alay velet hepsi altalta üstüste birbirlerine girmiş anırıyorlardı curcunadan kendi dediğini duyamıyordun o derece neymiş güya sağlığa iyi geliyormuş bizi fil gibi ya da ne bileyim işte onun gibi şişirmeden rahat duramıyorlar bir tane daha yapmayı göze alsam ondan yapmam ama yine de bak eğer evli olsaydı eminim güzel gürbüz bir çocuğu olurdu ama bilmem ki Poldyde daha fazla döl var ne de güzel olurdu Josie Powellla karşılaşmak cenaze benimle Boylam düşünmek azdırdı onu galiba ee işte artık ne isterse düşünebilir şimdi düşünsün bakalım kendisine bir faydası olacaksa sahneye benim çıkıverdiğim günlerde o ikisinin birbirlerinden hoşlaştıklarını biliyordum onunla dans ediyordu dışarı çıkmış onunla oturuyordu Georgina Simpsonsın yeni eve taşınma partisindeydi sonra da kimse kendisiyle dansetmediği için bir kenarda oturup kalmış bir kadıncağıza insaf etmiyormuşum diye kafama kakmaya kalktı o ayaküstü siyaset tartışması da o yüzden çıktı zaten ben başlatmadım o başlattı neymiş Efendimiz marangozmuş sonunda ağlattı beni tabii biz kadınlar her konuda pek hassas oluyoruz sonradan suyuna gittim diye çok kızdım kendime ama işte bana ne biçim tutkun olduğunu biliyordum affettiysem bir tek o yüzden ilk sosyalist de oydu dedi Efendimizdi dedi öyle bir sinir etti ki beni onu kızdıramadım bile ama hakkını yememek lazım alengirli konulara gelince pek bir bilgilidir bizimki özellikle vücut içorganlar ben de şu işi kendim bir öğreneyim diye hep istedim içimizde ne

varmış şu aile doktoruna gittiğim zaman oda kalabalıkken bile hep onun konuşmasının sesini ayırdedebiliyordum ve izliyordum onu sonra da kadınla aramıza onun yüzünden soğukluk girmiş gibi yaptım çünkü o da zamanında biraz kıskançlık yapmaya eğilimliydi ne zaman nereye gidiyorsun diye sorsa ben de Floeyye gidiyorum derdim sonra bana lord Byronın şiirlerini ve üç çift eldiven hediye etti bu mesele de böylece kapanmış oldu ne zaman istersem yaptığını burnundan getirmeyi bilirim ben bilirim nasıl yapacağımı diyelim ki o kadına tekrar bulaştı ve onunla biryerlerde buluşmak için çıkacak ben bunu yemekte soğan yemek istememesinden anlarım hemen türlü çeşitli yollar bilirim bluzumun yakasını indiriversene derim ya da tülümü takmış eldivenlerimi giymiş kapıdan çıkmak üzereyken dokunurum ona 1 öpücük başı öyle bir fırıl fırıl döner ki aman be neyse görürüz gitsin bakalım o kadına tabii kadın bizimkine deli gibi aşıkmış numarası yapmaya dünden razıdır bayıla bayıla yapar o tarafı çok da umurumdaydı o kadına gidip bir tek şunu sorarım onu seviyor musun gözlerinin içine de dimdik bakarım sorarken beni kandıramaz ama bizimki kendini aşık sanabilir ve o yıvışık halleriyle kadına aşkını ilan edebilir bana ettiği gibi ama ben de deveye hendek atlattıydım onu o noktaya getirene kadar öte yandan bak hoşuma da gitmedi değil böyle yapması kendini tutabildiğini gösteriyordu öyle her isteyene koştura koştura gitmediğini gösteriyordu mutfakta o gece de az kalsın soracaktı bana ben patatesli hamuru yoğuruyordum sana söylemek istediğim birşey var ama gözünü korkuttum onun kafam bozukmuş gibi yaptım elim kolum un hamur içinde her ihtimalde ben fazla açık vermiştim bir gece öncesinde rüyalarımdan falan bahsetmiştim bilmesinin hayrına olacağından fazlasını bilmesini istemiyordum o Josie de hep gelir gelir sarılırdı bana ne zaman bizimki yanımızda olsa aslında bizimkine sarılmak istiyordu tabii sarmaşdolaş tepemde üstünü altını mümkün olduğu kadar yıkıyorum dediğim zaman yıkadın mı mümkün olduğunca diye sormalar kadınlar da her zaman o işi ima ederler bizimki yanımızdayken de salağa yatar bizimkinin o sinsi gözünden anlıyorlar böyle kırpıştırıyor biraz aslında bir lafla ortaya çıktıkları zaman hiç tınmıyormuş ayaklarına yatmalar bunun gibiler hep böyle doğası onu böyle şımartıyor azıcık bile şaşırmıyorum zamanında çok yakışıklıydı lord Byrona benzemeye çalışırdı ben beğeniyorum dediydim diye ama aslında biraz fazla güzeldi bir erkek için bizimki de biraz öyleydi nişanlanmamızdan sonra kadının da hevesi kaçtı hani o gülme krizine girdiğim gün kıkırdamamı durduramıyordum saç tokalarım birbiri ardına düşüyordu ona gülüyordum o kadar çok saçım vardı ki senin neşen de hep yerinde demez mi kadın evet çünkü gıcık olmuştu buna çünkü ne manaya geldiğini biliyordu çünkü ben ona bizimkiyle aramızda geçenleri epey anlatırdım hepsini değil tabii ama kadının ağzını sulandırmaya yetecek kadarını ama benim suçum değildi ki biz evlendikten sonra kapımızı da pek aşındırmadı o kaçık kocasıyla yaşaya yaşaya neye döndü acaba son gördüğümde yüzü çökmüş yıpranmaya başlamıştı herhalde kocasıyla daha yeni

kavga etmişti çünkü hemencecik anladım konuşmayı kocalar konusuna çekmeye çalışıyordu bunu yapacak ki ondan bahsedebilsin aşağılayabilsin ne demişti bana Ah evet bazen heyheyleri tutunca çamurlu pabuçlarını çıkarmadan yatağa giriyormuş böyle bir mahlukla aynı yatağa girmeyi bir düşünsene her saniye seni katledebilir vallahi herife bak ee herkesin deliliği türlü türlü oluyor Poldyciğim her ihtimalde ne yaparsa yapar ama eve girmeden önce mutlaka ayaklarını paspasa siler yağmur yağıyormuş güneşliymiş farketmez kendi pabuçlarını da hep kendi boyar sokakta birine rastlayınca da her zaman şapkasını kaldırır bak şöyle şimdi de ayağında terliklerle sokağa fırlamış bir kartpostal için £ 10000 istiyormuş 7n yedin ah sevgilim May böyle bir mahluk insanı sıkıntıdan temize havale edivermez mi o kadar salak ki pabucunu çıkarmayı bile akıl edemiyor ne yaparsın şimdi böyle bir adamla 20 kere ölürüm de bu erkek milletinden biriyle bir daha evlenmem ona benim katlandığım gibi katlanacak bir kadını hayatta bulamaz tabii beni tanımak isteyen yatağımı paylaşır evet o da bunu içten içe biliyor aslında bak mesela şu kocasını zehirleyen Mrs Maybrick gibileri de var niye yaptı acaba başka bir adama aşık oldu herhalde evet sonra yakalandı gidip böyle birşey yapmak hainliğin dikalası değil mi tabii bazı adamlar da çok fena gıcık olabiliyorlar insanı deli ederler söylenecek en kötü sözü her seferinde bulup söylerler eğer o kadar işe yaramazsak niçin evleniyorlar bizimle o zaman hepsi şuna çıkıyor evet çünkü bizsiz yaşayamıyorlar ki beyaz Arsenik koymuş çayına sinekkağıdından mı çıkartmıştı neydi acaba niye bu adı takmışlar merak ettim bizimkine sorsam Yunancadan derdi sormadan önce ne anladıydıysak ondan bir gıdım fazlasını anlamış olmazdık herhalde öbür adama deli gibi aşık olmuştu baksana darağacını bile göze almış Üf umurundaydı sanki eğer tabiatı böyleyse ne yapsın ayrıca onlar da gidip bir kadını asacak kadar hayvan değiller herhalde di mi

hepsi ayrı cins oluyor Boylanın ayağımın biçiminden bahsetmesi anında farketmişti daha benimle tanıştırılmadan bile önce farketmişti Poldyyle D B Cdeydik gülüyordum dinlemeye çalışıyordum ayağımı sallıyordum ikimiz de 2 çay sade tereyağlı ekmek ısmarladıydık gördüm onu yanında ablaları olacak o iki kızkurusuyla bakıyordu tam ayağa kalkıp kıza şey nerde diye soruyordum e ne yapayım yahu resmen damlıyordu altımdan üzerimde de bana aldırdığı o siyah kapalı pantalon indirene kadar yarım saat geçiyor bütün üstüm başım ıslanıyor her hafta yepyeni bir moda çıkıyor öyle uzun yaptım ki arkamdaki sandalyede süet eldivenlerimi unuttum sonra da hiç bulunmadılar bak demek ki hırsız karının teki bizimki de tutturdu Irish timesa ilan vereceksin diye D B C Dame street bayanlar tuvaletinde kaybedilmiştir bulanın Mrs Marion Blooma iade etmesi gördüm döner kapıdan çıkarken gözlerini ayaklarıma dikmişti ben dönüp baktığım zaman da bakıyordu 2 gün sonra oraya bir umut çay içmeye gittim ama o yoktu peki neden heyecanlandırdı bu onu bakalım çünkü bacak bacak üstüne atmıştım biz öbür odadayken ilk başta yürünmeyecek

kadar sıkı ayakkabılarınız demek istemişti elim böyle güzel keşke bir de burcumun taşından yüzüğüm olsaydı güzelinden bir akvamarin dürteyim şunu da alsın bana bir de altın bilezik ayağımı o kadar çok beğenmiyorum yine de bak ayağımla getirdim onu bir keresinde Goodwinin eline yüzüne bulaştırdığı o konserin dönüşünde ne biçim soğuktu ayazdı o gece neyse ki evde sıcak rom yapacak rom vardı ateş de tamamen sönmemişti çoraplarımı çıkarmamı istediği zaman Lombard street westteydik şöminenin önündeki halıda yatıyordum bir defasında da benim çamurlu pabuçlarıma takmıştı bulduğum her at pisliğine basa basa yürümemi istemişti ama tabii normal değil bizimki öyle herkes gibi değil hatta öyle ki ben dur bakayım ne demişti ben Katty Lannera 10 üzerinden 9 puan avans versem yine de yenermişim onu öyle demişti bu da ne demek oluyor diye sormuştum unuttum şimdi ne dediydi çünkü son havadis acil baskı daha yeni geçmişti Lucan mandırasındaki kıvırcık saçlı adam da ne kibar galiba yüzünü daha önce gördüm bir yerde tereyağını tadarken gözüme takıldı adam ben de hiç acele etmedim tabii bu durumda Bartell dArcy de var onunla da alay ederdi koro merdivenlerinde beni öpmeye başladığı zaman Gounodnun *Ave Maria*sını söyledikten sonraydı Ah niye bekliyoruz ki boyuna öp beni alnımdan ve git yoluna başka deyişle göt yoluna o teneke gibi sesine rağmen bayağı da ateşliydi ha bir de aşağı notalarıma durmadan güzellemeler düzüyordu eğer sözüne inanabilirsen tabii şarkı söylerken ağzını kullanma tarzını severdim sonra da böyle bir yerde bunları yapmak korkunç değil mi diye sordu bense öyle çok korkunç birşey göremiyorum bunda bunu anlatacağım ona bir ara hemen şimdi değil şaşırtacağım onu eveet ve sonra onu elinden tutup oraya götüreceğim tam yaptığımız yeri de göstereceğim al bakalım işte ister beğen ister beğenme onun haberi olmadan hiçbirşey olamaz sanıyor biz nişanlanana kadar annem hakkında en ufak bir fikri bile yoktu yoksa hayatta beni bu kadar ucuza kapatamazdı her ihtimalde kendisi benden 10 kat beterdi donumdan ufacık bir parça kesip vermem için bana yalvarıyordu hani Kenilworth Squarein oradan yürüdüğümüz akşam eldivenimin gözünden öpmüştü ben de eldiveni çıkarmak zorunda kalmıştım bana sorular soruyordu acaba yatakodamın şeklini şemalini sormasına izin var mıymış ben de eldiveni mahsus unutmuş gibi yaptım onda kaldı beni hatırlatsın diye sonra gördüm çaktırmadan cebine atıverdi tabii don konusu açılınca akan sular duruyor onun için bu gayet bariz her zaman o arsızsuratlı çıtırları dikizliyor bisikletle gezerlerken etekleri göbeklerine kadar açılıyor yanında Millyyle ben varken bile dikizliyor şu açık hava panayırında krem rengi müslin giymiş olanı tam güneşe karşı durmuş duruyordu kızın giydiklerinin her bir atomunu görebiliyordu yağmur yağarken arkamdan gelirken beni gördüğü gün o beni görmeden önce ben onu görmüştüm ama naaber Harolds cross roadun köşesinde duruyordu sırtında yeni bir yağmurluk Zingari renklerinde bir eşarp bağlamıştı ki teninin rengi iyice ortaya çıksın şapkası da kahverengiydi her zamanki gibi anasının gözü bir şekilde

takılıyordu ne yapıyordu ki orada hiçbir işi yoktu canları ne istiyorsa gidip alabiliyorlar kim olduğu farketmiyor etek giysin yeter ama biz sorunca yok sormayacaksın ama onlar soruyorlar neredeydin nereye gidiyorsun peşimden geldiğini beni takip ettiğini hissedebiliyordum gözleri ensemdeydi eve yaklaşmıyordu sınırı geçmeye başladığını farketmişti ben de yarı yarıya dönüp durdum sonra o da durdu eldivenimi çıkarmaya razı olana dek ağzımdan girip burnumdan çıktı yavaş yavaş çıkardım seyrediyordum onu elbisemin kısa kesimli kolları üşütürmüş bu yağmurda öyle dedi beni elleyebilmek için bir bahane olsun da ne olursa olsun donunu isterim de donunu isterim allah iyiliğini versin hep bu laf sonunda ona bez bebeğimin ayağındaki donu vermeye söz verene kadar durmadı yeleğinin cebinde taşıyacakmış *O Maria Santisima* ne de salak bir görünüşü vardı o gün yağmurda sırılsıklam ıslanmış bir kocaoğlan dişleri muhteşem güzeldi dişlerine bakmak bile karnımı acıktırırdı giydiğim günışığı pileleri olan turuncu jüponumu kaldırmam için yalvardı yakardı kimsecikler yok etrafta dedi eğer yapmazsam yerdeki çamura diz çökeceğini söyledi öyle de inatçıydı ki yapardı da o yeni yağmurluğunu mahfederdi seninle başbaşa kaldıkları zaman öyle bir gözleri dönüyor ki hangi garabeti yumurtlayacaklarını bilemiyorsun ya birisi geçiverseydi yanımızdan ben de birazcık kaldırdım o zaman ve pantalonunu elledim dışından hani eskiden Gardnera yaptığım gibi sonra sol elimle yaptım herkesin gözünün önünde daha beterine kalkışmasın diye yaptım sünnetli mi değil mi anlamak için meraktan ölüyordum her tarafı pelte gibi titriyordu herşeyi de hemencecik isterler tüm zevkini kaçırırlar babamsa tüm bu zaman boyunca nerede kaldı akşam yemeğim diye bekliyordu cüzdanımı kasapta unuttum dersin geri gidip almam gerekti dersin dedi bana ah seni Kandırıkçı seni sonra bana içinde hep öyle kelimeler geçen o mektubu yazmıştı yani böyle şeyler yazdıktan sonra nasıl yüzü tutuyor herhangi bir kadına gidip beyimizin adabı muaşereti tekrar karşılaşınca nasıl tuhaf oldu seni kırdım mı diye sordu gözkapaklarımı aşağı çevirmiştim ama tabii ki kırılmadığımı görebiliyordu azıcık kafası çalışıyordu öbür o Henny Doyle budalası gibi değildi sessiz sinema oyununda hep birşeyleri ya kırardı ya yırtardı şanssız adamlardan nefret ediyorum o kelimelerin ne anlama geldiğini bilseydim bile tabii ki kibarlık olsun diye hayır demem gerekiyordu anlamıyorum seni dedim ve doğal olan da böylesi değil miydi tabii ki böylesiydi o laf Cebelitarıktaki o duvarda yazılıydı yanında kadınlarınkinin resmini çizmişler yanında bir laf daha vardı anlamını hiçbiryerde bulamamıştım ama yazık çocuklara çok küçük yaşta görüyorlar bunları sonra her sabah bir mektup yazıyordu bazen günde iki tane o zamanlar aşıkdaşlık etme tarzını severdim bir kadınla nasıl yakınlaşılır biliyordu bana doğumgünüm 8inde diye o 8 tane koskoca gelinciği gönderdiği zaman ben de geri yazdım Dolphins barnda yüreğimi öpmüştü o gece kelimelerle anlatamıyorum öyle bir his veriyor ki dünyada eşi benzeri yok ama Gardner gibi güzelce bir sarılmayı hiç bilemedi umarım dediği gibi Pazartesi gelir

aynı saatte dedi dörtte ne zaman çıkıp geleceği belli olmayan insanlardan nefret ediyorum zerzevatçı geldi zannedip kapıyı açarsın karşında bir misafir sen de ev halinlesin ya da birden mutfağın kapısı açılıverir donuksuratlı Goodwinin konseri konuşmak için uğradığı gün Lombard streetteydik ben akşam yemeğini daha yeni yapmıştım bayat yahniyi kaynatmaktan suratım kıpkırmızı saçlarım darmaduman bakmayın bana profesör demek zorunda kalmıştım felaket haldeyim evet fakat o da kendi tarzınca gerçek bir eski zaman beyefendisiydi bir insanın ondan daha kibar daha saygılı olması mümkün değildi evde olmadığını söyleyecek birisi yok ki illa ki kendin perdenin arasından dikizleyeceksin bugünkü o getirgötürcü çocuk gibi önce erteliyor sandıydım portoyu ve şeftalileri gönderdiğini görünce tam da sinirden esnemeye başlıyordum beni salak yerine koymaya çalışıyor gibi gelmişti sonra kapıyı tattarrattat diye çalışını tanıdım herhalde biraz geç kalmıştı çünkü saat 3ü 1/4 geçiyordu ben Dedalusların 2 kızını okuldan gelirken gördüğümde saat kaç onu da hiç bilemiyorum bizimkinin bana verdiği saat bile doğru gitmiyor galiba bir baktırmam lazım o topal bahriyeliye peniyi attığım zaman İngiltere uğruna vatan ve güzellik uğruna ben de aşığım bir dilbereyi ıslıkla çalıyordum daha temiz çamaşırlarımı bile giymemiştim pudramı falan bile sürememiştim sonra haftaya bugün Belfasta gideceğiz plana göre tam da denk düşüyor bizimki de babasının yıldönümü için Ennise gidecek 27sinde zaten o da hoş olmazdı düşünsene otelde odalarımız yanyana olsa bizimki yeni yatakta oynaşmaya kalksa dur adam yan odada yatarken bana dokunma diye nasıl diyeyim ya da öksürüklü protestan ruhbanın teki duvara vursa sonra hayatta inanmaz ertesi gün birşey yapmadığımıza kocanla tamam iyi hoş da aşığını hayatta kandıramazsın ona aramızda hiçbirşey olmuyor dedim artık bir kere tabii ki inanmadı bana hayır o gittiği yere gitmesi daha iyi ayrıca ne zaman o da gelse illa ki bir mesele çıkıyor Maryboroughdaki Mallow konserine gittiğimiz gün ikimize de kaynar çorba ısmarlamıştı sonra trenin kalkış düdüğü çalınca peron boyunca elinde çorbayı kaşıklaya kaşıklaya döke döke yürümez mi yahu ne cüretti garson da peşinden koşuyor car car bağırması yüzünden elaleme maskara olduk lokomotif harekete geçecek tam pantomima koptu ama çorbayı bitirmeden parasını vermem de vermem dedi 3üncü sınıf kompartımanındaki iki beyefendi yerden göğe kadar haklı buldular onu öyleydi de bazen kafayı birşeye taktığı zaman tam domuz inadı tutuyor allahtan kompartımanın kapısını çakısıyla açmayı becerdi de yoksa ta Corka kadar yolumuz olacaktı vallahi herhalde intikam olsun diye yaptılar bunu Ah tren ya da araba sefasına çıkmayı ne çok seviyorum böyle yumuşacık rahat yastıklı acaba bana 1inci sınıf bileti alacak mı bekçiye bahşiş verip trende yapmak isteyebilir ee Valla herhalde herzamanki gibi salak salak herifler toplanıp ağızlarını bir karış açıp bize bakacaktır bakışları da öyle aptal ki daha beteri mümkün değil o vasıfsız amele ne müstesna bir adamdı Howtha gittiğimiz gün bizi kompartımanda yalnız bırakmıştı kimdir neyin nesidir merak ettim vallahi 1 ya da

2 tünel kadar belki sonra pencereden dışarı bakman gerekir dönüş yolundaysa daha da güzel olur ya peki geri dönmeyiversem ne derler o adamla kaçtı derler sahneye çıkmanın yolu buradan geçiyor işte derler şarkı söylediğim son konser neredeydi bir yıldan fazla oldu ne zamandı St Teresas hall Clarendon St şimdi ufacık çıtır kızcağızlara şarkı söyletiyorlar Kathleen Kearney falan gibi babam asker diye dalgın dilenciyi söyledim diye Lord Roberts rozeti taktım diye oysa suratımdan İrlandalılık akıyor be ve ayrıca Poldynin İrlandalılığı yetersiz diye acaba bu sefer bu işi beceren o muydu yapmaz demem yapar valla *Stabat Mater*de benim de söylememi de o sağlamıştı sağda solda Yol Göster Bize Ey Latif Nuru besteliyorum demişti ben çıtlattıydım bu fikri ona ama sonradan o cizvitler onun mason olduğunu çakıverdiler piyanoyla Rehberlik Et şarkısının girişini dangır dungur çalıyordu eski bir operadan mı ne arakladıydı evet son zamanlarda o Şıngır Fein mi ne diyorlar kendilerine işte onlarla takılmaya başladı her zamanki zırvalarını saçmalayıp duruyor bana gösterdiği o ensesi olmayan kısa boylu adamın pek bir akıllı olduğunu söyledi geleceğin lideri Griffithsmiş öyle miymiiş valla hiç öyle bir hali yok o kadar diyeyim yine de herhalde o oydu demek bir boykot olacağını önceden biliyordu onların o politika muhabbetlerinden nefret ediyorum savaştan sonra hani o Pretoria ve Ladysmith ve Bloemfontein hani Gardner Teğm Stanley G 8inci Böl 2nci Doğu Lanc Alayı bağırsak hummasından haki üniforma pek yakışıyordu ona boyu da tam boyuma göreydi eminim cesurdu da kanal ağzında öpüşüp vedalaştığımız gün çok güzelsin demişti İrlandalı dilberim benim seyahatin heyecanından ya da caddeden bizi görecekler korkusundan yüzü bembeyaz kesilmişti ayakta zor duruyordu ben de öyle bir kızışmıştım ki hayatta hiç öyle olmamıştım ta en başında barış imzalayabilirlerdi işte ya da oom Paul moruğuyla geriye kalan diğer kocamış Krugerler gidip kendi aralarında kavga ederek meseleyi çözebilirlerdi bu savaşı yıllarca uzatmak yerine nerde yakışıklı adam varsa öldürdüler o hummalarıyla adam gibi vurulup ölseydi bu kadar fena olmazdı geçit resmine çıkmış bir alayı seyretmeyi seviyorum La Roqueda İspanyol süvarilerini ilk gördüğüm zaman Algecirasta körfezin üzerinden bakmak ne güzeldi kayanın tüm ışıkları ateşböceği gibiydi ya da 15 ar meydanındaki temsili savaşlar siyah kiltli Kara Muhafızlar uygunadım geçiyorlar 10uncu husarlar Galler Prensinin kendi birliği ve mızraklıklar ah o mızraklılar ne muhteşemdiler Tugela fatihi Dublinler babası servetini süvari alayına at satarak kazanmış ee öyleyse Belfasttayken bana güzel bir hediye alsın bakalım benim ona verdiklerimin karşılığında pek güzel ketenler bulunuyor orada ya da şu güzel kimono şeylerinden naftalin toplarından almam lazım hani eskiden de kullanırdım ya çekmecede onların yanına koymam lazım onunla beraber alışverişe çıkmak da pek heyecanlı olur yeni bir şehirde öyle şeyler satın almak şu yüzüğü yanıma almasam daha iyi olacak o boğumun üzerinden geçsin diye döndür babam döndür belki de şehir gazetelerinde haberimiz çıkar çarşaf çarşaf polise beni ihbar ederler ama yok evli

zannederler bizi aman be isterlerse nefesleri kesilene kadar konuşsunlar zerre umurumdaydı sanki bok gibi parası var ve evlenecek bir adam da değil ee demek ki birilerinin o parayı ondan sağması gerekiyor acaba beni beğeniyor mu bunu öğrenmenin bir yolu var mı biraz solgun bir halim vardı bugün tabii pudralanırken el aynasında yakından bakınca gördüm ayna sana hiçbir zaman yüz ifadeni göstermez ayrıca saatlerce o koca kalça kemikleriyle üzerime bindi o kıllı göğsüyle bu sıcakta ağır da aynı zamanda hep onların keyfi için yatıyoruz aşağıya arkadan soksa bana daha iyi olacak Mrs Mastiansky demişti bana kocası ona öyle yaptırıyormuş köpekler gibi dilini de çıkarabildiği kadar çıkarttırıyormuş yani adam da elinde o tıngırdayan kitarasıyla öyle sessiz öyle sakin bir adam hiç bu erkek milletinin akıllarına ne eseceğine akıl sır eriyor mu o giydiği mavi takım pek hoştu modaya uygun kravatı çorapları üzerlerinde gökmavisi ipekten şeyler belli ki hali vakti yerinde elbiselerinin kesiminden saatinin ağırlığından anlıyorum ama o son havadis gazetesiyle geldiği zaman içine şeytan girmiş gibi oldu bir müddet o kuponları yırttı küfrün bini bir para neymiş 20 papel kaybetmiş yarışı kazanan sürpriz at yüzünden kaybettiğini yarısını da benim için oynadığını söyledi Lenehanın tüyosuna uymuş onu da lanet ede ede yerin dibine soktu o da ne ayyaş herif o Glencree davetinden sonra bana ne biçim yumulmuştu ta featherbed dağının üzerinden dönüyorduk belediye reisi hazretlerinin beni pis bakışlarıyla yiyip bitirmesinden sonraydı Val Dillon ah o koca gavur onu ilk tatlılar gelince farketmiştim dişlerimle o fındıkları kırıyordum o tavuğun her bir zerresini parmaklarımla divtip yemek isterdim öylesine lezzetliydi öylesine güzel kızarmıştı öylesine yumuşaktı ki bir tek tabağımdaki herşeyi bitirip ayıp etmemek için durdum o çatallar balık bıçakları da damgalı gümüştü hep keşke benim de olsa öylesinden birkaç tanesini elimde oynarken kolumun yarığından içeri atıversem kimsenin ruhu duymayacaktı bu restoranlarda herkesin dili bir karış dışarıda hepsi para uğruna gırtlağına tıktığın o lokma için bile içtiğimiz o bir fincan gariban çayımıza bile şükretmemiz lazım dünya böyle bölünmüşken farkedilmek bile büyük bir lütuf her neyse bu iş devam edecekse bir kere en az iki tane daha güzel kombinezon istiyorum ne tür don seviyor bilmiyorum herhalde hiç olmamasını tercih ediyor galiba öyle dememiş miydi evet Cebelitarıktaki kızların yarısı da hiç giymezdi Allah onları nasıl yarattıysa öyle cıbıldak gezerlerdi Manolasını söyleyen o Endülüslü vardı neyinin olmadığını pek de gizlemiyordu evet ayrıca o sentetik ipek çorap çiftlerinden ikincisini bir gün giydikten sonra kat kat pot yaptı bu sabah Lewerse geri götürebilirdim yaygarayı basardım o herifi değiştirmeye mecbur ederdim de asabımı bozmanın bir de bizimkiyle karşılaşıverip bir çuval inciri berbat etmenin lüzumu yok dedim o balya gibi sarmalayan korselerden de isterim bir tane Gentlewomanda reklamı var fiyatı ucuz kalçalarında elastik peşleri var benimkini atmadı ama onda iş yok ne diyordu reklamda kıvrımlarınız latifçe ortaya çıkar 11/6 belinizin nahoş bir şekilde kalın görünmesini engeller etleri kısıtlar göbeğim çıktı

biraz artık yemekle siyah bira içmeyi bırakmam lazım fazla mı sardırdım ne ORourkesdan son gönderdikleri de hamur gibi yavandı o da ne kadar kolay para kazanıyor Larry diyorlar ona Noelde gönderdiği o gariban sepet bir tane köy böreği bir şişe de bordo diye yutturmaya çalıştığı köpeköldüren başka kimseye içirememiş Allah tükürüğünü arttırsın da susuzluktan ölüvermesin valla ya da belki biraz nefes egzersizi yapmam lazım acaba o antiyağ sahiden de bir işe yarıyor mu zayıflamayı da abartmak mümkün sıskalar pek moda değil bu ara jartiyer e jartiyerim de var artık bugün giydiğim o mor jartiyer aybaşında aldığı çekle bana aldığı tek şey de o oldu a yok bugün bitirdiğim yüz losyonunu da aldı yüzümü bebek cildi gibi yapıyor kırk kere söyledim ona aynı yerde yaptır dedim unutma dedim o kadar tembih ettim ama bir tek Allah bilir gidip ne yaptığını ama şişesinden tanırım nasıl olsa eğer almadıysa ne yapalım ben de kendi çişimle yıkanıveririm o zaman et suyu gibi tavuk çorbası gibi biraz da sarısakız macunuyla menekşe kırışmaya yaşlanmaya başladı gibi geldi bana soyulduğu zaman alttan çıkan cilt çok daha güzel hani parmağım yandığı zaman her tarafının öyle olmaması ne yazık bir de dört tane ufacık mendil hepsi 6/- falan ediyor bu dünyada kılığına kıyafetine dikkat etmezsen başarılı olamazsın ki hepsi yemeğe kiraya gidiyor ben paralanınca vallahi de billahi de sultanlar gibi harcayacağım şöyle çaydanlığa bir avuç çayı düşünmeden atabilmek istiyorum hep didik didik ölç biç bıktım gidip bir çift eski pabuç alsam memnun musun o yeni ayakkaplarından evet ne kadar verdin giyecek hiçbirşeyim yok o kahverengi takım etekle ceket bir de temizlenmeye giden 3 bir kadın için ne ki bu falanca eski şapkadan kestiğimi filanca giysiye yama yapıyorum adamlar bakmaz sana sonra kadınlar da seni ezmeye çalışırlar çünkü anlarlar kocan olmadığını herşey de her geçen gün pahalanıyor 35 yaşıma gelene kadar 4 yıl daha hayatım var hayır benim yaşım benim yaşım kaç yahu Eylülde 33ü dolduracağım öyle mi nasıl ya amaan Mrs Galbraithe baksana benden çok daha yaşlı geçen hafta dışarı çıktığım zaman gördüm onu artık güzelliği solmaya başlamış ne hoş bir kadındı muhteşem saçları vardı taa beline kadar şöyle geriye atardı Grantham streetteki Kitty OShea gibi her sabah yaptığım 1inci iş pencereden karşıya bakıp saçlarını taramasını seyretmek olurdu sanki okşar gibi tarardı dolu doluydu ne yazık onunla ancak oradan taşınmamızdan bir gün önce tanışabildik bir de şu Mrs Langtry var Galler prensinin aşık olduğu Jerseyli Lily aman herkes gibi bir adamdı işte sırf kral unvanının şanı için bu yola girdi kadın hepsi aynı şekilde yaratılmamış mı yalnız bir tek bir zencininkini bir kere denemeyi isterdim taa kaç yaşına kadar 45 yaşına kadar güzel kaldı kadın yaşlı kıskanç kocasıyla ilgili komik bir hikaye vardı nasıldı bakayım elinde istiridye bıçağıyla gitmiş yok hayır kadının boynuna tenekeden birşey astırmış ve Galler prensi de evet Galler prensinin istiridye bıçağı varmış hiç böyle birşey doğru olabilir mi acaba bizimkinin bana aldığı bazı kitaplardaki gibi Üstad Francois Falancanın tüm eserleri güya papazmış neymiş çocuk kadının kulağından doğmuş çünkü kıçbağırsağı

düşüvermiş tam bir papazın kalemine layık bir söz ve kadının g—ünden sanki bunun ne anlama geldiğini anlamayacak tek bir enayi varmış gibi dünyada en çok da bu ikiyüzlülükten nefret ediyorum suratında o malum hergele ifadesiyle kim baksa samimi olmadığını görür o Ruby ve Sarışın Despotlar iki kere aldıydı bana hatırlıyorum sayfa 50ye geldiğim zaman hani kadın adamı halatla bir kancaya asıyor kırbaçlıyor eminim hiçbir kadının hoşuna gitmez bu hepsi uydurma atmasyon neymiş balo bitince kadının terliğinden şampanya içiyormuş Inchicoredaki yemlikte Kutsal Bakirenin kollarındaki bebek İsa gibi yani hiçbir kadından da o kadar kocaman bir çocuk çıkamaz ki ilk başta herhalde kadının böğründen çıkmıştır diye düşünmüştüm yoksa çünkü tuvalete gideceği zaman nasıl yapacaktı ki zengin bir hanımefendiydi tabii şeref duymuştur H R H ben doğduğum yıl Cebelitarığa gelmişti eminim oranın güllerini de koklamıştır ağaç diktiği yerde gelmişken başka birşeyler de dikmiştir eğer biraz daha önce gelseydi beni de dikebilirdi o zaman şimdi böyle burada olmazdım şu Freemanin kuyruğunu koyvermesi lazım üç kuruş parayı zor kazanıyor oradan şöyle bir büroda falan bir işe girse düzenli maaşı olsa ya da bankaya girse tahta oturturlar bütün gün muhasebe dairesinde para sayar ama tabii ki evde takılmak işine geliyor evde oturunca kimse beyimizin rahatını bozamıyor bugünkü programın ne bari keşke babam gibi pipo içseydi de şöyle erkek gibi koksaydı ya da reklam peşinde sağda solda geziyorum numarası yapıyor oysa hala Mr Cuffenin yanında olabilirdi ama işte orada da öyle birşey yaptı ki sonra beni gönderip vaziyeti kurtarmaya çalıştı onu orada müdürlüğe terfi ettirtebilirdim bir iki kere şöyle manalı bir mirada fırlatmıştı bana ilk başta burnundan kıl aldırmıyordu katır gibiydi gerçekten tüm samimiyetimle söylüyorum Mrs Bloom bense üzerimde o eski pespaye elbiseyle kendimi pek bir zavallı hissediyordum elbisenin de kuyruğundaki kurşunları dökülmüştü yırtmacı da yoktu ama şimdi tekrar moda oluyor öyle elbiseler sırf onun gönlü olsun diye almıştım kalitesiz olduğu kesiminden belliydi en başta söylediğim gibi Todd and Burnse gidecektik onun yerine Leese giderek hata ettik aynen dükkanın kendisi gibiydi seri sonu satışları bir alay çöp o pahalı dükkanlardan nefret ediyorum insanın asabını bozuyorlar hiçbirşey bulamıyorum sinirden geberiyorum bizimkine sorsan kadın elbisesinden yemek yapmaktan çok iyi anladığını sanıyor anacım rafta her bulduğunu aynen yemeğin içine serpiyor onun sözüne uysam kafama taktığım her bir mübarek şapkayı bu uyuyor mu bana evet evet onu al güzel hele bir tanesi vardı düğün pastası gibi kafamın üstünde millerce devam ediyordu ona sorsan yakışıyormuş ya da sahankapağı gibi olan vardı bir tane taa kıçıma kadar sırtım uyuştuydu be o tezgahtar kızın yüzünden Grafton streetteki o yerdeydi nereden götürdüysem onu oraya kız da yapabileceği ne ukalalık varsa yapıyordu suratında çarpık bir gülümseme korkarım size çok zahmet verdik diyor kıza anacım işi ne ki neyse kıza bir bakışla haddini bildirdim evet gıdım taviz vermeyecek gibi bir hali vardı şaşacak birşey de yok tabii

ama bizimki ikinci kez baktığı zaman iş değişmişti Poldynin her zamanki gibi katır inadı tutmuştu aynı çorba vakasındaki gibi ama adamın bana kapıyı açmak için ayağa kalktığı zaman gözlerini göğüslerime diktiğini görebiliyordum aman her ihtimalde centilmenlik etti geçirdi beni işte son derece üzgünüm Mrs Bloom inanın ilk seferinde çok da belli etmeden ne de olsa o hakarete uğramış adam ben de hakaret edenin karısı oluyorum ben de bir tek yarım bir gülümsedim biliyordum kapıdayken göğsüm o şekilde çıkıktı o ben son derece üzgünüm derken ve sahiden de üzgündün tabii ona ne şüphe

evet öyle eme eme biraz daha sertleştirdi onları galiba o kadar da uzun emdi ki ben susadım memişler diyor onlara gülmemi tutamadım evet her ihtimalde bu taraftaki zaten uçları en ufak birşeyde sertleşiyor ona uzun uzun emdireceğim marsala şarabıyla çırpılmış yumurtaları da alacağım onun için dolgunlaştıracağım onları o damarlar o şeyler ne acaba pek tuhaf bir şekilde yaratılmışlar 2si aynı ikiz olursa diye güya güzelliği temsil ediyorlarmış böyle yukarıya yerleştirilmiş müzedeki o heykeller gibi hani bir tanesi eliyle saklamaya çalışıyormuş gibi yapıyor ya o kadar güzeller mi sahiden bir erkeğin nasıl göründüğüyle karşılaştırırsan güzeller tabii iki tane dolu torba ve öbür şeyi de önünden sarkıyor ya da sana doğru kalkmış şapka askısı gibi lahana yaprağıyla saklamalarına şaşmamak gerek Cameron yaylası alayından o iğrenç herif et pazarının arkasında ya da öbür serseri kızıl saçlıydı hani ağacın arkasında balık heykelinin eskiden durduğu yerde ben oradan geçerken o herif de işiyormuş gibi yapıyordu anadandoğma kılığını bir tarafa çekmiş özellikle ayağa kalkıyordu ki ben göreyim Kraliçenin kendi alayı aman ne güzel bir alaydı iyi oldu Surreylerin görevi onlardan devralması hep onu sana göstermeye çalışırlar Harcourt street istasyonunun oradaki erkekler tuvaletinin yakınından neredeyse her geçişimde sırf bir denemek için ya biri ya öbürü dikkatimi çekmeye çalışırdı sanki dünyanın 7 harikasından 1i Üf bir de o pis yerlerin burnunun direğini kıran o kokusu yok mu Poldyyle birlikte Comerfordların partisinden eve döndüğümüz gece portakal limonata böyle pek hoş çişin gelir ben de giriverdim onlardan 1ine öyle dondurucu bir ayaz vardı ki tutamıyordum ne zamandı bakayım 93 kanalın donduğu yıl evet ondan birkaç ay sonraydı bak yazık oldu Cameronlardan iki tanesi orada değildi ne güzel beni erkekler helasına çömelmiş görebilirlerdi meadero onun bir resmini çizmeye çalıştıydım yırtıp attım sonra böyle sosis falan gibi birşey acaba ortalıkta dolanırken birisi tekmelerse diye ya da biryerlere çarparız diye korkmuyorlar mı kadın demek güzellik demek tabii bunu itiraf etmek gerek bizimki zengin herifin tekine çıplak modellik yapabilirsin dediği zaman Holles streetteydik Helysdeki işinden kovulduğu zamandı ben de elbise satıyor kahve sarayında tıngırdatıyordum o peri kızının yıkanması gibi olur muydum acaba saçlarımı açsam evet ama o benden daha genç yalnız ya da bizimkinin o İspanyol fotosundaki pis orospuya benzerim biraz belki de sahiden peri kızları öyle mi dolaşıyorlarmış ortalıkta sordum ona o

peri kızını o da o lafı etti madem sikkozlu birşeydi sonra da enkarnasyon falan gibi tekerlemelere başlayıverdi hiç de birşeyi insanın anlayacağı dilden basitçe anlatamaz ki sonra da gidip tavanın dibini simsiyah yakar sırf o Böbreği uğruna öbürü o kadar çok değil ucunu ısırmaya çalıştığı yerde hala dişinin izi var çığlığımı tutamadım korkunç değil mi bu erkek milleti canını yakmaya çalışıyorlar Millyyi emzirirken memem ne biçim süt doluydu iki kişiye bile yeterdi niye öyle olmuştu acaba sütanneliği yapıp haftada bir lira kazanabilirsin dedi sabahları davul gibi şişmiş o nahif görünüşlü öğrenci hani Citronların yanında 28 numarada kalıyordu Penrose az kaldı beni yıkanırken pencereden görüyordu neyse ki havluyla hemencecik yüzümü örtüverdim ee onun payına düşen tahsil de böyle oldu Millyye meme verirken canım yanıyordu ta bizimki doktor Bradyye o Belladonna reçetesini yazdırana kadar ona onları emdirmem gerekmişti o kadar sertleşmişlerdi inek sütüne göre daha tatlı ve daha yoğunmuş öyle demişti sonra da çayına sütümden koymak için beni sağmaya kalkışmıştı ne yapalım hiç utanması sıkılması yok ki birilerinin çıkıp ona şöyle bir haddini bildirmesi şart şu işlerin 1 yarısını hatırlayabilip de bir kitabını yazsam Üstad Poldynin eserleri evet ve oradaki ten de çok daha düzgün çok daha bir saat onlarla uğraştı eminim saat tutsan sanki üzerimde koskoca bir bebek varmış gibi herşeyi de ağızlarına almak isterler şu adamların kadın vücudundan aldıkları ne kadar çok çeşit çeşit zevk var ağzını hissedebiliyorum hala Ah Yarabbim bir gerinmem lazım keşke burada olsaydı şimdi ya da başka biri şöyle kendimi kapıp koyverebileceğim ve beni tekrar öyle getirecek biri içim sırf ateş alev alev yanıyor ya da rüyamda yapabilseydim o 2nci sefer parmağıyla kıçımı gıdıklayıp boşalttığı zaman bacaklarımı etrafına dolayıp 5 dakika falan geldim sonra da onu kucaklamaktan alamadım kendimi Ah Yarabbim basbas bağırıp birşeyler demek geldi içimden ohaa ya da hassiktir ya da ağzıma ilk geleni çirkin görünmekten korktum bir tek ya da yüzüm gerilince o çizgilerin çıkacağından korktum kimbilir ne düşünecekti bunu görünce bir adamın yanında nasıl davranacağını yoklaya yoklaya öğrenmek gerek Allaha şükür hepsi onun gibi değil bazıları bu konulardan bahsederken pek kibar olmanı isterler tezatı farkettim ben de o yapıyor ama konuşmuyor ben o gözlerimle aşağıdan baktım o vahşi orman kaçkınına saçlarım boğuşmaktan biraz açılmıştı dilim dudaklarımın arasındaydı Perşembe Cuma bir Cumartesi iki Pazar üç Ah Yarabbim Pazartesiyi iple çekiyorum

frseeeeeeeefriiiiii bir yerlerde tren düdüğü ötüyor o lokomotiflerde de ne kudret var koskoca devler gibi her taraflarından ve içlerinden su akıyor gürül gürül Aşk nağmeeesiiiinin sonuna benziyor zavallı adamlar tüm gece sokaktalar karılarından ailelerinden ayrı o fırın gibi lokomotiflerin içinde bugün de sıcaktan nefes alınmıyordu iyi ki o eski Freemanlerle Photo Bitslerin yarısını yaktım öyle şeyleri de ortalık yerde bırakıveriyor artık iyiden iyiye dalgınlaşmaya başladı gerisini de helaya attım yarın söyleyeceğim hatırım için bir sene daha tutmak yerine kağıtçıya

gönderiversin üç beş peni para alırız geçen Ocak ayının gazetesi nerede diye sorması yok mu bir de o eski paltoların hepsini salondan toplayıp attım o paltolar yüzünden daha da sıcak basıyor güzellik uykumdan hemen sonraki o yağmur ne hoştu ferahtı Cebelitarıktaki gibi olacak sandım yarabbim neydi oradaki o sıcak levanter rüzgarı çıkmadan önce gece gibi karanlık basar o karanlığın içinde yükselen kayanın parıltısı bunların o çok ulu birşey sandıkları 3 Kaya dağlarıyla karşılaştırınca bir dev gibi sağda solda kırmızılı gözcüler kavaklar hepsi akkor gibi ve cibinlikler sonra o haznelerdeki yağmur suyunun kokusu bütün gün güneşin tepene binmesini seyret dur babamın arkadaşı Mrs Stanhopeun gönderdiği o güzelim elbise tamamen soldu gitti B Marche paristendi yazık günah en değerli Karaböcüğüme yazmıştı üzerine ne tatlı kadındı neydi onun o öbür adı bir kartpostal atıvermişti bu kartla beraber çamsakızı çoban armağanı bir hediye gönderiyorum daha demin şahane bir sıcak banyo yaptım şimdi de tertemiz bir köpecik oldum pek iyi geldi kakerlak kakerlak diyordu kocasına Cebele geri gelmek ve senin eski Madridi ya da Bekliyorumu söylemeni dinlemek için neler vermezdik Conconeydi o egzersizlerin adı bana o yeni şeylerden bir tane almıştı neydi çıkaramadığım bir kelimeydi şallar eğlenceli şeyler ama en ufak birşeyde yırtılıveriyorlar yine de pek hoş oluyorlar diye düşünüyorum sence öyle değil mi seninle o çay keyiflerimizi hep hatırlayacağım o nadide üzümlü keklerle frambuazlı helvalara tapıyordum işte böyle sevgili Karaböcükçüğüm sakın hemen yazmamazlık etme babana en içten yazmış selamlarımla yazmayı unutmuş ayrıca Yüzbaşı Grovea da sevgilerimle fena halde kulun kölen Hester mucuk mucuk mucuk hiç evli gibi değildi kız gibiydi kocası çok daha yaşlıydı da ondan kakerlak bana da pek bayılıyordu adam hani La Lineadaki boğa güreşinde ayağıyla tele basmıştı ben geçeyim diye matador Gomeze boğanın kulağını vermişlerdi ah bu giymek zorunda olduğumuz giysiler hangi aklıevvel icat etmiş ki bunları sonra mesela bunları giyip Killiney tepesine tırmanmanı bekliyorlar o piknikte her tarafın korse bir kalabalığa girsen allah için birşey bile yapamazsın bu giysilerle koşamazsın yoldan çekilemezsin işte bu yüzden korkmuştum ben de o azgın yaşlı Boğa kuşak bağlamış kafalarına 2 tane şey takmış banderilleroların üzerine koşmaya başlamıştı o hayvan herifler de bravo toro diye bağırıyorlardı tabii kadınlar da onlardan beterdi o güzel beyaz mantillaları giymişler ama o zavallı atların bağırsaklarını olduğu gibi deşiveriyorlar hayatımda böyle birşey duymadım evet gülmekten çatlayıverecek gibi olurdu ben bell lanedeki köpeğin havlamasını yaptığım zaman zavallı hayvancağız hastaydı aynı zamanda ne oldu acaba onlara herhalde çoktan ölüp gitmişlerdir 2si de sanki tüm bunlar bir sis altında gibi nasıl yaşlandığını hissediyorsun kekleri ben yapmıştım tabii o zaman herşey hep benden sorulurdu genç kızlığımda Hesterla saçlarımızı karşılaştırırdık benimki daha kalın telliydi yukarıda topladığım zaman arka tarafını nasıl oturtacağımı göstermişti peki başka ne göstermişti tek elle ipliğe nasıl düğüm atılır onu göstermişti kuzen gibiydik kaçtı yaşım o zaman fırtına

koptuğu gece onun yatağında uyumuştum kollarıyla beni sarmalamıştı sonra sabah da yastık kavgası yaptıydık ne şamataydı kocasının gözü yakaladığı her fırsatta benim üzerimdeydi Alameda kordonboyunda bando çalarken yanımda babamla Yüzbaşı Grove varken kafamı kaldırıp kiliseye baktım sonra pencerelere sonra da aşağıya ve gözgöze geldik her tarafıma iğneler batıyormuş gibi birşey geçti içimden hissettim gözlerim dansediyordu sonra hatırlıyorum aynada kendime baktığım zaman kendimi tanıyamayacaktım neredeyse öylesine değişmiştim o da bir kız için cazip bir adamdı kafası azıcık kel de olsa zeki bir görünüşü vardı aynı anda hem şen hem de hayal kırıklığına uğramış bir hali vardı Ashlydyatın gölgesindeki Thomas gibiydi güneşten ve heyecandan tenim muhteşem olmuştu gül gibi bir saniye bile uyuyamamıştım iyi olmazdı karısı varken işin içinde ama ben de doğru zamanda dur diyebilirdim kadın Aytaşını vermişti okuyayım diye Wilkie Collinsden ilk okuduğum kitaptı o East Lynnei de okumuştum sonra da Ashlydyatın gölgesini Mrs Henry Wood öbür kadının yazdığı Henry Dunbar sonra da onu adama ödünç vermiştim Mulveynin resmini de arasında bırakmıştım ki görsün erkeksiz olmadığımı ve Lord Lytton Eugene Aram Mrs Hungerfordun yazdığı Molly bawnu vermişti bana adı öyle olduğu için vermişti içinde Molly olan kitapları da hiç sevmiyorum bizimkinin bana aldığı şu kitap gibi hani Flanders diyarından geleni orospunun teki durmadan dükkanlardan ne bulursa cebellezi ediyor kumaş mumaş hem de yardalarca Of bu battaniye çok ağır geldi hah böyle daha iyi bir tanecik bile güzel geceliğim yok bu üzerimdeki hep alt tarafımda top top toplanıyor ayrıca bir de beyimiz ve beyimizin elleşmesi hah böyle daha iyi sıcaktan geberirdim donum terden sırılsıklam olurdu kıçımın yanaklarının arasına sıkışırdı sandalyedeyken sonra ayağa kalkınca o zamanlar nasıl tombul ve sıkıydılar elbiselerimi kaldırıp bakmak için kanapenin minderlerine basarak ayağa kalkardım bir de o haşereler geceleyin tonlarca haşerat sivrisineklere karşı cibinlikler bir satır bile okuyacak halim kalmıyordu Yarabbim zaman ne biçim geçmiş sanki asırlar geçmiş tabii sonra bir daha hiç dönmediler kadın adresini de doğru yazmamıştı zaten şeye belki de kakerlakının olayını çakozlamıştı insanlar hep ayrılıyorlardı oradan ama biz hep geride kalıyorduk hatırlıyorum o gün dalga çıktığı zaman gemilerin yüksek pruvaları sallanıyordu gemi kokusu vardı o Subaylar üniformaları kara iznine çıkmışlardı beni de deniz tutmuştu hiçbirşey dememişti çok ciddiydi yüksek konçlu düğmeli çizmelerim vardı eteğim rüzgarda uçuşuyordu beni altı ya da yedi kere öpmüştü ağlamamış mıydım evet ağlamıştım galiba ya da ağlamaklı olmuştum dudaklarım titriyordu hoşçakal derken üzerinde Çok Güzel bir şal vardı kadının mavinin çok özel bir tonunda seyahat için giymişti pek de tuhaf bir kesimi vardı böyle bir tarafa doğru inanılmaz güzeldi onlar gittikten sonra oradaki hayat korkunç sıkıcı olmuştu neredeyse delirip biryerlere kaçacaktım hiç oturduğumuz yerde rahat edemedik ki ya baba ya teyze ya evlilik bekledik bekliyorum ooonu bana getir bekliyoruuum aman

uçuuuur onuu teeez getiir o olmaz olasıca topları durmadan patlar bütün çarşı pazar gümbürder durur özellikle de Kraliçenin doğumgününde pencereni açmazsan bütün eşyalar etrafa saçılır general Ulysses Grant o da artık her kimdiyse ne becerdiydiyse herhalde büyük adamın tekiydi işte onun gemiden indiği gün nuhu nebi zamanının da öncesinden kalma konsolos Sprague moruğu vardı o da giyinmiş kuşanmıştı zavallı adam bir de oğlunun yasını tutuyordu sonra o bitmek bilmez borazan zırıltısı sabah kalk borusu trampetler tremolo zavallı bahtsız askercikler ellerinde sefertaslarıyla ortalıkta dolanırlardı etrafı kokuturlardı o ihtiyar uzunsakallı celebalı entarili yahudilerden bile beter toplan ve boşalt ve ateş sonra yerlerinize marş marş sonra da muhafız elinde anahtarıyla kale kapılarını kilitlemek için uygunadım yürürdü sonra da gaydalar sonra Yüzbaşı Grovesla babamın başbaşa Rorkes drift ve Plevneden bahsetmeleri Hartumda sir Garnet Wolseleyle Gordondan da bahsederlerdi pipolarının her sönüşünde ben yakıverirdim bunak sarhoşun tekiydi pencerede elinde groguyla dururdu hayatta bir damla bırakmaz hepsini içerdi burnunu karıştırıp şimdi hangi pis fıkrayı anlatsam diye düşünürdü bir köşede ama ben yanındayken her zaman kendine hakim olurdu saçmasapan bir mazeret uydurup beni dışarı gönderirdi iltifatlar ederdi Bushmills viskisiydi onu böyle konuşturan tabii karşısına çıkan her kadına böyle davranıyordu herhalde içmekten gebermiştir de üzerinden asırlar bile geçmiştir yıllar günler gibi geçiyor tek bir allahın kulundan bir mektup olsun gelmez bir tek benim kendi kendime attığım mektuplar gelirdi içine kağıt kırpıkları koyardım o kadar sıkılırdım ki bazen kendi tırnaklarımla kavga edecek gibi olurdum o tek gözlü Arabı dinlerdim elinde o ayayay aletiyle ay ay hiayyay diye şarkı söylerdi tüm taktirlerimi sunarım efenim hiayyay yalellinize şu anda da aynı berbat haldeyim ellerimi sarkıtıp pencereden bakıyorum bari şu karşı evde yakışıklı bir adam olsaydı Holles streetteki o tıbbiyeli vardı hani hemşirenin kafeslemeye çalıştığı evden çıktığımı göstermek için eldivenlerimi şapkamı takıp pencereden göründüğüm zaman ne anlatmaya çalıştığımı azıcık bile anlamamıştı amma salak oluyorlar yahu koskoca bir poster bastırıp önlerine assan bile ne dediğini anlamazlar sol elinle iki kere ellerini sıksan bile anlamazlar tanımamıştı da beni zaten Westland row şapelinin dışında dikkatle bakar gibi yaptığım zaman hani neredeymiş o müthiş zekaları birisi anlatabilir mi bana lütfen gri maddeymiş bana sorarsan ne kadar akılları varsa hepsi kuyruklarında City Armsın oradaki o köylü haydutlar zekaymış sattıkları boğalarla inekler onlardan çok daha zeki görünüyordu be sığır eti bir de o kömürcünün çanı o şirret götveren beni kazıklamaya çalışmıştı şapkasından başka bir fatura mı çıkarmıştı o pençeleri ne biçimdi öyle tencere tava çaydanlık yok mu tamirci geldi fakire verecek kırık camınız var mı ne bir misafir gelir ne posta gelir bir tek bizimkinin çekleri geliyor ya da reklam filan o mucizemamul gibi ona göndermişler mektup saygıdeğer Hanımefendi diye başlıyor bu sabah da bir tek onun mektubuyla Millynin kartı gördün mü bak bizimkine

mektup yazmış kerata bana gelen son mektup kimdendi hah Mrs Dwenn nereden aklına düştü de bunca sene sonra ta Kanadalardan mektup yazdı acaba pisto madrileno tarifimi istiyormuş Floey Dillon çok zengin bir mimarla evlendiğini haber vermek için yazmıştı eğer söylenen doğruysa sekiz odalı bir villaymış babası korkunç derecede iyi bir adamdı yetmişine dayanmıştı her zaman keyfi yerinde olurdu hadi bakalım Miss Tweedy yahut Miss Gillespie işte piyaano orada o kahve takımları da som gümüştendi ha maun büfenin üzerinde sonra gitti çok uzaklarda öldü her zaman anlatacak acıklı bir hikayecikleri olan insanlardan nefret ediyorum herkesin derdi başından aşkın şu zavallı Nancy Blake daha bir ay önce akut zatürcenpten öldü yani ben de onu pek öyle iyi tanımazdım benden çok Floeynin arkadaşıydı zavallı Nancy cevap yazmak zorunda olmak da pek sıkıcı bizimki hep bana yanlış şeyler söylüyor dur durak da bilmiyor sanki nutuk çeker gibi acı kaybınızı derin bir teğessürle bu yanlışı hep yapıyorum yieğeni de hep iiyle umarım bir dahaki sefere daha uzun bir mektup yazar beni gerçekten beğendiği doğruysa Ay yüce Rabbime şükürler olsun böyle fena halde istediğim birşeyi bana veren birisi var yüreğimi birazcık canlandıran birisi bu yerde hiçbir şansın yok ki geçmişteki gibi değil hiç ah keşke birisi bana bir aşk mektubu yazsa onun mektubu pek aşk mektubu sayılmazdı ve dedim de ona ne istersen yazabilirsin dedim her zaman hizmetkarınız Hugh Boylan eski Madridde saçmalıklarına inanıyor salak karılar sevda ah eder ben cartayı çeker yine de eğer yazdıysa herhalde içinde bir doğruluk payı vardır amaan doğru olsun olmasın tüm gününü tüm hayatını dolduruyor işte her zaman düşünecek birşeyin oluyor nereye baksan onu görüyorsun sanki yepyeni bir dünya gibi cevabı yatakta yazabilirim ona beni öyle hayal etsin diye kısacık birkaç kelime yalnızca Atty Dillonın zamanında yazdığı çarşaf gibi mektuplardan değil neydi o adam four courtsda birşeycibaşıydı sonra kızı ortada bırakıp kaçıverdiydi hanımefendilere mektup örneklerinden seçerdi ben dediydim ona bir iki tane basit söz söyleyeceksin adam nasıl anlamak isterse öyle anlasın acelici aceleci liğin lüzumu yok samimiyetinize bilmukabele efendim bu dünyadaki en büyük bahtiyarlık bir beyefendinin teklifine müspet cevap allahım yarabbim başka birşey yok onların pek işine geliyor tabii ama eğer kadınsan biraz yaşlanmayagör sonra seni küllüğün dibine atsalar da olur hani

Mulveyninki ilkti o sabah yatakta yatarken Mrs Rubio kahvenin yanında mektubu getirmişti bana uzatıvermesini söylediğim zaman yanımda dinelekoydu ben de parmağımla gösteriyordum adı aklıma gelmeyivermişti firkete mektubu açıvermek için hah horquilla laf anlamaz moruk karı firkete de tam karşısında suratına bakıyordu kadının kafasında da o peruka parçası güzelliğine pek de düşkündü o kadar çirkin olmasına rağmen 80ine merdiven dayamış 100 hatta suratı safi kırışık dinle imanla kafayı bozmuş her zaman dediğim dedikti Atlantik filosunun gelişinin kuyruk acısını atlatamamış da ondan dünyadaki gemilerin yarısı Union Jacki de göndere çekmişler kadının tüm carabinerolarına rağmen 4 tane sarhoş

İngiliz bahriyelisi bütün kayayı aldı bu yüzden işte bir de Santa Mariada ayine hanfendinin gönlü olsun diye yeterli sıklıkla koşturup gitmediğim için şalı her zaman üzerinde olurdu bir tek bir düğün olduğu zaman çıkarırdı hep o azizlerin mucizelerini anlatırdı siyah kutsal bakiresi vardı gümüş elbiseli Paskalya Pazarı sabahı güneş 3 kere dansedermiş ve papazın çanını alıp ölülere vatikan getirmeye gittiği zamanlarda Majestad hazretlerinin aşkına haç çıkarırdı bir hayranınız diye imzalamıştı heyecandan cildim patlayıverecekti sanki peşimden geldiğini gördüğüm gün onu kafeslemek istemiştim Calle Real boyunca izlemişti vitrin camından görmüştüm sonra da geçerken şöyle bir dokunuvermişti ama hiç mektup yazıp randevulaşmak isteyeceğini beklemiyordum mektubu bütün gün kamisolümün içine kıstırmıştım babam talim meydanında eğitim verirken her fırsatta bir köşeye saklanıp mektubu okuyordum elyazısından ya da posta pullarının dilinden anlamaya çalışıyordum hatırlıyorum ak bir gül mü takınsam şarkısını söylüyordum vakit bir an önce gelsin diye bizim salak külüstür saati ileri alasım geliyordu beni öpen ilk erkek oydu Mağribi surunun dibinde öpmüştü sevdiceğim bir civanken hiç aklımın ucundan geçmemişti o zamana kadar öpüşmenin ne demek olduğu ancak o dilini ağzıma soktuğu zaman anlamıştım ağzı tatlımsıydı gençti birkaç kere yolu yordamı bulmak için dizimi kaldırıp dayadım ona acaba neden ona nişanlı olduğumu söyledim ki eğlence olsun diye Don Miguel de la Flora diye bir İspanyol asilzadesinin oğluyla nişanlıyım dedim o da inandı bana 3 yıla kalmadan evleneceğim dedim şaka deyip geçmeyeceksin altında ne gerçekler yatıyor açsın artık çiçeğim bulamadım kendim hakkında birkaç doğru şey de söylediydim ona düşünsün de hayal kursun diye İspanyol kızları sevmiyordu herhalde onlar da ona burun kıvırırdı heyecandan nasıl eli ayağına dolaşmıştı bana aldığı çiçekleri göğsümün üzerinde ezivermişti pesetalarla perragordaları saymayı bile bilmiyordu da ben öğretmiştim Cappoquinden geliyorum demişti Blackwaterın kıyısında ama çok kısa sürmüştü sonra gitmesinden önceki gün mayıs mıydı evet mayıstı İspanyanın çocuk kralının doğduğu yıldı baharları hep öyle oluyorum her yıl yeni bir erkek lazım bana OHara kulesinin yakınında toptepenin orada kayanın en tepesinde oraya nasıl yıldırım düştüğünü anlattıydım sonra Claphama gönderdikleri ihtiyar makak maymunlarını kuyruksuzlardı birbirlerinin sırtına binip her tarafta koşturup duruyorlar demişti Mrs Rubio o kadın da tam eski toprak kaya akreplerindendi vallahi Incein çiftliğinden tavuk çalarlardı eğer çok yaklaşırsan sana taş atarlardı bana bakıyordu o beyaz bluzumu giymiştim elimden geldiğince cesaret vereyim diye yakasını da açmıştım çok da belli etmeden tabii daha yeni yeni dolgunlaşmaya başlamışlardı yorgunum demiştim köknar koyağında yatmıştık vahşi bir yerdi herhalde dünyadaki en yüksek kaya o galeriler kazamatlar o korkunç kayalıklar bir de Saint Michael mağarası mağaranın sarkaçları mı işte o aşağıya sarkan şeylerin adı neyse merdivenler her taraf çamurdu pabuçlarım lekelenirdi eminim maymunlar ölecekleri zaman o

mağaradan denizin altından Afrikaya geçiyorlar gemiler ta uzakta yonga kadar görünürlerdi bak geçen Malta gemisiydi evet denizle gökyüzü canın ne istiyorsa onu yapabilirdin istersen orada ebediyen yat elbisemin üzerinden okşamıştı onları bunu yapmaya bayılıyorlar o yuvarlaklığı seviyorlar üzerine eğilmiştim kafamda da pirinç hasırından beyaz şapkam vardı utangaçlığını atsın diye yüzümün sol tarafı güzel tarafı gitmeden önceki son günü için bluzumu açmıştım şeffafımsı bir gömlek giymişti göğsünü görebiliyordum pembeydi onunkisini benimkisine azıcık değdirmek istedi ama izin vermedim acayip bozum oldu korktum bir kere nereden bileceksin veremli midir ya da beni karnımda çocukla bırakıverirse embarazada o yaşlı hizmetçi Ines anlattıydı bir damlacığı içine giriverse yetermiş sonra Muzla denemiştim ama kırılır da içime biryerlere kaçar kaybolur diye korktuydum evet hani bir keresinde kadının birinin içinden öyle birşey çıkarmışlar ya yıllardır içeride öyle duruyormuş kireç tuzuyla kaplanmış hepsi oraya gireceğiz diye deli oluyorlar çıktıkları yere ne yapsalar istedikleri kadar derine ulaşamıyorlar zannedersin sonra bir şekilde seninle işleri bitiveriyor bir sonraki sefere kadar evet tabii çünkü harika bir his var orada hep ne biçim yumuşacık nasıl bitirdiydik evet Ah evet onu mendilime sağdıydım heyecanlanmamış gibi yapıyordum ama açmıştım bacaklarımı etekliğimin içinden ellemesine izin vermemiştim yandan yırtmaçlı bir etek giymiştim hayatının işkencesini yaptım ona gıdıkladım önce oteldeki o köpeği azdırmayı da seviyordum rrrsssstt avokvokavok gözlerini kapatmıştı altımızda bir kuş uçuyordu tüm bunlara rağmen utangaçtı yine de hoşuma gitmişti o hali inliyordu üzerine öyle çıkınca hafifçe yüzünü kızarttım düğmelerini açıp onunkini çıkarıp deriyi geriye çektiğim zaman sanki bir çeşit gözü varmış gibiydi erkek milleti dediğin safi Düğme zaten aşağıda ortada ters taraflarında Molly sevgilim derdi bana adı neydi Jack Joe Harry Mulvey miydi evet öyleydi galiba teğmendi iyice sarışındı güler gibi bir konuşması vardı sonra da feşmekana gittim herşeye feşmekan derdi bıyıklıydı geri döneceğini söyledi Yarabbim daha dün gibi geliyor bana ve eğer evlenmiş olsam da beni yapacağını söyledi ben de ona söz verdim evet sadakatle bugün gelse uça uça götürtürüm kendimi ona ölmüştür belki ya da şehit düşmüştür belki de Kaptan olmuştur amiral olmuştur 20 yıl olmuş neredeyse ben köknar koyağı desem o da uyardı bana eğer arkamdan gelip gözlerimi kapatıverse bil bakalım ben kimim dese tanırım onu herhalde gençtir hala belki 40 yaşlarındadır black waterın kıyısından kızın tekiyle evlenmiştir çok değişmiştir hep değişirler kadınlardaki karakterin yarısı yok ki onlarda kızın haberi bile yoktur benim sevgili kocacığına daha o kızı rüyasında bile görmemişken neler yaptığımdan hem de güpegündüz tüm dünyanın gözü önünde Chronicleda haberi bile çıkabilirdi o derece sonra bir azgınlık gelmişti üzerime Benady Biraderlerden aldığım bisküvilerin olduğu eski torbayı şişirip patlatmıştım Yarabbim ne biçim ses çıkmıştı bütün çulluklarla güvercinler çığlığı basmışlardı geldiğimiz yoldan geri dönmüştük orta tepenin üzerinden eski muhafız

karakoluyla yahudi mezarlarının oradan dolanmıştık üzerlerindeki İbraniceyi okuyormuş gibi yapmıştım tabancasını ateşlemek istediydim tabancam yok demişti benimle nasıl başa çıkacağını bilemiyordu subay kasketi kafasındaydı hep yamuk takıyordu da ben düzeltiyordum H M S Calypso o yaşlı Piskoposa şapkamı sallıyordum sunağa çıkmış konuşuyordu kadınların üstün vazifeleriyle ilgili uzun uzun vaaz veriyordu günümüzde kızlar bisiklete biniyorlarmış bir de üstüne kasket takıyorlarmış şu bloomer denen yeni pantalonları giyiyorlarmış Yarabbim ona akıl fikir bana da mangiz ihsan eyle amin onların adı ondan geliyor galiba hiç benim adımın bu olacağı aklıma gelir miydi Bloom kartvizitin üzerinde nasıl duracağını görmek için kitap harfleriyle yazardım ya da kasap için alıştırma yapardım hürmetlerimle M Bloom onunla evlendikten sonra bugün bulummaz bir güzelsin demeye başlamıştı Josie ne var be Breenden daha iyi ya da Briggsden bir iks ya da içinde dibi geçen o korkunç isimlerden Mrs Koçdibi ya da başka birşeyin dibi Mulvey bu isme de ayılıp bayılmazdım valla ya da diyelim ki bizimkini boşadım Mrs Boylan annem artık her kimdiyse daha hoş bir isim verebilirmiş bana Allah için hele kendisinin o güzelim ismi varken Lunita Laredo Willis road boyunca Europa burnuna kadar koşarken ne biçim eğlenmiştik bir içeri bir dışarı kıvrıla kıvrıla Jerseynin öbür tarafına kadar bluzumun içinde sallanıyorlardı dansediyorlardı şimdi Millynin minişlerinin merdivenden koşarak çıkarken hoplaması gibi aşağı bakınca onları görmeyi seviyordum sıçrayıp biberağaçlarıyla akkavaklara yetişmeye çalışıyordum yaprakları koparıp ona fırlatıyordum Hindistana gitti mektup yazacaktı adamların çıkmaya mecbur oldukları bu seferler dünyanın öbür ucuna gidip geri geliyorlar ee olsun o kadar fırsatını bulmuşken bir kadını bir iki kere mıncıklayıversinler artık zaten sonra yola çıkacaklar ya boğulacaklar ya da bombayı yiyip bin parçaya ayrılacaklar biryerlerde Windmill tepesine tırmanmıştım düzlüğe kadar bir pazar sabahıydı yanımda Kaptan Rubios vardı ölmüştü hani bekçininki gibi dürbünü vardı gemiden almıştı bir ya da iki tane olduğunu söylemişti B Marche paristen gelen o elbiseyi giymiştim mercan kolyeyi takmıştım boğaz pırıl pırıldı neredeyse taa karşı tarafta Fası görebiliyordum Tanca körfezi bembeyaz Atlas dağı tepesi karlı boğaz da sanki bir nehir gibi öylesine berrak Harry Molly Sevgilim sonrasında da denizde ne yapıyordur diye düşünüyordum durmadan ayinde ekmeği kaldırırken jüponum aşağı kaymaya başladığı zaman haftalarca haftalarca onun kokusunu almak için mendili yastığımın altında sakladım Cebelitarıkta doğru dürüst bir parfüm bulunmuyordu ki bir tek o ucuz peau dEspagne onun da kokusu kaçıyordu üzerinde leş gibi bir koku bırakıyordu hepsinden önemlisi ona benden bir hatıra kalsın istemiştim o bana o kabasaba Claddagh yüzüğünü vermişti uğur getirecekmiş ben de Gardnera vermiştim o yüzüğü güney Afrikaya giderken orada da o Boerlar öldürdü onu savaşları ve hummalarıyla ama fena yenilmişlerdi her ihtimalde sanki uğursuzluk getirmiş gibi oldu sanki bir opal ya da inci gibi ama yine

de 18 ağyar saf altın olsa gerekti çok ağırdı çünkü ama öyle bir yerde de ne alabilirsin ki Afrikadan gelen kumkurbağası yağmuru limana gelen o terkedilmiş gemi Marie the Marie feşmekan hayır bıyıklı olan o değildi bıyıklı olan Gardnerdı evet yüzü gözümün önüne geldi kaymak gibi traşlıydı Frseeeeeeeeeeeeeeeeeeeefriiii yine o tren ağlak bir tonlamayla mağziinin geçmii şogünlerinde gözlerimi kapatıyorum nefes dudaklarımı büzüyorum öpücük hazin bakış gözleri aç piano dünyamıza tümden sisleer çöökünceе o leeçökten nefret ediyorum başlar aşk nağmesiiiiiiiiiii güldür güldür söyleyeceğim bunu tekrar sahne ışıklarının önüne çıkınca Kathleen Kearney ve benzeri mıymıy şarkıcılar Miss Şu Miss Bu Miss Öbürü serçeboku sürüsü hepsi kıkırdaşıp duruyorlar politikadan bahsediyorlar şu kıçım politikadan ne kadar anlıyorsa onlar da o kadar anlıyorlar insanlara bir şekilde ilginç görünmek için yapmayacakları şey yok yerli malı İrlanda güzelleri ben asker kızıyım değil miyim aynen öyleyim ya senin baban kim şekerim yok kunduracı yok meyhaneci ay çok afedersiniz sayın kupa arabası ben de sizi saman arabası sandıydım eğer benim gibi bir gece Alameda kordonboyunda bando çalarken kollarına bir subayı takıp yürüyebilseler oracıkta düşüp ölüverirlerdi vallahi gözlerim çakmak çakmak parlıyor bendeki göğüs de onlarda hak getire ya ihtiras Allah o kıt kafalarının yardımcısı olsun ben 15imdeyken erkekler ve hayat hakkında onların topunun 50 yaşında bileceklerinden daha fazlasını biliyordum benim gibi şarkı söylemeyi bilemiyorlar işte ne demişti Gardner herhangi bir erkeğin ağzımı ve dişlerimi öyle gülümserken görünce o işi düşünmemesi mümkün değilmiş ilk başta şivemi sevmez diye korkmuştum o kadar İngilizdi ki babamın bana miras bıraktığı tek şey o pul işine rağmen her nasılsa annemin gözlerini ve vücudunu almışım hep söylerdi bu tiplerin bazıları o kadar kendini beğenmiş oluyorlar ki o hiç öyle değildi dudaklarıma ölüp bitiyordu o kızlar önce şöyle göz dolduran bir koca bulsunlar da kendilerine önce benimki gibi bir kız evlat doğursunlar da görelim bakalım Boylan gibi paralı elini sallasa ellisi sosyetik bir yakışıklıyı heyecanlandırabiliyorlar mı birbirlerinin kollarına sımsıkı sarılıp 4 ya da 5 posta gidebiliyorlar mı ya da bendeki gibi sesleri var mı bir prima donna bile olabilirdim ama işte bizimkiyle evlendim o aaaaşk naağmeee iyice derinden çene geriye ama çok da çekme gıdı çıkmasın Hanımımın Aşiyanı bis olmak için çok uzun sözleri şafak vakti hendekli çiftlikle donozlu odaları anlatıyor evet Rüzgarlar eser güneydeni okuyayım koromerdivenindeki performanstan sonra vermişti bana siyah elbisemdeki danteli değiştireceğim memişlerim görünsün biraz evet ve vallahi o büyük yelpazemi de tamir ettireceğim kıskançlıktan çatır çatır çatlatacağım hepsini deliğim kaşınıyor ne zaman onu düşünsem istediğimi hissediyorum biraz gazım var hissediyorum aman sessiz olalım uyandırmayalım beyimizi daha her tarafımı yeni yıkamışken yine salya sümük girişmesin sırtımı yıkadım göbeğimi böğürlerimi bari bir hamamımız olsaydı ya da kendime ait bir odam olsaydı her neyse hiç olmazsa başka bir yatakta kendi başına uyusaydı bari buz

gibi ayakları üzerimde şöyle rahat rahat osuracak bir yerimiz olsun be kardeşim Yarabbim ya da en ufak birşey yapmak için daha iyi evet böyle biraz yana yatırayım piano sessizce meeeeeeeeeeee yine o tren uzaklarda pianissimo eeeeeeeee bir kere daha si

oh rahatladım karnıma dert olacağına dağlara duman olsun kimbilir belki de o domuz pirzolası yüzünden oldu sonra çayla beraber yedim ya sıcakta gayet iyi gelmişti öyle bir koku falan almadıydım o domuz kasabındaki tuhaf kıyafetli adam eminim eşkıyanın teki umarım lamba tütmüyordur burnumu isle doldurmasın ama bizimkinin tüm gece gazı açık bırakmasından daha iyi Cebelitarıktaki yatağımda rahatça yatamıyordum görmek için ayağa bile kalkıyordum neden bunu böyle kafama takıyorum ki aslında kışın hoşuma gidiyor yarenlik etmiş oluyor Ah Yarabbim o kış da ne pis soğuk yapmıştı daha on yaşında mıydım neydim evet kocaman bir bebeğim vardı hani komik komik elbiseleri olan giydirirdim soyardım buz gibi ayaz o dağlardan eser dururdu birşey Nevada sierra nevada ateşin başında dururdum kısacık geceliğim vardı ısınmak için kaldırırdım onu giyip ortalıkta dansetmeyi severdim sonra da koşa koşa yatağa giderdim eminim karşıdaki adam hep oradaydı yazın ışıklarını kapatıp seyrediyordu ben de cıscıbıldak hoplayıp duruyordum etrafta kendimi severdim o zamanlar banyoda süngerle kremle kendimi okşarken çırılçıplak yalnız iş lazımlık performansına gelince ben de ışığı kapatırdım böylece 2miz kalıvermiş olurduk bu gece de uykuya elveda dedik herneyse umarım o tıbbiyelilere takılmaya başlamaz onu kötü yola düşürecekler gençliğine döndüğünü mü sandı nedir sabahın 4ünde eve geliyor evet 4 olmuştur herhalde belki de geçmiştir ama bak yine de beni uyandırmamak inceliğini gösterdi yahu bütün gece çan çan konuşacak ne buluyorlar paralarını saçıp savuruyorlar kafaları çektikçe çekiyorlar su içemiyorlar mı onun yerine sonra da bana emirler yağdırmaya başlamaz mı yumurta istiyormuş çay istiyormuş Findon mezgiti istiyormuş tereyağlı kızarmış ekmek istiyormuş sıcak olsunmuş beyimiz herhalde memleketin padişahı gibi oturacak başımıza sonra da kaşığının ters tarafını yumurtasının içine içine pompalayıp duracak bunu da nereden öğrendiyse sabah merdivenlerden yukarı düşmesini duymayı seviyorum fincanlar tepside zangırdıyor sonra da kediyle oynamasını ayağına sürünüyor ama hep kendi çıkarı için tabii acaba pirelendi mi ki kadından hiç farkı yok durmadan yala yut temizle o tırmıklarından da nefret ediyorum ama acaba bizim göremediğimiz birşeyleri mi görüyorlar o merdivenin başında öyle uzun uzun oturup gözünü diktiği zamanlar dinliyor hep ben beklerken acayip de hırsız kerata o aldığım güzelim taze pisibalığını yarın biraz balık alsam iyi olacak galiba ya da bugün cuma mı bugün evet alırım yanında biraz kuşüzümü reçelli paluzeyle eskiden yediğimiz gibi London and Newcastle marka erik elma karışık 2 lb kavanozlardan değil Williams and Woods iki kat daha uzun gidiyor keşke şu kılçık ayıklama işi olmasa o yılanbalıklarından nefret ediyorum morina evet şöyle güzel bir

morina kestireyim hep üç kişilik alıyorum unutuveriyorum her neyse bıktım artık o Buckleysin bozulmayan kasaplık etinden kanat pirzola but sığır kaburga biftek kuzu gerdan buzağı sakatatı adı bile yetiyor ya da bir piknik hepimiz 5/ versek ya da ona ödeteyim başka bir kadın çağırayım onun için kim Mrs Fleming mesela furry glene ya da çilek tarhlarına doğru arabayı süreriz beyimiz tabii önce bütün atların nallarını kontrol eder mektupları da kontrol ediyor ya yok Boylan oradayken olmaz evet soğuk danalı jambonlu karışık sandviç yaparız orada nehir kıyısının dibinde bu iş için konulmuş küçük evler var ama sıcaktan bayılan biz olacağız diyor zaten tatil günü de değil müsamerelik elbiselerini kuşanıp günübirlik gezmesine çıkan o Mary Annler sürüsünden nefret ediyorum Pentekost ertesi de zaten lanetli bir gün o arının bizimkini sokmasına şaşmamak lazım deniz kıyısı daha iyi ama bir daha hayatta bizimkiyle tekneye falan binmem ben Brayde tekneciye kürek çekmeyi bildiğini söylemesinden sonra birisi ona altın kupada engelli yarışta jokeylik yapabilir misin diye sorsa evet yaparım der sonra dalga çıkıverince o külüstür kayık yalpaladıkça yalpalar tüm ağırlık benim tarafımda bana bir sağdaki ipleri çekmemi emrediyor bir soldakileri altından sel basmış gibi sular doluyor küreği de yuvasından çıkıveriyor allah korudu da hepimiz birden boğulmadık beyimiz yüzme biliyor tabii bense sıfır hiçbir tehlike yok canım sakin oluver havalarında ayağında flanel pantalonuyla herkesin gözünün önünde pıncık pıncık edip soyacaktım o pantalonunu vallahi ve o kırbaç cezası dediklerinden verecektim ona her tarafını morartana kadar dövecektim çok da iyi gelirdi ona valla ama o uzunburunlu vatandaş bilmiyorum kimdi bir de o City Arms otelinde kalan o öbür dünyalar güzeli Burke de oradaydı her zamanki gibi iskeleye çıkmış etrafı dikizliyordu her zaman en istenmediği yerde biter bir kavga çıktı mı hemen oluşur kussan kusmuğundan daha düzgün bir surat çıkar o derece neyse aramızdaki olmayan sevgi hiç eksilmedi bu da 1 teselli acaba nasıl bir kitap getirdi bana Zinanın Zevkleri yazarı bir salon beyefendisi o da Mr de Kockgillerden bir kadından başka bir kadına hortumunu gezdirirken birilerinin taktığı addır bu ona herhalde yeni beyaz ayakkabılarımı bile değiştirememiştim deniz suyundan mahfolmuşlardı kafamdaki o tüylü şapkanın da ağzı burnu kaymıştı rüzgardan yamulmuştu kafamda nasıl gıcık nasıl sinir çünkü tabii denizin kokusu da heyecanlandırırdı beni sardalyeler çupralar kayanın arka tarafındaki Katalan koyunda ne güzellerdi balıkçıların sepetlerinde hepsi gümüş rengi nerdeyse yüz yaşına dayanmış Luigi moruğu Cenovadan geliyorlar demişti bir de o küpeli uzun boylu yaşlı adam yaklaşmak için yukarı tırmanman gereken adamları sevmiyorum herhalde hepsi çoktan ölmüşlerdir de çürümüşlerdir bile ayrıca bu koskoca kışla gibi yerde geceleri yalnız kalmayı da sevmiyorum galiba katlanmak zorundayım buna taşındığımız zaman bile biraz tuz getirip serpmediydim pek fena hengame olmuştu birinci kattaki salonu müzik akademisi yapacaktı pirinç levha asacaktı ya da Bloomların özel oteli yapalım diye önermişti evet aynen babasının Enniste yaptığı

gibi gidip kendi kendini mahfedecek babama yapacağım diye anlattığı bütün o işler gibi bana da ama ben yutmadım bu laflarını balayı için gidebileceğimiz türlü çeşitli güzel yerleri anlatmıştı ayışığında Venedik gondollar Como gölü bir gazeteden resmini kesmişti mandolinler kağıt fenerler Ay ne güzel demiştim benim sevdiğim ne varsa hemen anında yapacaktı hatta daha da anındadan da önce olacan mı erkeğim yapacan mı isteğim tüm bu planları icadedip sonra bizi bütün gün burada tıkıp bıraktığı için madalya vermek lazım böyle etrafı camcı macunuyla kaplanmış deriden bir madalya hangi yaşlı dilencinin kapıya dayanıp hayat hikayesini anlatarak bir ekmek kabuğu dileneceği hiç belli olmuyor serserinin biri çıkar sonra ayağını kapıya koyar ben de kapatamam o resimdeki gibi kaşarlanmış katil diyorlardı Lloyds Weekly Newsde 20 yıl yatmış hapiste sonra çıkınca ihtiyar bir kadıncağızı öldürüp parasını almış adamın zavallı karısını annesini ya da nesiyse onu düşün öyle bir suratı görsen koşarak millerce uzağa kaçarsın tüm kapıları pencereleri sürmeleyip emniyete almadan rahat edemedim ama böyle hapishane gibi tımarhane gibi tıkılıp kalmak da daha kötü hepsini kurşuna dizeceksin ya da dokuz kamçılı kırbaçla döveceksin öyle zebellah gibi herifin teki gidip zavallı bir ihtiyar kadına saldırıyor yatağında öldürüyor vallahi herifinkileri keserdim bana kalsa billahi keserdim bir işe yarayacağından değil ama yine de hiç yoktan iyidir o mutfakta hırsız sesi duyduğumdan emin olduğum gece bizimki de üzerinde fanilasıyla eline de bir mum bir de ocak demiri alıp aşağı inmişti gören de fare avına çıkmış sanır çarşaf gibi bembeyaz olmuştu ödü bokuna karışmıştı yapabildiği kadar gürültü yapıyordu ki hırsıza kolaylık olsun e yukarıda Allah var çalacak pek birşey de yok evde yine de o his fena özellikle şimdi Milly de yokken kızı oralara göndermek de bizimkinin müthiş fikri neymiş büyükbabası gibi fotoğraf çekmeyi öğrenecekmiş gerçekten birşeyler öğrenmek zorunda kalacağı skerrys akademisine göndermek varken hiç bana çekmemiş bütün dersleri pekiyi böyle birşeyi yapsa yapsa bizimki yapardı nedir ki benle Boylanın yüzünden yaptı bunu eminim bundan herşeyi öngörür herşeyi planlar Milly evdeyken artık rahatça bir dönmek bile mümkün değildi ancak kapıyı önceden sürmelersem sıçratıveriyordu beni kapıyı çalmadan giriveriyordu sandalyeyi kapının önüne koyduğum zaman tam da elimde eldivenle oralarımı aşağılarımı yıkarken sinirine dokunuyor tabii insanın bütün gün prensesleri oynuyor hanımefendiyi bir camekana koyup adamları ikişer ikişer içeri alıp göstermek gerek bizimki bilse dikkatsizliği haldır huldurluğu yüzünden o dandirikten biblo heykelin elini kırdığını tam da gitmeden önce tamir etsin diye o ufak İtalyan oğlanını çağırmaya mecbur kaldım ek yerini göremiyorsun bile 2 şilin aldı patatesleri yıkayıver derim onu bile yapmaz ama tabii kızımız da haklı ellerini mahfetmemesi lazım dikkatimi çekti bizimki son zamanlarda sofrada hep onunla konuşuyor gazetede yazanları açıklıyor haspam da anlıyormuş gibi yapıyor çakal tabii babasına çekmiş ne olacak hiç bana sen numara yapıyorsun diyebilir mi diyemez fazlasıyla dürüstüm

ben aslına bakarsan sonra da paltosunu giydiriyor ama bir derdi olsa ona gelmez ki bana gelir herhalde benim işimin bittiğini rafa kaldırıldığımı düşünüyor bitmedim işte be ne bitmesi al bakalım göreceğiz şimdi göreceğiz Tom Devanın iki oğluyla iyiden iyiye flört etmeye de başladı beni taklit ediyor ıslık çalıyor Murraylerin kızları olacak o kudurukların onu çağırması Milly dışarı çıkabilir mi noolur taliplisi çok kızımın Nelson streetin oralarda ondan koparabilecekleri ne fiskos varsa koparmaya çalışıyorlar gece vakti Harry Devanın bisikletine binmeler iyi oldu onu o olduğu yere gönderdiği artık çizgiyi aşmaya başlamıştı buz pateni ringine gitmek istemeler burunlarından çıkara çıkara sigara içmeler sigara kokusunu ceketinin eteğine diktiğim düğmenin ipini koparmak için ısırırken elbisesinden aldım benden hiçbirşey saklayamaz ki bak şuraya yazıyorum yalnız düğmeyi ceket onun üstündeyken dikmesem daha iyi olacakmış ayrılık getirir en son erikli puding de bak o da 2ye ayrıldı gördün mü çıkıyor işte kim ne derse desin çıkıyor bana sorarsan dili de pabuç gibi oldu hafiften bluzunun yakasının kesimi çok açık diyor bana söyleyene bak tencere dibin kara bir de ben ona söylemek zorunda kaldım sonunda pencerede herkesin gözünün önünde bacaklarını öyle yukarı kaldırıp oturma diye elalem geçiyor hepsinin gözü onda onun yaşındayken ben de öyleydim e tabii o yaştayken paçavra giysen bile yakışıyor aslında onda da kendi tarzınca acayip bir kirpilik var Theatre royalda Tek Yolu seyrederken çek ayağını oradan insanların bana dokunmasından nefret ediyorum pileli eteğini buruşturacağım diye korkudan ölüverecekti tiyatrolarda o hercümerç içinde karanlıkta epey bir elleşen oluyordu hep kıvırtıp yanına yaklaşmaya çalışırlar Gaietyde Beerbohm Treenin Trilbyyi oynamasını seyretmek için gittiğimiz zaman orkestra çukurundaki o herif oraya son gidişim valla ne gerek var öyle ezilmeye Trilbyyi de biribomunu da şeytan görsün iki dakikada bir oramı elliyordu sonra da başka tarafa bakıyordu biraz da kıt akıllıydı galiba sonra da şık giyimli iki hanımefendiye yaklaşmaya çalışırken gördüm Switzerın vitrininin önünde de aynı numarayı çekiyordu şippadanak tanıdım onu yüzünü herşeyini ama o beni hatırlamadı evet bir de kızımız Broadstoneda vedalaşırken kendisini öpmeme bile izin vermedi valla umarım kabakulak olup şişmiş bezelerle yatağa düştüğü zaman benim etrafında fırdöndüğüm gibi pervane olacak bir divane bulur hanımımız şunu getirsene bunu getirsene tabii daha hiçbirşeyi derinden hissedemiyor ki ben taa kaç yaşıma kadar 22 yaşıma kadar falan doğru dürüst gelememiştim hep yanlış yere gitmişti yalnızca bildiğin genç kız kıkırdamasını saçmalamasını bilirdim o Conny Connolly de ona siyah kağıda beyaz mürekkeple mektup yazıp mühür mumuyla mühürlüyor ama yine de perde kapanınca alkışlamıştı ee o kadar yakışıklıydı ki sonra da sabah öğle akşam Martin Harvey dinlemiştik ben de sonra işte gerçek aşk bu olmalı demiştim eğer bir adam bir kadın için hayatını o şekilde feda ediyorsa karşılığında hiçbirşey almadan öyle adamlar pek kalmadı artık herhalde inanmak güç buna ancak başıma gelirse

inanırım çoğunun doğasında bir gıdım bile sevgi yok bu zamanda birbirlerine dolu dolu aşık iki insan bulmak sen ne hissediyorsan o da onu hissedecek genelde hafifçe kafadan kontak oluyorlar bunlar babası da biraz tuhaftı galiba gidip kadın gitti diye zehir içmesine baksana yine de zavallı ihtiyar herhalde kendini kaybolmuş hissetti bizim kızın gözü de hep benim eşyalarımda zaten iki parça eski elbisem var 15indeyken saçını toplamak istiyordu pudramı da istiyor cildini mahfetmekten başka birşeye yaramayacak bol bol vakti var daha bunlara tüm hayatı önünde tabii bekleyemiyor biliyor o kıpkırmızı dudaklarıyla güzel olduğunu yazık işte öyle kalmıyorlar ben de öyleydim ama haspamla güzellikle konuşmak da fayda etmiyor sonra balıkçı karısı gibi cevap verivеriyor bana git yarım ston patates alıver dediğim gün bir de Mrs Joe Gallaherla arabayarışında karşılaştığımız gün hanfendi avukat Friery ile oturduğu arabadan bizi görmezden gelivermez mi yeterince şık değildik onun için kulağının tozuna iki tane güzelce şaplatınca iş değişti tabii al gör bakalım bana öyle karşılık vermek nasıl oluyormuş al bu da küstahlığın için e canıma tak dedirtmişti ama her söylediğime karşı çıkıyordu benim de zaten sinirlerim tepemdeydi çünkü ne olmuştu içtiğim çaya bir ot mu düşmüştü yoksa önceki gece uyuyamamış mıydım yediğim peynir mi dokunmuştu ona da kaç defa kaç defa söylemiştim bıçakları öyle çapraz bırakma diye e hiç ona laf söyleyen biri yok ki etrafında kendisi de demiyor mu ee eğer beyimiz onu ikaz etmeyi bilemiyorsa ben ikaz ederim işte gözyaşı silahına başvurduğu son sefer de o oldu ben de aynı onun gibiydim kimse bana söz geçirmeye cesaret edemezdi hep bizimkinin hatası tabii çoktan bir kadın tutacağına ikimizi köle gibi çalıştırıyor acaba hiç bir daha doğru düzgün bir hizmetçim olacak mı ama tabii kızı tutarsın sonra çakozlayıverir bizimkinin zaafını önceden kıza söylemek lazım yoksa sonra acısını fena çıkarır onlar da tam başağrısı oluyorlar şu Mrs Fleming moruğu sürekli arkasından gidip lazım olanları eline tutuşturman lazım durmadan tıksırıyor kap kacağın içine osuruyor e ihtiyar kadın ne yapsın elinde mi iyi ki o çürümüş kokuşmuş eski bulaşık bezini buldum dolabın arkasına düşüp kaybolmuş biliyordum birşeyler olduğunu bahçe penceresini açtım koku çıksın diye beyimiz arkadaşlarını getirip ağırlıyor aynen o gece eve o köpeği getirdiği zamanki gibi afedersin kuduz olmadığı ne belli özellikle de Simon Dedalusun oğlu babası herşeye bir kulp takar gözlüklerini kaldırıp kriket maçında kafasında silindir şapkası çorabında da koskoca bir delik kendi haline bakmadan başkasının haline gülüyor sonra tüm ödülleri kazanan da oğlu oldu artık ortaöğretim sınavlarında ne için kazandıysa onları ya düşünsene bir parmaklıklardan atlamışlar ya tanıdık biri görseydi bayramlık cenaze pantalonunda koskoca bir delik açmamış olmasına da şükür tabiatın verdiği delik kime yetmiyorsa artık sonra da oğlanı zorla bizim kirli eski püskü mutfağa buyur etmiş vallahi keçileri kaçırdı bu yahu temizlik günü olsaydı bari benim eski donum asılı olabilirdi orada çamaşır ipinde onu mu sergiledik umurunda bile değil üzerinde de o kocaman ütü izi o salak

şişko kocakarı yaktıydı oğlan o lekeyi başka birşey sanmamış olsa bari o karı da o içyağını bile eritmedi yav söylediydim de oysa şimdi de basıp gidiyor aynen öyle neymiş felçli kocası fenalaşmışmış hep de başlarında bir dertleri olur ya hasta olurlar ya ameliyat olmaları gerekir o değilse de sarhoştur kadını dövüyordur yine birini aramaya başlamam lazım her gün yeni birşey çıkıyor işte güzel Rabbim güzel Rabbim ben anca geberip mezara girince rahat edebileceğim herhalde şöyle biraz kalksam kalkabilirsem dur bakayım Ay İsa adına dur bakayım üf evet o şey geldi yine evet işte bu eziyet değil de ne tabii içime girip o kadar çok dürtükledi kökledi belledi ki ne yapacağım şimdi Cuma Cumartesi Pazar yani kimin başına gelse hafakanlar bastırmaz mı şu iş ama belki de hoşuna gidiyordur bazı adamlar seviyorlar ya Allahın işi illa ki başımıza bir işler geliyor her 3 ya da 4 haftada bir 5 gün geleneksel aylık mezatımız düpedüz mide bulandırıcı değil mi o gece de öyle aniden gelivermişti hayatımızda bir kere locadan biletimiz vardı Michael Gunn vermişti Gaietyde Mrs Kendalla kocasını seyrediyorduk Drimmiesdeyken onun için sigortayla ilgili birşeyler yapmıştı sinirden tımarhanelik olmuştum ama kabul etmiyordum o salon beyefendisi dürbünüyle yukarıdan bana bakıyordu bizimki de oturmuş yanımda Spinoza anlatıyordu Spinozanın ruhunu anlatıyordu herhalde geberip gitmiştir milyonlarca yıl önce falan diye tahmin ediyorum bir yandan da sular seller gibi elimden geldiğince gülümsemeye çalışıyordum sanki çok enterese olmuş gibi öne eğiliyordum oturup bitsin diye en sonuna kadar beklemek zorunda kaldım o Scarlinin karısını kolay kolay unutamayacağım güya zina konusunu ele alan çağdaş bir piyes göreceğiz diye gittik balkondaki o gerizekalı kadıncağızı yuhalıyordu zaniye diye bağırmıştı sonra da herhalde bunu telafi etmek için karşısına çıkan ilk sokak kadınını götürmüştür bütün arka sokakları arşınlamıştır keşke benim yaşadığımı o da yaşayabilseydi asıl o zaman yuhalardı bahse girerim şu kedinin hali bizden iyi içimizde çok fazla mı kan oluyor nedir ah yarabbim sabır ver ummanlar gibi akıyor içimden her neyse demek ki o kadar kocaman ama hamile bırakamamış işte temiz çarşafları daha yeni serdim mahfolsun istemiyorum herhalde giydiğim temiz çamaşırlar da başlattı bunu allah kahretsin kahretsin kahretsin bir de illa yatakta bir leke görmek isterler o zaman anlayacaklar işte sen bakireymişsin onlara sunmuşsun kendini tek dertleri bu onlar da az salak değil yani dul olabilirsin 40 kere boşanmış olabilirsin birazcık kırmızı mürekkep damlatsan yeter ya da azıcık böğürtlen suyu yok olmaz o çok erguvanımtırak ay Yarabbicim kurtar beni bundan ıyyy zinanın zevkleri kimin aklına gelmiş kadınlara bu işi vermek ne iş dikiş mutfak çocuklar zaten yetmiyor mu bu lanet olası karyola da şeytan gibi şangırdıyor bizi parkın öbür tarafından bile duydular herhalde neyse sonra yorganı yere koyalım dedim yastığı da kıçımın altına acaba gündüz daha güzel mi oluyor galiba öyle yavaş oradaki tüm kıllarımı keseceğim galiba cayır cayır yakıyor genç kız gibi görünürüm belki bir dahaki sefere elbiselerimi kaldırdığı zaman apışıp kalır o andaki suratını görmek için

nem varsa veririm lazımlık nereye gitti yahu yavaş o eski oturak vakasından sonra altımda kırılıverecek diye korkudan ölüyorum acaba dizine oturunca çok ağır geldim mi onu özellikle koltuğa oturttum daha öbür odada önce sadece bluzumla eteğimi çıkarırken üzerine vazife olmayan yerlerle çok fazla ilgileniyordu ki hiç okşamadı bile beni umarım nefesim temiz kokuyordu o karanfilli akideler yavaş Yarabbim hatırlıyorum da bir defasında neredeyse erkek gibi foşur diye fışkırtabiliyordum ıslık çala çala yavaş Yarabbim amma gürültü yaptım umarım köpürmüştür köpürürse biryerlerden bir tomar para gelecek demek sabah parfümlemem gerekecek aman unutma hayatında bunlardan daha güzel bir çift but görmemiştir eminim bak ne biçim bembeyazlar en yumuşak yeri de tam şurası bak şununla şunun arasında nasıl yumuşak şeftali gibi yavaş Allahım erkek olup da şöyle güzel bir kadını götürmek isterdim bak Yarabbim şu yaptığın yaygaraya bak jersey lily gibi yavaş yavaş Oy nasıl akar Lahoreun suları

kimbilir belki de içerlerimde bir hastalık vardır ya da birşeyler büyüyordur bu şeyin böyle her hafta gelmesi son sefer ne zamandı Pentekost ertesi evet daha 3 hafta önceydi doktora gitmem lazım ama evlenmeden önce olduğu gibi olacak yalnız hani o beyaz şey geliyordu içimden de Floey beni zorla o üfürsen uçacak ihtiyara göndermişti Dr Collins kadın hastalıkları Pembroke roadda vajinanız dediydi ona o yaldızlı aynalarla halıların parasını böyle böyle çıkarmış olsa gerek Stephens greene takılan en ufak birşeyde ona koşturan zengin karıları yolmuştur vajinası ve koşinşinası para var tabii ki onlarda o zaman kolaylarına geliyor hayatta onunla evlenmezdim dünyadaki son adam o olsa bile evlenmezdim ayrıca çocuklarında da bir tuhaflık oluyor paso o pis kancıkların etrafında dönüp her bir taraflarını kokluyorlar bana büyük aptesiniz fena kokulu oluyor mu diye sormuştu yani nasıl bir aptes elde etmemi istiyordu acaba altın külçesi mi çıkaracağım soruya bak o kırışık suratına şöyle güzelce sıvaştırsam buyrun en içten direklerimle o zaman anlardı herhalde kokusunu rahatça çıkartabiliyor musunuz neyi çıkartabiliyor muyum soruşunu duyan da Cebelitarık kayasını çıkartıyorsun zanneder o da pek hoş bir icat bu arada ama ben sonra şöyle deliğe rahat rahat boşaltmayı seviyorum ıkınabildiğim kadar ıkınmayı sonra da sifonun zincirini çekmeyi ne hoş serin serin sanki iğneler batıyor gibi oluyor ama herhalde bunda da bir doğruluk payı var Milly çocukken onunkinden kurdu var mı yok mu hep anlardım yine de yani bunların üzerine bir de adama para vermek yok mu ne kadar borcum doktor bey bir gine lütfen sonra da sık sık iffazatınız oluyor mu diye sordu yahu bu ihtiyarlar bu lafları nereden buluyor iffazatmış o miyop gözlerini üzerime dikmiş yan yan bakıyordu valla öyle çok da güvenmem ben o herife bana kloroform ya da Allah bilir ne zıkkım vermesine izin vermem yine de o şeyi yazmak için oturduğu zaman hoşuma gitmişti nasıl ciddiydi kaşlarını çatıyordu burnu zekasını gösteriyordu şöyle Allah tependen baksın seni gidi yalancı şıllık aman ne olursa farketmez kim olduğu embesil olmasın

da bunu farkedecek kadar akıllıydı tabii hepsi bu bizimkini ve yazdığı deli manyak mektuplarını düşünüyorum da Kıymetlim benim o muhteşem Vücudunla ilgili herşey herşeyin altını çizmiş Vücudundan çıkan herşey benim için güzelliğin bir timsalidir ebedi bir haz kaynağıdır saçmasapan kitabın tekinden arakladığı lafın teki her gün 4 ya da 5 defa onu düşünüp kendimi okşuyormuşum hayır yapmıyorum derdim emin misin derdi Üf evet gayet eminim derdim çenesi kapanmış olurdu böylece bir şekilde çünkü ben bundan sonra ne diyeceğini bilirdim tamamen doğal bir zaaf işte heyecanlandırıyordu beni nasıl oluyordu bilmiyordum ama daha ilk tanıştığımız gece ben Rehoboth terraceta oturduğum zamanlar 10 dakika kadar ayakta durup birbirimize bakmıştık sanki daha önceden tanışıyormuş gibi herhalde ben de yahudi kızı olduğum için anneme çekmişim beni eğlendirirdi ah o yarı sırnaşık sırıtışıyla söylediği o laflar oysa Doyleun dediği tek şey de Milletvekili adayı olacağını söylemekti Ay yani ben de süzme salak değil miydim inandım attığı kıtırlara özerklikmiş toprak cemiyetiymiş bana o upuzuun bitmek bilmez şarkıyı göndermeler Huguenotlardan Fransızca söyleyecekmişim daha klas olacakmış O beau pays de la Touraine bir kere bile söylemedim din ve zulüm meselesini izah edip saçma sapan konuşması hiçbirşeyin şöyle kasmadan keyfini çıkarttırmaz eğer rahat bırakırsa da öyle bir havalara girer ki sanki büyük bir lütufta bulunuyormuş zannedersin Brighton squarede eline geçen 1inci fırsatta yatak odama koşmaz mı neymiş eline mürekkep bulaşmışmış yıkayacakmışmış Albion marka sütlü kükürtlü sabunumu istiyormuş o zamanlar kullanırdım ya daha jelatinini bile açmamıştım Ay o gün onun o haline gülmekten az kaldı yediklerimi çıkaracaktım bu zamazingonun üzerinde bütün gece süren bir oturum yapmasam iyi olacak şu lazımlıkları daha doğal bir boyda yapmaları lazım bir kadın üzerinde güzelce oturabilmeli bizimki diz çöküyor lazımlığa doğru herhalde tüm cümlealemde onun gibi huyları olan tek bir insan evladı daha yoktur şunun yatağın ayak tarafında uyumasına bak şöyle sıkı bir yastık olmadan nasıl uyuyabiliyor öyle iyi ki uyurken tekme atma huyu yok alimallah tüm dişlerimi dökerdi vallahi elini de burnunun üzerine koymuş öyle nefes alıyor beni götürüp gösterdiği o Hint tanrısı gibi yağmurlu bir pazar günü Kildare streetteki müzeye gitmiştik sapsarı önlüğünü bağlamış elinin üzerine yan yatmış on tane ayak parmağı dışarı çıkıyor bu demişti hem yahudilerin hem de Efendimizin dininin toplamından da daha büyük bir din demişti Asyanın her tarafındaymış onu taklit ediyor her zaman herkesi taklit ettiği gibi o tanrı da yatağa böyle ters yatıyormuştur herhalde o koca dörtgen ayağını karısının ağzına tıkıyordur yani aman be lanet olsun bu kokuşmuş şeye nerde şey şu peçeteler nerde hah evet biliyorum umarım bizim bu eskimiş gardrop çatırdamaz ah biliyordum çatırdayacağını tosur tosur uyuyor iyi eğlenmiş olmalı nereye gittiyse karı aldığı parayı haketmiş yani tabii ancak parayla yapabiliyor öyle kadınları Üf bu şey de bıktırdı yav umarım öbür dünyada bizim için daha iyi bir düzenleme vardır yani elimiz ayağımız bağlı Allah

yardımcımız olsun bu gecelik bu kadarı kafi bizim bu kaba eski püskü şangırdak karyola bana hep Cohen moruğunu hatırlatıyor zamanında buna yatıp kaşınan her neresi varsa hepiciğini kaşımıştır herhalde bizimki de garibim babamın bunu Lord Napierden satın aldığını sanıyor küçük kızken ne biçim hayrandım ona e ben öyle dedim ona çünkü yavaş piano Of yatağım gibisi yok Yarabbim 16 yıl geçti hala böyle yerlerde sürünüyoruz kaç ev değiştirdik Raymond terrace sonra Ontario terrace sonra Lombard street sonra Holles street her seferinde toparlanıp kaçmamız gerekince bizimki ıslık çalarak dolanmaya başlıyor huguenotları çalıyor ya da kurbağalar marşını nakliyecilere yardımcı olma ayakları atıyor zaten topu topu 4 sap mobilyamız var sonra da City Arms oteli Bekçi Daly battıkça batıyoruz derdi ya girişteki o yer ne şirindi hep dua eden birileri olurdu orada sonra da arkalarında pis kokularını bırakıp en son kim varmış orada hep anlayabilirdin ne zaman biraz düze çıkmaya başlasak ya birşey oluyor ya da bizimki yine birşeyleri eline yüzüne bulaştırıyor Thoms sonra Helys sonra Mr Cuffenin yanı sonra Drimmies ya da sonu hapis olacak sonunda o piyango biletleri vardı ya hani kurtuluşumuz olacaktı ya da gidip küstahlık ediyor yakında Freemanden de kıçına tekmeyi yiyip kös kös eve gelecek öbür işlerinde olduğu gibi o Şıngır Fein yüzünden ya da farmasonlar yüzünden kovacaklar göreceğiz o zaman bana gösterdiği o beberuhinin Coadys lanein orada bir başına sürtüyordu yağmurda bizimkine herhangi bir faydası dokunacak mı pek kabiliyetli bir adam diyor onun için tamamen içi dışı bir hakiki bir İrlandalı diyor sahiden de öyle valla ayağında gördüğüm o pantalonun da içi dışı tamamen birdi dur bakayım George kilisesinin çanları çalıyor dur bakayım 3 çeyrek saat 1 dur bakayım saat 2 bak şuna gecenin hangi saatinde eve geliyor kim olsa bahçe duvarından atlamalar bir gören olsa yarın onu bu ufak huyundan vazgeçirivereceğim önce gömleğini güzelce bir gözden geçireceğim ya da bakacağım o prezo hala cüzdanında mı ben bilmiyorum sanıyor herhalde erkek milleti ikiyüzlü söyledikleri yalanlar elbiselerindeki 20 cebi doldurur da taşar e o zaman biz niye onlara herşeyi söyleyecekmişiz zaten doğruyu söylesek de inanmıyorlar ki sonra da o bebekler gibi yatağa kıvrılıveriyorlar aynı o Aristokratın Şaheserindeki gibi bir defasında bana getirmişti ya sanki gerçek hayatta o şeyleri görüp durduğumuz yetmiyormuş gibi Aristokratın biri miydi her neydi adı aman eksik kalsın o tiksinç resimlerle insanları iyice iğrendiriyorlar iki kafalı bacaksız çocuklar işte akıllarından hep böyle hainlikler geçiyor o boş kafalarında başka tek birşey yok azar azar zehirleyeceksin valla bunları yarısı geberecek ayrıca beyimize de çay iki tarafı tereyağlı kızarmış ekmek taze günlük yumurta demek artık bu kadar değersiz olduk ha hani bir gece beni yalamasına izin vermemiştim ya Holles streetteyken of of ne afralar ne tafralar bir kere gecenin yarısını yerde yatarak geçirdi çıplaktı kavimlerinden birinin yasını tutan yahudiler gibiydi sonra kahvaltı da etmiyordu tek kelime konuşmuyordu gönlünün alınmasını istiyor ben de bir kezcik için yeterince direndiğimi düşünüp izin verdim hiç de beceremiyordu ayrıca

bir tek kendi zevkini düşünüyordu dili çok mu yassı bilmiyorum işte o çoktan unutmuştur ama ben unutmuyorum var mı eğer ayağını denk almazsa tekrar yaptıracağım ona sonra da onu kömür mahzenine kitleyeceğim uyusun işte karaböceklerle beraber acaba o muydu Josie miydi benim kullanıp attıklarım kadını sevindirik etmeye yetiyor öyle de doğuştan bir yalancı ki bizimki hayır hayatta evli bir kadına bulaşmaya cesaret edemez benim Boylanla birlikte olmamı da o yüzden istiyor aslında Josieye bakarsak onun Denisçiği var hani öyle diyor ya o zavallı numuneye de koca demek biraz zor tabii evet genç şırfıntının tekine bulaşmıştır ben Millyle beraber onun yanındayken College yarışlarında hani kellesinin tepesinde çocuk bonesiyle gezen Hornblower bizi arka kapıdan içeri almıştı orada bir aşağı bir yukarı salınıp eteklerini göstermeye çıkmış iki tanesi vardı bizimki de yan yan onları kesiyordu ilk başta biraz kaşgöz etmeye çalıştım hiçbir fayda etmedi tabii ee işte paracıkları bunlara gidiyor Mr Paddy Dignamın meyveleri bunlar evet bugünkü muhteşem cenaze merasiminde hepsi pek güzel giyinmişlerdi Boylanın getirdiği gazetede yazıyordu hayatlarında bir tane sahici subay cenazesi görseler cenaze merasimi nasıl olurmuş anlarlar tüfekler başaşağı asılmış surdinli davullar çalıyor zavallı atın arkadan yürümesi siyahlar içinde L Boom ve Tom Kernan o küçücük fıçıcık şeklinde ayyaş adamcağız bir yerlerde sarhoşken erkekler helasında düşünce kendi dilini ısırıp koparmış Martin Cunningham baba oğul Dedaluslar ve Fanny MCoyun kocası adamın kafası lahana gibi bembeyaz sıskacık bir kadın bir gözü kalk gidelim diyor öbür gözü otur bok yeme diyor benim şarkılarımı söylediğini sanıyor yarabbim üzerinde o dekolte yakalı eski yeşil elbisesiyle aslında beni baştan yarat diyor kadın ne yapsın başka türlü cezbedemiyor ki onları yağmurlu bir günde sandal sefasına çıkmak gibi şimdi apaçık görüyorum anlıyorum bunu oysa onlara sorsan dostluk diyorlar buna önce gebertiyorlar birbirlerini sonra da gömüyorlar hepsinin de evlerinde karıları aileleri var en çok da Jack Power o bar kızını kapatmış kapatır tabii karısı daima ya hasta ya hasta olmak üzere ya da nekahatte e o da şakaklarına hafifçe kır düşmeye başladıysa da hala yakışıklı bir adam pek şirinler maşallah hepsi ama kocamı bir daha avuçlarına düşüremeyecekler elimden geleni ardıma koymayacağım sonra da bilmez miyim bizimki idiyot idiyot konuşmaya başlayınca arkasından alay edecekler kazandığı her bir kuruşu gidip bu heriflerin içkisine verip çarçur etmeyecek karısına ailesine bakacak kadarcık aklı fikri de var herhalde yani beşparaetmezler sürüsü zavallı Paddy Dignam yine de bir şekilde üzüldüm adamcağız için karısı 5 çocuğu ne yapacaklar şimdi inşallah sigortası varmıştır komik bastıbacak fırdöndüye benziyordu her zaman bir meyhane köşesine tıkılıp kalırdı başında ya karısı beklerdi ya da karısının oğlu Bill Bailey ne olur evine dön o yas kılığının da kadıncağızın güzelliğine pek faydası olmayacak kendin güzelsen acayip yakışıyor aslında öte yandan ne adamlar var ya o yok muydu evet Glencree davetindeydi Ben Dollard da vardı bas varilton içine girip de şarkı söyleyeceğim diye o kırlangıçkuyruklu ceketi

ödünç aldığı gün Holles streetteyken ıkına sıkına girebilmişti içine malak gibi sırıtıyordu o koca taşbebek gibi suratı güzelce şaplaklanmış çocuk götüne benziyordu aynı tam keçileri kaçırmış taşkın gibi değil miydi yani o hali eminim sahnede müthiş bir manzaraya yol açmıştır düşünsene hususi koltuk diye 5/- veriyorsun sonra karşına böyle bir görüntü çıkıyor adam ayağına öyle bir pantalon geçirmiş salınıyor Simon Dedalus da başka alem her zaman yarı mastor gelir ikinci kıtayı birinciden önce söyler eski sevda yeniden onunkilerden biriydi ne tatlıydı nağmesi alıç dalında tazenin gözü de hep oynaşta ha onunla birlikte Freddy Mayerın özel operasında Maritanayı söylediğim zaman nasıl nefis gürül gürül bir sesi vardı Phoebe birtanem aşkım elveda *bir*tanem diye söylerdi her zaman Bartell D'Arcy gibi değil bit *anem* elveda tabii doğuştan kabiliyeti var şana öyle çalışarak olmuş birşey değil üzerinden ılık bir duş gibi gürül gürül akıp gidiyor sesi O Maritana çalılıkların çiçeği ne güzel söylemiştik aslında benim sesim için biraz inceydi tabii transpoze edilmiş bile olsa o sırada May Gouldingle evliydi ama illa ya bir laf ederdi ya da birşey yapardı bir çuval inciri berbat ederdi dul kaldı şimdi oğlu ne menem biri acaba yazarmış diyor üniversitede İtalyanca hocası olacakmış ben de ders alacakmışım ne yapmaya çalışıyor yani şimdi ona fotoğrafımı göstermeler hata bende tabii o fotoğrafı kumaşlara sarmalanıp öyle çektirmeliydim hem modası da hiç geçmez yine de genç gösteriyorum o fotoğrafta bak inşallah oğlana tümden hediye etmemiştir fotoğrafı beni de yanında yani niye olmasın ki onu Kingsbridge istasyonunun orada arabada gördüydüm yanında anasıyla babası vardı ben yas kıyafetindeydim 11 yıl olmuş evet 11 yaşında olacaktı şimdi öte yandan yas tutmanın neye faydası var ki çocuk ne oydu ne de bu o ilk ağlaması bile yetmişti bana duvarda tosvuran böceğinin tıklamasını da duymuştum bizimki ısrar etti tabii ona bıraksan kedi ölse onun da yasını tutacak herhalde adam olmuştur artık o zaman masum bir oğlancağızdı pek de şirindi lord Fauntleroy usulü takım elbisesini de giymiş saçları da kıvır kıvır tiyatro sahnesindeki bir prens gibiydi onu Mat Dillonların orada gördüğüm zaman sevmişti beni diye hatırlıyorum hepsi severler beni zaten dur bakayım aman Yarabbim evet dur bakayım dur bir bu sabah fal baktığım zaman onun kartı çıktı vallahi genç bir yabancıyla birliktelik ne esmer ne sarışın tanıdığınız biri ben onu diyor sanmıştım ama o öyle çaylak değil ki yabancı da değil zaten ayrıca yüzüm öbür tarafa dönüktü ondan sonra çıkan 7nci kart neydi bakayım maça 10lusu kara yolculuğu demek sonra da beklenen bir mektup vardı ayrıca rezalet de çıkacaktı 3 kız ve karo 8lisi cemiyette yükselme demek evet dur bakayım evet bak gördün mü hepsi çıkıyor 2 tane kırmızı 8 çıktı yeni elbise demek bak şimdi şu işe rüyamda da böyle birşeyler görmedim mi evet şiirle alakalı birşeyler olan bir rüyaydı umarım böyle gözünün içine giren uzun yağlı saçları yoktur ya da kızılderili gibi dimdik neden böyle gezerler ki ortalıkta bir tek kendilerini şiirlerini gülünç duruma düşürmeye yarıyor genç kızken şiir severdim ilk başlarda bizimkinin de lord Byron gibi bir şair olduğunu sanmıştım meğer bir gıdım

bile şiir yokmuş bünyesinde herkeslerden farklı olduğunu düşünürdüm bu da çok mu genç acaba kaç yaşlarındadır dur bakayım 88de ben evlendim 88 Milly 15ine bastı dün 89 Dillonlardayken kaç yaşındaydı 5 6 falan 88 herhalde 20 yaşlarındadır biraz geçmiştir e ben de çok yaşlı sayılmam onun için eğer 23 24 yaşlarındaysa umarım o kasıntı üniversite talebelerinden değildir yok değil işte öyle olsa bizim mutfağa onunla oturmaya gelir miydi Eppss kakaosu içip sohbet etmişler tabii bizimki her söylediğini anlıyormuş numarası yapmıştır Trinityyi bitirdim bile demiştir profesör olmak için biraz genç umarım Goodwin cinsinden profesörlerden değildir kendisi tescilli bir John Jameson profesörüydü şiirlerinde de hep bir kadından bahsederler ee benim gibisini kolay kolay bulamaz aşk ah eder orada tıngırdar bir gitar havada şiirin büyüsü ne güzel parıldar mavi denizde mehtap Tarifadan gece teknesiyle dönmemiz Europa burnundaki deniz feneri o adamın çaldığı gitar nasıl içliydi acaba hiç geri dönecek miyim oraya hep yeni yüzler olur bir kafesin arkasından gizlice bakan iki göz ona bu şarkıyı söyleyeyim benim gözlerim onlar eğer birazcık şairlik varsa içinde iki göz öyle kara öyle parlak sanki sevdanın yıldızı gibi sözleri ne güzel değil mi sevdanın taze yıldızı gibi şöyle kendinden bahsedebileceğin zeki bir insanla karşılaşmak iyi bir değişiklik olur Rabbim biliyor durmadan bizimkinin Billy Prescottun reklamını Keyesin reklamını ve Sarıçizmeli Mehmet Ağanın reklamını anlatmasını dinlemeye benzemez işleri ters giderse acısını çeken de biz oluyoruz sonra eminim pek rafine biridir böyle bir adamla tanışmayı çok isterim hiç o öbür zontalar gibi değil ayrıca genç de Margate kumsalının plajında gördüğüm o güzel genç erkekler kayanın kenarından görmüştüm güneşte ayakta duruyorlardı Tanrı gibi birşey gibi çıplaktılar sonra da denize atlayıveriyorlardı neden tüm erkekler öyle değil kadınlar için bir nebze teselli olmuş olurdu bizimkinin aldığı o güzel ufak heykelcik gibi bütün gün ona bakabilirim valla kıvırcık saçları omuzları parmağını kaldırmış dinle diyor al sana gerçek güzellik gerçek şiir kaç kere her tarafını öpmek geldi içimden o güzelim genç sikini de orada duruyor öylecene ağzıma almaya bir itirazım olmazdı yani eğer etrafta gören yoksa sanki emiver diyor gibi zaten nasıl temiz nasıl temiz görünüyor o oğlan çocuğu suratıyla ayrıca onu da yapardım ½ dakkada yapardım birazı aşağı inse ne olacak ki lapa gibi çiy gibi birşey işte yok bir zararı ayrıca o domuz gibi heriflerle karşılaştırırsan o kadar temiz olurdu ki koca bir yıl geçer bir kerecik olsun yıkamak akıllarından geçmez çoğu öyle ama işte kadınlarda bıyık yapıyor bu eminim bundan kendi yaşımda şöyle yakışıklı genç bir şairle işi pişirebilsem şahane olurdu sabah ilk iş fal açacağım teker teker açacağım bakacağım dilek kartı çıkacak mı ya da kızı çiftleyeceğim bakacağım oğlan çıkacak mı bulabildiğim ne varsa okuyacağım çalışacağım ya da bir kısmını ezberleyeceğim bilebilsem kimleri sevdiğini eğer tüm kadınların aynı olduğunu düşünüyorsa beni de aptal sanmasın ben de ona işin öbür tarafını öğretebilirim hissettiririm ona üzerine bir abanırım sonunda altımda yarı baygın hale gelir sonra da beni yazar aşığı ve

metresi cümle alem de okur meşhur olduğu zaman 2mizin fotoğrafları bütün gazetelerde boy boy çıkar Üf ama o zaman öbürünü ne yapacağım

hayır bu iş ona göre değil hiç terbiyesi yok hiç yontulmamış hiç içinden gelmiyor kıçımıza şaplak atmalar neymiş ona Hugh diye hitap etmemişim zırcahil herif elifi mertekten ayırtedemez nerede şiir işte bunlara hadlerini baştan bildirmezsen karşılığını böyle alıyorsun şuracıkta önümdeki sandalyede ayakkabılarını pantalonunu çıkarıyor öyle de yüzsüz ki bir izin bile istemiyor sonra da o rezil gibi haliyle karşımda duruyor üzerinde giydikleri o mintan bozuntusu bir papaz ya da kasap gibi saygı bekliyor ya da Jül Sezar zamanındaki o riyakar ihtiyarlar gibi tabii o da kendince haklı zamanını geçiriyor eğlenmesine bakıyor yani onun yerine bir şeyle de yatağa girsen olur o derece bir neyle bir aslanla Allahım eminim sorsan kendisi hakkında söyleyecek daha iyi birşey bulurdu bildiğin Aslansa bulur Ay naapıyim demek ki kısacık jüponumun altından o kadar dolgun ve cazip bir şekilde çıkıyorlar ki tutamadı kendini beni bile azdırıyorlar bazen erkeklerin işi de iyi amma çok zevk alıyorlar kadın vücudundan yusyuvarlağız bembeyazız her zaman onların emrindeyiz ben de onlardan biri olsam diyorum bazen değişiklik olsun sırf bir görmek için o şeyleri de yok mu seni görünce ne biçim sert şişiveriyor ama dokununca da ne biçim yumuşak amcamın adı John bir şeyi var upuzun o sokak çocuklarından duymuştum bunu Marrowbone lanein köşesini geçerken teyzemin adı Mary şeyinin var tüyleri karanlıktı çünkü ve biliyorlardı bir kızın geçtiğini hiç de bile yüzüm kızarmadı niye kızaracakmış ki tabiattan başka birşey değil ki sonra soktu uzun şeyini Mary teyzemin tüylü şeyine vesaire sonra neymiş efendim meğer süpürgenin sapını takmışmış erkek milleti değil mi işte her tarafta gönülleri neyi istiyorsa seçip alabilirler evli kadın da olur hızlı dul da olur bekar kız da olur hepsinin yoğurt yiyişi başka Irish streetin arkasındaki o evler gibi değil mi ama bize gelince elimiz kolumuz hep bağlı ama benim elimi kolumu bağlayamayacaklar işte ne korkacakmışım be bir başlarsam bak yazıyorum şuraya hep aptal kocalarının kıskançlığı yüzünden neden şu işi yapıp dost kalamıyoruz ki tam tersine kavga edip duruyoruz kocası birlikte olduklarını anlamış e tabii ne olacaktı peki ne yapsın adam geri mi alacak yaptığını zaten koca her ihtimalde coronado olmuş bir kere sonra da çıldırıp öbür aşırı uca gider Sarışın Despotlardaki kadınla tabii adam kadının kocasını 1 kere bile aklının ucundan geçirmiyor ki karısını da ona bakarsan onun istediği bir kadın ve elde ediyor da onu tüm bu arzular niye verilmiş bize o zaman bunu bir bilmek istiyorum eğer hala gençsem elimden gelen birşey yok ki var mı bu soğuk herifle yaşayıp da erkenden yaşlanıp pörsük bir ihtiyar cadıya dönmemem bir mucize hiç bir kere bile sarılmaz bana bir tek uyuduğu zaman bazen sarılır o zaman da yanlış ucumdan sarılır herhalde yanında kim var farkında bile olmuyor yani bir kadının kıçını öpen bir adam bunu görünce pes dedim vallahi zaten bıraksan tabiata aykırı ne bulursa öpecek aramızda herhangi bir ifade ortaklığının 1 atomu bile yok hepimiz aynıyız 2

kalıp içyağı ölmem gerek bir adamı orasından öpmem için ıyy iğrenç hayvanlar düşüncesi bile yetti ayaklarınızı öperim senorita var bir mantığı bizim sokak kapısını da öpmemiş miydi öpmüştü ne fıttırık adam kimse anlamıyor onun o kaçkın fikirlerini bir ben anlıyorum yine de tabii ki bir kadın sarılınmak ister günde 20 kere ister neredeyse gençleştirir bu onu kim olursa olsun farketmez yeter ki sevsin sevilsin eğer yanında istediğin adam yoksa bazen Rabbim beni affetsin karanlık bir gecede rıhtımların oraya gitmeyi bile düşündüm kimse tanımaz nasıl olsa beni oralarda abazan bir bahriyeliyi tavlamayı düşündüm ve zırnık umurumda da olmazdı kimin beni götürdüğü oracıkta bir kapı ağzına girip yapıverirdik ya da Rathfarnhamdaki o vahşi kılıklı çingenelerden biriyle Bloomfield çamaşırhanesinin yakınına çadırlarını kurmuşlardı çalabilecekleri eşyamızı çalmak için ben de kendi çamaşırlarımı bir iki kere gönderdim oraya sırf o numune çamaşırhanesi lafına kanıp onlar da kaç kere kimbilir hangi ihtiyarın tek çoraplarını geri gönderdiler o haydutkılıklı adam vardı güzel gözlü elindeki dalın kabuğunu soyuyordu karanlıkta saldırabilirdi bana beni tek kelime etmeden bir duvara dayayabilirdi ya da katilin teki kim olursa olsun kendileri ne yapıyorlar ki o silindir şapkalı kibar beyler o K C buralarda bir yerde yaşıyor Hardwicke laneden gelmiş boks maçının bahsinde para kazanmasının şerefine bize o balık davetini verdiği akşam tabii ki ben olduğum için vermişti onu o tozluklarından ve yürüyüşünden tanıyordum ve bir dakika sonra sırf görmek için arkamı döndüğümde ne göreyim arkasından aynı evden bir de kadın çıkmaz mı pis fahişenin tekiydi bunu yaptıktan sonra da evine karısının yanına gidiyor yalnız şu da var herhalde o bahriyelilerin yarısı hastalıklıdır çürüktür Üf çek şu eşek ölüsü gibi gövdeni be adam Hüda aşkına şunun çıkardığı sese bak esen rüzgarlar ahımı getirir sana uyusun bakalım uyuyup ah etsin koca Kandırıkçı Don Poldo de la Flora bugünkü iskambil falında nasıl çıktığını bir bilse asıl o zaman ah ederdi bir tür sıkıntıya düşmüş esmer bir adam bir de 2 7linin arasında hapse girmek demek artık Allah biliyor benim bilmediğim hangi işleri karıştırdığını demek ki bana da beyefendi hazretlerine kahvaltı hazırlayacağım diye aşağıda mutfakta debelenmek düşecek kendisiyse mumya gibi sarmalanıp yatacak çok beklersin hiç hayatta gördün mü beni öyle koştururken ben de görmedim nasıl olurdum acaba biraz özen gösterirsin bunlara sana pislik muamelesi yapmaya başlarlar kim ne derse desin hiç umurumda değil eğer şu dünyayı kadınlar idare etseydi çok daha iyi olacaktı kadınların gidip birbirini öldürdüğünü katliam yaptığını gören var mı nerede hiç bir kadının bunlar gibi sarhoş olup yerlerde süründüğünü gördün mü ya da son kuruşlarına kadar kumar oynayıp neleri var neleri yoksa atlar uğruna kaybettiklerini gördün mü evet çünkü kadın dediğin ne yaparsa yapsın nerede duracağını bilir biz olmasak dünyaya bile gelemeyecekler ki hepsi bizim sayemizde bir kadın olmak ne demek bir anne olmak ne demek bilmezler nasıl bilsinler her birinin onlara bakacak bir anaları olmasaydı halleri nice olurdu benim hiç olmadı mesela o oğlan da bu

yüzden böyle zıvanadan çıkmış olmalı gece sokakta kitaplarından derslerinden uzakta evini terketmiş o ev de huzuru olmayan evlerden olmalı bu da hazin bir vaka öyle bir oğlu olup da memnun olmayanların olması benim bir oğlum bile yok acaba bizimki erkek çocuk yapamıyor mu benim suçum değildi ben o iki köpeği seyrederken beraber gelmiştik çıplak sokağın orta yerinde kancığın sırtına binmişti iyice hevesim kaçtı bu yüzden herhalde o ördüğüm küçük yün ceketi giydirip gömmemem gerekiyordu ağlıyordum da ama o ceketi başka bir zavallı çocuğa vermeliydim ama artık bir daha hiç çocuk yapmayacağımı iyi biliyordum ilk ölümümüzdü de bu ondan sonra hiç eskisi gibi olamadık Of artık bunu düşünüp düşünüp dertlenmeyeceğim acaba neden gece bizde kalmak istemedi yabancının tekini eve getirdiği içime doğmuştu zaten şimdi şehirde sağda solda sürtüp Allah bilir kimlerle karşılaşacak gecekuşları yankesiciler zavallı anacığı hayatta olsaydı hiç tasvip etmezdi bunu belki tüm hayatını mahfedecek böyle yine de ne hoş bir saat bu saat sessizlik ne güzel danslardan sonra eve gelmeyi severdim gece havasını onların arkadaşları var sohbet edebiliyorlar bize gelince hiç yok ya elde edemeyeceği birşeyi isteyen bir adam ya da seni her an hançerlemeye hazır kadının teki oluyor kadınların bu huyundan nefret ediyorum erkeklerin bize bu muameleyi reva görmelerine şaşmamak lazım aslında çekilmez kaltak sürüsüyüz topumuz çektiğimiz tüm bu sıkıntılar bizi böyle barut gibi yapıyor herhalde ben öyle değilim ama orada öbür odadaki kanapede gayet rahat uyuyabilirdi herhalde çocukken de böyle utangaçtı yaşı o kadar genç ki 20 yaşında bile yok ben de yan odada lazımlıktayken duyardı mesela arrah ne zararı var Dedalus ne iş Cebelitarıktaki o adlar gibi Delapaz Delagracia ne acayip ne tuhaf adlar vardı orda yav Santa Marianın peder Vilaplanası bana o tesbihi vermişti Calle las Siete Revueltasta oturan Rosales y OReilly sonra Governor streette oturan Pisimboyla Mrs Opisso Üf be ada bak benim öyle bir adım olsa gider ilk gördüğüm nehre atlar intihar ederim Oy oy ve o ufacık sokak parçaları Paradise ramp Bedlam ramp Rodgers ramp Crutchetts ramp sonra şeytan çukuru merdivenleri böyle gözükara olduysam pek de benim suçum değil biliyorum öyleyim biraz Rabbime yeminle söylüyorum o zamankinden bir gıdım daha yaşlı hissetmiyorum kendimi acaba biraz İspanyolca konuşmaya kalksam dilim döner mi como esta usted muy bien gracias y usted gördün mü bak tümden unutmamışım unuttum sanıyordum bir tek o grameri isim herhangi bir kişinin yerin ya da şeyin adıdır yazık o Mrs Rubio denen huysuz kadının bana ödünç verdiği romanı okumadım bile yazarı Valeraydı içindeki tüm sorular tepetaklak bir ters bir düz hep biliyordum sonunda ayrılacaktık oradan ben ona İspanyolcasını söylerim o bana İtalyancasını söyler o zaman görür o kadar da cahil olmadığımı yazık ya niye kalmadı çocukcağız yorgunluktan geberik haldeydi eminim şöyle iyi bir uyku çekmeye fena halde ihtiyacı vardı kahvaltısını yatağına getirirdim biraz da ekmek kızartırdım ama bıçağı saplamazdım çünkü uğursuzluk getirir ya da tereci kadın

geçerse şöyle güzel lezzetli birşey yanında mutfakta birkaç zeytin var belki severdi Abrinesdeki görüntülerine hiç katlanamazdım criada rolü oynayabilirdim eşyaları öbür türlü yerleştirince odanın düzeni güzel oldu şimdi gördün mü içimden bir ses hep söylüyordu kendimi takdim etmem gerekirdi beni yüzümü hiç bilmiyor ki üf ne komik olurdu di mi ben karısıyım ya da İspanyadaymış gibi yapardık bizimki yarı uyurken nerede olduğu konusunda en ufak bir fikri yokken dos huevos estrellados senor Yarabbim bazen aklıma ne manyak şeyler geliyor ne güzel eğlenirdik bizimle kalsa neden olmasın yukarıda boş bir oda var arka odada da Millynin yatağı var ordaki masada yazısını yazardı dersini çalışırdı bizimkinin orada oturup birşeyler çiziktirmesi yerine eğer sabah benim gibi yatakta birşeyler okumayı seviyorsa da nasıl olsa bizimki 1 kişinin kahvaltısını getirivermiyor mu eminim 2 kişininkini de hazırlayabilir onun keyfi olsun diye sokaktan adam çevirip kiracı diye alacak halim yok eğer böyle süprüntü bir ev tutarsa gidip şöyle zeki iyieğitimli biriyle uzun uzun sohbet etmeyi ne çok isterdim şöyle güzel bir çift kırmızı terlik almam lazım o fesli Türklerin sattığı gibisinden ya da sarı bir de güzel şöyle yarıtransparan bir sabahlık nasıl istiyorum ya da şeftaliçiçeği renkli bir robdöşambr hani taa bir zamanlar Walpolesda vardı ya yalnızca 8/6 yoksa 18/6 mıydı ona tek bir şans daha vereceğim sabah erkenden kalkacağım bıktım zaten bu Cohenin külüstür karyolasından her neyse kalkar pazaryerine gider sebzeleri görürüm lahanaları domatesleri havuçları her türlü muhteşem meyveyi hepsi güzel güzel taze taze karşıma çıkan 1inci adam kim olur kimbilir sabahları aranıyor olurlar Mamy Dillon derdi bunu doğru geceleyin de öyle kadının ayine gitmesi de öyleydi işte şimdi şöyle kocaman sulu bir armut olsa ağzımda erise hamileyken olduğu gibi sonra onun yumurtalarını atıverirm Millynin ağzı daha da kocaman olsun diye aldığı emzikli fincana da çay koyarım benim güzel kaymağımdan da ister herhalde tabii ben biliyorum ne yapacağımı hiç neşemi bozmayacağım çok fazla şarkı da söylemeyeceğim işte arada sırada mi fa pieta Masetto sonra dışarı çıkmak için güzelce giyinmeye başlayacağım presto non son piu forte en güzel fanilamı donumu giyeceğim şöyle güzelce gözüne sokacağım ki kuşu kalksın bilsin eğer istediği buysa eğer istediği karısının bir başkası tarafından sikilmesiyse hem de acayip güzelce kökleye kökleye arka arkaya 5 ya da 6 posta sikilmesiyse nah işte şu temiz çarşafta dölünün lekesi var ütüyle düzeltmekle bile uğraşmayacağım hah o zaman istediği olacak eğer dediğime inanmıyorsan karnımı elle de gör eğer o anda kaldırıp sokturamazsam kararlıyım valla her bir ayrıntısını anlatacağım sonra gözümün önünde yapmasını isteyeceğim beter olsun eğer balkondan yuhalayan o şeyin dediği gibi zaniye olduysam hep onun suçu Üf be ne olacak şu acılar aleminde en büyük kabahatimiz de bu oluversin Allah biliyor yok bir zararı herkes yapmıyor mu zaten saklıyorlar yalnızca kadın dediğin bunun için yaratılmış yoksa herhalde bizi böyle yaratmazdı erkekleri bu kadar cezbetmezdik sonra da eğer kıçımı öpmek isterse donumu çekiştirip açacağım böyle tam suratının

karşısına koskocaman sahici boyutlarıyla dayayacağım isterse hazır başlamışken dilini kıçımdan içeriye 7 mil daldırabilir benim göt yoluna sonra ona diyeceğim ki şimdi de £ 1 öde bakalım hatta belki 30/ yeni iç çamaşırı almam lazım diyeceğim e ya çıkarıp verirse e verirse de fena olmaz başka kadınlar gibi iliğini kemiğini sömürmek istemiyorum canım istese gayet güzel bir çek yazabilirdim kendi kendime üzerine de onun adını yazardım birkaç lira kaç kere kilitlemeyi unuttu ayrıca harcamıyor ki parasını sonra bırakacağım götüme fışkırtsın güzel donuma bulaştırmasın da Üf herhalde ondan kaçış yok hiç umursamıyor ayaklarına yatacağım 1 2 soru soracağım verdiği cevaptan anlarım ben öyleyken hiçbirşeyi saklayamaz her halini avucumun içi gibi biliyorum kıçımı güzelce sıkılaştırıp açık saçık laflar söyleyeceğim kıçkoklayan ya da bokumu yala ya da aklıma hangi manyaklık gelirse onu söyleyeceğim sonra da şunu önereceğim evet Üf dur bak şimdi oğlum sıra bende artık pek şenşatır pek dostane olacağım Aa ama bak şu şeytan götüresi şeyi unutuyorum üüf ağlasam mı gülsem mi bilemedim elmayla erik karıştık valla yok eski şeyleri giymem gerekecek e çok daha iyi daha da insafsız olmuş olur hiç bilemeyecek yaptı mı yapmadı mı al bakalım bu kadarı sana fazla bile hangi eski paçavra olsa olur sonra silivereceğim onu üzerimden gayet normal bir işmiş gibi iffazatını sonra da odadan çıkıp gideceğim gözleri tavanda kalakalacak nereye gitti şimdi bu diyecek böyle böyle beni istemeye başlayacak tek yolu bu bir çeyrek daha geçti amma münasebetsiz bir saat herhalde Çinde daha yeni uyanıyorlardır güne başlarken atkuyruğu saçlarını tarıyorlardır ee yakında rahibeler angelusu çalmaya başlayacak gelip onların uykusunun içine eden yok tabii arada tek tük papaz geliyordur ancak gece duası için ya da komşunun çalar saati horoz öter ötmez öyle bir zangırdıyor ki beynin boşalıyor bakayım uykuya dalabilecek miyim 1 2 3 4 5 şunlar ne çiçeği acaba uyduruk mu ki yıldızlara benziyorlar Lombard streetteki duvar kağıdı çok daha güzeldi bizimkinin bana verdiği önlük de ona benzer birşeydi ama yalnızca iki kez giydim şu lambayı kısıp tekrar denesem daha iyi olacak uyuyayım ki sabah erken kalkabileyim Findlatersın oradaki Lambesa gideceğim sonra da eve biraz çiçek gönderteceğim sağa sola koyarım eğer onu yarın da eve getirirse diye bugün yani yok yok cuma uğursuz gün önce şu evi bir şekilde bir toparlamam lazım ben uyurken yerden toz bitiyor sanki sonra müzik çalarız sigaramız olur önce ben ona eşlik ederim piyanonun tuşlarını sütle temizlemem lazım ne giysem beyaz bir gül mü taksam ya da Liptonsdaki kurabiyelerden mi alsam öyle kocaman pahalı dükkanların kokusunu seviyorum libresi 7 1/2 peni ya da öbürlerinden hani içinde kiraz olanlardan pembe şekerli iki libresi 11 peni masanın ortasına güzel bir bitki daha ucuza gelir dur bakayım nerede görmüştüm şunları daha yeni çiçekleri seviyorum bıraksan bütün bu evi güle boğarım güzel Rabbim tabiat gibisi var mı o bakir dağlar sonra deniz dalgaların çarpması o güzel kırlar yulaf tarlaları buğday tarlaları ve her türlü şey o güzelim sığırların öyle dolaşmaları görünce insanın içi açılır nehirler

göller her şekilde türlü türlü kokulu renkli çiçekler sulama kanallarından bile fışkırıyorlar çuhaçiçekleri menekşeler tabiat işte Allah yok diyenler var ya tüm o bilimlerine zırnık kulak asmam kaç kere sordum bizimkine neden gidip kendileri birşey yaratmıyorlar o zaman ateistler mi ne karın ağrısıysa gitsinler önce kendi hallerine baksınlar sonra ölüm gelip çatınca da anıra anıra papaz ararlar neden neden çünkü cehennem korkusu çekiyorlar vicdanları rahat değil ah evet ben bilirim onları evrendeki ilk kişi kimdi daha başka hiç kimse yokken hepsini yaratan kimdi ha bak işte onu bilemezler e ben de bilmiyorum al bakalım bıraksan yarın güneşin doğmasını da engellemeye kalkacaklar güneş senin için ışıyor demişti Howth burnunda ormangüllerinin arasında yattığımız gün gri tweed takımı vardı hasır şapkası vardı evlenme teklif ettirdiğim gündü evet önce ağzımdaki çörek parçasını ona vermiştim o zaman da bu yıl gibi artık yıldı evet 16 yıl önce Yarabbim o uzun öpüşmeden sonra nefessiz kalmıştım neredeyse evet dağın çiçeğisin demişti bana evet hepimiz çiçeğiz zaten bir kadının vücudu evet hayatında söylediği tek doğru laf da buydu güneş senin için ışıyor bugün evet işte onu bu yüzden seviyordum çünkü görmüştüm bir kadının ne olduğunu anladığını ya da hissettiğini görmüştüm onu parmağımda oynatabileceğimi anlamıştım ve verebileceğim tüm zevki verdim ona yönlendirdim onu evet dememi istetene kadar önce hiç cevap vermedim sustum denize gökyüzüne baktım aklımdan neler neler geçiyordu nereden bilecekti ki Mulvey Mr Stanhope Hester babam yüzbaşı Groves moruğu oyun oynayan bahriyeliler kuşuçtu oynuyorlardı tıp oynuyorlardı bulaşıkları yıkamaca diyorlardı rıhtımın üzerinde ve valinin evinin önündeki gözcü beyaz miğferinin etrafındaki o şeyle pişmiş garibim yarı yarıya rosto olmuş İspanyol kızlarının o şalları ve uzun taraklarıyla gülmeleri sabahları yapılan mezatlar sonra Yunanlılar yahudiler Araplar şeytan bilir daha başka kimler Avrupanın her köşesinden gelmişler sonra Duke street tavuk pazarı tüm tavuklar Larby Sharonun dışında gıdaklıyorlar zavallı eşecikler yarı uyur yarı uyanık ayakları kayıyor ne idüğü belirsiz pelerinli adamlar merdiven basamaklarında uyuyorlar boğaların arabalarının koca tekerleri ve binlerce yıllık eski kale evet sonra o yakışıklı Mağribiler hepsi beyazlar giymiş kafalarında padişah sarıkları o ufacık dükkanlarında buyrun oturun diyorlar posadaların eski pencereleriyle Ronda bir kafesin sakladığı 2 göz bakıyor aşığının demiri öpmesini bekliyor gece vakti yarı açık şaraphaneler kastanyetler Algecirasta tekneyi kaçırdığımız gün bekçinin elinde lambayla dolanması nasıl dingindi ve Of o korkunç dip akıntısı Of ve deniz deniz bazen kıpkırmızı olur yangın gibi o müthiş günbatımları Alameda bahçelerindeki incir ağaçları evet ve o tuhaf ufacık sokacıklar pembe mavi sarı evler gül bahçeleri yaseminler sardunyalar kaktüsler Cebelitarık genç kızken ben de bir Dağ çiçeğiydim orada evet saçıma gülü Endülüslü kızların taktığı gibi bir takınca ya da kırmızı mı taksam evet ve nasıl öpmüştü beni Mağribi surunun altında ben de dedim ki bu da olur bir başkası daha iyi olacak değil ya sonra

gözlerimle tekrar sormasını istedim evet sonra ister misin diye sordu evet ne olur evet de dağ çiçeğim dedi önce sarıldım ona evet ve onu kendime çektim göğüslerime dokunsun diye safi parfüm evet kalbi deliler gibi çarpıyordu evet dedim evet isterim Evet.

Trieste-Zürih-Paris,
1914-1921.

9 781774 886841

THG
0436350
EDG
2016
THG 0436350 EDG